

PABAISKO DEKANATO VIZITACIJA
1782–1784 m.

ACADEMIA LITUANA CATHOLICA SCIENTIARUM

FONTES
HISTORIAE LITUANIAE

Vol. IX

VISITATIO DECANATUS
POBOJSCENSIS
IUSSU ET VOLUNTATE
IGNATII JACOBI MASSALSKI
EPISCOPI VILNENSIS
A. D. 1782–1784 PERACTA

Edidit
ALGIRDAS ANTANAS BALIULIS

VILNAE, 2010

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJA

LIETUVOS
ISTORIJOS ŠALTINIAI

IX tomas

PABAISKO DEKANATO
VIZITACIJA
1782–1784 m.

atlikta Vilniaus vyskupo
IGNOTO JOKŪBO MASALSKIO
parėdymu

Parengė
ALGIRDAS ANTANAS BALIULIS

KATALIKŲ AKADEMIJA

Pilies g. 8
VILNIUS, 2010

UDK 23/28(474.5)(093)
Pa-02

Redaktorių kolegija

Dr. Darius BARONAS
Lietuvos istorijos institutas

Dr. vysk. Jonas BORUTA SJ
Lietuvių katalikų mokslo akademija

Dr. Liudas JOVAIŠA (tomo atsakingasis redaktorius)
Vilniaus universitetas

Dr. Mindaugas PAKNYŠ
Lietuvos kultūros tyrimų institutas

Dr. Arūnas STREIKUS
Vilniaus universitetas

Dr. Paulius SUBAČIUS
Vilniaus universitetas

Dr. Algimantas Katilius (atsakingasis sekretorius)
Lietuvos istorijos institutas

*Knygos parengimą ir leidimą parėmė
Lietuvos mokslo taryba (Research Council of Lithuania)*

ISBN 978-9986-592-63-1

© Lietuvių katalikų mokslo akademija, 2010

© Sudarymas ir parengimas – Algirdas Antanas Baliulis, 2010

TURINYS

ĮVADAS	vii
FOREWORD	ix
SANTRUMPOS	xi
PABAISKO DEKANATO VIZITACIJA 1782–1784 M.	3
Pabaisko parapija	3
Šešuolių parapija	31
Šešuolių altarija (Kiaukliuose)	59
Lyduokių parapija	71
Balninkų parapija	87
Žemaitkiemio parapija	103
Alantos parapija	115
Alantos altarija	133
Skiemonių parapija	139
Molėtų parapija	157
Inturkės parapija	175
Dubingių parapija	187
Joniškio parapija	205
Giedraičių parapija	215
Musninkų parapija	241
Čiobiškio parapija	259
Gelvonų parapija	271
Upninkų parapija	293
Širvintų parapija	309
ASMEŅVARDŲ RODYKLĖ	323
VIETOVARDŲ RODYKLĖ	336
DALYKŲ RODYKLĖ	354

ĮVADAS

APIE ŠALTINIŲ IR JO SKELBIMO PRINCIPUS

Vilniaus vyskupo Ignoto Jokūbo Masalskio 1782 m. vasario 9 d. raštišku parėdymu smulki visų Vilniaus vyskupijos parapijų būklės apžvalga (bažnyčių, klebonijų, palivarkų pastatų, parapijose esančių palivarkų, kaimų ir vienkienių atstumas nuo bažnyčios, bažnyčių fundacijų dokumentų, gaunamų lėšų, valdinių ir jų prievolių, špitolių, mokyklų, bibliotekų ir kt.) turėjo būti atlikta visuose dekanatuose. Pabaisko dekanato vizitacija truko beveik dvejus metus – pradėta 1782 m. rugpjūčio mėn., o baigta 1784 m. balandžio mėn. 1782 m. vizituotos 7 parapijos, 1783 m. 6 parapijos, 1784 m. 5 parapijos ir 1 altarija. Vizitavo Pabaisko dekanas, Livonijos kanauninkas, Širvintų klebonas kun. Kazimieras Vilčinskis. Vienos parapijos vizitacija trukdavo 3–5 dienas (sprendžiant iš vizitacijos pradžios datos, įrašytos akto pradžioje, ir akto surašymo datos dokumento gale), nors Gelvonų parapijos vizitacija truko beveik mėnesį, o Giedraičių (matyt, dėl raštininko apsirikimo) net neaišku, kuriais metais – 1784 ar 1785 m. – vizitacija vyko. Pabaisko dekanato bažnyčių, klebonijų ir jų turto vizitacijos aktai vienoje rankraštinėje knygoje saugomi Lietuvos valstybės istorijos archyve (f. 694, ap. 1, b. 3488). Knygos formatas 37 x 22 cm., 1968 m. knygos lapai pernumeruoti – virš senosios puslapių numeracijos rašalu buvo užrašytas lapo numeris pieštuku (203 lapai), popierius melsvas, rusvas rašalas kai kur išblukęs, rašyta vieno asmens. Galimas daiktas, kad anksčiau surašytus aktus perrašė į knygą generalinis dekanato vizitacijos raštininkas Ipolitas Sienkievičius – jis įrašytas kiekvieno akto pabaigoje, po dekanato. Aktai knygoje numeruoti vyskupijos archyvo numeriais – nuo 334 iki 352. Paskutiniame knygos lape (203v) šalia dekanato pavardės raudoname lake įspausas signetinis antspaudas. Vizitacijos aktai rašyti lenkų kalba su tiems laikams būdingais lotyniškų žodžių ar posakių intarpais, tik Gelvonų parapijos vizitacijos akte įrašyti keli dokumentai lotynų kalba. Raštininkui stigo kruopštumo, tad retkarčiais žodžiuose praleisdavo raides, daugelio žodžių galūnes trumpino, taigi ne visada būna aiškus kurios nors pareigybės panašiai prasidedantis pavadinimas (*podczaszy, podskarbi, podkomorzy*).

Knyga skelbiama visa, pagrindiniai skelbimo principai išdėstyti anksčiau paskelbtų Kauno, Breslaujos, Ukmergės dekanatų jau išleistuose tomuose. Vis

dėlto atrodo, kad Pabaisko dekanato parapijų vizitacijos aktai rašyti mažiau taisyklinga kalba ir dažnai modernia kalba sunku sudaryti normalų sakinį, įvairuoja atskirų ne tik lenkiškų, bet ir lotyniškų žodžių rašyba, rašymas iš didžiosios raidės ir pan. Perteikiant tekstą rankraštyje sutrumpintų žodžių galūnės ir žodžiuose praleistos raidės čia spausdinamos kursyvu, laužtiniuose skliausteliuose įrašomas ir vienas kitas žodis, be kurio būtų sunkiau suvokti prasmę, lenktiniai skliausteliai paliekami ten, kur jie buvo rankraštyje. Kai kurie, nors ir netaisyklingi, tačiau anuomet įprastai vartoti žodžiai paliekami nemoderninti, jeigu suprantama jų prasmė (pvz. įvairūs *srzebro* / *srybro* / *srebro*, *wszytko* / *wszystko* variantai, žodelis *tylo* ir pan.). Klaidos, atsiradusios perrašant rankraštį (pasikartojimai, praleistos raidės, netinkami linksniai ir pan.) ir trukdančios teisingai suprasti teksto turinį, publikacijoje ištaisomos. Taip pat sumoderninama kai kurių šiandien neįprastai atrodančių žodžių rašyba (pvz., *srzednio* į *średnio*, *y* jungtukas į *i*, žodžiuose *y*, kur reikia, keičiamas *ii* ar *ij*) Sutrumpintai rašytos titulų ir mandagumo formulės paliekamos, santrumpų sąrašas spausdinamas knygos pradžioje. Kadangi rankraštyje skyrybos ženklų ir didžiųjų raidžių rašyba įvairuoja, tekstą stengtasi sakiniiais suskirstyti pagal prasmę. Neaiškios vietos, žodžiai ar sakiniai, klaidingai nurodyti vardai, datos ar skaičiai, taip pat rečiau pasitaikančios rašybos formos žymimos ženklu [!] arba [?]. Atskirais atvejais teksto taisymai nurodomi išnašose.

Knygos gale pridedamos asmenvardžių, vietovardžių ir dalykų rodyklės.

FOREWORD

THE SOURCE AND THE PRINCIPLES OF ITS PUBLICATION

On 9 February 1782, Bishop Ignotas Jokūbas Masalskis of Vilnius made a decision to have a thorough investigation of the state of his diocese carried out in all its deaneries. The visitors had to report on the condition of parish churches, parsonages, out-farm buildings, they had to establish what was the distance from villages and particular farmsteads to their respective churches, what foundation charters were still preserved, how hospitals, primary schools were run and in what condition were the libraries, what incomes and what kinds of services the subjects were due to render to church and so on. The visitation of the deanery of Pabaiskas was carried out within two years: it started in August 1782 and ended in April 1784. Seven parishes were visited in 1782, six – in 1783, five parishes and one filial church – in 1784. The inspector was Rev. Kazimieras Vilčinskis, the dean of Pabaiskas, the canon of Livonia, and the parish priest of Širvintos. Usually it took 3 to 5 days to make a visitation, as can be gathered from the date of the inception of the visitation placed on the act and from that placed at the end of the respective act. Sometimes this period of time turned out to be longer. Thus, the visitation of the Gelvonai parish took almost a month. It is not known exactly when the visitation to the parish of Giedraičiai took place. The latter state of affairs may be accounted for the fault of the scribe, and we can only surmise that the visitation of Giedraičiai was carried out either in 1784 or 1785. The acts of the visitations of the Pabaiskas deanery make up a manuscript book, which nowadays is kept at the Lithuanian State History Archive (f. 694, ap. 1, b. 3488). Its format is 37 x 22 cm. In 1968 the book was paginated anew and therefore the older pagination, made in ink, was replaced by the foliation, made in graphite (203 leaves in all). Its paper is of light blue colour, its ink is of light brown colour, at some places the ink is pale. The text of the whole book was written down by one scribe. It may be assumed that the scribe in question is Ipolitas Sienkievičius, who acted as the general scribe for the visitation of the deanery, and whose name is indicated at the end of every act of visitation, after that of the dean. He must have transcribed the individual acts and formed them into the present book. The acts bear the numbers from 334 to 352, which reflects the original sequence of acts as they were preserved in the Archive of the Diocese of Vilnius. The

last leaf of the book (f. 203v) bears a signet on the red field, next to the family name of the dean. The acts of visitations were recorded in the Polish language interspersed with the then current Latin words and idioms. Some exception is presented by the act of the visitation of the Gelvonai parish which contains a few documents in Latin. The scribe was not assiduous enough and that is why he happened to omit some characters, many words were abbreviated to such a degree that it is not always clear, for example, what titles of offices were meant (whether *podczaszy*, or *podskarbi*, or *podkomorzy*).

The text of the book is reproduced in extenso. The major principles of editing have already been stated in the already issued volumes, of the deaneries of Kaunas, Breslauja and Ukmergė. It must be noted, however, that it looks likely that the visitation acts of the Pabaiskas deanery were recorded in a less correct manner and that is why their grammar frequently defies the accepted structure of a modern sentence. The rendering of particular words in Polish or Latin is far from uniform, the use of capital and small letters in the original text is subject to considerable variations, etc. In the present edition, the abbreviated words were “disclosed” by adding their endings in italics. The same procedure has been applied with regard to words with missing characters. The editor of this book introduced some words in square brackets in order to make the text more readily comprehensible. The original parentheses are preserved as they stand in the original text. Some words, even if they were originally written down incorrectly and if their meaning is clear enough, are preserved without modernizing them (e. g. variations of *szrebro/srybro/srebro*; *wszystko/wszystko*, a word *tylo* and the like). The editor corrected the mistakes that arose in the wake of the transcription of the manuscript (repetitions of words or phrases, missing characters, incorrect declension cases etc.) and which stand in the way of the adequate understanding of the text. The modernization was applied to the transcription of words, which otherwise would have looked oddly enough today (for example, *szrednio* was conveyed as *średnio*; the junction *y* was conveyed as *i*; where necessary, the letter *y* was rendered *ii* or *ij*). The abbreviated forms of titles and of expressions of politeness were retained. The list of abbreviations is placed at the beginning of the book. Owing to the fact that the signs of punctuation and the writing of capital and small letters vary a great deal, the edited text is structured into sentences according to its meaning. The obscure places, words or sentences, mistakenly given names, dates or numbers, as well as the more specific forms of spelling were marked by [!] or [?]. In some cases, the corrections of the text were explained in the footnotes.

Indices of names of persons, places and subjects are added at the end of the book.

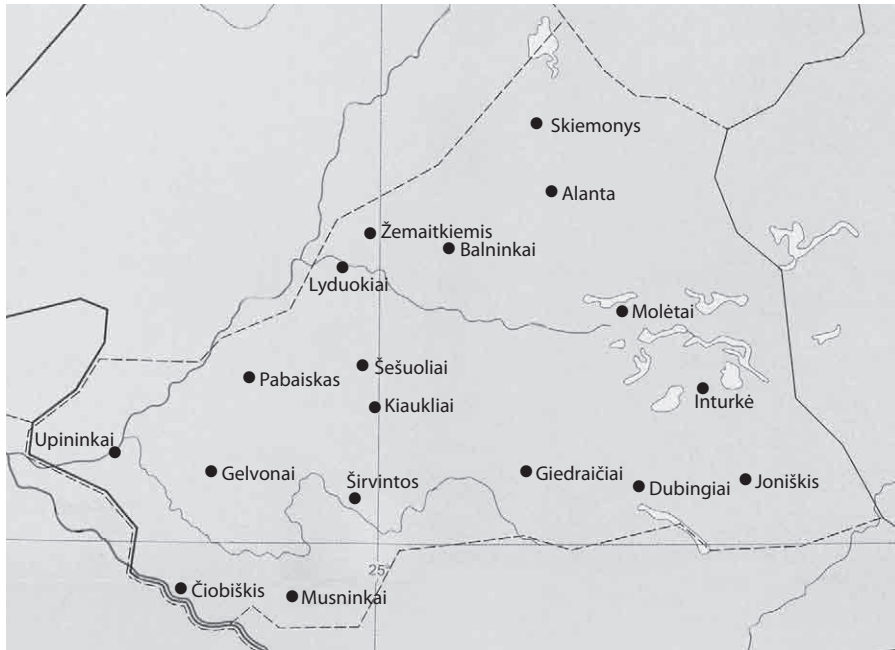
Translated by *Darius Baronas*

SANTRUMPOS

BBMM	– Beati Martyres, Beatorum Martyrum Palaimintieji kankiniai, Palaimintųjų kankinių O. CC. RR. BB. MM. – Ordo Canonicorum Regularium Beatorum Martyrum (Regulinių atgailos kanauninkų ordinas)	№	– numero
B. V.(Maria)	– Beata Virginis Maria	N.P.M.	– Najświętsza Panna Maryja
dn.	– dnia	o.	– ojciec, ojca
etc.	– et cetera	oo.	– ojcowie
fl	– floren, floreny	p.	– pan
G. D.	– generosus dominus	P. G. V. D.	– Pisarz generalis visitationis dziekańskiej
gr	– grosze	pp.	– panowie, panów
ichm.	– ichmoście	r.	– roku
j.	– jegomość	Rppta, Rzpta	– Rzeczpospolita
jejm.	– jejmość	S.	– Sanctus / Sancta
JKM	– Jego Królewska Mość	S.I.	– Societas Iesu
jks.	– jegomość ksiądz	S. R. E.	– Sancta Romana Ecclesia
jm.	– jegomość	Ss.	– Sancti
jo.	– jaśnie oświecony	ś.	– święty / święta
jp.	– jegomość pan	ś.p.	– świętej pamięci
jw.	– jaśnie wielmożny	śś.	– święci
KJM	– Król Jego Mość	wiel.	– wielebny, wielebni
ks.	– ksiądz	wielm.	– wielmożny / wielmożna
ks. ks.	– księża	w. jejm.	– wielmożna jejmość
lit.	– litewski	w. jks.	– wielmożny jegomość ksiądz
L.S.	– locus sigilli	wjm.	– wielmożny jegomość
MDL	– Magnus Ducatus Lilhuaniae	w. jp.	– wielmożny jegomość pan
mies.	– miesiąca	WKL.	– Wielkie Księstwo Litewskie
mp.	– manu propria	wm.	– wasza mość
Najśw.	– Najświętsza, -wszy	zł	– złoty
		złp	– złoty polski

PABAISKO DEKANATO ŽEMĖLAPIS

1834.

4

Wizyta Dziekana Kościoła Boboyskiego podług mo-
delu z Kancellaryi Ładwornicy J. O. Hisz. Insi Ign-
nacego Mafalskiego Biskupa wileń. wydanego sporadcom.

czynn w Boboysku Roku od Narodzenia Syna Bożego 1752.
roku Augusta 2. Dnia. Ja Dziekan Boboyski niniey wyznaczony za listem
Bawarskim J. O. Hisz. Insi Ignacego Mafalskiego Biskupa wileń. Bawarskim od
wysłaniem Dziekana Diecezji Sileskiej na Dniu 9. Febwaru w Roku 1752.
wydanym, Bisk. regem J. O. Hisz. Insi podpisany, y Bawarskim na poleceniom
z Konwentem Pruckanym, aby każdy Generalna wizyta Dziekana, odbywszy
sieb Najdokladniym o stanie Kościoła Diekanatu swego uczynil Doniesienie.
Wzrosty takowey woli y Konwentem Bawarskim, za wydanym odnowem Obow-
sznaczeniem Insi u Wolowranowi Biskupowi Boboyskiemu y wysypanem Kapitanc-
Lob 1754.

[1]

№ 334

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA POBOJSKIEGO
PODŁUG MODELUSZU Z KANCELARII ZADWORNEJ
JO. KSIĘCIA JM. IGNACEGO MASSALSKIEGO
BISKUPA WILEŃSKIEGO WYDANEGO
SPORZĄDZONA

Actum w Pobojsku roku od narodzenia Syna Bożego 1782 miesiąca augusta 7 dnia. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za listem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii w roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy generalną wizytę dziekańską odbywszy jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego za wydanym ode mnie obwieszczeniem jm. księdzu Wolweranowi plebanowi pobojskiemu i wszystkim kapłanom, [l. 1v] tak przy kościele, jako i w parafii tejże mieszkającym, tudzież obywatelom tak stanu szlacheckiego, jako i pospółstwa, na wizytę generalną dziekańską na dniu 7 miesiąca augusta w roku terażniejszym 1782 do plebanii pobojskiej zjechałem, jurysdykcją wizytatorską ufundowałem, a po ufundowaniu jurysdykcji wizytę plebanii, kościoła, parafii etc. rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ

Kościół pobojski originaliter zafundowany od najjaśniejszego księcia Zygmunta Kiejstutowicza¹ pana i dziedzica WKL z przyczyny otrzymanego zwycięstwa na tym miejscu nad Prusakami i Inflancykami.

Po konflagracji pierwszego kościoła i funduszu, August król polski, pan i dziedzic WKL w roku 1544 na sejmie walnym brzeskim osobliwym przywilejem kościół pobojski erygować i według funduszu stryja wioski, grunta, dziesięciny nadać i zaaprobować rozkazał.

Kościół pobojski drewniany, od jm. księdza Adama Wolwerona plebana pobojskiego wystawiony w roku 1762, a po zgorzeniu onego w roku 1765

---

¹ Rankr. Jagiełłowicza.

powtórnie postawiony w roku 1768 przez tegoż plebana. Nie potrzebuje reperacji. Pod tytułem Ś. Jerzego Męczénika. Drzwi w tym kościele wszystkie nowe. Najpierwsze z cmentarza do zakrystii dwie pojedynkowe futrowane, na zawiasach żelaznych, od cmentarza klamka u drzwi, w uszaku probój, udzielnym zamkiem zamyka się, ze środka zamek wewnętrzny z dwoma slosachami [!]. Okien dwoma kratami dwa, stoły dwa, pod jednym trzy szuflady na aparaty i bieliznę kościelną. Szuflada udzielna duża na złożenie świec i lamp. Posadzka z cegieł. Na teźże zakrystii kopuła z krzyżem żelaznym malowanym. Drugie drzwi z zakrystii do kościoła dwie na zawiasach żelaznych bez zamku wewnętrznego, tylko zasuwką żelazną. Drzwi trzecie z cmentarza do kościoła podwójne futrowane, a w nich fortka, całe na zawiasach żelaznych, zamka nie ma, jak tylko z wierzchu i ze spodu żelazne zasuwki, z ze środka kościoła drągiem zasuwają się. Posadzka w całym kościele z cegieł wapnem zalewana. Krata stolarska zielono malowana, przed wielkim ołtarzem wszczepiona przez cały kościół. [l. 2] Ławek w tym kościele dużych nie ma, prócz ławek przy ścianie postawionych. Konfesjonałów dwa stolarskiej roboty. Ambona przy zakrystii stolarskiej roboty z baldachimem, z wierzchu na optykę malowana, z drzwiczkami na zawiasach żelaznych, z klamką i probójem do zamknięcia. W kościele okien osm, nad chórem jedno podwójne, wszystkie w drzewo osadzone i całe. Sufit sklepisty tarciami wybitymi przez cały kościół nad balkami, także tarciami wymoszczony. Chór z balasami toczonymi, na którym pozytywy stojący na dziewięć głosów strukturą stolarską i snycerską akomodowany oraz malowany. Naprzeciw zakrystii kaplica murowana teźże wielkości i proporcji jak zakrystia, oryginaliter przez jm. pana Okuszkę fundowana, a przez plebana terażniejszego po dwóch kościołach wystawionych okryta i kopuła teźże wielkości i proporcji jak na zakrystii dana. Po końcach kościoła wieżyczki małe z krzyżami żelaznymi malowane. Pomieniona kaplica ze środka kościoła otynkowana, do niej drzwi dwie z kraty żelaznej, we środku nic nie ma. Dopraszał się terażniejszy jks. pleban tych, którzy się mienią być kolatorami tej kaplicy, aby one reperowali, lecz do dalszego czasu odkładają. W tymże kościele od jks. plebana terażniejszego są dwa sklepy wymurowane, do onych drzwi z dylów piłowanych i z antabami żelaznymi do podjęcia onych.

Altarii przy tym kościele nie ma. Uroczystości pryncypalniejsze roczne cztery: na ś. Jerzy, dominica infra octavam Corporis [Christi], dominica infra octavam Assumptionis et Conceptionis B. V. Mariae. Podczas tych uroczystości konkurs ludzi bywa znaczny, ledwo w kościele umieszczają się. Ten kościół nie jest konsekrowany. Obrazów cudownych zaaprobowanych nie ma.

Obligacyjnych Mszy z funduszu nie ma, jak tylko z legacji postronnej w tydzień Mszy cztery, prócz parafialnej w niedzielę.

Ołtarzów w kościele pobojskim trzy. Pierwszy ołtarz wielki stawiony z tarcic przy ścianie na mense murowanej, całe na optykę malowany aż do sufitu,

na suficie Bóg Ojciec odmalowany, a na wyższej kondygnacji ołtarza [obraz] Ś. Jerzego; we środku ołtarza obraz wysokości do sążnia Matki Najświętszej z rusku na desce malowany, Pana Jezusa na rękę piastuje, tenże obraz nieco jest wpuszczony w ołtarz, ponieważ zasuwa się obrazem na krzyżu Pana Jezusa. Cyborium¹ stolarskiej i snycerskiej roboty, miejscami wyzłacana, ze środka malowana i zamczysta. Po bokach tej cyborium statui ś. i malowane Ś. Stanisława biskupa, [l. 2v] Ś. Piotra i Pawła, Ś. Kazimierza. Ołtarz drugi boczny, bracki, stolarskiej i snycerskiej roboty jest, malowany częścią srebrem i złotem pozłacany, w górze [obraz] Opatrzności Boskiej, w samym ołtarzu obraz Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Panny. Ołtarz trzeci do ściany przystawiony, tyło adornowany, w którym Pan Jezus na krzyżu wiszący. W tych dwóch ołtarzach mensy drewniane, portatyłów dwa.

SRYBRO I CAŁY SPRZĘT KOŚCIELNY

Argentaria podczas zgorzenia kościoła jako i cały sprzęt zgorzał Teraz która przez terażniejszego plebana jest sprawiona wyraża się		Grzywny	Łoty	Sztuki
<u>Srebro</u> <u>przenośne</u>	Monstrancja srebrna miejscami pozłacana jako też i szenek...[?] Kielichów srebrnych intus i brzegi pozłacanych dwa Patyn <i>ditto ditto ditto</i> dwie Patyna <i>ditto</i> z pokrywką wyzłacaną do chorych jedna			1 2 2 1
<u>Srebro</u> <u>miejscowe</u>	Sukienka srebrna wyrabiana floresami wyżyny do dwóch łokci w wielkim ołtarzu u Najświętszej Panny z dwoma koronami pozłacanemi, to jest jedna większa u Najświętszej Panny, mniejsza u Pana Jezusa. W tymże ołtarzu na zasuwaniu obraza korona i przepasanie srebrne u Pana Jezusa. Te srebro własnym ekspensem bez dołożenia się parafii jks. plebana terażniejszego że jest sporządzone, przeto do wiadomości wiele ono waży jks. pleban podać nie chciał. Które zaś od różnych ich mościów kościołowi pobojskiemu ofiarowali, in specie każda sztuka odważona wyraża			

¹ Rankr. čia ir toliau cymborium.

<u>Srebro przenośne</u>	Puszka srebrna intus wyzlacana, waży grzywien trzy i lot	3	1	1
	Kielich z patyną intus wyzlacany waży grzywien trzy	3		1
	Lampa wisząca przed wielkim ołtarzem srebrna waży grzywny cztery	4		1
	Tabliczek srebrnych sztuk 9, które ważą lotów dwadzieście dziewięć		29	9
	Łyżka ditto do chrzczenia ważąca lotów piętnaście		15	1
	W tym ołtarzu znajduje się koralów sznurków dwanaście			
	Ditto ditto ditto pereł ditto cztery			
	Ditto ditto ditto bisurów ditto cztery			
	Trybularz mosiężny jeden			1
	Kociołek ze środka pobielany do wody chrzczonej jeden			1
	Ditto ditto ditto do wody święconej jeden			1 [L. 3]

<u>Cyna</u>	Lichtarzőw cynowych dużych sześć			6
	Lichtarzyków ditto małych cztery			4
	Lichtarzőw drewnianych malowanych cztery			4
	Taca cynowa jedna			1
	Ampulek ditto par dwie			2
	Łódka* z łyżką ditto jedna			1
	Puszka ditto do składania hostii jedna			1
	Krzyżów ditto dwa			2
	Waskulów ditto pro oleis sacris par dwie			2
<u>Ornaty</u>	Ornat materii bogatej na dnie zielonym z galonem złotym, z podszewką kitajkową czerwoną, nowy, z stułą, manipularzem i z całym ubiorem kielicha			1
	Ornat materii bogatej na dnie białym w kwiaty złote z galonem złotym, z podszewką kitajkową cegląstą, z stułą, manipularzem i z całym ubiorem kielicha			1
	Ornat materii bogatej na dnie niebieskim w kwiaty srebrne z galonem złotym, z stułą, manipularzem i z całym ubiorem kielicha			1
	Ornat sztofowy biały z kolumną morową srebrną, z galonem srebrnym, z stułą, manipularzem i z całym ubiorem kielicha			1
	Ornat sztofowy biały ze srebrem, kolumna żółta atlasowa z taśmą jedwabną, z stułą, manipularzem i z całym ubiorem kielicha			1

* Rankr. čia ir toliau lotka.

<u>Ornaty</u>	Ornat materialny w kwiaty na dnie zielonym z kolumną białą materialną, z galonem złotym, z stułą, manipularzem i z całym ubiorem kielicha	1
	Ornat materialny na czerwonym dnie w kwiaty, z taśmą jedwabną, z stułą, manipularzem i z całym ubiorem kielicha	1
	Ornat materialny drojetowy niebieski z franzelką jedwabną, z stułą, manipularzem i z całym ubiorem kielicha	1
	Ornat materialny w kwiaty na dnie białym z kolumną żółtą, z frenzelką jedwabną, z stułą, manipularzem i z całym ubiorem kielicha	1 [l. 3v]
<u>Ornaty</u>	Ornat staroświeckiej materii wyszywanej z blaszkami, stułą, manipularzem tyło	1
	Ornat biały drojetowy z kolumną czerwoną, z frenzelkami, jedwabną, stułą, manipularzem i z całym ubiorem kielicha	1
	Ornat żałobny morowy z kolumną srebrną morową, z taśmą jedwabną zieloną, srebrem mieszaną, z stułą, manipularzem i z całym ubiorem kielicha	1
	Ornat żałobny morowy z kolumną drojetową żółtą, wstęgą morową okładany, z stułą, manipularzem i z całym ubiorem kielicha	1
	Ornat żałobny drojetowy z kolumną nakrapianą niebieską, z stułą, manipularzem i z całym ubiorem kielicha	1
<u>Bielizna</u>	Kapa świetna sztofowa na dnie niebieskim z galonem złotym	1
	Baldachim pojedynkowy na dnie niebieskim w złote kwiaty	1
	Burs materialnych do chorych dwie	2
	Alb holenderskich z komżami cztery	4
	Alb tkackich z korunami <i>ditto</i>	4
	Komża łamana szwabska jedna	1
	Komż księżych tkackich ośm	8
	Komż chłopieckich <i>ditto</i> ośm	8
	Humeratów szwabskich dwa	2
	<i>Ditto</i> tkackich cztery	4
	Tuwań szwabskich wyszywanych z korunkami trzy	3
	<i>Ditto</i> tkackich <i>ditto</i> bez korunek dwie	2
	<i>Ditto ditto</i> trzynaście	13
	Korporatów holenderskich	2
	<i>Ditto</i> szwabskich dziesięć	10
Puryfikaterzów szwabskich dwadzieście pięć	25	
<u>Książki</u>	Mszał w skórce czerwonej turecką oprawny jeden	1
	Mszał w skórce czarnej oprawny jeden	1
	Mszalik reqwialny jeden	1
	Ewanieliczka jedna	1
	Agendek małych trzy	3
	Gradualik jeden	1

Lampa w kościele dzień i noc zawsze się pali bez żadnego funduszu, jak tylko kosztem terażniejszego plebana. Pozytyw¹ zostaje zdalny do grania. [l. 4]

Cmentarz wkoło sztakietami oparkaniony, z dwoma fortkami zamczystemi. Dzwonnica udzielną przy cmentarzu opatrzoną, ze drzwiami podwójnymi na zawiasach żelaznych z klamką żelazną. Dzwony w niej na drugim piętrze trzy, jeden wielki, a dwa pomniejszych, kościelnych przy zakrystii jeden, dzwonek rącznych cztery.

SZPITAL

Funduszu nie ma, jak tylko dom szpitalny, w którym zakrystian i dziad jeden, bab dwie. Mieszkanie dla nich jest dobre. Powinność ich kościołowi usłużyć, wyżywienie mają z parafii i właściwego plebana.

PLEBAN

Adam Wolweran pleban pobojski z województwa trockiego, urodził się w roku 1718. Posyduje to beneficium od roku 1751 miesiąca iulii 1 dnia. Wyświęcony na kapłaństwo w roku 1745 miesiąca apryla 15 dnia na prowizją jw. jks. Zienkowicza biskupa wileńskiego. Edukował się in seminario diecesano. Prócz plebanii pobojskiej żadnego innego nie dzierży beneficium. Plebania pobojska leży w województwie wileńskim. Żadnego innego tytułu nie ma, prócz plebana pobojskiego. Prezentowany na to beneficium od najjaśniejszego króla Augusta III w roku 1751, w tymże roku inwentiuwany. Praesenta na tę plebanią nigdy pod kwestią nie podpada i podpadać nie może, tak przez wyraz funduszu najjaśniejszych książąt dziedzicznych litewskich, jako też konstytucji sejmowej na walnym sejmie brzeskim w roku 1541 agitowanym. Wikariusza dzierży jednego Michała Strzałkowskiego ex ordine Sancti Augustini *canonicorum regularium* BBMM de *Penitentia*, urodził się w roku 1737, wyświęcił się w roku 1770, do posług kościoła jest zdalny, w administrowaniu sakramentów pilny, kazania i nauki dobrze i przykładowo mówi. Pensji na osobę swoją nie bierze, lecz komisarz ordinis złp 300 odbiera, służy przy tym kościele lat cztery.

BRACTWA

Bractwo Niepokalanego Poczęcia Panny Marii, innych bractw nie ma, wprowadzone od Mikołaja Dowgiały plebana i dziekana pobojskiego w roku 1680. Dochodów żadnych nie ma znikąd. Kwestują bratczykowie czasu

---

¹ Rankr. *čia ir toliau* puzytyw.

uroczystości w kościele pobojskim w swoim miasteczku. Nieprzyzwoitości w kweście [l. 4v] żadnej nie ma, sam jks. pleban tego dostrzeża, ludzi statecznych wysyła, na ozdobę ołtarza brackiego kwesta idzie, jakoż po zgorzeniu kościoła bractwo swoim sumptem ołtarz bracki wystawiło; ustaw i schadzek brackich żadnych nie ma. Nadania i potwierdzenia żadnego nie ma. Urzędników żadnych nie ma prócz jejm. pani Bohuszowej miecznikowej wileńskiej, do której kwestą oddają, z której kwesty, jako wyż wyraziło się, ołtarz postawili.

SPRZĘT TEGOŻ BRACTWA

		Grzywny	Łoty	Sztuki
<u>Srebro</u> <u>miejscowe</u>	Korona srebrna wążąca łotów cztery		4	1
	Korona <i>ditto ditto</i> u Pana Jezusa od łotów dwu ½		2½	1
	Szafa <i>ditto</i> u aniołka maleńka od łotów czterech		4	1
	Tabliczek <i>ditto</i> sztuk sześć wążące łotów dwanaście ½		12½	6
<u>Różny sprzęt</u>	Lichtarów cynowych na ołtarzu sztuk sześć			6
	Krzyż <i>ditto ditto</i> jeden			1
	Firanki zielonej materyjki para jedna			1
	Ditto materialne w paski para jedna			1
	Szata u ołtarzyka na dnie niebieskim z kwiatami srebrnemi i galonem srebrnym jedna			1
	Szata <i>ditto</i> kitajkowa na dnie niebieskim białym w kwiaty			1
	Okrycie ołtarzyka z kamlotu granatowego sztuka jedna			1
	Tuwałń wyszywanych dwie			2
	Ditto z korunkami dwie			2
	Ditto bez korunek jedna			1
	Firanki rąbkowe białe jedne			1

Ten sprzęt wszystek jest pod strażem jejm. pani Bohuszowej miecznikowej wileńskiej. Uroczystość tego bractwa w dzień Niepokalanego Poczęcia Panny Marii, odpustów żadnych nie ma.

ZAKONY

W parafii pobojskiej był niegdyś klasztor giełwański wiel. oo. franciszkanów, którzy do parafii pobojskiej filialny tyło utrzymywali kościół.

Jks. Bohusz gwardian giełwański mimo prawa kanonicznego, signaliter Concilii Tridentini, w roku 1776 nie mając funduszu na parafię giełwańską subreptive wyjednał sobie instrument kameralny u jks. Karola Karpia kanonika i oficjała wileńskiego, nie zapozwawszy graniczących plebanów, [l. 5] sprowadził jks. Niskowskiego dziekana pobojskiego do ograniczenia parafii giełwańskiej. Który to jks. dziekan, podług żądania jks. Bohusza zaskuteczniejąc chęci jego, wioski i dwory od kościołów pobojskiego, szyrwintskiego, muśnickiego poodbierał, a do giełwańskiego kościoła przyłączył cum *summa* iniuria graniczących plebanów.

PLEBANIA

Plebania od kościoła odległa na prętów piętnaście. Drewniana, stara, ma w sobie pokojów ośm, sień jedną, drzwi dziewięć, okien dwanaście. Spichrz przy wrotach stary o dwóch piątrach, pod którym piwnica z kamieni murowana. Świronek stary, do niego drzwi na zawiasach żelaznych. Stajni dwie, przy nich wozownia jedna, chlewów cztery, odryn trzy, gumno z osiecią stawione, słodownia, browar z piekarnią, do których budynków drzwi na biegunach. Folwark mieszkalny dla czeladzi i dyspozytora, izba jedna z komorą, w których okien dwa, w komorze jedne. Drzwi na zawiasach. Altarii żadnej nie ma, przeto i zabudowania dla altarysty nie ma. Komendarz ma stancję w budynku plebańskim. Ogrodu fruktowego żadnego nie ma.

FOLWARK

Kościół pobojski żadnego folwarku nie ma, prócz gruntów i miasteczka Pobojsk. Grunta te i miasteczko złożone z funduszu Zygmunta Kiejstutowicza¹ książeństwa litewskiego i z zamiany szlachty za dziesięcinę z funduszu pochodzącą, jako to miasteczko Szemiota od Dziawiałtowa włók dwie w roku 1602 od Stefana Okuszki na dziewięć beczek siewby i od majątności Giełwan w roku 1604, te dobra leżą w powiecie wiłkomirskim, konsens na zamianę jw. jks. Benedykta Woyny [l. 5v] biskupa wileńskiego pod rokiem 1604 znajduje się przy kościele pobojskim. Dokumentów zamiany na Melchiora Szemioty jako też Stefana Okuszki kopie tylo przy kościele pobojskim ex *archivo* diecesano wyjęte znajduje się. Same zaś autentyki czy się znajdują in *archivo*, nie wiadomo.

Grunta plebańskie jedne są w obrębie, *inni* zaś w szachownicach. Zamiana szachownic mogłaby być uczyniona, lecz nie tylko somsiadający zamiany nie chcą, ale też całkowicie grunta i łąki zabierają, jako to wjm. pan Kossakowski

---

¹ *Rankr.* Jagiełłowicza.

kasztelan witebski pod tytułem że w jego obrębie majątność Wojtkuszek i Dziawiałtowa grunta plebańskie znajdują się.

Graniczy plebania pobojska z Skopiszkami alias Pobojsk jm. pana Kamińskiego sędziego ziemskiego wilkomirskiego, z Naceliszkami ichm. panów Pietkiewiczów starostów miczuńskich, z Majgiszkami jejm. pani Montkiewiczowej miecznej smoleńskiej, Wojtkuszkami i Dziawiałtowem jm. pana Kossakowskiego kasztelana witebskiego, z Żyrnowem jm. pana Wolfa podstolego smoleńskiego, z Majgiszkami jm. pana Złobockiego, z Majgiszkami jm. pana Chrzczonowicza, z Majgiszkami jm. pana Eywilda. Grunta wszystkie i wiele jego jest przy kościele pobojskim, na to żadnego dokumentu nie ma, dawno [w] posesji pleban utrzymuje. Dyferencją z gruntami plebańskimi rozpoczęli jm. pan Eywild od Majgiszek, z którym rozpoczął proceder w roku 1755. Jks. pleban pobojski tandem konwinkował oczewistym dekretem grodzkim wilkomirskim, od którego jm. pan Eywild apelował do Trybunału, a po apelacji w Trybunale do prawa stanąć nie chciał, a zaś jks. Wolweran pleban pobojski po apelacji dwa dekreta kontumacyjne otrzymawszy w Trybunale in captatum tempus adhibito ex war... [?] brachio militari grunta, sianożęcie do kościoła pobojskiego należące odebrał, a za konwinkją i ekspensa prawne ex proprio łożone folwark Majgiszki zajechał. Proceder cały z jm. panem Eywildem o grunt na beczek siania żyta 4 [?], o łąkę kościelną na wozów dwadzieście.

Drugi proceder z jw. Szadurskim sędzią ziemskim wilkomirskim, który nie o dyferencją, ale wyjednałszy sobie iuris cadice [?] zapozwał w roku 1775 o całą wioskę zowiącą się Antmikuli alias Zybały do ziemstwa wilkomirskiego, w której sprawie padła kopia spraw, dokumenta jest sam fundusz ksiąg litewskich, dłużyny i szerzyny gruntów do plebanii należących wiedzieć nie można, grunta i łąki gdyż [l. 6] są w szachownicach. Ograniczenia tych gruntów nie ma, kopców nie ma, posesja tylko jest dokumentem, wiele w całej swojej cirkumferencji plebanii pobojskiej może się znajdować włók gruntu, dokumenta nie przyświadczają. Miast, miasteczek, placów, kamienic kościół pobojski żadnych nie ma.

Wymiaru włók gruntu także nie ma w dokumentach funduszu. Nawet ksiąg litewskich nie wzmiankuje.

Nieuzytecznej ziemi ani morgu nie ma. Lasu i boru nie tylko na zabudowanie, ale i na opał do plebanii nie ma, znajdować musi jks. pleban, albo też z łaski prosić musi.

Sianożęcie do plebanii pobojskiej należących jedynaście po różnych miejscach.

Łąka Prudy na wozów dwadzieście dwa, № 22, leży między gruntami Nauliszkami i Skopiszkami.

Łąka Wiktorcka na wozów letnich trzydzieście, № 30, styka się z gruntami z Kopilskimi.

Łąka Wojtkuszki na wozów szesnaście, № 16, leży między gruntami Powickimi i Paberżańskimi, należą do Woronowska.

Łąka Skirdymas na wozów czternaście, № 14, leży między Mogiliszkami jm. pana Złobockiego i jm. pana Eywilda.

2-ga łąka Skirdymas na wozów ośm, № 8, leży między Sargielcami.

Łąka Płaty na wozów siedm, № 7, leży końcem do Mojgiszek ichm. panów Chrzczanowiczów.

Łąka Waiaupis na wozów dwadzieście ośm, № 28, leży między Dziawiałtowem jm. pana Kossakowskiego *kasztelana witebskiego*, z tej łąki gwałtownie bez żadnego procederu siedm wozów skoszonego siana zabrał dwór Wojtkuski. Plebania zaś pobojska zawsze in pacifica possessione była, jakoż i terażniejszy pleban lat trzydzieście i dwa posydujący to beneficium ani za posesji od Dziawiałtowa przez jm. pana Kossakowskiego i Skorulskiego nie był turbowany, o co jks. Wolweran pleban pobojski coram actis grodu *wileńskiego* manifestował się.

Łąka Gołba na wozów siedem, № 7, leży końcem do gruntów Sargieliskich. [l. 6v]

Łąka Bendrynia na wozów ośm, № 8, leży bokiem do gruntów Sargieliskich.

Łąka Gałba na wozów dwadzieście, № 20, leży między gruntami Sargieliskimi w roku terażniejszym 1782 od wieków w posesji u plebanów pobojskich będącą jm. pan Kossakowski *kasztelan witebski* żadnego o nią nie mając procederu skoszoną przez jks. plebana *pobojskiego* napadłszy z tumultem ludzi siano gwałtownie zabrał, o co terażniejszy jks. pleban *pobojski* coram actis grodu *wileńskiego* manifestował się.

Łąka nad Świętą rzeką na wozów dziesięć, № 10, leży między gruntami *wilkomirskimi* i wsi Bugiańców.

Puszczu żadnej nie ma. Jezior nie ma. Staw jeden jest przy plebanii, nierybny. Wstępu do jezior ani stawów nie ma plebania pobojska i dokument jeden o ekspulsją albo zabranie nie przeświadcza.

Żyta zasiewa plebania pobojska nierównie w każdym polu.

Zmiana 1 od jm. pana Kamińskiego Skopiszki alias Pobojsk, na której zasiewają miary komisyjnej beczek dziesięć.

Zmiana 2 od gruntów jm. pani Mątkiewiczowej Mojgiszek nazwanych, na której zasiewa się miary komisyjnej beczek ośm.

Zmiana 3 od jm. pana Kamińskiego tychże dóbr Skopiszek, na której zasiewa się żyta miary komisyjnej beczek sześć i $\frac{4}{8}$.

Poddani zaś w miasteczku Pobojsku nie równie zasiewają, jedni po ośmin cztery, drudzy mniej, o czym niżej w opisanu stanu poddanych wyraża się.

Ziarna posiane żyta w polach pobojskich więcej nad trzy ziarna gospodarzowi nie czyni zysku, ziarno owsiane najobfciej w polach pobojskich rodzi.

Siana w polach i łąkach plebańskich w roku terażniejszym ukoszono wozów letnich sto sześćdziesiąt dziewięć. Innemi zaś laty do tyłu wozów nie ukoszą.

Zabudowanie gospodarskie plebanii pobojskiej już się wyżej opisało. W tym zabudowaniu plebanii obory są dobre. Folwark nowy sumptem terażniejszego plebana postawiony. [l. 7]

Spichrz stary, ad nullum usum, do wystawienia nowego pleban terażniejszy czyni przygotowanie. Świronek mały, reperacji nie potrzebuje. Stajni i wozownie dobre, takóž reperacji nie potrzebują. Gumno dobre, osieć zaś stara, przesypana będzie użyteczna. Odryny trzy, wszystkie dobre. Browar dobry. Kuchnia nowa dobra. Słodownia dobra. Te wszystkie zabudowanie terażniejszy pleban zgniłe, opadłe, jako z weryfikacji ludzi poddanych pobojskich okazało się, jedne przesypał, drugie do nowu fundował, ani żadnego uszczerbku plebanii pobojskiej terażniejszy pleban nie uczynił.

Urzędnika chowa jm. p. Bujwida szlachetnie urodzonego, parobków żadnych nie chowa, inną zaś czeladź chowa, to jest gospodynię, dziewczkę jedną, ciun z żoną, pastucha, przy pokoju swoim ma dwóch pokojowców i furmana [?].

Podatku płaci z plebanii pobojskiej do Skarbu Rpptej na rok podymnego, z każdej chaty rachując po zł 6, zł 260; czopowego na rok zł 40, młynowego na rok zł 8, subsidii charitativi na rok zł 88, efficit zł 396.

STAN PODDANYCH

Kościół pobojski ma domów chłopskich – jedni którzy dają daninę, drudzy na pańszczyznę idą, inni z ogrodów tylo dają płatę plebanii pobojskiej – w liczbie czterdziestu trzech i karczmy dwie: jurysdyczan szesnastu, bojar dwudziestu, ciągłych siedmiu, ogrodnik jeden.

OPISANIE WSIÓW, ZAŚCIANKÓW I PODDANYCH KOŚCIOŁA
POBOJSKIEGO

Powinność poddanych miasteczka Pobojska

Ludność				Majątek							Miasteczko Pobojsk	Podatek				
Mieszczanie	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Kozy	Owce		Świnie	Czynsz		Podymne	
			syny	córki	konie	wozy							zł	gr	zł	gr
1	1	1			2	2	1	3		5	3	Józef Pożarski bezdzietny, żona Magdalena			6	
1	1	1	3	1	1	2	2	1		3	2	Kazimierz Pożarski, żona Katarzyna, synowie Józef, Maciej, Jan, córka Anna			6	
1	1		3	2	2	3	3	2		10	15	Stefan Walicki wdowiec, synowie Stefan, Franciszek, Ignacy, córki Rozalia, Elżbieta			6	
1	1	1	1		2	2	1	2		4	3	Piotr Hołubowicz, żona Klara, syn Ignacy			6	
1	1	1	2	1	2	2	3	1		5	7	Antoni Leonowicz, żona Katarzyna, synowie Franciszek, Józef, córka Ewa			6	
												Lattus [l. 7v]				
												Też miasteczko Pobojsk Transport				
1	1	1	3	1	2	2	1	2		2	5	Piotr Bielacki, żona Katarzyna, synowie Antoni, Adam, Józef, córka Rozalia			6	
1	1	1			1	1					3	Józef Łapiński, żona Agata			6	
1	1	1	1	1	2	2	1	2		6	4	Stanisław Kupcewicz, żona Katarzyna, syn Maciej, córka Elżbieta			6	
1	1	1	1	1	1	2	1			3	2	Marcin Cietrzewski, żona Rozalia, synowie Józef, Ignacy, córka Anna			6	
1	1	1	1		2	2	2	1		2	5	Antoni Amanchowicz, żona Anna, syn Marcin			6	

PABAJSKO PARAPIJA

1	1				1	1	2					Stefan Walicki nie żonaty			6	
1	1	1	2	1	2	2	2	3		4	8	Maciej Zachary, żona Marianna, synowie Jan, Kazimierz, córka Marianna			6	
1	1	1		1	2	2	1	1		5	7	Jan Walicki, żona Agata, córka Rozalia			6	
1	1	1	1	2	1	2	1	3		3	2	Michał Leonowicz, żona Franciszka, syn Jerzy, córki Marcianna, Elżbieta			6	
1	1	1	1	1	2				1	3	1	Jerzy Wałęjsza, żona Magdalena, syn Ludwik, córka Krystyna			6	
1	1	1	1		2	2	1			2	6	Jan Zachary, żona Anna, syn Ludwik			6	
1	1	1	1	1	1	2	1				3	Michał Szarawski, żona Katarzyna, syn Michał, córka Katarzyna (mieszka na ogrodzie)			6	
												Suma				

POWINNOŚĆ PODDANYCH MIASTECZKA POBOJSKA

Każdy gospodarz idzie dni trzy z wołami do orania ugoru, trzy dni na jarzynę, żyta z pola żąć i zwieźć do gumna powinnością ich jest. Jarzyna tak jako i żyto żąć i zwieźć, gnój z plebanii wywieźć, łąka Wojtkuska zwieźć i skosić. Drogi trzy do Wilna w roku są obowiązani odbyć, lub do Kowna. Posyłki z listami poblizu dopełniać są obowiązani. Czyszu żadnego nie dają procz podatku do Skarbu Rpptej z chaty po zł 6. In reliqvo żadnych powinności nie czynią.

KARCZMA W MIASTECZKU POBOJSKU

Symon Judelowicz ma przy karczmie ogród na ośminę żyta zasiania, któren jarzyną zasiewa. Ogrodowe zaś łąki do tej karczmy przydanej nie ma. Płaci rocznej arendy zł czterysta, № 400. Łoju kamienia pół obowiązany dawać na rok, czopowe dwór opłaca. [l. 8]

Ludność					Majątek							Wieś Gajciuny	Podatek	
Ciągłi	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Owce	Kozy	Świnie		Czopowe zł	Podymne zł
			syny	córki	konie	woly								
1	1	1	2	1	1	2	1	1	4		8	Maciej Hryszka, żona Anna, synowie Maciej, Józef, córka Anna		6
1	1	1		2	2	3	2	1	5		9	Maciej Żylialis, żona Zofia, syna nie ma, córki Agata, Krystyna		6
												Suma		

POWINNOŚĆ WIOSKI GAJLUSZ

Każdy gospodarz idzie na tydzień po dni pięć z utrznikiem, a tydzień w domu, od Wszystkich Świętych pięć dni idzie bez utrznika aż do ś. Jerzego, tudzież idą ponocne od Wszystkich Świętych aż do ś. Jerzego, z kolei. Podymnego do Skarbu Rpptej z każdej chaty po zł 6.

Ludność					Majątek							Wieś Lenarty	Podatek	
Ciągłi	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Owce	Kozy	Świnie		Czynsz zł	Podymne zł
			syny	córki	konie	woly								
1	1	1		1	2	2	1		5		7	Maciej Buszewski, żona Marcyanna, syna nie [ma], córka Katarzyna		6
1	1	1	3		2	2	3	1	8		9	Andrzej Sprogis, żona Zofia, synowie Symon, Jan, Kazimierz		6
1	1	1	1	3		2	1		3		4	Stefan Amankowicz, żona Barbara, syn Michał, córki Zofia, Teresa, Anna		6
												Suma		

Powinność tej wioski w równie jest co do podatków i pańszczyzny, jako wyżej opisało się wioski Gajciun, nie odmienia się nic co do podatków i podymnego.

Ludność						Majątek							Wieś Warkolce	Podatek	
Ciągłi	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Owce	Kozy	Świnie	Czynsz		Podymne	
			syny	córki	konie	woly						zł		zł	
1	1	1	4	2	2	3	3	1	10		7		6		
1	1	1	3		1	1		2	3		9		6		
Suma															

Powinność tej wioski równa jest co do podatku i pańszczyzny jako wiosek Gajlusz, Lenart, nie odmienia się ni w czym. [L. 8v]

OPISANIE SIEDZIB PODDANYCH WIOSEK LENARTÓW, GAJCIUN, WARKOLCÓW I MIASTECZKOWYCH POBOJSKICH

W tych wioskach wiedzieć nie można wiele który gospodarz gruntu trzyma bez wymiaru komorniczego, ponieważ grunta są w szachownicach, których nomenklator dokumenta plebanii nie wzmiankują, wiele na której szachownicy wysiać może żyta, wysiewa jednak każdy gospodarz wiosek Gajciun, Lenartów i Warkolców, jedni do ośmin siedmiu, drudzy do beczi wileńskiej miary komisyjnej. Miasteczko zaś pobojskie nie równie zasiewa, jedni po ośmin cztery, drudzy po dwie, że służba dworna jest nie uciemiężliwa. Przeważnie z dobrej woli na równie każdy dworowi służy.

Ludność						Majątek							Wioska Popiszki	Podatek	
Bojarowie	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Owce	Kozy	Świnie	Czynsz		Podymne	
			syny	córki	konie	woly						zł		zł	
1	1	1	2		1	3	3	1	4		3	14	6		
1	1	1			2	2	2	2	6		7	14	6		

1	1	1		1	2	2	2	1	4		6	Tomasz Pasiunis, żona Katarzyna, syn Jan, córka Elżbieta	14	6
1	1	1	1	1	1	2	1	1	2		3	Jan Grygas, żona Barbara, syn Jerzy, córka Barbara	6	6
1	1	1	1	2	1							Kazimierz Dragun, żona Judyta, syn Jan, córki Katarzyna, Marcianna	6	6
												Suma		

Bojarowie wioski Popiszki gruntu wiele w tej wiosce mają, nie ma na to dokumentu ksiąg litewskich. Teraźniejszy pleban swoim poddanym gruntu pomniejszył, trzech bojar siedzą na pół włóce, płacą czynszu po zł 14, podymnego po zł 6 do Skarbu Rpptej. Idą w lecie do koszenia łąk niedziel dwie z koniem, do bronowania z koniem jednym niedziel dwie, podróżyzny żadnej nie odbywają. Przy tym dają sypkę po ośmin cztery żyta, owsa po ośmin cztery miary komisyjnej.

Dwóch bojarów w teje wiosce, którzy na ćwierć włóce siedzą, płacą czynszu po zł 6, podymnego do Skarbu Rpptej po zł 6 w roku, idą do koszenia łąk z koniem tydzień jeden i do bronowania tydzień jeden. [l. 9] Sypkę dają żyta po ośmin dwie, owsa po ośmin dwie miary komisyjnej. Ta wioska od plebanii odległa na mil 6, leży w powiecie wiłkomirskim.

Ludność			Majątek								Wieś Daniszki	Podatek		
Bojarowie	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Owce	Kozy		Świnie	Czynsz	Podymne
			syny	córki	konie	woły							zł	zł
1	1	1	2	3	1	1	1	2	5		4	Kazimierz Wiszniewski, żona Marianna, synowie Jerzy, Andrzej, córki Teresa, Anna, Katarzyna	34	6
1	1	1	1	1	2	2	2		6	1	7	Jerzy Czerkas, żona Zofia, syn Michał, córka Zofia	34	6
												Suma		

Bojarowie wioski daniskiej płacą czynszu każdy po zł 34. Podymnego do Skarbu Rpptej po zł 6. Pańszczyzny żadnej nie pełnią, tylko sypkę żyta po

ośminy cztery, owsa po ośmin cztery miary komisyjnej. Bojarowie wioski daniskiej gruntu wiele w tej wiosce mają, nie ma na to dokumentu w funduszu książąt litewskich. Teraźniejszy pleban poddanym swoim gruntu pomniejszył, siedzi na pół włóki każdy. Odległa od plebanii pobojskiej ta wioska na mil 6, leży w powiecie wilkomirskim.

Ludność					Majątek							Wieś Munduny	Podatek	
Bojarowie	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Owce	Kozy	Świnie		Czynsze	Podymne
			syny	córki	konie	woly							zł	zł
1	1		1	2	1	2	3		8	1	6	Jan Roman, wdowiec, syn Jan, córki Agata, Teresa	14	6
1	1	1	2	2	1	2	2		4		2	Michał Klimas, żona Zofia, synowie Jakub, Józef, córki Jadwiga, Elżbieta	14	6
1	1	1	1		1	1	1		3		2	Stanisław Klimas, żona Barbara, syn Tomasz, córki nie ma	14	6
1	1	1	1		1	1	1		2		2	Jakub Lipejko, żona Anna, syn Piotr	14	6
1	1	1	3	1	2	2	2		5	1	4	Symon Kuczyński, żona Barbara, synowie Symon, Andrzej, Tomasz, córka Agnieszka	14	6
1	1	1	2	1	1	1	2		2		2	Michał Gajżutis, żona Magdalena, synowie Ludwik, Wawrzyniec, córka Katarzyna	14	6
1	1	1	1		1	2	1		4		2	Jerzy Lipejko, żona Zofia, syn Andrzej	14	6
1	1	1	2	1	1	2	2		5		3	Symon Złodowski, żona Ewa, synowie Benedykt, Maciej, córka Katarzyna	14	6
												Suma		

Bojarowie teje wioski Munduny płacą czynszu każdy po zł 14. Podymnego do Skarbu Rpptej na rok po zł 6. Idą latem do koszenia łąk niedziel dwie z koniem, do bronowania niedziel dwie z jednym [koniem]. [l. 9v] Podrózczyzny żadnej nie odbywają. Przy tym sypkę dają żyta po ośmin 4, owsa po ośmin 4 miary komisijnej.

Gruntu [wiele] w tej wiosce mają, nie ma na to dokumentu książąt litewskich. Teraźniejszy pleban swoim poddanym gruntu pomniejszył, każdy z nich gospodarz trzyma gruntu po pół włóki. Ta wioska odległa od plebanii na mil ośm, w powiecie wiłkomirskim.

Ludność				Majątek							Wioska Antmiluki alias Zyboły	Podatek		
Bojary	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciotki	Owce	Kozy		Świnie	Czopowe	Podymne
			syny	córki	konie	woły							zł	
1	1	1	3	2	2	2	3		6	1	4	Józef Lipejko, żona Anna, synowie Ludwik, Jan, Antoni, córki Brygida, Zofia	48	6
1	1				1	2	1		3		3	Bartłomiej Narusis bezżenny	48	6
2	2	2	1	2	3	4	3		8	1	9	Krzysztof i Andrzej Lipejkowie bracia spółnie mieszkający, żony Zofia, Barbara, Krzysztof bezdzietny, Andrzeja dzieci: syn Jakub, córki Magdalena, Rozalia	48	6
												Suma		

Powinność bojarów wioski Antmiluki: odbywają drogi trzy do Wilna lub Kowna. Czynszu rocznego z każdego domu płacą po zł 48. Podymnego na rok do Skarbu Rpptej po zł 6. Wiele gruntu w wiosce Antmiluki, wiadomości nie ma z dokumentów, posieje jednak każdy gospodarz żyta po ośmin 10, № 10 / 8.

Ludność					Majątek						Wieś Łapsze	Podatek		
Bojary	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podoiłki	Owce	Kozy		Świnie	Czopo we	Podymne
			syny	córki	konie	woły							zł	
1	1	1	2	3	2	2	3		12	1	10	48	6	
1	1	1	3	3	3	4	4		14	1	16	48	6	
Suma														

Powinność bojarów wioski Łapsze: odbywają drogi do Wilna lub Kowna. Czyszu rocznego z każdego domu płacą po zł 48, podymnego do Skarbu Rpptej po zł 6. Wiele gruntu w wiosce Łapsze, wiadomości z dokumentów nie ma, sieje jednak każdy gospodarz po ośmin dziesięć, № 10 / 8. [l. 10]

ZAŚCIANEK MUNDUNY

W tym zaścianku żadnej chłopskiej chaty nie ma dla podłości gruntu, wiele jest ziemi, dokumenta nie poświadczają. Karczma tylo na gościńcu łabonarskim stara. Teraźniejszy pleban wszystkie materiały potrzebne do reperacji przygotował.

KARCZMA MUNDUNY

Hirsza Szepszelowicz ma przy karczmie ogród ziemi robacznej, łąk przy teje karczmie nie ma. Płaci arendy rocznej złp ośmdziesiąt, № złp 80, czopowego płaci na rok zł ośm, № 8.

PARAFIA

Parafia pobojska graniczy z parafią szeszolską, szyrwinską, gielwańską, upnicką, nidocką, dziewiałtowską, wilkomirską, obszerna długości na mil dwie, szerokości mili półtory, od kościoła pobojskiego do szeszolskiego mili półtory, do Szyrwint mili półtory, do Gielwan mila jedna, do upnickiej mila jedna, do

nidockiej mila, do dziewiałtowskiego mila 1, do wilkomirskiego mila jedna.

Kolacja należy do królów polskich, jako się wyż namieniło. Prawa funduszowego od książąt litewskich wątpliwości o kolacji żadnej nie ma, nikt od wieków nie kwestionował.

W parafii pobojskiej miasteczek żadnych nie ma. Gielwany miasteczko, których dziedzicem jest jm. p. Żaba kasztelan połocki, należy do parafii pobojskiej, teraz zaś jks. Bohusz gwardian gielwański ordinis minorum conventualium przez wymyślną staranność przeciwko prawu duchownemu kościół gielwański parafialnym być wystarał się.

WSIE I ZAŚCIANKI LEŻĄ W PARAFII POBOJSKIEJ

Miasteczko Pobojsk należy do plebanii pobojskiej, wieś Warkolu w polu pobojskim, w której trzech panów, do majątności Dziewiałtowa jm. p. Kossakowskiego kasztelana witepskiego, do majątności Skopiszek alias Pobojsk jm. p. Kamieńskiego sędziego ziemskiego wileńskiego i do jks. plebana pobojskiego.

Wieś Uliszniki o ćwierć mili, wieś Słobodka w tymże samym polu, wieś Wargiela o ćwierć mili, zaścianek Tumkiewszyszki o pół mili, wieś Wojtkuny o pół mili, wieś Graużecie o 1, [l. 10v] wieś Papreniszki o milę, wieś Kominy o trzy ćwierci mili, wieś Milunce o trzy ćwierci mili, wszystkie wyrażające wioski są należące do majątności Wojtkuszek jm. p. Kossakowskiego kasztelana witebskiego.

Wieś Jodkiszki o milę, należące do majątności Antokola jm. p. Kocięła podstolego [?] województwa wileńskiego.

Wieś Bieluny o trzy ćwierci mili, wieś Pietraszuny o milę, zaścianek Antokole o milę, zaścianek Petryki o milę. Te wyrażające wioski są należące do majątności Antokola jm. p. Kołba koniuszego grodzieńskiego.

Wieś Dawgieliszki o milę, należące do majątności Antokola jm. p. Kupścia budowniczego¹ wilkomirskiego.

Wieś Olance o milę, wieś Bakszany o trzy ćwierci mili, wieś Milukie o trzy ćwierci mili, zaścianek Powidzie o pół mili. Wszystkie wyrażające wioski są należące do majątności Wierzkan jm. p. Żaby kasztelana połockiego.

Wieś Jaczany o pół mili należąca do majątności Milewszczyzny jm. p. Sawickiego strażnika starodubowskiego.

Wieś Skopiszki pod Pobojskiem, wieś Podworyszki bliżu ćwierć mili, wieś Girdzie o ćwierć mili, wszystkie wyrażające wioski są należące do majątności Pobojsk jm. p. Kamieńskiego sędziego ziemskiego województwa wileńskiego.

¹ Rankr. toliau W^o, čia praleidžiana.

Wieś Bohuszyszki o pół mili, zaścianek Prudy o pół mili, są należące do majątności Wojzgian jm. p. Bohuszowej *miecznikowej wileńskiej*.

Zaścianek Paryja o pół mili należące do majątności Wajzdzieliszek jm. p. Kordziuka strażnika wileńskiego.

Zaścianek Dowknie o pół mili należący do majątności Gielwan jm. p. *Horodeńskiego stolnika chełmskiego*.

Zaścianek Żwigany o miłę do majątności Chrszczeniszek jm. p. Bohusza plebana *wiłkomirskiego*.

Wieś Bortkuny o miłę, wieś Welejki o miłę, które należą do majątności Chrszczeniszek jm. p. Bohusza plebana *wiłkomirskiego*.

Zaścianek Posruszkolnie pod Pobojskiem należące do majątności Naceliszek jm. p. Pietraszkiewicza *starosty micuńskiego*.

Wieś Rejkowszczyzna o pół mili należąca do majątności Bo[g]usławiszek jm. p. Oganowskiego, *rotmistrza wileńskiego*.

Towkiszki wieś należy do majątności Jordan jm. p. Mackiewicza *skarbnika żmudzkiego* oraz do majątności Towkiszek jm. p. Stockiego *komornikowicza wileńskiego*.

Wieś Gajluny o pół mili, wieś Giegrny o pół mili, wieś Żukle o pół mili, wieś Rogawka o pół mili, wieś Kongiedy o trzy ćwierci mili, wieś Dudy o miłę, które należące do majątności Żyrnowa jm. p. Wolfa *podstolego smoleńskiego*.

Wieś Wojteliszki o trzy ćwierci mili, wieś Tataryszki o trzy ćwierci mili, te obie wioski mają dwóch panów – do majątności Żyrnowa jm. p. Wolfa i do majątności Gielwan jm. p. Bohusza *koniuszego kowieńskiego*. [l. 11]

Folwark Dowknie pół mili jm. p. Poczopowicza *starosty bubelskiego*.

Wieś Zubele o półtora mili, wieś Prapieki o półtora mili, zaścianek Praniecki o półtora mili, zaścianek Bo[g]usławiszki o półtora mili, wieś Żuwinty o półtora mili, wieś Kiełmy o półtora mili, folwark Kisieliszki o półtora mili. Te wyż wyrażone wioski z folwarkiem należą do majątności Stądziszek jm. p. Marcinkiewicza *podczaszego województwa wileńskiego*.

Zaścianek Swieciszki o półtora mili, wieś Jodkańce o miłę, wieś Kulmiszki o miłę, zaścianek Peny o miłę, które wyż wyrażone wioski są należące do majątności Gielwan jm. p. Marcinkiewicza *rotmistrza województwa wileńskiego*.

Wieś Knizłowki o półtora mili, w tej wsi panów 4-ch: do majątności Stądzisz, do majątności Jurdan, do folwarku Knizłowki jm. p. Korwowskiego, do folwarku Biszpingszek jm. p. Kierszejnowej.

Wieś Jaczuny o trzy ćwierci mili, w której 3-ch panów: do majątności Dziewiałtowa jm. p. Zabiely *marszałka kowieńskiego*, do majątności Stądziszek jm. p. Marcinkiewicza *podczaszego wileńskiego*, do majątności Domąciszek jm. p. Balikiewicza *cześnika włkomirskiego*.

Zaścianek Sukinie o miłę, do majątności Stundziszek jm. p.

Marcinkiewicza *podczaszego wileńskiego* oraz do majątności Naceliszek jm. p. Pietraszkiwicza *starosty miciuńskiego*.

Wieś Mażejkiżki o pół mili, w której 3-ch panów: do majątności Stundziszek jm. p. Marcinkiewicza *podczaszego wileńskiego*, do majątności Możejkiżek jm. p. Kobylińskiego *szambelana JKM*, do Domątciszek *cześnika wilkomirskiego*.

Zaścianek Lataniszki przez pole od Pobojska należy do majątności Możejkiżek jm. p. Kobylińskiego *szambelana JKM*.

Wieś Jordany o pół mili należą do majątności Jordan jm. p. Mackiewicza *skarbnika żmujdzkiego* oraz do majątności Wojzgian jm. p. Bohuszowej *miesznikowej wileńskiej*.

Zaścianek Pożyrnowie o milę, zaścianek Pożuwinty o milę, do majątności Jordan jm. p. *skarbnika żmujdzkiego*.

Wieś Bugieńce o pół mili, do majątności Leonpola jo. *księcia Radziwiłła*.

Zaścianek Sawidańce o pół mili ichm. pp. Zabłockich *cześnikowiczów wendeńskich*.

Folwark Dagie o pół mili do jm. p. Werejki *skarbnika wendeńskiego*.

Winkszniszki o ćwierć mili do majątności Mejgiszek jm. p. Matkiewiczowej *miecznej smoleńskiej*.

Dysydentów w parafii pobojskiej: lutrów dwóch, kalwinka jedna, Żydów w parafii *pobojskiej* obojej płci znajduje się 152, innych obcych religii ludzi nie ma. Oratoriów i bożnic sektańskich i szkół żydowskich nie ma.

Kaplic w parafii pobojskiej dwie: pierwsza od lat dziesięciu postawiona, [l. IIv] in forma kościoła z kopułą i facjatą, z chórem bez pozytywa, ołtarz wielki jeden, w dobrach wilkomirskich ichm. pp. Marcinkiewiczów *rotmistrzów wileńskich* Giełwany alias Stundziszeki nazwanych. Cmentarz naokoło oparkaniony sztaketami, fortka zamczysta na zawiasach, odległa od dworu giełwańskiego na staj dziewięć. Ornamenta kościelne dobre, jako to kielich i patyna srebrna wyzłacane, i inne ubiory do Mszy potrzebne. Indult mają od jo. *księcia* biskupa wileńskiego w roku terażniejszym 1782 dnia 8 ianuarii podpisany z excepcją, aby w festa primae classis Mszy w tejsze kaplicy nie było. Pleban pobojski pozwala w tej kaplicy administrować w potrzebie niekiedy sakramenta. Taż kaplica żadnego praejuditium nie czyni plebanowi; w stronę ku Giełwanom rozległa jest parafia na półtory mili. Droga zaś jest błotnista, gorysta, kamienista, z tych przyczyn parafianie z wieczora do chorych znać dają plebanowi, ksiądz z wieczora do chorego jedzie. Sanctissimum w pomienionej kaplicy lokuje, kapelana nie mają, lecz częstokroć ksiądz do chorego jadąc Mszę tam miewa. Z Giełwan takż ks. ks. franciszkanie niekiedy w święte dni dla starości dziedziców tego miejsca Mszę miewają. Jaka płątę za to biorą, pleban pobojski nie uczynił o tym doniesienia.

Poddani ich w święte dni Mszy w kaplicy nie słuchają, panowie tego bronią, do parafii iść każą.

Utrzymywania tej kaplicy, ażeby zawsze był indult wydany a celssissimo principe, jest konieczna potrzeba tak dla wygody pospółstwa, jako też właściwego plebana. Prócz Mszy czytanej, żadne inne w tej kaplicy nie odprawują się nabożeństwo. Bałamuctw żadnych nie ma, ani cudów, ani jarmarków, ani ofert, karczmy nawet przy tej kaplicy nie ma; przy tej kaplicy umarłych grzebią za wyraźnym pozwoleniem i wiadomością plebana, ponieważ miejsce odległe od kościoła parafialnego.

Druga kaplica ichm. pp. Kossakowskich kasztelanów witebskich w dobrach Wojtkuszkach za indultem jo. księcia jm. biskupa wileńskiego w roku 1775 w Warszawie 9 dnia miesiąca maja podpisany, a w roku 1780 miesiąca oktobra 24 dnia od wjm. księdza Toczyłowskiego oficjała wileńskiego ad decursum trium annorum prorogowanym, w którym indulcie trzy Msze w kaplicy tak w dni święte, jako i powszechne dozwala się. Kaplica wojtkuska od parafialnego kościoła leży o milę. Droga do parafii dobra, zawsze jest bezpieczna do przejazdu. [l. 12] Udzielna od mieszkalnych domów, nowa, w tym roku wystawiona, reperacji żadnej nie potrzebuje. Intus obrazami kosztownymi meblowana. Sprzęt kościelny obfity: portatył nowy, ornatów ze wszystkim ubiorem tak jako do mszy pięć, kielich z patyną intus wyzłacany dobry, żadnej nie ma skazy. Cum praeiuditio do tej kaplicy nie chodzi, panowie sami zabraniają, do parafii na Mszę i na naukę iść każą. Prócz domowej rodziny kaplica wojtkuska dla pospółstwa nie jest potrzebna, panowie tylko dla swojej wygody mają. Inne żadne nabożeństwo nie odprawuje się. Bałamuctwa żadnego nie ma, cudów, ofert, jarmarków i karczmy przy tej kaplicy nie ma. Kapelana mają jks. Antoniego Kossakowskiego, którego ad praesens w Wojtkuszkach nie ma, wyjechał do Kurlandii z jks. Kossakowskim biskupem inflanckim. Płaty żadnej od panów nie bierze, na łasce panów żyje. Mogił przy tej kaplicy nie ma, ani cmentarza oparkanionego żadnego.

Mogila w parafii tylo jedna oparkaniona, inne w całej parafii pobojskiej przy wioskach i lasach bez żadnego oparkanienia i opatrzenia. Ludzie jednak na tych mogiłach chowają się, których mogił liczba jest ośmnaście.

Lekarza żadnego nie ma, prócz felczera u dworu jm. p. Kossakowskiego kasztelana witebskiego, wiary katolickiej, doskonały w swojej profesji. W parafii pobojskiej żadna nie znajduje się osoba, któraby umiała sekreta służące do leczenia chorób.

Zabobonów w tej parafii innych nie ma, prócz zimową porą, zacząwszy od Bożego Narodzenia aż do Zapust, kobiet w wieczory sobotnie nie przędzą, mówiąc że jagniętom, kozłętom etc. będą nogi pokręcone. Przez ustawiczne napominanie plebana w kościele niektórzy te zabobony porzucili, inni zaś z swoim przedsięwzięciu zostają.

Żebraków w tej parafii włączających się z miejsca na miejsce nie ma, prócz w Dzień Wszystkich Świętych z różnych parafii dla brania jałmużny pod kościół zbierają się. Sposób obmyślenia, aby się pospólstwo do zebranych nie cisnęło, tak ci, którzy prawdziwie są ubodzy i kalecy, jako też którzy przez rozpustę zmyślają kalectwo, fundusz uczynić, iżby tam mieli swoje pożywienie, a ci, którzy sobie zmyślają kalectwo i ubóstwo, odsyłać do fortecy na wyrobek, tym sposobem każdy będzie się kajał, i zmniejszy się ubogich. [l. 12v]

SZKOŁA PARAFIALNA

Podług rozkazu i abrysu danego nie jest wybudowana szkoła parafialna. Dom tylko jest wystawiony – izba z komorą przy kościele pobojskim. Parafianie przez różne upomnienie w kościele dzieci swoich nie dają do szkoły wymawiając ubóstwem, nieurodzajem, lecz po wioskach jm. p. Kossakowskiego *kasztelana witebskiego* uczą się dzieci, chłopców 45, dziewcząt 13, dzieci szlacheckich 5. Co niedzielę i święto zimową porą w ordynku klęczą oraz z dyrektorem nabożeństwa słuchają, teraz latem w dzień niedzielny schadzają się, aby nie zapomnieli latem czego się przez zimę uczyli się. Dyrektor zdatny, charakter dobry ma, pensją ma wyznaczoną od jm. p. Kossakowskiego *kasztelana witebskiego* złp 180 i przy wygodzie należytej, niczym więcej nie jest zatrudniany prócz uczenia dzieci. Inni panowie tej parafii są uporczywi, dają tyle przyczynę, że wyedukowany uciecze, pracować nie zechce. Dostyc na tym, aby tylko był gospodarzem i rolnikiem, spodziewać się jednak, że przykład chwalebny jm. p. *kasztelana* i uporczywych do tych czas nakłonić do edukacji poddaństwa swego. Niektórzy na elementarzach uczą się abecadła, inni składu i czytania oraz na tablicach pisania. Podczas nauk szkolnych do żadnych robót, posług nie są używani. Z prostego stanu niektórzy dostyc są zdadni do nauk. Dyrektor zowie się Józef Raksimowicz, jest pilny, a zatym w rygorze dzieci trzyma, odstraszyć nie może od nauk, ponieważ z rozkazu jm. p. Kossakowskiego *kasztelana witebskiego* uczyć się powinni z pilnością, a żadnemu nie wolno bez woli dworu oddalić się od szkoły.

SUMY FUNDUSZOWE

Kościół pobojski ma sumy kościelnej złp cztery tysiące dwieście, № 4200, idque ma sumy siedmset czterdzieście kop groszy litewskich wespół z kościołem szyrwinkim. Roku 1708 jm. p. Melchior Kamieński zapisał testamentem złp dwa tysiące kościołowi pobojskiemu i ulokował ją na dobrach swoich Skopiszki alias Pobojsk. Jm. p. Kamieński sędzia ziemski wileński nie

chcąc mieć dobra swoje onerowane wypłacił sumę fl dwa tysiące, № fl 2000, jks. Wolweranowi terażniejszemu plebanowi, którą sumę jks. Wolweran oddał ichm. pp. Skorulskim chorążym kowieńskim na dobra Dziewiałtów wzięwszy od nich [l. 13] prawo zastawne, przyznane w ziemstwie wilkomirskim na wioskę Uliczniki, do Dziewiałtowa należące, w województwie wileńskim. Ichm. pp. Skorulscy sprzedając dziedzictwo Dziewiałtowa, podali na tabeli długów swoich sumę kościoła pobojskiego dwa tysiące złp i takową tabelę długów swoich przyznali sądownie w ziemstwie wilkomirskim 1781 miesiąca apryla dnia 23. Dziedzictwo Dziewiałtowa nabył od Skorulskich jm. p. Kossakowski, kasztelan witebski. Procent kościołowi pobojskiemu regularnie opłaca, lecz nie ad mentem fundatoris, więcej od tysiąca nie daje jak po siedem procentów. Fundator nazaczył zł 150 corocznie płacić. Dokumenta na tę sumę są przy kościele pobojskim.

Druga suma lokowana kościołowi pobojskiemu od jm. p. Okuszki w roku 1675 na dobrach Dziewiałtów w województwie wileńskim. Autentyk testamentu ichm. pp. Okuszków oddany ad archivum diecesanum, kopia zaś tylo przy kościele pobojskim znajduje się, suma jest pewna. Procent tak ichm. pp. Skorulscy, jako też nabywszy dziedzictwo Dziewiałtowo jm. p. Kossakowski kasztelan witebski regularnie opłaca. Fundator tej sumy po 130 złp płacić nazaczył, teraz zaś jm. p. Kossakowski od 100 po 7 płaci.

Trzecia suma kop groszy litewskich 740 zapisana w roku 1602 [!] od jm. p. Rudominy starosty starodubowskiego na kościół pobojski i szyrwinski, ewikcja opisana na dobrach Krewny w powiecie wilkomirskim. Teraz dzierży te dobra jm. p. [Stefan Dominik] Römer podkomorzy trocki, procent regularnie opłaca złp 88, kościołowi zaś szyrwinskiemu zł 60, gdyż kościół szyrwinski ma mniej sumy. Dokument autentyczny na tę sumą pod rokiem 1672 ianuarii 17 dnia ad archivum diecesanum oddany. Kopia zaś tego dokumentu przy kościele pobojskim znajduje się.

Czwarta suma złp zapisana od jks. Dowgiałły dziekana i plebana pobojskiego złp 500, lokowana w roku 1680 na dobrach Wierszkajnie jm. p. Żaby kasztelana połockiego. Płaci corocznie kościołowi złp. 36. Takowy procent regularnie dochodzi.

Piąta suma złp 200 zapisana od jm. p. Jatawta w roku 1682, ulokowana na folwarku Lateriskim jks. Oganowskiego niegdyś koniuszego wileńskiego. Procentu nie opłacał przez lat dwadzieście dziewięć, o co pleban terażniejszy w Trybunale Duchownym w roku 1780 dekretem oczewistym zkonwinkował, i [pan właściciel] procent za wszystkie lata [zapłacił], a jks. pleban odebrał. Po dekrete od lat dwóch contraveniendo dekretowi oczewistemu trybunalskiemu [l. 13v] nie opłaca, o takowe nieopłacenie i o kontrowencją pozwał powtórnie jks. pleban pobojski do sądów eksdywizorskich o pretensją swoją. Od tej sumy dochodzi procentu zł 14. Fundator tej sumy zastawnej [z] woli swojej po zł 16

płacić nakazał. Dekret zaś Trybunału w roku 1780 po zł 14 płacić decydował. Dokument na tę sumę zostaje przy jks. plebanie pobojskim.

DOKUMENTA

Oryginał¹ funduszu książąt litewskich, Zygmunta Kiejstutowicza², czasu konflakcji kościoła pobojskiego zgorzał, a w roku 1544 za staraniem jks. Biliny wileńskiego i łuckiego kanonika, plebana pobojskiego³, Zygmunt król polski powtórny wydał przywilej, i cokolwiek Zygmunt Kiejstutowicz² książę litewski, stryj Zygmunta króla, na uczynienie dzięki Bogu za wiktoria, otrzymaną nad Krzyżakami i Inflancykami na tymże miejscu, gdzie kościół pobojski przez tegoż jks. wystawiony, ufundował, nowym przywilejem stwierdził i nierównie większe dotacje poczynił, dziesięciną wielką nadał, karczem in circumcirca Pobojska serio nakazał, kościoła nawet żadnego stawić nie dozwolił, a wystawione rujnować, oraz położył granice zaczawszy od rzeki Cesarki, gdzie przez dwór Skoczuny Szeszołka wpada do Świętej, w tymże przywileju jeden tylko kościół w Wiesach, aby był filialnym kościołem, dozwolił. Dwory, w których dziesięciny płacić kazał, nie wiadomo, gdzie one leżą, jeden tylo wyraża Dziewiałtów, in reliquo wyraża osoby i onym płacić każe, gdzie zaś ich dobra, nie wyraża. Wioski wszystkie, które się wyraziły, w użycie stanu poddanych pobojskich przez stryja Zygmunta Kiejstutowicza² książęcia litewskiego aprobuje.

1685. Oblig ichm. pp. Okuszków na złp 1500 z ewikcją na dobrach Dziewiałtowie w województwie wileńskim.

1672. Oblig jm. p. Rudominy na kop 740 z ewikcją na dobrach Krewnach w powiecie wilkomirskim.

1708. Oblig jm. p. Kamieńskiego z testamentu wynikły na złp 2000 z ewikcją na dobrach Dziewiałtowie.

1703. Oblig jks. Dowgiały na złp 500 z ewikcją na dobrach Wierszajnie województwa wileńskiego. [l. 14]

1682. Oblig jm. p. Jatowta na złp 200 z ewikcją na folwarku Lataryskim województwa wileńskiego.

1751. Inwentarz podawczy jks. Adamowi Wolweranowi plebanowi pobojskiemu przez jks. Onufrego Jastrzębskiego dziekana pobojskiego, z opisaniem kościoła, plebanii, miasteczka i wiosek pobojskich.

Dokumentów innych żadnych plebania nie ma, wszystkie są oddane

¹ Rankr. Arginał.

² Rankr. Jagiełłowicza; *Pabaisko mūšio vietoje bažnyčią fundavo Žygimantas Kęstutaitis 1436 m.*

³ *Kalbama apie Valentiną Pilznietį (m. 1556).*

w roku 1740 ad archiwum diecaesanum przez jks. Michała Piotrowskiego dziekana i plebana pobojskiego.

BIBLIOTEKA

Pleban pobojski ma bibliotekę z autorów rozumnych złożoną, lecz onej na registr nie podał, ponieważ żadnych ksiąg po jks. Piotrowskim dziekanie i plebanie pobojskim nie wziął. Które tylko były księgi, poszli pod takse ze wszelką jego ruchomością, i tak jeszcze długu rękodajnego złp 800 zostało.

Roku 1782 miesiąca *augusta* dnia 15. Po zakończonej wizycie jeneralnej i dziekańskiej przezemnie, niżej wyrażonego dziekana pobojskiego, kościoła i plebanii pobojskiej według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. biskupa *wileńskiego* na całą diecezją wydanego, wszystko dopełniwszy *exacte*, niniejszym dekretem moim reformacyjnym zalecam jks. Adamowi Wolweranowi plebanowi pobojskiemu, ażeby nie oglądając się na żadne okoliczności, przyjaźni, względy, *proceder* ichm. pp. Kossakowskim kasztelanom *witebskim* o ekspulsją z gruntów i sianożęci in *pacifica possessione* plebanów pobojskich będących, a w roku *teraźniejszym* 1782 na dniu 15 iulii zabranych, w grodzie *wileńskim* lub też w sądach zadwornych asesorskich rozpoczął. Tudzież z jm. p. Szadurskim sędzią *ziemskim wilkomirskim* o skasowanie przywileju *iuris caduci* na wioskę Antmiluki w *województwie wileńskim* leżące, od najjaśniejszych książąt *dziedzicznych litewskich* kościołowi pobojskiemu nadaną, w *ziemstwie wileńskim* lub w sądach zadwornych asesorskich jak najpilniejszego dokładał starania, gruntów, łąk i sianożęci od sąsiadów *granicznych* bronił, tym dekretem moim reformacyjnym *sub poenis a Consilio Tridentino statutis aliisque mulctandis* nakazuje. [l. 14v] A po takowym *ferowanym* dekrete *reformationis* akt wizyty mojej jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy *limituje*. Datum w Pobojsku, dnia 15 *augusta* 1782 roku.

Ks. Wilczyński, *kanonik inflancki*, *dziekan pobojski*.

Hipolit Sieńkiewicz *pisarz generalis visitationis dziekańskiej*. [l. 15]

Wizyta Dziekańska Kociota y Alkaryi Izwol-
skiej podług modeluwa z Kancellaryi Radworney J.O.
Kcia Inz Ignacego Masalskiego Wiskupa wileń-
wydanego Sponadzona.

B A

czym wkręcałab y w Rozporządzeniu Roku od Marcinia
dyno Wiciego 1787 dnia 23 Januاری. Ja Dziekan Polowyki wicy wyrażony
za Bragpim Bapostem W. Kcia Inz Ignacego Masalskiego Wiskupa wileń
Powszednie do woywodzi Dziekanow Lucey wileń na Dniu 9. Februa. Roku
1787. wydanyu Rika, regis. O. Kcia Inz podpisany y przyczo za-
czepowany z Aradnem Dziekanom aby każdy Konwatu, wicyz odbywaj
Dziekanoski, iak naydotlicniejszy Kofielow Dedanata swego uczynt domieszcze.
Kestaj sabowey woli y Rozządzenia Bawerskiego za wydanyu odemnie ob.
wspieraniem Inz. Ignacemu Kurpca Wn. Iwanickiemu. owar. Inz Aliko-
tarowi Kikiewiczowi Alkarycie mnyżymie Kofiele y woywodzi Kantanow
iako przy Kofiele iako y Alkaryi wicyz mieszkanym. radzisz obywatelom
iako stannu Selskiego iako y Pospolstwa na wicyz Generals Dziekanoski
na Dniu 23. Febr.

[2]

№ 335

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA I ALTARII
SZESZOLSKIEJ PODŁUG MODELUSZA Z
KANCELARII ZADWORNEJ JO. KSIĘCIA JM.
IGNACEGO MASSALSKIEGO BISKUPA WILEŃSKIEGO
WYDANEGO SPORZĄDZONA

Actum w Szeszolah i w Rogowszczyźnie roku od narodzenia Syna Bożego 1784 dnia 23 ianuarii. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za procesem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego, powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rządzeniem dziekanom, aby każdy generalną wizytę odbywszy dziekańską, jak najdokładniejsze kościołów dekanatu swego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Ignacemu Karędzie komendarzowi szeszolskiemu oraz jks. Mikołajowi Kitkiewiczowi altaryście przy tymże kościele i wszystkim kapłanom tak przy kościele jako i w parafii teżje mieszkającym, tudzież obywatelom tak stanu szlacheckiego jako i pospółstwu na wizytę generalną dziekańską [l. 15v] na dzień 23 februarii w roku terażniejszym 1784 do plebanii i altarii szeszolskiej zjechałem, juryzdykcją ufundowałem, wizytę plebanii i altarii, kościoła, parafii etc. rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ SZESZOLSKI

Kościół szeszolski fundowany od Waleriana Protasewicza biskupa wileńskiego w roku 1572 miesiąca oktobra 17 dnia. Drewniany, nowo wybudowany przez Michała Zienkowicza biskupa wileńskiego, w którym roku ten kościół wybudowany, inwentarze plebańskie nie przeświadczają. Reperacji żadnej nie potrzebuje. Erygowany pod tytułem Świętego Józefa.

Do tego kościoła z przedniego frontu z cmentarza idąc do babińca drzwi dwie podwójne futrowane, zielono malowane, ćwiekami nabijane, na zawiasach po 3-ch żelaznych, ze środka 2-ma drągami drewnianymi zasuwa się. Z tego babińca na cmentarz drzwi pojedynkowe futrowane, ćwiekami nabijane, zielono malowane, na zawiasach po 2-ch żelaznych, od cmentarza

przy tych drzwiach klamka z probójem, ze środka drągiem drewnianym zasuwają się. W tym babińcu Grób Pański z 5-ma bramami malowanymi etc. Z tego babińca schody na górę, przez które wszedłszy do komorki 1-szej w niej podłoga i stolowanie z tarcic, w stolowaniu loch dla łazienia pod dach dla jakiej potrzeby. Okno w kwaterach 6-u w ołów oprawne dwie 1. Z tej komorki idąc drzwi pojedynkowe na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem francuskim wewnętrznym, kluczem i galką, przez które wszedłszy na chór, któren z wyłamaniem struktura [!], z balasami toczonemi niemalowanymi, na którym stoi na środku choru pozytyw od głosów jedynastu nowy, żadnej reperacji nie potrzebujący ten pozytyw, z kościoła wydaje struktura piękna. Na tym chóru z podwórza okno od kwater 6-u w ołów oprawne dwie jedne. Z tego choru idąc do komorki 2-giej uszaki tyło bez drzwi, przez które wszedłszy do środka podłoga i stolowanie z tarcic, w stolowaniu loch, jako w 1-szej namieniłem etc. Okno w kwaterach 6-u w ołów oprawne 1.

Z tego babińca wyż namienionego do kościoła idąc drzwi dwie podwójne [l. 16] futrowane, zielono malowane, ćwiekami nabijane, na zawiasach, krukach po 3-ch żelaznych, bez zamku żadnego, wewnątrz podłoga do pół kościoła z przodu z tarcic starych, nowej potrzeba, a pół przed wielkim ołtarzem i bokowemi 3-ma posadzka z cegieł wapnem zalewana. Przed wielkim ołtarzem i bokowemi 2-ma wszerz krata drewniana z balasami toczonemi niemalowanymi (na której karbona przybita), przy teźże kracie drzwi do sklepu murowanego, idącego pod ołtarz wielki, do którego drzwi z dylów bez antab, idąc w dół schody kamienne murowane, wewnątrz lochi trzy, okienka maleńkie na podwórze 2 z kratami żelaznymi, ten sklep znacznej reperacji potrzebuje. Przez cały kościół wzdłuż wszerz sufit sklepiony, deskami heblowanymi wybity, nad balkami pod dachem tarcicami wymoszczono. Okien w całym kościele, prócz chórowych 3-ch, z 6-u kwaterami dużych w ołów oprawnych osiem, nad wielkim ołtarzem okienko okrągłe małe 1. Ławek pośród kościoła dla parafianów siedm, przy ścianie trzy. Konfesjonałów nowych 2, stary 1, *efficit* trzy. Ołtarzów w tym kościele osiem, idące ołtarz wielki stolarskiej roboty, snycerszczyzną akomodowan, ściany po bokach obrazu malowane w różne marynessy etc. W tym ołtarzu obraz Najśw. Panny Łaskawej, z szatą od półtora łokcia wyszyny miedzianą posrzybrzaną z 2-ma aniołkami w cieniach nakoło srybnych. Korona srebrna, częścią pozłacana, strzał miedzianych posrzybrzanych 7. Miesiąc pod nogami miedziany pozłacany. Na tym ołtarzu tabliczek srebrnych małych i wielkich dwadzieście pięć, № 25.

Ołtarz 2-gi Świętej Anny etc. stolarskiej roboty snycerszczyzną akomodowan, częścią malowan różnemi farbami etc., a częścią malarskim złotem, srebrem snycerszczyzna malowana. W tym ołtarzu koron srebrnych trzy, tabliczka srebrna duża 1. Nad tym ołtarzem obraz Ś. Jerzego z gwiazdą, stary obraz.

Ołtarz 3-ci Pana Jezusa Ukrzyżowanego, stolarskiej roboty, snycerszczyzną akomodowan, na głowie cieriń srybny, w sercu włóczn srebrny, na głowie Najśw. Panny korona srebrna. Tabliczek na tym ołtarzu srebrnych małych i wielkich 9. [l. 16v]

Ołtarz 4-ty Pana Jezusa Ukrzyżowanego snycerskiej roboty do ściany przybity, po bokach malowano czerwono i popielato.

Ołtarz 5-ty Ś. Tadeusza stolarskiej roboty snycerszczyzną akomodowan, po bokach z 1-nej strony przy kolumnie statua Ś. Anny, a z 2-giej także przy kolumnie Ś. Barbary. Te kolumny malowane kształtem fałszmarmurem w żyłki, statui biało malowane. Na 2-giej kondygnacji [obraz] Ś. Jerzego w cyrkule snycerskiej roboty, po bokach aniołki 3, nad nim korona z promieniem, po bokach na gzymsach z 1-nej strony Ś. Antoni Pana Jezusa piastuje, z 2-giej na gzymsu Ś. Józef Pana Jezusa piastuje. Te statui biało malowane. Ten ołtarz malowan biało, a częścią w różne kolory kształtem fałszmarmuru wszystkie, a snycerszczyzna malarskim złotem malowana.

Ołtarz Najśw. Matki Bolesnej stolarskiej roboty snycerszczyzną akomodowan, po bokach z 1-nej strony przy kolumnie statua Ś. Jana Chrzciciela, a z 2-giej także przy kolumnie Ś. Benedykta, te kolumny malowane kształtem fałszmarmuru w żyłki, a statui biało. Na drugiej kondygnacji obraz Ś. Barbary z koroną i kielichem srebrnym, w cyrkule, snycerskiej roboty, z promieniami i aniołkami 3-ma po bokach; nad którym korona także z promieniami, na gzymsach z obu stron dwa słupki malowane biało. Ten ołtarz malowany biało, a częścią w różne kolory kształtem fałszmarmuru w żyłki, a snycerszczyzna złotem, srybrem malarskim malowana.

Ołtarz 7-my Św. Józefa z sukienką srybną, na głowie promień srebrny, na głowie Pana Jezusa korona srebrna, lilia srebrna, tabliczka srebrna 1. Ten ołtarz, ramy etc. snycerskiej roboty cały i malowan w różne kolory, na 2-giej kondygnacji [obraz] Ś. Antoniego, na głowie cieriń srebrny, na głowie Pana Jezusa korona srebrna, tabliczka srebrna 1.

Ołtarz ósmy Świętego Ksawiera stolarskiej ordynaryjnej roboty, przy którym Msza nie odprawuje się. [l. 17]

Od wielkiego ołtarza idąc po prawej ręce skarbiec, do którego drzwi pojedynkowe zielono malowane, na zawiasach, krukach żelaznych, z klamką i probójem, wewnątrz stolowanie z tarcic, okno w olów oprawne podwójne, ze środka na glucho zabite. Wyszędłszy z skarbcu prosto idąc do zakrystii drzwi pojedynkowe zielono malowane, na zawiasach, krukach żelaznych, z kruczkiem do zamykania, wewnątrz posadzka z cegieł wapno zalewana, stolowanie z tarcic, okno w olów oprawne podwójne, z podwórza krata żelazna, ze środka okiennicą zasuwa się. Z tej zakrystii schodki z drzwiczkami na ambonę, w kościele ta ambona czerwono malowana, stolarskiej roboty. W tej zakrystii szafa do schowania srybra kościelnego etc., malowana, z zamkiem

wnętrznym i kluczem. Szufład 4 do składania ornatów i bielizny różnej etc. Idąc na cmentarz drzwi pojedynkowe futrowane, zielono malowane, ćwiekami nabijane, na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wnętrznym, na dwa slosaki [!] spuszcza się, od podwórza klamka z probójkami.

Kaplic w tym kościele żadnych nie ma, prócz ołtarzów wyżej opisanych. Cały ten kościół wyżej opisany drewniany, na podmurowaniu fundamenta ściany, dach gontami kryty, z przedniego frontu facjata z dachem wyprowadzona, na środku facjaty wieżyczka blachą pobita, na wierzchu krzyż żelazny. Przy tej facjacie ganek z balasami toczonemi czerwono malowanemi, z niego drzwiczki małe pojedynkowe pod dach. Obok tej facjaty z 1-nej strony wieżyczka wyprowadzona wyżej dachu i facjaty, z 2-giej strony także, te wieżyczki obie równe i jednego fasonu, jednostajnie blachą żeścianą pobite, na wierzchu po 1-nym krzyżu dużym żelaznym, oba malowane. Z tyłu nad wielkim ołtarzem wieżyczka niewielka blachą żeścianą pokryta, z krzyżem żelaznym, na której sygnaturka zawieszona.

Cmentarz wkoło kościoła oparkaniony, a częścią parkan poobwalał się stary, nowego potrzeba parkanu. [l. 17v]

Dzwonnica przy kościele stara, nowej koniecznie potrzeba etc.

Altaryja w kościele szeszolskim jest jedna, fundowana przez Michała Zienkowicza biskupa wileńskiego, oddzielna od funduszu plebańskiego, ten tyło warunek fundator położył, aby altarysta in cura animarum dopomagał plebanowi szeszolskiemu i na niektóre uroczystości do plebanii szeszolskiej zjeżdżał. Kościół zaś altarii szeszolskiej jest w Kiewklach przez tegoż fundatora zbudowany, który w wizycie altarii opisze się.

Uroczystości w tym kościele jest tylko jedna z odpustem, lecz od którego papieża i na jak długo ten odpust nadan, nie wiadomo, ponieważ żadne brewe rzymskie przy kościele szeszolskim nie znajduje się.

Konkurs ludzi w pomienioną uroczystość do kilku tysięcy zbiera się.

Kościół szeszolski konsekrowany od Tomasza Zienkowicza biskupa ariopolskiego, sufragana białoruskiego w roku 1761 miesiąca augusta 16 dnia. Aniverssarium dedicationis kościoła szeszolskiego obchodzą parafianie pierwszej niedzieli post festum Assumptionis B. M. V.

Obrazu cudownego żadnego nie ma, ani też księga żadna nie znajduje się, w której cuda były zapisane i zaprzysiężone.

Obligacji w kościele szeszolskim prócz Mszy parafialnej w dni niedzielne:

1-sza obligacja w tygodniu w piątek i we wszystkie dni świąteczne za dusze fundatorów, dobrodziejów, signanter biskupów wileńskich.

2-ga obligacja w każdą środę lub sobotę za duszę Józefa Zaleskiego sędziego grodzkiego wilkomirskiego [!] oraz za wszystkie dusze, które żadnego ratunku nie mają.

3-cia obligacija mėnuoėna za duėę Wojciecha Bilińskiego ekonoma szeszolskiego.

SRYBRO I CAŁY SPRZĘT KOŚCIELNY

Monstrancja srebrna miejscami wylącana, kamieniami, szkiełkami wysadzona. [l. 18] Bukiećik w tej monstrancji galanterią sadzon, kamieni, szkiełek w wysadzeniu miernych 18, krwawników w srebro oprawnych 2, koralów w srebro oprawnych 7, kryształów w srebro oprawnych 2. Ta monstrancja z promieniami dwoma waążąca z galanterią etc. funtów pięć, № funtów 5.

	Łoty	Sztuki
Kielichów z patynami intus pozłaconemi srebrnych, idque ditto 2, patyn dwie, w ogół waążę	75	4
Patyn do chorych z pokrywkami		2
Pixis pro Sanctissimo Sacramento intus et extra pozłacane		1
Tabliczek na ołtarzach małych i wielkich sztuk 31, korona wielka 1, małych 2, efficit	127	34
Krucyfix z postumentem złamany	29	1
Srebro miejscowe, które wyżej opisało się na każdym ołtarzu z wyrazem dokładnym, przeto powtórnie w liczbę nie kładzie się, odzierając szaty obrazów szkoda psuć		Sztuki
<u>Cyna</u>	Lichtarzőw dużych i małych po ołtarzach	16
	Łódka do kadzidla	1
	Ampulek par	3
	Taca do nich	1
	Lewaturka przy cyborium	1
	Krzyż	1
<u>Miedziany</u>	Kociołek pobielany nowy pro fonte	1
<u>Mosiadz</u>	Lichtarzyków małych	2
	Krzyż mały	1
	Trybularz	1
	Kociołek do wody święconej	1
	Błacha przy relikwiarzu pobielana	1
	Lichtarzőw w cyrkule blachy mosiężnej w kościele	2
	Żelazo do robienia opłatków	1 [l. 18v]
<u>Szpiż</u>	Lichtarzőw średniodużych	2
	Dzwonów na dzwonnicy: wielki 1, małych 2, efficit	3
	Sygnaturka na kościele	1
	Dzwonek przy zakrystii	1
	Dzwonków przy ołtarzach	5

<u>Drewniane</u>	Lichtarzów dużych	4
	<i>Ditto</i> małych	18
	Relikwiarzów snycerskiej roboty	2
	Krzyżów małych i wielkich	7
	Pulpit drewniany stary	1
	Baptisterium z szufladką	1
<u>Ornaty</u>	Ornat sztofowy biały z srybnymi i złotymi kwiaty, z galonem srybnym, podszyty astrachaniem czerwonym, z stułą, manipularzem	1
	Ornat biały sztofowy z kolumną białą, z galonem srybnym, podszyty astrachaniem czerwonym, z stułą, manipularzem	1
	Ornat sztofowy biały w kwiaty zielone i czerwone, z galonem złotym, podszyty astrachaniem granatowym, z stułą, manipularzem	1
	Ornat zielony w kwiaty czerwone z białym, z kolumną drojetową różową z białym, z galonem złotym, podszyty astrachaniem, z stułą, manipularzem	1
	Ornat drojetowy czerwony z kolumną białą, z galonem złotym i srebnym, podszyty astrachaniem niebieskim, z stułą, manipularzem	1
	Ornat adamszkowy czerwony z kolumną niebieską, z galonem złotym, podszyty astrachaniem ceglasmym, z stułą, manipularzem	1 [l. 19]
	Ornat adamszkowy czerwony z białym, z kolumną zieloną z czerwonym w kwiaty, z galonem złotym, podszyty astrachaniem granatowym, z stułą, manipularzem	1
	Ornat drojetowy z kolumną adamszkową żółtą, z galonem złotym i srebnym, podszyty astrachaniem ceglasmym, z stułą, manipularzem	1
	Ornat w gen. [?] czerwony bez żadnej odmiany, z galonem srybnym, podszyty astrachaniem czerwonym z stułą, manipularzem	1
	Ornat kitajkowy biały w prężki czerwone, z galonem złotym, podszyty astrachaniem niebieskim, z stułą, manipularzem	1
	Ornat pół adamszkowy w kwiaty czerwone z galonem złotym, podszyty astrachaniem białym, z stułą, manipularzem	1
	Ornat biały kitajkowy biały z kolumną czerwoną, lamowan wkoło taśmą, podszyty astrachaniem popielatym, z stułą, manipularzem	1
	Ornat lamowy biały bez galona, podszyty astrachaniem czerwonym, sproty [?], z stułą, manipularzem	1
	Ornat kitajkowy zielony bez żadnej odmiany, z galonem złotym, podszyty astrachaniem popielatym, z manipularzem	1
	Ornat kitajkowy żółty z niebieską kolumną drojetową, w kwiaty czerwone, z galonem złotym, podszyty astrachaniem błękitnym, z stułą, manipularzem	1
	Ornat adamszkowy zielony z kolumną kitajkową białą, z galonem złotym, podszyty astrachaniem czerwonym	1 [l. 19v]
	Ornat gredyturowy niebieski w kwiaty złote z kolumną fioletową adamszkową, z galonem srybnym, podszyty astrachaniem błękitnym, z stułą, manipularzem	1

<u>Ornaty</u>	Ornat drojetowy z kolumną białą w kwiaty, z galonem srybnym, podszyty astrachaniem niebieskim, z stułą, manipularzem. Ten ornat żałobny	1
	Ornat żałobny kamlotowy presse czarny z galonem srybnym, podszyty astrachaniem popielatym, z stułą, manipularzem	1
	Ornat żałobny drojetowy w kwiaty, z kolumną czerwoną w kwiaty białe, lamowan taśmą, podszyty astrachaniem czerwonym, z stułą, manipularzem	1
<u>Bursy</u>	Białych materialnych, podszyte astrachaniem	4
	Czerwonych Ditto Ditto	2
	Fioletowych Ditto Ditto	1
	Żółtych Ditto Ditto	2
	Żałobnych Ditto Ditto	3
<u>Palki</u>	Białych materialnych, podszyte astrachaniem	5
	Czerwonych Ditto Ditto	4
	Żółtych Ditto Ditto	2
	Fioletowa Ditto Ditto	1
	Żałobnych Ditto Ditto	3
<u>Paski</u>	Jedwabnych dobrych z kutasami czerwonomi	3
	Ditto Ditto majowy	1
	Nicianych białych	2
<u>Kapy</u>	Drojetowa popielata nowa, podszyta astrachaniem	1
	Fioletowa materialna Ditto	1
	Kitajkowa czerwona stara 1, kitajkowa biała stara, efficit	2
	Żałobna stara	1 [l. 20]
<u>Bielizna</u>	Alb tkackich z korunkami	5
	Alb szwabskich	3
	Komż dla księży tkackich z korunkami	2
	Ditto Ditto rąbkowa	1
	Komż dla chłopców dobrych	5
	Humerałów tkackich dobrych	13
	Obrusów płóciennych małych i wielkich na ołtarzach	50
	Korporałów dobrych nowych	16
	Puryfikaterzów dobrych	25
	Ręczników ordynaryjnych	4
	Ditto holenderski	1
	Tuwałn tkackich z korunkami, wyszywanych w kwiaty i kolory	7
	Ditto szwabskich Ditto Ditto różne szpalernickiej [roboty]	7
	Stuł wakujących bez ornatów starych	6

<u>Różne rzeczy</u>	Zasłonka do monstrancji, naszywane różne kwiaty w złote i srebrne i jedwabiem różnym	1
	Antepediów materialnych starych bez ram	3
	Ditto szychowa w rozmaite kwiaty wyszywana	1
	Sukienna w rozmaite kwiaty wyszywana szpalemnickiej roboty	1
	Arusowa stara	1
	Poduszek pod mszały suknom powleczonech	4
	Ditto ze spodu skórą, a z wierzchu wyszywanie szpalemnickie	1
	Biret maszystowy	1
	Obiciów półatłasowych starych	3
	Ditto na płótnie malowane stare	4
	Całun nowy płótnem podszyty	1
	Sukna do zakrycia mensy i ołtarzów	2
	Puszka blaszana do hostiów	1
	Portatylów	3 [l. 20v]
	<u>Firanki</u>	Materialnych w różnych kolorach większych par
Ditto Ditto Ditto mniejszych par		3
Rąbkowych par		2
Gazowa para		1
<u>Księgi kościelne</u>	Agendka stara chóralna	1
	Mszałów na pół starych dużych	3
	Mszalik mały	1
	Mszalik franciszkański mały	1
	Mszalików żałobnych	3
	Brewiarzów starych	2
	Agendka mała	1
	Ewangeliczka polska i litewska	1
	Gradualik stary	1
Metrycznych ksiąg zapisanych	7	

Wszystkie srebro i cały sprzęt wyż wyrażony kościoła szeszolskiego według podania przeze mnie, dziekana wyż wyrażonego, przy podaniu in possessionem roku 1782 miesiąca septembra 26 dnia jks. Karędze, znajduje się w całości, prócz par 3½ firanek od ołtarza brackiego, te zaś firanki pan Teodor Hryniewiecki mając w dozorze i w zawiadywaniu kościoła szeszolski in pravos et nefarios usus obrócił. Co jako z weryfikacji okazało się, tak też osobiście wyznał, gdzie i na co te firanki obrócił.

Aductum żadnych za terażniejszego rządcy kościoła szeszolskiego nie przybyło.

Lampa przed wielkim ołtarzem nie gorzy, tylo w dni święte, kiedy nabożeństwo odprawuje się.

SZPITAL [L. 21]

Funduszu nie ma, tylo dom szpitalny niedaleko kościoła, gdzie mieszkania są dwa, izba z komorą i alkierzem, w nich stolowanie z tarcic, piec z gliny bity prosty. W alkierzu okno podwójne szklane 1, 2-gie na głucho zabite, w komorze proste okna zasuwkami zamykają się, w izbie okien podwójnych w drzewo oprawnych 3. Drzwi do komory proste na biegunie drewnianym, do alkierza na zawiasach z zaszczipką i probójem, do izby na biegunie drewnianym. Z tej izby wyszedłszy do piekarni idąc drzwi proste na biegunie drewnianym. Wewnątrz stolowanie z tarcic. Okien ordynaryjnych 3, zasuwkami zamykają się, piec ordynaryjny z gliny bity. Dach kryty słomą. W tym szpitalu mieszka dziad 1, bab 3. Do szpitala starodawnego ubogich, którzy z opatrności Boskiej żyją, jm. p. Józef Zaleski sędzia grodzki *województwa wileńskiego* w roku 1762 miesiąca marca 5 dnia umierając ostatnią wolą testamentową sześciu ubogich a siódmego kantora przy kościele szeszolskim ufundował, którym nazaczył, aby z majątności Łabeiek w województwie *wileńskim* leżących, dóbr swoich dziedzicznych, gotowemi pieniędzmi złotych dwieście, № 200, na osoby pomienione, i po ćwierci zboża bądź jakiego każdemu z osobna dochodziło, obligacją tymże ubogim położył, aby w środę lub sobotę koronkę w septenne i nowenne odprawowali za duszę fundatora tegoż. Powinnością tych wszystkich ubogich usłużyć kościołowi w czym pleban rozkaże.

PLEBAN

Ignacy Karęga urodził się w *województwie wileńskim* w roku 1760 miesiąca februarii 29 dnia. Posyduje beneficium szeszolskie od roku 1782 miesiąca septembra 20 dnia. Wyświęcony ad titulum mensae jo. ks. jm. Ignacego Massalskiego biskupa *wileńskiego* w roku 1783 miesiąca iunii 15 dnia. Edukował się in seminario diecesano. Prócz administracji beneficji szeszolskiej żadnego innego nie posyduje. [l. 21v]

Plebania szeszolska leży w *województwie wileńskim*. W inszym urzędzie nie jest, wikariusza ma przy sobie jednego o. Brunona karmelity służy temu kościołowi od 6-u miesięcy, liczy sobie lat 35, wyświęcił się na kapłaństwo w roku 1780, do mówienia kazań jest zdatny oraz do wszelkiej posługi kościoła parafialnego, pensji rocznej żadnej nie bierze, prócz, z którego jest klasztoru, przełożony zł 300 odbiera.

BRACtwo

Bractwo pod tytułem Konającego Pana Jezusa w kościele szeszolskim jest tylko jedno, wprowadzone przez jks. Kitkiewicza plebana szeszolskiego w roku 1743 miesiąca apryla 2 dnia. Brewe rzymskie nie znajduje się przy kościele szeszolskim. Pewnych żadnych dochodów nie ma. Starszyna bracka wysyła bratczyków na kwestę, nieprzyzwoitości i pogorszenia żadnego nie czynią, dochody brackie, które mają z kwesty, na ołtarz bracki obracają etc. Urzędników mają swoich – marszałka, podskarbiego etc. Powinność marszałka jest pilnować porządku w kościele, podskarbiego jest powinnością zabierać z kwesty pieniądze i zdać rachunek zgromadzeniu bractwa. Co według przyświadczenia własnego rządcy kościoła wszystko dzieje się zadosyć. Ołtarz mają wyżej opisany sub № 6 Najświętszej Matki Bolesnej. Sprzęt jaki jest wyraża się.

SPRZĘT TEGOŻ BRACtwo

		Łoty	Sztuki
<u>Srebro przenieśne</u>	Kielich z patyną intus pozłacany	28	1
	Tabliczek na ołtarzu	6	3

Srebro miejscowe, które w ołtarzu brackim *Matki Bolesnej* opisano się, gdzie 7 mieczów, korona i cierń srebrny.

Ołtarzyk noszący, z 1-nej strony [obraz] Najśw. *Matki Bolesnej*, *Pana Jezusa* konającego trzyma, z szatą srebrną sukienka okrywa, Najśw. *Matki Boskiej* korona srebrna, w pierścicach 7 mieczów srebrnych, [l. 22] z 2-giej strony [obraz Św.] *Barbary* z szatą srebrną, rubrant okrywający, miecz i kielich srebrny w rękach, ten ołtarzyk snycerskiej roboty.

		Sztuki
<u>Cyna</u>	Lichtarzów średnioużyeh	4
	<i>Ditto</i> i małych	2
	Krzyż	1
<u>Mosiądz i spiż</u>	Moździerzów do strzelania	2
	Dzwonek	1
	Kotłów do procesji	2
<u>Tuwalni</u>	Płóciennych tkackich, szwabskich wyszywanych w różne kwiaty szpalernickiej roboty z korunkami	14
	Gazowych <i>Ditto</i> <i>Ditto</i>	2

<u>Ornat</u>	Bogaty gredyturowy czerwony z kolumną niebieską, wyszywany cały w kwiaty złote i srebrne, z stułą, manipularzem	1
<u>Obrusów</u>	Małych i wielkich na ołtarzach	9
<u>Firanki</u>	Bogate sztofowe z kompaną srybną, para Niebogaty sztofowych na pół stare, par Kitajkowych w różnych kolorach małych z galonem i bez, par <i>Ditto</i> dwie po części dziurawe, para <i>Ditto</i> mała w kwiaty różne, para Drojetowa niebieska z kampaną para Muślinowa z korunkami, para 1. Gazowych para 1½, <i>efficit</i> Siatkowa z wyszywaniem różnym w kwiaty i kolory, para	1 3 3 1 1 1 2½ 1
<u>Chorągwie</u>	Polna niebieska 1. Biała [1]. <i>Efficit</i> Procesyjnych z obrazami w różne kolory <i>Ditto</i> <i>Ditto</i> stara z obrazami Znaczków do ołtarzyka <i>materialnych</i> starych	2 8 1 4 [l. 22v]

Ten sprzęt bracki jest pod dozorem starszych przełożonych.

Uroczystości tego bractwa jest w dzień Najświętszej Matki Bolesnej. Te festa kwartałami – w dzień Najśw. *Matki Bolesnej*, w dzień ś. Józefa, w dzień *Wszystkich Świętych*, w dzień ś. Barbary, która uroczystość obchodzi się w 3-cią niedzielę adwentu. Na te wszystkie uroczystości nadane od Stolicy Apostolskiej brewe.

ZAKONY

W parafii szeszolskiej zakonów ani zakonnice żadnych nie ma, prócz plebanów, komendarzów etc.

PLEBANIA

Plebania szeszolska odległa od kościoła na prętów 25. Drewniana, stara, reperacji potrzebująca, z dwoma izbami naprzeciw leżącymi, przy których alkierzyki przystawione w słupy z bokówkami dwoma, z przejściem z jednego do drugiego, w sieniach kuchenka murowana z kominem nad dach wyprowadzonym. Z tych sieni schody pod dach na salkę. W sieniach stoi szafarnia duża okuta z zamkiem wewnętrznym. Dach na tym budynku gontami kryty stary, dziurawy częścią. W tym budynku mieszkanie niewygodne etc. Pod spodem budynku piwnica murowana, z podwórza drzwi z zaszczepeką żelazną, wejściu bokuwym do tej piwnicy drzwi na zawiasach z klamką i probójem. W tym wyż pomienionym budynku wszystkich drzwi 15, z których dwoje drzwi z zamkami wewnętrznymi, okien z kwaterami podwójnymi i bez

kwater w drzewo i w olów oprawnych 16. Posadzka w izbie i alkierzu z tarcic, w drugim alkierzu z cegieł, a po innych pokojach z gliny. W kuchence szafa z drzwiczkami, za kuchenką spiżarnia, do której wejście z boku. W całym budynku pieców kachlanych starych z kominkami dwie. Innego zabudowania udzielnego dla wikariusza i altarysty nie ma, wszyscy w tym samym budynku mieszczą się. Jakie zaś inne zabudowanie przy [l. 23] plebanii szeszolskiej, opisanie folwarku wyraża się.

Ogrody fruktowe są dwa, jeden niedaleko kościoła przy folwarku samym, drugi w rogu plebanii mały.

FOLWARK

Plebania szeszolska ma dwa folwarki, jeden przy plebanii w tym samym miasteczku Szeszalach, nadany od Waleriana Protasewicza biskupa wileńskiego w roku 1572 miesiąca oktobra 17 dnia. W tym nadaniu wydzielił pomieniony fundator od klucza szeszolskiego dóbr stołowych od biskupstwa wileńskiego sześciu ludzi w wiosce Kuziły nazwanej i z sześćma włókami gruntu. Wszystkie te grunta są w jednym obrębie, szachownic żadnych nie ma, prócz 1-nej łąki, Darymy zowiąca się, która leży w środku gruntów dwornych za jeziorem. Zamiana mogłaby być uczyniona, lecz ani dwór, ani pleban zamiany nie chcą. Grunta plebanii szeszolskiej i wioski Kuziły ze wszystkich stron z gruntami szeszolskimi 3-ch stron, a 4-tej z jm. p. Micewiczem. Pomienione grunta są wymierzone, ani mniej, ani więcej jako sześć włók. Granice są pewne podług funduszu. Dyferencji z sąsiadami żadnej nie ma, jak jest długi i szeroki grunt plebański, folwark i wioski Kuziły, dokumenta nie znajdują się przy plebanii, niektóre są, a inne oddane do *archiwum* (ale wzmiankują, że włók 6 należy do tej plebanii). Gruntu i ziemi nieużytecznej w całej swojej cyrkumferencji przy plebanii szeszolskiej i wiosce Kuziły nie ma.

Lasu, boru, puszczy nie tylko na zabudowanie, ale i na opał do plebanii nie ma. Ludzie w wiosce Kuziłach tak na budowlę, jako i na opał u sąsiadów las kupują etc.

Sianożęć do folwarku plebanii szeszolskiej należąca, zowiąca się Daryma, graniczy etc. [l. 23v]

Stawów, jezior nie ma, ani też wstępu do innych funduszem żadnych pleban nie ma, prócz sadzawek pięć. Błotem zapuszczone, w niektórych znajduje się i ryba, które sadzawki fundusz wzmiankuje plebanowi etc.

Folwark plebanii szeszolskiej zarabia gruntu włók 2 z sianożęciami etc. Poddani wioski Kuziły zarabiają włók 4, *efficit* włók 6.

Żyta zasiewa się w folwarku idque w zmianie od gruntów jm. p. Micewicza *beczek* 6 miary komisyjnej; w zmianie od drogi do Kieukłów idących wysiewa

się *beczek* 6 miary komisyjnej; w zmianie od jeziora dwornego wysiewa się żyta *beczek* 5 miary komisyjnej.

W pomienionych polach każde ziarno wysiewane przynosi gospodarzowi profitu ziaren pięć, i każde zboże jak najobficiej rodzi.

Siana corocznie na łące Darymie wozów sto, № 100, a po innych kawałkach między gruntami folwarcznymi na wozów 10 kosi się.

ZABUDOWANIE FOLWARCZNE, JAKIE ONE JEST, WYRAŻA SIĘ

Dom gospodarski dla czeladzi plebańskiej, w którym izba z komorą, drzwi 3-ie, dwoje na biegunie z klamkami, probójkami, dobre, jedno na zawiasach żelaznych. Okien szklanych pięć starych, reperacji potrzebujące. Piec kaflany barzo stary, naprzeciwku piekarnia z 4-ma oknami małymi bez szkła, zasuwkami drewnianymi zamyka się. Drzwi na zawiasach żelaznych, piec *ordynaryjny* z gliny bity na 4-ch słupach drewnianych. Żaren dobrych dwoje. Obok piekarni warzywnia, do niej drzwi na zawiasach żelaznych z zasuwką żelazną. Wewnątrz piec gliniany *ordynaryjny*, okien dwa bez szkła, zasuwkami drewnianymi zamykają się. Ten folwark stary, słomą kryty, dach dziurawy.

Obora, do której idąc wrota do dziennika stare, owczarnia 1, świniarników 2, na bydło rogate chlewów 2. Powieci małe 2. Odryna na siano 1, do niej wrót 2. Na całej odrynie, oborze dach stary słomiany. [l. 24] Browar, do którego idąc wrota na biegunie drewnianym z klamką i probójem, wewnątrz łaźnia, do której idąc drzwi *ordynaryjne* na biegunie. Wewnątrz piec kamienny etc. Na wierzchu łaźni słodownia, okien dwa szklanych małych. W browarze hornów 2 z cegieł i kamieni murowane. Do wołowni z browaru drzwi *ordynaryjne*, z wołowni na podwórze drzwi *ordynaryjne*. Dach słomiany stary na browarze i wołowni.

Spichrzów dwa, jeden stary wałający się, do niego drzwi na zawiasach z zamkiem wewnętrznym. Wewnątrz zasieków siedem. 2-gi stary, do niego idąc drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym, wewnątrz zasieków cztery. Te obory, spichrze stare spróchniałe. Dach słomą kryty stary.

Gumno z osiecią, w której piec z gliny, zasiek 1, stronic z obu stron ośm. Wrót podwójnych 2 na biegunach drewnianych. Drzwi do osieci stare. Plewnik przy gumnie z drzwiczkami na biegunie. Te gumno średniodobre. Dach słomiany stary. Przy tym gumnie odryna ze spichrza przestawiona. Przy niej powieć na złożenie słomy i wozownia na stawienie pojazdów. Dach na tych chrominach barzo stary. Ta wszystka zabudowla jest w całości podług inwentarza podawczego, terażniejszy rządca kościoła ni w czym nie nadrujnował, ni też nie przyczynił.

Urzędnika dla dozoru gospodarstwa chowa jm. p. Leopolda Jaśniewskiego. Gospodynia 1. Dziewek 2. Pastucha 1. Lokajów 2. Chłopca 1 do posług.

PODANIE RÓŻNYCH RZECZY

		Sztuki
Koń funduszowy zabrany przez jks. Kitkiewicza		1
<u>Bydło</u>	Wołów ordynaryjnych	4
	Krów dojnych	2
<u>Owce</u>	Owiec starych	5
	Owiec młodych	5 [l. 24v]
<u>Kozy</u>	Koz starych	3
	<i>Ditto</i> młodych	3
<u>Świnie</u>	Wieprzów starych	4
	Świń dużych maciorek	2
	Podświnków	2
<u>Gęsi</u>	Gęsior stary	1
	Gęsi <i>ditto</i>	4
<u>Browarne</u>	Trębnik drewniany	1
	Kubłów	2
	Wanny	2
	Koryta do brahy 2, do piwa 2, <i>efficit</i>	4
	Łahunów	2
	Uszatków	2
	Naliwaczów	2
<u>Na różnym miejscu</u>	Krzesło z poręczami skórą obite	1
	Krzesło bez poręczy <i>ditto</i>	1
	Obrazów na ścianie	2
	Stołów stolarskiej roboty	2
	Stołów ordynaryjnych	2
	Łóżek ordynaryjnych i stolus [?]	4
	Stęp z stęporami	2
	Półbeczek 1, ośmina 1, <i>efficit</i>	2
	Kubłów dużych i małych etc.	10
	Śledziawek	4
	Kuf	2
	Beczek piwnych	4
	Kosy dwie	2
	Kredens duży	1

Podatku do Skarbu Rpptej podymnego zł

Ditto Ditto Ditto czopowego zł

Doni gratuiti zł

Młynowego nic nie płaci, bo młynu nie ma. [l. 25]

STAN PODDANYCH PRZY PLEBANII SZESZOLSKIEJ WIOSKI
KUZIŁY I JURYSDYCZAN PIĘCIU

Ludność					Majątek							Wieś Kuziły	Podatek	
Liczba	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Kozy	Owce	Świnie		Czynsz	Podymne
			syny	córki	konie	woly							zł	
1	4	2		3	2	4	2	2	2	9	5	Wawrzyniec Budakanis, żona Lucia, córki Agata, Barbara, brat Jan, Stanisław, Marcin, bratowa Katarzyna, córka Teresa, matka	3	6
1	3	5	1	1	2	4	3	2	2	9	6	Maciej Zybał wdowiec, syn Paweł, córka Marianna, brat Piotr, żona Apolonia, siostra Franciszka, Katarzyna, syn Jan, matka stara	3	6
1	2	2	5	1	2	4	2	1	2	5	7	Kazimierz Dyksta, żona Magdalena, syn Jerzy, Maciej, żona Anna, synowie Stanisław, Kasper, Jan, Antoni, córka Teresa	3	6
1	2	2		3	3	4	3		9	2	7	Stanisław Kowalunas, żona Dorota, nadomnik, żona Krystyna, córki Petronella, Marianna, Marcianna	3	6
1	2	2		2	2	3	2	2	1	6	6	Kazimierz Dyksta, żona Marcianna, córka Katarzyna, Agata, brat Stanisław, matka	3	6
1	1	1			1	3	2		1	4	3	Juditha Aniegowa, pasierzb Żwirblis	3	6
1												Tomasz Milejko jurzydzyczanin		

1											Stanisław Raczeko Ditto		
1											Anna Mikołajowa Ditto		
1											Adam Baniewicz Ditto		
1											Jan Dykstas Ditto		
											Suma		

KARCZMA SZESZOLSKA

Jerzy Masztuk na szynku dwornym, szynkuje do roku wódki garcy komisyjnych pięćset, № 500. [l. 25v]

Powinności wioski Kuziū. Siedzi każdy na 3-ciej części włóki, wysiewają żyta po ośmin 3 albo 4, nierównie, jarzyny różnej takież nierównie. Służą dworowi na tydzień dni trzy tak latem, jako i zimą, z czym dwór każe. Gwałtów letnią porą do zbierania żyta i jarzyny dni sześć są obowiązani iść. Zsypkę dają plebanowi każdy z osobna po ośmin cztery miary komisyjnej owsa. Podymnego każdy z nich płaci po zł sześć, czynszu po zł trzy. Kurą jedną, jajek dziesięć są obowiązani plebanowi dawać. Podwód żadnych nie odbywają, chyba z pańszczyzny strożowstwo idą tygodniową, lecz kiedy idą strożowstwo, z pańszczyzny nie odbywają.

Powinność jurzydczyan szeszolskich – usłużyć kościołowi i czasu żniwa pomagać różne zboże zbierać na plebańskim chlebie są obowiązani, tudzież do plecacia ogrodów i zbierania z nich różnej jarzyny są obowiązani.

FOLWARK ZYBAŁY

Folwark Zybały takież należący do kościoła szeszolskiego leży w *województwie wileńskim* w parafii szyrwińskiej, nadany kościołowi szeszolskiemu od Abrahama Woyny biskupa wileńskiego za dziesięcinę dworu i włóści szeszolskiej funduszem nadany od Waleriana Protasewicza biskupa wileńskiego w roku 1572 miesiąca oktobra 17. W którym roku biskup Woyna nadał kościołowi szeszolskiemu i jakiej natury jest ten folwark, czyli za własny grosz z dóbr ziemskich kupiony, czyli też od dóbr stołowych klucza szeszolskiego odłączony, na to jks. Karega terażniejszy rządca kościoła przez swoją niedbałość i opieszalność dokumentu iuris et possessionis nie okazał, mienil tylo, iż papiery służące folwarku zybalskiemu są oddane do kancelarii *województwa wileńskiego*, mając zaś obwieszczenie wydane sobie na dniu 18 ianuarii in anno currentis usque ad diem undecimam februarii lekce sobie

ważył dyspozycją pasterską, ani rejestru z kancelarii ziemskiej wileńskiej do wpisania akt wizyty nie podał. [l. 26]

Pomieniony folwark jest w jednym obrębie. Graniczy z jm. p. Szumskim obożnym wileńskim, z jm. p. Jasińskim krajczym wileńskim od dóbr Szeszolek i Olan, ze wsią Karaliszka należące do starostwa kiernowskiego oraz ze dworem Leoniszkami jm. p. Józefa Korsaka wojskiego połockiego, niedaleko od gruntów leoniskich graniczy z wsią Antmeluki zwaną, należną do kościoła pobojskiego, od granicy z Antmilukami graniczy ze dworem szyrwińskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego.

Tak folwarczne jako i poddanych zybałskich grunta są wymierzone przez jm. p. Leona Roszczewskiego komornika przysięgłego, staraniem jks. Antoniego Kitkiewicza plebana szeszolskiego w roku 1772 miesiąca maja 23 dnia, najduje się in unum gruntu włók 15, morgów 16, pręcików 72.

Dyferencji żadnej z wyż pomienionymi sąsiadami folwark nie ma, prócz z jm. p. Władysławem Szadurskim sędzią ziemskim wileńskim, który nie o dyferencją, ale o całość folwarku Zybał w ziemstwie wileńskim proceduje. Kiedy rozpoczęty proceder o ten folwark z jm. p. Szadurskim, jks. Karęga o tym dostatecznie nie wie.

Jak są długie i szerokie grunta zybałskie, komornik na mapie nie wyraził, prócz tylo wiele jest włók wyraził – ogółem włók 15, morgów 16, pręcików 72. In unum zniósłszy zybałskie i szeszolskie grunta ma plebania kościoła szeszolskiego włók 21, morgów 16, pręcików 72 etc.

Nieużytej ziemi w folwarku zybałskim nie ma, dla małości ludu wiele odlegiem leży tak lasu jako i boru, które wszystkie do zasiewów zbożowych są użyteczne, byleby jks. pleban miał staranie i kim wyrabiać.

Jeziór, stawów nie tylo że własnych nie ma folwark, ale i wstępu funduszem do innych jeziór pozwolonego nie ma, prócz sadzawki 1 niedaleko folwarku na gruncie swoim. [l. 26v]

Gruntu wiele zarabia folwark na siebie, na to nie ma wymiaru, ludzie zaś każdy mają po włóki $\frac{1}{2}$ i morgu jednym.

Żyta wysiewa się w folwarku Zybałach w zmianie od gruntów sztaszkuniskich beczek 7, w zmianie od gruntów leoniskich beczek 10, w zmianie od gościńca wileńskiego, który idzie do Szyrwint, beczek 7. Żyto zasiane przynosi profitu gospodarzowi ziaren pięć. Zboże zaś każde rodzi, byleby grunta byli wyrobione dobrze, w szczególności len rodzi.

Siana w każdym roku na wozów 80 można ukosić etc.

ZABUDOWANIE FOLWARKU ZYBAŁ

Folwark zybałski leży w województwie wileńskim w parafii szyrwińskiej od kościoła szeszolskiego o mili $1\frac{1}{2}$. W tym folwarku z przyjazdu od

Szeszol, od gościńca, kaplica gontami kryta, do której wchodząc do babińca drzwi z tarcic na zawiasach z klamką i probójami. Do kaplicy także drzwi z tarcic na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym, wewnątrz podłoga z dyl, stolowanie z tarcic. Ołtarz z obrazem *Wszystkich Świętych*. Mensa ze wszystkim ubraniem jak do Mszy. Do zakrystii idąc drzwi z tarcic na zawiasach z klamką i probójem. W kaplicy okien szklanych dużych całych trzy. Ławka w całej kaplicy jedna. Na chórze pozytywek mały. Na wieży krzyż duży żelazny.

Wjeżdżając do folwarku wrota z dranic zbite na biegunie w szuflach, reperacji potrzebujące. Budynek mieszkalny, do którego wchodząc drzwi z tarcic na biegunie, dalej sień, przez które wszedłszy w prawą stronę izba, do której drzwi na zawiasach z zaszczipką żelazną, wewnątrz podłoga gliną bita, okien starych szklanych dwa, piec z kafel starych. Do komory drzwi na biegunie z zaszczipką żelazną, podłoga gliną wybita, okno szklane stare jedne; w 2-gim końcu sieni piekarnia z drzwiami na biegunie. [l. 27] Wewnątrz piec piekarniany, okien małych zasuwających się dwa. Pośrodku sieni przepierzenie na skład jaki, z drzwiami na biegunie, wewnątrz okienka małe dwa. Naprzeciw tego budynku świronków dwa, idąc do nich drzwi na biegunie z zamkami wewnętrznymi, wewnątrz podłoga z dylów. Od ich idąc dalej obora, z której na froncie po 1-nej stronie stajnia z wrotami dranicznymi, wewnątrz z żłobami i przepierzynami 5 dylami wymoszczonemi, po 2-giej stronie wozownia z wrotami z dranic na biegunie. Pośrodku zaś wrota na dziennik, z którego wchodząc do obor 5. Przy tych oborach gumnisko płotem oparkanion, na którym po prawej stronie odryna z wrotami z dranic zbitemi, wewnątrz dylami wymoszczono. Od tej niedaleko gumno, do którego wrota na biegunie w koncu, a 2-ie po bokach, we środku osieć, do której drzwi na biegunie. Wewnątrz piec gliniany *ordynaryjny*. Idąc od gumna warzywnia, do której wchodząc sieni z drzwiami 2-ma na biegunach, ta piekarnia bez okien. Browar, do którego idąc drzwi na biegunie, w którym łaźnia z piecem piekarnianym i drzwiami na biegunach, dwa okna małe.

Niedaleko tego folwarku karczma wjezna z wrotami dwojma na biegunach, w której z 1-nego końca izba, do której drzwi z tarcic na zawiasach, wewnątrz podłoga gliniana, piec kaflany z kominkiem, okna dwa szklane, po lewej ręce idąc do komory drzwi z tarcic na biegunie, okno szklane jedne, w 2-giej stronie izba i alkierzyk z drzwiami tarcicznymi na zawiasach, wewnątrz ich posadzka z gliny bita, okna szklane dwa. W 2-gim końcu karczmy piekarnia, do niej idąc drzwi na biegunie, wewnątrz piec piekarniany *ordynaryjny*, okna trzy zasuwkami drewnianymi zasuwają się.

Te wszystkie wyżej opisane budynki etc. niektóre stare, reperacji potrzebujące, także dachy słomą kryte, reperacji potrzebujące, na budowłach wyżej opisanych.

STAN PODDANYCH [L. 27V]

Ludność				Majątek							Wieś Zybały	Podatek		
Liczba	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Kozy	Owce		Świnie	Czynsz	Podymne
			syny	cótki	konie	woły							zł	
1	1		1	2	2	3	4	1	2	5	6	Mikołaj Dankowski	6	6
2	1		2	2	1	4	1		2	3	2	Jan Wiłkowski	4	6
3	1		1	1	2	6	4	2	2	8	7	Paweł Zybałas	6	6
4	1			2	2	4	4	1	1	9	5	Bartłomiej Więclawski	6	6
5	1		1	1	1	2	3		1	3	1	Władysław Łajewski	4	6
6	1			3	3	3	2	1	1	3	7	Andrzej Dykstat	6	6
7	1		3	3	3	6	5	3	2	10	8	Andrzej Zybałas	6	6
												Suma		

Powinność ludzi wioski Zybały. Mężczyzna idzie dni trzy na tydzień z czym dwór każe. Utrzynek idzie dwa dni na tydzień od ś. Jerzego aż do *Wszystkich Świętych*, od *Wszystkich Świętych* do ś. Jerzego utrzynek nie idzie, lecz na to idą straż tygodniową, a ten, który straż idzie, pańszczyzny nie odbywa w tydzień dworowi (prócz utrzyneków). Władysław Łojewski idzie tylko od ś. Jerzego do *Wszystkich Świętych* mężczyzna na tydzień trzy dni, utrzynek dzień, straży z kolei nie idą. Gwałtów żadnych nie odbywają, podrózczyzny żadnej nie odbywają, jeżeli idzie to za pańszczyzną porachować. Gruntu każdy ma po włóki pół, morgu jednym. Zasiewa każdy żyta po beczcze 1½, po lasach ile mogą gruntu wyrabiają, czego im dwór nie zabrania. Jarzyny nie wiadomo wiele każdy zasiewa.

KARCZMA ZYBALSKA

Gabriel Gasperowicz na szynku dwornym szynkuje do roku wódki, prócz inszych trunków, garcy 500, a gr 24 z browaru, w proficie a gr 24, co czyni intraty fl 400. [l. 28]

W folwarku Zybałach dla dozoru gospodarstwa Kazimierz Kozliński, parobka nie ma, gospodyni nie ma, prócz jednej dziewczki.

Podatek folwarku Zybał na Skarb Rpptej w opisanu folwarku przy plebanii szeszolskiej w jedno jest złączony.

Młynu ani przy plebanii szeszolskiej, ani w Zybałach żadnego nie ma.

PARAFIA SZESZOLSKA

Parafia szeszolska graniczy z parafiami naokoło: z szyrwińską, z pobojską, z nidocką, z widzieniską, z gielwańską, z giedrojcką. Długości na mil 3, szerokości na mil 2. Od kościoła szeszolskiego do Pobojska mil 2, do Nidok mila 1, do Widzieniszek mil 3, do Gielwan mili $1\frac{1}{2}$, do Giedrojć mili $2\frac{1}{2}$.

Kolacja kościoła i plebanii szeszolskiej należy do biskupów wileńskich. Sprawa funduszu w dobrach stołowych i nigdy nie jest wątpliwa.

Parafia szeszolska żadnych nie ma miasteczek, prócz miasteczka i dworu Szeszol i innych dworów, wsiów i zaścianków.

Wieś Jodele o mili $1\frac{1}{2}$, wieś Bojary o mili $1\frac{3}{4}$, wieś Juzdziany o mili $1\frac{1}{2}$, zaścianek Kiekliszki o milę 1, zaścianek Sarafiniszki o milę 1, wieś Medyniszki o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Andrejkiszki i Gielneliszki o mili $\frac{1}{4}$, wieś Porusze o milę 1, zaścianek Mikszewiety o mili $1\frac{1}{2}$, zaścianek Wotkuszek o mili $1\frac{1}{2}$, wieś Rubikańce o mil 2, zaścianek Deksznie o mili $2\frac{1}{2}$, zaścianek Szczuryszki o mili $2\frac{1}{2}$, wieś Krewna o mil 2, zaścianek Nejdzie o mil 2, z którego 2-ch należy jm. p. Mikulicza, a 2-ch do stołowych dóbr jo. ks. jm. biskupa wileńskiego, zaścianek Jusiszki o mil 2, wieś Poszusie o mili $1\frac{1}{2}$, folwark Kieukle o mili $1\frac{1}{2}$, wieś Sudeki o milę 1, wieś Bejwidzie o milę 1, Limańcy o 1, zaścianek Kiertusz o mili $1\frac{1}{2}$, wieś Unciuny o milę 1, wieś Mejdele o milę 1, [l. 28v] wieś Miszniuny o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Użugiry o mili $\frac{1}{4}$, zaścianek Poszeszołka o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Poługmańce o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Pirzałaty o mili $\frac{1}{4}$, folwark Kieukliszki o mili $1\frac{1}{2}$ należą do Szeszol dóbr stołowych jo. ks. jm. biskupa wileńskiego, które folwark trzyma jm. p. Broniec podstoli województwa wileńskiego w dożywocie. Te wyż wyrażone wszystkie wioski, zaścianki etc. należą do klucza szeszolskiego dóbr stołowych jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego.

Zaścianek Likiszki o milę 1 należy do Mejszagoły jo. księcia jm. Massalskiego biskupa wileńskiego, ten zaścianek jm. p. Kulikowski arendą [trzyma].

Folwark Rogowszczyzna o mili $\frac{3}{4}$, wieś Wazguny, zaścianek Wejwery o milę 1, ta wieś, zaścianek należą do Rogowszczyzny altarii szeszolskiej.

Szeszole i wieś Lioniszki o mili $1\frac{1}{4}$, zaścianek Wysoki Dwór, zaścianek Pobakszcie, wieś Migucie o mili $\frac{3}{4}$ należą do Wojtkuszek, te wsie, zaścianki należą do jm. p. Kossakowskiego wojskiego województwa połockiego.

Wieś Łauzdany o mili $\frac{1}{2}$ należy do majątności Chrzeczeniszek jks. Bohusza plebana wilkomirskiego.

Folwark Łabejki o milę 1, wieś Łabejki o milę 1, wieś Jonele o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Barawiki o mili $\frac{3}{4}$, wieś Skole o mili $1\frac{1}{4}$. Ten folwark, wsie, zaścianki należą do majątności Łabejek jejm. p. Zaleskiej skarbnikowej województwa wileńskiego.

Folwark Pilance o mili $\frac{1}{2}$, wieś Pilance, wieś Motejkiszki o mili $\frac{3}{4}$, ten folwark, wsie, zaścianki należą do Skoczun jm. p. Micewicza sędziego ziemskiego wilkomirskiego.

Wies Rosaliszki o mili $1\frac{1}{4}$ należy do Wendorowszczyzny jejm. p. Zaleskiej skarbnikowej województwa wileńskiego oraz do Skoczun jm. p. Micewicza sędziego powiatu wilkomirskiego.

Dwór Loumiany o mili $1\frac{1}{2}$ należą do ichm. pp. Świętorzeckich, które trzyma zastawą jejm. p. Sipowiczowa skarbnikowa brasławska, wieś Dworzyszki należą do Lamianiszek jejm. p. Sipowiczowej skarbnikowej brasławskiej.

Dwór Loumiany o milę $1\frac{1}{4}$, wieś Budkuny o mili $1\frac{1}{2}$, Lisowka, te wsie, zaścianki należą do Łoumian jm. p. Bronca podczaszego województwa wileńskiego. [l. 29]

Zaścianek Borzyszki o mili $1\frac{1}{4}$, zaścianek Marzyniszki należy do jm. p. Danorowicza, te zaścianki należą do Szyrwint tegoż Danorowicza.

Folwark Wysoki Dwór o milę 1, wieś Tułucie, połowa należy do jm. p. Bronca podstolego województwa wileńskiego, a pół do Wysokiego Dworu.

Wieś Skrypetyzki należy do Łoumian jm. p. Danorowicza.

Dwór Miskuniszki, zaścianek Tomaszyszki o milę 1, zaścianek Słajwie o mili $\frac{3}{4}$. Ten dwór, wsie, zaścianki należą do jm. p. Kilczewskiego.

Dwór Gursztuny, wieś Gursztuny o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Luciany o mili $\frac{3}{4}$, zaścianek Szykle o mili $\frac{1}{4}$. Te zaścianki należą do Gursztan jm. p. Kilczewskiego.

Zaścianek Klorkuszki o mili $\frac{1}{2}$ należą do majątności Skoczun jm. p. Micewicza.

Dysydentów w parafii szeszolskiej nie ma, ani też Greków, jako też unitów, tak akatolików. Żydów znajduje się obojej płci 97, którzy bożnicy swojej w parafii tej nie mają.

Kościół filialnego żadnego nie ma w parafii szeszolskiej.

Mogił prócz parafialnego cmentarza sześć, jedna z nich oparkaniona.

Jarmarków w parafii szeszolskiej nie ma, prócz w dzień ś. Barbary i ś. Anny, na te uroczystości z obarzankami i piernikami przyjeżdżają.

Lekarza ani felczera w parafii szeszolskiej nie ma, prócz jks. Mikołaja Kitkiewicza altarysty szeszolskiego, który ani theoriae medycyny, ani żadnej praktyki po szpitalach, anatomiach nie uczył się. Mnóstwo jednak ludu do jego zbiera się, których leczy, daje lekarstwo takie, może niektórych sam nie zna. Lubo leczenie chorych onemu jest zabronione dekretem sądów zadwornych w roku 1781. Osoby żadnej innej, która by umiała sekreta do leczenia chorób, nie ma. Gusłów i zabobonów żadnych w parafii szeszolskiej nie ma.

Ubogich włączających się po parafii szeszolskiej obojej płci osób 21, ci zaś są starzy, kalecy, nie wychodzą z granicy parafii swojej, ponieważ nie tylko plebani sąsiadujące, ale też i dwory bronią po wsiach swoich kwestować. Sposób obmyślenia, aby się żebracy nie włączyli po wsiach etc., najlepszy być zdaje się, aby ci, którzy prawdziwie są kalecy, mieli fundusz od Rpptej przy każdym [l. 29v] kościele parafialnym. Ci zaś, którzy zmyślają sobie choroby, aby ich do fortęc brano.

Kaplic w parafii szeszolskiej dwie: 1-na w Lomianach jm. p. Bronca *podczaszego województwa wileńskiego* w świrnie na 2-gim piętrze, czy jest induł na te kaplice, jks. Karęga dostatecznie nie wie, tylko że Msza bywała. 2-ga kaplica w Rogowszczyźnie jks. Mikołaja Kitkiewicza altarysty szeszolskiego o mili $\frac{1}{2}$ od kościoła parafialnego. Ta kaplica była przedtym latami 3-ma praieuditium dla kościoła parafialnego, teraz zaś jo. ksiązę biskup wileński nie tylko Mszy odprawować, ale też dekretem skasował odpusty na te kaplice subreptive od Stolicy Świętej otrzymane, tudzież zabronił, aby kiermaszów do tej kaplicy nie sprowadzał. Sprzęt jaki był kościelny w tej kaplicy z Kieukl jks. altarysta przywoził.

Mogily przy kaplicy Rogowskiej nie ma, chociaż parkanem naokoło oprowadzona.

SZKOŁA

Szkoły parafialnej przy kościele szeszolskim nie ma według dyspozycji pasterskiej wybudowanej, nawet domu wyznaczonego dla uczenia dzieci nie ma, dyrektora jks. Karęga nie chowa, dla tegoż parafianie dzieci do szkoły nie oddają. Miejsce na utrzymanie szkoły jest barzo dobre, osada ludzi liczna w miasteczku. Ci nie tylko swoje dzieci edukować w szkole parafialnej mogliby, ale też w rozległej osadzie z innych wsi przyległych mogliby przyjąć do każdego domu po kilkoro dzieci. W parafii szeszolskiej nicht przeczyć nie może szkoły parafialnej, ponieważ cała parafia niemal złożona z poddanych klucza szeszolskiego. Wolą zaś jest jo. księcia jm. Pasterza, aby przy każdym parafialnym kościele były szkoły, a zatym rządca kościoła o wybudowaniu szkoły parafialnej starać się powinien. [l. 30]

SUMY

1762 marca 2. Suma wyderkafowa na złp 2000 od wjm. p. skarbnika *województwa wileńskiego* na majątności Łabejkach lokowana w *województwie wileńskim*; położył ewikcją w dobrach swoich dziedzicznych. Dokument na tą sumę znajduje się in archivo diecesano. Procent od tej sumy corocznie dochodzi, to jest jks. plebanowi zł 28, na ubogich 6-u, kantora 7-o zł 112 co rok odbierają.

Z powtórnego funduszu tegoż wielm. Zaleskiego czyni się talarów czterysta, № 400. Z tych obu funduszków dochodzi procent plebanowi talarów 14 i ubogim wyżej wyrażonym talarów 14.

1734 r. apryla 23. Prawo wieczyste darowne od jejm. panny Bobowskiej kościołowi szeszolskiemu na talarów bitych sto sześćdziesiąt, № 160, ewikcją na tę sumę położył jm. p. Kościałkowski sędzia ziemski wilkomirski na wszystkich dobrach swoich w WKL leżących, jm. p. Żukowski na majątności Szylnikach w *województwie wileńskim*, u których pomieniona suma znajduje się.

1773 augusta 23. Oblig jm. p. Kamieńskiego sędziego grodzkiego wileńskiego z listem na przyznanie na sumę kościelną szeszolską na złp 500, tę sumę jks. Karęga absque sessione officii od pomienionego kredytora odebrał.

1773 septembra 3. Oblig jm. p. Michała Karęgi starosty kukanowskiego na złp 400, która suma zapisana od Bylińskiego cześnika wilkomirskiego. Na pomienioną sumę jks. Karęga oblig z pomiędzy papierów kościelnych gdzie jego podział nie wiadomo. [l. 30v]

1778 maja 20. Oblig jm. p. Michała Karęgi dany jks. Kitkiewiczowi na złp 100. Pomieniony oblig jks. Karęga z pomienionych papierów kościelnych wyjął, komu oddał nie wiadomo.

1708 apryla 3. Oblig od Aleksandra Sapiehy na złp. 2170 jks. Dębkowskiemu plebanowi szeszolskiemu dany z ewikcją na wsi Tołajowie od hrabstwa Druji w *województwie połockim*, procent od pomienionej sumy kościołowi szeszolskiemu nie dochodzi, zaginioną sumę mieć nie można; ponieważ konwikkacja jks. Dębkowskiego jest w należyтым porządku utrzymana, dlatego jks. Kitkiewicz zaniedbał, nie wiadomo.

1771 decembra 3. Asekuracja jm. p. Jakuba Saulewicza dana jks. Kitkiewiczowi na sumę kościelną złp. 400 wlewkiem jm. p. Saulewicza na jm. p. Dominika Dębkowskiego na zł 400. Ta suma jest zginiona, ani nadziei mieć nie można pozyskania onej z przyczyny ostatniego ubóstwa.

Dokumentu

1720 apryla 20. Proces jejm. p. Tekli Bobowskiej w grodzie wilkomirskim na jm. p. Andrzeja Fronkiewicza starosty surawskiego i samej jejm. pani o niewypłacenie talarów bitych 40.

1723 oktobra 8. Remissa w sprawie jejm. p. Bobowskiej z jm. p. Fronkiewiczem na roki trzykrólskie w ziemstwie wilkomirskim.

1734 apryla 23. Prawo wlewkowe jks. Łukaszewiczowi plebanowi szeszolskiemu z listem na przyznanie od jejm. p. Bobowskiej na talarów bitych sto dwadzieście, № 120.

1752 marca 6. Proces w grodzie wilkomirskim nomine jks. Franciszka Dębkowskiego [l. 31] o wykradzenie plebanii szeszolskiej oraz wszystkich fundacji plebanii służących.

1708 [apryla 3]. Oblig jw. Aleksandra Sapiehy marszałka WKL jks. Dębowskiemu dany na sumę [2170 złp].

1708 apryla 28. Prawo zastawne od jw. Sapiehy jks. Dębowskiemu na wieś Tołojowa.

1708 iunii 15. Intromisja do wsi Tołojowa przez jks. Dębowskiego.

1708 apryla 24. List na przyznanie prawa zastawnego.

1709 augusta 12. List jw. marszałka Sapiehy do jks. Dębowskiego.

1709. Aktykacja tegoż listu jw. marszałka Sapiehy.

1709 maja 17. Proces na jw. marszałka Sapiehy od jks. Dębowskiego.

1712 iulii 19. Dekret kontumacyjny trybunalski na jw. marszałka.

1713 maja 4. List do urzędników z Trybunału.

1715 decembra 15. List obwieszczy na pojazd.

1715 decembra 20. Dowód obwieszczenia.

1716 ianuarii 16. Ceduła broniąca zajazd.

1716 ianuarii 17. List pojezdny przez urzędnika.

1719 iulii 14. Dekret kontumacyjny w Trybunale.

1719 iulii 19. List do urzędnika przy dekrecie.

1718 maja 18. Remissa trybunalska.

1721 augusta 15. Asygnacja od jw. Sapiehy marszałka do jm. p. Giejsztara.

1721 septembra 20. List marszałka Sapiehy do jm. p. Giejsztara.

1694 iulii 25. List marszałka Sapiehy do jks. Dębowskiego.

1700 decembra 27. List marszałka Sapiehy do jks. Dębowskiego.

1720 iunii 1. List marszałka Sapiehy do jks. Dębowskiego.

1721 augusta 14. List marszałka Sapiehy do jks. Dębowskiego.

1715 oktobra 3. List marszałka Sapiehy do jks. Dębowskiego. [l. 31v]

1715 decembra 11. List jm. p. Lenkiewicza administratora szkodskiego do jks. Dębowskiego.

1769 apryla 28. Testament jks. Kitkiewicza plebana szeszolskiego, w którym wzmiankuje, że inwentarz po jks. Dębowskim zginął, wyraża co objął w bydle, ruchomości, cyna, miedź, signanter bania browarna z czapką i kocioł mierny, konia także funduszowego.

1768 apryla 29. Inwentarz podawczy folwarku Zybał podawczy jm. p. Tyzenhauzowi¹ chorążemu [wileńskiemu], jm. p. Wilczyńskiemu struczaszemu starodubowskiemu przez jks. Kitkiewicza plebana szeszolskiego.

1572 oktobra 17. Kopia funduszu kościoła szeszolskiego od Waleriana Protasewicza biskupa wileńskiego, w którym wyraża grunta włók 6 z wioską Kuziły etc.

---

¹ Rankr. čia ir toliau Tyzenhauzo pavadės rašyba įvairuoja, publikacijoje pateikiama viena norminė pavadės rašyba.

1702. Ograniczenia folwarku Zybał, in copia, daty w tej nie ma.
 1776 septembra 9. Ograniczenie zybalskie 2-gie z mapą, późniejszą datą
 grunt rozmierzan.

BIBLIOTEKA

Biblioteki przy kościele szeszolskim nie ma, jest jednak książek do sztuk
 37, które są dobre, oprawne, z intytlacjami, łacińskich i polskich różnych
 autorów, inne zaś szpargały na nic są warte. Liczba dobrych książek poniżej
 wyraża się.

Przewodnik grzeszników			jedna, № 1.
Kazanie łacińskim językiem w pargamin oprawna książka	ditto		№ 1.
Panegiricus in vestisimus [?]	ditto	ditto	ditto, № 1.
Filozofia pisana	ditto	ditto	ditto, № 1. [l. 32]
Filozofia w skórą oprawna, książka jedna			№ 1.
Kazania z peregrynacjami biskupów			ditto, № 1.
Morze litości i łaski Bożej			ditto, № 1.
Kazania księgi dwie,			dwie № 2.
Polonia de sibus [?] populis			ditto, № 1.
Kompendium wierszów różnych			ditto, № 1.
Teologia moralna w pargamin oprawna			ditto, № 1.
Rok niebieski			ditto, № 1.
Filozofia celestis			ditto, № 1.
Modi sacre			ditto, № 1.
Politice sustinete [?]			ditto, № 1.
Powinność i rada prawdy			ditto, № 1.
Suspiri			ditto, № 1.
Supplementum et continuatio			ditto, № 1.
Beati Gregorii Papae			ditto, № 1.
Filie [?] Maryi			ditto, № 1.
Orati Flacti [?!]			ditto, № 1.
Książka pisana 5 [?] punktów o przedniejszych wiary świętej katolickiej			ditto, № 1.
Niedziela prawdziwa			ditto, № 1.
Filipi intrudctionis [?]			ditto, № 1.
Koło rycerskie			ditto, № 1.
Scutum anticaritatis [?]			ditto, № 1.
Forteca duchowna			ditto, № 1. [l. 32v]
Broń duchowna		książka jedna,	№ 1.
Paradisus celestis			ditto, № 1.
Sollilocvia [?] Christiani			ditto, № 1.

Roku 1784 miesiąca februarii po zakończonej wizycie jeneralnej dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego, kościoła i plebanii szeszolskiej etc., według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego na całą diecezją wydanego, wszystko exacte dopełniwszy, akt wizytacji mojej jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy i pieczęcią zapieczętowawszy limituje. Datum ut supra w Szeszolah.

Ks. Wilczyński kanonik inflancki, dziekan pobojski.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D. [l. 33]

Wizyta Dziekana Alтары Kewolskiej podług ma-
delusza z kancelaryi Kadworney J. O. Kcia Inz Ignac
go Kapalskiego Biskupa wilen. wydanego Sponzora.

Actum in Alтары Kewolskiej in fundo pasci hujus
wizyta od Nawrocia Inna Dorożo Roku 1784. Februarii 18. In Drukarn Bo-
bajki wizy wyrażony za Biskupem wyznaczonym Ewangelicem Biskupem J. O. Kcia Inz
Ignacgo Kapalskiego Biskupa wilen. Bowsachni do wyrostki Dziekana Diczki
wilen. na dniu 9. Februarii Roku 1782. wydanym Akte regis J. O. Kcia Inz
Boswianym za pierszys za pierszowanym z Rozządzeniem Drukarzem aby każdy
Jenerałny wizy Alтары Dziekana jak najdokładniejszą obrani kłopotów
Lokawtu wizygo uczynił doni knia.

Wizygo wydaną woli z Rozządzenia Biskupskiego na wydanym odemnie obowia-
zaniem z Kłopotów Kłopotowani Alтары Kewolskim na wizy Jera-
welu Dziekana do Kłopotu Kłopotnego na dniu 18. Febw. 1784. Roku
z Kłopotem Jenerałnym wyrażony z Kłopotem wizy Kłopotu Kłopotnego z
Polawku wydanym wyrażony.

Alтары.

[3]

№ 336

WIZYTA DZIEKAŃSKA ALTARII SZESZOLSKIEJ
PODŁUG MODELUSZA Z KANCELARII ZADWORNEJ
JO. KSIĘCIA JM. IGNACEGO MASSALSKIEGO
BISKUPA WILEŃSKIEGO WYDANEGO
SPORZĄDZONA

Actum w altarii szeszolskiej in fundo praedi Sągowszczyzna od narodzenia Syna Bożego roku 1784 februarii 15. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za podpisem wyraźnym procesem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy jeneralną wizytę odbywszy dziekańską jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Mikołajowi Kitkiewiczowi altaryście szeszolskiemu na wizytę jeneralną dziekańską, do kościoła kieuuklańskiego na dniu 15 februarii 1784 roku zjachałem, jurysdykcją wizytatorską ufundowałem, wizytę kościoła kieuuklańskiego i folwarku Sągowszczyzny rozpocząłem. [l. 33v]

ALTARIA

Kościół w Kieuuklach altaryski szeszolski drewniany, gontami kryty, żadnej innej niepotrzebującej reperacji prócz podważenia fundamentów, erygowany sub titulo Visitationis B. M. V.

Do kościoła idąc drzwi dwoje, 1-sze do babińca pojedynkowe na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym, klamką i probójem, 2-gie z zasuwką drewnianą zamykające. Z babińca schody na chór, na którym stoi pozytyw od głosów 6, któren reperacji wielkiej potrzebujący. Z tego babińca do kościoła idąc drzwi pojedynkowe na zawiasach żelaznych bez zamku etc. Wewnątrz stolowanie i podłoga z tarcic heblowanych. Przed wielkim ołtarzem wszerek krata drewniana z balasami toczonemi. Okien dużych w drzewo oprawnych 4, ławka 1 stara pojedynkowa, 2-ga nowa. W tym kościele ołtarz jeden wielki stolarskiej roboty niemalowany, w którym obraz Pana Jezusa konającego.

Od ołtarza wielkiego idąc w lewą zakrystia, do niej drzwi stolarskiej prostej roboty na zawiasach, krukach żelaznych z probójkami i klamką. Wewnątrz podłoga i stolowanie z tarcic heblowanych. Okno małe 1 w drzewo oprawne z okiennicą do zamykania. Na tym kościele na środku wieżyczka z krzyżem żelaznym. W której wieżyczce sygnaturka zawieszona. Cały ten kościół kryty gontami reperacji potrzebuje albo nowego dachu.

Przy tym kościele dom dla altarysty mały, płotem i parkanem starym ogrodzony. Budynek z izbą białą, z sieńmi i piekarnią, drzwi do sieni na biegunach drewnianych, drzwi do izby na zawiasach żelaznych. Wewnątrz piec z kafel starych. Okien 3 szklanych, reperacji potrzebujące. Z izby do komory drzwi na zawiasach żelaznych, wewnątrz okno szklane jedno, reperacji potrzebujące. W izbie stół 1 ordynaryjny i stolec 1. Do piekarni idąc drzwi na biegunach drewnianych, wewnątrz piec gliniany ordynaryjny, okien ordynaryjnych cztery, z zasuwkami drewnianymi zamykają się. [l. 34] Z tyłu budynku ogród nadany od jo. księcia jm. biskupa wileńskiego w roku 1767 maja dnia 3 dla zakrystiana przy tym kościele będącego. Fundusz pomienionej altarii w dobrach stołowych od klucza szeszołskiego do biskupstwa wileńskiego należących uczyniony jest przez Michała Zienkowicza biskupa wileńskiego w roku 1758 miesiąca februaru dnia 15, w tymże roku i dniu w Trybunale Głównym WKL w kadencji wileńskiej fundusz altarii szeszołskiej przyznał i zaprzysiął. Kościół kieuklański lubo stoi na gruntach stołowych do biskupstwa wileńskiego [należących], nic więcej altarysta z funduszu wynikłego [nie ma], jak tylko plac, na którym kościół stoi, do życia zaś altarysty jw. Michał Zienkowicz biskup wileński nabył folwark nazwany Sągowszczyzna w roku 1742 marca dnia 2 wieczysie od ichm. pp. Świętorzeckich. Folwark Sągowszczyzna leży w województwie wileńskim w parafii szeszołskiej, który folwark z gruntami, wsiami, poddanymi ludźmi i ich dziećmi i żonami etc. wiecznymi czasy zapisał. Obligacji funduszem położył:

1-sza, aby altarysta szeszołski Mszy dwie na tydzień za duszę fundatora tej altarii odprawował;

2-ga, aby altaryści szeszołscy we wszystkie dni świąteczne i niedzielne w kościele kieuklańskim nabożeństwo odprawowali, kazanie mówili, spowiedzi słuchali etc. dla poddanych fundatora, ponieważ wsie folwarku Kieukl są odległe od kościoła parafialnego;

3-cia, obowiązał funduszem altarystów szeszołskich, aby in cura animarum byli pomocą kościołowi i plebanowi szeszołskiemu;

4-ta, aby folwark Sągowszczyzna nigdy po arendach nie chodził, lecz sami altaryści in possessione dzierżeli oraz ażeby gruntów, lasów, sianożęć żaden sąsiadujący nie odbierał i nie czynili kwestii o grunta etc. Straszny sąd Boskim biskupów wileńskich, sukcesorów swoich, aby pomienioną

altarią mieli w dozorze i swojej opiece, obowiązał. [l. 34v] Ius patronatus altarii szeszolskiej zapisał synowcowi swojemu Andrzejowi Zienkowiczowi instygatorowi WKL i sukcesorom jego.

Uroczystości w kościele kieuklańskim zachowują się in festo B. M. V. et Nativitatis, lecz na pomienione festa ani odpusta brevis od Stolicy Apostolskiej nie ma. Konkurs na pomienione uroczystości ludzi dosyć bywa liczny.

Kościół kieuklański nie jest konsekrowany, lecz tylko benedykowany przez jks. Jastrzębskiego dziekana pobojskiego z dyspozycji jw. Michała Zienkowicza biskupa wileńskiego, przeto i dzień dedykacji nie obchodzą.

Obrazu cudownego w kościele kieuklańskim żadnego i opisanie onych nie ma.

SPRZĘT KOŚCIELNY

		Sztuki
Kielich z patyną intus połączany waży grzywien sedem		2
<u>Cyna</u>	Taca 1, ampułek 2, <i>efficit</i>	3
	Vascula cum oleis sacris	1
<u>Miedziany</u> kociołek do wody chrzczonej		1
<u>Spiz</u>	Dzwonek przy zakrystii 1, w wieżycce sygnaturka	2
	1, <i>efficit</i> Dzwonkow przy ołtarze	2
<u>Drewnianych</u> lichtarzów małych i wielkich malowanych		6
<u>Ornaty</u>	Ornat atlasowy w różne kwiaty biały z galonem szychowym, podszyty <i>astrachanią</i> czerwoną, jak do Mszy	1
	Ornat fioletowy w paski zielone z galonem szychowym, podszyty <i>astrachanią</i> czerwoną, jak do Mszy	1
	Ornat żółty drojetowy z kolumną różową z galonem szychowym, podszyty <i>astrachanią</i> , jak do Mszy	1
	Ornat żałobny aksamitny z kolumną różową z galonem złotym, podszyty <i>astrachanią</i> , jako do Mszy	1 [l. 35]
	Całun stary	1
	Alb starych z humerałami	2
	Obrusów starych i nowych na ołtarzach	8
	Tuwalni przy kratkach	2

<u>Firane</u> k przy obrazach kitajczanych w paski zielone i białe stare para	1
Mszał in 4-to 1. żałobny mały 1, agendka 1, <i>efficit</i>	3

Ta wszystka ruchomość sprzętu kościoła kieukłańskiego według inwentarza pod rokiem 1778 miesiąca maja dnia 2, przez jks. Jakuba Niskowskiego dziekana pobojskiego circa traditionem in actualem possessionem jks. Mikołajowi Kitkiewiczowi altaryście szeszolskiemu. Nic nie ubyło, w całości znajduje się.

Adauctów żadnych najmniejszych terażniejszy jks. altarysta szeszolski nie poczynił.

Lampa w kościele nie pali się, tylo w dni święte, kiedy Msza święta odprawuje się.

Pozytyw mały, a ten zepsuty przez ichm. pp. Zaięczkowskich, ołów z pozytywu na kule poprzelewali.

Cmentarz nakoło kościoła kieukłańskiego nowo oparkaniony, z 2-ma drzwiczakmi na biegunach drewnianych, staraniem terażniejszego altarysty sporządzony.

Dzwonnicy przy kościele osobnej żadnej nie ma. Dzwonek na wieżycce tylo jeden mały zawieszony.

SZPITAL

Szpitalu przy kościele kieukłańskim żadnego nie ma, prócz domku dla zakrystiana.

ALTARYSTA

Mikołaj Kitkiewicz z powiatu grodzieńskiego, urodził się w roku 1743 decembra 7. [l. 35v] Posyduje altarią od roku 1778 apryla dnia 23, wyświęcony w roku 17...¹ iulii dnia 20 na prowizją Antoniego Kitkiewicza plebana szeszolskiego; edukował się in seminario diecesano. Prócz altarii szeszolskiej żadnego beneficium i urzędu nie posyduje.

BRACTWO

Bractwa w kościele kieukłańskim żadnego nie ma.

---

¹ Rankr. *metai neužbaigti užrašyti.*

FOLWARK

Folwark do altarii szeszolskiej Szeszole alias Sągowszczyzna leży w województwie wileńskim w parafii szeszolskiej, od kościoła parafialnego mili ½. Nadany od Michała Zienkowicza biskupa wileńskiego w roku 1742 iunii 15. Fundusz znajduje się [in] fundo altarii szeszolskiej. Grunta folwarczne są w jednym obrębie, chłopskie zaś mają 6 szachownic, między gruntami wsi Unciun jest szachownica po Medyle, idque 2-ga szachownica po Wejwery, na obiedwie pada żyta ośmin pięć. Zamiana gruntów szachownic pomienionych mogłaby być łącznie uczyniona, gdyby dwór szeszolski tego pragnął.

Folwark Sągowszczyzna graniczy z kluczem szeszolskim ze wszystkich stron, prócz od rzeki Pełwesy klinem tylko grunta altaryskie podchodzą, graniczy także z gruntem jm. p. Korsaka wojskiego połockiego od folwarku Leoniszek. Grunta folwarku Sągowszczyzny nie są rozmierzone, ma jednak pewne granice od wsi Miszniun, od wsi Medyl, jak jks. altarysta terazniejszy powiada, iż na włók sześć chłopi wioski Medylskiej gruntu folwarku Sągowszczyzny zabierają, od rzeki Pełwesy żadnej nie ma dyferencji z ni z kim.

Od folwarku Leoniszek w roku przeszłym 1783 *augusta* jm. p. Korsak wojskowiec połocki bez pozwu, bez dekretu i najmniejszej konwikkji najechał [l. 36] na karcznię nazwaną Bakszty i oną od altarii gwałtownie odebrał. Pomienionej karczmy iurisdatorowie jw. Michała Zienkowicza biskupa wileńskiego byli zawsze w spokojności posesji, nigdy o to żadnej kwestii ani procederu nie było. Po uczynionym funduszu altaryści szeszolscy spokojnie tak dzierżeli w swojej posesji, o co jks. Mikołaj Kitkiewicz altarysta szeszolski solenniter coram actis grodu wileńskiego manifestował się na jm. p. Karęgi rotmistrza wileńskiego qua iurisdatora, a jm. p. Korsaka qua actora gwałtu i najazdu. Takowy manifest znajduje się pomiędzy papierami, dokumentami altarii szeszolskiej. Proceder o to rozpoczęty w grodzie województwa wileńskiego przez jks. Kitkiewicza terazniejszego altarysty w roku 1783 miesiąca ...¹. 2-gi proceder z p. Horodeńską stolnikową chełmską i jej potomstwem, która w roku 1774 otrzymała przywilej iuris caduci od najjaśniejszego pana nam panującego, jakoby pomieniony folwark po konstytucji broniącej alienacje od dóbr ziemskich do duchownych był kupiony przez Michała Zienkowicza biskupa wileńskiego i alienowany altarystom szeszolskim oddany. W tymże samym roku jejm. p. Horodeńska rozpoczęła proceder w sądach zadwornych JKM. Pomieniony sąd nakazał kopie spraw oraz komportacją wszystkich dokumentów sup [!] nexi iuramentu w roku 1782, w terazniejszym zaś roku z rejestru fiscus nieomylna ma nastąpić oczewista rozprawa.

¹ Rankr. palikta vietos mėnesiui ir dienai įrašyti.

Jak jest długi i szeroki folwark Sągowszczyzna w całej swojej cyrkumferencji zawierał włók, dokumenta ani inwentarze nie przeświadczają. Funduszu nawet nie ma opisanego, wiele folwark Sągowszczyzna zawiera w sobie gruntów, nieużytecznej ziemi, lasu, sianozęci, stawów, jezior, nie tylko że nie ma przy folwarku Sągowszczyzna, ale i wstęp do żadnych sąsiedzkich jezior nie jest wolny. [l. 36v] Wiele włók gruntu zabiera folwark Sągowszczyzna na siebie, a po wiele mają poddani, z dawniejszych inwentarzów wiadomości nie ma.

Wysiewa się w folwarku Sągowszczyźnie w zmianie od wioski Miszniun żyta miary komisyjnej beczek siedm, w zmianie od wsi Unciun żyta miary komisyjnej beczek pięć, w zmianie od gościńca wileńskiego i wsi Medylów, Unciun, Miszniun wysiewa żyta miary komisyjnej beczek pięć. Ziarno przynosi zysku gospodarzowi w polach Sągowskich profitu pięć, inne zboża rodzi, jeśli w czasie jest wyrobione role.

Siana w każdym roku można ukosić do wozów 80 z łąki tego folwarku. 1 łąka Poużalinie na wozów 30 leży między gruntami folwarcznymi, graniczy z gruntami wsi Unciun. 2-ga łąka Cielętnik na wozów 30, ta łąka leży pod gumnem folwarkowym Sągowskim, z innymi sąsiedzkimi gruntami nie graniczy. Inne łączki, które są w zmianach polnych, nomenklatur swoich nie mają.

OPISANIE ZABUDOWLI FOLWARKU ROGOWSZCZYZNY

Budynek mieszkalny stary, słomą kryty, reperacji wielkiej potrzebujący, z gankiem, do którego idąc do sieni drzwi na zawiasach, krukach żelaznych, z klamką i kruczkiem do zamykania, w sieni po prawej stronie do izby idąc drzwi na zawiasach, krukach żelaznych, z klamką i kruczkiem do zamykania. Wewnątrz podłoga i stolowanie z tarcic, okien 3, jedno z nich pobite. Ław dwie, kredens z desek 4, piec kaflany z kominkiem nad stolowanie wyprowadzony wcale stary, reperacji wielkiej potrzebujący. Z izby do alkierza idąc drzwi na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym, z klamką i dwoma probójkami. Wewnątrz okien dwa reperacji potrzebujące. W kątku szafka stolarskiej roboty zielono malowana z drzwiczkami na zawiasach, z zamkiem wewnętrznym. [l. 37] Z tego alkierza idąc do spiżarni alias garderóbki drzwi na zawiasach żelaznych z klamką, wewnątrz okno wcale pobite, z tej garderóbki idąc do pokoiku sekretnego drzwi na zawiasach żelaznych z kruczkiem do zamykania. Wewnątrz okna małe dwa piekarniane z kwaterami szklanymi pobite. Skąd wróciwszy się do izby, jako wyż namieniłem, z niej idąc do komory drzwi na zawiasach żelaznych, wewnątrz okna dwa, 1 nieco dobre, drugie wcale potłuczone i gliną zalepione. Do tej spiżarni idąc drzwi na zawiasach z klamką, wewnątrz okno wcale pobite. Z spiżarni idąc drzwi

na zawiasach żelaznych z klamką do sieni, w nich kuchnia zrobiona, przy której bokowa, do niej idąc drzwi na zawiasach żelaznych, wewnątrz okno jedne wcale pobite, piec z kafel starych, reperacji potrzebujące. Wyszedłszy z bokowej po prawej ręce piekarnia, do której idąc drzwi na zawiasach żelaznych, wewnątrz piec ordynaryjny, okienka 4 z zasuwkami drewnianymi zamykają się. Z piekarni do komory idąc drzwi na zawiasach, wewnątrz stolowanie zapadłe, okien dwa piekarnianych z zasuwkami.

KAPLICA W FOLWARKU ROGOWSZCZYZNIE

Kaplica gontami kryta drewniana, na wierzchu wieżyczka czerwono malowana, z krzyżem na niej zielono malowanym. Do której wchodząc drzwi na zawiasach z zamkiem, wewnątrz zrąb na gradusach ołtarzowych, chórek nie skończony, stolowanie nieco nadpsute, okien dużych dwa, trzecie okrągłe małe, 4 na chórze nieco nadpsute, reperacji potrzebujące.

Świronek gontami kryty z gankiem zgniłym, do którego idąc drzwi na zawiasach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym, z klamką etc. Wewnątrz po lewej zasieków dużych 4, po prawej ręce zaś mniejszych 4 i schodki na górę.

Wozownia i warzywnia, do której idąc drzwi na zawiasach żelaznych. Ten budynek nieco reperacji potrzebujący, słomą kryty.

Chlew na bydło z owczarnią, na nic wart, opuszczony, przy nich stajenka mała. [I. 37v]

Browar dobry słomą kryty, do niego idąc wrota na biegunach drewnianych, w którym łaźnia i słodownia.

Gumno nowe słomą kryte, do którego wrota podwójne na biegunach drewnianych z klamką żelazną, 2-gie pojedynkowe na biegunach drewnianych, zasuwają się drągiem drewnianym, wewnątrz stronic dwie. Osieć stara, do której idąc drzwi na biegunach drewnianych, wewnątrz piec ordynaryjny, okienko małe z zasuwką małą zamyka się. Te gumno kosztem i staraniem tego altarysty postawione.

Odryna słomą kryta. z chrostu upleciona na słupach i sochach postawiona na skład siana.

Ta wszystka zabudowla według ostatniego podawczego inwentarza pod rokiem 1778 maja dnia 2; terażniejszy jks. Kitkiewicz altarysta nic nie zdezelował¹, ale owszem przyczynił, gumno wybudował, wyż opisało się, obory, odryną kosztem własnym swoim za posesji swojej.

Urzędnika chowa jm. p. Bilińskiego dla dozoru gospodarstwa, gospodynia jedna, chłopca do posług swoich chowa jednego.

---

¹ Rankr. zdyzylował.

INWENTARZ FOLWARCZNY

		Sztuki
<u>Ptastwo</u>	Gęsi starych z gęsiorami	10
	Kur starych	3
<u>Naczynie różne</u>	Stół duży stolarskiej roboty	1
	Stołków malowanych	2
	Kubłów warzywnych	5
	Rydel żelazny	1 [l. 38]

Innego żadnego nie ma bydła, ptastwa, zboża, naczynia etc. Inwentarzem podawczym jks. Jakuba Niskowskiego dziekana pobojskiego podanego jks. Mikołajowi Kitkiewiczowi altaryście terażniejszemu.

Podatek do Skarbu Rpptej podymnego płaci na rok zł 50
 .....czopowego ditto zł 8
 subsidii charitativi zł 16

STAN PODDANYCH DO ALTARII SZESZOLSKIEJ NALEŻĄCE

Karczma zwana Bakszty czyniła do roku intraty złp 120, teraz zaś intraty żadnej nie czyni, ponieważ jako się wyżej opisało, jm. p. Korsak z posesji altarii, od początków funduszu nigdy nie kwestionowanej, wypędził, o co proceder rozpoczął się w grodzie wileńskim.

Ludność			Majątek								Wieś Wazguny	Podatek		
Liczba gospod.	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Owce	Kozy		Świnie	Czynsz	Podymne
			syny	córki	konie	woły							zł	zł
1	1	2	1	1	1	3	2		10	3				
2	2	2	1	2	2	3	2		9	2	7			
3	1	1		4		2	2		10	2	8			

* T. y. 10 metų amžiaus (rankr. skaičius užrašytas virš vardo).

4	1	1		5	2	3	2		10	1	7	Wawrzyniec Kuzyński, żona Magdalena, córka Rozalia ½, matka żony Judita, Maria 10, Judita 6		
5	1	1	2	1	1	3	1		6		7	Tomasz Mieszkowski, żona Katarzyna, syn Michał 25, Franciszek 21, córka Elżbieta 19		
6	1	1		2	2	3	1	1	3	1	4	Michał Biel, żona Magdalena, synowie Kazimierz 9, Andrzej 6		
												Suma		[l. 38v]

Powinność poddanych tej wioski. Idą każdy z nich osobno na tydzień po dni trzy z czym dwór każe. Utrzynek od ś. Jerzego do ś. Marcina idzie na tydzień po dni dwa pieszo. Gruntu wiele każdy z nich zarabia, bez rozmiaru wiadomości żadnej nie ma. Tyło że każdy gospodarz zasiewa żyta nierównie, po beczki 1½, inni po beczce 1. Jarzyny takż. Podymnego płacą po zł 6 gr 20, zsyпки żadnej najmniejszej nie dają. Drog żadnych nie mają w obowiązku odbywać, chyba z pańszczyzny porachować może się kiedy gdzie jadą.

Ludność				Majątek							Wieś Wejwery	Podatek		
Liczba gospod.	Mężczyzni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Koży	Owce		Świnie	Czynsz	Podymne
			syny	córki	konie	woly							zł	zł
1	1	1	2	2	1	3	1	2		9	1			
2	1	1	1	1	1	2	2		1	3	2			
												Suma		

Powinność poddanych zaścianku Wejwery. Stanisław Weder idzie na tydzień po dni trzy, utrzynek od ś. Jerzego do ś. Marcina po dni dwa na

tydzień pieszo. Józef Weder idzie na tydzień po dni 3 z czym dwór każe. Gruntu zarabiają jako wioska Wazguny, podymnego na rok płacą po zł 6. Innej powinności żadnej nie odbywają jako wioski Wazguny, straż kolejno każdy z wioski Wazgun i zaścianku Wejwery, każdy z nich poddany altaryski kolejną odbywają tygodniowe od ś. Marcina do ś. Jerzego. Młynu żadnego przy altarii szeszolskiej, nie ma i miejsca takiego. [l. 39]

DOKUMENTA

1711 *augusta* 11. Kwitacja od jm. p. Antoniego Zborowskiego i samej jejm. p. małżonków służąca jm. p. Ejtwidowi z listem na przyznanie.

1716 *februarii* 18. Prawo wieczyste od ichm. pp. Gajdamowskich dane jm. panu Krzyżewiczowi.

1716 *nowembra* 19. Prawo wieczyste od ichm. pp. Rochożów małżonków dane jm. p. Ejtwidowi z listem na przyznanie.

1736 *marca* 13. Ekstrakt prawa przedaźnego od ichm. pp. Gajdamowskich małżonków z intromisją jm. p. Krzywcowi¹ dany.

1739 *augusta* 14. Ekstrakt prawa wieczystego przedaźnego z ksiąg Trybunału Głównego WKL od tychże ichm. pp. Gajdamowiczów z intromisją jm. p. Krzywcowi służącej.

1736 *marca* 12. Zrzeczenie jm. p. Ejtwidowi służące jm. p. Krzyżewiczowi z listem na przyznanie kwitacji.

1717 *apryla* 12. Prawo służące ichm. pp. Mackiewiczom małżonkom od jm. p. Krzywca dane z listem na przyznanie z intromisją.

1742 *marca* 2. Prawo wieczyste przedaźne od ichm. pp. Romanów Ludowiki z Mojgisów Świątorzeckich małżonków na majątność Szeszole alias Sągowszczyzna jw. Michału Zienkowiczu biskupowi wileńskiemu z intromisją dane.

1742 *marca* 2. Prawo wieczyste przedaźne majątności Szeszol alias Ejtwidziszek od ichm. pp. Janów Magdaleny z Łukaszewiczów Mackiewiczów małżonków jw. Mikołajowi [!] Zienkowiczowi biskupowi wileńskiemu, z intromisją.

1742 *marca* 2. Ekstrakt prawa wieczystego przedaźnego ichm. pp. Romana i Ludowiki małżonków Świątorzeckich dane jw. Michałowi Zienkowiczowi biskupowi wileńskiemu z intromisją. [l. 39v]

1742 *marca* 2. Ekstrakt prawa wieczysto przedaźnego folwarku Szeszol alias Ejtwidziszek od ichm. pp. Janów Magdaleny z Łukaszewiczów Mackiewiczów, małżonków, dane jw. Michałowi Zienkowiczowi biskupowi wileńskiemu z intromisją.

---

¹ *Taisyta* iš Krzyżewiczowi (?)

1742 marca 2. Ekstrakt inwentarza przy prawie wieczystym sprzedażnym majątności Szeszol alias Sągowszczyzny od ichm. pp. Romana, Ludowiki, małżonków Świętorzeckich dane jw. Michałowi Zienkowiczowi biskupowi wileńskiemu, z intromisją, z inwentarzem autentycznym i kopią spraw.

1742 marca 2. Obwodnica *vel* ograniczenie gruntów, starych kopców majątności Sągowszczyzny Ejtwidziszek razem z przykuplami przez jm. p. Antoniego Drozdowskiego *generalnego* komisarza i komornika jw. Michała Zienkowicza biskupa wileńskiego sporządzone.

1720 marca 12. Asekuracja jm. p. Ryngały dana jm. p. Rogowskiemu.

1721 marca 6. Prawo wieczyste sprzedażne majątności Szeszol od ichm. pp. Ryngajłów jm. p. Rogowskiemu dane.

1722 apryla 27. Ekstrakt z ksiąg trybunalskich, prawo wieczyste sprzedażne służące jm. p. Rogowskiemu.

1741 apryla 20. Prawo wieczyste na majątność w Trybunale Głównym WKL tegoż roku oktobra 5 dnia.

1741 oktobra 5. Ekstrakt tegoż prawa z ksiąg grodzkich *województwa wileńskiego*. Informacja o przykuplach Ejtwidziszki i Downaryszki z rejestrem kwitów od poborców różnie z dymów wypłaconych odbierane.

1710 marca 8. Ekstrakt z ksiąg grodzkich *wilkomirskich* wieczysto zrzeczonego zapisu od ichm. pp. Michała, Jana Rogowskich Gotordowi i Władysławowi Rogowskim dany.

1710. Dział ichm. pp. Rogowskich alias zapis zręczony [l. 40] majątności Szeszol, przyznany tegoż roku dnia 8 oktobra w grodzie *wilkomirskim*.

1...¹ Sumariusz kwitów majątności Szeszol jm. p. Sągowicza.

1633. Sumariusz 2-gi kwitów folwarku Szeszol i Downoryszek przykupli jm. p. Ejtwidza.

Roku 1784 miesiąca februarii dnia 15. Po zakończonej wizycie jeneralnej dziekańskiej, przeze mnie niżej wyrażonego, altarii szeszolskiej etc. według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego na całą diecezją wydanego, wszystko exacte dopełniwszy akt wizyty mojej jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy i pieczęcią zapieczętowaśszy limituje. Datum ut supra w Sągowszczyźnie.

Ks. Włczyński kanonik *inflancki*, dziekan pobojski.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D. [l. 41]

---

¹ Rankr. data nebaigta rašyti.

X 337.

41

Wizyta Dziekanowska Koscioła Nidockiego podług mo-
delu z kancelaryi kadwomey J. O. Kcia Inz Ignacego
Knapalskiego Biskupa wileńskiego wydanege Sporządzone.

Actum in Nidoctaw. Roku od Narodzenia J. n. O. 1782.
1782 dnia 2. Marca. Ja Dziekan Boboycki niez wyznaczony za Czwern
Biskupem J. O. Kcia Inz Ignacego Knapalskiego Biskupa wileńskiego powiadanie do wyjazd
nie Dziekanowi Decyzji wileńskiej na Dniu 10. Febrewala. Roku 1782. wydanej Ak-
ta 1782. J. O. Kcia. podpisanym y pieczęcią za pieczęcią z Rozządzeniem
Dziekaniem, aby każdy Generalny wizyta Dziekanów odbywony, iak nay
dokładniejsza o stanie Koscioła Decanatu swego uczynit Doniesienie, według
takowey woli, y Rozządzenia Biskupiego zawieszonym odnowe obmierzaniem
J. A. Tomaszewskiemu pod Dziekanem Boboyckim, a Plebanowi Nidoctawem
y woytowem Kaptanom rad przy Kosciele Nidoctkim, iaku waz nay Paszki
miejscowym, iudicem obywatelom rad stanu Kłabockiego, iakowey y Rozządzeniem
na wizyta Generalny Dziekanów na Dniu 2. marca do Koscioła
y Kłabockiej.

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA NIDOCKIEGO
PODŁUG MODELUSZU Z KANCELARII ZADWORNEJ
JO. KSIĘCIA JM. IGNACEGO MASSALSKIEGO
BISKUPA WILEŃSKIEGO SPORZĄDZONA

Actum w Nidokach roku od narodzenia Syna Bożego 1783 miesiąca marca 2 dnia. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za listem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 10 februarii roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy jeneralną wizytę dziekańską odbywszy jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Józefowi Skurewiczowi poddziekanemu pobojskiemu a plebanowi nidockiemu i wszystkim kapłanom tak przy kościele nidockim, jako też w tej parafii mieszkającym, tudzież obywatelom tak stanu szlacheckiego, jako też i pospolstwu, na wizytę jeneralną dziekańską na dniu 2 miesiąca marca do kościoła [l. 41v] i plebanii nidockiej zjechałem, jurysdykcją wizytatorską ufundowałem, a po ufundowanej jurysdykcji wizytę plebanii, kościoła, parafii rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ NIDOCKI

Kościół nidocki fundowany od Stefana Podleckiego podkomorzego powiatu wilkomirskiego w roku 1653 miesiąca apryla 25 dnia. Struktura kościoła cała murowana, wież żadnych na kościele nie ma, krzyż tyło na wierzchołku kościoła. Cały kościół dachówką glinianą nową przez jm. p. Micewicza sędziego ziemskiego powiatu wilkomirskiego, kolatora miejsca, pokryty. Jak na kościele, tak na zakrystii dachówka gliniana, krzyż żelazny. Posadzka przy ołtarzu wielkim ceglana, a po całym kościele z tarcic. Pod kościołem sklep murowany dla grzebienia umarłych nowy. Kościół nidocki potrzebuje reperacji znacznej: tynku na ściany i babinca nowego. Kościół nidocki pod tytułem Ś. Michała *Archanioła*. W kościele nidockim drzwi troje prostej stolarskiej roboty. Pierwsze wchodząc do kościoła drzwi na zawiasach, krukach żelaznych z zamkiem wewnętrznym, z klamką i próbójami.

Z kościoła idąc do zakrystii drugie drzwi na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym i łańcuchem żelaznym dla mocniejszego zamknięcia. Trzecie drzwi idąc z zakrystii na cmentarz na zawiasach żelaznych, zamkiem wewnętrznym i z łańcuchem zamyka się. Okien w całym kościele nidockim w ów oprawnych, mało reperacji potrzebujących dziesięć. Ławek dla parafianów pięć starych. Ołtarzów w kościele nidockim trzy, idque ołtarz wielki *Pana Jezusa Ukrzyżowanego* stolarskiej roboty z 3-ma gradusami stolarskiej roboty, częścią połączan a częścią posrybrzan, stary, na drugiej kondygnacji obraz *Ś. Michała Archaniola*, nad którym obrazem figura *Opatrzności Boskiej*.

Ołtarz drugi *Ś. Jana Nepomucena* murowany, fałszmarmurem akomodowany na dwie kondygnacji, z kolumnami fałszmarmurowemi a częścią wyłaczanemi, a częścią malowanemi. Na drugiej kondygnacji tego ołtarza obraz *Ś. Jana Kantego* z dwoma aniołkami gipsowemi, [l. 42] częścią połączanemi, nad tymże obrazem obłok z 3-ma aniołkami i dwoma postumencikami malowanemi i połączanemi.

Ołtarz 3-ci *Najświętszej Marci Łaskawej*, częścią stolarskiej a częścią snycerskiej roboty, drewniany, niebiesko malowany, mensa zaś tego ołtarza marmurowa. Na drugiej kondygnacji ołtarza obraz *Ś. Antoniego*, nad tym obrazem gwiazda, Imię Marii, ta gwiazda wyłaczana. Kaplic żadnych i altarii w kościele nidockim nie ma.

Uroczystości zaś od Klemensa XIII papieża w roku 1760 miesiąca apryla 22 dnia nadane są z odpustem zupełnym od kary i winy in perpetuum, w dzień Zielonych Świątek 2-go dnia, ten fest jest pryncypalny w kościele nidockim. Festa zaś *ś. Marii Magdaleny*, *ś. Symona Judy Apostołów*, w dzień 3-ch Królów, te festa są kwartałowe, z odpustem zupełnym w bractwie [?!] apostolskim do festu pryncypalnego poniedziałku 1-go przyłączenie, takowe uroczystości z kwartałami aprobowane jest od *Michała Zienkowicza* biskupa wileńskiego z nadania Stolicy Apostolskiej w roku 1760 miesiąca iulii 22 dnia. Jest także uroczystości *ś. Michała* w kościele nidockim, lecz na tę uroczystości żadnego odpustu od Stolicy Apostolskiej nadanego nie ma. W pomienione dni uroczyste wielki konkurs ludzi bywa, ledwie 10 część pospółstwa w kościele mieścić się mogą. Kościół nidocki czy jest konsekrowany czyli benedykowany, żadnej wiadomości ani z powieści ludzkiej, ani z inwentarzów kościelnych zasięgnąć nie może, przeto aniwersarza konsekracji parafianie nidocy w kościele nidockim nie obchodzą.

Obrazu żadnego cudownego w kościele nidockim nie ma, księga nawet żadna nie znajduje się, gdzie by cuda były opisane i zaprzysiężone. Obligacji funduszowych pleban nidocki żadnych nie ma, prócz jednej tylko w każdym roku w dzień *ś. Hieronima*, powinien w ten dzień *Mszę śpiewaną* odprawić i *Te Deum laudamus* z kapłanami śpiewać za fundatora *Stefana Podleckiego*

podśędka powiatu wilkomirskiego, [l. 42v] który kościół nidocki wymurował i omnibus sumptibus et proventibus kościół funduszem opatrzył.

Legacyjna obligacja ś. p. jks. Kazimierza Wojtkiewicza komendarza retowskiego; za tysiąc tynfów kościołowi nidockiemu zapisanych powinien jks. pleban nidocki co miesiąc któregokolwiek dnia Mszę świętą czytana odprawić jedną. Tenże sam 2 Mszę świętą śpiewane takż w miesiącu przed ołtarzem Pana Jezusa w którym chcąc dniu i miesiącu ostatnią wolą testamentową obligował plebanów nidockich, aby za dusze jego celebrowane były.

Mszę parafialną tam pro vivis, quam pro defunctis parochianis pleban nidocki dla szczpłości funduszu co niedziela tylo odprawuje.

SRYBRO I CAŁY SPRZĘT KOŚCIELNY

		Sztuki
<u>Srebro przenośne</u>	Monstrancja srebrna bez żadnej pozłoty	1
	Kielichów srebrnych z patynami srebnymi, intus pozłacane, idque patyn pięć, kielichów pięć, <i>efficit</i>	10
	Krzyż srebrny z figurą Pana Jezusa z brzegami pozłacanemi	1
	Trybularz srebrny z łańcużkami i nakrywką srebrną	1
	Tabliczek na ołtarzach pięć ważące lotów pięć	5
Srebro miejscowe w ołtarzu <i>Najświętszej</i> Panny: sukienka srebrna pozłacana i korona na głowie srebrna pozłacana. Te wszystkie srebro przenośne (prócz 5-ciu tabliczek) kosztem ichm. pp. Micewiczów kolatorów kościoła nidockiego sporządzone.		
<u>Cyna</u>	Lichtarżów cynowych wielkich czternaście	14
	Lichtarzyków małych	16
	Lichtarzyków z lusterkami	6
	Lichtarzyków z blaszek pobielanych	6
	Ampulek par dwie, tac do nich dwie, <i>efficit</i>	6
	Krzyż cynowy	1
	Waskula pro oleis sacris	2
	Waskulum infirmorum	1 [l. 43]
<u>Mosiądz</u>	Trybularz mosiężny stary	1
	Kociołek mosiężny do wody święconej	1
	Dzwonków w kościele etc.	3
<u>Ornat</u>	Ornat sztofowy błękitny cały z galonem złotym, podszyty kitajką niebieską, z stułą, manipularzem i całym ubiorem kielicha	1

<u>Ornaty</u>	Ornat zielony z kolumną białą, z galonem złotym, podszyty kitajką, z stułą, manipularzem, z welum, palką	1
	Ornat sztofowy granatowy biały z kolumną białą, z galonem złotym, stary	1
	Ornat sztofowy biały z kolumną srebną etc.	1
	Ornat błękitny z kolumną różową w kwiaty złote z galonem złotym, z stułą, manipularzem, welum, palką	1
	Ornat atlasowy popielaty z kolumną złotą, z galonem złotym, z stułą, manipularzem, welum, palką	1
	Ornat błękitny z galonem srebnym, z stułą, manipularzem, welum, palką, do tego ornatu dalmatyki 2, <i>efficit</i>	3
	Ornat różowy lustrynowy z kompaną srybną, z stułą, manipularzem	1
	Ornat fioletowy w paski z galonem srybnym, z stułą, manipularzem	1
	Ornat adamaszkowy różowy z kolumną zieloną, z stułą, manipularzem	1
	Ornat sztofowy ze srebrem, z galonem srebnym, z stułą, manipularzem	1
	Ornat czerwony z kolumną turkusową, podszyty, z stułą, manipularzem	1
	Ornat żółty z kolumną czerwoną, z frenzelką jedwabną, z stułą, manipularzem	1
	Ornat fioletowy z kolumną białą kitajkową z galonem szychowym, z stułą, manipularzem	1
	Ornat biały z kolumną żółtą, z kompaną srebną, z stułą, manipularzem	1
	Ornatów dwa jednej materii czerwonej, jeden kompaną białą szychową, 2-gi taśmą białą, do obuich stuł 2, <i>manipularze</i> 2	2 [l. 43v]
<u>Kapy</u>	Sztofowa na kafowym dnie z kompaną szychową i stułą	1
	Atlasowa karmazynowa stara	1
	Kapa żałobna kamlotowa podszyta <i>astrachanią</i> z stułą	1
<u>Bielizna</u>	Alba szwabska z korunkami szerokimi, kitajką niebieską podszyta	1
	Alb szwabskich solennych z korunkami	3
	Alb tkackich z korunkami	2
	Humerałów tkackich	4
	Szwabskich humerałów	2
	Komża rąbkowa łamana z koroną nowa	1
	Komż kapłańskich z korunkami	5
	Komż tkackich dla chłopców	7
	Korporałów tkackich nie wiadomo	
	Podszewek pod palki <i>ditto</i>	
	Puryfikaterzów szwabskich	9
	<i>Ditto</i> tkackich	9

<u>Tuwałń i antepediów</u>	Tuwałni szwabskie jedwabiem wyszywane	3
	Antepedium ¹ do ołtarza wielkiego, z adamaszkiem, jedwabiem wyszywane i srebrem	1
	Antepedia kitajkowa czerwona stara	1
<u>Firanki</u>	W wielkim ołtarzu firanki podwójne, jedno zielone kitajczane, 2-gie adamaszkowe, z galonem srebnym, par	2
	U ołtarzu Najśw. Panny firanki podwójne, jedno gazowe białe, 2-gie kitajczane zielone w promieni, par	2
<u>Księgi</u>	Mszał wielki nowy	1
	Mszałów starych dwa	2
	Mszalików żałobnych	2
	Agenda ² chórowa duża	1
	Agendek małych	2
	Ewangeliczka	1 [l. 44]

Te wszystkie srebro y cały sprzęt kościoła nidockiego według podawczego inwentarza przez jks. Adama Wolwerana plebana pobojskiego w roku 1778 *miesiąca* septembra 10 dnia najduje się w całości pod strażą jks. Józefa Skurewicza plebana nidockiego; nic z podawczego inwentarza nie ubyło. A daucta zaś, które od dnia possessii poczynił, one w specifice w następującej wyraża się:

<u>Adaucta</u>	Ornat atlasowy na dnie różowym w kwiaty białe z galonem złotym, z stułą i manipularzem, jeden	N ^o 1
	Ornat sztofowy na dnie błękitnym w kwiaty złote z galonem złotym, z stułą i manipularzem, jeden	N ^o 1
	Alba szwabska z korunkami srebnymi, kitajką ze spodu powleczone, jedna	N ^o 1
	Kociołek mosiężny pro aspersione, jeden	N ^o 1

Te wszystkie adaucta od roku 1778 częścią z różnych osób złożone, częścią proprio sumptu plebana sporządzone.

Lampa nie pali się w kościele nidockim dla szczupłych dochodów z kościoła i plebanii. Kościół i cmentarz nakoło sztukietami oparkaniony i dobrze zamykany. Z cmentarza na ulicy dzwonnica na 4-ch słupach gontami kryta, na niej dzwon jeden wielki, a dwa średniej wielkości, *efficit* trzy.

SZPITAL

Przy kościele nidockim szpital stary opadły, funduszu na szpital żadnego nie ma. Ubogich w szpitalu nidockim płci męskiej osób trzy, kobiecej osób

¹ Rankr: *kai kur vietoj antepedium rašoma antepedium.*

² Rankr: *agenda ar agendka neretai rašomi aięda ar aiędka.*

sześć. Powinności innej nie mają, prócz usłużyć kościołowi. Wyżywienie mają częścią z plebana, a częścią z parafianów.

PLEBAN

Józef Skurewicz pleban nidocki z *województwa wileńskiego*, ma lat 49, posyduje plebanią nidocką od roku 1765. [Wyświęcony] na prowizją jks. Ludwika Żuka dziekana i plebana *wiłkomirskiego*. Edukował się in seminario diecesano. Prócz plebanii nidockiej żadnego innego beneficium nie ma. Sprawuje urząd poddzikanego [l. 44v] pobojskiego. Wikariusza żadnego przy kościele nidockim nie ma.

BRACTWO

W kościele nidockim jest bractwo Opatrzności Boskiej od Klemensa XIII roku 1760 miesiąca *apryla* 22 dnia z odpustem nadane, a przez Michała Zienkowicza biskupa *wileńskiego* aprobowane. Wprowadzone te bractwo przez jks. Jakuba Niskowskiego plebana nidockiego w roku 1760 unii 8 dnia. Pewnych żadnych dochodów nie ma. Bractwo wysyła na kwestę ludzi statecznych i bogobojnych, jks. pleban sam tego dostrzega, aby nieprzyzwojtości z kwestarzów nie było. Dochody z kwesty na sprzęt kościelny obracają, rachunek zaś kwesty zdają plebanowi, ustaw żadnych nie mają. Schadzkę mają raz w rok, na której obierają urzędników i kwestarzów. Urzędników jest powinnością porządku brackiego w kościele pilnować, na kwestę bratczyków wysyłać, z kwesty zdać powinni plebanowi rachunek i to, co się z kwesty zebrało, w księgę bracką wpisać, temu wszystkiemu dzieje się zadosyć. Ołtarza własnego brackiego nie mają, w tym roku na wystawienie ołtarza mają pieniądze złożone.

SPRZĘT BRACKI

		Sztuki	
<u>Chorągwie</u>	Chorągiew ponsowych z galonem szychowym	1	
	Chorągiew susowa kitajkowa	1	
	Proporców kitajczanych w różnych kolorach	6	
	Procesja kamlotowa czerwona z obrazem Ś. Kazimierza i Ś. Michała z frezlami i kutasami włóczkowemi	1	
	Procesja kamlotowa czerwona z obrazem <i>Nominis Iesu Xristi</i> i Ś. Stanisława biskupa męczennika z frezlami włóczkowemi	1	
	Procesja błękitna z obrazem <i>Immaculatae Conceptionis</i> i Ś. Katarzyny kamlotowa z frezlami i kutasami włóczkowemi	1 [l. 45]	

<u>Chorągwie</u>	Procesja kamlotowa koloru tabaczkowego, obraz Ś. Jana Chrzciciela i Ś. Cecylii, z fręzlami, kutasami włóczkowemi	1
	Procesja niebieska z obrazem Najśw. <i>Matki Różańcowej</i> , Ś. Tadeusza, z fręzlami, kutasami włóczkowemi	1
	Procesja żałobna sukienna z fręzlami i kutasami włóczkowemi, obraz Ś. Michała z wyrazem śmierci	1
<u>Różne rzeczy</u>	Baldachim morowy na dnie błękitnym w kwiaty, z frenzelką jedwabną, kitajką podszyty, z galonem srybnym	1
	Komż tkackich	4
	Lichtarzyków cynowych	4
	Moździerzów spiżowych	3
	Kotłów miedzianych	2
	Tuwałń: jedna solenna, 2-ga powszechna	2
	Skrzynia na złożenie sprzętu brackiego	1
	Lasek malowanych brackich	4
	Karbona żeściana z zamkiem	1
	Ołtarzyk noszący bracki, 1-nej strony <i>Najświętszej Panny</i> , 2-giej	1
	Opatrzności	

Ten sprzęt bracki nie jest pod strażą plebańską, tylo pod strażą urzędników brackich zostaje.

Uroczystość mają drugiego dnia Zielonych Świątek Opatrzności Boskiej, z odpustem zupełnym in perpetuo, jako się wyżej opisało.

ZAKONNICY

Zakonników ani zakonnic w plebanii nidockiej żadnych nie znajduje się.

PLEBANIA

Dom plebański w Nidokach odległy od kościoła na prętów dziesięć. Drewniany, stary, izb 6, sień i kuchnia, pod plebanią sklep murowany, okien w całej plebanii dwanaście z zawiasami i zaszcępkami żelaznemi. Drzwi na zawiasach żelaznych dziewięć. Z sieni do 1-go pokoju idąc drzwi [z] zamkiem angielskim, przy innych zaś drzwiach [l. 45v] klamki z zasuwkami żelaznemi. Dach na całej plebanii gontami nowo kryty. (Pieców w tym mieszkaniu trzy.) Naprzeciw plebanii spichrz na dwie kondygnacji wyprowadzony, na 2-giej kondygnacji spichrza okien dwa z kratami żelaznemi. Drzwi tak na pierwszej kondygnacji, tak na 2-giej stolarskiej roboty na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkami wnętrznemi angielskiemi. Przy skarbcu sernica na 4-ch słupach z

drzwiczkami na biegunie drewnianym, z klamką i probójami żelaznemi. Ta syrnica kryta gontami.

Za sernicą folwark alias dom gospodarski z sienią, dwoma piekarniami i komorą. Drzwi w całym domie folwarcznym 4 ordynaryjnej roboty na biegunach drewnianych, okien małych bez szkła z zasuwkami drewnianymi siedm. W sieniach kuchnia z kominem nad dach wyprowadzonym. Naprzeciw folwarku stajenka na koni 4, do niej drzwi podwójne na biegunach drewnianych, wewnątrz podłoga z dylów, przeoryny 4, dach słomą kryty. Przy stajence wozownia, do której drzwi podwójne na biegunach drewnianych z klamką i probójem, dach słomą kryty. W bok wozowni świronek stary, słomą kryty, do którego drzwi na biegunach drewnianych z klamką i probójem. Za świronkiem browar stary słomą kryty z łaźnią. Idąc do browaru drzwi podwójne na biegunach drewnianych, do łaźni drzwi na biegunach drewnianych z klamką i probójem, z zamkiem wiszącym. Naczynia browarnego żadnego nie ma, wszystkie poszło pod taknę po śmierci ś. p. Jakubie Niskowskim plebanie nidockim. Za browarem sadzawka barzo mała, już zapełzła błotem. W końcu browaru studnia dobra naprawiona. Za studnią obora w kwadrat budowana z drzewa okrągłego słomą pokryta, stara, zgniła, z chlewkami na każdy rodzaj bydła.

Obok tych obor odryna stara słomą pokryta, do niej drzwi na biegunach z klamką i probójami. Naprzeciw tej odryny gumno drewniane słomą kryte, dobre, idąc do niego wrota wielkie pojedynkowe na biegunach drewnianych, z klamką i probójem. W gumnie osieć, do której drzwi na biegunie drewnianym, dobre te drzwi. [l. 46] W boku gumna odryna nowa, kryta słomą. Idąc do niej drzwi na biegunach drewnianych z klamką i probójem żelaznym.

Za kościołem karczma duża drewniana, słomą kryta, stara. Idąc do niej drzwi pojedynkowe na biegunach drewnianych z zasuwaniem, wewnątrz tej karczmy izby z obu stron. Z przyjazdu do pierwszej wszedłszy drzwi pojedynkowe na zawiasach żelaznych z klamką i probójami, wewnątrz piec kaflowy zmurowany stary. W tej izbie stół 1, okien trzy. Obok tej izby komora stara z drzwiami i oknem 1. W drugim końcu karczmy izba także z piecem krzyżowym, z oknami, z komorą i drzwiami dobrymi. W samej karczmie kuchnia murowana stara. Jaśli w całej karczmie nowe.

Z karczmy wyszedłszy obok stoi dom prosty drewniany, słomą pokryty, stary. Idąc do tego domu drzwi pojedynkowe na biegunach drewnianych, z klamką. Wszedłszy do sieni piekarnia w obu końcach, w 1-szej piekarni piec z kaflów starych krzyżowy, okien w tym domu starych trzy. Z 2-go końca 2-ga piekarnia, także z krzyżowym piecem, okna piekarniane dwa.

Z karczmy plebańskiej idąc ku karczmie dwornej nidockiej budynek z plebanii przeniesiony stary, słomą kryty. Ten dom składa się z sieni i piekarni. W sieniach drzwi proste na biegunach drewnianych, z sieni do piekarni idąc

drzwi proste na biegunach drewnianych, wewnątrz piec z cegieł *ordynaryjnej* roboty, okien w piekarni trzy. Od karczmy idąc po prawej stronie świronek słomą kryty, z drzwiami na biegunie drewnianym, z zaszczytkami. Drewniany ten spichrz, wewnątrz piwniczka z kominem murowana dla wygody karczemnej.

Teraźniejszy jks. pleban Józef Skurewicz przy objęciu w posesję plebanii nidockiej o takowy gwałt i nieprawny postępek solenniter manifestował się coram actis grodu *województwa trockiego* w roku 1778.

Proceder jeszcze nie jest rozpoczęty przez terażniejszego plebana dla skrytych okoliczności, w roku zaś terażniejszym w grodzie wileńskim pewnie ma rozpocząć proceder.

Długości i szerokości folwarku Popowszczyzna zmiarkować nie można, [l. 46v] w całej jednak cyrkumferencji swojej ma włók podług dokumentów danych autentycznych dwanaście, podług gruntów funduszowych kościół nidocki nie ma żadnych placów, miast, miasteczek, kamienic. Gruntów zaś w jedno zniósłszy według dawnych i pewnych dokumentów ma włók 12 i morgów 12.

Nieżytecznej ziemi do rolnictwa, boru ani lasu nie ma na opał prócz drzewa osinowego.

Sianożęci w folwarku Popowszczyźnie jest 5, 4-ry żadnej nomenklatury nie mają, piąta zaś łąka, która leży końcem gruntów notockich i grażańskich zowie się Szarkiszki, na wozów 3 siana. Przy kościele zaś nidockim w dwunastu morgach ziemi jest łąka, która nazywa się Wargulis na wozów 8 siana. Stawów, jezior żadnych do folwarku Popowszczyzny ani wstępu do żadnego nie ma.

Pola folwarku Popowszczyzny nie są wymierzone, nie wiadomo przeto, wiele gruntu zasiewa się w folwarku, a wiele zasiewają poddani. W polu folwarcznym wysiewa jks. pleban od gruntów dworu nidockiego żyta ośmin 45, od gruntów wioski Notoki ośmin 25, od gruntów wioski Grożańców ośmin 25 miary komisyjnej. Poddani wioski folwarku Popowszczyzny pięciu wysiewa po ośmin 16, szósty ośmin 10 miary komisyjnej. Ziarno żytnie 3 ziarna przynosi zysku gospodarzowi, każde ziarno w Popowszczyźnie obficie rodzi.

Siano w Popowszczyźnie, kiedy rosną łąki, 90 wozów ukosili się.

Zabudowania folwarcznego w Popowszczyźnie żadnego nie ma, prócz obory i odryny. Zboże do plebanii zwozi się.

W Nidokach na 12 morgów, co się zostaje gruntu od zabudowli plebanii, ogrodów etc., pleban ma zaś dwa poletka, trzeciego zaś nie ma, wysiewa w każdym poletku żyta po ośmin 15 miary komisyjnej, i łąk 8 wozów siana ukosi, zabudowanie folwarku stare, potrzebuje reperacji. [l. 47]

Zabudowla wszystka folwarczna plebańska przy kościele nidockim jest dobra. Teraźniejszy pleban nic nie nadrujnował, owszem za posesji swojej

wiele zabudowli przyczynił i poprawił, częścią *ex adautis* na swoim miejscu pokaże, to jest:

Plebanią nidocką de novo pokrył, piekarnią na folwarku dranicami krytą z kominem nad dach wyprowadzonym nowo przesypał, sernicą na 4-ch słupach dranicami krytą wystawił, dachi po różnych budynkach stare pozrzucał, nowe podawał.

W folwarku Popowszczyźnie urzędnika nie chowa, w plebanii zaś ma urzędnika p. Józefa Wojciechowskiego, chłopca jednego do posług, gospodynię jedną, dziewczkę jedną, winnika jednego, parobka jednego, pastuchów dwóch. Innych zaś żadnych ludzi nie chowa u siebie.

Inwentarz folwarczny tak przy plebanii, jako też w folwarku Popowszczyźnie z podania jks. Adama Wolwerana plebana i poddziekanego pobojskiego in actualem possessionem jks. Józefowi Skurewiczowi plebanowi nidockiemu następujący w roku 1778 septembra 10 dnia jest podan.

		Sztuk
<u>Różne</u> <u>żywioly</u>	Klacz gniada [z] źrebiem stara	2
	Wołów ordynaryjnych	3
	Krów dojnych	5
	Owiec starych	13
	Koz starych	3
	Świń ogółem z maciorkami	16
	Gęsior jeden, gęsi starych cztery, <i>efficit</i>	5
	Indyków starych	6
	Kur starych	5
	Psów gospodarskich dobrych do straży	2

Z cyny, miedzi, żelaza. Naczynie browarne i folwarczne po Jakubie Niskowskim plebanie nidockim, dziekanie pobojskim, wszystka ruchomość, jako to: cyna, miedz, żelazo, bydło etc. i fanty poszły pod takse z wyraźnej dyspozycji i woli jo. księcia jm. biskupa wileńskiego. [l. 47v] Teraźniejszy pleban koni, bydło, naczynia browarnego i folwarcznego, swoim staraniem nabytego, do zregestrowania nie podał. To zaś, co w inwentarzu podawczym przy objęciu in actualem possessionem wziął, wszystko circa fundum znajduje się.

Podatki daje do Skarbu Rpptej na ratę złp 11 czopowego, młynowego nie ma. Podymnego na ratę złp 29. Doni gratuiti daje złp 9.

STAN PODDANYCH

Kościół nidocki przy folwarku Popowszczyźnie ma poddanych sześciu, przy kościele zaś ogrodników dwóch, bojar jurysdyczan nie ma. Wioska,

w której mieszkają poddani Popowszczyzny, nazywa się takż Nidoki alias Popowszczyzna. Przy tej wiosce jest karczma wjezdna z izbą białą, wrota z 1-nej do drugiej strony na biegunach drewnianych, do izby drzwi na biegunach drewnianych z klamką i zaszcępką żelazną. Piec ceglany krzyżowy, okien szklanych dwa małe, 3-cie bez okiennic. Dach słomą kryty.

Ludność		Majątek										Wieś Popowszczyzna	Podatek	
Ciągłi	Mężczyźni	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Owce	Kozy	Świnie	Czynsz		Podymne	
		syny	cótki	konie	woły						zł		zł	
1	1		1	2	2	4	3	4	10	2	7	Tomasz Budkus, syn Maciej żonaty		6
1	1	1	1	3	2	2	2	2	6	1	3	Jerzy Obuchowski żonaty zachoży		6
1	4	1	1		2	2	3	2	6	2	6	Kazimierz Petrykas żonaty, wolny, bracia Józef, Paweł, Łukasz		6
1	1				2	1	2		4	2	5	Paweł Petrykas młodzian		6
1	1	1	1	3	1	2	2	2	5	2	3	Franciszek Mikołajunas żonaty zachoży		6
	1	1	2	2		1					1	Józef Dziwiałtowski żonaty ogrodnik w <i>miasteczku</i>	8	
	1	1	1	1	1							Andrzej Dziwiałtowski żonaty <i>ditto</i>	8	
												Suma	[l. 48]	

Karczma Popowszczyzna. Z której Tadeusz Dziwiałtowski plebanowi corocznie płaci złp czterdzieście, № 40. Do tej karczmy ma ogród warzywny i łąki na wozów 5 siana i gruntu na ośminę żyta siana.

Powinność poddanych Popowszczyzny. Idzie każdy dworowi z czym dwór każe na tydzień mężczyzna dni trzy, utrznik dni dwa, o kurach do młócenia zboża idzie każdy gospodarz od ś. Michała dopóki zboża dwornego nie wymłóca. Podróżczyzny odbywają na rok do Wilna dwie, a jedną do Rygi. Podymnego do Skarbu Rpptej na rok zł 6. Ogrodnicy którzy mieszkają przy kościele płacą po zł ośm, № fl 8.

KARCZMA NIDOKI

Szynk dworny. Odrzuciwszy wszystkie ekspensa na szynkarza i podatek skarbowy czopowego, czyni intraty na rok zł trzysta, № 300.

PARAFIA

Parafia nidocka graniczy naokoło z parafiami: z pobojską o milę 1, z szeszolską o mili $\frac{1}{2}$, z bolnicką o milę 1, z żmujdecką o mili $\frac{1}{4}$. Długości mil 2, szerokości mila 1.

Kolacja kościoła nidockiego należy do jm. p. Dominika Micewicza sędziego ziemskiego powiatu wilkomirskiego z prawa nabycia dóbr majątności Skoczun w powiecie wilkomirskim sytuowanych. Wątpliwości żadnej względem kolacji nie ma, ponieważ fundator kolacją kościoła nidockiego do majątności Skoczun przyłączył.

Kościół nidocki prócz miasteczka Nidok żadnych innych nie ma miast, miasteczek, dwory, wsie i zaścianki wyrażają się poniżej.

Dwór Skoczuny o mili $\frac{1}{2}$, wieś Siemieniszki o mili $\frac{1}{2}$, Paszkańce o mili $\frac{3}{4}$, Ławsie o milę 1, Budkuny o milę 1, Maczule o milę 1, Słobodka o mili $\frac{3}{4}$, zaścianek Pogaie o mili $\frac{3}{4}$, Ławsie o milę 1, Słobodka o mili $\frac{3}{4}$, Mełupis o milę 1. Ten dwór, wsie, zaścianki wyż wyrażone należą prawem dziedzicznym do jm. p. Micewicza sędziego ziemskiego powiatu wilkomirskiego.

Dwór Nidoki o mili $\frac{1}{8}$, wieś Minikańce o mili $\frac{3}{4}$, Jukniańce o mili $\frac{1}{8}$, Grażańce o mili $\frac{1}{8}$, [l. 48v] Lintwany o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Dubowszczyzna o milę 1, Podcesarka o mili $\frac{3}{4}$, idque Podcesarka o mili $\frac{3}{4}$, Słobodka o staj 4, młyn Cesarka. Ten dwór, wsie, zaścianki wyż wyrażone należą prawem dziedzicznym do jm. p. Morykoniego majora wojsk WKL.

Wsie Notoki o mili $\frac{1}{2}$, Jagwiły o milę 1, Wilowdzie o mili $\frac{3}{4}$, Junkiły o milę 1, Pępie o mili $\frac{3}{4}$, Rymczyście o mili $\frac{1}{2}$. Te wsie należą prawem wieczystym do kapituły wileńskiej.

Dwie wsie: Skompiny i Moszny o milę 1, zaścianek Pogiry o milę 1. Te wsie i zaścianki należą prawem dziedzicznym do jm. p. Kossakowskiego kasztelana witebskiego.

Wieś Jadowsie o mili $\frac{3}{4}$ należy prawem dziedzicznym do jm. p. Dąbrowskiego podkomorzego powiatu wilkomirskiego.

Wieś Sodziuny o mili $\frac{1}{8}$ należy do jm. p. Tyzenhauza podskarbiego nadwornego WKL, do Żmujdek; te dobra są dyplomatyczne po jezuitach.

W parafii nidockiej lutrów mężczyzn 4, kobiet 3. Żydów męskiej płci osób 16, kobiet 25. Tatarów ani innej obcej religii żadnej nie ma. Oratoriów, bożnic, szkoły żydowskiej żadnej nie ma.

Kościółów filialnych w parafii nidockiej żadnych nie ma. Mogił w całej

parafii znajduje się ośm bez żadnego ogrodzenia i oparkanienia. Ludzie rzadko kiedy na nich się chowają.

Jarmarków handlowych żadnych nie ma. Czasu odpustów kramnicy z szkaplerzami, koronkami, metalikami etc. tylko bywają.

Lekarza ani felczera w parafii żadnego nie ma, osoba też nie znajduje się taka, która by umiała jakie sekreta do leczenia chorób, żadnej nie ma. Zabobonów ani gusłów w parafii nidockiej żadnych nie mają, przez kapłanów miejsca, które były dawniej, wykorzenione zostały. Ubogich włączających się po parafii, prócz tych, którzy przy kościele żyją i kościołowi posługę czynią, [nie ma]. Sposób do zniesienia żebraków najskuteczniejszy być zdaje się, aby był fundusz przy każdym parafialnym kościele. Kaplicy żadnej ani oratorium za indultem w parafii nidockiej nie ma.

SZKOŁA [L. 49]

Szkoła parafialna przy kościele nidockim jest zbudowana kosztem jks. Jakuba Niskowskiego plebana nidockiego a dziekana pobojskiego. Struktura tego domu dosyć pięknie zbudowana, z dwoma izbami i komorami, w sieniach komin nad dach wyprowadzony. W tym budynku drzwi na zawiasach z klamkami żelaznymi 4, okien szklanych nowych 6, dach kryty gontami.

Dyrektor szkoły parafialnej Kazimierz Doliński, zdatny, obyczajny i pilny w edukacji dzieci, charakter ma dobry, pensji dostaje rocznej 64 [zł]. Pensję te bierze od jks. Józefa Szkurewicza plebana nidockiego, wygodę ma przyzwoitą w plebanii. Parafianie jak przysyłają dzieci do szkoły, tak dyrektorowi nic nie dają. Dyrektor szkoły parafialnej przy kościele nidockim, prócz funkcji dyrektorskiej, sprawuje urząd organisty w kościele nidockim, za to osobliwą płatę bierze. Parafianie nidoccy nie przysyłają dzieci do szkoły. Poddani mimo woli swoich panów nic czynić nie mogą. Panowie zaś srodze tego ludziom swoim zabraniają, ażeby żaden nie edukował dzieci swoich, lecz aby każdy z młodu układał swoje dzieci do rolnictwa przykazują. Uporu tego dają przyczynę panowie, że chłop wyedukowany w czasie opuści pana swego dziedzicznego, a zamknie w takie kraje, gdzie go znać nicht nie będzie.

Dzieci przy kościele parafialnym, chociaż jest dyrektor, ani chłopskich, ani szlacheckich nie ma, po wsiach zaś kapitulnych chłopci prywatnie swoich dzieci edukują, a to z rozkazu i dyspozycji jm. p. Kossakowskiego kasztelana witebskiego, który jest dzierżawcą folwarku Wojzgieliszek [w] województwie wileńskim leżącego, do kapituły wileńskiej należącego. Liczba dzieci 46. Szlacheckich żadnego nie ma. Dziewcząt 14. Zaczynają nauki po ś. Michale, kończą się w maju. Dzieci niektóre na elementarzach, inni abiecadłu, inni składu i czytania, inni na tablicy i papierze piszą. Podczas zabaw szkolnych do żadnych posług dzieci nie bywają zażywani. W postępku naukach prostego

stanu dzieci dosyć wiele korzyści dla siebie zyskują. Rygoru wielkiego dyrektor dla dzieci nie czyni. Tak się obchodzi, jak jest przepis jm. p. kasztelana w porządku uczenia parafialnych nidockich dzieci. [l. 49v]

SUMY

1583 maja 30. Suma złp tysiąc, № 1000, zapisana testamentem od Hieronima Podleckiego ziemianina JKM i na dobrach Pieniańki w powiecie wilkomirskim dziedzicznych fundatora ulokowana. Suma ta jest pewna, procent od tej sumy corocznie po złp 70 kościołowi nidockiemu dochodzi. Dobra Pieniańki są w posesji ichm. pp. Karwowskich.

1761 lipca 21. Suma legacyjna jks. Kazimierza Wojtkiewicza komendarza retowskiego tyńfów tysiąc, № 1000, kościołowi nidockiemu zapisana. Suma ta lokowana na dobrach dziedzicznych Nidoki w *województwie wileńskim* leżących jm. p. Józefa Morykoniego majora wojsk WKL. Procent dochodzi corocznie po złp ośmdziesiąt ośm, № 88, gr dwadzieście, № gr 20. Suma pomieniona oddana [na] procent w roku 1782 miesiąca *apryla* 23 dnia.

DOKUMENTA

1578 lipca 8. Prawo wieczyste przedaźne na folwark Nidoki z poddaniami od ichm. pp. Szowkowskich sędziów *ziemskich powiatu wilkomirskiego* za sumę 200 kop groszy litewskich ichm. pp. Pokowskim małżonkom, w grodzie *wilkomirskim* przyznane.

1625 lipca 30. Testament, razem i fundusz, Hieronima Podleckiego na plebanią i kościół na gruncie skoczunskim ufundowany, z obowiązkami w nim wyrażonemi po śmierci jm. p. Hieronima Podleckiego. W konsystorzu wileńskim testament nie za swojego [żywota] do wpisania do ksiąg, ale w tymże roku zeszłego Podleckiego żona do aktykacji oddała.

1650. Prawo funduszowe wieczyste darowane od jm. p. Hieronima Stefana Podleckiego na folwark Popowszczyznę zwany z poddaniami [l. 50] oraz na 12 morgów gruntu, na którym kościół nidocki stoi, od majątności Skoczun w *powiecie wilkomirskim* odłączonemi, oraz inwentarz podawczy przez ichm. pp. Hieronima i Stefana Podleckich kościoła i plebanii i folwarku Popowszczyzna jks. Melchiorowi Juskiewiczowi komendarzowi *malackiemu*.

1653 lipca 5. Prawo wieczyste przedaźne od Piotrowskiego na grunt Nidoki alias Grażyszki, między gruntami Popowszczyzny i gruntami jm. p. Naruszewicza kasztelana *mściławskiego* sytuowany, ichm. pp. Popowskim za sumę 30 kop groszy litewskich z dostatecznym opisaniem, gdzie te grunta leżą, przedaźne.

1585 maja 30. Inwentarz od Popowskich Podleckim, a Podleckich

jks. Malchierowi Juskiewiczowi plebanowi nidockiemu ze wszystkimi dokumentami oraz z zapisami, asekuracjami na złp tysiąc, № 1000, od Hieronima Podleckiego wydany z ewikcją na dobrach dziedzicznych Pieniańki w powiecie wilkomirskim sytuowanych.

1778 septembra 10. Inwentarz podawczy jks. Józefa Skurewicza plebana nidockiego poddziekanemu pobojskiemu przez jks. Wolwerana plebana pobojskiego. Inwentarze podawcze przez antecesorów terażniejszego plebana oddane są do archiwum diecesanum, oraz niektóre dokumenta iuris et possessionis kościołowi nidockiemu służące.

BIBLIOTEKA

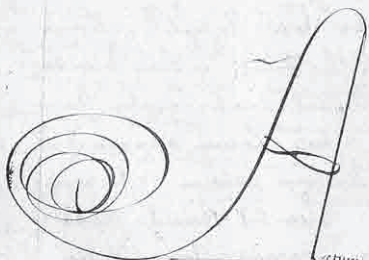
Biblioteka, która została po śmierci jks. Jakuba Niskowskiego dziekana pobojskiego, plebana nidockiego, z wyraźnej woli i rozrządzenia jo. księcia jm. biskupa wileńskiego jest otaksowana i rozprzedana. Żadnych ksiąg funduszowych po śmierci nie zostało się circa fundum plebanii nidockiej. Terażniejszy pleban które ma księgi za własne swoje pieniądze kupione, onych do zregestrowania podać nie chciał, aby w czasie być one funduszowemi nie rozumiane, etc. [l. 50v]

Roku 1783 miesiąca marca 10 dnia po zakończonej wizycie generalnej dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego dziekana pobojskiego, kościoła i plebanii nidockiej etc. według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego na całą diecezją wydanego, wszystko exacte dopełniwszy niniejszym dekretem moim reformacyjnym zalecam jks. Józefowi Skurewiczowi plebanowi nidockiemu, ażeby nie oglądając się na żadne okoliczności, przyjaźni i względy, proceder z jm. p. Józefem Marykonim majorem wojsk WKL w sądach grodzkich województwa wileńskiego lub też w Trybunale WKL compositi iuditii rozpoczął o zebranie i ekspulsją z gruntów Grawżyszki alias Nidoki nazwanych, w roku 1768 przez jm. p. Michała Marykoniego podkomorzego powiatu wilkomirskiego gwałtownie przemocą wydartych. Tym dekretem moim reformacyjnym sub poenis a Concilio Tridentino statutis aliisque de iure mulctandis nakazuje, a po takowym ferowanym dekrete reformationis akt wizyty mojej generalnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy limituje. Datum w Nidokach roku 1783 miesiąca marca 10 dnia.

Ks. Wilczyński kanonik inflancki, dziekan pobojski.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D. [l. 51]

Wizyta Dzielanowska Kawiola Polnickiego podług mo-
delazu z Kancellaryi Sądowney J. O. Kcia. Brz. Ignace-
go Aleksandrowskiego Biskupa wileń. wydanego Sponadrona.

Actum in Polnicko Anno od Mandatum Syno Dnogo
1783. Mesi Februarii 20. Diei. Ita Dzielan Polnycki in hac wyprawoy za ch-
tem Biskupim J. O. Kcia. Brz. Ignacego Aleksandrowskiego Biskupa wileń. Dowradni od
wszystkich Dzielanow Diczyni wileń. na Dniu 10. Februarii. Anno 1782. 38. da-
ny Ode regis J. O. Kcia. Brz. podpisanym y pierwiec za pociowanym z
Rozwodzeniem Dzielanom, aby każdy Generalny wierzyc Dzielanki odbywszy, iak
najpóźniejszo o sprawie Koscioła Dekanatu swego uczynił domowienie
Biedny rachowcy woli y Rozwodzenia Biskupiego za wydanym odemnie obow-
iezaniem J. O. Tomaszowi Potwianowi Plebanowi Polnickim y woyseckim Kapta-
nom rad przy Kosciele Polnickim iako też woycie Pawłowi mielkiewiczemu Sudziel-
owycatelom rad Janowi Jeleńskiemu iako też y Populowowi na woyce Generalny
Dzielanski.

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA BOLNICKIEGO
PODŁUG MODELUSZU Z KANCELARII ZADWORNEJ
JO. KSIĘCIA JM. IGNACEGO MASSALSKIEGO
BISKUPA WILEŃSKIEGO WYDANEGO SPORZĄDZONA

Actum w Bolnikach roku od narodzenia Syna Bożego 1783 miesiąca februarii 20 dnia. Ja, dziekan pobojski, niżej wyrażony, za listem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 10 februarii roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy generalną wizytę dziekańską odbywszy jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Tomaszowi Połwianowi plebanowi bolnickiemu i wszystkim kapłanom tak przy kościele bolnickim, jako też w tejsze parafii mieszkającym, tudzież obywatelom tak stanu szlacheckiego, jako też i popolstwu, na wizytę generalną [l. 51v] dziekańską na dniu 20 februarii do kościoła i plebanii bolnickiej zjechałem, jurysdykcją wizytatorską ufundowałem, a po ufundowaniu jurysdykcji wizytę plebanii, kościoła, parafii rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ BOLNICKI

Kościół bolnicki, ut fertur, z funduszu kościoła bolnickiego¹ fundowany od króla Zygmunta Jagiełłowicza. Drewniany, nowy, żadnej reperacji niepotrzebujący, wybudowany kosztem jw. Zyberka starosty bolnickiego oraz w. jp. Józefata Erdmana koniuszego wilkomirskiego sub titulo *Sancti* Stanisłai Episcopi et martyris. W kościele bolnickim drzwi 8-m, jedne z podwórza do babińca wielkie podwójne, futrowane i malowane, na zawiasach, krukach żelaznych, zasuwką drewnianą. Drugie drzwi małe w końcu babińca na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym. Z babińca do kościoła drzwi wielkie podwójne, futrowane, na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym, nowym. Z kościoła do skarbczyka drzwi stolarskiej roboty, z zamkiem wewnętrznym, na zawiasach, krukach żelaznych. Drzwi do zakrystii z zaszczipką

---

¹ Rankr. łabojskiego.

bez zamku do kościoła. Z zakrystii na cmentarz drzwi drugie z zasuwką bez zamku. Na chórze drzwi 2-ie na zawiasach, krukach żelaznych, przy jednych drzwiach zamek wewnętrzny, drugie drzwi bez zamku i klamki. Okien w całym kościele w drzewo oprawnych [!], żadnej reperacji nie potrzebują, w skarbczyku i zakrystii z kratami żelaznymi. Ławek w kościele bolnickim parafialnych 6, kosztem jm. p. Strumiły rotmistrza wilkomirskiego sporządzone. 1-na ławka przy zakrystii czerwono malowana kosztem jm. p. Erdmana koniuszyca, fundatora i dobrodzieja kościoła bolnickiego, pro commodatta [!] propria. Ołtarzów w kościele bolnickim 5. Ołtarz wielki 1-szy Najśw. Panny trzymającej Pana Jezusa na ręku, z suknią złotem i srebrem haftowaną, z dwoma koronami szychowemi. W tymże ołtarzu na szyi bisiurów małych sznurków 4-ry, wielkich 4-ry. Cały ołtarz pięknej snycerszczyzny z drzewa jasieniowego angielską [farbą] lakierowany. Na drugiej kondygnacji figura Opatrzności Boskiej w obłokach z aniołkami. Ołtarz ten postawiony kosztem jw. Zyberka wojewody brzeskiego, fundatora i dobrodzieja kościoła bolnickiego. Ołtarz 2-gi Ś. Stanisława stolarskiej roboty na optykę zielono malowany. Ołtarz 3-ci Ś. Wawrzyńca prostej stolarskiej roboty, na drugiej kondygnacji obraz Resurrectionis D. N. J. X-ti bez żadnej akomodacji. Ołtarz 4-ty Pana Jezusa Ukrzyżowanego z ciernią na głowie srybną i z [l. 52] 3-ma gwiazdami srybnymi, u nóg także gwiazda srybna, na drugiej kondygnacji obraz Ś. Jerzego częścią w snycerszczyźnie, a częścią w kolarszczyźnie robiony, kosztem jm. pana Erdmana koniuszego wilkomirskiego, fundatora tego kościoła. Ołtarz 5-ty Ś. Józefa z sukienką mosiężną pobielaną, na drugiej kondygnacji Duch Święty w obłokach z promieniami wyłaczanemi i z dwoma figurami aniołów połączanemi. Cały ołtarz snycerskiej i stolarskiej roboty sumptem częścią jejm. panny Zaleskiej skarbnikówny wileńskiej, częścią bractwem Ś. Józefa postawiony.

Kaplicy ani altarii w kościele bolnickim żadnej nie ma.

Uroczystości w kościele bolnickim od Klemensa XIV nadane z odpustem zupełnym ad decennium w roku 1774 miesiąca septembra 14 dnia, na dzień ś. Wawrzyńca, na dzień śś. Symona Judy, w roku 1775 miesiąca februarii 22 dnia od jks. Karola Karpia kanonika katedralnego i *officiala generalnego wileńskiego* zaaprobowane. Na pomienione uroczystości konkurs ludzi do tysiąca ludzi bywa. Kościół bolnicki nie jest konsekrowany, benedykowany tylko przez jks. Połwiana w roku 1773 w dzień Zielonych Świątek za pozwoleniem jw. ks. Toczyłowskiego biskupa balbinińskiego [!], sufragana i *officiala wileńskiego*. Instrumentu na to osobnego nie ma, in verbo wyż pomienionej pleban miał pozwolone.

Aniwersarza dedykacji kościoła bolnickiego parafianie nie obchodzą, ponieważ nie jest konsekrowany, tylko benedykowany.

Obrazu cudownego w kościele bolnickim ani też cudów zapisanych i zaprzysiężonych nie ma.

Obligacjami funduszowych pleban bolnicki żadnych nie ma, prócz każdej niedzieli pro vivis et defunctis parochianis Mszą odprawuje.

SRYBRO I CAŁY SPRZĘT KOŚCIELNY

		Grzywny	Łoty	Sztuki
<u>Srebro</u> <u>przenośne</u>	Monstrancja srybna miejscami pozłacana z promieniami pozłacanymi, nakoło fałsz kamieniami sadzona, z figurami Trójcy Najświętszej pozłacanymi etc., waży	8		1
	Pixis pro conservatione Sanctissimi intus pozłacana, ab extra po brzegach tylo pozłacana	2	14	1
	Kielich z patyną intus pozłacany większy “	2	7	1
	Kielich <i>ditto</i> mniejszy intus pozłacany “	1	6	1
	Patyna do chorych intus pozłacana “		6	
	Tabliczek srebrnych na ołtarzach małych i wielkich	1	10	7
	<u>Srebro miejscowe</u> u ołtarza Pana Jezusa, ciernia i 4 gwiazdy srebrne			5 [l. 52v]
<u>Miedź</u>	Kociołek pro fonte			1
	Kociołek pro aspersione			1
	Łyżka ad fontem			1
	Sukienka u ołtarza Ś. Józefa pobielana			1
	Relikwiarzów po ołtarzach w kościele bolnickim dobrych pobielanych			14
	Lichtarzów mosiężnych w ołtarzu wielkim			6
<u>Cyna</u>	Krzyżów cynowych			3
	Lichtarzów po ołtarzach małych i wielkich			18
	Ampulek par dwie, tac do nich dwie, <i>efficat</i>			6
	Vasculum w wielkim ołtarzu pro ablucione, <i>diservum</i>			1
	Vasculum pro oleis <i>sacris</i>			1
	Vasculum pro oleis <i>infirmorum</i>			1
<u>Spiż</u>	Dzwonków małych			7
	Trybularz			1
<u>Ornaty</u>	Ornat gredyturowy biały z kwiatami złotymi i jedwabniami w różnym kolorze, z galonem złotym, pośrodku szerokim a po brzegu wąskim, z stułą, manipularzem i welum takiegoż koloru			1
	Ornat sztofowy po bokach biały w kwiaty różne z kompaną srybną, z stułą, manipularzem i welum takiegoż koloru			1
	Ornat kitajkowy w paski różne, po bokach niebieski, we środku kolumna biała sztofowa w kwiaty z galonem złotym, z stułą, manipularzem			1

<u>Ornaty</u>	Ornat drojetowy niebieski z kolumną aksamitną czerwoną w kwiaty wybijane, z galonem złotym, z stułą, manipularzem	1
	Ornat powszechny biały lamowy w różne kwiaty, z taśmą żółtą, z stułą, manipularzem etc.	1
	Ornat żałobny drojetowy z kolumną popielatą drojetową, przy kolumnie galonik złoty, naokoło galon srebrny, z stułą, manipularzem etc.	1
<u>Kapy</u>	Kapa adamszkowa czerwona w kwiaty różne wyszywane z galonem srebrnym etc.	1
	Kapa żałobna szarzedrzynowa z kutasem białym życzkowym oszyta	1
	Całun żałobny stary	1 [l. 53]
<u>Firanki</u>	U ołtarza Najśw. Panny sztofowe, bogate w kwiaty złote na dnie białym, nakoło z galonem złotym, para	1
	W tymże ołtarzu karmazynowe kitajkowe	1
	U ołtarza Ś. Józefa w paski kitajkowe	1
	U ołtarza Pana Jezusa karmazynowe kitajkowe	1
	U ołtarza Ś. Wawrzyńca drojetowe popielate z galonem srybnym	1
	U ołtarza Ś. Stanisława kitajki mienionej	1
<u>Bielizna</u>	Alb szwabskich z korunkami, podszyte astrachaniem różowym	2
	Alb tkackich używanych z korunkami	4
	Humerałów tkackich używanych	2
	Humerał holenderski 1, tkacki	2
	Puryfikaterzów holenderskich 15, szwabskich 8, rąbkowych 1, tkackich, podartych dobrze <i>efficit</i>	33
	Palek tkackich nowych 8, holenderskich 3, rąbkowych 3, tkackich jedna, <i>efficit</i>	15
	Komża holenderska z korunkami	1
	Komż dla posługaczów u ołtarzu z prostemi korunkami trzy	3
	Tuwalni tkackich z korunkami starych	4
	Tkackich różnych z korunkami starych i bez korunek	23
	Ręczników do ołtarzów	10
	Antepedium u ołtarza Ś. Wawrzyńca, wyszywane w różne kwiaty	1
Sukienka popielata do nakrycia ołtarza	1	
<u>Książki</u> <u>kościelne</u>	Mszał stary in folio	1
	Mszał nowy in folio	1
	Mszalik żałobny stary 1, drugi nowy, <i>efficit</i>	2
	Agendy dwie, jedna stara, druga nowa, <i>efficit</i>	2
	Ewangeliczka polska i litewska	1
	Gradualik z notami	1
	Brewiarz z notami stary	1
	Metryk in folio	8
	Księga procesów plebańskich i dziekańskich	1
	Księga adauctorum in folio 1, księga inwentarzów jedna, <i>efficit</i>	2
	Księga bracka	1 [l. 53v]

<u>Sprzet różny</u>	Pasków nicianych do mar	3
	Biret czarny	1
	Szafa w zakrystii z 5-ma szufladami	1
	Skrzynia na ornaty	1
	Szuflada do składania świec	1
	Szafka pro consecratione oleorum ss.	1
	Krzyżów procesyjnych drewnianych	2
	Krzyżów małych 2, na gzymsie 1, <i>efficit</i>	3
	Lichtarzów drewnianych	11
	Statua Resurrectionis	1
	Mary dla umarłych	1
	Truna pro exequiis	1
	Portatylów nowych	2
	Poduszek na ołtarzu	2

Te wszystkie srebro kościoła bolnickiego według podawczego inwentarza przez jks. Jakuba Niskowskiego dziekana pobojskiego pod rokiem 1772 miesiąca ianuarii 18 dnia najduje się w całości pod strażą jks. Tomasza Połhwiana plebana bolnickiego; nic z podawczego inwentarza nie ubyło, *adaucta* zaś, które od dnia posesji poczynił, one specyfika [!] w następującym rejestrze wyraża się.

		Sztuki
<u>Adaucta</u>	Ołtarz wielki w kościele bolnickim snycerską robotą kosztem jw. Zyberka <i>wojewody</i> brzeskiego	1
	Ołtarz Ś. Józefa stolarskiej i snycerskiej roboty biało malowany, miejscami pozłacan, kosztem jejm. panny Zaleskiej, częścią brackim dokładaniem.	1
	Ołtarzyk bracki noszący, biało malowany, pozłacan, snycerskiej roboty, Ś. Józefa i Najśw. Panny.	1
	Ornat nowy z kolumną lamową pośrodku biało, po bokach kolumny grygalinowe złotem tkane z galonem srybnym, ze wszystkim ubiorem, jako do Mszy	1
	Ornat kamlotowy z kolumną niebieską, po bokach czerwoną, z stułą, manipularzem etc.	1
	Bursy sprawione nowe do chorych kałamejkowe	2
	Firanki atlasowe czerwone do obrazu <i>Pana</i> Jezusa	1 [l. 54]
	Ornat ceglasty kitajczany z korunkami popielatemi	1
	Firanki kitajczane z kompaną srybną, dobre, para	1

<u>Adaucta</u>	Kapa morowa w saladynowym kolorze z galonem złotym oszyta, do tej kapy stuła, bursa tejże materii, kosztem własnym jks. Połhwiana sprawiona	1
	Monstrancja srybna ważąca grzywien 8, wyżej opisana	1
	Patyna do chorych, wyżej opisana	1
	Tabliczek srebných dwie	2
	Firanki szrofowe bogate w kwiaty złote na dnie białym	1
	Firanki podwójne kitajkowe karmazynowe	1
	Relikwiarzów (srebrem pobielanych) mosiężnych, własnym kosztem jks. Połhwiana za zł 200 kupione	14
	Taca cynowa z wyrazem Opatrzności Boskiej	1
	Krzyż na ołtarzu Pana Jezusa	1
	Lichtarzów cynowych średnich i krzyż na ołtarzu Ś. Józefa	3
	Lichtarzyków do ołtarzyka Ś. Józefa	2
	Kotły nowe sumptem bractwa Ś. Józefa	2
	Dwa lichtarze na ołtarzu wielkim	2
	Chorągiew karmazynowa kitajczana z 3-ma proporczykami	1
	Procesja karmazynowa z frenzlami jedwabnemi, z kutasami i sznurami włóczkowemi w tej procesji	1
	Obraz Ś. Józefa, z drugiej strony Ś. Stanisława biskupa	1
	Ołtarz nowy wystawiony na optykę z tarcic malowany, w którym obraz Ś. Stanisława biskupa <i>męczennika</i> sumptem jks. Połhwiana za zł 200	1
	Grób Pański z 3-ma bramkami i inną akomodacją, malowany, pod chórem sumptem wyż <i>namienionego</i> plebana postawiony	1
	Firank do ołtarzyka Ś. Józefa ceglaste [!]	1
	Komża tkacka 1, druga szwabska, <i>efficit</i>	2
	Komeszek małych płótna prostego	4
	Tuwalnia nowa z paseczkami czerwonemi	1
	Alba nowa tkacka z korunkami białemi, astrachaniem ceglastym podszyta	1
	Portatyl mały	1
	Brewiarz stary do chorych	1 [l. 54v]
	Mszał nowy in 8-vo, przez jks. Połhwiana proprio sumptu kupiony	
	Karbona nowa, żelazem okuta, z zamkiem wiszącym przy ołtarzu Ś. Józefa 1; w babińcu dla składki jałmużny dla ubogich żelazem okuta jako wyżej; do zbierania jałmużny przez bractwo, które po swojej parafii kwestują; takowych karbon okutych z zamkami trzy	3

Te wszystkie adaucta od roku 1772 miesiąca ianuarii 18 dnia częścią proprio sumptu terazniejszego plebana, częścią składki parafianów sporządzone.

Lampa nie pali się w kościele bolnickim dla szczupłych dochodów. Pozytyw dobry, nowy, kosztem jm. p. Erdmana koniuszego wilkomirskiego kupiony.

Parkan nakoło kościoła oparkaniony i zamykany.

Dzwonnica osobna od kościoła na cmentarzu na czterech słupach, gontami kryta, na niej dzwon wielki 1, a 2 średniej wielkości, *efficit* 3-rzy.

SZPITAL

Przy kościele bolnickim szpital zbudowany przez terażniejszego plebana. W tym szpitalu dziad jeden, baba jedna, funduszu żadnego udzielnego nie ma, z łaski parafianów żyją. Powinności żadnej nie mają, prócz usługi kościołowi.

PLEBAN

Tomasz Połwian pleban bolnicki urodził się w powiecie lidzkim w roku 1734. Posyduje beneficjum bolnickie od roku 1772. Wyświęcony na kapłaństwo na prowizją jks. Reminkiewicza plebana dusiackiego w roku 1763. Edukował się in seminario Montis Salvatoris. Prócz beneficjum bolnickiego żadnego innego nie posyduje ani jest w innym jakim urzędzie.

Wikariusza żadnego nie ma dla szczupłych i niepewnych¹ dochodów.

BRACTWO

Bractwo Ś. Józefa w roku 1775 starannością terażniejszego plebana [l. 55] introdukowane przez w. jks. Widmonta infułata widzieniskiego. Pewnych żadnych dochodów nie ma, jks. pleban sam wysyła bractwo na kwestę, wybiera ludzi statecznych, sędziwych, przez co żadna przyzwoitość nie znajduje się od kwestujących. Dochody brackie na kościół, ołtarz, świece, bieliznę szacują się. Ustaw żadnych osobliwych bractwo nie ma, prócz obligacji in brevi apostolico wyrażonych. Urząd chorążego, pisarza – powinność tych urzędników czasu uroczystości dostrzegać, aby się wszyscy bracia schadzali na schadzkach. Na schadzkach wybierają ludzi statecznych, bogobożnych na kwestę, w kościele także porządek utrzymują podczas festu. Tym obowiązkom, jak własny pleban przyświadcza, urzędnicy bractwa czynią zadosyć. Bractwo Ś. Józefa ma swój własny ołtarz Ś. Józefa. Sprzęt swój bracki osobno utrzymują, który specifice wyraża się.

---

¹ *Rankr.* msupaonych [?].

SPRZĘT TEGOŻ BRACTWA

		Sztuki
<u>Różny sprzęt</u>	Kotły miedziane dobre	2
	Chorągiew karmazynowa kitajczana	1
	Proporców kitajki granatowej	3
	Procesja adamaszkowa karmazynowa z fręzlami jedwabnymi, z sznurem, kutasem włóczkowym, w tej procesji obraz Ś. Józefa i Ś. Stanisława biskupa	1
	Ołtarzyk noszący, w którym obraz Ś. Józefa i Najśw. Panny	1
	Sukienka na obrazie Ś. Józefa miedziana, pobielana	1
	Lichtarzów cynowych średnich	4
	Relikwiarzyk u Ś. Józefa	1
	Tabliczka srebrna jedna	1
	Lasek brackich	4
	Krzyż cynowy	1
	Krzyż drewniany do procesji	1
	Książka wpisania braciej i rejestra	1
	Dzwonków brackich małych	2
	Procesja etaminowa [?] ponsowa z obrazem Ś. Wawrzyńca i Ś. Krzysztofa	1
	Procesja karmazynowa z fręzlami i kutasami, w której obraz Ś. Symona i Ś. Tadeusza	1
	Procesja żałobna z obrazem Ś. Michała i Najśw. Panny	1 [l. 55v]

Bractwo Ś. Józefa ma swoje uroczystość tegoż ś. z odpustem zupełnym in perpetuum od Klemensa XIV w roku 1774 [nadano] miesiąca septembra 10 dnia, a przez jks. Karola Karpia kanonika katedralnego i officiała generalnego wileńskiego aprobowanym.

W dzień ś. Wawrzyńca, w dzień Symona Judy też bractwo Ś. Józefa w kościele bolnickim ma odpust cum indulgentia plenaria od wyż namienionego papieża pozwolony pod tymże rokiem i dniem ad decennium, jako się o tym wyż namieniło.

ZAKONY

Zakonników ani zakonnic żadnych w parafii bolnickiej żadne nie są.

PLEBANIA

Plebania bolnicka odległa od kościoła na prętów siedm, drewniana, nowa, w której izb 7, sień, piekarnia i kuchnia, okien wielkich na zawiasach

i z zaszczepkami dziewięć, okien małych siedym. Drzwi w całej plebanii dwanaście, na zawiasach z zaszczepkami, z zasuwkami, z klamkami, przy drzwiach z izby do pierwszego pokoju zamek wewnętrzny. Po prawej ręce idąc z plebanii do kościoła świrien nowy, [drzwi] z zamkiem wewnętrznym. Przy tym świrnie świronek stary z zamkiem wewnętrznym, z zawiasami żelaznymi, z zaszczepką. Po lewej ręce idąc z plebanii do kościoła stajenka na 3-ech koni. Drzwi do niej na biegunie drewnianym. Przy tej stajence wrota podwójne do wozowni. Ta wozownia nowa, wrota zaś na biegunach drewnianych. Niedaleko od wozowni chlewek niewielki z trzema przegródkami. Za wozownią i stajnią odryna nowa wybudowana od sążni... z wrotami nowymi na biegunach drewnianych z zaszczepkami i probójkami, z zamkiem wiszącym. Z odryny idąc ku jeziorowi łązienka z sieńkami, tak do sieni, jako i łązni drzwi na biegunach drewnianych, w drzwiach siennych zaszczepka z probójkami. Z plebanii idąc mimo kościoła gumno z osiecią słomą kryte, wrota podwójne na biegunach drewnianych z klamkami, probójkami żelaznymi i z zamkiem wiszącym. Do osieci drzwi [l. 56] pojedynkowe na zawiasach żelaznych. Za kościołem domek szpitalny. Przy tym domku domek organisty dobry, nowy. Za organisty domem domek nowy, w którym gancarz mieszka. Za gancarza domem dom, gdzie dziad mieszka. Te wszystkie zabudowanie są własnym kosztem jks. plebana terażniejszego wystawione, prócz plebanii, którą w. jp. Zyberk wojewoda brzeski ze dworu zabudować kazał. Położył oraz obligacją, aby pleban terażniejszy po 20 Mszy na rok za niego odprawował. Mieszkania udziałnego dla wikariusza nie ma, w tym samym budynku w izbie przeciwnej mieści się. Altarii żadnej przy kościele bolnickim nie ma.

Ogród fruktowy terażniejszy jks. pleban założył, jedne powysychały, drugie powymarzały, 4 tylko drzewka jabłoniowe zostali się. Stary zaś ogród czasu konflagracji Bolnik w roku 1777 zgorzał, gdzie i wszystkie zabudowanie plebańskie pogorzały.

FOLWARK

Plebania bolnicka folwarku żadnego nie ma, fertur z dokumentów, że plebania bolnicka miała swoje grunta i poddanych, teraz zaś żadnego gruntu ani poddanego żadnego nie ma. Jw. jks. Zienkowicz biskup wileński mając doniesienie przez jks. Jastrzębskiego dziekana pobojskiego, że plebania bolnicka od Zygmunta I króla polskiego, pana i dziedzica WKL fundowana, ma nadane sobie od tegoż monarchy wioski, grunta, sianożęcie, jeziora, dziesięcinę z całego starostwa bolnickiego, w samym nawet miasteczku należącą ulicę do jeziora, z mieszkańcami na tej ulicy de nomine et cognomine opisane. Wioski zaś do plebanii bolnickiej należące o milę od Bolnik miasteczka leżą, jedne zowie się Kajrany, drugie Nassany, wioską

Kojrany dzierży pleban malacki, wioskę Nassany częścią posydują ichm. ks.ks. missionarze do Białego Dworu, częścią klucz gierstoiciski do Księstwa owantskiego [!]. Obydwie te wioski leżą w powiecie wilkomirskim. Pozwać kazał w roku 1744 ad instantiam instigatoris jw. Zyberka wojewody *inflanckiego*, starosty bolnickiego ad synodum diecesanum, który w tymże roku 1744 celebrowany, o to, [l. 56v] że plebania bolnicka nie jest kapelanią, ale od Zygmunta I króla polskiego, dziedzica WKL na plebanią ufundowana. Od tego czasu jw. jks. Zienkowicz biskup wileński zakazał dekretem wyrokiem, aby ichm. ks.ks. augustianie widzieniscy do Bolnik nie zjeżdżali, lecz wydał komendę jks. Mateuszowi Bernartowiczowi. Jw. Zyberk *wojewoda inflancki* przez plenipotentą swojego jm. p. Mateusza Bordzica podczaszego *inflanckiego* submitował się biskupowi wileńskiemu na synodzie diecezjalnym, że corocznie plebanom bolnickim pro victu et amictu złp tysiąc № 1000, dla organistego zł osmdziesiąt № 80 opłacać będzie. Co tak za życia wojewody *inflanckiego*, jako też za posesji jm. p. Jana Zyberka *wojewody brzeskiego* a starosty bolnickiego regularnie dochodziło i dochodzi plebanowi. Gruntów, sianozęci żadnych pleban bolnicki nie ma, prócz jednego ogrodu, który w dawnej posesji jest plebanów bolnickich. W którym roku fundusz plebanii zabrany, wiadomości nie ma.

Urzędnika w plebanii bolnickiej nie ma, tylo parobka, gospodynię i chłopca do posługi swojej chowa.

Podatku plebania bolnicka nie daje do Skarbu Rpptej, prócz doni gratuiti zł ośm. Inwentarza folwarcznego gospodarskiego żadnego nie ma przy plebanii bolnickiej, ponieważ pleban gruntów nie zarabia. Bydła, ptastwa nie chowa, prócz dwóch koni własnych dla posługi parafianów, onych trzyma u siebie.

STAN PODDANYCH

Plebania bolnicka żadnego poddanego nie ma, te nawet domy, które są nakoło kościoła przez plebana terażniejszego zabudowane, gdzie ludzi kościelne mieszkają, są na gruncie dwornym jw. Zyberka *wojewody brzeskiego*, osobliwszy dobrodziej tego miejsca pozwolił terażniejszemu plebanowi gruntu na budynki i ogrody.

PARAFIA

Parafia bolnicka graniczy nakoło z parafiami: z owantską o milę 1, z widzieniską o mili $\frac{1}{2}$, z kurklecką o milę 1, z żmujdecką o mili $\frac{1}{2}$, [l. 57] z nidocką o milę 1. Długości parafii bolnickiej mil dwie, szerokości mila jedna. Kolacja plebanii bolnickiej należy do królów polskich ex vi funduszu królewskiego, lecz podejścia [!] dóbr funduszowych żaden z kapłanów prezenty

na tą plebanią nie zyskał. Teraźniejszy pleban posyduje beneficium per literas provisionales od jw. jks. Piotra Toczyłowskiego biskupa albitańskiego [!], kantora prałata, sufragana i officiala wileńskiego.

Prócz plebanii i miasteczka Bolnik parafia bolnicka ma w sobie następujące dwory, wsie, zaścianki etc.

Dwór Bolniki o mili $\frac{1}{8}$, wieś Połumeny o mili $\frac{1}{4}$, Szasciernie o mili $\frac{1}{2}$, Kildysze o mili $\frac{1}{4}$, Bałundzie o mili $\frac{1}{4}$, Martyniance o mili $\frac{1}{4}$, Antołówsze o mili $\frac{1}{4}$, Rutance o miłę 1, Akłusze o mili $\frac{1}{7}$, Czeraszki o mili $\frac{1}{4}$, Koraliszki o mili $\frac{1}{4}$, Gielagale o mili $\frac{1}{2}$, Szczury o mili $\frac{1}{2}$, Antomaki [o] mili $\frac{1}{2}$, Petrykiszki o mili $\frac{1}{2}$; zaścianki Baszcie o mili $\frac{1}{4}$, Miszkinicy o mili $\frac{1}{2}$, idque Anforyszki o mili $\frac{1}{2}$, Rutyszki o miłę 1, Werejnie o mili $\frac{1}{2}$. Ten dwór wyż wyrażony z natury jest królewszczyzna w dzierżeniu jm. p. Jana Zyberka wojewody brzeskiego, starosty bolnickiego.

Dwór Hermaniszki, wieś Wenagie o mili $\frac{1}{2}$, wieś Drugowdzie o mili $\frac{1}{2}$, Wargule o mili $\frac{1}{2}$; zaścianek Pisneła o mili $\frac{1}{2}$. Dwór ten jest dziedziczny jo. księcia wojewody wileńskiego Radziwiłły, z wsiami, zaściankami, ad presens w zastawie jm. p. Antoniego Kopańskiego oboźnego starodubowskiego.

Dwór Bolniki, wsie Łabeli o miłę 1, Dambkuniszki o miłę 1. Ta wieś Dambkuniszki należy do 2-ch panów, to jest braci ichm. pp. Michała rotmistrza i Jana miecznego Księstwa Inflanckiego Sokołowskich. Ten dwór, wsie są dziedziczne Jana Sokołowskiego miecznego inflanckiego. Folwark Janówek o miłę 1, dziedzictwo tego folwarku Jana Sokołowskiego miecznego inflanckiego w zastawie jm. p. Kazimierza Stempkowskiego.

Dwór Pobołdonie jm. p. Michała Sokołowskiego rotmistrza powiatu wilkomirskiego o miłę 1.

Dwór Bolniki o miłę 1, wieś Wingryszki o mile 1, Chruniszki o $\frac{1}{4}$ mili, zaścianek Przykołobrydzie o mili $\frac{1}{2}$. Ten dwór, wsie i zaścianek należą do jm. p. Pietkiewicza łowczyca powiatu wilkomirskiego.

Dwór Perkalnie z wsią i zaściankiem Pawinszesnie o mili $\frac{1}{2}$ należy do wjm. p. Antoniego Tyzenhauza podskarbiego nadwornego WKL za prawem dyplomatycznym na dobra ex jezuickie.

Dwór Płaszta i folwark Antopłaszta o mili $\frac{1}{2}$, wieś Płaszta o mili $\frac{1}{2}$, Wilkiszki o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Pogaie, idque Podgaie o mili $\frac{1}{4}$, [l. 57v] zaścianek Zahołowka i drugi nad Płasztołą rzeką o mili $\frac{1}{2}$. Ten dwór, wsie, zaścianki są dobra dziedziczne jm. p. Antoniego Butlera miecznego powiatu wilkomirskiego.

Dwór Bolniki o miłę 1, wieś Kolebrydo o mili $\frac{1}{2}$, Kubilidzie o mili $\frac{1}{4}$. Ten dwór i wsie należą do jm. p. Franciszka Zawadzkiego cześnika smoleńskiego.

Dwór Łowmiany o mili $\frac{1}{4}$, wieś Sadowszczyzna o mili $\frac{1}{4}$. Ten dwór i wsie należą do jm. p. Józefa Erdmana koniuszego wilkomirskiego.

Dwór Kozliszki z wsią Kozliszkami o milę 1, należy prawem dziedzicznym do ichm. panien Zaleskich *skarbników wileńskich*.

Dwór Węderowszczyzna, wieś Wirbały i zaścianek Łabele o milę 1. Ten dwór, wieś, zaścianek należy do jejm. p. Konstancji Zaleskiej, dziedziczny.

Folwark Koziaszki o mili pół i zaścianek Rutyszki o milę 1, należą do jm. p. Jakuba Węcewicza *skarbnika powiatu wilkomirskiego*.

Wieś Ogińce o milę 1, dziedziczne dobra jm. p. Brzezińskiego *rotmistrza*.

Folwark Antopłasztocka o mili ½, dziedzictwo jm. p. Chilickiego.

Wieś Awizele o mili ½, dziedziczna ichm. pp. Dąbrowskich *podkomorzyców wileńskich*.

W parafii bolnickiej znajdują się dysydenci, idque Żydów osób sześćdziesiąt jedna, Bohomołów osób męskich 213, osób kobiecich 122, Cyganów osób męskich 3, osoba kobiecia jedna.

Bohomoły mają swoją bożnicę we wsi Karaliskach, pozwolenia od biskupa żadnego nie mają, prócz od dworu bolnickiego. Innych żadnych bożnic, szkół etc. nie ma w parafii bolnickiej.

Kościółów filialnych do parafii bolnickiej żadnego nie ma.

Mogił w parafii całej bolnickiej nie ma; były przed powietrzem, lecz parafianie na cmentarzu kościelnym grzebią się.

Jarmarki w miasteczku Bolnikach bywają w roku 3: na ś. Stanisław, na ś. Wawrzyniec, w dzień Przeniesienie ś. Stanisława.

W całej parafii bolnickiej felczera ani doktora nie ma, ani też osoba nie znajduje się taka, która by umiała sekreta służące do chorób leczenia etc.

Zabobonów ani gusłów pospolstwo w parafii bolnickiej żadnych nie utrzymuje, przez misję i nauki wykorzenione zostali.

Ubogich włączających po parafii jest tylo 6, a ci wszyscy starzy, [l. 58] żebrują nie z choroby jakiej i upadleni [?] na zdrowiu, lecz dla starości, że w leciech sędziwych zarobić sobie pożywienie nie mogą.

Sposób pomniejszenia żebractwa byłby najskuteczniejszy, gdyby dla prawdziwych ubogich, chorych, były fundusze przy każdej parafii, a dla młodych, którzy zmyślają choroby, aby onych do fortet odsyłałi.

Kaplic ani oratoriów z plebanii bolnickiej żadnych za indultem nie ma.

SZKOŁA

Szkoła parafialna według dyspozycji jo. księcia jm. nie jest przy kościele bolnickim postawiona. Pleban ma ubogie prowenta, z których ledwo sam może wyżyć. Dom jednak jest osobny dla parafialnych dzieci, dyrektor szkoły nazywa się Michał Ambrozewicz, zdatny do uczenia dzieci, charakter ma dobry, w obyczajności nie notowany. Płata dyrektorowi daje się od plebana na rok złp 64, przy tym daje się stół i odzienie. Parafianie zaś przywozają dzieci

do szkoły dają takż nierównie, jedni po zł 4, drudzy po 8, jak który może. Dyrektor szkoły do żadnej posługi od plebana nie jest obowiązany. Parafianie, którzy mają sposób, oddają swoje dzieci do szkoły. Panowie tego nie bronią i nic więcej parafianów nie odstręcza od szkoły jak własny ich majątek etc. Dzieci szlacheckich w szkole parafialnej bolnickiej przykłada się do nauk 12, dzieci chłopskich 6. Zjeżdżają się dzieci do szkoły w dzień ś. Michała, kończą zaś nauki w dzień ś. Jana Chrzciciela. Dzieci w szkole bolnickiej uczą się czytać, pisać, liczby i artykułów wiary świętej. Z rana schodzą się do szkoły o godzinie 8-mej. Siedzą w szkole do godziny dziesiątej, po 10 idą na Msze, a o samej 11 na obiad, po obiedzie w pół do dwunastej schodzą się do szkoły, siedzą w szkole do godziny 4, po 4 idą do kościoła na litanie. Czasu nauk nie otrywa pleban żadnego studenta do żadnej roboty ani posługi, przez co w szkole bolnickiej dzieci uczą się dobrze, są wyćwiczeni w naukach. Dyrektor dosyć obyczajnie i grzecznie obchodzi się z dziećmi, przez co żadnego dziecięcia od szkoły nie odstrasza.

SUMY

Sumy ani legacji kościoł żadnej nie ma etc.

DOKUMENTA [L. 58^v]

1549. Ekstrakt z Metryk Skarbowych WKL przez jm. p. Kimbera pisarza skarbowego 1647 z rewizji wydany, dworzanina skarbowego jako rewizora, gdzie opisuje kościoła w Bolnikach założenie, tudzież grunta, sianozęci i poddanych.

1550. Ekstrakt z tychże Metryk wydany przez jm. p. Stanisława Bejnera skarbowego WKL, jak wiele dziesięciny wybierał na kościół bolnicki pan Piotr Wisołowski.

1646 iulii 6. Ekstrakt podania dworzanina JKM Frydrycha Wielczyńskiego, w którym podaniu starostwa bolnickiego opisuje dziesięcinę kościołowi bolnickiemu.

1647. Ekstrakt z tychże Metryk przez jm. p. Kimbera skarbowego WKL wydany z rewizii dzierżawy bolnickiej przez rewizora JKM p. Wojciecha Sławeckiego odprawionej w roku 1570, gdzie opisuje kościół i apartamenta kościelne, założenie ś. Stanisława, mianuje plebanowi pasznie, służbę jedną do zarobienia gruntu, dziesięcinę z dworu zwyczajną, kolendę według funduszu, jezioro jedne i karczmę przy miasteczku.

1646. Komenda na plebanią bolnicką jks. Józefowi Lipniewiczowi od biskupa Woyny.

1646 iulii 10. Relacja jeneralska, jako jks. Lipniewicza czynił rekwizycją

strony oddania dziesięciny ze dworu bolnickiego u jm. p. Olizara¹ starosty bolnickiego *Augustanae* [?] in vestris [?!] confessionis.

1647. Prezenta na plebanią bolnicką jks. Józefowi Lipniewiczowi od króla Władysława IV.

1648. Inwestytura 10 marca na plebanią bolnicką jks. Józefowi Lipniewiczowi od officiała wileńskiego dana.

1648 marca 16 dnia. Proces na jm. p. Olizara dzierżawcę bolnickiego od jks. Lipniewicza zanesiony, za którym i mandat zanesiony oddany do ksiąg.

1648 marca 17 dnia. Mandat po p. Olizara od jks. Lipniewicza podany.

1648 apryla 21 dnia. Dekret asesorski, w którym nakazuje, aby na przyszlą juryzdykę przypozwano o fundusz jks. plebana pobojskiego, dowodząc tego pan Olizar, iż jks. plebanowi pobojskiemu dziesięcinę ze dworu bolnickiego oddaje. [l. 59]

1650 miesiąca czerwca 2 dnia. Mandat po jks. Lipniewicza ad instanciam jm. p. starosty bolnickiego ad reponendum dekretu otrzymanego, który [z] oczewistej kontrowersji był ferowany, a ponieważ suspensa do przypozwania jks. pobojskiego stanęła, tedy ...²

1650 miesiąca maja 11 dnia. Mandat od jks. Lipniewicza po jm. p. Olizara starosty bolnickiego do asesorii podany, aby podług funduszu jak plebanię, tak podane grunta i dziesięcinę powrócił.

1650 miesiąca iulii 29 dnia. Dekret z oczewistej kontrawersji jks. Lipniewicza z jm. p. Olizarem, w którym na inkwizycję odesłano, jeżeli funduszu nie masz, to się okaże z inkwizycji, aby na drugą juryzdykę inkwizytorowie pod summieniem odprawiwszy, nazad do sądu JKM odesłali na rozsądek.

1650 iulii 29 dnia. List do inkwizytorów od Króla JM.

1650. Protestacia imieniem jks. plebana zanesiona, że post hostilitatem nieprzyjaciół Moskalów i Szwedów w tym państwie *Księstwa Litewskiego* będąc ks.ks. rozpołozeni, sprawy funduszu i wszystkie dokumenta nie tylko na ten kościół, ale i na insze nieprzyjaciele zabrali, a drugie odbiegli, księgi, akta grodzkie, ziemskie, główne trybunalskie pogorzeli, skarbow, rewizje teraz po aktach nie znajdują się³.

BIBLIOTEKA

Biblioteki żadnej przy kościele bolnickim nie ma. Pleban terażniejszy ma kilka ksiąg swoich, tych do rejestrowania i umieszczenia w akt wizyty nie podał.

¹ *Rankr. pavardės rašyba įvairuoja* – Olezura, Halezara, Holezara.

² *Rankr. tekstas nutrūksta, paliktas pusantrios eilutės neprirašytas tarpas.*

³ *Data turėtų būti vėlesnė, nes neatitinka įrašo turinio.*

Roku 1783 miesiąca marca dnia 9. Po zakończonej wizycie jeneralnej dziekańskiej, przeze mnie niżej wyrażonego, kościoła i plebanii bolnickiej według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. biskupa wileńskiego na całą diecezję wydanego, wszystko exacte dopełniwszy czynnie zalecenie jks. Tomaszowi Połławianowi, aby przez łaski i względy jo. księcia jm. Pasterza starał się uzyskać prezętę na plebanią bolnicką od JKM, Pana Miłościwego [l. 59v] a po uzyskaniu takowej prezenty inwestyował się, po uczynionym takowym zaleceniu akt wizyty mojej jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisuję i pieczęcią zapieczętowawszy limituję. Datum w Bolnikach roku 1783 miesiąca februarii 27 dnia.

Ks. Wilczyński kanonik inflancki, dziekan pobojski.

Hipolit Sienkiewicz pisarz *generalis visitationis* dziekańskiej. [l. 60]

Wizyta Dziekana Kościoła Amydeckiego podług mo-
delu z kancelaryi kadwojney J.O. Kcia Smę Ignacego
Kapsalskiego Biskupa Wileńskiego wydanego Sporządzone

A

caum w Amydeku Roku od Narodzenia Sy-
na Bożego 1782 Kcia Kcia s. Dnia, Ja Dwidu Babojski niżej wyra-
zony za Litem Bapstijem J.O. Kcia Smę Ignacego Kapsalskiego Biskupa
Wileńskiego Sporządzone w wszystkich Drukarniach Diecezji wileńskiej na
Dnia 9. Febbraja Roku 1782. wydany Ręko, regis J.O. Kcia Smę
podpisany y Diercia zaproszonym z Anonimem Diercem aby
Kacidy, Jemialna wycie obywateli ich najdostojniejsza ofiana Kościo-
tow Dekanatu Swego ucynt Doniesienie. według radowej woli

[6]

№ 339

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA ŻMUJDECKIEGO
PODŁUG MODELUSZU Z KANCELARII ZADWORNEJ
JO. KSIĘCIA JM. IGNACEGO MASSALSKIEGO
BISKUPA WILEŃSKIEGO WYDANEGO
SPORZĄDZONA

Actum w Żmujdkach roku od narodzenia Syna Bożego 1783 miesiąca marca 5 dnia. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za listem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rządnieniem dziekanom, aby każdy generalną wizytę odbywszy jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swego uczynił doniesienie, [l. 60v] według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Ignacemu Wojciechowskiemu plebanowi żmujdeckiemu i wszystkim kapłanom tak przy kościele żmujdeckim, jako w tejże parafii mieszkającym, tudzież obywatelom tak stanu szlacheckiego, jako i pospolstwa, na wizytę generalną dziekańską na 5 dniu miesiąca marca do kościoła i plebanii żmujdeckiej zjechałem, jurysdykcją wizytatorską uformowałem i po ufundowaniu jurysdykcji wizytę plebanii, kościoła, parafii rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ

Kościół żmujdecki fundowany przez wielebnych niegdyś jezuitów collegium akademii wileńskiej przy kościele Ś. Jana w roku 1591 maja 2 dnia, stary, reperacji wielkiej potrzebujący, fundamenta całe pogniłe, cały kościół w ziemi opadłszy opierzenia nowego potrzebuje.

Pod tytułem kościół żmujdecki Ś. Kazimierza i Wniebowzięcia *Najświętszej Panny w Niebo*.

Drzwi w całym kościele pięć, pierwsze drzwi wchodząc z cmentarza do babińca pojedynkowe prostej stolarskiej roboty, na zawiasach, krukach żelaznych. Drugie drzwi po lewej ręce wchodząc do babińca prostej stolarskiej roboty stare, na zawiasach i krukach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym. Z babińca drągiem drewnianym drzwi wielkie zasuwiają się. Naprzeciw drzwi

wielkich 3-cie drzwi do kościoła futrowane, ćwiekami nabijane, na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym i z zaszczipką żelazną. 4-te drzwi z kościoła do zakrystii na zawiasach i krukach żelaznych, zewnątrz zasuwką drewnianą zasuwają się. Z zakrystii idąc na cmentarz drzwi pojedynkowe stare na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym, starym, całe nikczemnym. Okien w całym kościele dziewięć, wszystkie pobite i pogniłe w całym kościele, nowych koniecznie potrzeba. W zakrystii za kratą żelazną okno stare pobite. Ławek w kościele dla parafianów 8 starych, połamanych, konfesjonatów dwa nowych stolarskiej roboty.

Ołtarzów w kościele żmujdeckim trzy, idące ołtarz wielki Najświętszej Panny Wniebowzięcia staroświecko snycerskiej roboty, na drugiej kondygnacji obraz Pana Jezusa bez żadnej snycerskiej roboty, [l. 61] częścią malowan, częścią posrzybrzany, reperatury potrzebuje w malowaniu i podważeniu etc.

Ołtarz 2-gi Ś. Antoniego snycerskiej roboty niebiesko malowany, miejscami posrzybrzany, na drugiej kondygnacji obrazu żadnego nie ma.

Ołtarz 3-ci Ś. Stanisława Kostki snycerskiej roboty, częścią malowan, a częścią posrzybrzany, odnowy malowania znacznej potrzebuje. Te wszystkie ołtarze są kosztem wielebnych jezuitów wystawione.

Kaplic i altarii w kościele żmujdeckim nie ma.

Uroczystości w kościele żmujdeckim in perpetuum nadane w dzień Najśw. Panny Szkaplernej, ś. Kazimierza i Wniebowzięcia Panny od Klemensa VII w roku 1530. Te brewe od jw. Sapięhi biskupa wileńskiego w roku 1668¹ miesiąca *augusta* 4 dnia aprobowane.

W pomienione dni wszystkie konkurs wielki ludu bywa tak swojej, jako i z innej parafii, w kościele pomieścić się nie mogą.

Kościół żmujdecki konsekrowany od jw. Brzostowskiego biskupa wileńskiego w roku 1719 miesiąca *lulii* 6 dnia. Aniwersarz dedykacji kościoła obchodzą parafianie żmujdeccy w 4-tą niedzielą po Zielonych Świątkach. Obraz jest cudowny Najśw. Panny Wniebowzięcia, przed którym wiele cudów doznawali, jedni są zapisane przez jks. Mackiewiczza plebana żmujdeckiego w roku 1644, drugie cuda są zapisane przez jks. Jędrzejewskiego dziekana pobojskiego, plebana żmujdeckiego w roku 1671, ale nie są zaprzysiężone przez żadną osobę.

Obligacji w tygodniu ani funduszowych, ani legacyjnych plebani kościoła żmujdeckiego żadnych nie mają, prócz Mszy niedzielnej za parafianów żywych i umarłych.

---

¹ Rankr. *klaidingai nurodyti 1468 metai*.

	SRYBRO I CALY SPRZĘT KOŚCIELNY	Grzywny	Łoty	Sztuki
<u>Srebro przenieśne</u>	Monstrancja srybna częścią wyzłacana Pixis srybny intus wyzlacany Kielich z patyną [intus] et extra wyzlacany Kielich z patyną intus pozlacany Patyna do chorych wyzlacana	3 2 1 1	8 8 8	1 1 1 1 1
Srebro miejscowe u ołtarza Najśw. Panny: sukienka srybna z koroną i ośmiu na głowie gwiazdami srebnymi, pozlacane				[l. 61v]
<u>Ornaty</u>	Ornat czerwony z galonem złotym okładany, stary, z stułą etc. Ornat czerwony bez stuły, manipularza Ornat czerwony z kolumną atlasową, białą taśmą jedwabną okładany, bez innego ubioru Ornat biały w paski żółte, bez stuły, manipularza etc. Ornat fioletowy bez stuły, manipularza etc. Ornat niebieski w kwiaty złote, bez stuły i manipularza Ornat biały lamowy z galonem złotym, okładany jak do Mszy Ornat żałobny morowy z białą kolumną, stary, jako do mory Więcej ornatów nie znajduje się.			1 1 1 1 1 1 1 1
<u>Bielizna</u>	Alb starych tkackich bez korun, starych Komża rąbkowa [z] koroną szeroką, ditto Komż tkackich starych Humerałów tkackich starych Puryfikaterzów ditto Korporałów ditto Tuwalni tkackich z korunkami starych Obrusów do różnych ołtarzów płóciennych Ręczników przy ołtarzach			4 1 3 4 20 20 6 6 4
<u>Firanki</u>	U ołtarza Najśw. Panny adamszkowe białe z czerwonym w kwiaty, para U ołtarza Ś. Antoniego kitajkowe czerwone, para U ołtarza Ś. Stanisława Kostki białe rąbkowe dobre, para			1 1 1
<u>Księgi</u>	Mszał dobry Ditto stary niezdatny Agenda stara Ewangeliczka polska i litewska Liber baptisatorum, copulatorum, mortuorum			1 1 1 1 3
<u>Kapy</u>	Kapa morowa biała, czerwoną kitajką okładana, stara Kapa żałobna z białą kolumną			1 1 [l. 62]

<u>Cyna</u>	Lichtarzów średnich 8, małych 2, <i>efficit</i>	10
	Krzyż cynowy	1
	Ampułki 4, taca do nich, <i>efficit</i>	5 ¹
	Vasculum pro oleis	1
	Vasculum pro oleis sacris	3 ²
<u>Mosiądz</u>	Kociołek pro fonte	1
	Kociołek do święconej wody	1
	Trybularz stary	1
<u>Spizowych dzwonekóv małych</u>		2
<u>Różne rzeczy</u>	Pasków nicianych białych	4
	Pasek jedwabny czerwony stary	1
	Biret sukienny	1
	Szafa z 9-ciu szufladami do składania ornatów, bielizny etc.	1
	Skrzynia na bieliznę z zamkiem	1
	Szuflada do składania świec	1
	Szafka pro conservacione oleorum <i>sacrorum</i>	1
	Krzyż procesjonalny drewniany	1
	Krzyż mały drewniany	1
	Krzyż na ambonie w kościele drewniany	1
	Lichtarzów drewnianych małych	12
	Statua Resurrectionis	1
	Mory dla umarłych	1
	Portatyłow dobrych	2
	Poduszek u ołtarzów	3
	Całun harusowy czarny	1
Nakrycia do ołtarzów harusowe	2	

Wszystkie srebro i cały sprzęt wyż wyrażony kościoła żmujdeckiego według podania jks. Onufrego Jastrzębskiego dziekana pobojskiego jks. Andrzejowi Omiecińskiemu plebanowi żmujdeckiemu w całości znajduje się. Adauctów żadnych za posesji swojej nie przyczynił ani cóż utracił.

Terazniejszy zaś pleban, jak niedawno został jks. Wojciechowski, tak nic do kościoła nie przyczynił. [l. 62v]

Lampa przed wielkim ołtarzem nie gorzy, fundusz szczupły, kapłani przy kościele będące ledwo sami wyżyc mogą.

¹ Rankr. *įrašyta* 3.

² Rankr. *taisyta į 3 iš 1 ar į 1 iš 3* (?).

Pozytyw w kościele żmujdeckim stary, zepsuty, i grać nie można etc.
Cmentarz naokoło kościoła żmujdeckiego nie oparkaniony.

Dzwonnica udzielna wystawiona na cmentarzu dobra, tyło dach od wiatru oddarty, dzwonów na tej dzwonnicy większych dwa, średni jeden.

SZPITAL

Przy kościele żmujdeckim ani funduszu, ani szpitalu, ani domu szpitalnego wybudowanego nie ma. Ubogich męskiej płci dwóch, kobiecej dwie, powinność ich jest kościołowi uczynić posługę. Mieszkania osobnego że nie mają, w domach gospodarskich przy kościele mieszczą się, wyżywienie mają z opatrności Boskiej i parafii, plebana.

PLEBAN

Jan Wojciechowski pleban żmujdecki urodził się w powiecie pińskim w roku 1755. Posyduje beneficium żmujdeckie od roku 1782. Wyświęcony na prowizją jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego w roku 1781 dnia 9 ianuarii. Edukował się in seminario diecesano Vilnensi, prócz beneficium żmujdeckiego innego nie posyduje ani jest w innym jakim urzędzie. Prezentowany od jw. Antoniego Tyzenhauza podskarbiego nadwornego WKL. Prezenta takowa nie była kwestionowana ani jest. Wikariusza nie ma żadnego przy sobie prócz jks. Antoniego Omieciuńskiego, który 26 lat był plebanem kościoła żmujdeckiego. Nie czując się na siłach do pracy beneficium rezygnował. Zdatność jego do pracy mizerna dla lat podeszłych. Pensji rocznej od sukcesora swego bierze zł 100 oraz victum et amictum.

BRACHTWO

Bractwa żadnego w kościele żmujdeckim nie znajduje się. Jest bractwo rzymskie od Klemensa VIII [!] w roku 1530 kościołowi żmujdeckiemu pozwolone, lecz przez niedbałość plebanów do dziś dnia nie jest wprowadzone. Bractwo takowe sub titulo B. M. Scapularis od Aleksandra Sapiehi biskupa wileńskiego zaaprobowane w roku 1668¹ [?], odpust zupełny w dzień Najśw. Maryi Szkaplernej odprawuje się w kościele żmujdeckim. Bractwa zaś pod tymże tytułem jak nie ma wprowadzonego, tak ani urzędników, ani ruchomości brackiej żadnej nie ma. [l. 63]

¹ Rankr. klaidingai nurodyti 1464 metai.

ZAKONY

Zakonników ani zakonnic w parafii żmujdeckiej żadnych nie ma.

PLEBANIA

Plebania żmujdecka odległa od kościoła o prętów 44, drewniana, słomą kryta, opadła i zgniła. Wchodząc do niej sień, drzwi popsute na zawiasach żelaznych, z sieni w lewą izdebka z komorą, w której drzwi dwoje na zawiasach żelaznych, z klamkami i krukami, okien w drzewo oprawnych mizernych 4. Naprzeciw izdebka z komorą, w której drzwi dwoje na zawiasach żelaznych, okien pobitych nikczemnych 3. Piec mizerny stary. Cała plebania rujnacji podległa. Naprzeciw plebanii świronek opadły z drzwiami na biegunie drewnianym, z klamką i probójem, za świronkiem gumno zgniłe, opadłe, z wrotami na biegunach drewnianych, z klamką i probójem. W bok gumna świronek zgniły, opadły, drzwi na biegunie drewnianym. Przy świronku stajenka zgniła bez drzwi. Przy stajence wozownia nikczemna, drzwi na biegunie drewnianym, przy niej chlewy stare, opadłe. W bok chlewów browar z łazienką, drzwi do niego na biegunie drewnianym, z zaszczepką i probójem. Wszystkie te zabudowanie nowej erekcji potrzebują, żadnego budynku nie ma, któryby był zdalny do mieszkania lub składu. Zdezelował te wszystkie zabudowle jks. Andrzej Omieciński pleban żmujdecki, mając w posesji swojej lat 26 tę plebanią.

Mieszkania udzielnego dla wikariusza nie ma, jeżeli jest ksiądz, w tym samym mieszkaniu w przeciwnej [izdebce] mieści się.

Ogródu fruktowego w plebanii żmujdeckiej żadnego nie ma.

FOLWARK

Plebania żmujdecka folwarku oddzielnego żadnego nie ma. Przy plebanii pleban ma swoje folwarczne gospodarstwo.

Nadane są grunta kościołowi żmujdeckiemu razem z wsią nazwaną Żmujdki z dziesięć poddanymi od ww. ojców jezuitów, od rektora collegium Ś. Jana wileńskiego Garziasza Allabiana za pozwoleniem wizytatora generalnego prowincji litewskiej Ludwika Masselli w roku 1568 [!] maja 8 dnia. Fundusz plebanii żmujdeckiej autentyczny jest coram fundo plebanii żmujdeckiej. Grunta plebańskie są w jednym obrębie, żadnych nie ma szachownic. [l. 63v] Pomienione grunta graniczą z wszystkimi wkoło, z gruntami dwornymi, pod dworem równo z drogą, która idzie od wioski Rundziów do wioski Wołtun, za kościołem graniczy z wioską Wołtuńską i Antotycką, od tych

wiosek jest ściana i kopce pewne. Od tych wiosek idzie granica plebańska do wsi Klepszów. In circum circa grunta plebańskie mają swoje pewne granicę i kopce osypane. Grunt plebański jest wymierzony, którego jest włók 8 i morgów 20. Dyferencji żadnej nie ma z dworem żmujdeckim. Całej swojej cyrkumferencji i przynależnościach nie ma więcej, jako się wyżej opisało. Miast, miasteczek plebania żmujdecka żadnych nie ma, placów, kamienic etc., nieużytecznej ziemi w ośmiu włókach i morgach 20 nie znajduje się. Małość poddaństwa czyni grunta nieużytecznymi (nie tak) jak wyrobieniu trudnemi. Lasu, boru, puszczy do plebanii żmujdeckiej funduszem danego nie ma, z cudzych lasów pleban i jego poddani na opał przywożą; sianożęci nieużytecznych nie ma.

Stawów, sadzawek, jezior do plebanii żmujdeckiej nie ma, jak tylko wstęp do jeziora, które leży pod samym dworem żmujdeckim, nazywa się te jezioro Watła. Dokument na to jest wyraz samego funduszu w roku 1568 [!] dnia 2 maja przez ww. ojców jezuitów.

Gruntu na swoją potrzebę według wyrazu funduszu jezuickiego pleban zarabia włók 3, poddani plebańscy – włók 5 morgów 20. Żyta wysiewa plebania żmujdecka w polu od dworu żmujdeckiego ośmin miary komisyjnej 36, w polu za jeziorem bolnickim ośmin miary komisyjnej 20, w polu za kościołem wysiewa się ośmin miary komisyjnej 24. Ziarna czyni gospodarzowi uzysku z pola 3-krotny.

Ziarno w zasiewie najlepiej udaje się lniane, owsiane; siana w plebanii żmujdeckiej w żyznie lubo można ukosić do wozów NN.

Zabudowanie plebanii żmujdeckiej już się wyżej opisało, jakie one jest i przez kogo zdezolowane. Jeden tylko budynek, gdzie urzędnik i czeladź plebańska mieszka, że się tam nie opisało, tu się wyraża. Folwark czeladni vel gospodarski, do którego wchodząc się z drzwiami na biegunie drewnianym, z sieni do piekarni drzwi na biegunie drewnianym, w piekarni i w komorze okien 4, zasuwkami drewnianymi zasuwają się. Dach słomą kryty. Urzędnika pleban terazniejszy nie chowa. Plebanią do ś. Jerzego w arendę wypuścił [l. 64] z przyczyny jks. Andrzeja Omiecuińskiego plebana, że u jm. p. Zawadzkiego skarbnika wiłkomirskiego¹ nabrał na drugi rok pieniędzy puściwszy w pierwszej arendownym prawem plebanią żmujdecką.

Parobków nie chowa, prócz dwóch pokojowców, furmana, gospodynię i dziewczkę. Inwentarz gospodarski barzo szczupły, bywszy pleban jks. Omiecuiński obejmując in actualiem possessionem plebanią żmujdecką żadnej ruchomości ani bydła, koni, wołów etc. w cynie, miedzi, żelazie nie objął. Teraz zaś rezygnując plebanią zostawił.

---

¹ Rankr: įrašyta W^o.W^o, čia praleidžiama. Tuo metu jis buvo Ukmergės iždininku.

		Sztuki			Sztuki
<u>Bydło</u>	Wołów <i>ordynaryjnych</i>	2	<u>Naczynie</u> <u>drewniane</u>	Beczulek starych	3
	Krowa stara	1		Wiadro stare	1
	Owiec starych	3		Dojnica stara	1
<u>Ptastwo</u>	Gęsi	3		Stółków	
	Kokoszek	3		<i>ordynaryjnych</i>	3
<u>Naczynie</u> <u>różne</u>	Stawni do składania warzywa	2		Zydel stary	1
		2		Stółków	
	Dzień chlebnych			malowanych	2
					Stółów okrągłych
				Łóżko	1
				Kubłów piwnych	2

Jks. Omieciński bywszy pleban żmujdecki bydła i ruchomości jeszcze nie oddał wyż wyrażonej, lecz terazniejszy pleban za opłacenie długów przeszłego¹ plebana jks. Omiecińskiego kładzie pretensję.

Podatku plebania żmujdecka ani czopowego, ani młynowego do Skarbu Rppiej nie daje, prócz censum doni gratuiti złp 10.

Stan poddanych. Plebania żmujdecka ma poddanych siedmiu, z tych bojar jeden, ogrodników 3-ch. Wszyscy ci poddani mieszkają przy kościele żmujdeckim.

Ludność				Majątek						Miasteczko Żmujdki	Podatek			
Bojary	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podoiłki	Owce		Kozy	Świnie	Czopowe	Podymne
			syny	córki	konie	woly								
1	2	1			1	2	1	1			3		6	
1	2	1			2	2	2	1			3		6	
1	2	2			2	3	2	1		2	4		6	
													18	
[l. 64v]														

¹ Rankr. przyszłego.

1	2	2			1	2	2	3			3	Jerzy Kłakowski żonaty bezdzietny, brat Franciszek żonaty, wolni		6
1	1	1	5		2	4	2	1		1	2	Tomasz Słojtas żonaty, synowie Jakub, Jan, Kazimierz, Mateusz, wieczysty		6
1	1	1	1		1	2	2	1		1	2	Józef Linkiewicz żonaty, syn Maciej, wolny		6
1	1	1			2		2			2	4	Kazimierz Łozowski żonaty, bojar, wolny	48	6
												Ogrodnicy żmujdeckcy: Kazimierz Kowalewski		3
												<i>Ditto</i> Tomasz Wojtkowski żonaty, wolny		3
												<i>Ditto</i> Bałtromiej Czapkowski żonaty, wolny		3
												Suma		

Powinność poddanych kościoła żmujdeckiego. Służy każdy dworowi po dni dwa na tydzień z czym dwór każe od wschodu słońca aż do zachodu. Czasu żniwa żytnego i jarzynnego swojemi dniami zboże z pola powinni zebrać. Gnoj także na jarzynę i ugór swojemi dniami powinni wywieźć. Kobiety do plecia i zebrania z ogrodów, do chust mycia w plebanii. Talek dwanaście swojemi dniami wyprząść inwentarzem funduszowym są obowiązani. Straż czyli ponocne z kolei codzień każdy idzie. Podróżczyzny żadnej nie odbywają, zsyпки żadnej nie dają. Podymnego płacą według konstytucji na dobra Żmujdki po zł 3 na ratę, chociaż te dobra leżą w powiecie wiłkomirskim.

Grunta chłopskie, których jest włók 5 i morgów 20, są między chłopami, nie pomierzono, wysiewa każdy po ośmin 8 miary *komisyjnej*. Młynu ani karczmy w miasteczku nie ma.

PARAFIA

Parafia żmujdecka graniczy nakoło z parafiami: z bolnicką o pół mili, z szeszolską o milę, z nidocką o pół mili, z kowarską o milę, z kurklecką o milę. Długości tej parafii żmujdeckiej długości na mil dwie, szerokości na milą jedną. [l. 65]

Kolacja plebanii żmujdeckiej należy do jw. *Antoniego Tyzenhauza podskarbiego nadwornego WKL* za prawem dyplomacyjnym po ex jezuitach, prócz plebanii i miasteczka Żmujdek do kościoła należącego. Parafia żmujdecka ma w sobie następujące dwory, wsie i zaścianki.

Dwór Żmujdzki o $\frac{1}{4}$ mili, wieś Nowosady o mili $\frac{1}{2}$, wieś Kunigiszki o mili $\frac{1}{2}$, wieś Rundzie o mili $\frac{1}{2}$, wieś Klepsze o mili $\frac{1}{4}$, wieś Woły o mili $\frac{1}{2}$, wieś Pozelwie o milę 1, wieś Antotyła o mili $\frac{1}{2}$, wieś Wołtuny o mili $\frac{1}{2}$. Ten dwór, wsie należą do wjm. p. *Antoniego Tyzenhauza podskarbiego nadwornego WKL*.

Dwór Miedziaty o milę 1, należy do jm. p. *Kazimierza Bronca rotmistrza powiatu wilkomirskiego*.

Dwór Staszkuniszki o milę 1, wieś Wajczuliszki o milę 1, należy do jm. p. *Wiktoryna Bronca podczaszego wilkomirskiego*.

Wieś Dziugi, wieś Życiu o milę, należą do altarii owantskiej.

Dwór Worzaczczynna o milę 1, wieś Dejuny, należą do jm. p. *Ignacego Syrwidą strażnika powiatu wilkomirskiego*.

Dwór Zyzdra o milę 1, wieś Zyzdra o milę 1, wieś Linamarka¹ o milę 1, wieś Kiczie o milę 1, wieś Prowsle o mili $\frac{1}{2}$. Ten dwór i wsie należą do jm. p. *Adama Bronca podczaszego powiatu wilkomirskiego*.

Dwór Brezgie o mili $\frac{1}{2}$, wieś Brezgie o mili $\frac{1}{2}$, wieś Trydele o pół mili, wieś Krydyszki o mili $\frac{1}{2}$, wieś Kopusztele o pół mili, wieś Cesarka o milę 1, wieś Kunigiele o milę 1. Ten dwór, wsie należą do jm. p. *Dąbrowskiego podkomorzego wilkomirskiego*.

Wieś Zubry należy do jm. p. *Tomaszewskiego sędziego grodzkiego wilkomirskiego*, o milę 1.

Dwór Berzgajnie, wieś Berzgajnie należą do jm. p. *Jana Brzezińskiego rotmistrza powiatu wilkomirskiego*.

W parafii żmujdeckiej żadnych osób dysydentów nie ma, prócz niewiernych Żydów, których liczba płci męskiej osób 20, kobiecej 23. Bożnic ani szkół żydowskich nie ma. Parafianie wszyscy na cmentarzu grzebią się. Jarmarków w całym roku handlowych nie ma.

Felczer ani doktor w parafii nie znajduje się, ani też osoba, która by umiała sekreta do leczenia służące do chorób.

Zabobonów ani gusłów pospolstwo w parafii żmujdeckiej nie utrzymuje.

Ubogich włączających się po parafii żadnego nie ma. W dzień *Wszystkich Świętych* dawniej zbierali się do kościoła teje parafii ludzie starzy, ubodzy, terazniejszy zaś pleban zabronił, tym tylo brać jałmużnę, którzy codziennie usługują kościołowi. Sposób pomniejszenia żebractwa najskuteczniejszy być zdaje się, aby Rppa przy wszystkich parafialnych kościołach poczyniła

---

¹ Rankr. Limanarka.

fundusze, a na młodych zmyślone sobie choroby aby była kara ustawiczna na nich. [l. 65v]

Kaplice ani oratorie w parafii żmujdeckiej żadne nie znajdują się.

SZKOŁA

Przy kościele żmujdeckim szkoły parafialnej dla dzieci wieśniaczych wybudowanej nie ma ani też domu wystawionego, po wsiach takż nigdzie dyrektora do nauk nie mają, ani panowie, ani wieśniacy nie są temu winni, jak tylo przeszły¹ pleban, że nie miał o to żadnego starania.

SUMY

Sumy ani legacji kościoł żmujdecki żadnej nie ma etc.

DOKUMENTA

Dokumenta służące kościołowi żmujdeckiemu w roku 1782 są oddane przez terazniejszego plebana ad archivum diecesanum.

BIBLIOTEKA

Biblioteki żadnej przy kościele żmujdeckim nie ma. Pleban terazniejszy ma kilka ksiąg swych, tych do zregestrowania i mieszczenia w akt wizyty nie podał.

Roku 1783 miesiąca marca 9 dnia po zakończonej wizycie generalnej dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego, kościoła i plebanii żmujdeckiej według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. biskupa wileńskiego, na całą diecezją wydanego, wszystko exacte dopełniwszy, czynie zalecenie jks. Janowi Wojciechowskiemu, aby w jak najprędszym czasie starał się tak ponowić budowle w plebanii żmujdeckiej, jako już starych naprawienia, tudzież ażeby według konwencji i opisanania ze dworem żmujdeckim w roku 1757 miesiąca februarii 10 dnia uczynionej o wybudowaniu nowego kościoła zamyślał. A po uczynionym takowym zaleceniu akt wizyty generalnej mojej ręką własną podpisawszy i pieczęcią przypieczętowawszy limituje. Datum w Żmujdkach, miesiąca marca 9 dnia 1783 roku.

Ks. Wilczyński kanonik inflancki, dziekan pobojski.

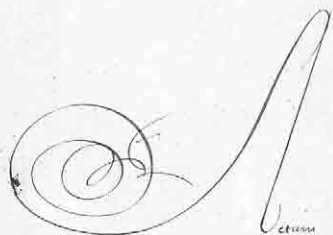
Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D. [l. 66]

---

¹ Rankr. przyszły.

Wizyta Dziekanstwa kościoła owanskiego podług
 modelu z kancelaryi Sadowney J. K. A. J. Ignacego
 Ignacego Kowalskiego Biskupa wileńskiego wy-
 danego sporządzonej e- _____

Uczyn w owanskim Roku od Noworocnia Synu Owiego
 1782. dnia 10. Dnia. Ja Dziekan Bobowski wicy wyrażony za pozwoleniem
 Bawenskim J. K. A. J. Ignacego Kowalskiego Biskupa wileńskiego, powo-
 ładym do wyjazdu Dziekanów Diecezji wileńskiej na Dniu 9. Feburua 1782.
 1782. wydanego, Roku regis J. K. A. J. podpisany y Bawenskim, za-
 pisanym, z Rozkazem Dziekanom aby każdy z nich, wicy, od-
 bywszy iel wyjazdowy z gminy Kościoła Dekanatu swojego uczynił domyślenie.
 Wiedzą, jakoby iel y rozkazania Bawenskiego za wydanym odziumie obywateli
 owanskim J. K. A. J. Kowalskiemu Biskupowi owanskiemu, y wyjeżdżającym Kap-
 tanom iel przy wieści iel y w Bawenskim owanskiej bawenskim, Tworzyć oby-
 watelem iel sam Bawenskiego iel ois Bawenskim na wicy, Bawenskiej -
 Dziekanów na 10. Dnia Roku wicy wyrażonego do Bawenskiej owanskiej
 iel Bawenskim

[7]

№ 340

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA OWANTSKIEGO
PODŁUG MODELUSZA Z KANCELARII JO. KSIĘCIA
JM. IGNACEGO MASSALSKIEGO BISKUPA
WILEŃSKIEGO WYDANEGO SPORZĄDZONA

Actum w Owancie roku od narodzenia Syna Bożego 1782 septembra 10 dnia. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za listem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii roku 1782 wydanego, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy jeneralną wizytę odbywszy jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Józefowi Łabanowskiemu plebanowi owantskiemu i wszystkim kapłanom tak przy kościele, jako i w parafii owantskiej będącym, tudzież obywatelom tak stanu szlacheckiego, jako też pospółstwu, na wizytę jeneralną dziekańską na 10 septembra roku wyż wyrażonego do plebanii owantskiej [l. 66v] zjechałem, jurysdykcją wizytatorską ufundowałem, a po ufundowaniu jurysdykcji wizytę plebanii, kościoła, parafii etc. owantskiej rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ

Kościół owantski fundowany w roku 1504 ianuarii 20 dnia przez Jakuba Urbanowicza Ościka *wojewodę* mściśławskiego, tenże Jakub Ościk umierając testamentem syna swojego obowiązał Jerzego Ościka podskarbiego WKL, aby nie tylko nadanych jego gruntów, poddanych, sianożęci, jezior nie odbierał, lecz ażeby z dóbr jego dziedzicznych fundusz kościoła owantskiego powiększył. ...¹ oktobra 14 dnia Jerzy Ościk, syn Jakuba Ościka, nie tylo funduszu ojcowskiego nie ruszył, ale dwie wioski do kościoła owantskiego przydał. Kościół owantski murowany, stary, reperacji wielkiej potrzebujący, pod tytułem Ś. Jakuba, wymurowany przez Jakuba Ościka *wojewodę*

---

¹ Rankr. *paliktas tarpas metams įrašyti.*

mścislawskiego. Sam corpus kościoła architektury gotyckiej¹, wieży żadnej na kościele nie ma ani krzyża. Po bokach kościoła dwie kaplice z facjatami, 1-na pod tytułem Ś. Kazimierza, 2-ga pod tytułem Ś. Michała, na tych kaplicach facjaty opadłe. Cały ten kościół kryty dachówką, i kaplice. Z przedniego frontu do kościoła idąc drzwi dwoje podwójne futrowane, na zawiasach, krukach żelaznych, z klamką i probójami do babińca, z tego babińca na podwórzu idąc drzwi pojedynkowe na zawiasach, krukach żelaznych, z klamką i probójami żelaznymi, ze środka drągami drewnianymi zasuwają się. Z babińca do kościoła idąc drzwi podwójne futrowane, ćwiekami nabijane, na zawiasach, krukach żelaznych, z klamką i probójami żelaznymi. Nad tym babińcem chór. Wewnątrz tego kościoła posadzka ceglana wapnem zalewana, sufit tarcicami heblowanymi wybity. Ławek dla parafianów 12 starych, konfesjonałów ...². Okien w całym kościele 7, stare, reperacji potrzebują, bo niektóre deskami do połowy pozabijane. Przed wielkim ołtarzem w poprzek [l. 67] krata z balasami toczonymi niemalowanymi. W tym kościele ołtarzów 7, idąc ołtarz wielki snycerskiej roboty na dwie kondygnacji, w niższej obraz Ś. Jakuba, ten obraz stary, w wyższej statua Najśw. Panny snycerskiej roboty.

Od wielkiego idąc po prawej ręce ołtarz 2-gi snycerskiej roboty na dwie kondygnacji wystawiony przez jm. p. [Józefa] Chałaima strażnika wilkomirskiego, w niższej kondygnacji obraz z szatą srebną sumptem jejm. p. Kuszelewskiej podstarościny wilkomirskiej, w wyższej kondygnacji obraz Ś. Józefa nowy.

Ołtarz 3-ci snycerskiej roboty na dwie kondygnacji, w niższej Pana Jezusa Ukrzyżowanego, w wyższej kondygnacji obraz Ś. Aleksandra. Tabliczek srebrnych 2.

Ołtarz 4-ty od wielkiego ołtarza po lewej ręce snycerskiej roboty na dwie kondygnacji, w niższej [obraz] Ś. Tadeusza, w wyższej Ś. Antoniego, Pana Jezusa trzyma w rękę, z dwoma koronami srebnymi połączanymi.

Ołtarz 5-ty snycerskiej roboty Najśw. Panny Różańcowej i Szkaplernej, na tym ołtarzu tabliczek srebrnych 4, gwiazd srebrnych połączanych 12, koron srebrnych 2 u Najśw. Panny i Pana Jezusa, u ś. Dominika promień srebrny z gwiazdą srebną, na głowie ś. Stokiusza promień srebrny.

W kaplicy ołtarz 6-ty snycerskiej roboty, w nim obraz Ś. Kazimierza. Ta kaplica ichm. pp. Dąbrowskich, żadnego nadania nie ma, tylko pomienieni panowie z pobożności wymurowali.

W kaplicy 2-giej ołtarz 7-my Ś. Michała. Ta kaplica altaryska, że jest oddzielna od funduszu plebanii owantskiej i za innymi chodzi procentami, ma

¹ Rankr. godckiej.

² Rankr. paliktas tarpelis skaičiui įrašyti.

swoje oddzielne nadanie, wieś, grunta, lasy, przeto w wizycie altarii owantskiej opisuje się.

Uroczystości w kościele owantskim bywają w dzień ś. Jakuba, na Serce Jezusowe, na Najśw. *Matką Różańcową* i na Imie Jezusa. Odpustów żadnych w kościele owantskim nie ma od Stolicy Apostolskiej nadanych, we wszystkie te dni świąteczne konkurs wielki ludu bywa, panów, szlacht i pospólstwa, [l. 67v] że o kilka mil zjeżdżają się, signanter w dzień Serca Jezusowego konkurs ludu do kilku tysięcy zbiera się do kościoła.

Kościół owantski czy jest konsekrowany lub benedykowany, jks. pleban tego miejsca nie wie, z inwentarzów nawet podawczych nie przeświadcza, jeden tylo inwentarz wzmiankuje pod rokiem 1748, że jest benedykowany, lecz przez kogo i kiedy nie wymienia doskonale.

Obrazu cudownego nie ma, opisanie żadnych cudów i zaprzysiężenia nie ma. Obligacja funduszu kościoła owantskiego – w poniedziałek Msza śpiewana de *Sancta Trinitate* i *Te Deum laudamus*.

Obligacja druga – w środę Msza czytana za fundatorów owantskiego kościoła żywych i umarłych.

Z powtórnego funduszu Jerzego Ościka podskarbiego WKL są dwie obligacje: Msza w środę za fundatorów umarłych, druga Msza w piątek za dusze żadnego ratunku nie mające.

Za odprawowanie tych obligacjiów Jerzy Ościk nadał kościołowi owantskiemu dwór Hermaniszki z dwoma wsiami nazwanymi Wargele i Dragowdzie. Z tego dworu hermaniskiego prowentów, aby jks. pleban owantski dwóch kapłanów przy sobie chował, które codziennie officium parvum rano i w wieczór de Beata [Virgine] odprawowali, tymże funduszem swoim obowiązał i zalecił. Folwark Hermaniszki, wioski Wargielów i Dragowdzie jks. pleban owantski nie trzyma. Czasu rewolucji krajowej oraz krzewienia się herezji luterskiej i kalwińskiej dom książąt Radziwiłłów wszystko z powtórnego nadania Jerzego Ościka, odstąpiwszy od wiary świętej katolickiej, a do kalwińskiej sekty przyłączywszy się, od kościoła owantskiego odebrał. W roku 1700 Jakub Stefanowicz pleban owantski po usmierzeniu herezji w kraju Polskim, za prezentą Mikołaja Radziwiłły *wojewody wileńskiego*, który do świętej wiary katolickiej powrócił, wszystko cokolwiek Jakub Ościk [l. 68] kościołowi owantskiemu nadał, odebrał. O powtórny zaś fundusz Jerzego Ościka po śmierci jks. Stefanowicza jks. Gabriel Januskiewicz w Trybunale Duchownym proceder rozpoczął, któremu reindukcją do drugiego funduszu sądzono. Dekretu wyjętego z ksiąg przy plebanii nie ma. Inwentarze nawet roku nie wzmiankują, przeto od zabrania powtórnego funduszu obligacje funduszowe nie odprawują się.

	Srebro i cały sprzęt kościelny	Łoty	Sztuki
<u>Srebro miejscowe</u>	Szata u Najśw. Panny, kosztująca zł 1200		1
	U ołtarza Ś. Antoniego korony srebrne pozłacane		2
	U ołtarza Najśw. Matki Szkaplernej gwiazd srebrnych pozłacanych 12, promieniów 2, gwiazda druga 1.		15
	U ołtarzyka noszącego szata srebrna, koron srebrnych dwie		3
<u>Srebro przenośne</u>	Monstrancja z promieniami pozłocanymi srebrnymi	41	1
	Kielich z patyną intus et extra pozłacany	17	2
	Kielich z patyną ditto ditto	16	2
	Kielich z patyną ditto ditto	16	2
	Pixis srebrny et extra pozłacany		1
	Tabliczek małych i wielkich na obrazach	23	13
	Patyna do chorych z 3-ma puszkami	7	4
	Aniołków z lichtarzykami	64	2
<u>Spizowe</u>	Dzwonków małych przy ołtarzach		2
	Dzwonek przy zakrystii		1
	Sygnaturka na kościele		1
	Dzwonów średnich na dzwonnicy		2
	Lampa spizowa przy ołtarzu wielkim		1
			[L. 68v]
<u>Cyna</u>	Lichtarzów cynowych średnich 4, większych 4, małych ...*		10
	Krzyżów po ołtarzach		6
	Ampulek 4, do nich taca 1		5
	Dzban do wody		1
	Vasculum do wody święconej		2
	Vasculum pro oleis sacris		1
<u>Miedź</u>	Kociołek do wody chrzczonej		1
	Kotłów procesyjnych		2
<u>Mosiądz</u>	Cienie mosiężne pobielane		2
	Trybularz z łańcuszkami 3-ma		1
<u>Ornaty</u>	Ornat biały w kwiaty srebrne ze wszelkim ubiorem, jak do Mszy		1
	Ornat biały w kwiaty fioletowe z galonem srebrnym ditto		1
	Ornat biały z kolumną czerwoną, z całym ubiorem ditto		1
	Ornat biały, boki czerwone, z galonem masyfowym ditto		1
	Ornat zielony z kolumną białą ze złotem ditto		1
	Ornat zielony sztofowy z kolumną czerwoną ze złotem ditto		1

* Skaičius nenurodytas, toliau pirmasis skaičius 1 suteptas, gali būti ir kitas skaičius.

<u>Ornaty</u>	Ornat fioletowy z kolumną białą sztofową, taśmą zieloną garnirowany, z całym ubiorem	1
	Ornat biały, taśmą masyfową okładany <i>ditto</i>	1
	Ornat czerwony z kolumną białą, z całym ubiorem	1
	Ornat czerwony z galonem srebnym <i>ditto</i>	1
	Ornat fioletowy, taśmą białą okładany <i>ditto</i>	1
	Ornat żałobny z kolumną zieloną, z galonem srebnym, z całym ubiorem, jak do Mszy	1
	Ornat czerwony bez stuły, manipularza	1
	Ornat żałobny kałamejkowy z całym ubiorem, jak do Mszy	1 [l. 69]
<u>Kapy</u>	Biała, bez żadnej akomodacji, stara	1
	Żałobna <i>ditto</i> stara	1
<u>Bielizna</u>	Alb tkackich z staremi korunami	3
	Alb <i>ditto</i> starych	4
	Komż dla księży szwabskich starych	2
	Komż dla chłopców tkackich	2
	Korporałów różnych dwadzieście jeden	21
	Puryfikaterzów różnych starych i mało zażywanych	33
	Manipularzów	6
	Humerałów szwabskich	2
	Humerałów tkackich	6
	Ręczników vel obrusów na ołtarzach	56
Ręczników do ucierania rąk	6	
<u>Antepedii</u>	Antepedia zielona w paski, nowa	1
	Antepedia różnych kolorów	1
	Antepedia płócienkowa	1
	Antepedia płócienkowa czerwona	1
	Antepedia niebieska nowa	1
<u>Firanki</u>	Lustrynowe z konpaną [!] srebną, <i>para</i>	1
	Niebieskie <i>ditto</i>	1
	Czerwone w paski	1
	Firank starych różnych kolorów <i>par</i>	3
<u>Chorągwi</u>	Kitajkowa czerwona	1
	Kitajkowa biała	1
	Adamaszkowa niebieska 1, adamaszkowa czerwona 1, <i>efficit</i>	2
	Adamaszkowa biała	1
	Żałobnych	3 [l. 69v]

<u>Książki</u>	Mszał czerwono oprawny 1. Mszały czarno oprawne 2, <i>efficit</i>	3
	Mszałów żałobnych	2
	Agenda chorowa nowa 1, agendek małych 2, <i>efficit</i>	3
	Ewangeliczka polska i litewska	1
<u>Różne rzeczy</u>	Poduszek na ołtarzach	4
	Beret czarny	1
	Pasków nicianych do Mszy	1
	Całun na mary	1
	Kanonów i ręczników	6
	Statua Resurrectionis. Krzyż procesyjny 1. <i>Efficit</i>	2
	Nakrycie na ołtarze	4
	Baldachim do procesji	1

Ten wszystek sprzęt kościoła owantskiego podług inwentarza podawczego jks. Onufrego Jastrzębskiego dziekana pobojskiego w roku 1748 miesiąca 30 maja znajduje się w całości. Adauctów żadnych nie przyczynił, prócz co parafianie z składki sporządzili, jako to organ nowy na głosów 10 i babiniec nowy wymurowali.

Lampa w kościele owantskim przed wielkim ołtarzem zawsze się pali.

Organ w tymże kościele na głosów 10 sumptem parafianów owantskich sporządzony nowy, żadnej reperacji nie potrzebujący.

Cmentarz nakoło kościoła tegoż oparkaniony. Parkan stary zgniły wcale wala się z fundamentów. Wrót do cmentarza nie ma. Idąc od miasteczka z plebanii także na cmentarzu przy fortce [wrót] nie ma.

Dzwonnicy zbudowanej nie ma, tyło na 4 słupach dwa dzwonki zawieszone. [l. 70]

SZPITAL

Szpital przy kościele owantskim nikczemny, stary, dach na nim opadły i sam dom ze wszystkim opadły. Zbudowany przez jks. Szpirowicza plebana owantskiego. W tym szpitalu izba z komorą i sionki maleńkie, w którym mieszka zakrystian z żoną i dziad z żoną, oba bezdzietni. Powinność ich jest usłużyć kościołowi; wyżywienie mają od parafianów i opatrności Boskiej, pleban zaś żadnego jałmużnego im nie daje.

PLEBAN

Józef Łabanowski pleban owantski urodził się w powiecie wilkomirskim w roku 1720 oktobra 20. Posyduje plebanią owantską od roku 1762 ianuarii

14. Wyświęcony na kapłaństwo w roku 1745 iunii 22 na prowidzją jks. Jana Łabanowskiego scholastyka katedry wileńskiej, proboszcza oniksztyńskiego. Edukował się in seminario diecesano Wilnensi. Prócz plebanii owantskiej posyduje altarią owantską, oddzielną od funduszu owantskiego. Plebania owantska leży w powiecie wilkomirskim. Prezentowany na tą plebanią od jo. księcia Radziwiłły chorążego WKL. Prezenta na plebanią owantską od jo. księcia Hieronima Radziwiłły nigdy nie była i nie jest kwestionowana. Wikariusza przy sobie żadnego nie ma.

BRACCTWO

W kościele owantskim jest bractwo Najśw. Panny Różańcowej, innego żadnego nie ma. Te bractwo Najśw. Panny Różańcowej w roku 1770 w dzień ś. Symona Judy do kościoła owantskiego wprowadzone w tymże roku za pozwoleniem szczególnym ojca Jana, Tomasza Baxadors, takowe pozwolenie in scripto znajduje się przy kościele owantskim. Pewnych żadnych dochodów nie ma. [l. 70v] Jks. pleban chociaż wysyła na kwestę, kwestarze na kweście nic nie dostają. Ci, którzy chodzą na kwestę, przyzwoicie obchodzą się. Ustawy dawniej mieli swoje, lecz równo z kasowaniem kap schadzki, składki żadnej nie czynią ani do karbony nic nie dają, urzędników nawet od skasowania kap nie obierają, chociaż ich pleban właściwy upomina, słuchać tego żadnym sposobem nie chcą. Ołtarz Najśw. Matki Różańcowej bractwo wystawiło w kościele owantskim sumptem swoim. Sprzętu zaś kościelnego żadnego swego nie dali. Uroczystość Najśw. Matki Różańcowej kościół owantski tylo obchodzi. Bractwo na te uroczystość żadnej składki nie daje, w kościele nawet nie bywają rozgniewani, że im kapy skasowane. Odpustu żadnego w kościele owantskim ex indulto apostolico na uroczystość Najświętszej Panny Różańcowej żadnego nie ma.

ZAKONNICY

W parafii owantskiej był niegdyś klasztor ichm. księży augustianów ordinis sancti Augustini B.B. M.M. de penitentia, lecz od lat kilkudziesiąt in sinodo diecesano za ś. p. jw. Zienkowicza biskupa wileńskiego kościół skiemiański in matricem ecclesiam erygowany.

PLEBANIA

Plebania owantska odległa od kościoła na prętów 12. Drewniana, nowa, w niej izb osiem, sieni jedne. Drzwi na zawiasach, krukach żelaznych dziewięć, z nich przy 3 zamki wewnętrzne z kluczami etc., a przy sześciu tylo klamki

z probójami. Okien 12 z szkłem, na zawiasach żelaznych z zaszczepkami. Pieców kafłowych nowych dwa z kapturami bez kominu. Dla komendarza osobnej stancji nie ma, w przeciwnej izbie razem z plebanem mieści się. [l. 71] Budynek altaryski za kościołem, ten się opisze w wizycie altarii owantskiej. Przy plebanii owantskiej jest ogród fruktowy funditus opuszczony i zdezolowany przez terażniejszego jks. plebana, w którym jabłoni trzynaście, № 13, wisien osiemnaście, № 18, trześni dwadzieście pięć, № 25, porzeczek krzaków kilka, innych zaś drzew owocowych nie ma. Parkan nakoło ogrodu nikczemny, zapadły, wrót nawet do wejścia do ogrodu żadnych nie ma.

FOLWARK

Plebania owantska folwarku oddzielnego od kościoła nie ma, prócz tego, który jest przy plebanii. Był niegdyś folwark Dubniki, teraz Hermaniszki, z wsiami Wargole i Dragowdzie, o mili $\frac{1}{4}$ od plebanii owantskiej, z powtórnego funduszu jw. Jerzego Ościka podskarbiego WKL. Lecz to wszystko, jako się wyżej opisało, przez odstąpienia od wiary katolickiej domu Radziwiłłów, do dworu owantskiego zabrano. Proceder o też począł jks. Stefanowicz pleban owantski i inwentarz kościoła owantskiego pod rokiem 1668 februarii die 3 u Sądu Trybunału Głównego WKL ad acta podał. Manifestu żadnego uczynionego przez jks. Stefanowicza plebana owantskiego o zabranie gruntów plebańskich między dokumentami owantskimi nie ma. To tylo stare inwentarze przyświadczają, że rozpoczął proceder. Po śmierci jks. Stefanowicza jks. Gabriel Januszkiewicz pleban owantski dekrétami tak ziemskimi wilkomirskimi, jako też Trybunału Głównego WKL zkondemnował jo. księżniczkę Ludwikę Radziwiłłównę margrabinę brandenburską, księżną palatyną rheińską o pomieniony folwark Dubniki alias Hermaniszki. Dekreta tak ziemski jako Trybunału Głównego WKL i cały proceder in autentico znajduje się w plebanii owantskiej. Dlaczego po jks. Januszkewicza plebana owantskiego żaden sukcesor mając już ostateczną trybunalską konwikcją urzędownie nie zjechał, ignotum. Granice kościoła owantskiego gruntów są pewne według pierwszego nadania jw. Jerzego Ościka wojewody mścislawskiego. [l. 71v] Jo. książę Mikołaj Radziwiłł wojewoda wileński wszystko co do pierwszego funduszu oddać kazał. Wszystkie grunta plebanii owantskiej są w jednym obrębie leżą, szachownic żadnych nie ma, równo z rzeką Wiryntą, z dworem owantskim graniczy, na północ graniczy z folwarkiem Antokściami, gdzie jest pewna niekłótna z infulactwem widzieniskim granica. Kopców, jak ludzie powiadają, nie ma, lecz rubież znaczny, tak dwór Antokski, jako też ludzie plebanii owantskiej jeden drugiemu krzywdy nie czynią. Na południu graniczy droga czyli gościniec od dworu owantskiego, po lewej ręce dworne, po prawej ręce kościoła owantskiego grunta. Rozmiaru żadnego gruntów nie ma,

dyferencji żadnej nie ma, wszystko dzierży plebania owantska, cokolwiek jw. Jakub Ościk nadał. Jak są długie i szerokie grunta plebańskie, wiele w swojej całej cyrkumferencji mają włók, fundator nie opisał, tylo namienił miejsce, z kim graniczy. Kościół owantski nie ma żadnych placów, kamienic, miast, miasteczek, grunta plebańskie wymiaru żadnego nie mają. Podług nadanego funduszu jednak dzierży te grunta, które fundator zapisał. Nieużytecznej ziemi nie ma, lasu, boru poddani kościelne dosyć na swój użytek mają. Pleban zaś z funduszu pierwszego jw. Jakuba Ościka z lasów dworu owantskiego tyle, ile mu potrzeba na zabudowlę, opał etc. brać może. Łąk należących do plebanii barzo mało jest. Łąki wszystkie leżą między gruntami plebańskimi. 1-sza łąka Dubisa, 2-ga Mindyna, 3-cia Kayli, 4-ta Pułokiszkie, 5-ta Prudelis, z nich można ukosić do wozów siana 60. Sadzawek przy folwarku 2, jezior 3, 1-sze zowie się Soia, 2-gie Sołulis, 3-cie Gulbis. Te wszystkie jeziora 3 są rybne.

OPISANIE ZABUDOWANIA FOLWARCZNEGO

Folwark stary, dach na nim opadły, słomiany. Wchodząc do sieni drzwi na biegunie drewnianym z klamką żelazną, wszedłszy do sieni po lewej ręce izba z komorą, do których drzwi na biegunach żelaznych z klamkami, w nich okien 4, piec stary, naprzeciw tej izby piekarnia z komorą, do których [l. 72] drzwi na biegunach żelaznych z klamkami żelaznymi. W nich okien 2, piec *ordynaryjny*, w sieniach kuchnia murowana. W końcu tego budynku stajenka stara opadła, bez dachu. Świrny 2, w pierwszym zasieków nie ma, do niego idąc drzwi na biegunach żelaznych z klamką, w 2-gim do niego idąc drzwi na biegunach żelaznych z klamką, w nim zasieków dobrych 9. Przy tych świronkach warzywnia nিকземna zapadła etc., wozownia także nিকземna, za warzywnią obora, w której chlewów 3 dobrych, a jeden ze wszystkim opadły zgniły, za oborami odryn 2, obie dobre, na skład siana. Gumno z osiecią opadłe, nিকземne. Browar wcale nিকземny, w tym browarze hornów wymurowanych dwa, w nich kotły 2, od wiader 12 każdy, 1-n funduszowy, drugi nowy, sumptem tego plebana sporządzony, za browarem nic nie ma. Ta wszystka budowla folwarczna cała jest nিকземna, opadła, do użytku niezgodna, gdyż dawno stawiona, jedne [budynki] przez jks. Jachnowicza, drugie przez jks. Spirydowicza, antecesorów terażniejszego plebana. Terażniejszy jks. pleban objął wszystkie dobre, a przez niepilność i starania budynki, dachi pognoił.

Urzędnika chowa dla dozoru gospodarstwa jm. p. Żylińskiego, parobka żadnego nie chowa. Dziewek dwie chowa, gospodynia 1, pastuszka 1.

Zarabia grunt jks. pleban owantski w zmianie od dworu owantskiego żyta *beczek* 5, w zmianie od wioski Kozłów *beczek* 6, w zmianie od gościńca oniksztyńskiego żyta pada *beczek* 7. Wiele w tych polach jest gruntu, ani

dokumentu funduszowe, ani inwentarze nie przeświadczają. Ziarno każdego zboża w polach plebanii owantskiej obficie rodzi, a w szczególności len najlepiej udaje się. Inwentarza jks. pleban terażniejszy żadnego podawczego nie ma. Inwentarz zaś podawczy pod rokiem 1748 jks. Spirydowiczowi, ruchomość inwentarzową jaką objął, sporządzony przez jks. Piotrowskiego dziekana pobojskiego. Przy folwarku owantskim nic nie znajduje się.

Inwentarz dawny kopiałim podpisany ex mandato jo. księcia jm. [l. 72v] Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego w roku 1748 maja 30 przez Antoniego Jastrzębskiego dziekana pobojskiego oraz weryfikowany cum autentico podawczy jks. Łabanowskiemu jest takowy.

Podanie różnych rzeczy w tymże folwarku		Sztuki
<u>Stadnina</u>	Koni myszatyh	2
	Koń cisawy	1
	Klaczy	3
<u>Bydło</u>	Wołów ordynaryjnych	6
	Krów ordynaryjnych dojnych	6
	Podciółków	6
	Cieląt 1-no rocznych	6
<u>Owce i kozy</u>	Owiec starych z jagniętami	40
	Kozioł 1, koz 2, efficit	3
<u>Świnie</u>	Świń wielkich	15
	Ditto mniejszych	15
<u>Ptastwo</u>	Indyk stary	1
	Indyczka stara	1
	Gęsi starych	6
	Gęsiąt młodych	23
	Kaczek starych	3
	Kurow z kapłunami	15
<u>Żelazo</u>	Siekiera 1, sieczka 1, efficit	2
	Kosa do koszenia trawy	1
	Ciesiołka	1 [l. 73]
<u>Miedź</u>	Kociołków dwa	2
	Saganek jeden	1
<u>Cyna</u>	Półmisków średnich	13
	Mis jaszczowych	2
	Talerzy cynowe	10
	Łyżek	14

<u>Naczynie różne drewniane</u>	Stawni do warzywa	6
	Dzież do chleba	2
	Żłuktów do chust	1
	Wanna	1
	Wiadro do noszenia wody	3
	Dojnic	2
	Necek małych i wielkich	3
	Stęporo okute	2
	Beczek piwnych i do różnego używania małych i wielkich	19
	Sit różnych średnio nowych	5
	Żarna kamienne	1
	Talerzy drewniane	6
	Łyżek drewnianych	10
	<u>Pojazdy i narzędzie</u>	Kolaska francuska z kołami okutymi większa
Kolaska <i>ditto ditto</i> mniejsza		1
Sanki francuskie		1
Szory na parę koni ze wszelkim ubiorem koni		1

Teraźniejszy jks. pleban według tego inwentarza ani z ruchomości, ani z bydła, ani z cyny, miedzi, żelaza, ptastwa etc. do tyła nie ma ani też jest w stanie odpowiedzieć za inwentarz podawczy. Teraźniejszy folwarczny inwentarz nie konkorduje się dawniejszemu, ale pomniejszony przez niedbałość utratą.

INWENTARZ [L. 73V]

Podanie folwarczne, różne rzeczy		Sztuki
<u>Koni</u>	Starych ad nul/um usum	2
<u>Bydło</u>	Wołów <i>ordynaryjnych</i>	2
	Krów <i>ordynaryjnych</i> starych	8
	Cieląt	3
<u>Świnie</u>	Starych i młodych	13
<u>Owce i kozy</u>	Owiec starych	6
	Koza stara	1
	Kozłąt młodych	2

<u>Ptastwo</u>	Gęsi starych	13
	Indyków starych	13
	Kaczek starych	4
	Kur starych	4
<u>Naczynie browarne</u>	Kotłów każdy od wiader 12 browarnych 2	2
	Czapka z trąbami 3, <i>efficit</i>	4
	Czopów drewnianych browarnych	2
	Kubek piwny	1
<u>Naczynie kuchenne</u>	Rądelków miedzianych	3
	Patelnia żelazna	1
	Półmisków starych cynowych	2
	Talerz cynowy stary jeden	1
	Łyżek cynowych starych	3

Innych żadnych ruchomości w plebanii nie ma. Prócz to jest zegarz, kantorka, szafek dwóch, lichtarzów starych dwa, obrusów starych dwa, to wszystko znajduje się. [l. 74]

<u>Podatek do Skarbu Rpptej.</u>	Podymnego z altarii zł	312
	Czopowego na ratę 1 zł	15½
	Doni gratuiti z altarii zł	58¼/5

STAN PODDANYCH

Plebania owantska ma należących do kościoła domów osiadłych poddanemi 11, ogrodników 4, bojar nie ma żadnych.

Karczma pod kościołem była niegdyś, za terażniejszego zaś plebana zrujnowana i zdezolowana, jest tylko izba, gdzie szynk tylo utrzymuje się, z której jest profitu do zł 400.

W inwentarzu podawczym pod rokiem 1748, że pięć domów na jurysdyce pod kościołem było, tenże inwentarz przeświadcza, teraz zaś tylo dom 1, przez nieopatrzenie inne domy pozawalały się, i inne zaś domy, co są pod kościołem, codziennemu rujnowaniu podległe, dachy na wszystkich domach opadłe, węgły pogniłe, sciany pozapadali. Ogrody wszystkie odlegiem leżą i nieogrodzone z przyczyny, że domowstwa są nikczemne, gdyż ludzie nie mają gdzie mieszkać, przeto zarabiać ich żaden nie chce, a jks. pleban temu wszystkiemu jest winien, że nie dba o to.

Ludność		Majątek					Podatek			
Liczba gospodarzy	Dzieci		Uprząż		Krowy		Czynsz		Podymne	
	syny	córk	konie	woły			zł	gr	zł	gr
						<u>Miasteczko Owanty</u>				
1	1	1	1	1	1	Józef Pagalis	8		13	
2	1	1	1	2		Antoni Kniburis	8		13	
3	1	2	1	2	2	Michał Mizejkis	8		13	
4	1		1	2	1	Jan Pagalis	8		13	
5	1	2	1		1	Józef Majejkis	8		13	
						Suma			[l. 74v]	

Jurysdyczenie. 1-szy Józef Wołączewicz szlachcic, 2-gi Piotr Bloźniewski, 3-ci Marcin Łaniewski. Te 3 jurysdyczenie żadnej powinności nie odbywają i czynszu nie dają dworowi, latem dni kilka do żniwa obowiązani są iść do plebańskiego pola.

Ludność		Majątek					Podatek			
Liczba gospodarzy	Dzieci		Uprząż		Krowy		Czynsz		Podymne	
	syny	córk	konie	woły			zł	gr	zł	gr
						<u>Wieś Kozły</u>				
1		3	2	2	2	Symon Kozłas	8		13	
2	2		2	2	2	Jerzy Grygas	8		13	
3	3	2	2	4	1	Jan Kozłas	8		13	
4	1	3	1	2	1	Jan Kozłas	8		13	
5		2	1	2	1	Michał Pagalis	8		13	
6	2	1	1	4	2	Jan Kozłas	8		13	
						Suma				

POWINNOŚĆ PODDANYCH OWANTSKICH

W dolnym miasteczku owantskim poddani pełnią powinność, idzie każdy z nich na tydzień po dni trzy z czym dwór każe, na straże z koniem idą kolejno.

Dziakła dają dworowi owsa po beczki pół miary komisyjnej. Podwodę jedną idą do Rygi każdy z nich, a jeśli nie idą, powinni płacić po zł 20. Wieś Kozły też samą powinność dworowi czyni. Czyszn jak dają już się wyżej opisało. Podymnego płaci na rok cały zł 13.

PARAFIA

Parafia owantska graniczy z parafiami nakoło z widzieniską o milę 1 od kościoła, uciańską o mili $1\frac{1}{2}$, z małateką o mili $1\frac{1}{2}$, z skiemiańską o mili $\frac{1}{4}$, z bolnicką o milę 1, z kurklewską o milę 1. Dłużyny parafii owantskiej mili $2\frac{1}{2}$, szerzyny mili dwie¹ i pół. Kolacja kościoła owantskiego należy do jo. książąt ichm. Radziwiłłów ex vi successionis [l. 75] po rodzinie Kiszczyńskiej i Ościkowskiej, wątpliwości żadnej de iure patronatu, że należy domowi książąt Radziwiłłów, nie ma.

Przócz miasteczka Owanty, którego połowa należy do kościoła owantskiego, a 2-ga połowa do dworu owantskiego, ma w sobie parafia owantska następujące dwory, folwarki, wsi, zaścianki etc.

Dwór Owanty, dwór Ostupy, folwark Pauzole, wieś Bojary, wieś Wiewersie², wieś Żybecie, wieś Ewilcie, wieś Jodkiszi, wieś Szpule, wieś Powiryncie, wieś Antolecie. Te dwory, wsie etc. od kościoła parafialnego o milę 1. Wieś Trumpańce o mili $\frac{1}{2}$, wieś Łojcie o mili $\frac{3}{4}$, wieś Kalnie o milę 1, wieś Macieiońce o mili $\frac{1}{2}$, wieś Użubale o milę 1. Zaścianków 3, o milę 1. Zaścianków 3 o mili pół. Te wszystkie dwory, wsie, zaścianki należą do jo. księcia Radziwiłły wojewody wileńskiego, trzymając prawem wjm. p. Franciszek Marykoni chorąży powiatu wilkomirskiego.

Dwór Koniuchy z wsią jm. p. Kuleszy starosty oszkińskiego, o milę 1 od kościoła.

Dwór Szwabiszki, wieś Jasańce, wieś Wazniuny, wieś Sikuny, wieś Jackańce, wieś Jodyszki, wieś Burzyły, wieś Podwornie, wszystkie o milę 1. Te dwory, wsie, zaścianki należą do wjp. Platery generała adjutanta JKM.

Wieś Janczany w. jejm. p. Kozielowej starościny starodubowskiej, o milę od kościoła parafialnego.

Wieś Gajgały, wieś Powszyńcie o milę 1, wieś Szymkańce o mili $\frac{1}{2}$. Te wioski należą do jo. księcia Radziwiłły wojewody wileńskiego, trzymając w zastawie jm. p. Łapa podstarości starodubowski.

Dwór i wioska Kłobinie o milę, jo. księcia Radziwiłły wojewody wileńskiego, trzymając w zastawie tenże jm. p. Łapa podstarości starodubowski.

Okolica Gajdamańce o mili $\frac{1}{2}$, w niej jm. p. Maciej Gotawt, jm. p. Mateusz Krzywiec, jm. p. Wawrzyniec Krywiec, jm. p. Maciej Gajdamowicz, jm.

¹ Virš žodžio užrašytas skaičius 1.

² Rankr. Oczwersie.

p. *Franciszek* Krzywiec, jm. p. Jan Koziel, jm. p. Maciej Koziel, jm. p. Michał Gajdamowicz, jm. p. *Franciszek* Gajdamowicz, jm. p. Józef Gajdamowicz, w tej okolicy szlachta mieszkają na swoich kawałkach.

Okolica Saukiszki, w niej jm. p. Towiański, jm. p. Koziel mieszkanie mają.

Okolica Migiszki, w niej jm. p. *Wawrzyniec* Sawicki, jm. p. *Dominik* Sawicki, jm. p. Paszkowski, jm. p. Maciejewski, jm. p. Sawicki, jm. p. Brzeziński na swoich gruntach siedzą. [l. 75v]

Wieś Miszynie o mili $\frac{1}{2}$ jm. p. Chlewińskiego.

Dwór Antokscie należy do infulata *widzieniskiego*.

Wieś Leskiszki jm. p. Bartoszewskiego sędziego *ziemskiego powiatu wilkomirskiego*.

Dysydyntów w parafii owantskiej żadnych nie ma, prócz Żydów, męskiej płci osób ..., kobiecej osób ...¹, Tatarów nie ma, Cyganów męskiej płci osób 10, kobiecej osób 12. Żadnych oratoriów, bożnic, szkół w parafii owantskiej nie ma. Kościoła filialnego w parafii owantskiej żadnego nie ma, prócz parafialnego. Mogił w parafii owantskiej 6, prócz kościelnego cmentarza 4, oparkanione 2, nieoparkanione dwie.

Kiermasze bywają w Owancie w dzień Serca Jezusowego i Najśw. *Matki* Różańcowej. W parafii owantskiej nie masz żadnego felczera ani doktora, ani osoby takiej, która by się mieniła, iż się zna w leczeniu chorób, nie znajduje się.

Zabobonów, gusłów w parafii owantskiej żadnych najmniejszych nie ma.

Ubogich przy kościele owantskim mieszka tylo 3 i to barzo już stare, a włączających się z miejsca na miejsce mnóstwo wielkie, częstokroć pod pretekstem żebractwa złodziejstwem się bawią. Sposób obmyślenia, aby popoństwo do żebraniny nie ciągnęło się, tak ci, którzy prawdziwie są ubodzy i kalecy, tak też którzy przez rozpustę zmyślają kalectwo, fundusz uczynić, iż tam mieli swoje pożywienie, abym którzy sobie zmyślają kalectwo i ubóstwo, odsyłać do fortecy na wyrobek, tym sposobem będzie się każdy kajał i pomniejszy się ubóstwa.

Kaplica (w parafii owantskiej jest tylo jedna) w Antoksciach wjm. ks. infulata *widzieniskiego*, lecz na tę kaplicę indultu od roku nie ma; jak był indult, jedna Msza tylo odprawowała się, innego nabożeństwa żadnego w tej kaplicy nie odprawowali. Kaplica Antoksska² od parafialnego kościoła o mili $\frac{1}{4}$. Droga dobra, żadnego niebezpieczeństwa nie ma w jechaniu. Ta kaplica od domu mieszkalnego odległa. In forma kościoła budowana, reperacji żadnej nie potrzebuje. Sprzętu kościelnego żadnego w tej kaplicy nie ma. Jak dawniej był indult, z kościoła owantskiego zyskiwali. Cum praeiudicio

¹ Rankr. *palikti tarpeliai skaičiams įrašyti*.

² Rankr. *čia ir kitur Antoksska*.

parochiali kościołowi nie jest, pospólstwo do tej kaplicy nie bywają, [l. 76] lecz każdy na Mszę i na naukę do kościoła parafialnego idzie. Póki był indult na kaplicę Antoksską, nie rozciągał w. jks. infułat widzieniski tego indulta do familii domowej swojej, wszystkich wysyłał do parafialnego kościoła, jako właściwy pleban przyświadcza. Kasowanie kaplicy Antoksskiej – nie ma przyczyny kasowania, ponieważ infułaci dla siebie oną wybudowali. W kaplicy Antoksskiej nie praktykują żadnego cuda, bałamuctwa na omanienie ludu prostego, nie ma żadnych ofert, jarmarków ani karczmy, nawet przy kaplicy, kapelan przy kaplicy Antoksskiej nigdy nie mieszka. Mogił żadnych przy tej kaplicy nie ma.

SZKOŁA

Szkoły wybudowanej parafialnej nie ma przy kościele owantskim, ani domu nawet wyznaczonego na szkołę nie ma. Derektora [!] nie ma. Po wsiach jednak chłopci majątni chowają dla dzieci swoich bakałarza. Jks. pleban terazniejszy po kilkakrotnie będąc upomniony o niewybudowanie szkoły, to wszystko lekce sobie waży, niesposobnością wymawia się, ale niedbałość, gdyż ma ludzi dosyć do zabudowli, w roku terazniejszym 1782 zaarendował jm. p. Butlerowi ludzi roboczych dni 576, te które odbywają poddani altaryści, i corocznie tychże ludzi puszcza na arendę. Fundum zaś plebanii, kościoła prorsus zdezolował.

SUMY

Kościół owantski żadnych sum kapitałnych nie ma ani na dobrach, ani na procencie. Pleban z zarabiania gruntów i ofert kościelnych żyje.

DOKUMENTA

1534. Kopia funduszu jw. Jakuba Ościka wojewody *mściławskiego* ex *archivo diecesano* wyjęta.

1575. Kopia powtórnego funduszu jw. Jerzego Ościka ex *archivo diecesano* wyjęta. [l. 76v]

1666. Inwentarz jw. jks. Aleksandra Sapielhy biskupa *wileńskiego* z opisaniem rzeczy kościoła owantskiego uczyniony przez jm. księcia Radziwiłły, ekstrakt tego inwentarza w Trybunale Głównym WKL aktykowany. Proces zanesiony przez jks. Olloffę plebana owantskiego, zanesiony na jw. Paca hetmana WKL o dobra do kościoła należące, o ekspulsję wiosek kościelnych i list pro documento tego jw. Paca hetmana WKL, intromisja jeneralna do Popiszek.

List jm. p. Niezabitowskiego kalwina, ekonoma *księżny* de Palatinato Rheni, o ustąpienie z wsi Popiszek.

1676. Przydanie urzędu *wilkomirskiego* na zajechanie wioski Popiszek, pozwy autentyczne przy tym dokumencie.

1699 ianuarii 10. Protestacja jks. *Gabriela Januszkiewicza* proboszcza owantskiego na jw. jp. Sapiehę wojewodę *wileńskiego* i na innych ichm. dobra kościoła owantskiego dzierżących.

1699. Pozwy do Trybunału Głównego WKL z dowodami aż do roku 1706.

1709. Dekreta Trybunału WKL z *księżną Najburską* o dobra kościelne.

1705. Dekreta ziemskie *wilkomirskie* o dobra kościoła owantskiego.

List jo. książećcia Radziwiłły *wojewody wileńskiego* qua [!] opiekuna do Trybunału pisany.

List obwieszczny na pojazd za dwoma dekretami *ziemskimi wilkomirskimi* wjm. p. *Oziembłowskiego podskarbiego*.

List jm. p. *Jeżewskiego* pisan do jm. p. *Niezabitowskiego* de periculo obrony swojej z kościołem owantskim.

Konsensa od biskupów *wileńskich* proboszczom owantskim na dochodzenie dóbr kościelnych. [l. 77]

BIBLIOTEKA

Biblioteki żadnej przy kościele owantskim nie ma. Jks. pleban terazniejszy które ma książki za własne swoje pieniądze kupione, do rejestrowania nie podał.

Roku 1782 septembra 15 po zakończonej wizycie jeneralnej dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego, kościoła, plebanii owantskiej etc., według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. *Ignacego Masalskiego* biskupa *wileńskiego* na całą diecezją wydanego, wszystko exacte dopełniwszy akt mojej jeneralnej dziekańskiej [wizyty] ręką własną podpisawszy i pieczęcią zapieczętowawszy limituje. Datum ut supra.

Ks. *Wilczyński kanonik inflancki*, dziekan pobojski.

Hipolit *Sieńkiewicz* P. G. V. D. [l. 77v; l. 78]

Kizya Dziekaniska Alkaryi Owantolskiej podług
 modelu z Kanclaryi Ładowney J. Kcia Imię
 Ignacego Kwasalskiego Biskupa wileń. wydanygo Spowazdo.

A

Letem w Alkaryi Owantolskiej w roku od Narodzenia
 Chrysta Bozkiego Roku 1783. miesiąca Maja 16. Dnia. Do Krakowa do
 bopstwa wicy upomniemy co do upomniemy Spowazdo Biskopskiego J.
 Kcia Imię Ignacego Kwasalskiego Biskupa wileńskiego Spowazdo do wicy
 łach Krakowa Biskopi wileńskiego na Dniu 9. Sierpnia Roku 1782.
 upomniemy Kcia Imię J. Kcia Imię Kwasalskiego y Biskopa co pociągającym
 z Kwasalskim Przekazano aby Kcia Imię Kwasalskiego wicy odbywszy Krakowski
 iab wywołującym o Jasnem Koscielem Ładownem swajego usypat domedanie.
 Według Kwasalskiego wicy y Kwasalskiego co upomniemy obawie obawie
 cesarza Władysława Kcia Imię Kwasalskiego Kwasalskiego Spowazdo Kcia
 Imię Kwasalskiego, na imię Kwasalskiego Dziekaniska do Alkaryi Owantolskiej
 na Dniu

[8]

№ 341

WIZYTA DZIEKAŃSKA ALTARII OWANTSKIEJ
PODŁUG MODELUSZU Z KANCELARII ZADWORNEJ
JO. KSIĘCIA JM. IGNACEGO MASSALSKIEGO
BISKUPA WILEŃSKIEGO
WYDANEGO SPORZĄDZONY

Actum w altarii owantskiej in fundo, od Narodzenia Syna Bożego roku 1783 miesiąca maja 15 dnia. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za podpisem wyraźnym procesem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy jeneralną wizytę odbywszy dziekańską, jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego za wydanym ode mnie obwieszczeniem wielmożnemu jks. Józefowi Korsakowi kanonikowi smoleńskiemu, altaryście owantskiemu, na wizytę generalną dziekańską do altarii owantskiej [l. 78v] na dniu 15 februarii 1784 roku zjachałem, jurysdykcją wizytatorską ufundowałem, wizytę altarii owantskiej rozpocząłem.

ALTARIA

Altaria owantska fundowana od Kazimierza Szumlańskiego piwniczego WKL w roku 1682 miesiąca maii die 10, murowana pod jednym dachem z kościołem plebańskim, reperacji wielkiej potrzebuje, to jest nowego sufitu, dachu, okien etc. Erygowana pod tytułem Ś. Michała. Drzwi do tej kaplicy nie ma, z kościoła wchodzi się. W tej kaplicy altaryskiej okien 2, jedno wielkie, 2-gie okrągłe małe, oba z podwórza za kratami żelaznymi z podwórza. Ławka jedna malowana. Sklep pod kaplicą murowany fundatorski.

Ołtarz w pomienionej kaplicy z obrazem Ś. Michała, snycerskiej roboty, odmiennymi farbami malowany, po bokach tego ołtarza statui drewniane 2, jedna Ś. Kazimierza, 2-ga Ś. Katarzyny. Na 2-giej kondygnacji środkiem Niepokalanego Poczęcia statua, koło głowy gwiazd 12, po bokach aniołków 2.

Altaria owantska nie jest inkorporowana do funduszu plebańskiego, lecz za osobnemi idzie prezentami, co na swoim miejscu opiszę się.

Obligacje altarii – 2 Msze na tydzień za duszę ...¹ Szumlańskiej, fundatora żony, w środę altarysta odprawować powinien i w piątek.

Uroczystości ani odpustów żadnych w kaplicy nie ma.

Czy jest konsekrowana lub benedykowana, inwentarze ani plebańskie, ani altaryskie nie przeświadczają.

SPRZĘT ALTARYSKI

Sprzętu kościelnego nie masz przy altarii owantskiej, prócz dwóch lichtarzy mosiężnych nadpsutych, i drewnianych dwa. Zaświadczają jednak inwentarze starodawne, że wjm. p. Szemiot będąc kolatorem altarii owantskiej tak srebro, jako i cały sprzęt kościelny do żmujdzkiej diecezji powywoził, o co manifestu żaden altarysta nie uczynił. [l. 79]

ALTARYSTA

Józef Korsak urodził się w *województwie* wileńskim w roku 1744. Posyduje altarią owantską od roku 1783. Wyświęcony na prowizją wjks. Karpia kanonika i oficjała wileńskiego, edukował się [w seminarium] in Monte Salvatoris. Prócz altarii owantskiej posyduje proboszczstwo [!] owantskie. Tak proboszczstwo [!], jako altaria owantska leży w powiecie wilkomirskim. Prezentowany na tą altarią od w. Ludwika Pietkiewicza łowczyca powiatu wilkomirskiego.

DOM ALTARYSTY

Altarysta owantski nie ma swojej ziemi funduszem nadanej, lecz wjks. proboszcz owantski Józef Łabanowski będąc razem i altarystą na gruncie plebańskim postawił mieszkanie altaryście, jakie one jest wyraża się. Budynek pomieniony odległy od kościoła na prętów 5. W tym budynku sień 1, po lewej ręce izba z komorą, po prawej ręce izba z dwoma komorami, okien w całym budynku 7, wszystkie potłuczone i połamane. Drzwi 7, z nich tylo 4 na zawiasach i krukach żelaznych, a inne na biegunach. Pieców 2 kaflowych pobitych, nieużytecznych do palenia. Innego żadnego zabudowania altarysta przy kościele nie ma.

FOLWARK

Altaria owantska folwarku żadnego nie ma, prócz poddanych o mile trzy od altarii odległych, to jest wieś Łuciuny i Dringi, leżą te obydwie wsie w powiecie wilkomirskim.

---

¹ Rankr: *paliktas tarpas vardui įrašyti.*

STAN PODDANYCH

Altaria owantska ma poddanych *osiemnastu*, ci wszyscy siedzą na czynszu. Jaki czynsz każdy poddany płaci, ponieważ nierówno dają płate, więc każdy po wiele płaci, jaka onego jest siemienistość, jaki majątek z bydła, koni, wyraża się w rubrykach.

Karczmy przy wioskach tych altaryskich nie ma, lecz altarysta szynk dworny swój daje. [l. 79v]

Ludność				Majątek				Wieś Luciuny	Podatek			
Liczba gospodarzy	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy		Czynsz		Podymne	
			syny	córki	konie	woly			zł	gr	zł	gr
1	1	2	1	1	1	2	3	Jan Maściunas żonaty, syn Jerzy, córka Katarzyna	12	15	13	
2	1	1	4	3	2	2	1	Wawrzyniec Iłas żonaty, synowie Wawrzyniec, Maciej, Jan, Józef, córki Maryanna, Anna, mała 1	18	20	13	
3	1	1		1	2	2	2	Józef Gudelas żonaty, córka jedna	18	23	13	
4	1	1	1	1	1	2	1	Jerzy Masiunas żonaty, syn Tomasz, córka Elżbieta	12	15	13	
5	1	1	1	3	2	2	1	Stanisław Skielbas żonaty, syn Jakub, córki Krystyna, Barbara, Dorota	12	15	13	
6	1	2	3	2	2	2	2	Jerzy Gudelas żonaty, syn Maciej żonaty, synowie Jan, Bałtromiej, [córki] Dorota, Elena	12	15	13	
7	1	1		2	2	2	2	Gabryel Iłas żonaty, córki Maryanna, Katarzyna	12	15	13	
8	1	1	4	1	2	3	3	Kazimierz Masiunas żonaty, synowie Jakub, Kazimierz, Jan, Piotr, córka Krystyna	25		13	

9	1	1	4	1	2	3	2	Kazimierz Gudenas żonaty, synowie Jakub, Maciej, Michał, Piotr, córka Krystyna	25		13	
10	1	1	3	1	1	2	1	Bartłomiej Gudenes żonaty, synowie Marcin, Józef, Tomasz, córka Judela	12	15	13	
11	2	1			2	2	2	Andrzej Szepakas żonaty niedawno, brat jego Jakub	25		13	
12	1	1	2	2	1	1	1	Andrzej Gudenes żonaty, synowie Symon, Jerzy, córka Aniela, Agata	12	15	13	
								Suma				[l. 80]
Wieś Dziugi												
1	1	1	2	1	2	2	2	Kazimierz Dziugas żonaty, synowie Kazimierz, Maciej, córka Katarzyna	10		13	
2	1	1			2	2	2	Jakub Dziugas żonaty, bezdziety	18		13	
3	2	1			2	2	2	Jan Szepakas żonaty, synowiec Tomasz	20		13	
4	1	1		1	2	2	2	Adam Grygizskis żonaty, córka Anna	10		13	
5	1	1	2	1	2	2	3	Wawrzyniec Grygizskis żonaty, synowie Kazimierz, Jakub, córka Anna	20		13	
6	1	2	4		1	2	2	Maciej Grygizskis żonaty, synowie Jakub, Jerzy, Symon, Stanisław, pasierzbica Katarzyna	10		13	
								Suma				

POWINNOŚĆ PODDANYCH

Powinność bojar wioski Luciun i Dziugów. Prócz płaty wyżej specyfikowanej idzie każdy z nich podwodę do Rygi jedną, lub też nie odbywając drogi płacą altaryscie zł 16, idą także po dni 12 na rok do roboty

z bydłem lub pieszo, z czym dwór każe. Podymnego dają na ratę po zł 6 gr 15. Zsypu zbożowego żadnego nie dają. Młyna ani karczmy przy tych wioskach nie ma (a poddani ciż straż z koniem kolejną obowiązani odbywać). O wielości gruntu wiele mają wioski pomienione – inwentarze altaryskie nie przyświadczają. Dokumenta zaś przy staraniu w czasie okażą się. Tak na opisanie granic, jako też dokumentów granicznych miejsce zostawuje się. [l. 80v]

SUMY

Altaria owantska żadnej sumy kapitalnej nie ma na procencie, prócz wyderkafów z dóbr Szwabiszek wjp. Platera generała wojsk WKL, ten wyderkaf jest zapisany od fundatora, dochodzi corocznie altaryście po zł dwieście, № 200.

2-gi wyderkaf z wioski Łojciów należący do w. Pietkiewicza marszałkowicza wilkomirskiego, należący do majątności Komaj złp sto, № 100. Nie dochodzą wiktualia od fundatora altarii ze wsi Łojciów, o co w czasie proceder nastąpi. Pieniądze zaś wyż wyrażone zł sto, №100, corocznie dochodzą.

3-ci wyderkaf od tegoż samego fundatora na majątności Bolnikach w. Pietkiewicza łowczyca powiatu wilkomirskiego złp sto, № 100, i wiktualia, lecz nie dochodzi, o co proceder w czasie rozpocznie się.

4-ty wyderkaf od tegoż w. fundatora na wsiach pewnych do majątności Radkun należących w aktorstwie w. Komarowskiego wojskiego powiatu wilkomirskiego, wiele stamtąd płacić się powinno, ponieważ circa fundum dokumentów nie ma, a zatym suo in tempore zapisze się. Te wszystkie dobra wyż specyfikowane leżą w powiecie wilkomirskim, na dobrach pewnych sum od fundatora legowanych. Proceder z wielmożnym Komarowskim i Pietkiewiczem jeszcze nie jest rozpoczęty.

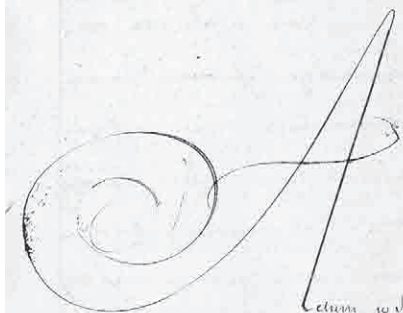
BIBLIOTEKA

Biblioteki przy tej altarii owantskiej żadnej jak dawniej nie było, tak i dopiero nie ma.

Roku 1783 miesiąca maja dnia 18 po zakończonej wizycie generalnej dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego, altarii owantskiej według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego na całą diecezją wydanego, wszystko exacte dopełniwszy akt wizyty mojej generalnej dziekańskiej ręką własną [l. 81v] podpisawszy i pieczęcią zapieczętowawszy limituje. Datum ut supra, w Owancie.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D. [l. 82]

Wizyta Dziekańska kościoła Skiemianńskiego pod-
ług modelu z kancelaryi Sadowney J. O. Kcia Inz
Ignacego Massalskiego Biskupa wleni. wydanygo w pomszaniu

Actum w Skiemianach Roku od Narodzenia Syna-
wskiego 1782. mca 7bwa 19. Dnia. Ja Dziekan Bobyski wizy wyprawny
za listem Kawalera J. O. Kcia Inz Ignacego Massalskiego Biskupa wleni. powzed
nie do wyzyski Dziekanow Diecezji wleni. na Dniu 9. Febra. 1782.
wydanym Reko regis J. O. Kcia Inz Bospisanym y Decretis zaprowadzonym
z Rozkazem Dziekanow aby kiedy Generalne wizy Dziekanow odbywazy
ich naydobliwszym o kazdi Najblizszy Dekanatu swojego uczynil doniesienie.
Wedlug takowey woli y Rozkazenia Kawalerskiego wydanym osomni obowiaz-
aniem Jt. Antoniemu Sawinskiemu Probowcowi Skiemianskiemu od 5. Augu-
styni Kaw. Regul. O. O. M. K. de Beul. y wdrozkiem Inz Kury Kaw. Regul.

Brzeznice

[9]

№ 342

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA
SKIEMIAŃSKIEGO PODŁUG MODELUSZU
Z KANCELARII ZADWORNEJ JO. KSIĘCIA
JM. IGNACEGO MASSALSKIEGO BISKUPA
WILEŃSKIEGO WYDANEGO SPORZĄDZONA

Actum w Skiemianach roku od narodzenia Syna Bożego 1782 miesiąca septembra 19 dnia. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za listem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy generalną wizytę dziekańską odbywszy, jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Antoniemu Sawińskiemu proboszczowi skiemiańskiemu *ordinis S. Augustini kanoników regularnych BBMM de penitentia* i wszystkim ichm. księży *kanonikom regularnym* [l. 82v], przy tymże kościele skiemiańskim mieszkającym, tudzież obywatelom tak stanu szlacheckiego, jako i pospółstwu, na wizytę generalną dziekańską na 9 dniu februarii w roku wyż wyrażonym do probostwa i kościoła skiemiańskiego zjechałem, jurysdykcją wizytatorską ufundowałem, a po ufundowanej jurysdykcji wizytę probostwa kościoła skiemiańskiego, plebanii etc. rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ

Kościół skiemiański stoi na gruncie infuactwa widzieniskiego, ufundowany przez kapitułę prowincji litewskiej w roku ...¹, pośledniej w roku 1714 przez jks. Władysława Gajlickiego proboszcza skiemiańskiego wybudowany, drewniany, stary, zewnątrz żadnej reperacji nie potrzebujący, intus zaś posadzki i sufitu nowego potrzeba. Pod tytułem Ś. Anny. Struktura kościoła krzyżowa, tarcicami opierzony w roku 1779. Przez terazniejszego

---

¹ Rankr. *paliktas tarpas metams įrašyti.*

proboszcza gontami nowo pokryty. Kopyły dwie blachą żeścianą pobite, na których krzyże żelazne duże, po końcach kościoła i kaplicach krzyżowych krzyże pomniejsze 4. Do którego wchodząc babiniec bez stolowania, z niego drzwi dwoje na cmentarz na zawiasach, krukach sporych żelaznych, ze środka drągiem w antaby drewniane zasuwany zamykają się. Z tego babinca do kościoła idąc drzwi podwójne na zawiasach z zaszczipką i probójkami ze środka do zamykania, do którego wchodząc po lewej stronie przy drzwiach wchodząc schody na chór z drzwiczkami na zawiasach, tarcicami opierzone, drzwiczki z obu stron z zaszczipką na probóje zamykają się, z chórem całym jednostajnie pomalowane, na którym organ na głosów 10 dobry, żadnej reperacji nie potrzebujący. W całym kościele podłoga z tarcic stara, sufit także z tarcic nowy. [l. 83] Konfesjonały niebiesko malowane nowe dwa, niemalowane dwa, wszystkie z drzwiczkami na zawiasach francuskich. Ławek dla parafianów z obu stron 10. Okien w całym kościele w ołów oprawnych 3, w drzewo oprawnych 12, reperacji żadnej nie potrzebują. W tym kościele od wielkiego ołtarza idąc po prawej stronie skarbiec, do którego idąc drzwi na zawiasach, krukach żelaznych, z zaszczipką do zamykania. Wewnątrz okno jedno, schodki na ambonę. Z którego wyszedłszy a prosto idąc do zakrystii drzwi na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym. Wewnątrz mensa do ubierania się na Mszę z 3-ma szufladami na ornaty i 3-ma mniejszemi na bieliznę. Szafka w rogu z drzwiczkami na zawiasach, z zamkiem wewnętrznym do składania srebra. Okna dwa z kratami żelaznymi dobrymi. Z niej idąc drzwi na zawiasach, krukach żelaznych z zamkiem wewnętrznym francuskim na cmentarz. Uroczystości, prócz brackich, o których niżej, w tym kościele obchodzą dzień ś. Anny cum indulgentia plenaria ad decennium, w dzień ś. Barbary także [ad] decennium cum indulgentia plenaria. Ludu dosyć się w uroczystość zgromadza się, w inne dni śś. i niedziele pomierny konkurs ludu bywa. Ten kościół jest tylko benedykowany. Obraz Najśw. Panny Nawiedzenia od lat więcej sta cudami słynie, które są przez część spisane, lecz sine speciali consensu officii nie są do zaprzysiężenia przyjęte, recentiores jednak, którzy za ofiarowaniem się w swoich prośbach do tego obrazu łask Boskich doznawali, są gotowi poprząsić. Obligacje, prócz parafialnych, za fundatorów folwarku do tego miejsca przyłączonego w każdym tygodniu we czwartek Msza jedna, jakoż co miesiąc we wtorek Mszy dwie. Ołtarzów w tym kościele siedem.

Ołtarz wielki snycerskiej roboty z filarami i kapitelami, częścią złoconemi, między niemi statui dwie częścią posrzebrane i pozłacane. Cyborium po części [l. 83v] pozłacane, malowany cały ołtarz kształtem fałszmarmurowym wszystkie. Struktura na dwie kondygnacji, w niższej obraz duży na suknie karmazynowym ś. Anny, w wyższej ś. Andrzeja Apostoła w ramach pozłacanych.

Od wielkiego ołtarza idąc po prawej ręce ołtarz 2 o dwóch kondygnacjach snycerskiej roboty, malowany, częścią pozłacany, częścią posrzybrzan, w niższej kondygnacji obraz Najśw. *Małki* Częstochowskiej, w wyższej kondygnacji obraz Ś. Klary snycerszczyzną akomodowan.

Ołtarz 3-ci snycerskiej roboty, niemalowany, na dwie kondygnacji, w niższej obraz Ś. *Barbary Męczennicy*, w wyższej Imię Ś. *Barbary* w cyfrze, snycerszczyzną akomodowany.

W teŹe formie 4-ty w kaplicy krzyŹowej, snycerskiej roboty, o 2-ch kondygnacjach, malowany, częścią złocony i posrzebrzany, między filary dwie statui rznęte biało malowane, w niższej kondygnacji w szufladzie figura Pana Jezusa UkrzyŹowanego, w wyższej Opatrzności Boskiej z 3-ma aniołkami w obłokach.

Naprzeciw tej kaplicy 2-ga przez kościół kaplica, w której jest ołtarz 5-ty jednego fasonu jak w pierwszej, snycerskiej roboty, na dwie kondygnacji, w niższej obraz cudowny Najśw. *Panny Nawiedzenia* na aksamicie zielonym malowan, w wyższej Ś. *Trójcy* w ramach, na wierzchu samym *Salvatoris* statua między snycerszczyzną.

Wszedłszy z kaplicy po prawej ręce ołtarz snycerskiej roboty o dwóch kondygnacjach, w którym między filary 6-ty [!] dwie statui, w niższej obraz Najśw. *Małki* Świętomichalskiej, w wyższej między snycerszczyzną Imię *Marya* w teŹe formie.

Ołtarz 7-my podobny pierwszym z filarami, kapitelami i malowaniem na dwie kondygnacje, w niższej [obraz] Ś. *Antoniego*, [który] na ręku Pana Jezusa piastuje, [l. 84] w wyższej kondygnacji obraz w ramach snycerskiej roboty Ś. *Michała*. Przy tym ołtarzu i ścianie zakrystyjnej w końcu baptisterium za kratą drewnianą z drzwiczkami i zaszcępką Źelazną naleŹycie opatrzono, za którą kratą stół z szufladką pro oleis sacris, na którym stółczku szafka ad conservandam fontem. Po lewej ręce wszedłszy do kościoła ambona przy skarbczyku stolarskiej roboty malowana biało z czerwonym, na wierzchu baldachim stolarskiej roboty, na którym stoi statua rznęta *Salvatoris*. Ołtarzyki dwa noszące snycerskiej roboty, malowane, częścią złoczone i posrzebrzane, w 1-nym z 1-nej strony obraz Najśw. *Panny*, z 2-giej strony obraz *Opatrzność Boska* w promieniach, w 2-gim ołtarzyku z 1-nej strony obraz Ś. *Józefa*, w 2-giej stronie obraz Ś. *Michała Archanioła*. Akomodacja wyŹ opisanych ołtarzów, jako to srebro, cyna, bielizna, galanteria etc. niŹej opisze się.

Srebro i cały sprzęt kościelny		Łoty	Sztuki
<u>Srebro</u> <u>przenośne</u>	Monstrancja srebrna pozłacana z promieniami we dwa rzędy pozłacanymi, z melchizedechem złożonym, z wyrażeniem Boga-Ojca nad cyrkulem, pod nim Ducha Świętego		1
	Kielichów z patynami intus et ab extra po części pozłacanymi		1
	Pixis intus et ab extra z boków z koroną całą pozłacaną etc.		1
	Tabliczek po ołtarzach małych i wielkich, z obrączką 1, srebrnych 39, <i>efficit</i>		40
	Obrączek szczerolotnych u Najśw. Panny Nawiedzenia sztuk 2 wążące # 1		2 [l. 84v]
<u>Srebro</u> <u>miejscowe</u>	W wielkim ołtarzu na głowie Najśw. Panny korona 1, na głowie Pana Jezusa korona 1, na głowie ś. Anny korona 1, <i>efficit</i>		3
	U ołtarza Najśw. <i>Matki</i> Częstochowskiej korony na głowie z gwiazdeczek około głowy		14
	U Pana Jezusa i Najśw. Panny		12
	U ołtarza Ś. Barbary korona pozłacana		1
	U ołtarza Nawiedzenia Najśw. Panny sukienki na Najśw. Panny, Pana Jezusa i ś. Elżbiety 3, koron 2, zawój 1, wszystkie pozłacane		6
	U ołtarza Najśw. <i>Matki</i> Świętomichalskiej korony		2
	U ołtarzyka noszącego szata srebrna i korona Najśw. Panny		1
<u>Mosiądz</u>	U wielkiego ołtarza szata ś. Anny, Pana Jezusa i Najśw. Panny, szaty pobielane		6
	U ołtarza Najśw. <i>Matki</i> Częstochowskiej szata pobielana, per partem pozłacana		6
	U ołtarza Pana Jezusa szuflada cała blachą pobielaną w kwiaty wybita i dwie statui Najśw. <i>Matki</i> Bolesnej i ś. Jana, także przepasanie, korona, gwiazdeczki u rąk, nóg i serca tejeze blachi po części pozłacane		16
	U ołtarza Ś. Antoniego szata blachi pobielanej w kwiaty wybijane, po części złożone		8

<u>Mosiądz</u>	Wotów u Najśw. Panny Narodzenia z różnymi inskrypcjami 5, obrazków na blasie malowanych 2	7
	Relikwiarzów w kwiaty pobielanych	6
	Lichtarzów większych para 1, mniejszych par 3, <i>efficit</i>	4
	Trybularz pobielany 1, bez pobiały 1, <i>efficit</i>	2
	Łódka pobielana jedna	1 [l. 85]
<u>Miedź</u>	Kotłów do procesji na chórze dwa	2
	Kociołki ad fontem baptisterii na wodę święconą	2
<u>Spiż</u>	Dzwonków w kościele małych	11
	Dzwon większy 1, mniejszych 2 na dzwonnicy, <i>efficit</i>	3
<u>Cyna</u>	Krzyżów cynowych na ołtarzach	2
	Vascula pro oleis sacris numero	4
	Lampa wisząca przed Panem Jezusem	1
	Tac pod ampułki 2, ampulek 4, <i>efficit</i>	6
	Lichtarzów większych 10, mniejszych 8, stołowych dwa, <i>efficit</i>	20
<u>Ornaty</u>	Białych materialnych dobrych osiem, czerwonych materialnych osiem, starych materialnych w różnych kolorach cztery, żałobnych sześć, z ubiorami, jak do Mszy, <i>efficit</i>	26
<u>Kapy</u>	Światłych dobrych 2, żałobna 1, <i>efficit</i>	3
<u>Firanki</u>	Różnej materii i kolorach kitajczanych etc. jedynaście nowych, zażywanych materialnych szesnaście, <i>efficit</i>	27
<u>Bielizna</u>	Alb szwabskich z korunami szerokimi dwie. Tkackiego płótna trzy. Komż dla księży cztery, dla chłopców osiem. Tuwalni różnych wyszywanych nowych i starych dwanaście, ordynaryjnych cztery. Obrusków na ołtarze dwudzieście. Ręczników trzystaście. Komput liczba całej bielizny <i>efficit</i>	66
	Humerałów 6. Korporałów 9. Puryfikaterzów 30. Pasków nicianych 3 od humerałów, <i>efficit</i>	48
<u>Chorągwie</u>	Polne stare 2. Polna nowa kitajczana 1. Proporczyków 6. Processialnych na sznurach 5	14 [l. 85v]
<u>Księgi</u>	Mszałów dużych starych	2
	Mszał <i>ditto</i> nowy	1
	Agenda mała	1
	Agendki mniejsze	2
	Ewangeliczka nowa	1

<u>Księgi</u>	Ewangeliczka stara	1
	Liber baptisatorum	1
	Copulatorum	1
	Mortuorum	1
	Portatyle	3

Te wszystkie srebro i cały sprzęt kościoła skiemiańskiego według podawczego inwentarza przez jks. Kazimierza Widmonta asystenta *generalnego* prowincji litewskiej, infulata *widzieniskiego* najduje się w całości u terażniejszego jks. Proboszcza; nic z podawczego inwentarza nie ubyło; *adaucta*, które za posesji jks. Antoniego Sawińskiego proboszcza skiemiańskiego przybyły, w specifice następującej rejestraturze wyraża się.

		Sztuki
<u>Adaucta</u>	Obrączka złota u Najśw. Panny od jejm. p. Frąckiewiczowej	1
	Dywan włóczkowy od teźje Fronckiewiczowej krajczynej	1
	Wotum srebrne in forma nogi od jm. p. Chlewińskiego	1
	Wotów srebrnych od proboszcza skiemiańskiego terażniejszego	3
	Krzyżyk krystalowy z kamuszkami białymi od jejm. p. Downarowiczowej rotniśtrzowej	1
	Kitka takż roboty jubilerskiej w srebro oprawne od jejm. p. Frąckiewiczowej krajczynej	1
	Obrączka złota od Downorowiczowej	1 [l. 86]
	Tuwalnia szwabska z korunką bielową szeroką	1
	Mensy 4 z gradusami do 4-ch ołtarzów, przez proboszcza tego miejsca sporządzone	4
	Baptisterium nowe, przy tym mensa do chrzczenia, malowane, kosztem terażniejszego proboszcza sporządzone	1
	Obraz Najśw. <i>Matki</i> Częstochowskiej z koroną miedzianą posrebrzaną i pozłacaną, gwiazd u tegoż ołtarza 12 miedzianych pozłacanych, kosztem tegoż proboszcza	13
	Firanki u ołtarza Najśw. [Matki] Częstochowskiej, kosztem tegoż jks.	1
	Konfesoniałów 2 stolarskiej roboty, kosztem terażniejszego proboszcza	2
	Gradusów 4 do katafalku, kosztem terażniejszego jks. proboszcza	4
	Giemusów [?] 4 do pogrzebu malowanych, kosztem jks. proboszcza, malowanie zaś jm. p. Petruszewicza skarbnego lidzkiego	4

<u>Adauca</u>	Welum do monstrancji z obrazem Pana Jezusa w grobie złożonego, kosztem tegoż proboszcza	1
	Sukienka na blasie mosiężnej posrebrzana i złożona u obrazu Najśw. Matki Częstochowskiej, kosztem jks. proboszcza	1
	Firanki u tegoż ołtarza bogate, ofiarowane od ichm. pp. Malickich cześników <i>smoleńskich</i> , para	1
	Trybularz mosiężny z łańcuszkami posrebrzanymi, [kosztem] jks. proboszcza	1
	Łódka mosiężna posrebrzana do kadzenia, kosztem jks. proboszcza	1
	Szuflada w brackim ołtarzu na figurę Ukrzyżowanego Pana Jezusa, cała blachą mosiężną wybita, z osobami pod krzyżem Najśw. Panny i ś. Jana, posrebrzana i pozłacana, kosztem tegoż jks. proboszcza	1
	Korona u tegoż Pana Jezusa, gwiazdy u rąk, nóg, boku i welum posrebrzane i złożone przez tegoż proboszcza	5 [l. 86v]
	Ornat aksamitny czarny z kolumną kitajczaną białą od ichm. pp. Kuczyńskich starostów <i>kołoborskich</i>	1
	Ołtarz Ś. Barbary na dwie kondygnacji kosztem ichm. pp. Kuczyńskich starostów <i>kołoborskich</i> , obraz zaś ofiarowany od jejm. p. Antonowiczowej <i>sędziny ziemskiej smoleńskiej</i>	1
	Schody na chór z tarcic, z drzwiami na zawiasach, krukach żelaznych, malowane, kosztem jks. proboszcza	
Ornaty dwa grandynopolowe niebieskie z kolumnami gredyturowemi czarnymi, z galonem szychowym okładane, z stułami, manipularzami, jak do Mszy, kosztem i wyżopisane niektóre sprzęty kościelne sprawione przez jks. Antoniego Sawińskiego proboszcza <i>skiemiańskiego</i>		

Lampa codziennie nie pali się, bo funduszu na to nie ma, a szczupłość dochodów kościelnych nie wystarcza na nią.

Cmentarz oparkaniony bierwionami z 3-ch stron, a od dziedzińca klasztornego balasami jest oparkaniony, zamyka się od dziedzińca, szpitalu fortką małą, od ulicy zaś drzwiami podwójnymi u dzwonnicy, które stoją udzielnie od kościoła, między parkanem od ulicy otaczającym cmentarz.

Dzwonnica budowana w kwadrat wysoko, słupy na ścianach stojących utrzymują belki, na których są zawieszane dzwony, jeden większy, mniejsze dwa, najmniejszy jeden, *efficit* 4. Dach kryty gontami.

SZPITAL

Przy kościele skiemiańskim za cmentarzem zabudowany jest szpital dobrym porządkiem, kto zaś ten szpital wybudował, proboszcz terażniejszy nie wie, [l. 87] ani też inwentarze podawcze circa fundum będące przyświadczają, udzielonego funduszu nie ma. Mieszka w szpitalu ubogich męskiej płci osób dwa, w drugiej chacie kobiecej płci mieszka osób 8. Powinności ich bywać codziennie w kościele czasu nabożeństwa, śpiewania vel odprawowania różańca codziennie odprawującego się, inne posługi czynić powinni w kościele. Żyją z łaski dobrodziejów parafianów dające [!] jałmużne i z klasztoru.

PROBOSZCZ

Proboszcz skiemiański Antoni Sawiński urodził się w powiecie wilkomirskim w roku 1738 miesiąca nowembra 9 dnia. Posyduje probóstwo skiemiańskie od roku 1774. Wyświęcony na kapłaństwo roku 1772 ad titulum paupertatis. Edukował się przyjąwszy sukienkę zakonną w klasztorze widzieniskim. Prócz tego probostwa jest asystentem prowincji litewskiej. Probostwo skiemiańskie leży w powiecie wilkomirskim. Obrany na te probostwo na kapitule prowincji litewskiej w roku 1774. Kapłanów ma przy sobie dwóch w klasztorze skiemiańskim zdatnych do usług kościelnych. Płatę biorą według ustaw swoich, kaznodzieja zł 250, simplex sacerdos zł 200. Imiona i nazwiska kapłanów nie wyrażają się, ponieważ częstokroć bywa zmiana.

BRACTWO

W kościele skiemiańskim jest Bractwo Opatrzności Boskiej, wprowadzone przez jks. Modesta Galdykowskiego proboszcza skiemiańskiego w roku 1761. Dochodów żadnych pewnych nie ma. Bratczykowie nie wysyłają się na kwestę dla swywoli i zgorszenia, lecz corocznie czynią zsypkę zbożową, której po przedaniu według ceny krajowej pieniądze składają do karbony. [l. 87v] Zawiaduje temi pieniędzmi proboszcz miejscowy za wiedzą urzędników brackich. Rachunki ekspensów zdaje na schadzkach brackich. Dochody brackie idą na utrzymanie potrzeb ołtarza brackiego, jako to na świece, lampę, bieliznę etc. Ustaw żadnych nie mają. Schadzkę raz tylko w rok czynią w dzień Najśw. Panny. Urzędników co rok obierają, powinnością ich jest doglądać bratczyków, aby w święta w kościele bywali, w uroczyste zaś dni aby porządkiem w kościele klęczeli. Tym powinnościami, obowiązkiem zadosyć zawsze staje się. Ołtarz bracki jest w kościele skiemiańskim Pana Jezusa, którego wyżej opisał się. Sprzęt tego ołtarza brackiego jest pod strażą jks. proboszcza skiemiańskiego, którego poniżej wyraża się.

Sprzęt tegoż bractwa		Sztuki
<u>Różne rzeczy etc.</u>	Lichtarzów dużych cynowych	6
	Relikwiarzów mosiężnych posrebrzanych z relikwiami	4
	Dzwonek mały	1
	Ołtarzyków noszących	2
	Chorągiew kitajczana karmazynowa	1
	<i>Ditto ditto</i> biała	1
	Firanków przy ołtarzykach kitajczanych par trzy	3
	Paciorków białych sznurków	4
	Korony u Pana Jezusa 1, Najśw. Panny 1, <i>efficit</i>	2
	Lasek brackich	2
	Orderów brackich	2

Pryncypalniejsze uroczystości. Mają swoje uroczystości Najśw. Panny Nawiedzenie i 4 kwartalne w roku, w te dni schodzi się bractwo do kościoła na nabożeństwo, na odpusty Najśw. Panny Nawiedzenia. Proboszcz miejsca wyjednał sobie [l. 88] breve apostolicum od Klemensa XIII w roku 1759, aprobowane od jw. Zienkowicza biskupa wileńskiego w roku 1760 apryla 12 dnia. W tymże samym brewie i w tym samym roku na dni 4-łowe siedm lat odpustu i tyleż qvadragen Sedes Apostolica pozwoliła in perpetuum.

ZAKONNICY

W parafii skiemiańskiej żadnych zakonników ani zakonnic nie ma, prócz samych że ichm. księży augustianów *kanoników regularnych* BBMM de Poenitentia, którzy w parafii skiemiańskiej curam animarum utrzymują, fundusz ich w swoich miejscach, opisanych wyż.

PLEBANIA

Klasztor razem i plebania odległa od kościoła na prętów 10. Klasztor drewniany stary, w którym pokojów pięć. Drzwi na zawiasach, krukach żelaznych z zamkami wnętrznymi, okien jedynaście na zawiasach żelaznych i z zaszczepekami. Za klasztorem na dole mieszkanie gospodarskie, w którym izb dwie z oknami 3-ma szklanymi. W tym mieszkaniu warzywnia, przy warzywni stajnia na koni 8, do której drzwi na biegunie żelaznym, z kławką, z zaszczepeką. Przy stajni odryna i wozownia, do tych drzwi na biegunach drewnianych. Przy klasztorze dom szpitalny, który wyż już opisał się. Dom zakrystiana, dom organisty i dwa domy dla ubogich. Ogrodu fruktowego nie ma. Lipy sadzone, między temi liniami róż kilkanaście krzaków posadzonych.

FOLWARK

Folwark należący do klasztoru skiemiańskiego wielebnych ojców augustianów klasztoru skiemiańskiego nazywa się Janidzie, nie z funduszu kapituły prowincji litewskiej, lecz z nadania i zapisu jw. Feliksa Paca podkomorzego WKL w roku 1677 septembra 15. Zapis jw. Feliksa Paca nieprzyznany, [l. 88v] a zaś w Szopowskiego przyznany w grodzie wilkomirskim w roku 1677 nowembra 3. Leży od plebanii o mili $\frac{1}{2}$, ograniczenia gruntów tego folwarku circa fundum klasztoru skiemiańskiego nie ma. Cały ten folwark w szachownicach. Proboszcz terażniejszy stara się z szlachtą graniczącymi o zamianę, lecz graniczący na to nie zezwolili. Folwark Janidzie graniczy z miasteczkiem skiemiańskim końcem, bokiem jednym z okolicą Janidziami, idque ichm. pp. Straszewiczami i Wierzbickimi, drugim bokiem ze wsią Paste pole¹ jm. p. Iwanowskiego starosty mińskiego, ma w sobie szachownic 6. 1-sza Lepiszki styka się z gruntem szlacheckim ichm. pp. Rymowiczów, Gontowta, Wierzbickiego, z 2-giej Zwierzynciusz między poletkiem folwarkowym, 3-cia Skrebulinia graniczy z jm. p. Rymowiczem, 4-ta, 5-ta z tymże, 6-ta Galinie styka się końcem [z] jm. p. Jendrzajem Straszewiczem, bokiem z jm. p. Wierzbickim. Przy tymże poletku szachownica Pomarnokiszki alias Swilpizki zastawna od jm. p. Stefana Iwanowskiego jks. Wawrzyncowi Rolewiczowi proboszczowi skiemiańskiemu w sumie talarów bitych 35 za prawem danym i listem na przyznanie w roku 1706 augusta 12. Te prawo znajduje się circa fundum.. Pomieniona szachownica w trzech szmatkach między gruntami jm. p. Rymowicza. Szachownica Okieliszki w podobnych trzech szmatkach między gruntami tegoż jm. p. Rymowicza. Dokumenta na nią żadnego klasztor skiemiański nie ma. Drugie poletko ma plos stykający się ze wszystkich stron z gruntami jm. p. Rymowicza, ma przy tym szachownic 4. 1-mo Sakukiszki styka się z gruntami jm. p. Rymowicza i Wierzbickiego, 2-ga Pielekalnie między gruntami jm. p. Rymowicza, 3-cia Krysiukiszki styka się z gruntami tegoż, 4-ta Pomarnakiszki zastawna, ut supra w 3-ch szmatkach między gruntem tegoż jm. p. Rymowicza. Szachownica Okiszki w 3-ch szmatkach między gruntem jm. p. Rymowicza bez dokumentu, ut supra. 3-cie poletko ma szachownic 4. 1-mo Szklapie styka się z gruntami jm. p. Rymowicza, 2-ga Smelis styka się końcem z gruntami tegoż, bokami z gruntem [l. 89] ichm. p. Wierzbickich, 3-cia Podwórze pod samym folwarkiem między gruntem klasztornym, 4-ta Pomarnakiszki zastawna, ut supra, w 3-ch szmatkach styka się z gruntem jm. p. Rymowicza. Szachownica Okieliszki w 3-ch szmatkach bez dokumentu, ut supra, końcami styka się z gruntami jm. p. Rymowicza, bokiem z gruntem folwarkowym. Sianożęci do tego folwarku

¹ *Taip rankr., turētū būti Puste Pole [dabar Pūstalaukai].*

należące takż w szachownicach, przy poletku 1-szym szachownic 4, Lipiszki, Skrebuszki, Wyłkużale, Paysławżysz, te wszystkie stykają się z łakami jm. p. Rymowicza. Łaka pod samym folwarkiem między gruntami klasztorne, w 2-gim poletku sianożęci w szachownicach 3-ch, 1-mo Punpia, 2-ga Kryżukiszki w trzech szmatkach, 3-cia Pilakalnia, te wszystkie stykają się z łakami jm. p. Rymowicza, w 3-cim poletku sianożęci w 3-ch szachownicach, 1-mo Lumpia, 2-ga Łunka, 3-cie Podwórze. Te wszystkie łaki między gruntami klasztorne. Cały folwark Janidzie nie rozmierzany, wiele włók jest w całym folwarku ziemi, nie wiadomo. Podług dokumentów granice są pewne, dyferencji żadnych nie ma. Na ten folwark ma sobie podpisany przywilej iuris caduci jm. p. Tomaszewicz regent ziemski wilkomirski, o zapis nieprawny post constitutionem Regni w ziemstwie wilkomirskim z terazniejszym proboszczem dekretu jeszcze żadnego nie ma. Jak jest długi i szeroki folwark Janidzie, wiele oraz zawiera w całej swojej cyrkumferencji włók ma, dokumentu na to nie ma. Prócz tego folwarku, klasztor skiemiański nie ma żadnych miast, miasteczek, placów, kamienic etc., prócz karczmy w miasteczku Skiemianach na gruncie należącym do infułactwa widzieniskiego, za pozwoleniem jednak kapituły prowincji litewskiej. Bierze z tej karczmy dochód proboszcz skiemiański, wiekuistym za prawem grunt ten, na którym karczma stoi, jest widzieniski. Folwark Janidzie jak ograniczenia nie ma, tak wiele jest gruntu nie wiadomo. Lasu, boru nie ma. Sianożęci co rok ukosi do wozów plus minus 40. [l. 89v] Puszczy nie ma, stawów, jezior nie ma, nawet wstępu do stawu, jezior nie ma. Gruntu dwór w Janidziach od miasteczka Skiemian wyrabia na zasianie żyta beczek 5½, w polu od gościńca onikszyńskiego wysiewa się żyta beczek 5, w polu od Łuchny rzeczki wysiewa się żyta beczek 4. Grunta chłopskie w folwarku Janidzie nie mierzone, wszystkie w szachownicach, wysieje jednak każdy poddany po ośmin pięć żyta etc.

Ziarno najlepiej się rodzi żyto. Grunta że są zbyt nikczemne, więcej jak jedne ziarno zysku nie czyni gospodarzowi. Zabudowanie folwarczne w proporcji folwarku Janidzkiego intraty [!].

Budynek folwarczny z izbą i alkierzem, przez sień piekarnia dla czeladzi, przy niej warzywnia. Naprzeciw tego budynku świron do zsypania zboża, z zasiekami, do niego drzwi na zawiasach, krukach żelaznych, z klamką i probójkami. W końcu budynku folwarkowego świronek, przy którym drzwi na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym, w drugim końcu tego budynku gumno reperacji potrzebujące co do osieci i dachu całego. Obok gumna odryna na złożenie siana dobra, przy tej odrynie w końcu jednym trzyścianek na skład słomy, w drugim końcu stajenka dobra. Wszystkie te budynki wyż opisane są słomą kryte. Jks. proboszcz terazniejszy objął niektóre zabudowle stare, które 1-ne przesypał, drugie na nowo zabudował, inne zaś ponaprawował. Folwarku zaś nie zdezolował.

Urzędnika nie chowa, ciuna tylo chowa, parobka jednego, gospodynia jedna, pastucha jednego.

Inwentarz podawczy folwarczny z podpisem jks. Widmonta infulata widzieniskiego najduje się w folwarku Janidzie, który opisuje się rejestrem. [l. 90]

		Sztuki
<u>Bydło</u>	Krów dojnych	4
	Krów jałowiczek	2
	Wołów ordynaryjnych	2
	Podciolków dwuletnich	4
	Podciolków jednoletnich	5
	Cieląt małych	3
<u>Owce</u>	Baranów	6
	Owiec starych	10
<u>Kozy</u>	Koz starych	8
	Kozłąt	4
<u>Świnie</u>	Świń starych	14
<u>Klacz</u>	Folwarkowa jedna	1
<u>Ptastwo</u>	Gęsi starych	4
	Gęsiąt młodych	5
	Indyków starych	5
	Kur starych dziesięć	10

Według tego inwentarza podawczego wszystko się znajduje w folwarku Janidziach. Teraźniejszy zaś jks. proboszcz jakie adaucta poczynił, wyrażają się poniżej rejestrem.

Krów dojnych starych dwie a pięć, to	№ 7.
Wołów dwa	№ 2.
Koń do wożenia p o s z o r a jeden	№ 1. [l. 90v]
Podatku płaci do Skarbu Rpptej podymnego na rok	zł 50.
<i>Ditto</i> <i>Ditto</i> czopowego	zł 34, gr 28.
<i>Ditto</i> <i>Ditto</i> doni gratuiti	zł 27½.

STAN PODDANYCH

Klasztor skiemiański przy folwarku Janidzie ma karczmę niedaleko od kościoła. Chłopów osiadłych wieczystych 3, niewieczysty tylo 1. Pustosz jest na piątego chłopa, a w niej nie ma osiadłego, zatym dwór ten grunt zarabia.

LudnoŹ			Majatek						Podatek		
Liczba	Mezcyzn	Kobiet	Konie	Woly	Krowy	Podziołki	Owce	Źwinie	zł	gr	
1			2	4	4		1	2	Gabriel Adsakiewicz	4	10
2			1	2	3			1	Tomasz Adsakiewicz	4	10
3			2	4	4		1		Jan Rudzinskas	4	10
4			3	4	5		2	6	Marcin Pipiras	8	20
									Suma		

Karczma niedaleko folwarku Janidzia, ktorą arendą trzyma Lejba Zelmanowicz, płaci na rok arendy złp czterysta, № 400.

PowinnoŹ poddanych Janidzkich: zimą i latem idą po 3 dni z utrznikiem i z bydłem, jak dwór każe. Podrózyczny żadnej nie odbywają, gwałtów żadnych nie idą, podymnego dają na rok [zł] 6 gr 10, a 1 z większoŹi gruntu daje zł 8 $\frac{2}{3}$. [l. 91]

PARAFIA

Parafia skiemiańska graniczy z parafią owantską o mili $\frac{3}{4}$, z uciańską o milę 1, z wizańską o milę 1, z kurklewską o milę 1. DługoŹi parafii skiemiańskiej mil dwie, szerokoŹi mila i pół. W tej parafii leżą dwory, wsi, zaŹcianki, miasteczko Skiemiany.

WieŹ Antokscie o mili $\frac{3}{4}$, wieŹ Ożańce o mili $\frac{1}{2}$, wieŹ Lauzadziszki o milę 1, wieŹ Melunce o mili $\frac{1}{4}$, zaŹcianek Speceruny o mili $\frac{1}{2}$. Te wsi, zaŹcianki należą do *infuactwa* widzieniskiego.

Dwór Kurkle o milę 1, wieŹ Pojeziorce o milę 1, Połuknie, Poszyle, Polence, Katlarce, Klikuny, zaŹcianek Kalinowszczyzna, wszystkie o milę 1. Te wsi, zaŹcianki należą do jm. p. KoŹciałkowskiego *starosty* czotyrskiego.

Dwór Źagi, wieŹ Źagi, zaŹcianek Komarowszczyzna o mili $\frac{1}{4}$. Ten dwór, wieŹ, zaŹciańki należą do jm. p. Anforowicza *sędziiego ziemskiego* smoleńskiego.

Dwór Leluny, wieŹ Leluny, zaŹcianek Nowy o milę 1, należą do jm. p. Pomarnackiego łowczego smoleńskiego.

Dwór Łokownica, wieŹ Łabejki, zaŹcianek Gułele o milę 1, należą do jm. p. Butlera miecznego *powiatu* wiłkomirskiego.

Dwór Smalkie, wieŹ Godziszski, wieŹ Małducie, zaŹcianek Stankowszczyzna o milę 1, należą do jm. p. Malickiego *rotmistrza* smoleńskiego.

Dwór Romejkie jejm. p. Fronckiewiczowej krajczynej upickiej.

Dwór Romejkie jm. p. Dobczyńskiego, wieś Remejki do obydwuch dworów rymejskich należy, o mili pół.

Dwór Janidzie, wieś Janidzie o mili $\frac{1}{2}$, należy do jm. p. Rymowicza.

Okolica Janidzie, w niej jm. p. Jerzy Straszewicz, jm. p. Jakub Straszewicz, jm. p. Benedykt Wierzbicki, jm. p. Mateusz Wierzbicki, jm. p. Kontoowt [!], jm. p. Aleksander Stankiewicz, jm. p. Antoni Sztatowicz. Ci wszyscy szlachta, obywatele, mieszkają na swoich dziedzicznych gruntach o milę 1.

Wieś Kalwele o milę 1, Pojeziorce o milę 1, wieś Maczany o milę 1, Gikany o milę 1, Dyktory o milę 1, zaścianek Plepizki o mili $\frac{1}{2}$, Bałtenie o milę 1, Wielikany o milę 1, Juszkańce o milę 1, Bujwidy o milę 1, zaścianki 2 Bałceniszki o milę 1. Te wszystkie wsi, zaścianki należą do starosty oniksztyńskiego jw. Zyberka wojewody brzeskiego.

Dwór Syruciszki, wieś Jananie o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Syruciszki o mili $\frac{1}{2}$. Ten dwór, wsie należą do jm. p. Chlewińskiego stolnika rzeczyckiego.

Dwór Żołciszki o mili $\frac{1}{2}$, wieś Żołciszki, Mokile, zaścianek Żołciszki o mili $\frac{1}{2}$. Ten dwór, wsie, zaścianki należą do jm. p. Kaczyńskiego starosty kołoborskiego.

Dwór Dziesiukiszki, wieś Syruciszki o milę, należą do jm. p. Petruszewicza skarbnika lidzkiego.

Dwór Antojeziorce, wieś Nagurkiszki o milę 1, należą do jm. p. Kuczewskiego krajczego wilkomirskiego.

Wieś Liwejkie, zaścianek o [milę] 1, należą do jm. p. Pomernackiego łowczego smoleńskiego.

Wieś Wildziszki o mili $\frac{1}{2}$, należy do jm. p. Ogonowskiego.

Zaścianek Miszkiszki, wieś Pustopole o mili $\frac{1}{4}$, należą do jm. p. Iwanowskiego starosty mińskiego.

Okolica Syruciszki, w niej mieszkają ichm. pp. Michał Mackiewicz, Stanisław Mackiewicz, jm. p. Franciszek Mackiewicz. Ci na swoim gruncie mieszkają, o mili $\frac{1}{2}$.

Okolica Gieczany, w niej mieszka jm. p. Michał Sadkiewicz, jm. p. Antoni Orda, jm. p. Antoni Kontoft, jm. p. Franciszek Straszewicz, jm. p. Izidor Straszewicz, jm. p. Teodor Straszewicz, jm. p. Józef Klimowicz. Ci wszyscy na swoich mieszkają gruntach, o milę 1.

Okolica Bijejki, w niej mieszka jm. p. Sztatowicz, jm. p. Józef Stankiewicz, jm. p. Jerzy Stankiewicz, jm. p. Jakub Stankiewicz, jm. p. Franciszek Szwołkun, jm. p. Tadeusz Michałowski, jm. p. Jan Guzewski, jm. p. Franciszek Duraszewicz, jm. p. Franciszek Duraszewicz. Ci wszyscy na swoich dziedzicznych gruntach mieszkają, o milę 1.

Jm. p. Kazimierz Straszewicz na zaścianku Poszylcach wieczystym swoim, o milę 1.

Zaścianek Terpożys o milę, należący do starosty oniksztyńskiego. [l. 92]

W parafii skiemiańskiej nie znajduje się obcej religii, prócz Żydów płci męskiej osób 20, kobiecej 28, bożnic swoich nie mają.

Kościół filialnego żadnego w parafii skiemiańskiej nie ma, prócz parafialnego.

Mogił, prócz cmentarza kościelnego, opatrzonych 2, nieopatrzonych 4, lecz ludzie na tych mogiłach nie chowają się, zakazał jks. proboszcz przeto, iż są nie oparkanione i krzyżów na mogiłach nie ma.

W całym roku 1 tylo jest jarmark w Skiemianach w dzień Nawiedzenia Najśw. Panny, innych żadnych jarmarków, targów w całym roku nie ma.

W parafii skiemiańskiej ani w miasteczku, ani po całej parafii żadnego nie masz lekarza, ni chrześcianina, ani Żyda, ani też osoby takiej, która by umiała sekreta do leczenia chorób bądź jakich etc.

O gusłach, zabobonach w parafii skiemiańskiej, jak właściwy jks. proboszcz przyświadczał, że w całej parafii nie słyhać.

Ubogich włóczących się po parafii skiemiańskiej nie ma, tylo ci, co przy kościele mieszkają, niekiedy idą na kwestę, w dzień *Wszystkich Świętych* z tejże parafii przychodzą ludzie podupadli, lecz im rządcą kościoła nie dozwala brać jałmużny, dla tego, iżby tych, którzy służą kościołowi, nie pokrzywdzali. Sposób obmyślenia, aby się pospółstwo do zebranyiny nie ciśnęło się, tak ci, którzy prawdziwie ubodzy i kalecy, jako też ci, którzy przez rozpustę zmyślają kalectwo, fundusz uczynić, iżby tam mieli swoje pożywienie, a ci, którzy zmyślają sobie kalectwo i ubóstwo, odsyłać do fortec na wyrobek, tym sposobem będzie się każdy kajał, a umniejsz się liczba ubogich.

Kaplic w parafii skiemiańskiej 3, w Nagurkiszkach jm. p. Tadeusza Kościalkowskiego starosty czotyńskiego dobrze zabudowana, reperacji nie potrzebująca, daleko od domów mieszkalnych parkanem nakoło starym, mogiła, drzwi dobre, aparatu do Mszy żadnego nie ma, indultu nie ma, [l. 92v] słowem, żadnego sprzętu kościelnego nie ma z przyczyny, iż sami panowie w tych dobrach nie mieszkają.

Kaplica 2-ga w majątności Leluny jm. p. Pomernackiego łowczego *smoleńskiego* w sadzie fruktowym, odległa od domu mieszkalnego, stara, dach obdarty, indultu na tę kaplicę nie ma od lat 5. Przy tej kaplicy jest kielich, patyna, intus et extra wyzłacany, inszego aparatu żadnego nie ma.

Kaplica 3-cia w majątności Żółtkiszkach jm. p. Mateusza Kaczyńskiego starosty kołoborskiego, oddzielna od domu mieszkalnego, na grań ośiem budowana, mała. Zaszczyc się jm. p. starosta, iż ma indult na tę kaplicę, lecz czasu wizyty nie pokazał, za requizycją własnemu rządcy miejsca komunikować nie chciał. Sprzęt cały jak do Mszy jest w tej kaplicy, żadnej przygody nie mający.

Posesorowie tych kaplic jedni indultów od lat kilku nie mają. Jm. p.

starosta kołoborski prócz 1 Mszy odprawowania w kaplicy czy ma inne jakie pozwolenie, nie wiadomo, od kogo indult podpisany, nie wiadomo.

Do kaplicy Nagurskiej, do kaplicy Żołądkowej drogi dobre, do kaplicy Leluńskiej droga zła, a na wiosnę niebezpieczna do przejazdu. W tych wszystkich kaplicach 3-ch ołtarze są. W kaplicy Żołądkowej i Leluńskiej dobrze opatrzonych nie ma, w Nagurskiej ołtarz dobrze zrobiony i opatrzony.

Indult w Żołądkowej i Nagurskiej niepotrzebny, w Leluńskiej na wiosnę dla złej i niebezpiecznej drogi może być wydany. W 3-ch kaplicach nie są cum preiudicio matricis ecclesiae panowie tych kaplic, dla siebie tylko, kiedy indult mają, czynią wygodę, poddani zaś ich idą do parafialnego kościoła na Mszę i naukę, nie rozciągają oraz danego sobie w indulcie pozwolenia do przyjezdnych i swoich poddanych, do kaplic chodzić nie przymuszają swoich poddanych, lecz kiedy przychodzą dobrowolnie, nic onym nie mówią. [l. 93] Do skasowania indultów lub też niewydanie nie widać żadnej przyczyny. Chowania księży nie są w sposobności, jm. p. Kościółkowski nie rezyduje w Nagurciszkach, a chociaż i rezyduje, posyła do znajomego plebana po księdza, w tamtych zaś dwóch kaplicach jeśli mają indult, chyba podróżny ksiądz zajędzie, Mszę odprawuje.

Nabożeństwo, które w parafialnych kościołach jest przyzwoite, w kaplicach, że są małe, jak dla wygody pańskiej, żadne inne nie odprawują się. W tychże kaplicach pod tytułem „nabożeństwo“ nie praktykuje się żadne bałamuctwa, fałszywe cuda na omanienie ludu prostego nie ma, oraz żadnych ofert, jarmarków i karczmy nie ma przy tych kaplicach.

Kapłana w tych 3-ch kaplicach nie mają, ksiądz z niskąd nie zjeżdża, kiedy jest indult, podróżni księże Msze miewają. W Nagurciszkach przy kaplicy jest mogiła, w Żołądkowej i Lelunach nie ma. Potrzeby tych mogił żadnej nie ma, bo do parafii noszą do pochowania umarłych.

SZKOŁA

Przy kościele parafialnym skiemiańskim według dyspozycji pasterskiej szkoła nie wybudowana dla dzieci wieśniaczych, lecz dom jest duży przy kościele parafialnym wyznaczony. Dyrektora osobnego dla szczupłości prowentów nie ma, ale organista kościelny uczy, Wawrzyniec Borowski; czytać, pisać umie, charakter ma średni, pensję na rok zł czterdzieście ośmiem, № 48, daje tę pensję klasztor skiemiański, wygodę ma przy tym pomierną. Parafianie przysyłając dzieci do szkoły nie płacą dyrektorowi. Dyrektor szkoły parafialnej skiemiańskiej, prócz że jest dyrektorem w szkole parafialnej, jest razem organistą kościelnym parafialnym. [l. 93v] Parafianie, którzy nie mają sposobu do życia, dzieci do szkoły nie posyłają, a zaś którzy mają, za tym

posyłają dzieci do szkoły. Panowie też są temu przeciwni, że chłop umiając czytać, pisać, nie zechce pójść orać, bronować etc. Szlacheckich dzieci w szkole parafialnej nie ma, kmiecich tylo 7 w tym roku było. Zbierają się dzieci do szkoły pierwszych dni adwentu, odjeżdżają ze szkoły jak tylo na wiosnę śniegi schodzą z pola. W tym przeciągu uczą się dzieci czytać, pisać. Najprzód uczą się abecadła, potym pisma na tablicy, innych książek nie czytają jak tylo elementarza i tablicy do pisania. Czasu zabaw szkolnych do żadnych usług nie odrywają się, prócz do posługi kościoła do Mszy służenia. Rygoru zbyt wielkiego lada za co nie ma. Niewygoda zaś częstokroć bywa, jeśli rodzice nie przywiozą żywności, a tym samym dziecie nie mając pożywienia idzie do domu do rodziców.

SUMY

Klasztor skiemiański żadnej sumy pieniężnej nie ma, ani też żadnego wyderkafu na dobrach zapisanego.

DOKUMENTA

Klasztor skiemiański żadnego in fundo dokumentu iuris et possessionis fundi nie ma, lecz według ustaw zakonnych wszystkie dokumenta fundi należące do klasztoru skiemiańskiego oddane są do archivum prowincjalnego w Widzieniskach.

BIBLIOTEKA [L. 94]

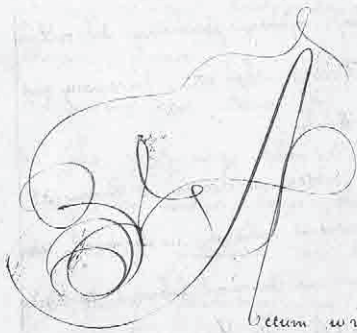
Biblioteki w klasztorze skiemiańskim żadnej nie ma. Księża mają swoje własne księgi teologii i kazań w potrzebie, zaś jakich ksiąg potrzeba, do biblioteki klasztoru widzieniskiego posyłają.

Roku 1782 septembra 22. Po zakończonej wizycie jeneralnej dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego, kościoła, plebanii skiemiańskiej etc. według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego na całą diecezję wydanego, wszystko exacte dopelniwszy akt wizyty mojej jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy i pieczęcią zapieczętowawszy limituje. Datum ut supra.

Ks. Wilczyński kanonik inflancki, dziekan pobojski.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D. [l. 94v; l. 95]

Wizyta Dziekańska Kościoła Malackiego podług
 modeluwa z kancelaryi Kradwomney J. O. Kcia Tmż Ig-
 nacego Malackiego Biskupa wileń wydane opracowane

Uczem w Malack od Nawrócenia Syna Dziego A.
 1782. mca Lwa 23. dnia. Ja Dziekan Bobowski niy wypracoy za
 listem Biskupskim J. O. Kcia Tmż Ignacego Malackiego Biskupa wileń.
 Rozważnie do wszystkich Dziekanow Diecezji swojej wileń na Dniu
 9. Februar. w Roku 1782. wydałym, jako też J. O. Kcia Tmż. pod-
 pisanyym y quociens rapierostowanayym z Rozważaniem Dziekanom, aby ka-
 dy Separatny wizyta Dziekański odbywocy ich naydokładniyszym opisanie
 Kapitałow Dekanatu swojego uwrzut domiejsnie.
 Kwestyę rahowey woli y Rozważenia Biskupskiego za wydanyym odemnie
 odwiazaniem

[10]

№ 343

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA MALACKIEGO
PODŁUG MODELUSZA Z KANCELARII
ZADWORNEJ JO. KSIĘCIA JM. IGNACEGO
MASSALSKIEGO BISKUPA WILEŃSKIEGO
WYDANEGO SPORZĄDZONA

Actum w Malatach od narodzenia Syna Bożego roku 1782 miesiąca septembra 23 dnia. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za listem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji swojej wileńskiej na dniu 9 februarii w roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy generalną wizytę dziekańską odbywszy, jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego za wydanym ode mnie [l. 95v] obwieszczeniem jks. Antoniemu Januszkiewiczowi plebanowi malackiemu i wszystkim księżom tak przy kościele jako też w parafii będącym, tudzież obywatelom tak stanu szlacheckiego, jako też i pospólstwu, na wizytę generalną dziekańską na dniu 23 miesiąca septembra w roku 1782 do kościoła i plebanii malackiej zjechałem, jurysdykcją wizytatorską uformowałem, a po uformowanej jurysdykcji wizytę kościoła, plebanii, parafii etc. rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ

Kościół malacki fundowany od biskupów wileńskich, od którego roku i w którym w szczególności, żaden dokument in fundo plebanii malackiej będący nie przyświadcza. Kościół wielkiej reperacji potrzebujący, jako to dachu nowego, opierzenia, podrzutów, stolowania, podłogi, okien etc. Erygowany pod tytułem Świętych apostołów Piotra i Pawła.

W kościele malackim drzwi 5 z zamkami wewnętrznymi dwoma, z przedniego frontu drzwi do babińca futrowane, ćwiekami nabijane, na zawiasach żelaznych, 2-gie z babińca na cmentarz pojedynkowe na zawiasach żelaznych. Te drzwi ze środka drągami drewnianymi zasuwają się. 3-cie drzwi z babińca do kościoła prostej stolarskiej roboty, ze środka kościoła drągiem zamykają się. Na wierzchu kościoła kopuły 2, jedna większa, 2-ga mniejsza,

od wiatrów, szturmów obdarta. Wewnątrz kościoła zakrystia po lewej ręce z dwoma drzwiami; idąc od cmentarza drzwi futrowane, ćwiekami nabijane, na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym; z zakrystii do kościoła idąc drzwi proste stolarskiej roboty na zawiasach żelaznych, zasuwką żelazną zamyka się. W tym kościele okien w ołów oprawnych dużych 13; reperacji potrzebujące. Ławek dla parafianów 7 starych. Ołtarzów w kościele malackim 6. W tym kościele chór jest, na którym pozytyw stoi od głosów ...¹ [l. 96]

Ołtarz wielki stolarskiej roboty, snycerszczyzną akomodowan, cały malarskim złotem i srebrem posrzybrzan. Antepedium. przy tym ołtarzu – drewniane snycerskiej roboty rznięcie. W tym ołtarzu obraz Pana Jezusa, na 2-giej kondygnacji obrazu żadnego nie ma, tylo na samym wierzchołku gwiazda z figurą Opatrzności Boskiej.

Od wielkiego ołtarza idąc po lewej ręce ołtarz 2-gi S. Mariae Maioris prostej stolarskiej roboty, na 2-giej kondygnacji obraz Ś. Jerzego niczemnego malowania.

Ołtarz 3-ci Ś. Piotra stary, stolarskiej roboty, na 2-giej kondygnacji obraz Ś. Wawrzyńca z gwiazdą posrzebrzaną z obrazkiem Boga Ojca.

Ołtarz 4-ty Ś. Józefa roboty snycerskiej z sztukami wyłaczanemi i posrzybrzanemi, na 2-giej kondygnacji obraz Najśw. Panny, ś. Dominikowi różaniec podaje.

Po prawej ręce ołtarz 5-ty Ś. Antoniego prostej stolarskiej roboty, na 2-giej kondygnacji obraz Ś. Jakuba prostego malowania.

Ołtarz 6-ty Imienia Maryi, snycerskiej roboty złotem i srebrem miejscami pozłacany i srzebrzany, ten obraz zasłania się 2-gim obrazem Najświętszej Panny Różańcowej; na 2-giej kondygnacji żadnego obrazu nie ma, tylo z snycerszczyzny wyrżnięte Imie Maryi.

Kaplic, altarii w kościele malackim żadnych nie ma.

Uroczystości zaś są Imienia Maryi z odpustem zupełnym in perpetuum na fest ś. Jerzego, na fest ś. apostołów Piotra i Pawła, na ś. Wawrzyńca, na święto Najśw. Panny Gromnicznej; odpust zupełny na lat 10 od Benedykta XIV w roku 1741 miesiąca iulii 23 dnia nadany, lecz teraz że się lata skończyli, nie ma inszego odpustu, prócz festa Imienia Maryi. Konkurs ludzi w te wszystkie wyż wyrażone święta liczny bywa, w dzień zaś Imienia Maryi do tysięcy 4000 ludzi zbiera się. [l. 96v]

Kościół malacki czy jest konsekrowany lub benedykowany, inwentarze kościelne nie przeświadcują. Pleban terażniejszy in tractu 15 lat possessionis kościoła malackiego o to niedbały aniwersarza dedykacji kościoła nie obchodzi.

Obrazu cudownego w kościele malackim nie ma i inwentarze dawniejsze

¹ Rankr. paliktas tarpas skaičiui įrašyti.

nie przeświadczać. Obligacji funduszowych żadnych nie ma, prócz 1-nej Mszy w niedzielę dla parafianów.

Srebro i cały sprzęt kościelny		Łoty	Sztuki
<u>Srebro miejscowe</u>	W obrazie Imienia Maryi koron srybnych wielkich		2
	W tym ołtarzu gwiazd pozłacanych		10
	W ołtarzu Ś. Józefa promienie 2, lilia 1, na nogach sandał srebny		4
	W ołtarzu brackim korona srebrna		1
<u>Srebro przenośne</u>	Monstrancja srebrna miejscami wylącana	108	1
	Kielich z patyną intus et extra pozłacany	40	2
	Kielich z patyną intus et extra pozłacany	26	1
	Kielich srebrny intus pozłacany	36	1
	Patyna z pokrywką do chorych	10	1
	Tabliczek małych i wielkich srebrnych	86	35
<u>Cyna</u>	Lichtarzőw cynowych wielkich		6
	Lichtarzőw „ „ mniejszych		4
	Lichtarzyków „ „ stołowych		4
	Lamp wielkich cynowych wiszących		2
	Ampulek 2, taca do nich 1		3
	Krzyżów		3
	Waskulum pro oleis sacri 3, lewaturka 1, <i>efficit</i>		4 [l. 97]
<u>Miedź</u>	Kotły na chórze do procesji		2
	Kociołek pro fonte z nakrywką		1
	Kociołek na wodę święconą		1
<u>Mosiądz</u>	Trybularz z łańcuszkami żelaznymi		1
	Lichtarzyków stołowych małych		2
<u>Spiz</u>	Dzwonków małych przy ołtarzach		5
	<i>Ditto</i> przy zakrystii zawieszony		1
	Dzwonek na kopule, alias sygnaturka		1
	Dzwonów małych vel średnich 2, wielki 1 na dzwonnicy, <i>efficit</i>		3
<u>Żelazo</u>	Moździerzów do strzelania czasu festów etc.		2
	Żelazo do opłatków pieczenia		1
<u>Ornaty</u>	Ornat biały w kwiaty żółte, z galonem złotym obkładany, jak do Mszy		1
	Ornat niebieski w kwiaty srybne białe, galonem srybnym nakoło obkładany, jak do Mszy		1
	Ornat biały morowy w kwiaty srybne białe, z kolumną ceglastą, z galonem obkładany, jak do Mszy		1

<u>Ornaty</u>	Ornat sztofowy zielony z galonem srebnym, jak do Mszy	1
	Ornat fioletowy z galonem srebnym, jak do Mszy	1
	Ornat zielony na dnie białym w kwiaty, jak do Mszy	1
	Ornat czerwony z galonem szychowym, jak do Mszy	1
	Ornat czerwony z kolumną niebieską, jak do Mszy	1
	Ornat niebieski kitajczany z kolumną żółtą, jak do Mszy	1
	Ornat fioletowy, taśmą żółtą obkładany, jak do Mszy	1
	Ornat niebieski w kwiaty żółte, jak do Mszy	1
	Ornat fioletowy ciemny, taśmą jedwabną obkładan, jak do Mszy	1 [l. 97v]
	Ornat żałobny maszystowy z kolumną popielatą, z galonem szychowym, jak do Mszy	1
	Ornat żałobny lustrynowy z galonem szychowym, jak do Mszy	1
	Ornat żałobny szarzedrynowy, taśmą obkładan, jako do Mszy	1
	<u>Kapy</u>	Niebieska drojetowa z białą kolumną
Czerwona sztofowa z galonem szychowym		1
Lustrynowa obkładaniem maszystowym z kompaną srybną		1
Harusowa czarna z taśmą jedwabną		1
<u>Bielizna</u>	Alba szwabska kitajką podszyta, z koroną srybną, szeroka	1
	Alba tkacka z korunami	1
	Alba <i>ditto</i>	1
	Komża rąbkowa z koroną	1
	Komża szwabska łamowa	1
	Komża szwabska stara	1
	<i>Ditto ditto</i>	1
	Komż dla chłopców starych	6
	Tuwałń tkackich dobrych	7
	Tuwałń kuźelnych dobrych	17
	Tuwałni kuźelnych starych	13
	Tuwałń starych z galonem szychowym	3
	Humerałów szwabskich dobrych	4
	Korporałów szwabskich dobrych	9
	Ręczników	3
	Puryfikaterzów	10
<u>Firanki</u>	Firanki u ołtarza wielkiego czerwone	1
	Firanki lustrynowe jedne	1
	Różowe jedne	1 [l. 98]

<u>Chorągwie</u>	Kitajczana karmazynowa polna	1
	Kitajczana niebieska	1
	Procesja adamaszkowa czerwona nowa	1
	Procesja adamaszkowa żółta <i>ditto</i>	1
	Procesja kitajczana niebieska	1
	Procesja harusowa niebieska	1
	Procesja kamlotowa czerwona	1
	Procesja harusowa czarna	1
	Proporców par	2
<u>Różne rzeczy</u>	Lichtarzów drewnianych, małych i wielkich	10
	Krzyżów procesyjnych	2
	Statua Resurrectionis	1
	Szafa drewniana z 4-ma szufladami na aparaty, na wierzchu szafek 3, czerwono i niebiesko malowana z drzwiczkami na zawiasach i z zaszczykami wewnętrznymi	3
	Lawator w zakrystii drewniany malowany na obmycie rąk 1.	
	Mary drewniane stolarskiej roboty 1	2
	Sukno na ławki czerwone 1. Całun na mary czarne 1, czerwone 1	3
	Poduszek pod mszały na ołtarzach	4
	Plótno malowane do przykrycia ołtarza	1
	Szczypce do gaszenia świec	1
	Portatylów dobrych	3
<u>Księgi</u>	Mszałów dobrych	3
	Mszalików żałobnych	2
	Agenda wielka chóralna 1, małych 2, <i>efficit</i>	3
	Gradualik chóralny	1
	Ewangeliczka	1
	Księga baptisatorum 1, mortuorum 1, copulatorum 1, <i>efficit</i>	3 [l. 98v]

Ja, niżej wyrażony dziekan pobojski, spisawszy i zweryfikowawszy przez siebie cały sprzęt kościoła malackiego zapytałem jks. Januskiewicza plebana malackiego o inwentarz podawczy circa traditionem possessionis kościoła, plebanii etc. Pomieniony pleban malacki komportował inwentarz pod rokiem 1768. Ten inwentarz nie jest ręką własną podpisany dziekana, ani też innej jakiej osoby. Z tego inwentarza dojść nie można, jeśli co ubyło albo przybyło w kościele malackim. Pleban zaś malacki zabierał się do juramentu, jako żadnej ruchomości kościelnej z kościoła malackiego nie wziął i nie potracił. Aducta zaś, które poczynił w kościele, na rejestrze, własną ręką podpisanym, do aktu wizyty podał.

		Sztuki
<u>Adaucta</u>	Kielich srybny z patyną, pozłacane	2
	Organ snycerskiej roboty na głosów 8	1
	Dzwon średni	1
	Dzwonek przy zakrystii	1
	Dzwonek przy ołtarzu wielkim	1
	Kociołek miedziany do wody	1
	Ornat niebieski bogaty	1
	Ornat zielony sztofowy z galonem srebnym	1
	Ornat fioletowy z galonem srebnym	1
	Ornat maszystowy żałobny z galonem szychowym	1
	Ornat lustrynowy żałobny	1
	Kapa niebieska drojetowa	1
	Kapa lustrynowa żałobna	1
	Komża rąbkowa	1
	Komż szwabskich	2
	Komż tkackich	5
	Pasków jedwabnych 2, nicianych 2, <i>efficit</i>	4 [l. 99]
	Całun sukna ponsowego	1
	Całun czarny sukna falendyszu	1
	Tuwalnia szwabska	1
	Tuwałń tkackich	8
	Korporałów szwabskich	6
	Puryfikaterzów	9
	Sukno czerwone na ławki	1
	Sukno czerwone na mensą w zakrystii	1
	Grób Pański	1
	Podłoga w kościele z tarcic	

Wszystek ten sprzęt przez jks. plebana malackiego pro adauctis do aktu wizyty podany nie jest z własnych pieniędzy swoich sporządzony, jako sam osobiście wyznał, lecz różni parafianie z pobożności ofiarowali.

Lampa coram Sanctissimo przed wielkim ołtarzem nie zawsze się pali, chyba czasu uroczystości, gdy jest *expositum Sanctissimum*. Pleban malacki daje wymówkę niepalenia lampy przed wielkim ołtarzem, że ma szczupłe i ubogie *beneficium*.

Organ na 8-m głosów dobry, nowy, żadnej reperacji nie potrzebujący.

Parkan nakoło kościoła cmentarza zgniły z jednej strony, z 2-giej strony od miasteczka parkanu nie ma. Wrot nigdzie nie ma, prócz jednych od miasteczka.

Dzwonnica jest udzielna na cmentarzu stara, dach od wiatra zerwany, reperacji znacznej potrzebuje. Na tej dzwonnicy dzwonów miernych trzy znajduje się, etc.

SZPITAL

Przy kościele malackim domu szpitalnego nie ma, ani funduszu nie ma. Ubodzy po miasteczku stancje mają; płci męskiej osób 2, kobiecej osób 7. Powinność ich jest kościołowi usłużyć. Wyżywienie mają od parafianów i z opatrności Boskiej. [l. 99v]

PLEBAN

Antoni Januszkiewicz, urodził się w *województwie wileńskim* w roku 1742 miesiąca februarii 20 dnia. Posyduje plebanią malacką od roku 1769 miesiąca apryla 6 dnia. Wyświęcony na kapłaństwo 1766 roku na prowizją wjks. Kołyszki plebana mejszagolskiego. Edukował się in seminario diecesano. Prócz malackiej [plebanii] beneficium żadnego innego nie posyduje. Plebania malacka leży w powiecie wiłkomirskim. Prezentowany na plebanią malacką od jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa *wileńskiego*. Prezenta na plebanią malacką nigdy nie była i nie jest kwestionowana. Wikariusza rocznego nie ma, lecz kiedy potrzeba, sprowadza zakonników.

BRACTWO

W kościele malackim jest bractwo Imienia Maryi, prócz tego bractwa innego żadnego nie ma. Te bractwo wprowadzone w roku 1742 przez jks. Reminkiewicza plebana malackiego, pewnych żadnych dochodów nie ma, wysła bratczyków na kwestę, nieprzyzwoitości żadnych nie czynią, pleban tego miejsca postrzega. Dochody brackie, jeśli co wykwestują, ekspensują na świece, lampy etc. Po skasowaniu kap nad zł kilka na rok ledwie bratczykowie zbiorą, dają te przyczyny, że kapy skasowane i bractwa żadnego nie ma. Ustaw żadnych nie ma i potwierdzenia, prócz ustawy, która w brewie rzymskim pod rokiem 1741 od Benedykta XIV nadana, a od jw. Michała Zienkowicza biskupa *wileńskiego* potwierdzona i zaaprobowana w tymże roku 1741. Urzędników swoich mają, powinności ich, póki kapy byli, porządek utrzymywać w kościele czasu uroczystości, pieniądze z kwesty na ołtarz zbierać etc. Teraz zaś, chociaż pleban zawsze upomina, nie słuchają, ołtarz mają swój własny Imienia Maryi. [l. 100]

SPRZĘT TEGOŻ BRACTWA

Kielich z patyną intus pozłacan, jeden	№ 1.
Ornat morowy z kolumną różową, jak do Mszy, jeden	№ 1.
Lichtarzów cynowych cztery	№ 4.
Waskulum do chorych, wewnątrz pozłacane, jedne	№ 1.

Ten wszystek sprzęt bracki już jest razem opisany z sprzętem kościoła malackiego, ten zaś sprzęt jest pod strażą plebana. Uroczystości są szczególne tego bractwa fest Imienia Maryi in perpetuum nadany z odpustem zupełnym, ś. Jerzego, śś. Piotra i Pawła, ś. Wawrzyńca, Najśw. Panny Gromnicznej na lat 10, tym odpustom dziesięcioletnim już czas wypłynął.

ZAKONNICY

W parafii malackiej żadnych zakonów, zakonnic i klasztorów nie ma.

PLEBANIA

Plebania malacka odległa od kościoła na prętów 10. Drewniana, stara, w niej izb 5. Drzwi na zawiasach z zamkami wnętrznymi, okien ośiem, pieców dwa, we środku plebanii sień, z sieni kuchnia, z kuchni piekarnia folwarczna z komorą, w piekarni i komorze okna szklane małe dwa. Drewniane bez szkła dwa. Altarysty przy kościele malackim nie ma. Dla wikariusza budynku udzielnego nie ma, w tychże samych izbach, gdzie pleban, tam i wikariuszy mają pomieszkanie. Ogród przy plebanii założony bez żadnych drzewek, tylo trzy jabłonki, innych żadnych owocowych drzew nie ma. [l. 100v]

FOLWARK

Folwarku osobnego plebania malacka nie ma, prócz tego, który jest przy plebanii, nadany od biskupa wileńskiego, od którego roku i biskupa, dokumenta ani inwentarze plebańskie nie przeświadczają. Fundusz z dawnych czasów zaginął, wzmiankuje jednak inwentarz pod rokiem 1636. Te wszystkie dokumenta zabrane ad archivum diecesanum Wilnense. Grunta plebańskie są wszystkie w jednym obrębie, jedna tylo jest szachownica w środku gruntów miasteczka malackiego, na której 2 beczki miary malackiej żyta wysiewa się. Zamiana szachownicy z dworem malackim łąco być mogła by, lecz ludzie miasteczkwowi nie chcą tej zamiany. Grunta folwarczne plebańskie graniczą z dworem i miasteczkiem malackim, od gościńca zaś kukuciskiego graniczy z jm. p. Rygmuntem. Grunta wszystkie, które leżą w obrębie z gruntami malackimi

i jm. p. Rygmuntem, tudzież wioski Kajranców i Miskiszek są wymierzone w roku 1767. In unum gruntu plebańskiego przez szachownicy Połokiejsy, która leży między gruntami miasteczkowemi, włók 14, morgów 2, sznur 1, prętów 9, *pręcików* 9, ławek 5. Granice są pewne tak gruntów plebańskich, jako wioskowych. Dyferencja jest tylko jedna z jm. p. Rygmuntem. Dokumentów zaś na grunta nie ma, tylo *possessio* utrzymuje się. Proceder rozpoczął się o granicę w roku 1775 w *ziemstwie wiłkomirskim*, w Trybunale zaś koła duchownego w roku 1780 o kawał gruntu na zasiew zboża *beczek* 2½. Proceder nie ks. pleban, ale Rygmunt *komisarz* rozpoczął.

Plebania malacka nie ma do siebie żadnych placów, kamienic, miast, miasteczek, prócz 14 włók gruntu, jako się wyżej opisało. Ziemi nieużytecznej, to jest błot, jezior sznurów 5, boru nieużytecznego morgów 2, pręt 1, *pręcików* 6.

Sadzawek przy plebanii 2. Jezioro Wojorack zowiące się, drugie jezioro Żybebro. Wojomuk trzyma jm. p. Bieliński. Inwentarze zaś plebańskie przyświadczają, że te jeziora do plebanii należące, oba te jeziora są rybne. [l. 101] Do drugich zaś jezior *pogranicznych* wstępu żadnego nie ma.

Poddani malackiej plebanii zarabiają gruntu włók 8. Plebania na siebie zarabia włók 6, lecz nie wszystko zarabia, lasu i nieużytecznej ziemi jest wiele.

W zmianie od miasteczka wysiewa pleban żyta miary <i>komisyjnej</i> beczek	8.
W zmianie między gościńcem łabonarskim i kukuciskim beczek	9¼.
W zmianie przy jeziorze Postawie wysiewa żyta beczek	10.

Ziarno żytnie przynosi zysku gospodarzowi ziaren 2. Jarzyna rodzi jak najobficiej w polach malackich. Siana w każdym roku ukosi się do wozów 100, czasem i więcej. Folwarku wybudowanego osobnego dla czeladzi plebańskiej *folwarcznej* żadnego nie ma, w tymże samym budynku plebańskim mieszczą się, pomieniony budynek już jest wyżej opisany.

Gumno stare reperacji potrzebujące, w tym gumnie wrot z tarcic zbite dwoje na biegunach drewnianych z klamkami żelaznemi i z zamkiem wiszącym. Chlewów pięć bez dachu, nikczemnych, zgniłych, do nich wrot dwoje. Świron na jedną kondygnacją z 2-ma przykomorkami, w którym zasieków pięć. Drzwi 3-ie na zawiasach żelaznych z klamkami żelaznemi, jedne drzwi futrowane, ćwiekami nabijane, z zamkiem wewnętrznym, inne kłódkami zamykają się. 2-gi świron stary nikczemny, mały, dranicami kryty, drzwi na zawiasach żelaznych z klamką i kłódką do zamykania. Wozownia stara słomą kryta, przy wozowni stajenka na 6 koni z 3-ma przeorynami. Przy stajence odryna, przy odrynie powietka. Wszystkie te budowle od wozowni aż do powietki pod jednym dachem słomą kryte pod łopate. Warzywnia przy

plebanii stara słomą kryta z sionkami małemi. Browar dranicami kryty, w którym łaźnia z piecem kamiennym, okien 2. W browarze horno i kocioł sumptem terażniejszego plebana kupiony, do tego browaru wrota prostej roboty na biegunach drewnianych, z klamką i z zamkiem wiszącym. Parkan nakoło całej budowli sztakietowy i ostrokołowy, miejscami stary i zgniły, miejscami dobry, reperacji niepotrzebujący, a miejscami potrzebuje. [l. 101v]

Folwark przy plebanii nowej zabudowli potrzebuje, obory, warzywni, bo funditus zgniłe i opadłe, inne zaś budynki poprawy potrzebują, jako to przesypania, dachów nowych. Pleban terażniejszy nic nie zdezolował, prócz obor i warzywni. Przyczynił zaś gumno, browar, świron, te budynki nowe.

Inwentarz gospodarski należycie spisać nie można, ponieważ jks. pleban żadnego inwentarza nie ma podpisanego przez dziekana lub inną jaką osobę, pokazał tyło registr, co sam objął.

Inwentarz folwarczny		Sztuki
<u>Bydło</u>	Wolików ordynaryjnych dwa	2
	Krowa <i>ditto</i> jedna	1
<u>Ptastwo</u>	Gęsi starych sześć	6
	Indyczek <i>ditto</i> dwie	2
	Kaczek <i>ditto</i> dwie	2
<u>Naczynie różne</u>	Kubelków do warzywa	2
	Stawnia stara	1
	Dzież do chleba	2
	Dzieżek do solenia mięsa	3
	Półósminek malacki	1
	Żłukto stare	1
	Bójka do masła	1
	Beczek i antalików dobrych	6
	Ceberki dobre	2

Urzędnika do utrzymania gospodarstwa nie ma, sam panem i gospodarzem. Gospodyni, dziewczek, parobków etc. nie ma. Stroża ma do dozoru bydła i paszenia onego, chłopca do posług swoich chowa. Podatku płaci do Skarbu Rpptej na rok zł 101 gr 9 szel. 1. Czopowego nie płaci. Doni gratuiti płaci zł 9. [l. 102]

Stan poddanych. Przy kościele malackim jedni są ludzie, którzy siedzą na ogrodach i płacą daninę, inni zaś powinność dworowi odbywają.

Ludność		Majątek							Jurysdycczanie malatcy	Podatek		
Liczba	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciolki	Kozy	Owce		Świnie	Czynsz	Podymne
	syny	córki	konie	woły							zł	
1	1	1			2	1	2		1	Kazimierz Rymszewicz		10
2	1	2			1				1	Piotr Tomaszewski		8
3		1					2			Ewa Szumska wdowa		12
4	1	2	1			2				Jerzy Czakolis		6
5	1						1		1	Marcin Czyżewski		6
6	1	1	1						3	Jerzy Żegurawski		6
7									1	Marcin Wiszniewski		12
										Malaty i poddani <i>miasteczкови</i>		
	1		1	2	2	1	1		5	Stanisław Szakowicz, kura 1, jajek 15		15
										Suma		

Powinność jurysdycczan. Płaci każdy według kontraktu plebańskiego. Tudzież idą letnią porą do żniwa według ugody dni, innego żadnego podatku nie dają.

Powinność ciągłych malackich. Idą na tydzień po dni 2 do dworu z czym dwór każe. Straż odbywają tygodniową z kolei, każdy siedzi na włóki ½. Podymnego dają po zł 6 etc.

W miasteczku tylo jeden mieszka. Uciekłych zaś ludzi grunta pleban zarabia. Podymne zaś ludziom pozostałym z tych gruntów i domów do Skarbu Rpptej płacić każe. W domach uciekłych kątników poosadzał etc. [l. 102v]

Ludność		Majątek							Wieś Kajrańce	Podatek		
Liczba	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciolki	Kozy	Owce		Świnie	Czynsz	Podymne
	syny	córki	konie	woły							zł	
1		1	2	4	4	2	1		6	Jan Żabas, kura 1, jajek 15		12
2	5	3	2	6	3	2	2		5	Jakub Imbrasas „ 1, „ 15		12

3	3	3	3	4	4	2	1		6	Gabriel Umbras „ 1, „ 15		12
										Wieś Miszkiszki		
4	2	3	2	4	3	2	2		5	Gabriel Jacisz kura 1, jajek 15		12
5	1	2	2	3	2	1	2		4	Andrzej Worygas ditto 1, ditto 15		15
6	3	4	2	4	3	2	2		6	Maciej Umbrasas ditto 1, ditto 15		12
7	2	2	1	2	1	1	1		3	Symon Junczyonis ditto 1, ditto 15		12
										Suma		

Powinności poddanych wioski Kajranów i Miszkiszek. Idą na tydzień po dni 3 z czym dwór każe. Gruntu mają każdy po włóce, wszyscy z kolei straż tygodniową odbywają. Teraźniejszy pleban jak objął plebanią malacką, ośmiu ludzi straż odbywali, teraz zaś pięciu, z wielkim uciemieniem poddaństwo tą powinność wypełniają. Podymnego dawali po fl 7, teraz dają po fl 6 gr 10. Gwałtów letnią porą do żniwa żyta lub jarzyny dni 6 obowiązani odbyć po 2-ch z domu. Podróżczyzny żadnej nie odbywają.

Dwóch bojarów w Miszkiszkach idą także letnią porą do żyta lub jarzyny żniwa. Gwałtów 12 po dwóch. Podwod do Wilna 3 odbyć obowiązani. Płaca po talarów siedm oba. Młynu ani karczem do tych wiosek nie ma.

PARAFIA

Parafia malacka graniczy naokoło z parafiami uciańską o mil 3, [l. 103] z łabonarską o mili $1\frac{1}{2}$, z dubińską o mil 2, z giedrojską o mil 2, z widzieniską o mili $\frac{1}{2}$, z owantską o mil 2. Dłuzyny tej parafii mil 5, szyrzyna na mil 2.

Kolacja kościoła malackiego należy do biskupów wileńskich, ponieważ biskupi wileńscy odłączyli od dóbr stołowych klucza malackiego, wątpliwa kolacja być nie może, gdyż dobra są stołowe biskupie. W parafii malackiej leży miasteczko Malaty i dwór, tudzież ma w sobie inne dwory, zaścianki etc., jako się wyraża: wieś Kalize o milę 1, wieś Rymucie, zaścianek Kołekiszki o milę 1, wieś Łele o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Miszkuniszki o milę 1, wieś Kuzele o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Merejkiszki o milę 1, wieś Ejdecie o milę 1, zaścianek Janiszki o mili $\frac{1}{2}$. Te wsi, zaścianki należą do klucza malackiego jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego.

Dwór Szkudziszki i miasteczko częścią należy do jejm. p. Koziełowej *starościnej*, częścią do ichm. pp. Broniszów *sędziów wiłkomirskich*, wieś Mazuki o milę 1, wieś Melkiany o mil 2, wieś Łoluście o mili 1½, wieś Łaluikiszki o mil 2, zaścianek Skuduikiszki o mil 2. Te wsi, zaścianki należą do wyż wyrażonego jm. p. Bronisza *sędziego wiłkomirskiego*.

Dwór Suginty, wieś Suginty, wieś Słowele o mil 2, wieś Mielniki o mil 3, wieś Żelwy o mil 2, zaścianek Suraszka o mil 3, wieś Giecze o mil 2. Te wsi, zaścianki należą do jm. p. Janowicza *rotmistrza wiłkomirskiego*.

Dwór Czywile, wieś Czywile o mili 1, zaścianek Miskiszki o mil 2, wieś Minducie o milę 1, wieś Strakańce o milę 1. Te wsi, zaścianki należą do jejm. p. Komarowej *starościnej*¹ *czywiłskiej*.

Dwór Liliszki o milę 1, wieś Rudylicie o mili ½, wieś Gieluźniki o mili ½, wieś Antomalakiasty o mili ½, zaścianek Eigsaly o milę 1, zaścianek Pawnynece o milę 1. Te wsi, zaścianki należą do jw. jejm. p. Pongowskiej *generałowej WKL*.

Dwór Antodury, wieś Leoniszki, wieś Okmiany, zaścianek Kompy o mili ½. [l. 103v] Folwark Janów, zaścianek Antmaki o mili ½. Te wsi, zaścianki należą do wjm. p. Rygmunta *rotmistrza wiłkomirskiego*.

Dwór Jankietry, wieś Drusiańce o milę 1, wieś Szykiszki o milę 1, zaścianek Kuszczliszki o mili ¼. Te wsi, zaścianki należą do jm. p. Turniawskiego *skarbnego orszańskiego*.

Dwór Bebrusy, wieś Zajezerce, wieś Lelunce, o milę 1. Te wsi należą do jm. p. Narkiewiczza *skarbnego żmujdzkiego*.

Dwór Rujpiszki, zaścianek Neprasze, zaścianek Kaliże, o milę 1. Te zaścianki należą do wjm. p. Makarskiego *łowczego starodubowskiego*.

Dwór Jankietry, wieś Peczule, wieś Smyłgie, o milę 1, wieś Binbiry o mili ½. Te wsi należą do jm. p. Bielińskiego *rotmistrza wileńskiego*.

Dwór Jankietry, wieś Binbire, wieś Borejki, zaścianek Osopie o milę 1. Te wsi, zaścianki należą do jw. infulata *widzieniskiego*.

Greków, akatolików, lutrów, ewangelików żadnych nie ma, ani też innych akatolików nie ma. Żydów płci męskiej osób ....², kobiecej osób ..., innych żadnych. Bożnic ani oratoriów nie ma, prócz szkoły żydowskiej w miasteczku Malatach za pozwoleniem jw. Pasterza biskupa *wileńskiego* w roku 1728 *augusta* 18 dnia oraz utwierdzenia szkoły niewiernych Żydów malackich przez jo. księcia Ignacego Massalskiego biskupa *wileńskiego*, szczęśliwie panującego na biskupstwie stolicy *wileńskiej*, pod rokiem 1765 maja 18 dnia.

W parafii malackiej jeden tyło jest kościół filialny Skuduciszki, pod którym rokiem ten kościół zbudowany, żadnej wiadomości ani inwentarze,

¹ Rankr. *klaidingai nurodyta czešnikowej*.

² Rankr. *paliktas tarpas skaičiui įrašyti*.

suma ulokowana na folwarku Saukiszkach w *powiecie wiłkomirskim* z dyspozycji Brzostowskiego biskupa wileńskiego. Dziedzictwo tego folwarku w. ichm. pp. Koziełów.

Mogił prócz parafialnego [cmentarza] 3 przy kaplicach, 4-ta mogiła na cmentarzu. Parkan koło mogiły i cmentarza stary, opadły.

W miasteczku Malatach jest doktor Gasper Eberlin wiary katolickiej, felczer Żyd Fiszel Jankielowicz, oba doskonali w swojej sztuce. Osoby zaś mieniące się, iż umie sekreta służące do leczenia chorób, nie ma etc.

Zabobonów i gusłów żadnych w parafii malackiej nie ma.

Ubogich włączających się po parafii 7, wszyscy starzy, do robót nie zdadni. Sposób obmyślenia, aby nie żebrowali, jks. pleban malacki obmyślił szpital wybudować przy kościele, bo dotychczas szpitalu nie było i nie ma.

Kaplic w parafii malackiej 2, w Sugintach jm. p. Janowicza rotmistrza *wiłkomirskiego*, w Liliszkach jejm. pani Pungowskiej *generalowej* WKL. Na te obydwie kaplice posesorowie mają indulta podpisane od jo. księcia jm. biskupa wileńskiego, lecz onych czasu wizyty nie pokazali. Pleban zaś miejscowy przeświadczył, że pewnie mają. Prócz indultów mają brewe rzymskie w Sugintach¹ na ś. Józef, na ś. Mateusz od Klemensa XIV odpust nadany, w tej kaplicy po kilka Mszy odprawuje się. W kaplicy liliskiej od Piusa VI na dzień Nawiedzenia Najśw. Panny i ś. Kazimierza odpust zupełny, na ś. Symona Judy i na ś. Stanisław odpust niezupełny. Może także wielu księży będzie, tylu odprawują. [l. 105]

Z Sugint do kościoła malackiego mil 2, z Liliszek do kościoła parafialnego mila 1. Droga z obudwuch kaplic kamienista, bezpieczna jednak każdego czasu do przejazdu. Obydwie kaplice, sunginska [i] liliska, odległe są od domów mieszkalnych, obie te kaplice zgniłe, nowej erekcji potrzebujące.

Sprzęt kościelny. Tak w Sungintach [!], jako w Liliszkach mają sprzęt kościelny dobry, kielichi i patyny wyłacane, bez żadnej skazy. Preiuditium z pomienionych kaplic żadne nie dzieje się kościołowi parafialnemu. Kapelani po kaplicach mówią nauki, pospółstwo dla odległości miejsca pisać [!] do plebanii nie mają. Panowie zaś nic pospółstwu nie mówią, którzy nie przychodzą do kaplicy, Mszy słuchają, przymuszać zaś ludzi nie przymuszają, ostrzegać zaś pospółstwo, że im ten indult nie służy, nie ostrzega. Przyczyna utrzymania na czas dalszy tych kaplic inna być nie może, jak tylko odległości miejsca. Prócz Mszy czytanej, [którą] indult pozwala, żadne inne nie odprawuje się nabożeństwo. Nie praktykują się oraz żadne bałamuctwa ani fałszywe cuda na omanienie ludu prostego i przyzwyczajenie onych do ofert, jarmarków a razem i karczem.

---

¹ Rankr. Sungitach.

W kaplicy suginskiej kapelana nie ma, kiedy potrzeba, ksiądz z Malat zjeżdża, nadgrody żadnej pewnej nie bierze.

W 2-giej kaplicy jest kapelan, wielebny ojciec Józef Staniewicz Ordinis S. P. *Francisci* konwentualium. Lat 4 przy tej kaplicy mieszka, ma lat 63, wyświęcił się w roku 1741. Do posługi kościelnej zdalny, kazania i nauki dla spóółstwa dobrze mówi, do klasztoru wiel. oo. *franciszkanów* w. jejm. p. generałowa płaci co rok złp dwieście, № 200, księdzu zaś na habit daje. Mogiły są przy obudwach kaplicach, lecz spóółstwo tam się nie chowa, pleban miejsca broni. Przy kaplicy suginskiej potrzebne są mogiły, przy Liliskiej, że jest blisko kościół parafialny, nie są potrzebne.

SZKOŁA [L. 105V]

Przy kościele malackim szkoły parafialnej według rozrządzenia jo. księcia jm. Pasterza zbudowanej nie ma, ani też budynku osobnego dla dzieci i bakałarza. Jks. Januszkiewicz pleban malacki wymawiał się, że sposobu nie ma do wystawienia szkoły.

SUMY

Kościół malacki żadnych sum kapitałnych nie ma, prócz sumy 4000 tynfów, z jałmużny czasu powietrza zebrana. Ta suma nie do Malat, lecz do skuduciskiego kościoła filialnego należy. Biskup Brzostowski za sumą 4000 tynfów kupił folwark Saukiszki w *powiecie wiłkomirskim* w parafii malackiej leżacy, *successu temporis* o dyferencją folwarku Saukiszek procedować zaczęli jm. p. Kozieł *skarbnik* z jks. Reminkiewiczem plebanem malackim w roku 1751 *apryla* 30 dnia. Jks. Reminkiewicz poznawszy, że utraci sumę kościelną w zastawie będącą, ugodził się z jm. p. Koziełem, za konsensem jw. Zienkiewicza biskupa *wileńskiego*, sumę 4000 tynfów jm. p. Koziełowi, a jm. p. Kozieł prawem wiekuistym kościołowi skuduciskiemu filialnemu malackiemu wiecznymi czasy prawem wyderkafowym talarów 18 płacić opisał się, ewikcją tej sumy wniósł na dobra swoje Skuduciszki w *powiecie wiłkomirskim* i na to dał prawo przyznane w *majdeburii wileńskiej* 1750 *septembra* 8 dnia, w roku 1751 *apryla* 30 dnia dokument ugodliwy o folwark Saukiszki w *Trybunale Głównym WKL* jm. p. Benedykt Oganowski *nomine* jks. Reminkiewicza plebana malackiego *ad acta* podał. Osiemnaście talarów punktualnie dochodzi z Skuduciszek plebanowi malackiemu.

DOKUMENTA

1636. Wizyta kościoła malackiego przez jks. Daniszewskiego dziekana pobojskiego, w którym wyraża się, iż dokumenta funduszu malackiego są

wzięte do archiwum diecezjalnego. Takoz wyrażają się dwa jeziorka, [l. 106] należą do plebanii malackiej, to jest Wojem i Żyżebro. Opisanie kościoła malackiego i całego sprzętu, takoz zabudowania plebanii.

1750. Podanie jks. Oniszewskiego plebana malackiego pod rokiem 1750 przez jks. Jastrzębskiego dziekana pobojskiego.

1716. Opisanie kościoła malackiego i plebanii in toto przez jks. Ejgirda dziekana pobojskiego jks. Marcinkiewicz plebanowi malackiemu.

1767. Inwentarz pod rokiem 1767 opisujący stan kościoła malackiego i plebanii, podany per *commendam*. jks. Szredorsowi przez jks. Jastrzębskiego dziekana pobojskiego.

1765. Wizyta generalna jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego.

1750. Ekstrakt z majdebunii wileńskiej zapisu wyderkafowego, od jm. p. Koziela skarbnika lidzkiego jks. Reminkiewiczowi plebanowi malackiemu dany.

1755. Zapis wieczysto darowny pod rokiem 1755, przyznany w roku 1751 [?!] w Trybunale, od jm. p. Józefa Koziela skarbnika lidzkiego jks. Reminkiewiczowi plebanowi malackiemu.

1733. Inwentarz kościoła szkuduckiego [!] i cały sprzęt opisujący pod rokiem 1733, czasu wizyty jks. Niskowskiego plebana pobojskiego.

1746. Prawo wieczyste autentyczne na dwie włóki gruntu nazwanego Soleniszki od Władysława Koziela.

BIBLIOTEKA

Jks. pleban malacki żadnych ksiąg przy kościele malackim nie znalazł, swoich ma kilka książek i tych pod registraturą podać nie chciał. [l. 106v]

Roku 1782 septembra 28 po zakończonej wizycie jeneralnej dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego, kościoła i plebanii malackiej etc., według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego na całą diecezją wydanego, wszystko exacte dopełniwszy, akt wizyty mojej jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy i pieczęcią zapieczętowawszy limituje. Datum ut supra.

Ks. Wilczyński kanonik inflancki, dziekan pobojski.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D. [l. 107]

Wizyta Dziekaniska kościoła Inturskiego podług
modeluwa z kancelaryi kadwornej J. O. Kcia bne Ignaca
cego Makalskiego Biskupa wileń. wydanego w pamiątkę.

Wizyta w parafii Roku 100 w Nowoswina Syna Dziekiego
1787. dnia 10. 10. Dnia. Ja Dziekan Boboycki wiczy wyprawny z
listem Biskupim J. O. Kcia bne Ignacza Makalskiego Biskupa wileń. Bawrednie
do wszystkich Dziekanow Diocery wileń. na Dnia 9. Febmał. Roku 1787.
wydanym Bisk. wiczy J. O. Kcia bne Bopisanym y Bawrednie zaproszonym z.
Poznaczeniem Dziekanom aby każdy Seniorat, wiczy Dziekanostk odbywszy
najpóźniej w czasie koscioła Dekanata swego uczynił doniesienie.
Według takowey woli y rozkazowania Biskupiego zaydanyemu od czasu obiw-
owania J. M. Mikaliciowi Skorkiemu Bobozorowi Inturskiemu y woryskim
Kapłanom tal przy kosciole Inturskim iako wiczy y w Bawrednie miszkalczym
Tudzież obywatelom

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA INTURSKIEGO
PODŁUG MODELUSZA Z KANCELARII
ZADWORNEJ JO. KSIĘCIA JM.
IGNACEGO MASSALSKIEGO BISKUPA
WILEŃSKIEGO WYDANEGO SPORZĄDZONA

Actum w Inturkach¹ roku od narodzenia Syna Bożego 1782 miesiąca decembra 10 dnia. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za listem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy generalną wizytę dziekańską odbywszy, najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Mikołajowi Olędzkiemu proboszczowi inturskiemu i wszystkim kapłanom tak przy kościele inturskim, jako też w parafii mieszkającym, [l. 107v] tudzież obywatelom tak stanu szlacheckiego, jako też i pospółstwu, na wizytę generalną dziekańską na dniu wyż wyrażonym do plebanii i kościoła inturskiego² zjechałem, jurysdykę wizytatorską ufundowałem, a po ufundowanej jurysdykcji wizytę kościoła, plebanii, parafii etc. rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ

Kościół od Inturek miasteczka abo od jeziora Anteurki nazwany inturski fundowany od najjaśniejszej królowej polskiej nazwanej Bony w roku 1555, drewniany, a gdy ten upadły spustoszał w przeciągu czasu, fundował nowy ś. p. jks. Stefan Tomaszewski, na ten czas pleban inturski w roku 1739. Wyreperowany doskonale przez terażniejszego plebana chyba w dalszym czasie będzie potrzebował reperacji. Erygowany pod tytułem Najśw. Panny Wniebowzięcia, stawiony sztuką krzyżową, ma kaplic 4, długości kościoła sążni 14½, szerzyny sążni 7½. Tarcicami nakoło obity, na słupach dębowych stoi, cały gontami pokryty, na którym wieży dwie z krzyżami żelaznemi

---

¹ Rankr. Janiszkach.

² Rankr. janiskiego.

wielkimi, na kaplicach kopolki z krzyżami mniejszemi. Wchodząc do kościoła drzwi podwójne futrowane na zawiasach, krukach żelaznych, poboczne drzwi takż futrowane pojedynkowe, na zawiasach, krukach żelaznych. Z babinca do kościoła idąc drzwi na zawiasach, krukach żelaznych. Bokowe i co do kościoła drzwi [z] zamkami wewnętrznymi i krukami żelaznymi. Wewnątrz podłoga z dyl drewnianych, sufit z tarcic heblowanych należyty. Okien w całym kościele w drzewo oprawnych dwanaście. Ławek prostej roboty ośm. Ołtarzów w całym kościele 5. Ołtarz 1-szy wielki z dwoma kondygnacjami snycerskiej roboty malowan i wyzłacan, w niższej kondygnacji obraz Panny Maryi Pana Jezusa na rękę trzymającej, w wyższej kondygnacji obraz Ś. Kazimierza patrona WKL. [l. 108]

Ołtarz 2-gi Ś. Tadeusza, na 2-giej kondygnacji obraz Ś. Antoniego nowy, malowany i wyzłacany.

Ołtarz 3-ci Ś. Józefa, na 2-giej kondygnacji obraz Ś. Barbary nowy, malowany i wyzłacany.

Ołtarz 4-ty Matki Boskiej, na 2-giej kondygnacji Imie Maryi, malowany i częścią pozłacan.

Ołtarz 5-ty Pana Jezusa, na 2-giej kondygnacji statua rznieża Pana Jezusa niemalowana, ołtarz po części malowany.

Uroczystości w tym kościele na Najśw. Matką Różańcową, odpust temu bractwu nadany. Konkurs ludzi niezbyt wielki na tę uroczystość.

Kościół inturski¹ niekonsekrowany, tylo benedykowany, jak ludzie starszy świadczą, że benedykowany przez jw. Puzyń biskupa inflanckiego.

Obligacji żadnych kościół inturski¹ nie ma, prócz Mszy parafianom w niedziele i uroczystość jaką.

Srebro i cały sprzęt kościelny		Grzywny	Łoty	Sztuki
Srebro przenośne	Monstrancja duża	11		1
	Monstrancyjka mała bez melchizedecha	2	8	1
	Kielichów z patynami, intus pozłacane	4¼		3
	Puszka wielka	2½		1
	Puszka mała	2¼		1
	Aniołków srebrnych	2		2
	Koron srebrnych	2		8
	Wotum srebrnych na ołtarzach	2		24
<u>Cyna</u>	Lichtarzów wielkich 6, małych 6 cynowych, <i>efficit</i>			12
	Vasculum pro oleis sacris			1
	Krzyżów cynowych			2 [l. 108v]

¹ Rankr. Janturski.

<u>Mosiądz</u>	Kociołek do wody święconej	1
	Trybularz mosiężny	1
<u>Miedziany</u> kociołek pro fonte baptisandorum [?]		1
<u>Spizowe</u>	Dzwonków przy ołtarzach małych	4
	Dzwonek przy zakrystii	1
<u>Ornaty</u>	Ornat sztofowy biały z galonem srebnym, jak do Mszy	1
	Ornat drojetowy niebieski ditto	1
	Ornat adamaszkowy biały ditto	1
	Ornat mieniony niebieski ditto	1
	Ornat grubrynowy czerwony ditto	1
	Ornat pasowy ditto ditto	1
	Ornat kitajczany niebieski ditto	1
	Ornat popielaty kitajczany ditto	1
	Ornat zielony w paski ditto	1
	Ornat sztofowy w różne kolory ditto	1
	Ornat gredyturowy żałobny ditto	1
	Ornat kałamejkowy żałobny ditto	1
<u>Kapy</u>	Kapa sztofowa w różne kolory	1
	Kapa granatowa	1
<u>Bielizna</u>	Alb tkackich z korunkami prostemi	6
	Komż tkackich ditto ditto	5
	Humerałów	6
	Ręczników	6
<u>Księgi</u>	Mszał nowy z brzegami wylaczanemi	1
	Mszałów używanych starych	2
	Agendka 1, ewangeliczka 1, kantyczki chórowe z notami, efficit	3 [l. 109]

Adauca poczynione kościołowi inturskiemu przez jks. Olędzkiego plebana inturskiego wyrażają się, które znajduje się nad inwentarz podawczy przy objęciu in actualem possessionem kościoła, plebanii etc.

		Sztuki
<u>Adauca</u>	Alba tkacka jedna	1
	Zasłonki tkackie	1
	Welumów kitajczanych	2
	Zasłonki kitajczane bogate	1
	Antepedium złożone	1

<u>Adauca</u>	Tuwalnia rąbkowa	1
	Zasłonka <i>ditto</i>	1
	Zwierciadło	1
	Baldachim kitajczany	1
	Komża tkacka	1
	Tabliczka srebrna	1
	Biretów czarnych	3
	Zasłonki sztofowe bogate w. Towińskiej starościnej	1
	Monstrancja wartująca do zł 1000 terażniejszego plebana	1
	Zasłonki do wielkiego ołtarza	1
	Komża szwabska	1

Organ w tym kościele jest na głosów ... ¹, żadnej reperacji nie potrzebujący. Lampa zawsze nie pali się, ponieważ beneficium na nią nie wystarcza. Cmentarz nakoło kościoła dobrze oparkaniony, na którym dzwonnica oddzielna od kościoła stoi, na niej dzwonów pomiernych 3.

SZPITAL

Szpital przy kościele mizerny, w nim piekarnia z sieńkami, kryty, bez żadnego funduszu, ubogich w nim mieszka obojej płci osób 5, których powinność kościołowi usłużyć. Żywność mają od jks. plebana, a najwięcej od parafian. [l. 109v]

PLEBAN

Mikołaj Olędzki z powiatu brasławskiego, mający lat 71, posyduje to beneficium od roku 1757. Wyświęcony w roku 1745. Wzięty na prowizją ś. p. jks. Korsaka *kanonika wileńskiego*, edukował się [w seminarium] in Monte Salvatoris. Prócz beneficium inturskiej [plebanii] żadnego innego nie ma beneficium. Plebania inturska leży w *województwie wileńskim*. Prezentowany na to beneficium od Augusta III króla polskiego, prezenta takowa nie podpadają żadnej kwestii. Pleban inturski wikariusza przy sobie nie ma.

BRACTWO

Fest jeden tylko Najśw. Panny Różańcowej wprowadzon przez ww. ichm. księży dominikanów. Dochodów żadnych nie ma. Po skasowaniu kap, ponieważ choć i chodzą na kwestę, nic nie dostają. Te bractwo wprowadzone

¹ Rankr: *paliktas tarpas skaičiui įrašyti.*

staraniem jks. Mikołaja Olędzkiego proboszcza inturskiego¹ za pozwoleniem in scripto producto ojca Jana Tomasza de Borxadors generała *dominikanów* w roku 1763 *apryla* 4. Takowe bractwo jest potwierdzone przez w. jks. Karpia oficiała *wileńskiego* roku 1763 *junii* 18.

Sprzęt bracki: Ołtarz Najśw. Panny Różańcowej i Pana Jezusa, ołtarzyk noszący Najśw. Panny Maryi, częścią wyślacany i posrebrzan, na 2-giej stronie [obraz] Pana Jezusa.

<u>Dalszy sprzęt bracki etc.</u>	Choraław polna karmazynowa kitajczana	№ 1
	Choraław procesyjna podarta	№ 1
	Choraław żałobna z wyrazem śmierci	№ 1
	Krzyż cynowy	№ 1
	Ampulek cynowych para	№ 1

Zakonników, zakonnice w parafii inturskiej żadnych nie ma.

PLEBANIA

Plebania od kościoła na przętów 5 nowo wybudowana, z izbą, komorą, spiżarnią i sieńmi, ma w sobie drzwi 4 na zawiasach, z klamkami, okien szkła prostego 8. Przy niej świronek, stajenka, wozownia. Ogrodu fruktowego żadnego nie ma. [l. 110]

FOLWARK

Folwark do tego kościoła nazwany Rudesza z wsią do niego należącą, który, jak sonat *privilegium*, pierwiej zwan był Grynołok, potym Krutynańce, a teraz Koczergi, nadane od królowej Bony w roku 1555. Leży od plebanii o milę 1. Fundusz tego folwarku oddany ad *archivum diecesanum*. Mający położenie swoje w jednym położeniu, graniczy z 1-nej strony z Kierszeliszkami jm. p. Wołczka *cześnika orszańskiego*, Daby z wioską Andruszanami do *starosty inturskiego*² należącą, a potym z Dubinkami jo. jm. *Radziwiłły wojewody wileńskiego*, tuż z gruntami malackimi jo. jm. *Massalskiego biskupa wileńskiego*, takoz przez jezioro Łokaje i Urkę idzie granica do zaścianku jw. metropolity. Wymierzony przez komisarzów zesłanych od jw. Abrahama Woyny biskupa wileńskiego i aż dotąd bez żadnej zostaje kłótni, długości szerokości na mili ćwierć, ma w sobie włók 16, ale więcej ziemi nieużytecznej. Jezioro 1 pośród tych gruntów sosnami zawalone, rybne, ale dla czepów

¹ *Rankr. inflanckiego.*

² *Rankr. inflanckiego.*

nie łowie się. Jks. pleban zarabia na sobie gruntu włók 2. Ludzie mają na użytek swój włók 5, reszta w jeziorze, lasach i w nieużytecznym gruncie. Zasiewa żyta na zmianie 1-no rocznej *beczek* 5½, jęczmienia $\frac{5}{8}$, pszenicy $\frac{1}{16}$, grochu $\frac{2}{8}$, owsa *beczek* 3, gryki $\frac{4}{8}$. Te wszystkie ledwo przynosi profitu ziarno gospodarzowi. Siana co rok ukosi się do wozów 15 lub 20.

Opisanie zabudowania folwarku Rudesza¹. Budynek mieszkalny z dwoma komorami i spizarnią, w drugim końcu piekarnia z komorą i sieni. Świronków na zboże dwa, a dwa na chusty lub odzież gospodarską, z chlewami, stajenką, warzywnią, z dwoma odrzynami, z dwoma gumnami, w dole lodownia. Te wszystkie zabudowanie stawione przez terażniejszego proboszcza. Co do czeladzi, urzędnika ani gospodyni nie ma, tylo parobków dwóch, dziewczek dwie, pastuchów dwa, furman jeden. [l. 110v]

Podatku płaci do Skarbu Rpptej podymnego zł № 8.
 ..... czopowego zł № 5.
 ..... młynowego zł № 6.
 ..... doni gratuiti zł № 14.

Inwentarz folwarczny według inwentarza podawczego circa tradicione actuali plebanii jks. Olędzkiemu ad presens plebanowi inturskiemu przez jks. Onufrego Jastrzębskiego dziekana pobojskiego, ni w czym nienadwerżony w całości in fundo znajduje się.

		Sztuki
<u>Bydło</u>	Wolów ordynaryjnych	2
	Krów starych	2
	Podciolek	1
<u>Świń</u>	starych cztery	4
<u>Ptastwo</u>	Gęsi starych	4
	Kur starych	5
<u>Naczynie folwarczne różno</u>	Kubłów dużych	2
	Kubłów małych	2
	Dzieża do chleba	1
	Wiader do wody	4
	Talerzy drewniane	4
	Garniec drewniany	1
	Łyżek	6
	Misek	2
	Nieculek drewnianych	2
	Siekiera stara	1

¹ Rankr. Redesza.

STAN PODDANYCH [L. III]

Folwark Rudesa ma wioskę Kaczerga z sześciu poddaniem. Jurysdycczan, bojar żadnych nie ma, prócz karczmy, Rudesa takż nazwanej. Karczmę arenduje Żyd Mochim Mejlechowicz, razem i młyn folwarkowy, płaci co rok po złp sto dwadzieście, № zł 120.

Ludność				Majątek					Wieś Kaczerga	Podatek		
Liczba	Kobiety	Mężczyzn	Syny	Córki	Konie	Woby	Krowy	Podziol		Świnie	zł	gr
1	1	1	3		1	1				Maciej Kaczerga, żona Anna, synowie Andrzej, Antoni, Jerzy	8	
2	1	1	3		1	1				Józef Sydabrys, żona Katarzyna, synowie Stanisław żonaty, Jerzy, Marcin	8	
3	1		1		1	2				Piotr Kaczerga bezzenny, synowiec [?] Michał niezonaty	8	
4	1	1	3		1	2				Jakub Cieszulis, żona Krystyna, synowie Tomasz, Jakub, Jerzy	8	
5	1	1	3		1	2				Stanisław Cieszulis, żona Elżbieta, synowie Andrzej, Marcin, Jan	8	
6	1	2			1	2				Stanisław Sydabrys, żona Maryanna, bezdzietni, brat Michał	8	
										Suma		

Powinność poddanych. Odbywają na tydzień dni trzy z czym dwór każe, bez utrznika. Drogi odbywają – do Wilna na rok jedna. Dziakła dają na zasiew z chaty po ośmin trzy miary komisyjnej żyta, te 3 ośminy dziakielnego powinien każdy swemi dniami zasiać, zabronować etc. Podymnego każdy z nich daje na rok po zł 8. [l. IIIv]

PARAFIA

Parafia inturska graniczy z parafiami z dubińską, łabonarską, małącką, janiską, długości mili półtory, szerokości mila 1. Od kościoła parafialnego do dubińskiego mila 1, do łabonarskiej [parafii] mili 1½, do małąckiej mila 1, do

janiskiej mili $\frac{1}{2}$. W parafii inturskiej, prócz plebanii, wyrażają się dwory, wsi, zaścianki. Dwór inturski, zaścianek Rudynie o mili $\frac{1}{4}$, wieś Dudonasy o mili $\frac{1}{4}$, wieś Saduiki o mili $\frac{1}{4}$, zaścianek Żaluniszki o mili $\frac{1}{2}$, wieś Łaputańce o milę 1, wieś Balczańce, wieś Mackuńce, wieś Dalidy o milę 1, wieś Wiżyńce, wieś Wejkszańce o mili $\frac{1}{2}$. Ten dwór, wsi, zaścianki należą do jejm. p. Towiańskiej *starościnej* inturskiej¹.

Folwark Antogołony, wieś Sadoniszki, zaścianek Gulbiszki, zaścianek Borutyszki o milę 1. Ten folwark, wsi, zaścianki należą do jm. p. Buyki *budowniczego* wilkomirskiego.

Wieś Miżańce, zaścianek Paszkańce o milę 1, wieś Popiszki o mili $\frac{1}{4}$, zaścianek Kaczaniszki o milę 1. Te wsi, zaścianki należą do jo. księcia jm. Radziwiłły *wojewody* wileńskiego.

Folwark Budkowszczyzna, zaścianek Lesiszki o milę 1, zaścianek Wołkuniszki. Ten folwark i zaścianek należą do ichm. pp. Jakuba i Ignacego Wojnowskich.

Zaścianek Nilejczyszki o milę 1, należy do ciwuństwa wileńskiego.

Wieś Reukucie, wieś Zamokule o milę, folwark Bebrusy o milę 1. Ten folwark, zaścianki należą do jm. p. Wasilewskiego *rotmistrza* orszańskiego.

Folwark Żejny, wieś Rymyszyszki, wieś Jachmiszki, wieś Medyny o milę 1. Ten folwark, wsi, zaścianki należą do jm. p. Giecewicza, *miecznika* wileńskiego.

Folwark Kierszeniszki, wieś Metele, zaścianek Skinderyszki, zaścianek Jurszyszki o milę 1. Ten folwark, wsi, zaścianki należą do jm. p. Wołzka *czeńnika* orszańskiego.

Folwark Reputana, zaścianek Zonkiszki o milę 1, należy do ichm. pp. Stankiewiczów. [l. 112]

Folwark Beneszyle należy do jm. p. Wyszymierskiego, o milę 1.

Folwark Manatony o milę 1 ichm. pp. Bieluńskich.

Folwark Jurkiszki jm. p. Skindera o milę 1.

Folwark Rudesza należy do jks. inturskiego z wsią Kaczergami, należącymi do plebanii inturskiej, o milę 1.

Wieś Szymańce, wieś Matałańce o milę, należą do plebanii mejszagolskiej.

Folwark Wołkury, wieś Wałkuniki, zaścianek Uta, zaścianek Resztuniszki, Nowosady o milę 1. Te wsi, zaścianki, folwark należą do jm. p. Towiańskiego *starosty* inturskiego².

Wioska Januszki, należąca do kapituły wileńskiej.

Zaścianek Staszkuniszki, zaścianek Szczury o milę, należą do jo. księcia jm. Massalskiego *biskupa* wileńskiego.

¹ Rankr. inflańskiej.

² Rankr. inflańskiego.

Szachownica jm. p. Raczyńskiego o milę 1.

W parafii inturskiej kościoła filialnego żadnego nie ma prócz parafialnego.

Mogił chociaż jest wiele w parafii, na których czasu powietrza ludzie się grzebli w roku 1710, w tych czasach te opuszczone, nicht się na nich nie grzebie się, nie są oparkanione w całej parafii, przy kościele inturskim parafialnym i przy kaplicy folwarkowej plebańskiej zwanej Rudesza parafianie grzebią się. Cmentarz kościoła, kaplicy bez nagany żadnej, dobrze oparkaniony, z wrotami, fortkami zamczystemi.

Jarmarku w całym przeciągu roku żadnego nie ma przy kościele inturskim.

Felczera ani chrześcianina, ani Żyda żadnego w parafii inturskiej nie ma, osoby też takiej, która by się znała na leczeniu chorób, nie ma.

Zabobonów, gusłów ludzie parafii inturskiej żadnych nie znają, wszyscy dobrze utwierdzeni w religii katolickiej przez swego plebana, w należyтым porządku prawa kościelnego życie prowadzą.

Ubogich włóczących się po parafii nie ma, prócz co przy kościele w szpitalu. Do zniesienia żebractwa sposób w istocie najskuteczniejszy – w każdej parafii należałoby szpital wystawić dla ubogich, a ten konstytucją sejmową utwierdzony i pensją roczną ze skarbu narodowego prowentami opatrzony, a będzie oczewistym skutkiem i pomniejszenie żebraków. [l. 112v]

W parafii inturskiej jest jedna kaplica plebana inturskiego przy folwarku Rudosie. Na tę kaplicę w roku terażniejszym jks. pleban inturski indulta nie ma. Ta kaplica leży od kościoła parafialnego o milę 1, do niej droga błotnista, do przejazdu jednak bezpieczna. Taż kaplica Rudeska jest odległa od domu mieszkalnego, stoi między borem i jeziorem Rudiskim. Jks. pleban dla wygody swojej przy folwarku zbudował za pozwoleniem jo. księcia jm. biskupa wileńskiego, reperacji żadnej nie potrzebuje. Sprzęt kościelny, jako to: ołtarz cum omnibus requisitis dobrze zrobiony i opatrzony, argenteria i ornaty w potrzebie z kościoła parafialnego bierze się. Kaplica Rudeska nie jest cum preiudicio matricis ecclesiae, ponieważ jks. pleban mając indult w dni tylo powszednie odprawować Msze, zjeżdżają oglądać gospodarstwa, prócz Mszy czytanej, inne nabożeństwo nie odprawuje się i nie praktykuje się.

Fałszywe cuda i bałamuctwa dla przywabienia pospółstwa do ofert, jarmarków a razem i karczmy nie ma.

SZKOŁA

Przy kościele inturskim szkoły parafialnej nie ma. Jks. pleban ledwo sam wyżywić się może, gdyż plebania uboga, parafianie do ekspensu wybudowania szkoły przyłożyć się nie chcą. Znowu przy kościele inturskim nie masz gruntu

czyli placu, gdzieby takowy dom postawić, nakoło kościoła całego są grunta całego dworu inturskiego.

SUMY

Kościół inturski żadnych pieniężnych sum nie ma na procentach funduszowych.

DOKUMENTA [L. 113]

1555 miesiąca ... Fundusz królowej Bony na plebanią, kościół inturski, z folwarkiem Rudesą zwany*m*.

1636. Wymiar gruntów folwarku Rudesy przez *komisarzów* i *komornika* z rozkazu Abrahama Woyny *biskupa wileńskiego*.

1775. Inwentarz lustratorski jks. Jakuba Niskowskiego dziekana pobojskiego.

1775. Inwentarz kościoła inturskiego przez jks. Niskowskiego dziekana pobojskiego sporządzony.

BIBLIOTEKA

Biblioteki żadnej przy kościele inturskim nie ma. Pleban terażniejszy ma za swoje pieniądze kupione księgi, do zarejestrowania nie podał.

Roku 1782 miesiąca decembra dnia 12. Po zakończonej wizycie dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego dziekana pobojskiego, kościoła, plebanii, parafii, folwarku etc. inturskiego, według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego na całą diecezją wydanego, wszystko exacte dopełniwszy, ponieważ czasu wizyty mojej wszystko w należytych porządku w kościele, plebanii, folwarku etc. widziałem i oglądałem, przeto wszystkie rozrządzenie w staranności circa fundum ecclesiae in spiritualibus autem pobożności i gorliwości jks. Mikołaja Olędzkiego plebana inturskiego pochwaliwszy et perseverantiam w pierwszej staranności circa fundum autem in spiritualibus zaleciwszy, akt wizyty mojej jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy i pieczęcią zapieczętowawszy limitowałem. Datum ut supra w plebanii inturskiej.

Ks. Wilczyński kanonik *inflancki*, dziekan pobojski.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. dziekańskiej. [l. 113v; l. 114]

Wizyta Dziekana Kościoła Dubińskiego w
 pot y Alaryi podług modelu z Kancela-
 ryi Sadowney J. K. S. Ignacego Massal-
 skiego Biskupa wileń. wydanego Sporzadzona.

Wizyta w Dubinkach Roku 1822. Miesiąca Marca 12. Ja Działa Kobylecki wicy wyprawny za Bro-
 dem Baworskim J. K. S. Ignacego Massalskiego Biskupa wileń. Baworski
 ni do wysyłał Dziekanowi Dziecary wileń. na Dniu 9. Febraia 1822 Roku.
 wydaney Bisku tego J. K. S. Ignacego Massalskiego podpisanym y pieczęcią z pieczęcią
 z Kancelaryi Dziekanow, aby każdy Tenże wicy Dziekanów, odbywszy tak
 najdokładniejszemu oszanie Kancelaryi Dekanatu swego uczynił doniesienie
 Według tabelki wot y rozpisania Baworskiego na wydanym oszanie abo-
 cionem 17. Baworski Inwalow Albanow Dubińskiego y Alaryi y wicy
 ten napisanem tak przy Kościele Dubińskim jako wicy Baworski marszałkim
 wicy odbywaniem tak Kancelaryi Dekanatu jakże Baworski na wicy De-
 kanatu Dziekanów na Dniu 12. Marca roku wicy wyprawnego do Kancelaryi Biskupa
 Dubińskiego, wicebiskupa wicy wicebiskupa wicebiskupa, a po upływie
 wicy wicy

[12]

№ 345

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA DUBIŃSKIEGO,
WESPÓŁ I ALTARII PODŁUG MODELUSZU Z
KANCELARII ZADWORNEJ JO. KSIĘCIA JM.
IGNACEGO MASSALSKIEGO BISKUPA
WILEŃSKIEGO WYDANEGO SPORZĄDZONA

Actum w Dubinkach roku od narodzenia Syna Bożego 1782 miesiąca decembra 12 dnia. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za procesem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii 1782 roku wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy jeneralną wizytę dziekańską odbywszy, jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Pawłowi Trzeciakowi plebanowi dubińskiemu i altaryście, i wszystkim kapłanom tak przy kościele dubińskim, jako w tejsze parafii mieszkającym, tudzież obywatelom, tak stanu szlacheckiemu, jako też pospółstwu, na wizytę jeneralną dziekańską na dniu 12 decembra roku wyż wyrażonego do kościoła, plebanii dubińskiej zjechałem, jurysdykcją wizytatorską ufundowałem, a po ufundowanej [l. 114v] jurysdykcji wizytę plebanii, kościoła, altarii, parafii etc. rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ

Kościół dubiński fundowany od Kazimierza II króla polskiego w roku 1449 apryla 23, drewniany, stary, reperacji potrzebujący, dachu, podłogi i okien. Erygowany pod tytułem Niepokalanego Poczęcia Panny Maryi.

Wchodząc do kościoła z frontu przedniego drzwi pojedynkowe na zawiasach żelaznych, z drugiej strony drzwi takież pierwszym podobne, bez zamków, ze środka drągami drewnianymi zasuwiają się. Z babińca idąc do kościoła drzwi podwójne bez zasuwki etc. Z kościoła idąc do zakrystii, a z zakrystii na cmentarz drzwi pojedynkowe na zawiasach żelaznych. Cmentarzowe drzwi z zamkiem wewnętrznym starym. Okien w całym kościele 12 w drzewo oprawnych. Ławek starych reperacji potrzebujących dziewięć

dla parafianów. Podłoga i stolowanie z tarcic starych. Na kościele wieżyczek dwie z krzyżami żelaznymi. Dach gontami kryty. W tym kościele ołtarzów 5, które opisują się.

Ołtarz 1-szy wielki snycerskiej i stolarskiej roboty, częścią malowany, a częścią posrebrzan. W nim obraz Niepokalanego Poczęcia Panny Maryi. Na 2-giej kondygnacji obrazu żadnego nie ma, tylko gwiazda Imie Maryi.

Ołtarz 2-gi Ś. Anny, stolarskiej roboty, częścią malowany, a częścią posrebrzan. Na 2-giej kondygnacji obrazu żadnego nie ma.

Ołtarz 3-ci Ś. Antoniego stolarskiej roboty, malowany, na drugiej kondygnacji obraz mały Ś. Franciszka.

Ołtarz 4-ty Najśw. Matki Szkaplernej, snycerskiej i stolarskiej roboty, pozłacan, a częścią srebrzan. Na drugiej kondygnacji obraz Ś. Symona Judy.

Ołtarz 5-ty Niepokalanego Poczęcia snycerskiej roboty i stolarskiej, częścią złocon i srebrzan, a częścią malowany. Ten ołtarz jest altaryski, z funduszu Krzysztofa i Barbary Giedrojciców.

Kaplic w kościele dubińskim żadnych nie ma. Altarii są dwie przyłączone [l. 115] do funduszu plebańskiego. Giedrojciców fundowana w roku 1542 nowembra 2. Do tej altarii jest siedziba zwana Bijuciszki, od plebanii o milę 1. Siedziba funduszowa razem z folwarkiem opisuje się. Obligacja tej altarii Msza 1 w środę w każdym tygodniu za dusze Krzysztofa i Barbary Giedrojciców. Altaria druga fundowana w roku 1478 iulii 21 od Nikraszewiczowej Ejrudowiczowej razem z synami Bogdanem i Zygmuntem. Ta altaria czasu prześladowania kalwinów odeszła od kościoła dubińskiego. Zostaje dopiero w posesji jm. p. Walentynowicza *rotmistrza wileńskiego*. Folwark zowie się Bijuciszki, leży w *województwie wileńskim* w parafii dubińskiej, można byłoby łącznie dojść odpadłego funduszu, gdyby ekspensa na proceder wystarczały, dokumenta na to są autentyczne in archivo diecesano, a coram fundo wyjęte copiatim w roku 1763 *augusta* 16.

Uroczystości w kościele dubińskim: wszystkie dni święte Matki Boskiej, signam [?] in maculam [?] *Cordis* [?], ś. Jerzego, Ś. Trójcy i ś. Mateusza. Na pomienione festa za antecesorą terażniejszego plebana poginęły *breve* rzymskie nadające odpusty. Konkurs ludzi w pomienione uroczystości wielki bywa.

Kościół dubiński czy jest konsekrowany, inwentarze nie przeświadczają, są jednak znaki na ścianach, aniwersarza dedykacji parafianie nie obchodzą.

Obrazu cudownego ani księgi, w której by były opisane cuda, przy kościele nie ma. Obligacje w kościele dubińskim, prócz Mszy parafialnej w niedziele i dni święte, jest jedna tylko altaryska funduszowa – w środę każdego tygodnia za duszę Krzysztofa i Barbary Giedrojciców.

Srebro i cały sprzęt kościelny		Łoty	Sztuki
<u>Srebro przenośne</u>	Monstrancja srebrna z promieniami kilką wyzłaczanemi Pixis wyzłacany mały Kielich z patyną, intus pozłacane Kielich mosiężny i patyna mosiężna, intus et extra pozłacane		1 1 2 2 [l. 115v]
<u>Srebro miejscowe</u>	W ołtarzu Niepokalanego Poczęcia brackim sukienka srebrna okrywająca całą statwę malowaną [?], korona na głowie srebrna, księżyc pod nogami srebrny, pozłacany, <i>efficit</i> W ołtarzyku brackim noszącym sukienka srebrna		3 1
<u>Ornaty</u>	Ornat sztofowy niebieski, z galonikiem złotym okładany, stary, podarty, cum omnibus requisitis Ornat partyrowy czerwony, stary, podarty, z stułą, manipularzem Ornat atlasowy czerwony z kolumną białą, cum omnibus requisitis Ornat atlasowy zielony z manipularzem Ornat fioletowy z stułą, manipularzem Ornat atlasowy żałobny stary Ornat lamowy biały z kolumną kitajkową w paski niebieskie, białe, z galonem srebrnym, bez stuły Ornaty dwa sztofowe, dno siarczyste, na nim kwiaty srebrne, jeden z nich z kolumną białą materii tureckiej, z galonem srebrnym, jak do Mszy		1 1 1 1 1 1 1 1 2
<u>Kapy</u>	Kapa atlasowa fioletowa stara		1
<u>Bielizna</u>	Alb tkackich z korunami, starych, podartych Alba szwabska nowa Komż tkackich dla księży starych Komż kuźelnych 5, tkacka 1, dla chłopców Humerałów podartych Tuwałów wełnianych z różnym wyszywaniem Szwabska z korunkami Tuwałów tkackich nowych i starych Korporałów Puryfikaterzów Pasków nicianych Flor żałobnych na zasłonięcie krucyfiksów w żałobne dni		4 1 3 6 3 2 1 [l. 116] 19 8 18 2 3

<u>Chorągwie</u>	Procesjów dużych z fręzlami jedwabnymi, po części pourywane Procesjów mniejszych z fręzlami i kutasami włóczkowemi Chorągiew żałobnych Proporców materialnych i kolorów różnych	2 2 2 10
<u>Cyna</u>	Lichtarzów średniej wielkości Lichtarzów małych popsutych Krzyż bracki Ampulek 4, do nich taca 1, <i>efficit</i>	6 4 1 5
<u>Mosiężnych</u>	Kociołek do wody święconej Lichtarzyków brackich małych	1 2
<u>Miedzianych</u>	Kotłów brackich na chórze	2
<u>Spiz</u>	Dzwonów w dzwonnicy nad babińcem Na wieżycze sygnaturka 1, przy zakrystii 1, <i>efficit</i> Dzwonków przy ołtarzach 2, przy bursach 2, <i>efficit</i>	3 2 4
<u>Różne rzeczy</u>	Obraz Ś. Piotra 1, Ś. Pawła 1, <i>efficit</i> Ołtarzyków noszących brackich Baldachim adamaszkowy z fręzlami do procesji Sukna karazii czerwonej do zaścielenia ołtarzów 3-ch Poduszek na ołtarzach pod mszały Krzyżów drewnianych małych 3, gipsowy 1, <i>efficit</i> Krzyż duży na balce śród kościoła Całun sukna ordynaryjnego stary Lamp szklanych 11 całych, cieniów 3, <i>efficit</i> Figura Resurrectionis Paschał duży z wosku białego Żelazo do pieczenia opłatków Lampa żeściana wisząca w kościele Ambona w kościele	2 3 1 3 [l. 116v] 3 4 1 1 14 1 1 1 1 1 1
<u>Książki</u>	Mszał stary duży Mszał mniejszy Mszalik żałobny Agendka stara podarta Ewangeliczka Metrycznych dawniejszych Baptisatorum 1, copulatorum 1, mortuorum 1, <i>efficit</i>	1 1 1 1 1 8 3

Ten cały sprzęt kościoła dubińskiego według inwentarza podawczego pod rokiem 1781 decembra 16 jks. Trzeciakowi plebanowi i altaryście dubińskiemu w całości znajduje się, nic nie utracił, adauktów też żadnych nie poczynił.

Lampa nie pali się zawsze w kościele przed wielkim ołtarzem, tylo czasu nabożeństwa. Pozytyw stary, mniej do użycia zgodny, na głosów ...¹

Cmentarz nakoło kościoła oparkaniony i zamykany bywa etc.

Dzwonnicy przy kościele udzielnej nie ma, na wieżach kościelnych dzwony zawieszzone, dobrych 2, zepsuty 3-ci. [l. 117]

SZPITAL

Szpital przy kościele dubińskim wcale opadły, nowego zabudowania potrzebuje. Funduszu nadanego zniskąd nie ma. W tym szpitalu męskiej płci osób 4, kobiety 4. Powinnością ich jest służyć kościołowi parafialnemu. Żyją z łaski jks. plebana i parafianów swoich.

PLEBAN

Paweł Trzeciak pleban i altarysta dubiński, urodził się w powiecie grodzieńskim w roku 1748 ianuarii 16. Posyduje plebanią i altarią dubińską od roku 1781 iunii 19. Wyświęcony na kapłaństwo w roku 1773 septembra 18. Na prowizją jks. Michała Staniszewskiego plebana worniańskiego. Edukował się in seminario diecesano. Prócz plebanii i altarii dubińskiej, żadnego innego nie posyduje beneficium. Wikariusza ma jednego księdza Tomasza Wicherta. Rok drugi przy tym kościele zostaje, prowizem tego kościoła nie jest. Wyświęcony w Towarzystwie Jezusowym. Lat mający 60, wyświęcony w roku 1751. Zdatny do posług kościoła, jest ś. teologii doktor. Pensii rocznej bierze złp dwieście, № 200.

BRACTWO

Bractwo jest tylo 1 w kościele dubińskim – Najśw. Matki Szkaplernej, wprowadzone przez jks. Franciszka Stankiewicza plebana dubińskiego. Żadnych dochodów nie ma, tylo samych braci utrzymywano było, dopóki kapy nie były skasowane, po skasowaniu kap tak się pospółstwo mniemaniu swoim dało się uludzić, iż inaczej nie mówią, tylo że bractwo jest skasowane, a lubo jks. o to upomina, przekonać jednak nie może, aby się powrócili do pierwszego swego porządku.

---

¹ Rankr. palikta vieta skaičiui įrašyti.

Uroczystości mają Najśw. Matki Szkaplernej, na Wniebowzięcie Najśw. Panny, na Narodzenie Najśw. Panny, na ś. Mateusz i *Wszystkich Świętych*, lecz bratczykowie ani kwesty zbierają, ani posługi w kościele jak dawniej plebanowi nie czynią, uroczystości na festa brackie zaginęły, przeto nie wiadomo, pod którym rokiem wydane. [l. 117v] Bractwo kościoła dubińskiego sprzętu żadnego swego nie mają, prócz ołtarza, i ten opuścili.

ZAKONNICY

Zakonników ani zakonnic żadnych w parafii dubińskiej nie ma.

PLEBANIA

Plebania dubińska odległa od kościoła na prętów 6, drewniana. Do której idąc ganek, nad którym altanka, z którego idąc do sieni drzwi pojedynkowe futrowane na zawiasach żelaznych, 2-gie w tył nad jezioro drzwi pojedynkowe, na zawiasach żelaznych, z tych sieni schody na altankę tarcicami opierzone, na nich drzwi 2 (do pół szklane), na zawiasach żelaznych, na środku sieni kuchnia ozrąbiona bez komina wyprowadzonego nad dach, także okno szklane 1. Z sieni po lewej ręce idąc do pokoju drzwi stolarskiej roboty na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym i klamką, wewnątrz podłoga i stolowanie z tarcic, okien szklanych w drzewo oprawnych na zawiasach żelaznych z zaszczepkami dwa, ze środka z okiennicami zasuwają się. Piec z kafel zielonych, przy nim kominek ordynaryjny. Z pokoju 1-go prosto idąc do alkierza drzwi pojedynkowe stolarskiej roboty na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym i kluczem do niego, wewnątrz podłoga i stolowanie z tarcic, okien szklanych w drzewo oprawnych na zawiasach z zaszczepkami żelaznymi dwa, ze środka okiennicami zamykają się. Z tego alkierza idąc do garderóbki drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym, wewnątrz stolowanie z tarcic, okienek maleńkich szklanych dwa. Z pokoju 1-go idąc po prawej ręce drzwi pojedynkowe stolarskiej roboty na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym do bokowej, wewnątrz stolowanie z tarcic, okno szklane w drzewo oprawne na zawiasach z zaszczepkami żelaznymi 1, z podwórza okiennica przy tym oknie. Z bokowej idąc do spiżareńki drzwi pojedynkowe na zawiasach żelaznych, wewnątrz stolowanie z tarcic, okienko maleńkie szklane jedno. Z sieni po prawej ręce idąc do izby czeladnej drzwi pojedynkowe na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym i kluczem. [l. 118] Wewnątrz stolowanie z tarcic, piec z kafel starych, przy niej kominek ordynaryjny. Okien szklanych w drzewo oprawnych trzy z okiennicami z podwórza. Z tej izby idąc do komory drzwi na zawiasach żelaznych z zaszczepką żelazną. Wewnątrz piwniczka zapadła reperacji potrzebująca. Okien szklanych w drzewo oprawnych dwa,

stolowanie z tarcic. Z tej komory do sieni drzwi jest, ale tarcicami dopióro zabite. Cały ten budynek plebański dachem, dranicami krytym.

Mieszkania osobnego dla wikariusza nie ma, ani też dla altarysty, ponieważ altaria do funduszu jest przyłączona, jak wyżej się opisało. Ogród fruktowy terażniejszy jks. Trzeciak pleban i altarysta założył, w którym znajduje się drzewek jabłoń sztuk 60, śliw sztuk 70, wiszeń sztuk 20. W tym ogrodzie lodownia razem z słodownią. W lodowni drzwi 2 na zawiasach żelaznych z zamkami wewnętrznymi, w słodowni drzwi dwoje, 1-ne z nich z zamkiem wewnętrznym, drugie z zasuwką. Dach na tym budynku słomiany. Ta lodownia razem z słodownią wybudowana sumptem terażniejszego jks. Trzeciaka plebana i altarysty dubińskiego.

FOLWARK

Plebania dubińska w terażniejszym czasie żadnego folwarku innego nie ma, prócz trzech włók przy plebanii samej leżących. Kazimierz król polski II hojny fundusz na dubińską plebanią uczynił. Czasu rewolucji i prześladowania herezji, gdy książęta Radziwiłłowie przyjęli sektę Auguste [!] investive [!] confesionis [!], dobra plebańskie, poddanych 40, jezior 9, karczmy 4, młyny 2 do dworu dubińskiego zabrali. Roku 1672 iulii 10 capitulum sede episcopali vacante uczyniło konwencją z Kazimierzem Kłokockim i Stanisławem Niezabitowskim, którzy będąc tylo ekonomami, a nie mając żadnej plenipotencji od księżniczki Ludowiki Radziwiłłówny dziedziczki Księstwa Dubińskiego, z konwencji wynikłej kościół drewniany wystawili i 3 włóki gruntu w jednym obrębie naokoło kościoła i plebanii postąpili. [l. 118v] O tak wielkie pokrzywdzenie Kazimierz Bejnart kanonik wileński, pleban i altarysta dubiński, manifestował się w grodzie wileńskim w roku 1673 augusta 3. Z funduszu Kazimierza króla wspomina folwark, dworzec z ludzmi poddanymi i jeziorem Wilno, w powiecie [!] szeszolskim leżący, w tymże samym funduszu Kazimierz król polski II wyraża, iż co książę litewski Witold stryj jego w Dubinkach alias całość Dubinek z gruntami, poddanymi, jeziorami i dworem dubińskim kościołowi temuż nadał, to wszystko oddaje, utwierdza i żadnego sobie prawa do tychże Dubinek nie zachowuje, z dokładem, iż co książę Witold stryj jego miał i posydownął, to wszystko w Dubinkach kościołowi nadaje na chwałę Bożą i pamiątkę jego.

Granicą grunta plebanii dubińskiej ze wszystkich stron z dworem i wioskami Księstwa Dubińskiego. Zamiany wynikłej są pewna granica kopcami osypana, dyferencji żadnej nie ma.

Nieużytecznej ziemi w trzech włókach gruntu jest, lecz wiele jego jest, nie wiadomo. Lasu, boru, puszczy, nieużytecznych sianożęci nie ma. Lecz ma wstęp z konwencji Kłokockiego i Niezabitowskiego tak na opał, jako też

i na zabudowanie plebańską do lasów dubińskich. Ma też wolny młyn, mliwa wiele potrzeba na plebańską dubińską, za utracone młyny dwa plebańskie.

Stawu żadnego nie ma, jezioro ma jedno Wieźbal czy też Wieźbary zowiące się, a te całe niepołowne i nierybne, z konwencji wynikłe.

Żyta plebania dubińska zasiewa w zmianie od Ciuniszek albo miasteczka zwanego beczek $6\frac{2}{8}$ miary komisyjnej. W zmianie od Turliszek miary komisyjnej beczek 5. W zmianie od zaścianku Szlekiń miary komisyjnej beczek 6. Ziarno posiane przynosi zysku gospodarzowi ziaren dwa, żytne ziarno najlepiej rodzi w polach dubińskich.

W tych trzech włókach gruntu ukosi siana na rok pleban do wozów 30. Łąki że są małe, nudne, przeto żadna nie mają nomenklatury swojej. [l. 119]

OPISANIE ZABUDOWLI FOLWARCZNEJ

Dla czeladzi folwarcznej niedaleko plebanii piekarnia z sieńmi, po drugiej stronie warzywnia. W tym budynku drzwi troje nikczemnych na biegunach drewnianych, okien małych zasuwkami drewnianymi zasuwają się, piec *ordynaryjny*. Na tym budynku dach stary słomiany. Naprzeciw tej piekarni świron na dwa piętra dranicami pokryty, do dolnego idąc drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym, do górnego także drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym. Niedaleko tego świrna świronek mały, stary, opadły, na nim dach stary, opadły, słomiany, do niego idąc drzwi na biegunie drewnianym bez zamku. Przy wielkim spichrzu stajenka stara z wrotami na biegunie drewnianym, na niej dach słomiany, stary, opadły. Za piekarnią obora stara, na niej dach słomiany, stary, w niej chlewów dla bydła 3, do tych chlewów wrot na biegunie dwoje. Niedaleko obory gumno z osiecią, na nim dach słomiany, do niego wrota 1 na biegunach drewnianych, do osieci drzwi na biegunie drewnianym, wewnątrz piec gliniany *ordynaryjny*. Browar stary opadły z świrońkiem na nim, ni na nic niezgodny. Ten browar do użytku żadnego niezgodny.

ZABUDOWANIE JURYSDYKI DUBIŃSKIEJ

Dom bracki ze wszystkim opadły, na nic niezgodny. Dom 2-gi, gdzie organista mieszka, stary. Dom 3-ci, gdzie dziad z babą mieszka, także stary. Dom 4-ty, ze wszystkim opadły, na nic wart, a zwłaszcza do mieszkania.

Jks. pleban terazniejszy żadnych budynków nie spustoszył za posesji swojej, przyczynił zaś słodownią razem z lodownią, która powyżej się opisała, i ogród założył, które wyżej namienił się. Całego zabudowania przy plebanii potrzeba. Urzędnika nie chowa. Parobków trzech, dziewczek trzy, gospodynia jedna, winnika jednego, chłopca jednego do posług swoich chowa.

INWENTARZ FOLWARCZNY [L. 119V]

		Sztuk
	Żyta w snopie kop trzydzieście № 30	
<u>Bydło</u>	Wołów ordynaryjnych	3
	Krów ordynaryjnych dojnych	2
	Jałowic dwie	2
<u>Owce i świnię</u>	Owiec starych 4, młoda 1, <i>efficit</i>	5
	Świń maciorek dwie	2
	Wieprzów starych	3
	Knur jeden	1
<u>Ptastwo</u>	Gęsior 1, gęsi 4, <i>efficit</i>	5
	Kogut	1
	Kur starych	5
<u>Miedź i cyna</u>	Kocioł browarny mały od wiader 11	1
	Misa jaszczowa cynowa zepsuta	1
	Talerzy cynowych 3, półmisków 2, jeden szczybaty	1 [!]
<u>Żelazo</u>	Kos do koszenia trawy 4, sierp 1, <i>efficit</i>	5
	Narogów para 1, siekiera 1, <i>efficit</i>	2
	Świderek 1, dłotko 1, młotek 1, <i>efficit</i>	3
<u>Naczynie drewniane</u>	Czop do brahy 1, trąbnik 1, <i>efficit</i>	2
	Beczek piwnych 4, antalik, <i>efficit</i>	2 [!]
	Kubek warzywny	1
	Ośmina do mierzenia zboża	1
	Stół stary jeden	1
	Stółik kwadratowy	1 [l. 120]

Ten wszystek sprzęt podług inwentarza podawczego pod rokiem 1781 decembra dnia 16 w całości circa fundum plebanii dubińskiej znajduje się.

Podatku plebania dubińska płaci do Skarbu Rpptej podymnego złp 12 gr 12.

.....czopowego złp 8 gr 8.

.....doni gratuiti złp 24 gr –.

Folwark Bijuciszki altarii dubińskiej od plebanii o milę 1. Nadany od Krzysztofa i Barbary Giedrojciów w roku 1542 nowembra dnia 2. Cały folwark w jednym obrębie, graniczy z Dubinkami, z wsiami Worańcami, Klukami czyli Surowszczyzna, z Żejmiskami, do tegoż dwora należącemi, z 2-giej strony jm. p. Walentynowiczem rotmistrzem wileńskim, z folwarkiem Bijuciszki zwanym. Granica są niepewna, dyferencje są z Dubinkami i z Bijuciszkami

jm. p. Walentynowicza, z Dubinkami o łąkę nad ruczajem Prudzieże, z jm. p. Walentynowiczem o łąkę i las, lecz te dyferencje bez procederu ułatwić się mogą.

Folwark Bijuciszki w całej swojej cyrkumferencji ma włók 6, lasem leży włók 3, nieużytecznej ziemi bliżej jest do włók 2, a włók 1 zarabia się na użytek. Siana można ukosić na rok do wozów 24. Łąki nazywają się Grzybiszki. Tenże folwark Bijuciszki ma wstęp do jeziora Sternowa należącego do jm. p. Walentynowicza folwarku Bijuciszek. Żyta sieje się w polach tak od polu jm. p. Walentynowicza, jako Grzybiszek i Kluków po beczech miary komisyjnej dwie. Ziarno żytnie najlepiej w tych polach udaje się, przynosi zysku gospodarzowi ziaren 3.

Zabudowla tego folwarku opisuje się. Budynek stary reperacji wielkiej potrzebujący, na nim dach dranicami kryty, w którym sieni z spiżarnią, izb 3, drzwi 4, z nich 3 na zawiasach żelaznych, a 1 na biegunie drewnianym, okien szklanych w drzewo oprawnych 6. Piec kaflowy stary, przy nim kominek ordynaryjnej roboty. [l. 120v]. Naprzeciw tego budynku piekarnia stara, opadła, na niej dach słomiany, w niej drzwi 3 na biegunach drewnianych, okien małych [!], z zasuwkami drewnianymi zasuwają się. Piec gliniany ordynaryjny, przy tej piekarni warzywnia przybudowana z piekarnią razem. Świrońków starych dwa reperacji potrzebujące, przy każdym świrońku drzwi na biegunach, dachy na nich słomą kryte. Niedaleko tych świrońków chlewki 3 opadłe, zgniłe. Gumno i odryna ze wszystkim zgniłe, opadłe, na nic niewarte.

Wszystka ta zabudowla na nic niewarta, erekcji nowej potrzebuje, jakoż jks. pleban terazniejszy wypuścił arendą 3-letnią chłopowi z warunkiem tym, aby postawił gumno, odrynę, inne zaś zabudowle gruntownie opatrzyć powinien, pieniędzmi zł 72 na rok opłacać powinien.

Inwentarza tego folwarku terazniejszy jks. pleban podanego sobie żadnego nie ma. Siedziba Muryniszki ad presens nazwane od plebanii dubińskiej o mili 4½ leży w powiecie wilkomirskim w parafii małackiej, zawiera [w] sobie włók 2, dico dwie, należąca do plebanii dubińskiej, leży w obrębie jednym, gruntu roboczego bardzo mało, borem leży, bez żadnej najmniejszej sianożęci. Na tej siedzibie mieszka dopiero chłop zachoży na slobodzie. Graniczy z Sieliszkami, gruntami w Pungowskiej, z gruntami do starostwa oniksztyńskiego jm. p. Kuleszy sędziego ziemskiego smoleńskiego, a precipue z wsiami do dóbr jo. księcia jm. Massalskiego biskupa wileńskiego przynależącemi. Niepewna ograniczenia, są dyferencje z graniczącymi, a najbarziej z Malatami, z Liliszkami, jeszcze procederu nie ma, a z Liliszkami o dziesięcinę i o wiolenję terazniejszy jks. Trzeciak pleban w roku 1783 w grodzie wilkomirskim, a w Trybunale Duchownym proceder rozpoczął. Dziesięcinę z Liliszek od [?] w. jejm. p. Pongowskiej generalowej artylerii [?]. WKL, z jakiego źródła wynika, coram fundo plebanii dubińskiej innego

nie ma dokumentu, prócz wizyt dziekańskich. [l. 121] Siedziba wyż opisana Muryniszki jak się dostała do plebanii dubińskiej, wizyty dziekańskie nie przeświadczają. Na tej siedzibie po wyszłej slobodzie Jerzy Gobis płaci plebanii dubińskiej czynszu złp 24, podymnego zł 6, *efficit* 30.

Stan poddanych. Poddanego żadnego do plebanii dubińskiej należącego nie ma, ma tylo jks. pleban szynk na gruncie swoim przy kościele, wyszynkuje do roku wódki *ordynaryjnej* garcy 200. Czasami i inne trunki dają się na wyszynk.

PARAFIA

Parafia dubińska graniczy nakoło z parafiami, od kościoła parafialnego z giedrojcką o milę 1, z malacką o mili $1\frac{1}{2}$, z inturską o milę 1, z niemencyńską o milę $1\frac{1}{2}$, z janiską o milę 1. Dłużyny tej parafii mil 2, szerokości mili $1\frac{1}{2}$. Kolacja plebanii dubińskiej bez żadnego kwestionowania należy do książąt nieświskich Radziwiłłów.

Prócz miasteczka Dubinek zawiera w sobie dwory, wsie, zaścianki następujące:

Dwór Dubinki, folwark Gowejki z wsią o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Szulpiszki, Jezyszki o milę 1, Legołówek, Grejciuniszki o mili $\frac{3}{4}$, Krupeliszki o mili $\frac{1}{2}$, Jankuniszki o milę 1, Naszyszki o mili $\frac{3}{4}$, Krejwie o milę 1, Okła, Bałosze o mili $\frac{1}{2}$, Podbołosze o mili $\frac{3}{4}$, wieś Wołkowszczyzna, Szydabry o mili $\frac{1}{2}$, Stakowszczyzna o mili $\frac{3}{4}$, Bejlińce o mili $\frac{1}{2}$, Naszuny o milę 1, Lawnikańce o mili $\frac{1}{8}$, Turniszki o mili $\frac{1}{4}$, Kierule o mili $\frac{1}{2}$, Żedewojnie o mili $\frac{3}{4}$, Burniane o mili $\frac{3}{4}$, Dajlidyszki o mili $\frac{1}{2}$, folwark Naszyszki, wieś Moraliszki, Michaliszki, Worańce o mili $\frac{1}{2}$, Surowszczyzna, Rektaniszki o milę, Wierbiliszki o mili $\frac{1}{2}$, Łabaciszki o mili $\frac{1}{4}$, Miszańce, Piworańce o mili $\frac{1}{2}$, Dermejty o milę 1, zaścianek Szakima o mili $\frac{1}{8}$, Szleki o mili $\frac{1}{16}$, Dagiszki o mili $\frac{1}{2}$, Rzeklaniszki o milę 1, Trumpokoje¹, Szusztaliszki, Żemejdzie idque Żejmiszki o mili $\frac{1}{2}$, Chuciszki o milę, Piłweliszki, Kinyszki, Borkuszki o mili $\frac{1}{4}$, Gudejki o mili pół, [l. 121v] Sarokiszki o mili $\frac{1}{2}$, Jurkiszki o mili $\frac{1}{4}$, Piłkiszki, Sarkiszki o mili $\frac{1}{2}$, Skumieniszki o mili $\frac{3}{4}$, Żylwiszki o milę 1, Dumble o milę 1. Ten dwór, folwarki, wsie, zaścianki należą prawem dziedzicznym do jo. księcia jm. Radziwiłły *wojewody wileńskiego*. Trzyma zastawnym prawem jks. Bohusz proboszcz wiłkomirski.

Zaścianek Żejdewojnie o milę, należy do klucza malackiego jo. księcia *biskupa wileńskiego*.

Zaścianek Gockiszki o milę 1, należy do 2 panów, do ichm. pp. Mackiewiczza i Bujewicza, wieczystym prawem należy do tych ichm. pp.

¹ *Rankr.* Trumpoloie.

Wieś Sutrance o mili $\frac{1}{2}$, Sawidańce, Rubiszki o mili $\frac{3}{4}$, zaścianki Kropienie, Iwaniszki o miłę 1. Te wsi, zaścianki należą do w. Gieczewicza rotmistrza wileńskiego i w. Wojnowskiego rotmistrza.

Zaścianek Ołkaniszki, Nowosady o miłę 1, należy do Ołkun w. Towiańskiego chorążego wilkomirskiego.

Wieś i zaścianki Powiole, wieś Czymbaryszki o miłę 1, należy do starostwa inturskiego.

Folwark i wieś Bortkieliszki, zaścianek Sagdaniszki o mili $\frac{3}{4}$, jm. p. Jastrzębskiego prawem dziedzicznym, w zastawie ichm. pp. Omulskiego, Raczkowskiego.

Zaścianek Migdaliszki o mili $\frac{3}{4}$ jm. p. Biesikirskiego, trzyma prawem dziedzicznym.

Zaścianek Gasparańce o miłę 1, należy do metropolity wileńskiego.

Dwór Bijuciszki, wieś Krejwiszki, Gudejki o miłę 1. Ten dwór i wsie należą do jm. p. Walentynowicza rotmistrza wileńskiego.

Wieś Szydejgiszki o miłę, należy do jm. p. Chmielewskiego prawem dziedzicznym.

Wies Skoreniki, Sobolańce, Szydejgie o miłę 1, należy do jm. p. Kuszelewskiego prawem dożywotnim.

Wieś Romańce, Szejmle, zaścianek Kuże o miłę 1, należą do jm. p. Kościalkowskiego starosty strubiskiego, poszło pod eksdywizją.

Zaścianek Meterowszczyzna, Płuriszki, Kuże o miłę, należą do w. jp. Komara, sędziego ziemskiego wilkomirskiego prawem dziedzicznym.

Folwark Omulszczyzna, wieś Stugliszki, zaścianek Greciekolnie o miłę 1, należy do w. jp. Omulskiego rotmistrza wileńskiego. [l. 122]

Folwark Wilniszki, zaścianek Wilniszki, wieś Szmilki o miłę 1, należy do jm. p. Aleksandrowicza prawem dziedzicznym.

Folwark Jasiuliszki o miłę 1, należy do jm. p. Tadeusza Wojnowskiego rotmistrza wileńskiego prawem dziedzicznym.

Wieś Drusie, Gaukieliszki o miłę 1, należy do majątności Mejszagoły książąt Massalskich.

Wieś Ejdukiszki, Situmki, Łewony, Wojtkuny, Tumańce, Adamejcie, zaścianek Wilkiliszki, Rejtelizki, Wiżyniszki, Okmiana, Wołkowszczyzna, Reginiszki, Puzyriszki o miłę 1, wsie, zaścianki należą do ciuństwa wileńskiego.

Zaścianek Okmiana, Powarpie o miłę 1, wieś Kalniszki, należą do ichm. ks. misionarzędów klasztoru wileńskiego.

Wieś Ruksuny, Kiejdanele, Kirkpie, Biłdany, Tałejki, zaścianek Dalnicy, Sulpiszki, Skierdymy, Szeszałgiszki, Bordziuny, Giedrajtele o miłę, należą do Sużan, prawem dziedzicznym do w. Karpia chorążego upickiego.

Wieś Pokiernie, zaścianki Skinderyszki, Jankuniszki o miłę 1, należy

prawem dyplomatycznym do Podkrzyża jw. Tyzenhauza podskarbiego WKL.

Folwark Korneliszki, wieś Gorczwiszki, zaścianek Łuksztynie o milę 1, należy do ichm. pp. Życkich prawem dziedzicznym.

W parafii dubińskiej żadnych innych sekt i religii nie ma, prócz niewiernych Żydów płci męskiej osób 56, kobiecej 54, greco acatolico mężczyzn osób 17, kobiet 11. Oratoriów i bożnic swoich nie mają.

Kościół filialnego żadnego w parafii dubińskiej nie ma.

Mogił prócz parafialnego cmentarza jest 7 bez żadnego oparkanienia, przed powietrzem na onych grzebli się parafianie, a dopiero zaś pod kościołem grzebią się.

Jarmark w całym roku jest tylko jeden, w niedzielą po ś. Annie.

Lekarza w parafii dubińskiej żadnego nie ma, ani też jest osoba, która by umiała sekreta do leczenia chorób, nie znajduje się.

Ubogich włączających się po parafii jest do 20, a ci są jedni chorzy, 2-dzy kalecy, a inne [osoby] stare, niedoleżne, a są i młode, w łajdactwo wpuścili się. Sposób zapobieżenia, aby ubóstwo nie włączyło się po wsiach i dworach, aby Rppta obmyśliła fundusze przy parafialnych kościołach, a tych, którzy zmyślają chorobę i kalectwo, aby takowych ludzi do fabryk po miastach brali.

Zabobonów i gusłów żadnych w parafii dubińskiej nie ma.

Kaplic żadnych w całej parafii dubińskiej najmniejszych nie ma.

SZKOŁA

Szkoły według abrysu wybudowanej nie ma, dom tylko jest na szkołę. Dyrektor tej szkoły Józef Pracewicz, dobrych obyczajów, charakter ma dobry, na pensji rocznej od parafianów i plebana złp 50, stół dla jego daje jks. pleban, parafianie na 4-tań od osoby po zł 4 i koszuli 1. Dyrektor prócz uczenia dzieci żadnej innej powinności nie ma. Parafianie, którzy mają sposób, posyłają dzieci do szkoły. Panowie im tego nie bronią. Liczba dzieci szlacheckich 5, kmiecich 10, zjeżdżają się dzieci do szkoły w dzień ś. Michała, kończą zaś nauki w dzień ś. Jerzego. Dzieci w szkole dubińskiej uczą się czytać, pisać i liczb, artykułów wiary świętej katolickiej, z rana schodzą się o godzinie 8, siedzą w szkole do godziny 10, po godzinie 10 idą na Mszę, a o samej 11 na obiad, po obiedzie schodzą się do szkoły, siedzą w szkole do godziny 4, po godzinie 4 idą do kościoła na litanie. Czasu szkolnych nauk nie odrywa jks. pleban do żadnych robót ani posług, przez co w szkole dubińskiej dzieci uczą się dobrze, są wyćwiczeni w naukach podług tamecznej nauki. Dyrektor dosyć obyczajnie i grzecznie obchodzi się z dziećmi, przeto żadnego dziecięcia od szkoły nie odstręczy.

SUMY

Plebania dubińska i kościół innej sumy, prócz która na dworze dubińskim z konwencji kapituły wileńskiej z Kłokockim i Niezabitowskim [l. 123] wynikłej w roku 1672 ulii 10 dnia kościołowi dubińskiemu nadana, od której procent odbiera jks. dubiński pleban i altarysta; ratami dwoma na Zielone Świątki zł 240, na ś. Andrzej zł 240, *efficit* na rok złp 480, dwór dubiński kościołowi niezawodnie opłacać powinien.

DOKUMENTA

1449 apryla 23 datowany, od roku 1760 oktobra 23 ex archivo diecesano ekstraktem wyjęty fundusz plebanii dubińskiej od najjaśniejszego Kazimierza króla polskiego II, sztuk dwie, № 2.

1478 ulii 21 datowany, od roku 1763 augusta 16 ex archivo diecesano ekstraktem wyjęty fundusz altarii Bijuciszek do Dubinek należącej, sztuka 1.

1487. Zrzeczenie od Jana Zadoroga wsi Borwa synowcom swoim Bohdanowi i Zygmunтови Niekraszom, a w roku 1494 septembra 7, indykta 12, datowany, a w roku 1763 augusta 16 z ksiąg diecezjalnych wyjęty ekstraktem, fundusz na karczmę w Brynciszkach Niekraszów, w 1-nym ekstrakcie dwa dokumenta z kopią, sztuka 1.

1542 nowembra 2 datowany, a w roku 1763 ekstraktem wyjęty fundusz na altarią Bijuciszki przez ichm. pp. Giedrojców czyniony, sztuka 1.

1572 februarii 27. Proces jm. p. Pawła Bartłomiejowicza na poddanych bijuciskich, kopia, sztuka 1.

1586 oktobra 17. Kopia dekretu ziemstwa wilkomirskiego Bartłomiejowiczowi z Wiekowiczem zapadłego, sztuka 1.

1587 februarii 13. Kopia dekretu grodzkiego wileńskiego podczas interregnum między prawem bijuciskim aktorem a Mikołajem Stanisławowiczem Narbutem o folwark Bijuciszki.

1587 maja 22. Kopia listu podawczego z autentykiem folwarku bijuciskiego przez jm. p. Zdanowicza Giedrojcia podsędka wileńskiego, sztuka 1. [l. 123v]

1588 oktobra 23 datowana, a w roku 1648 februarii 15 aktykowana zamiana księżęcia jm. Radziwiły z jm. p. Bartłomiejowiczem na grunta bijuciskie, w której i wsie plebańskie wyraża, kopii sztuk 2.

1590 augusta 25. Kopia listu ugodliwego jm. p. Narbuta z jm. p. Bartłomiejowiczem o folwark Jusiewski, Bijuciski, sztuka 1.

1626 ianuarii 10. Kopia dekretu od Wojciecha Bijuskiego Łastowskiego wydanego na dwie służby w Kuszliszkach oraz kopia intromisji, w roku 1626 ianuarii 13 datowana, sztuka 1.

Fascykuł drugi.

1642 augusta 8. Kopia procesu jks. Pogreckiego plebana dubińskiego [z] jo. księciem jm. Radziwiłłą o kościół dubiński, altarią i o dalsze pretensje, sztuka 1.

1644 iulii 5. Kopia dekretu trybunalskiego w sprawie jks. Pogreckiego z urzędem ziemskim wileńskim, z jo. Radziwiłłą chorążym litewskim o kościół i altarią dubińską, sztuka 1.

1645. Ekscerpt taryfy dóbr duchownych ksiąg skarbowych, gdzie i Dubińki wyraża.

1645 oktobra 11. Kopii 2 dekretu ziemskiego wileńskiego w sprawie jks. Czerniewskiego plebana dubińskiego z księciem Radziwiłłą, sztuk 2.

1646 iulii 10. Kopia dekretu trybunalskiego w sprawie jks. Sobolewskiego z jo. księciem Bogusławem Radziwiłłem o cało [!] fundum plebanii i altarii dubińskiej, sztuka 1.

1646 oktobra 11. Kopii 2 dekretu ziemskiego wileńskiego w sprawie jks. Sokolińskiego z jo. księciem Mikołajem Radziwiłłą o tenże fundusz, sztuka 1.

1647 augusta 27. Kopia dekretu trybunalskiego w sprawie jo. księcia jm. z jks. Sokolińskim o fundusz dubiński, którym do sejmowej rezolucji sprawa odesłana i suspendowana, sztuka 1.

1647 septembra 3. Kopia dekretu trybunalskiego compositi iudicii w sprawie jks. Sokolińskiego [z] jo. księciem Radziwiłłą o grunta bijuciskie, sztuka 1.

1648 ianuarii 17. Kopia dekretu ziemskiego wilkomirskiego w sprawie jks. Sokolińskiego z jm. p. Bykowskim o folwark Bijuciszki i Pukowszczyznę, Staszkuniszki, sztuka 1. [l. 124]

1671 marca 12. Proces jks. Bejnarta plebana dubińskiego [z] jo. księciem jm. Radziwiłłą o kontrowersją dekretem, sztuka 1.

1672 maja 17. Kopia dekretu trybunalskiego między jks. Bejnartem a jo. księciem Radziwiłłą, opiekunami, sztuka 1.

1672 iulii 10 datowana, a w roku 1672 iulii 23 przyznana z jednej strony tylko konwencja, eodem anno iulii 20 ekstrakt intromisji z kopia oraz registryk aparatów kościelnych dubińskich, sztuk 3.

1673 augusta 8. Proces jks. Bejnarta przeciwko konwencji w grodzie wilkomirskim zaniesiony, excerpt z kopia, sztuki 2.

1700 maja 10. Ograniczenie gruntu altarii Bijuciszek, kopia 1.

1677 ianuarii 13. Kopia dekretu ziemskiego wileńskiego jks. Bejnarta z jejm. p. Godlewską o Bijuciszki, wieś i poddanych, kopiatim sztuka 1.

1773. Registr papierów za jks. Wicherta, przez tegoż plebana sporządzon 1.

1770 maja 10. Ograniczenie (wyż wyrażone) altarii Bijuciszek.

1776 maja 31. Dekret konsystorski o szynk, którym dekretem szynk plebanii dubińskiej przysądzony został, sztuka 1.

1778 apryla 11. Proces jks. Wicherta na ichm. pp. Kościałkowskich o zabranie łąk i gruntów bijuciskich, sztuka 1.

Przy tych dokumentach mapa stara bez skali folwarku Bijuciszek altaryskich z kopią, sztuki 2.

Produkt plebanii dubińskiej, sztuka 1.

Fascykuł 3-ci

W tym fascykule kwity tak podymnego, czopowego, jako też doni gratuiti i dalszych podatków do daty niniejszej opłaconych, których kwitów liczba 94.

Fascykuł czwarty

1723 apryla 25. Regestra różnych rzeczy kościelnych, kopia, sztuka 1. [l. 124v]

1681 apryla 23. Kopia inwentarza circa visitationem kościoła dubińskiego i altarii do tegoż kościoła należącej, sztuka 1.

1579 iulii. Kopia inwentarza podawczego folwarku Bijuciszek należącego do altarii dubińskiej, ad presens w posesji jm. p. Walentynowicza będący, który z podpisem generalskim, sztuka 1.

1700 februarii 26. Ekscerpt z ksiąg dziedzicznych inwentarza dubińskiego plebańskiego, sztuka 1.

1752 marca 16. Inwentarz circa visitationem kościoła dubińskiego i plebanii, sztuka 1.

1737 augusta 10. Wizyta kościoła dubińskiego autentyczna, sztuka 1.

1737 augusta 15. Wizyta kościoła dubińskiego ditto ditto 1.

1762 iulii 26. Katalóg bractwa dubińskiego ditto 1.

1764 marca 21. Inwentarz czyli visitatio kościoła dubińskiego ditto 1.

Eodem 2-gi inwentarz kopiatim ditto 1.

1766 datowany, a w roku 1767 nowembra 22 konotowany inwentarz całej parafii dubińskiej, sztuka 1.

BIBLIOTEKA

Biblioteki żadnej przy kościele dubińskim nie ma, jks. pleban które ma, za swoje własne pieniądze kupione, do zregestrowania nie podał żadnej książki.

Roku 1782 miesiąca decembra dnia 12 po zakończonej wizycie jeneralnej dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego, kościoła, plebanii dubińskiej, według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. biskupa wileńskiego na całą diecezję wydanego, wszystko exacte dopełniwszy akt wizyty mojej jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy i pieczęcią zapieczętowałszy limituje. Datum ut supra w Dubinkach.

Ks. Wilczyński kanonik inflancki, dziekan pobojski.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D. [l. 125]

Skryta Dziekana Koscioła Janiskiego podług
 modelu z kancelaryi Kacworney J. Kcia Inz Ign
 cego Kawałskiego Biskupa wileń. wydanego Sponzora:

Scilicet w Janiskach Roku od Wroscenia Jyna
 Dwiego 1782. dnia Alwa 9. Dnia. Ja Dziekan Soboycki wry wypracony
 za listem Bawenskim J. Kcia Inz Ignaco Kawałskiego Biskupa wileńskiego.
 Powroscie do wszystkich Dziekanow Decerzji wdele na Dniu 9. Febrewal 1782.
 wydanym Poda rozzi J. Kcia Inz podpisany, y Bawensko zapracowanym.
 w Rozprawian Dziekanom aby kazdy z nich wry Dziekanach odbywszy jako
 naydostawniejsza glosnie Kosciołom Dekanatu swoiego uczynil donieszenie.
 Wtedy takowey woli y Rozprawienia Bawenskiego zapracowanym osobnie ob-
 uroszczeniem J. Subasowu Wasilewskiemu Biskupowi Janiskemu y wrypskim
 Kapitanom tak przy Kosciole Janiskim jako tak wry Bawenski miroskiercy
 tudzież obywalce

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA JANISKIEGO
PODŁUG MODELUSZU Z KANCELARII ZADWORNEJ
JO. KSIĘCIA JM. IGNACEGO MASSALSKIEGO
BISKUPA WILEŃSKIEGO WYDANEGO SPORZĄDZONA

Actum w Janiskach roku od narodzenia Syna Bożego 1782 miesiąca decembra 9 dnia. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za procesem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy jeneralną wizytę dziekańską odbywszy, jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Łukaszowi Wasilewskiemu plebanowi janiskiemu i wszystkim kapłanom tak przy kościele janiskim, jako też w tej parafii mieszkającym, [l. 125v] tudzież obywatelom, tak stanu szlacheckiego, jako i pospółstwu, na wizytę generalną dziekańską na dniu wyż wyrażonym do kościoła janiskiego zjechałem, jurysdykcją wizytatorską ufundowałem, a po ufundowanej jurysdykcji wizytę kościoła, parafii, plebanii etc. rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ

Kościół janiski zbudowany od ichm. ks. ks. jezuitów, w którym roku, nie ma na to żadnego dokumentu. Tenże kościół janiski po kasacie Towarzystwa Jezusowego wyniesiony jest in ecclesiam pod tytułem Ś. Jakuba Apostoła. Wejście do niego – drzwi dwoje, a trzecie do zakrystii, z których jedno podwójne na zawiasach, krukach żelaznych, z antabami żelaznemi do zasuwania; drugie pojedyncze z boku, z krukami i z zamkiem wewnętrznym, z kluczem, z zaszczepeką, próbami żelaznemi; trzecie do zakrystii z zamkiem wewnętrznym i próbami. Okien 7 w ołów oprawnych, reperacji potrzebujące. Ławek dla parafianów większych 6, mniejszych 4, konfesjonałów 3, ambona 1 z desek, ołtarzów w tym kościele 4.

Ołtarz wielki snycerskiej roboty malowany z wyłączeniem, na 2-wie kondygnacji, w niższej obraz Najśw. Panny, w wyższej Ś. Jakuba Apostoła, który podwyższenia i poprawki malowania barzo potrzebuje.

Ołtarz 2-gi przy kratach z desek, malowany, w niższej kondygnacji obraz Ś. Teresy, w wyższej Ś. Franciszka Seraficzno, Ś. Ksawera, Ś. Ignacego razem, wyżej na ścianie Ś. Franciszka Seraficzno, Ś. Alojzego, a innych bez podpisu, bez ram, sztuk 23 znajduje się.

Ołtarz 3-ci po prawej ręce snycerskiej roboty, malowany, w którym obraz Świętej Trójcy, w 2-giej kondygnacji Ś. Augustyna, obok Ś. Michała i Ś. Kazimierza w tym ołtarzu znajdują się. [l. 126]

Ołtarz 4-ty po lewej ręce z figurą Pana Jezusa, w górnej kondygnacji obraz Najśw. Matki Częstochowskiej, barzo stary, snycerskiej roboty.

Kaplic ani altarii w tym kościele nie ma. Uroczystości w janiskim kościele w dzień Świętej Trójcy, ś. Jakuba i ś. Teresy. W pomienione uroczystości konkurs ludzi tak wiele bywa, iż połowa ludzi w kościele nie mieszczą się. Odpusty w tym kościele nadane od Benedykta XIV w roku 1752 marca 15 na uroczystość Świętej Trójcy, w roku 1757 od Michała Zienkowicza biskupa wileńskiego w diecezji swojej zaaprobowane. 2-gi odpust w dzień Najśw. Matki Szkaplernej w roku 1767 ianuarii 3 od o. Filipa od ś. Franciszka, generała karmelitów bosych, cum omnibus privilegiis et gratiis temu zakonowi od Stolicy Apostolskiej nadanych pozwolony, w roku 1767 iunii 30 od jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego zaaprobowany. Na inne zaś święta żadnych odpustów nie ma, prócz altare privilegium od Piusa VI jo. księciu jm. Ignacemu Massalskiemu biskupowi wileńskiemu na diecezją wileńską *quoque* [?!] *ecclesiae* parochiali ac religiosorum nadania ad septennium pozwolone.

Kościół janiski czy jest benedykowany lub konsekrowany, żadnej wiadomości nie ma. Obrazu żadnego cudownego nie ma. Obligacje kościoła janiskiego Mszy odprawowania żadnych nie ma, prócz Mszy parafialnej w niedziele.

Srebro i cały sprzęt tego kościoła		Sztuki
<u>Przenośne</u>	Monstrancja srebrna miejscami pozłacana	1
	Kielich z patyną intus pozłacaną	1
	Kielich z patyną intus pozłacaną, stary	1
	Pixis et ab extra pozłacane 1, patyna do chorych 1, <i>efficit</i>	2
	Koron srebrnych 3, łańcuchów srebrnych 2, <i>efficit</i>	5 [l. 126v]
<u>Cyna</u>	Lichtarzów średnich	12
	Ampulek z tacami par	2
	Vascula pro oleis sacris	1
<u>Mosiądz</u>	Kociołek stary na wodę święconą	1
	Trybularz stary	1

<u>Miedz</u>	Kotły brackie do procesji stare	2
	Kociołek pro fonte baptismi	1
<u>Galanteria</u>	Perel sznurków	2
	Koralów dobrych sznurków	3
	Bisiurów różnych sznurków	12
<u>Ornaty</u>	Ornatów fioletowych dobrych dwa	2
	Ornat żałobny bez manipularza, stuły, stary	1
	Ornat biały stary	1
	Ornat czerwony z galonem srebnym	1
	Ornatów czerwonych podartych	2
	Ornat biały z galonem złotym	1
	Ornat ceglasty podarty	1
	Ornat biały podarty	1
<u>Bielizna</u>	Alb starych z korunami podartemi	4
	Komż starych połatanych	5
	Zasłonek	6
	Pasków różnych	4
<u>Księgi</u>	Mszały wielkie 2, żałobnych małych 2, <i>efficit</i>	4
	Ewangeliczka stara 1, agendek 2, <i>efficit</i>	3
	Metryk baptisatorum, copulatorum, mortuorum	3 [l. 127]

Ten wszystek sprzęt podług ostatniego podawczego inwentarza przy kościele janiskim w całości znajduje się.

Lampa przy ołtarzu wielkim nie zawsze się pali, chyba w dni święte i czasu uroczystości, dla dochodu szczupłego.

Cmentarz naokoło kościoła do połowy tylo oparkaniony, wrot żadnych nie ma, prócz fortki idąc z plebanii do kościoła.

Dzwonnica jest osobna przy kościele, stara, kosztem terazniejszego plebana tarciami opierzona i gontami pokryta. Na tej dzwonnicy dzwonów średnich trzy.

SZPITAL

Szpitalu przy kościele janiskim fundowanego nie ma, jest tylo dom ze dworu do czasu pozwolony, ubogich w tym domu mieszka męskiej płci osób 4, kobiet 2. Powinności żadnej nie mają, prócz kościołowi usłużyć. Żyją z opatrności Boskiej i z jałmużny od parafianów.

PLEBAN

Łukasz Wasilewski z powiatu orszańskiego, urodził się w roku 1749 oktobra 21 dnia. Wyświęcony w roku 1779 septembra 28 na prowizją jks. Jakuba Kobylińskiego kanonika inflanckiego, dziekana słonimskiego, plebana starojelneńskiego. Posyduje te beneficium od roku 1771 februarii 3. Edukował się in seminario diecesano. Prócz tego beneficium, żadnego innego nie ma. Prezentowany od jm. p. Piotra Tadeusza Wasilewskiego rotmistrza orszańskiego. Prezenta nigdy nie była kwestionowana. Komendarza chowa jks. Aleksego Winczy *ordinis eremitarum S. Augustini*. Zostaje przy tym kościele rok drugi, ma lat 70. Zdany do posług kościoła, mówienia kazań i nauki. Klasztor bierze pensji od jks. plebana kościołowi złp 300. [l. 127v]

BRACTWO

W kościele janiskim są dwa bractwa, jedno Ś. Trójcy, od Benedykta XIV per breve erygowane, drugie bractwo Najśw. Matki Szkaplernej, od ojca Filipa od ś. Franciszka generała karmelitów bosych, iuxta privilegia a Sede Apostolica carmelitarum ordini concessa pozwolone, a od wielebnych ojców jezuitów wprowadzone. Bractwo Ś. Trójcy od Michała Zieńkowicza biskupa wileńskiego, bractwo Matki Szkaplernej od jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego aprobowane. Dochodów pewnych żadnych te bractwa nie mają, po skasowaniu kap bratczykowie na kwestę nie idą i chociaż jks. pleban o to upomina, w swoim uporze zostają mieniać, iż równie z kasowaniem kap bractwa pokasowane, urzędników brackich nie obierają, ołtarz bracki mają Ś. Trójcy.

Sprzęt tegoż bractwa	Sztuki
Lichtarzów cynowych	6
Kotłów do procesji	2
Chorągiew kitajczana karmazynowa	1
Skrzynia drewniana z zamkiem wewnętrznym	1

Zakonników ani zakonnic żadnych w parafii janiskiej nie ma.

PLEBANIA

Plebania janiska odległa od kościoła na prętów 10, drewniana, nowa, pośród sieni kuchnia, po lewej stronie izba mieszkalna dla plebana, do której drzwi na zawiasach, krukach żelaznych z klamką, z zaszczepką. Wewnątrz piec

z kafel zielonych, komin nad dach wyprowadzony, okien w drzewo oprawnych podwójnych trzy z okienniczkami drewnianymi na zawiasach. [l. 128] Z izby do komory drzwi na zawiasach żelaznych z klamkami i zaszczepekami, okno w drzewo oprawne 1 z okiennicą na zawiasach żelaznych. Z komory do spiżarni, w niej okno małe okrągłe za kratą żelazną. Wyszedszy do sieni naprzeciw izba, do której drzwi na zawiasach, krukach żelaznych, z klamką, zaszczepeką i kruczkami żelaznymi, wewnątrz piec z kafel zielonych z kominem w górę niewyprowadzonym, okna w drzewo oprawne trzy, okiennice z zawiasami i krukami żelaznymi. Z izby do komory drzwi na zawiasach, krukach, z klamkami i zaszczepekami żelaznymi, wewnątrz okno w drzewo oprawne z okiennicą na zawiasach, krukach żelaznych. Dach na tym budynku dranicami kryty. Od mieszkalnego budynku idąc do kościoła po lewej ręce świron nowy, do którego idąc drzwi na zawiasach, krukach, z zaszczepeką żelazną i z zamkiem wiszącym, dach kryty gontami. Obok tego świrna stajenka, razem i wozownia. Po prawej ręce idąc od kościoła piekarnia, do której drzwi na biegunie, wewnątrz okno proste z zasuwkami drewnianymi, piec *ordynaryjny* z gliny. Obok tej piekarni komora, drzwi sienne na biegunach drewnianych. Dziedziniec częścią ostrokołem, częścią płotkiem stojącym ogrodzony, wrota od miasteczka podwójne na biegunach, furtka 1 od jeziora, a 2-ga od cmentarza.

FOLWARK

Plebania janiska nie ma żadnego folwarku ani poddanych, gruntu, sianożęci, lasu, jezior, ani placu nawet nie ma. Grunt, na którym kościół i plebania stoi, wszystko to należy do dworu janiskiego. Teraźniejszy dziedzic dyplomatyczny gruntu, na którym kościół i zabudowanie plebańskie stoi, nie broni. Położył jednak ten warunek, aby w inwentarze duchowne i wizyty tego placu nie wciągano. Słowem, plebania janiska ani pół pręta gruntu funduszowego nie ma, prócz pensji z Komisji Edukacyjnej na ratę złp 500, na rok czyni zł 1000. [l. 128v] Ta pensja szczupła, wychodzi na ludzi służących przy kościele i plebanii, na komendarza a koni, siana i opał. Pleban zaś z opatrności Boskiej żyć musi, urzędnika nie chowa, bo nie ma na czym gospodarzyć, ma jednak przy sobie na płacie i stole komendarza, któremu płaci zł 300, organiście zł 80, zakrystianowi zł 31, parobkowi zł 24, gospodyni zł 14, na odzienie chłopcu zł 16. Inwentarz janiskiej plebanii barzo szczupły.

<u>Inwentarz folwarczny</u>	Zegar stary wiszący popsuty jeden	№ 1.
	Stółków <i>ordynaryjnych</i> pięć	№ 5.
	Lóżek “ dwa	№ 2.
	Żarna do mlecia jedne	№ 1.

Czopowego plebania janiska nie daje nic, bo nic nie ma. Doni gratuiti na Skarb JKM WKL płaci na ratę zł 18. Przeto czasu wizyty generalnej dziekańskiej upraszał względów jo. księcia jm. Pasterza, ażeby możniejsze plebanie przyjęli na się obowiązek tak dobrze, jak za jałmużnę do połowy ciężaru opłacenia doni gratuiti, ponieważ Komisja Edukacyjna miała płaty złp 500.

PARAFIA

Parafia janiska graniczy nakoło z parafiami: z dubińską o mil 2, z inturską¹ o mil 2, niemenczyńską o mil 2, z korkożyską o milę 1, z łabonarską o milę 1. Dłuzyny parafii janiskiej mil 2, szerokości mila 1. W tej parafii leży dwory, wsi, zaścianki:

Miasteczko i dwór Janiski; Komańce o milę 1. Majorańce o milę 1, Binkuny o mili $\frac{1}{4}$, Stebuli o mili $\frac{1}{4}$, Poszulnizski o milę 1. Ten dwór, wsi, zaścianki należą do ichm. pp. Józefa, Mikołaja Wasilewskich rotmistrzowców orszańskich za dyplomatem królewskim.

Wieś Podubinki o milę 1, częścią do jo. księcia jm. biskupa wileńskiego, częścią do ichm. pp. Wasilewskich należy.

Wieś Kumańce o milę 1, częścią do jo. księcia jm. [l. 129] Radziwiłły, częścią do w. starosty inturskiego Towiańskiego, częścią do ichm. pp. Wasilewskich rotmistrzowców orszańskich.

Wieś Paundenie o milę 1, częścią do jo. księcia Radziwiłły wojewody wileńskiego, częścią do ichm. pp. Wasilewskich rotmistrzowców orszańskich.

Wieś Bekiepurzy o milę, należy do plebanii niemenczyńskiej.

Wieś Błużnańcy o milę 1, należy do ciuństwa wileńskiego.

Wieś Purwiniszki, Zołgiadzy o milę 1, wieś Jazakaliszki o milę 1, wieś Maldzyny o milę 1, zaścianek Staubuliszki o mili $\frac{1}{4}$. Te wsie należą do Księstwa Dubińskiego wojewody Radziwiłły.

Wieś Juntańce, wieś Wszyńce, wieś Bindziuki, wieś Grauzyni, wieś Binbiszki, zaścianek Antoswińce, zaścianek Pokiianie, wszystkie zaścianki, wsi o milę 1, należą do Towiańskiego starosty inturskiego.

Folwark Antoswińce, wieś Antoswińce o mili $\frac{1}{2}$, należy do jm. p. Giedrojcia starosty niekraszuńskiego.

Folwark i wieś Łabejszyszki należy do jejm. p. Klimaszewskiej cześnikowej wileńskiej.

Dwór Godkiszki o milę, należy do jm. p. Giecewicza rotmistrza wileńskiego, tamże i do jm. p. Wojnowskiego.

Zaścianek Grubiszki należy do jejm. p. Kibortowej.

---

¹ Rankr. janiską.

Zaścianek Grubiszki do jm. p. Markowskiego, o milę 1.

Zaścianek Klarniszki o milę, do jm. p. Giecewicza *miecznego wileńskiego*.

Wieś Czyżów i Taraszkiewiczów Troniszki, o milę 1.

Folwark Gierszwiany o milę 1, do jm. p. Widzickiego.

Folwark Żejmy do jejm. p. Januskiewiczowej o milę 1, wieś Poszuliniszki o milę 1, należy do połowy ichm. pp. Wasilewskim i do jejm. p. Januskiewiczowej.

Wieś Polepce o milę, należy do plebanii giedrojckiej.

Dwór i wieś Bijuny o milę, należy do ichm. pp. Łopacińskich.

Dwór Gedziumiany, wieś Gurele, zaścianek Szłowina, zaścianek Zascieniszki o milę, należą do jejm. p. Janowiczowej.

Dwór Słowina, wieś Underlancy o milę, należy do jm. p. Kossakowskiego *cześnika wileńskiego*.

Wieś Mażule o milę, do jm. p. Zabłockiego.

Dwór Ormiany, wieś Ormiany, Widugiry, Giry, Girynej, folwark Szcardzie, wieś Medejki, do jm. p. Korsaka *sędziego ziemskiego orszańskiego*. [l. 129v]

Wieś Grybiany, do jejm. p. Zaleskiej, *starościny grybiańskiej*.

Dwór Szrajkiszki i wieś Jurgielance o mili $\frac{1}{2}$, do jm. p. Giedrojcia *rotmistrza wileńskiego*.

Lutrów, kalwinów i innej religii sektarów [!] w parafii janiskiej nie ma. Żydów płci męskiej osób 31, kobiecej 35. Tak Żydzi, jako inne sektarze ani bożnic, ani oratoriów swoich nie mają.

Kościółów filialnych w parafii janiskiej żadnego nie ma, prócz parafialnego. Mogił także w parafii całej, prócz cmentarza parafialnego, innych nie ma. Jarmarków ani targów prócz zjazdu na festa i uroczystości nie ma. Lekarza ani osoby znającej się do leczenia chorób nie ma żadnej. Ubogich włączających się po parafii, żebrujących w parafii janiskiej jest osób obojej płci 17, ci z parafii swojej nie wychodzą, inni za świadectwem własnego plebana po innych parafiach włączają się, te osoby do pracy nie są zdadni. Sposób zabronienia, aby żebractwa nie włączyło się, na sejmach królewskich uczynić fundusz po województwach i powiatach, a tak żebranina zapobieżona będzie.

Kaplicy za indultami w parafii janiskiej nie ma.

SZKOŁA

Szkoły parafialnej dla dzieci wieśniaczych przy kościele janiskim nie ma, ponieważ gruntu ani lasu do zabudowli Komisja Edukacyjna kościołowi nie dała. Staranność jednak ma pleban, iż się dzieci po wsiach uczą, sam też onych doziera i egzaminy onych czyni, jeżeli taki mają postęp w naukach. Dyrektora samiż rodzice swoim kosztem chowają. Dyrektora mają jm. p. Antoniego Szamborskiego, który czytać, pisać umie, w zimie uczy

dzieci, a że jest człowiek ubogi i dojrzałego wieku, pleban pozwala jemu brać jałmużnę w kościele janiskim. [l. 130] Sam też na niego ma wzgląd w opatrzeniu żywności. Panowie po wsiach uczyć się dzieciom nie bronią. Dyrektor, jak tylko gospodarze z pola zbiorą po ś. Michale, i gdzie na wsi dzieci uczyć przeszkody w uczeniu żadnej nie uczyni, pierwiastkowi uczą się na elementarzach, inni zaś na księzkach, jakie mają, czytają. Liczba dzieci uczących się 9.

SUMY

Kościół janiski sumy pieniężnej żadnej nie ma, prócz tej sumy, którą pleban dostaje z Komisji Edukacyjnej złp 1000 na życie swoje i opłacanie ludziom służącym przy kościele.

DOKUMENTA

Dekret konsystorski ograniczenia z sąsiadującymi kościołami nakoło kościoła janiskiego w roku 1775 otrzyman.

Inwentarz podawczy plebanii janiskiej przez jks. Trzeciaka plebana dubińskiego jks. Łukas^zowi Wasilewskiemu plebanowi janiskiemu podan w roku 1781.

BIBLIOTEKA

Theologii moralnej Reutur autora	N ^o 5
Kazanie jks. Skargi	N ^o 1
Żywoty jks. Skargi	N ^o 1
Kazanie jks. Rydzewskiego	N ^o 1.
Kazanie jks. Tylkowskiego łacińskie	N ^o 1
Kazanie jks. Dunina pogrzebne	N ^o 1
Kazanie jks. Łęskiego	N ^o 1.
Polendca [?]	N ^o 1 [l. 130v]
Klucz do skarbu serdecznego	N ^o 1.
Melodia ś. Kazimierza	N ^o 1.
Historia kościelna przez jks. Kalisza wydana	N ^o 1.
Męka Jezusowa	N ^o 1.
Biblia stara kalwińska	N ^o 1.
Nauka katolicka	N ^o 1.
Głos poselski	N ^o 1.
Silva cogitationum	N ^o 1.
Nowy Testament	N ^o 1.
Ruth [?!] chinumerationis [?!] vivorum S. Jesu	N ^o 1.

Dekreta S. <i>Congregationis Rituum</i>	№ 1.
Pamiętka szczęśliwej śmierci	№ 1.
Kalepin drugi	№ 1.

Roku 1782 miesiąca decembra 10 dnia, po zakończonej wizycie generalnej dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego dziekana pobojskiego, kościoła i plebanii janiskiej według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. biskupa wileńskiego wszystko exacte dopełniwszy niniejszym dekretem moim reformacyjnym zalecam jks. Łukaszowi Wasilewskiemu plebanowi janiskiemu, ponieważ plebania janiska szczupła, ma dochody ledwie na życie plebana wystarczające, przeto ażeby parafianom swoim zalecił i onych pobożnemi słowy, aby abstentiam et pietatem cmentarz przy kościele janiskim oparkanili, wrota przy tymże cmentarzu postawili, a po takowym ferowanym dekrete reformacionis akt wizyty mojej generalnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy i pieczęcią zapieczętowawszy limituje. Datum w Janiszkach, 1782 roku decembra 10 dnia.

Ks. Wilczyński kanonik *inflancki*, dziekan pobojski.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D. [l. 131]

Wizyta Dziekana Kościoła Giedroyckiego pod
 ług modelowzu z kancelaryi Ładowney J. O. Kcia
 Inę Ignacego Massalskiego Biskupa wileń.
 wydanego. Sporządzona.

Actum in Giedroycich Roku od Narodzenia
 Syna Boiego 1785: pica Marci Die 15: In Dziekan Baboyski wizyt wy-
 wazonny za Bronowem Baworskiem J. O. Kcia Inę Ignacego Massalskiego Bi-
 skupa wileń. Rowiadaniu do wszystkich Dziekanow Piereccy wileń. na Dia-
 9. Febraul. w Roku 1785. wydanu ręką tegoż J. O. Kcia Inę poopieczonym y
 Biscupia za pieczęciowanym, z Obecnym Dziekanom aby każdy Jenerał
 na wizyte Dziekanski odbywszy iak najdokładniysze o stanie Kościoła De-
 kanatu swego uczynił Doniesienie.

Wszystcy talowcy woli y rozwiadawia. Baworskiego. za wydanym odzwoim ob-
 wieszczeniem J. H. Janowi Janowickiewiczowi Kanon. Amupskiemu Plebanowi
 Giedroyckanu, y wozpiktem Klericow tal przy Kościele iako reis w Bara-
 gę będzonym, tudzież obywateln tal stanu Plebeckiego iako reis w Bar-
 pelstwie na wizyte Jenerala Dziekanski, na Dniu wyis wyzwoim.
 do Kościoła Plebanij

[14]

№ 347

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA GIEDROJCKIEGO
PODŁUG MODELUSZU Z KANCELARII ZADWORNEJ
JO. KSIĘCIA JM. IGNACEGO MASSALSKIEGO
BISKUPA WILEŃSKIEGO WYDANEGO
SPORZĄDZONA

Actum w Giedrojciach roku od narodzenia Syna Bożego 1784 miesiąca marca dnia 15. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za procesem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy jeneralną wizytę dziekańską odbywszy, jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego, za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Janowi Januszkiewiczowi kanonikowi zmujdzkiemu, plebanowi giedrojckiemu, i wszystkim księżom tak przy kościele, jako też w parafii będącym, tudzież obywatelom, tak stanu szlacheckiego, jako też w pospółstwu, na wizytę jeneralną dziekańską na dniu wyż wyrażonym [l. 131v] do kościoła, plebanii giedrojckiej zjechałem, jurysdykcją wizytatorską ufundowałem, a po ufundowanej jurysdykcji wizytę kościoła, plebanii, parafii etc. rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ

Kościół giedrojcki fundowany od książąt litewskich Giedrojciów w roku 1445 septembra dnia 4, drewniany, potrzebujący reperacji, jako to: opierzenia nowego, podrzutów, podłogi. Erygowany pod tytułem Ś. Bałtromieja. Kościół drewniany, stary, gontami nowo kryty, dach z 3-ma wieżyczkami, na których krzyże malowane żelazne. W kościele drzwi pięć, z przedniego frontu idąc do kościoła drzwi podwójne futrowane, ćwiekami nabijane, na zawiasach żelaznych. 2-gie pojedynkowe do babińca, stolarskiej roboty ordynaryjne na zawiasach żelaznych, bez zamka. 3-cie takż wchodząc do babińca, roboty takiejże i tym podobne, na zawiasach żelaznych bez zamka, te drzwi ze środka kościoła drągami drewnianymi zasuwają się. 4-te do zakrystii idąc

drzwi stolarskiej ordynaryjnej roboty na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym. 5-te z zakrystii do kościoła idąc drzwi stolarskiej ordynaryjnej roboty na zawiasach żelaznych bez zamka, tyło z zasuwką żelazną. W całym kościele okien w drzewo oprawnych nowych 13, w zakrystii 1. Sufit tarciami wybyty. Podłoga z tarcic stara. Sklep murowany 1 pod kościołem, do niego drzwi na zawiasach żelaznych. Krata w poprzek kościoła przed wielkim ołtarzem z balasami toczonemi. Ławek starych zepsutych dla parafianów ośm, konfesjonałów nowych dwa. Ołtarzów w całym kościele 4, idque:

Ołtarz 1-szy wielki snycerskiej roboty na dwie kondygnacje cały ordynaryjnie malowany, a częścią pozłacany i srebrzon, w niższej kondygnacji obraz Najśw. Panny Wniebowzięcia z szatą srebną, i inne jakowe jest srebro na tym ołtarzu, [l. 132] będzie osobno opisane z wywagą. Na drugiej kondygnacji obraz Ś. Bałtromieja. Ten ołtarz z cyborium stolarskiej roboty, malowane ordynaryjnie, antepedia przy tym ołtarzu sukienna biała, wyszywana w kwiaty różne kolorami odmiennemi.

Od wielkiego ołtarza idąc w lewą ołtarz 2-gi stolarskiej ordynaryjnej roboty na kondygnacje dwie, w niższej obraz *Pana* Jezusa, na drugiej kondygnacji obraz Ś. Józefa.

Ołtarz 3-ci snycerskiej roboty stary, malowanie nikczemne, a częścią posrebrzan i złocon. W tym ołtarzu obraz Najśw. *Matki Różańcowej*. Jakie jest na tym ołtarzu srebro, osobno opisze się. Od wielkiego ołtarza idąc w prawą stronę

Ołtarz 4-ty snycerskiej roboty stary, malowanie nikczemne, a częścią pozłacany, w nim obraz błogosławionego Giedrojcia.

Ołtarzyk bracki noszący Najśw. *Matki Różańcowej* snycerskiej roboty, malowany, częścią pozłacany, na tym ołtarzyku srebro jakie jest, opisze się osobno.

Kaplic w kościele giedrojckim nie ma ani altarii. Dokumenta i konwikcji fundi dawniejsze poświadczają, że cztery altarii przy kościele giedrojckim były i miały swoich udzielných altarystów. Fundowane od jo. książąt Giedrojciów, 1-na zwana Szostakowska, ta w posesji jest w. Sokołowskiego *podczaszego inflanckiego*, o tą altarią procedowali dawniejsi plebani, lecz potym zaniedbali, i teraz jest trudno rozpocząć proceder, bo dokumenta poginęli. 2-ga altaria Mlekusowska, 3-cia Jurażyców Giedrojciów, 4-ta Justyny Giedrojciówny. Te 3-trzy altarii nie wiadomo gdzie są i kto onych należność utrzymuje. Szostakowskiej altarii folwark zowie się Jurażyszki, leży w parafii giedrojckiej, w *województwie wileńskim*, pod którym rokiem był proceder, nie wiadomo, ponieważ terazniejszy w. jks. pleban dokumenta iuris et possessionis procedując z różnemi o dobra plebańskie do Warszawy wywoził za szczególnym pozwoleniem kancelarii zadwornej jo. księcia jm. biskupa wileńskiego. [l. 132v]

Uroczystości w kościele giedrojckim te są: w dzień ś. Bałtromieja, w dzień śś. Piotra i Pawła Apostołów, w dzień Nawiedzenia Najśw. *Matki* i Różańcowej, w dzień *Wszystkich Świętych*. Prócz ś. Bałtromieja festu konkurs ludzi w te wszystkie wyrażone święta [wielka?] liczba bywa, w dzień zaś ś. Bałtromieja do 3000 zbiera się.

Kościół giedrojcki czy jest konsekrowany, inwentarze nie przeświadcza, ale są jednak znaki konsekracji; od kogo konsekrowany nie wiadomo, parafianie dzień konsekracji nie obchodzą.

Obrazu cudownego żadnego, ani też książka znajduje się, która by cuda wzmiankowała, w kościele giedrojckim nie ma.

Obligacji, prócz Mszy parafialnej niedzielnej, są trzy:

- obligacja 1-sza w poniedziałek za duszę Adama Msza czytana 1.
- .....2-ga w środę za duszę Anny Msza czytana 1.
- .....3-cia w piątek za wszystkich zmarłych książąt Giedrojciów.

Srebro i cały sprzęt kościelny		Sztuki
<u>Srebro miejscowe</u>	W ołtarzu wielkim Najśw. <i>Matki</i> Wniebowzięcia szata srebrna 1, przy niej kwiatek srebrny 1 pozłacany, koron srebrnych pozłacanych 2, <i>efficit</i>	4
	Mieściak srebrny do połowa pozłacany pod nogami	1
	Aniołków srebrnych	2
	Gwiazd srebrnych	12
	W ołtarzu bocznym <i>Pana</i> Jezusa promienie 4 srebrne, korona srebrna 1, <i>efficit</i>	5
	W ołtarzu Najśw. <i>Matki</i> Różańcowej koron srebrnych	2
	W ołtarzyku noszącym brackim koron srebrnych	2
	W tymże szat srebrnych	3
	Tabliczek po różnych ołtarzach małych i wielkich <i>łotów</i> 3	8 [l. 133]

		Łoty	Sztuki
<u>Srebro przenośne</u>	Monstrancja srebrna częścią pozłacana z promieniami pozłacanymi	128	1
	Pixis z wierzchem intus et extra pozłacany	60	1
	Kielich z patyną intus pozłacany	29	2
	Kielich z patyną <i>ditto</i>	29	2

<u>Cyna</u>	Lichtarzów wielkich	18
	Lichtarzów małych stołowych	2
	Ampulek bez tac	4

<u>Cyna</u>	Kociołek z nakrywką i łyżką pro fonte Vasculum pro oleis sacris Krzyż złamany	1 4 1
<u>Miedź</u>	Kotły procesyjne na chórze Kociołek do wody święconej	2 1
<u>Mosiądz</u>	Trybularz z łańcuszkami	1
<u>Spiż</u>	Dzwonków małych przy ołtarzach Dzwonek przy zakrystii zawieszony Dzwonek vel sygnaturka na wieżyczce kościelnej Dzwonów wielkich na dzwonnicy	4 1 1 2
<u>Żelazo</u>	Żelazo do pieczenia opłatków Szczypce do ucierania lub gaszenia świec	1 1 [l. 133v]
<u>Ornaty</u>	Ornat biały w kwiaty różne, galonem złotym okładany, z całym ubiorem, jak do Mszy Ornat aksamitny czerwony z kolumną gredyturową materii siarczystej w kwiaty srebrne, z galonem złotym, jak do Mszy Ornat fioletowy lustrynowy, kompaną srebrną okładany, z całym ubiorem, jak do Mszy Ornat kitajki niebieskiej z kwiatami białymi, kompaną srebrną okładany, jak do Mszy Ornat atlasowy niebieski z kolumną czerwoną w kwiaty białe, taśmą jedwabną okładany, jak do Mszy Ornat sztofowy, taśmą żółtą okładany, z całym ubiorem, jak do Mszy Ornat gredyturowy czerwony z złotymi kwiatami, galonem srebrnym okładany, jak do Mszy Ornatów różnych kolorów do używania niezgodnych Ornat żalobny stary z całym ubiorem, jak do Mszy	1 1 1 1 1 1 1 5 1
<u>Kapy</u>	Kapa gredyturowa biała z kolumną takąż Kapa zielona atlasowa z brzegami czerwonej kitajki, z kolumną czerwoną	1 1
<u>Firanki</u>	W ołtarzu wielkim sztofowe niebieskie w kwiaty złote i jedwabną kompaną złożoną okładane, para 1, gazowych 1 Firanki atlasowe białe w kwiaty srebrne, kompaną jedwabną okładane, para Firanki kitajki żółtej, para Firanki kitajki błękitnej w promienie, para	2 1 1 1 [l. 134]

<u>Bielizna</u>	Welum sztofowy niebieski w kwiaty złote	1
	Alb tkackich z korunami szerokimi starych	3
	Komż płótna ordynaryjnego	7
	Tuwałń starych z korunami	3
	Tuwałń kuželnych bez korun	9
	Tuwalnia szwabska w kwiaty wyszywane po końcach	1
	Welum rąbkowy, po brzegach złotem haftowan	1
	Humerałów kuželnych starych	4
	Korporałów tkackich	2
	Korporałów szwabskich	4
	Ręczników kuželnych	3
	Puryfikaterzów	7
	<u>Różne rzeczy</u>	Umbrakulum gazowe złotem szychowane
Baldachim kitajki białej z promieniami zepsuty, reperacji potrzebujący		1
Sukno czerwone stare do przykrycia ołtarza		1
Welum arusowy czerwony do przykrycia ołtarzów, stare		2
Lichtarzów drewnianych wielkich starych		6
Krzyż procesyjny drewniany		1
Statua Resurrectionis		1
Krzyż na balce w kościele duży		1
Krzyż na ołtarzu wielkim		1
Mary drewniane ordynaryjnej roboty		1
Katafalk na dwa gradusy, malowany czarno		1 [l. 134v]
Pulpitów pod mszały malowanych drewnianych		2
Portatylów dobrych 2, zepsuty 1, <i>efficit</i>		3
Szafa z szufladami 4-ma na skład aparatów		1
Szafa 2-ga z 3-ma przedziałami na chowania [!] srebra i aparatów kościelnych, malowana, zamczysta		1
<u>Książki kościelne</u>	Mszałów wielkich podartych	2
	Mszalików żalobnych dobrych	2
	Agenda wielka chórowa	1
	Agendka mała	1
	Ewangeliczka stara	1

Te wszystkie srebro i cały sprzęt kościoła giedrojckiego według inwentarza podawczego przez jks. ...¹ dziekana pobojskiego pod rokiem 1779 miesiąca

¹ Rankr: *paliktas tarpas vardui ir pavardei įrašyti.*

nowembra 26 dnia znajduje się w całości, nie nienadruszony inwentarz; adaucta, które są poczynione, wyrażają się, to jest: w kościele wszystkie okna nowo dane, stolowanie vel sufit nowy, dach na kościele nowy i na dzwonnicy, krzyż w kościele na balce, cały obraz Najśw. Matki Wniebowzięcia w wielkim ołtarzu wkoło szaty powlekany nowo maszestem czerwonym, po brzegach z podwójnym galonikiem szychowym oprowadzonym.

Lampa przed wielkim ołtarzem tylo podczas nabożeństwa jakiego pali się.

Pozytyw na głosów siedem stary, nadpsuty, reperacji niejakię potrzebujący.

Cmentarz nakoło kościoła oparkaniony płotkiem laskowym, wrot nie ma.

Dzwonnica udzielna na dwie kondygnacje. Dach gontami kryty nowo, sama stara, wewnątrz opadła, reperacji potrzebująca, na niej dzwonów miernych dwa. [l. 135]

SZPITAL

Przy kościele giedrojckim jest dom nowy przez terazniejszego jks. plebana na szpital zbudowany. Funduszu nadanego żadnego nie ma. W nim mieszka ubogich płci męskiej osób trzy, kobiecej płci osób cztery. Powinność ich usługiwać kościołowi. Wyżywienie mają od parafianów i z opatrności Boskiej.

PLEBAN

Jan Januszkiewicz urodził się w roku 1749 iunii 20 w okolicy Szlagiryszkach w powiecie wendeńskim [!], w Księstwie Żmujdzkim. Posyduje plebanią giedrojcką od roku 1779 nowembra 26. Wyświęcony na kapłaństwo w roku 1777 do kościoła szydłowskiego. Edukował się w *seminarium* żmujdzkim. Prócz giedrojckiej beneficji, ma na Żmujdzi drugie gruździewskie i oba za retencją rzymską trzyma. Do tego jest tenże jks. pleban *kanonikiem katedralnym* żmujdzkim. Plebania giedrojcka leży w *województwie wileńskim*. Prezentowany na plebanią giedrojcką od jo. książąt Giedrojciów. Prezenta na tą plebanią giedrojcką była kwestionowana od jo. księcia jm. biskupa *wileńskiego*, lecz teraz, po ugodzeniu się i dobrowolnym odstąpieniu biskupa *wileńskiego* od sporu, spokojna zostaje. Wikariuszów jest przy kościele i plebanii giedrojckiej 2, z nich 1 ksiądz świecki święcony do kościoła giedrojckiego w roku 1779, ma lat 27, zdalny do posług kościoła, mówienia kazań, nauk etc. Pensji rocznej bierze od jks. plebana zł 300. 2-gi wikariusz zakonnik kanoników BBMM, pierwszy rok przy kościele giedrojckim zostaje, za którego do klasztoru płaci na rok zł 200, a księdzu także zł 100, zdolny do nauczania w kościele parafianów.

BRACTWO

W kościele giedrojckim jest bractwo Najśw. Matki Różańcowej, prócz tego [l. 135v] żadnego innego nie ma. Wprowadzone w roku 1725 septembra 8 dnia przez jks. Franciszka Giedrojcia plebana giedrojckiego a kanonika wileńskiego. Pewnych żadnych dochodów nie ma; nim skasowania [!] kap i dyscypliny, kwestą bratczykowie swój ołtarz opatrywali, a w czasie uroczystości w kościele miewali swój porządek i czynili staranie. Teraz tego wszystkiego bratczykowie odrzucili się dając przyczynę, że kap [i] dyscyplin nie ma, więc i bractwa nie ma. A chociaż książęta Giedrojcy jak najusilniej przekładają, aby w porządku zachowali się, nic jednak dokazać nie mogli. Ustawy brackie i porządek w księdze brackiej czasu konflagraty plebanii giedrojckiej zgorzał. Sprzętu żadnego w kościele giedrojckim brackiego nie ma. Uroczystości brackie, fest Najśw. Matki Różańcowej, ś. Bałtromieja, ś. Piotra i Pawła Apostołów, ś. Jerzego, Wniebowzięcia Matki Boskiej, breve rzymskie na pomienione uroczystości i na odpusty czasu konflagraty zgorzały.

ZAKONNICY

Zakonników ani zakonnice w parafii giedrojckiej żadnych nie ma.

PLEBANIA

Plebania giedrojcka odległa od kościoła na prętów 10, drewniana, nowa, gontami dach kryty, z kominem nad dach wyprowadzonym. W tym budynku sieni, z nich schody z drzwiczkami zamczystemi pod dach, do sieni drzwi pojedynkowe na zawiasach żelaznych z zasuwką żelazną, w nich kuchnia murowana. Z sieni do pokoju idąc drzwi podwójne malowane, na zawiasach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym. Wewnątrz posadzka ceglana, stolowanie z tarcic, piec kafel zielonych nowa, przy niej kominek ordynaryjnej roboty, okien w drzewo oprawnych szklanych, na zawiasach żelaznych, z kruczkami żelaznymi dwa. Z pokoju do alkierza idąc drzwi podwójne malowane, na zawiasach żelaznych, z kruczkami żelaznymi, [l. 136] wewnątrz posadzka z cegieł, stolowanie z tarcic, okno w drzewo oprawne szklane, na zawiasach żelaznych z zaszczepekami żelaznymi jedne (przy tych 3 oknach jest po jednej okiennicy z podwórza na zawiasach żelaznych z szwornikami żelaznymi). Z alkierza idąc do spiżareńki drzwi pojedynkowe na zawiasach żelaznych, z klamką żelazną, wewnątrz stolowanie z tarcic, okienko maleńkie jedne. W drugiej stronie idąc z dziedzińca sieni drugie z dwoma drzwiami pojedynkowymi na zawiasach żelaznych z klamkami żelaznymi. Z nich

idąc izba z dwoma komorami, w nich drzwi pojedynkowych na zawiasach żelaznych z zamkami troje. W izbie i komorach okien w drzewo oprawnych 6. Piec kaflany jeden. Stolowanie z tarcic. Przy rezydencji plebańskiej ogród fruktowy, w którym drzew jabłoniowych sztuk 5. W tym ogrodzie jest świronek nowy gontami kryty, do którego idąc drzwi na zawiasach żelaznych. Naprzeciw budynku plebańskiego na tymże podwórzu stajenka w ściany trzy, a z przodu tarcicami zapierzona, stara. Na tymże podwórzu przy bramie zrębek nowy słomą kryty, pod którym jest sklepik murowany zapadły. Brama ordynaryjna na 4-ch słupach z dachem. Cały ten dziedziniec nakoło plebanii częścią parkanem, a częścią płotkiem laskowym ogrodzon dobrze.

FOLWARK

Folwark do plebanii giedrojckiej jest przy tejże plebanii osobny, jednak ma swoje budowle nad jeziorem, nadany od książąt Giedrojciów w roku 1445 septembra 4, odległy od plebanii na staje 1½. Fundusz autentyczny, jako się wyżej namieniło, że wywiozł do Warszawy. Grunta folwarku nie są w jednym obrębie, mają wiele w sobie szachownic, których nomenklatury bez dokumentów wiedzieć nie można. Zamiana gruntów szachowniczych plebańskich z sąsiadującymi mogłaby być. Z jo. Giedrojciem podkomorzym wileńskim, z księciem Giedrojciem pułkownikiem, [l. 136v] z jm. p. Gieczewiczem rotmistrzem wileńskim, tudzież z ichm. pp. sędzią ziemskim wilkomirskim i miecznikiem wilkomirskim Komarami od wioski Pelikańców terażniejszy jks. pleban dla spokojności sąsiedzkiej chce pozamieniać szachownice w równości gruntu, w czym i sąsiadujące sprzeciwni będą.

Grunta plebanii giedrojckiej graniczą nakoło z sędzią i miecznikiem Komarami od majątności Giedrojć i wsi Pielekańców, od folwarku Koznarowczyzny w. Jana Giedrojcia rotmistrza wileńskiego z folwarkiem Daniszkami i wsią Poszyłami książęcia Leona Giedrojcia pułkownika, z księciem Krzysztofem Giedrojciem podkomorzym wileńskim, z wsiami dwora Giedrojć Krowjałajdzie, Rydwaniszki, Buzajcie, od zaścianku czyli jednosiele Okmiany z jm. p. Gieczewiczem rotmistrzem wileńskim, z folwarkiem Kupryszkami. Granic pewnych nie ma ani kopców. Dokumenta jednak plebańskie, ile w samym funduszu pod rokiem 1445 septembra dnia 4 opisane przez fundatora jest włoki, lasy, jeziora, sianożęci.

Dyferencją ma plebania giedrojcka ze wszystkimi graniczącymi, ponieważ kopców nakoło nie ma, a tak pospółstwo do gruntów plebańskich wdzierają się. Książę Giedrojć podkomorzy wileński na beczek dwie siewby zboża łączki i chrośniaczki zabrał, o co jks. Onufry Jastrzębski pleban również o toż manifesta poczynił. Prawo zaś o to jeszcze nie rozpoczął terażniejszy

jks. pleban, lecz za posesji jks. Jastrzębskiego zapadł dekret compositi iuditiu Trybunału, tak ze wszystkimi książętami Giedrojciami, jako też z wolnym zapozwem innych graniczających, na sąd podkomorski w roku 1776. Jak jest długi i szeroki, nie wiadomo, w całej zaś swojej cyrkumferencji w miasteczku przy folwarku Giedrojciach, jako dekret [l. 137] w roku 1611 za panowania Zygmunta III króla polskiego sądów zadwornych opiewa, na fundamencie funduszu książąt Giedrojciów Jana, Gojlusa, Widmina, Giniwiła, Szerejki, Waszka, Stanisława, Mordasa, Andruszka, Dowgidowicza, Gintofta, Możejka, Juszka, Jana, Dowmonta, Jarycawoj, Mongwigajłowej, Rafała, powinno być służb dziewięć i dwie ziemli z czotyroch diłow [!], w całej cyrkumferencji z wioskami według dokumentów ma być włók trzydzieście cztery i pół i służb dewiet i dwie ziemli z czotyroch delow [!]. Siedziby Polokuje, Bebrusy, Antestyrnie, w tych siedzibach wiele jest włók gruntu, nie wiadomo, ponieważ fundusz coram fundo nie znajduje się.

Wiele w całej cyrkumferencji gruntów plebańskich znajduje się ziemi nieużytecznej, inwentarze nie przeświadczają. Boru mniej użytecznego ma plebania giedrojcka w Pałokajach mili pół, lecz wiele tego boru jest włók, nie wiadomo. Puszczy innej żadnej plebania \nie ma/, na opał z cudzych lasów dostaje. Szachownice miasteczka i dworu Giedrojce plebańskich, które leżą między cudzemi gruntami: Okmiana 1 szachownica za karczmą Krowjałajcką na beczki pół zboża siania. Podkrzyże 2 szachownica za karczmą Krowjałajcką na beczkę jedną zboża siania. Okmiana¹ 3 szachownica przy gościńcu wileńskim Karczmiszczce zwane na beczką 1 zboża siania. Te 3 szachownice leżą między wsią Pustyką, Krewelajdziów, Denewagiów alias Porojściów. Bikuniszki 4-ta szachownica przy gościńcu malackim pod wsią i karczmą Krewelajdziami na beczek dwie zboża siania i łąka na wozów 15 siana ukosu zabrana od roku 1779. Te 4 szachownice zabrane różnemi czasy gwałtownie przez książąt Giedrojciów podkomorzyc wileńskich, o co, jako się wyżej namieniło, że jest komisja wyznaczona z Trybunału compositi iuditiu. Łąk wiele jest nieużytecznych, błotami zarosłych, nie wiadomo, które są, wyrażają się. [l. 137v] Łąka 1 Okmiana na wozów 30 leży między gruntami książąt Giedrojciów podkomorzego i pułkownika, i samej wsi plebanii giedrojckiej, przy łące jest grunt oromy i lasem zarosły w jednym obrębie, od tej łąki zabrał książę Leon pułkownik na wozów 7 ukosu siana, i gruntu oromego i nieoromego zabrał na beczkę zboża siania.

Łąka 2 Egliniszki na wozów 20 leży między gruntami Komarowskiemi, z Kupryszkami, z Daniskiem, przy tej łące jest gruntu włóka 1, w różnych czasach zabrano przez w. Komarów grunta na beczki dwie wysiewu, o co proceder, jako się wyżej wyraziło, na podkomorzego.

¹ Virš žodžio užrašyta 2-ga.

Łąka 3 Wiciska na wozów 15 nad jeziorem Kiementa, leży między gruntami Komarów od Giedrojć, od wioski Buzajciów *księcia podkomorzego*.

Łąka 4 Raształa także nad jeziorem na wozów 20, leży między gruntami plebańskimi i buzajckimi.

Łąka 5 nad rzeką Kiementą na wozów 15, leży między gruntami plebańskimi i karczmą miasteczkową.

Łąka 6 Babinie na wozów 10, leży między gruntami plebańskimi.

Łąka 7 Kuline na wozów 20 leży między gruntami plebańskimi, buzajckimi *księcia podkomorzego* i Komarowszczyzny.

Łąka 8 Antonikiszki na wozów 10, leży między gruntami plebańskimi i *księcia podkomorzego wileńskiego*.

Łąka 9 Abrusienie na wozów 30 pod Krawiałajciami, wsią *księcia podkomorzego wileńskiego*, leży między gruntami ze wszech stron tegoż.

Łąka 10 Rakszaule na wozów 20, leży między gruntami plebańskimi, buzajckimi, kaprzyckimi.

Łąka 11 Jodziamia na wozów 10, leży między gruntami plebańskimi, buzajckimi, rydwanickimi i kaprzyckimi. [l. 138]

Łąka 12 Wiciska \2-ga/ na wozów 30, leży między gruntami plebańskimi, buzajckimi.

Łąka Liwiniszka alias Raksztuły na wozów 30, leży między gruntami plebańskimi i Komarowszczyzną.

NB. Łąka jeszcze 1 niewiadoma.

Staw za miasteczkiem 1 i młyn zepsuty, sadzawek 3 opuszczone i nierybne. Jezioro do plebanii giedrojckiej należących funduszowych 3, zwane 1-ne Łukno, 2-gie Szyrwinte, 3-cie Ilmiade. Te jeziora są rybne. Wstępnych jezior dwa, zwane 1-ne Kiemente, 2-gie Kryaków. Należy także i rzeka Kiementa z funduszu, do której wstępu nikt nie ma począwszy od jeziora Kiementy aż do jeziora Łukna. Książę Leon Giedrojć zabrał jezioro Łukno i połowę rzeki Kiementy zabiera, o co proceder z komisją ut supra. Wiele na siebie zabiera plebania giedrojcka gruntu, a wiele poddani, nie wiadomo. W stanie poddanych wyraża się, wiele każdy gruntu zarabia. W zmianie od gruntów *księcia Giedrojcia rotmistrza wileńskiego* wysiewa żyta miary komisyjnej beczek $11\frac{2}{8}$, w zmianie od gruntów wsi Poszylskich wysiewa się żyta miary komisyjnej beczek 7, w zmianie od gruntów Pukiniszek i od gruntów buzajckich razem z szachownicą Egliniską wysiewa żyta miary komisyjnej beczek $8\frac{4}{8}$.

Zysku przynosi gospodarzowi posiane ziarno ziaren dwa. Grunta mokre, dyrsa najwięcej rodzi, między innymi jednak gatunkami zboże żytnie najlepiej udają się.

Siana wozów wiele, już się wyżej dokładnie namieniło przy nomenklaturach łąk, lecz nie każdego roku tylko ukosić można.

INWENTARZ FOLWARCZNY [L. 138v]

Żyta w snopie kop dziesięć	№ 10.
Jęczmienia w snopie kop piętnaście	№ 15.
Żyta w wysiewie na polach plebańskich beczek jedynaście	№ 11.
Krowa jedna	№ 1.
Koz dwie	№ 2.

Ten inwentarz folwarczny według inwentarza podawczego przez jks. De Stuart Haliburtona kanonika żmujdzkiego jks. Janiszewskiemu [!] kanonikowi żmujdzkiemu, plebanowi giedrojckiemu pod rokiem 1779 nowembra 26 in toto znajduje się. Ruchomość zaś, którą objął jks. Jastrzębski, po śmierci jego przez krewnych, a signanter przez jm. p. Pacewicza szwagra nieboszczyka zabrana.

Opisanie zabudowli folwarcznej, jaka ona jest, wyraża się. Folwark gospodarski stoi nad jeziorem, [chata] dla urzędnika i czeladzi folwarcznej plebańskiej, w której po prawej stronie izba z komorą starą, do nich drzwi dwoje na zawiasach żelaznych, z zaszczepekami, bez zamków. Piec, przy nim kominek ordynaryjnej roboty, stary. Okien szklanych w drzewo oprawnych 3, a 4-te małe. Podłoga i stolowanie z tarcic. Po drugiej stronie piekarnia, do niej drzwi na biegunach drewnianych, wewnątrz piec ordynaryjnej roboty, okien ordynaryjnych zasuwających się zasuwkami ...¹. Z tego budynku wyszedłszy niedaleko browar nad jeziorem z łaźnią opadły. W tym browarze horna. Do browaru idąc wrota pojedynkowe na szwornikach żelaznych. Do łaźni idąc drzwi na biegunach drewnianych, w niej piec ordynaryjny. Dach na tym browarze słomiany, stary. Przy tym browarze wołownia i świniarniczek nowo wybudowany z wrotami pojedynkowymi, do świniarniczka [l. 139] drzwiczki małe. Dach słomiany na nich. Za browarem stajnia nowa na koni 6 z przeorynami, jaśłami. Podłoga wymoszczona, do nich wrota pojedynkowe na biegunach drewnianych z zaszczepeką. Przy stajni wozownia, do niej wrota pojedynkowe na zawiasach żelaznych z probójem sztabowym, wewnątrz wymoszczona. Przy wozowni i stajni obora w kwadrat zabudowana z dwoma wrotami na biegunach drewnianych, w tej oborze zabudowli, to jest chlewów 7. Za oborą gumno stare opadłe, do niego idąc wrota pojedynkowe 1, a podwójnych dwoje na biegunach drewnianych. W tym gumnie osieć z piecem glinianym, do niej drzwi na biegunie drewnianym. W tym gumnie stronic 7. Dach słomą kryty. Przy gumnie odryna, do niej idąc wrota na biegunach drewnianych z klamką żelazną, na skład siana. Przy odrynie przepłotów 8. Idąc od folwarku nad brzegiem jeziora warzywnia z sienią i dwoma piekarniami, w nich piecy gliniane. Idąc ku folwarku i ku plebanii lamus stary

¹ Paliktas tarpas langų skaičiui nurodyti.

na dwie kondygnacje z paręczami nakoło opadłemi, podparty sztandarami. Do niego idąc drzwi dwoje na zawiasach żelaznych z klamkami żelaznemi. Na nim dach do pół słomą, a do pół gontami kryty. Przy tym lamusie lodownia drewniana nowa, na której świronek. Te 2-ie drzwi na zawiasach żelaznych z klamkami żelaznemi, przy 1-nych jest zamek wewnętrzny. Obok teje lodowni takż świronek z drzwiami na biegunach drewnianych z klamką żelazną. Dachi na tych świronkach słomiane. W pomienionej zabudowli folwarcznej terażniejszy jks. pleban nic nie nadrujnował, ale jeszcze adaucta poczynił, jako to stajnię, wozownię, obory, lodownię za swojej posesji wystawił, inne zaś stare budowli, jako to gumno, browar, wystawienia nowego potrzebują. [l. 139v] Urzędnika terażniejszy jks. pleban nie chowa w plebanii, ale dzierzawą wypuścił jm. p. Jerzemu Działkowiczowi rotmistrzowi trockiemu. Czeladzi żadnej nie chowa w plebanii, bo i sam nie rezyduje.

Podatki plebania giedrojcka płaci do skarbu Rpptej podymnego zł 200 gr 6.
 .....czopowego zł 71 gr 23 $\frac{3}{4}$.
 .....młynowego zł 4 gr 1 $\frac{1}{2}$.
 .....doni gratuiti zł 136 gr–.

Folwark Pukiniszki. Nieboszczyk Jastrzębski pleban giedrojcki o kilka staj od kościoła i plebanii zniósł dwie chaty chłopskie, na gruncie pukiniskim zwanym, i tam wymurował i założył folwark. Do którego idąc sionki z dwojma [!] drzwiami na zawiasach żelaznych z klamkami, z nich do izby drzwi takż na zawiasach żelaznych, wewnątrz posadzka ceglana, stolowanie z tarcic, piec z kafel, przy nim kominek, okien szklanych w drzewo oprawnych 4, małe piąte. W teje izbie bokowa sypialna mała. Z izby do spizarenki drzwi pojedynkowe na zawiasach żelaznych, przy dwóch drzwiach znajdują się zamki wewnętrzne. Przy tym folwarku piekarnia drewniana stara bez sieni, w izbie piec ordynaryjny jeden. Niedaleko browar z łaźnią stary, opadły, bez żadnego naczynia browarnego. Świron stary z drzwiami na zawiasach żelaznych bez zamku. Obora stara opadła w kwadrat budowana. Odryna stara na skład siana. Gumno z osiecią stare, nowego wybudowania potrzebujące, przepłoty stare, opadłe. Na tych wszystkich zabudowlach wyż opisanych dachy słomiane, stare, dziurawe. Ten folwark zarabia gruntu do włók więcej jak dwóch, był pierwiej w szachownicach, nieboszczyk jks. Jastrzębski dla uczynienia pokoju szachowniom zamianę uczynił z jm. p. Tadeuszem Bujnowskim rotmistrzem wileńskim, [l. 140] ale niegruntowną, bo prawności zachowanych nie ma. Terażniejszy jks. pleban gruntownie i prawnie z folwarkiem Kupryszkami zamianę uczynić deklaruje. Ten grunt pukiniski czyli pochodzi z dziesięciu służb i dwóch ziemli z czotyroch dełow, czyli z dotacji książąt Giedrojciów, nie wiadomo. Rzecz jednak gruntowna, bo dokumentem oczewistym trybunalskim *compositi iudicii* objęta jest. Do tego folwarku szachownic dwie, Pukiniszki zwane.

1-na o mili $\frac{1}{4}$ od folwarku, leży między gruntami Księstwa Dubińskiego, plebanii niemenczyńskiej, okolicy Aleksandryskiej z mejszagolskimi księżąt Massalskich, z Gizami w. Jeleńskiego ciuna trockiego i gruntami w. Komara sędziego ziemskiego wilkomirskiego. Szachownica druga o mili $\frac{1}{2}$, leży między okolicy szlachty Aleksandryskiej. Na 1-szej wysiewa się żyta miary komisyjnej ośm dziesięć i siana tam kosi się do wozów ośmiu. Ta szachownica jest w spokojnym dzierzeniu, za którą płaci chłop Bitowtys do plebanii giedrojckiej zł 10. O drugą szachownicę, która leży między gruntami szlachty Aleksandryskiej, jest często spór, o co są manifesta pozanaszane, proceder jeszcze nie rozpoczęty.

STAN PODDANYCH

Plebania giedrojcka ma poddanych, jedni są ogrodnicy, drudzy pańszczyznę odbywają, inni czynsz dają, a inni arendę płacą etc. W miasteczku Giedrojciach jest karczma niedaleko kościoła, z której giedrojcka plebania bierze od arendownika arendy na rok złp ośmset, № 800. [l. 140v]

Ludność			Majątek					Miasteczko Giedrojcie	Podatek		
Liczba gospodarzów	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy		Kozy	Czynsz	Podymne
			Syny	Córki	Konie	Woły				zł	
1									Benedykt Markiewicz mieszczanin	12	
2									Jan Siderowicz ditto	12	
Poddani miasteczkowi											
1	1		2	1	2	4	7	4	6 Andrzej Łukaszewicz		6 $\frac{1}{3}$
2	1		2		2	4	7	4	7 Kazimierz Sług		6 $\frac{1}{3}$
3	1		2		2	4	8	4	8 Jan Palulis		6 $\frac{1}{3}$
4									Piotr Bałtrunas		6 $\frac{1}{3}$
									Suma		

Powinność jurysdyczan: płaci każdy według kontraktu plebańskiego zł 12, posługi innej żadnej nie pełni, prócz do tamu grobli młynowej.

Powinność ciągłych miasteczkowych: idzie każdy z nich na tydzień po dni dwa z czym dwór każe od *Wszystkich Świętych* do ś. Jerzego, od ś. Jerzego do *Wszystkich Świętych* dzień trzeci idą z utrznikiem, gwałtów z każdej chaty na rok po dni 18 po jednym, innej powinności żadnej nie pełnią. Podymne opłacają każdy.

WIEŚ MAGUNY¹

1	1		1		2	4	5	2	3. Krzysztof Gudelis	8	6 ¹ / ₅
2	1				1	2	5	3	6. Michał Burlingis	8	6 ¹ / ₅
3	1			1	2	4	5	2	3. Jerzy Matukas	8	6 ¹ / ₅
4	1		1	1	2	4	5	3	5. Krzysztof Palulis	8	6 ¹ / ₅

Powinność wioski Magun: idzie każdy z chaty od ś. Jerzego do *Wszystkich Świętych* dni 5 z utrznikiem na tydzień z czym dwór każe, w drugim tygodniu [l. 141] żaden z chaty nie odbywa powinności żadnej; od *Wszystkich Świętych* do ś. Jerzego dni 5 bez utrzniku na tydzień, a w drugim tygodniu także nie odbywają żadnej powinności. Szynk dworny kolejno utrzymują. Czynszu z chaty dają po zł 8, podymnego zł 6¹/₅. Grunta we wsi Magunach włók 6, dzierzają włóki 4 poddani, a dwie sąsiadujących zabrane. Ta wieś graniczy z księciem podkomorzym wileńskim, z Olanami w. Jasińskiego krajczego wileńskiego od wioski Magun i folwarku Jodziszek jejm. p. Ruszczycowej starościnej pobojskiej, od wsi Szlawetryszek kniazia Giedrojcia rotmistrza wileńskiego.

Ludność				Majątek					Wieś Dowjacie	Podatek		
Liczba gospodarzów	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki		Kozy	Czynsz	Podymne
			Syny	Córki	Konie	Woły					zł	
1	1		1	2	2	4	5	6	4	10. Jerzy Dowjacys		6 ¹ / ₅
2	1			1	2	4	3	3	3	6. Michał Ładukas		6 ¹ / ₅
3	1		1	2	2	4	3	3	2	3. Wawrzyniec Kolesnik		6 ¹ / ₅
4	1		2	1	1	2	2	1	2	3. Michał Domatowicz		6 ¹ / ₅

¹ Rankr. Mazguny.

Powinność poddanych wsi Dowjaciów jest równa powinności miasteczkowym w odbywaniu, tylo straž idą tygodniową z kolei.

Wieś Dowjacie gruntu ma włók dwie w spokojnej posesji, a o włókę 3-cią jest proceder na komisją z Trybunału, jako wyżej się opisało; in unum jest włók trzy w tej wsi. Grunta tej wsi Dowjaciów graniczy z sędzią i miecznym Komarami od majątności Giedrojć i od wsi Narkuniszek, Ziemiańców, Jawrów, Witeik [l. 141v] do w. Jeleńskiego sędziego ziemskiego trockiego, do majątności Giedrojć tegoż sędziego, od Bekupie w. Ruszczycowej starościnej pobojskiej. Szachownice do tej wsi należące: 1-na Degutinia leży między gruntami w. Komarów i Jeleńskiego wsi Jawrów, na tej szachownicy ukosi się siana do wozów siedem lub więcej czasem; 2-ga Skierdyma leży między gruntami nakoło w. Komarów od wioski Ziemiańców i dworu, na tej szachownicy ukosi się siana do wozów dziesięciu i gruntu siania zboża do ośmin sześciu; 3-cia Żybiszki leży między gruntami w. Komarów od dworu i wsi Ziemiańców, Narkuniszek, pod Karkiszkami, szachownica lasem zarosła. Te wszystkie 3 szachownice są w spokojnej posesji u plebanów giedrojckich.

Ludność					Majątek						Wieś Stasz kuny		Podatek	
Bojarowie	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Kozy	Świnie			Czynsz	Podymne
			syny	cótki	konie	woby							zł	
1	1		1	2	2	4	4	3	3	5	Jan Sawaniewicz	bojar	24	6 ¹ / ₅
2	1			1	2	4	3	3	2	4	Jerzy Grygas	ditto	24	6 ¹ / ₅
3	1				2	4	2	2	2	4	Tomasz Dowjaciś	ditto	24	6 ¹ / ₅
4	1			1	2	4	2	2	3	4	Józef Grygas	ditto	24	6 ¹ / ₅
5	1				2	4	4	3	3	10	Adam Sztasz kunas	ditto	24	6 ¹ / ₅
6	1		2	1	2	4	3	3	3	6	Piotr Dowjaciś	ditto	24	6 ¹ / ₅

Powinność wsi Stasz kun bojar: płaci każdy podług trzymającego gruntu, jako się wyżej opisało. Gwałtów na rok po jednym z chaty odbyć powinni dni 18. Straž odbywają tygodniową z kolei. Drog do Wilna trzy są obowiązani odbyć. Przędzy po funtów 6, dico sześć, z dwornych paczes lub wełny sprząść obowiązani każdy z domu. [l. 142]

Gruntu wieś Stasz kuny ma włók pięć i pół. Włók 5 w spokojnej posesji jest, a włóki ½ między z wielu sąsiadującemi kwestia jest. Grunt wsi Sztasz kun

graniczy z jm. p. Miedzikowskim od folwarku Szupieni i Nasaliszki, tudzież wsi Czywili, Szupieni, z zaściankiem Miszkinie, z wsią Pustnią ichm. pp. Bronców, z Kiejtunami w. Kocięła, z Pagraumałami w. Wołczka *cześnika oszmiańskiego*, z Antopustnią vel Pojezierzem, z Miszkińcami, te wsie w. Wołczka *cześnika oszmiańskiego*. Dyferencja jest z w. Broncami od wsi Pustni o łąką ukosu siana na wozów ośm.

Ludność				Majątek						Wieś Janczury	Podatek		
Bojarowie	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podolotki	Kozy		Świnie	Czynsz	Podymne
			syny	cótki	konie	woly						zł	
1	1			3	2	4	3	2	3	5	Jerzy Janczuras	64	6 ¹ / ₅
2	1			2	2	4	2	2	2	4	Bartłomiej Giedrys	64	6 ¹ / ₅
3	1		1	1	2	4	2	2	2	4	Bartłomiej Katynas	48	6 ¹ / ₅
4	1				2	4	3	2	3	5	Józef Krysiukunas	48	6 ¹ / ₅

Powinność poddanych wsi Janczun [!] jest równa we wszystkich powinności poddanych wsi Staszkun, ni w czym nie odmienia się.

Gruntu wieś Janczyn [!] ma włók pięć, w spokojnej posesji jest włók 4, a 1-na przez sąsiadujących jest zabrana, to jest włoka piąta. Ta wieś graniczy z wsią Denewiagiami w. Gieczewicza *rotmistrza*, z wsią Olanszczyzną w. Wilejki rejenta, z 1-no sielcem Dinawagim, od dworu z Komarami, od gruntów wsi Pielekańców, z Biekieszami w. Woronowicza, Rudakami w Bogu zeszłego w. Kościalkowskiego *starosty strubiskiego*.

Szachownice tej wioski: szachownica Kierkajyzszki 1-sza, leży między gruntami wsi Rudeki należącej do Szlagiryszek, między gruntami sędziego i miecznego Komarów [l. 142v] aż do zaścianku Gizów, między gruntami Gieczewicza od wsi Denewagiów.

Szachownica Wiżakalnie 2-ga, leży między gruntami wsi Denewagiów w. Gieczewicza *rotmistrza wileńskiego*.

Szachownica Szlapuj 3-cia, leży między gruntami wsi Denewagiów w. Gieczewicza i gruntami w. Komarów od zaścianku Gizów. W tej szachownicy nie ma gruntu oromego, lecz łąka na wozów dziesięć siana ukosu.

Szachownica Gracie 4-ta, leży między gruntami wsi Denewagiów w. Gieczewicza i między gruntami w. Komarów od zaścianku Gizów. Ta szachownica w łące, na której ukosi się siana do wozów dwóch.

Szachownica 5-ta Liginia, leży między gruntami w. Komarów od

zaścianku Gizów i od okolicy Aleksandryskiej, z gruntami w. Gieczewicza od wsi Denewagiów. Ta szachownica jest w łące, z której kosi się siana do wozów dwunastu.

Szachownica 6-ta Jurgieliszki, leży między gruntami wkoło w. Gieczewicza. Ta szachownica jest w łące, z której siana kosi się do wozów 1½.

Szachownica 7-ma Jonarajście, leży między gruntami w. Gieczewicza od wsi Denewagiów i gruntami wsi Rudaków do Szlagiryszek należącej. Ta szachownica jest w gruncie orowym, na której pada żyta ośmin dwie.

Szachownica 8-ma Łaumiepis, leży między gruntami nakoło w. Gieczewicza od wsi Denewagiów. Na tej szachownicy grunt oromy, na której pada żyta ośmin dwie.

Szachownica 9-ta Dubesus, leży między gruntami nakoło w. Wilejki od wsi Oleszczyzny i dworu Zdaniszek. W tej szachownicy grunt oromy, na której pada żyta sianiem ośmin trzy.

Szachownica 10-ta Kiernużyszki, leży między wsi Gudańców i łące Blindzie do w. Woronowicza folwarku Abramowszczyzna, może paść żyta ośmin osiem. [l. 143]

Szachownica 11 Szmulkinia, leży między gruntami wsi Biekieszów i Gudańców od folwarku Abramowszczyzny, należąca do w. Woronowicza, na której może paść żyta ośmin dziesięć.

Ludność				Majątek							Wieś Kozaki	Podatek	
Bojarowie	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podoiłki	Kozy	Świnie		Czynsz	Podymne
			syny	córki	konie	woly						zł	
1	1		1	2	2	4	2	2	3	3	Maciej Tunielis	32	6 ¹ / ₅
2	1				2	4	3	3	5	4	Jerzy Malacki	32	6 ¹ / ₅

Powinność poddanych wsi Kozaków jest równa we wszystkich wsi Janczurowej. Gruntu wieś Kozaki ma włóki pięć, lecz te grunta tak się po różnych rękach sąsiadujących rozeszły się, dopiero że ledwo można mieszkańców dwóch umieścić. Wieś Kozaki graniczy z Księstwem Dubińskim od wsi Adamejtyszek i Paszkańców, także z w. Jeleńskim ciunem trockim od dworu Giedrojć i wsi Szydejgiów, także z jm. p. Walentynowiczem od wsi Krejwiszek, z jm. p. Podrezem od folwarku Samulewszczyzna. Dyferencja tej wsi od folwarku Samulewszczyzny. Jm. p. Podrez zabrał grunt Warniszki zowiący się, siana na beczek trzy zboża, łąka na wozów sześć, są o to procesa zanesione. 2-ga dyferencja z jm. p. Walentynowiczem, który od wsi Kozaków

zabrał gruntu na beczek dziesięć siania zboża, łąka na wozów osiem siana ukosu. 3-cia dyferencja z jm. p. Jeleńskim, który zabrał gruntu roboczego i lasem od wsi Kozaków włóki półtory, № 1½. Na te dwie dyferencje nie wiadomo jest, czy są procesa czynione przez ichm. księży plebanów giedrojckich.

Szachownica 1-na Pod Smajliszkami zowiąca się, leży za browarem karczmy [l. 143v] Sznipiliszkiej między gruntami dwora Giedrojć w. Jeleńskiego ciuna trockiego i wsi Sznipiliszek, od tegoż jest dworu zabrana dawno.

Szachownica 2-ga Paługinis, leży między gruntami Księstwa Dubińskiego od wsi Adamajtyszek i Paszkańców, na której pada sianiem żyta beczek miary komisyjnej dwie i pół, jest zabrana częścią przez ludzi dubińskich, a częścią przez jm. p. Podreza, procesu na to nie ma.

Ludność			Majątek							Wieś Szaukszteliszki ¹ vel Bendryszki	Podatek		
Bojarrowie	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Kozy		Świnie	Czynsz	Podymne
			syny	córki	konie	woły						zł	
1	1		1		1	4	2	1	3	3	24	6 $\frac{1}{3}$	
2	1		1	1	1	2	2	1	2	4	48	6 $\frac{1}{3}$	

Powinność poddanych wsi Szaukszteliszek vel Bindryszek równa jest we wszystkim wsi Kozakom. Gruntu ta wieś ma włók trzy. Graniczy z gruntami ichm. pp. Łowmiańskich od folwarku Degutyszek, także z jo. księciem biskupem wileńskim od zaścianku Ażuszkardej, należącego do klucza malackiego, od wsi Lelun, od dworu Bebrus tegoż jo. księcia jm. biskupa wileńskiego, także od folwarku Putryszek jm. p. Jasiewiczza i od folwarku Małutun ichm. pp. Biełuńskich. Dyferencja tej wsi z ichm. pp. Biełuńskimi na ośmin pięć siania zboża. 2-ga z jm. p. Jasiewiczem na beczek dwie siania zboża. 3-cia z ichm. pp. Łaumiańskimi gruntu na ośmin dziesięć siania zboża i łąk na wozów cztery siania ukosu.

Szachownice tej wsi: szachownica 1 Ażuszkardziej na beczek dwie i pół siania zboża, [l. 144] leży między gruntami jo. księcia jm. biskupa wileńskiego od zaścianku Ażuszkardej między gruntami metropolitańskimi od zaścianków Juszkielów. Ta szachownica zostaje w spokojnej posesji.

Szachownica 2-ga Untapuncia na beczkę 1 siania zboża, leży między gruntami także jo. księcia jm. biskupa wileńskiego, od zaścianku będącego

¹ Rankr. Szaukszteliszki.

za jeziorem Ilgia między szachownią Antapucia do zaścianku Ažuszkardzie należącej i między gruntami metropolickimi od wsi Antapuncia. Ta szachownica zabrana jest wszystka od ludzi metropolickich.

NB. Prócz wymienionych gruntów znajduje się włoka jedna zowiąca się Prieda, leży między gruntami metropolickimi od wsi Lowmian i między gruntami jo. księcia jm. biskupa wileńskiego od folwarku Raukiszek i folwarku Bebrus, między gruntami bolnickimi od wsi Strabunów. Ta włoka gruntu jest zabrana dawno od sąsiadujących, ale przez staranność i obrót dobry można pozyskać.

Ludność				Majątek						Wieś Palepce vel Bindrynce	Podatek		
Bojarowie	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Podciółki	Kozy	Świnie		Podymne	Czynsz	
			syny	cótki	konie	woły					zł		
1	1				2	4	3	3	3	6	Jerzy Gudelis		64
2	1			2	1	2	1	1	2	2	Piotr Bitowcis		48
3	1		1	1	2	4	3	3	3	6	Piotr Baltrunas		48
4	1										Michał Gudelis		40

Powinność poddanych wsi Polepców vel Bindrynców: płacą czynsz i podymne podług kontraktu plebańskiego regularnie i drwa na opał z boru połokajskiego swojemi dniami na potrzebę w czasie plebana [l. 144v] do Wilna spłyć swojemi dniami obowiązani. Żadnej innej powinności nie pełnią dla odległości od plebanii.

Gruntu ta wieś ma włók trzy i pół. Graniczy z Bijuciszkami jw. Łopacińskiej pisarzowej skarbowej, z wsią Żaugiadami do Księstwa Dubińskiego należącej, z zaściankiem Karaliszkie do starostwa inturskiego należącym, z w. Gieczewiczem od zaścianku Medenias, z w. Kaweckim od dworu jego Szybiszek, od karczmy Sławinie i wsi Jodynian. Dyferencja jest z starostwem inturskim na beczek dwie siania zboża, łąki na wozów cztery siana ukosu. Z Szybiszkami dyferencja druga na beczek dwie siania zboża, łąka na wozów dwanaście ukosu siana.

Wieś Połokaje nad rzeką Łokaja. Znajduje się w niej gruntu oromego z lasem borowym, sianożęciami i nieużyteczną ziemią, długości tego gruntu mili pół, szerokość nierówna. Na tym gruncie przedtym było mieszkańców dwóch, teraz zaś jeden umieścić się może przez zabranie gruntu od sąsiadujących,

mieszka tam jm. p. Biliński szlachcic, który płaci na rok arendy zł 80, podymnego zł $6\frac{1}{5}$, in unum fl $86\frac{1}{5}$. Kwitowego ryb lub zwierzyny jakiej daje plebanowi giedrojkiemu.

Ta wieś graniczy z gruntami jw. Łopacińskiej pisarzowej skarbowej od dworu Bijun, z gruntami w. Kaweckiego od dworu Szybiszek, z gruntami w. Gieczewicza miecznego wileńskiego, z połową rzeki Łokai od zaścianku Jusiovia, od Księstwa Dubińskiego należącego, z łąkami Połakaje od zaścianku Szczury, należącego do klucza małackiego.

Dyferencja z jw. Łopacińską pisarzową skarbową gruntu na beczek dwie siania i łąka na wozów dwanaście ukosu siana. [l. 145]

Wieś Wiktoryszki vel Bebruse, w której mieszka Marcin Tumienas chłop, płaci z tej chaty czynszu zł 42, podymnego zł $6\frac{1}{5}$, in unum złp 48 gr 6 na rok. Powinność jego: drog do Wilna trzy na rok obowiązany odbyć. Gruntu w tej wsi jest, jak dokumenta przeświadczają, powinno być włók dwie, lecz teraz ledwo jeden mieszkaniec ma co wyrabiać. Graniczy ta wieś in circum z gruntem Bebrus quondam jezuickim, teraz zaś jm. p. Wasilewski trzyma, od wsi Zamokielów i Raukuczów, z borem buczeliskim, należącym do Lubowa jw. Tyszkiewicza kanonika wileńskiego. Dyferencję ta wieś ma z jm. p. Wasilewskim od wsi Raukuciów i Zamokielów. Zabrano gruntu oromego przez ks. jezuitów na beczek ośm zboża siania, łąk na wozów trzydzieście ukosu siana, o co jest proceder za dawnych plebanów rozpoczęty.

Szachownica Boczkalniej, do tej wsi należąca, ma gruntu oromego na beczek dwie siania zboża i łąk na wozów ośm, leży między gruntami Bebrus od wsi Rauczów i Zamokielów, między jeziorami Rudeselej i borem Porudes do Księstwa Dubińskiego należącym. Ta szachownica zabrana jest od lat 15 przez jm. p. Wyszymirskiego, w Bejnaszylach mieszkającego, o zamienieniu procesu wiadomości nie ma.

Siedziba zowiąca się Antostyrnie w parafii łabonarskiej, na której mieszka jm. p. Huszcza, płaci rocznej arendy zł ośmdziesiąt ośm, № zł 88. Ta siedziba graniczy z gruntami w. jp. Platera od zaścianku Grodniszek zwanego, z gruntami ww. ichm. pp. Żarnowskich od wsi Mile zwanej, kłótni żadnej nie masz. Do tej siedziby należy szachownic pięć, z których cztery są w spokojnej posesji, piątą zaś w. jp. Plater zabiera. Te szachownice wszystkie leżą za jeziorem Styrnia, nomenklatur pewnych nie mają.

1-na szachownica leży między w. jp. Platera od wsi Szejków i gruntami [l. 145v] dworu Janiszek i siedziby poddanego Buraka. Gruntu roboczego w tej szachownicy na siania zboża beczki pół, zarosło lasem na beczki pół.

2-ga szachownica między gruntami dworu i wsi Styrniów po ex jezuickich, gruntami w. jp. Platera od wsi Szejkiów, gruntu w tej szachownicy na sianie zboża beczki pół.

3-cia szachownica Auksztaje leży między gruntami w. jp. Platera od wsi

Sztejkiów i gruntami dworu Stygniów po ex jezuitach, gruntu w tej szachownicy na siania zboża beczkę jedną.

4-ta szachownica Rzeczułka nad Pasztełłą leży między gruntami w. jp. Platera od wsi Sztejkiów, gruntu w tej szachownicy na siania zboża ośmin trzy.

5-ta szachownica leży między gruntami w. Platera od wsi Sztejkiów i gruntami dworu Stygnia i siedziby poddanego Buraka. Ta szachownica cała lasem zarosła. Gruntu w tej szachownicy może być na sianie zboża beczkę jedną. Zabrana jest od wsi Sztejkiów w. Platera, nie masz pewności, czy są jakie w tym prawności poczynione.

Łąka Traszkuny zowiąca się leży nad jeziorem Pasztis na wozów ośm siana, zabrana z dawna przez ichm. ks.ks. jezuitów, i w tym czy są prawności poczynione, bez dokumentów wiedzieć nie można.

Poddani plebanii giedrojckiej dają dziakło dworowi, jako to: miasteczko Giedrojcie, każdy z nich daje po jajek sztuk 10. Wieś Maguny, każdy daje z nich po kur dwoje, jajek 10. Wieś Dowjacie, z nich każdy dają po jajek 10. Wieś Staszkuny, z nich daje każdy po kur 2, jajek 10. Wieś Janczury, dają z nich każdy po kur 2, jajek 10. Wieś Kozaki, każdy z nich daje po kur 2, jajek 10. Wieś Staszkuniszki vel Bindryszki, każdy dają z nich po kur 2, jajek 10. Wieś Polepce vel Bindrynce, dają każdy z nich po kur dwie, jajek dziesięć.

PARAFIA

Parafia giedrojcka graniczy nakoło z parafiami od kościoła parafialnego z dubińską o milę 1, z glinciską o mili $\frac{1}{2}$, z szyrwintską o milę 1, z szeszolską o mili $1\frac{1}{2}$, z widziniską o mili $1\frac{1}{2}$, z malacką o mili $1\frac{1}{2}$. Długości tej parafii mil dwie, szerokości mil dwie.

Kolacja kościoła giedrojckiego należy do książąt Giedrojciów, dawniej należała do biskupów wileńskich, lecz w pomniejszym czasie jo. książę biskup wileński [l. 146] z powodu i istotnego przekonania książętom Giedrojciom odstąpił.

Parafia giedrojcka leży w *województwie wileńskim*. Prócz miasteczka Giedrojć ma następujące dwory, folwarki, okolice, wsie i zaścianki, które opisują się poniżej.

Wieś Maguny, Staszkuny, Janczury, Dowjacie o mili $\frac{1}{2}$. Te wsie należą do kościoła i plebanii giedrojckiej.

Dwór Giedrojcie, wieś Okmiana, Denewagi o milę 1, zaścianek Okmiana, wieś Krewielajdzie o mili $\frac{1}{2}$, Pustylty, Jodańcy, Meduny o milę 1, Rydwaniszki o mili $\frac{1}{4}$, Buzajcie o staj kilka, zaścianek Ażubole o mili $\frac{1}{2}$. Ten dwór, wsie i zaścianki należą do księcia Giedrojcia *podkomorzego wileńskiego*.

Okolica Aleksandryszki od kościoła giedrojckiego parafialnego o milę 1.

Folwark Skataniszki, Paciuny o milę 1, należą do oo. ww. ks.ks. dominikanów klasztoru wileńskiego Świętego Ducha.

Folwark Medyny, wieś Łaubie o milę 1, należy do oo. ww. dominikanów kalwaryjskich.

Folwark Zdaniszki, wieś Alanszczyzna, Denewagi o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Giży o mili $\frac{1}{2}$. Ten folwark, wieś i zaścianek należy do jm. p. Wilejki rejentowicza wileńskiego.

Folwark Kupryszki o mili $\frac{1}{8}$, wieś Denewagie, Arodele, zaścianek Giży o mili $\frac{1}{2}$. Ten folwark etc. należą do w. Gieczewicza rotmistrza wileńskiego.

Folwark Zdaniszki o mili $\frac{1}{4}$, wieś Poszyle o staj kilkanaście, należy do Księstwa Dubińskiego.

Folwark Komarowszczyzna o mili $\frac{1}{2}$, wieś Szlawetryszki, Szylinie o staj kilkanaście, Szmielina o staj kilka. Ten folwark, wsie należą do księcia Giedrojcia rotmistrza.

Folwark Jezdziszki, wieś Maguny o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Pojadziszki, Mejszela o milę 1, Mickuńce, Rudziańce o mili $\frac{1}{2}$, Dudańcy o milę 1. Ten folwark, wsie, zaścianek należą do w. Ruszcycowej starościnej.

Wieś Gajdeli, Topely o milę 1, należą do folwarku Szeszol w. Mikulicza rotmistrza.

Folwark Jurażyszki, wieś Barski, Paużoli, Gierszczuki, Delptyszki, [l. 146v] zaścianki dwa Ażugiry. Ten folwark, wsie etc. o milę 1, należą do jm. p. Sokołowskiego podczaszego inflanckiego.

Wieś Paustnia o mili $1\frac{1}{2}$, Szadujki o milę 1, należy do ichm. pp. Bronców.

Folwark Nasaliszki, wieś Czywile, zaścianek Miszkińce o milę 1, należy do jm. p. Midzichowskiego skarbnikowicza wileńskiego prawem dziedzicznym, a w zastawie jm. p. Grzybowskiego.

Folwark Szupienie, wieś Szupienie o milę 1, należy do jm. p. Midzikowskiego skarbnikowicza.

Wieś Pograumiełu o mili $1\frac{1}{2}$, Miszkińcy, Poożercy, Bilszy, Weczejle. Te wsi o milę 1, należą do w. Wołczka cześnika powiatu orszańskiego.

Dwór Bekupie o milę 1, wieś Szałszenie o mili $\frac{1}{2}$, Runy o milę 1, Podwarańce o mili $\frac{1}{2}$. Ten dwór, wsie należą do w. Ruszcycowej starościnej prawem dziedzicznym, a zastawą trzyma jm. p. Sawaniewski mostowniczy wileński.

Folwark Dauboryszki o milę 1, należy do jm. p. Midzichowskiego krajczego [!].

Dwór Giedrojcie, wieś Szydejgie o mili $1\frac{1}{2}$, Mełuży, Auzugiry o milę 1, Kulandzie o milę 1, zaścianek Zakoniosto, wieś Wedery o mili $1\frac{1}{2}$. Ten dwór, wsie etc. należą do jm. p. Jeleńskiego ciuna trockiego.

Folwark Tyminszczyzna, wieś Skoryniki, Jasiuliszki, Rudziuncy, Jaury,

Witejki, Popiszki, Gudejki, zaścianek Szerejkiszki o milę 1, należą do jm. p. Jeleńskiego, częścią do probostwa¹ niemenczyńskiego.

Zaścianek Ażugiry o milę 1, należy do jm. p. Makarskiego *łowczego starodubowskiego*.

Folwark Abramowszczyzna, wieś Gudańcy, Bekieży, Miszkińcy, zaścianek Warniszki. Folwark i wsie o milę 1, należą do w. Woronowicza.

Dwór Szlagiryszki, wieś Rudaki, Szaudzie, Podwarnie o milę. Ten dwór, wsie należą prawem dziedzicznym do w. jp. Kościałkowskiego *starosty strubiskiego*, którego poszedł pod eksdywizją różnym ichm. panom.

Dwór Giedrojcie o mili $\frac{1}{8}$, wieś Ziemiańce, Pelikańce, Narkuniszki, [l. 147] Taranciszki. Rudziańcy, Giży, zaścianek Giży, te o mili pół, wieś Wejkucie o milę 1, należy do w. Komara sędziego i miecznego *powiatu wilkomirskiego*.

W parafii giedrojckiej żadnych greco acatolico, lutrów, ewangelików nie ma, ani też innych, prócz Żydów niewiernych płci męskiej osób 20, kobiecej osób 15. Bożnic ani oratoriów żadnych w parafii nie ma.

Kościół w parafii giedrojckiej filialnego żadnego nie ma etc.

Mogił prócz parafialnego cmentarza 5, z których tylo jedna oparkaniona, i na nich nie grzebią się, gdyż najwięcej pod kościołem.

W parafii giedrojckiej jarmarków innych żadnych nie ma, prócz w dni uroczyste, i to niewielkie.

W parafii giedrojckiej żadnego doktora ani felczera nie ma, ani osób takich, które by umiały sekreta do leczenia chorób służących.

Ubogich włączających się po parafii giedrojckiej nie ma, prócz ubogich 6 kaleków starych niedołącznych, a te mają swoje nieodmienne gospody na parafii, i innych żadnych prócz szpitalników nie ma. Sposób obmyślenia, aby po różnych miejscach mieszkania nie mieli i nie włączyli się, aby Rppta poczyniła fundusze przy każdym kościele na ubogich starych i kaleków, a tych, którzy zmyślają kalectwo przez łajdactwo, do zebraniny ciśną się, odsyłać do fortec takich na wyrobek.

Gusłów ani zabobonów żadnych w parafii giedrojckiej najmniejszych nie ma.

Kaplic w parafii giedrojckiej jest trzy. 1-na w dworze Giedrojciach w. jejm. p. Kuszelewskiej *podstarościnej wilkomirskiej*, indult dla pomienionej jejm. od jo. księcia jm. Pasterza tylo na rok 1 podpisany, Mszy co dzień w tej kaplicy nie ma. Kapelana nie chowa, aż się kiedy ksiądz nadarzy. Leży od kościoła o mili $1\frac{1}{2}$. Droga zła i niebezpieczna do przejazdu, ile na wiosnę. Od domu mieszkalnego oddzielna, dobrze opatrzona i reperacji żadnej nie potrzebuje.

---

¹ Rankr. proboszczstwa.

Sprzęt kościelny, jako to kielich, patyna, intus et extra pozłacane. Portatyl nowy, ornat, alby etc. są nowe, cum preiudicio kościołowi parafialnemu nie jest, ponieważ kapelana rocznego nie ma. Nabożeństwo żadne inne nie odprawuje się, prócz Mszy świętej, kiedy ksiądz nadarzy się. Mogiły przy tej kaplicy żadnej nie ma. [l. 147v]

Kaplica 2-ga w. Kościółkowskiego w Szlagiryszkach, na którą indult podpisany na rok 1, lecz w tej kaplicy kapelana nie ma. Ta kaplica na facjacie budynkowej [!], odległa od kościoła parafialnego o milę 1. Droga do niej do przejazdu dobra. Sprzętu kościelnego żadnego nie ma, ponieważ poszedł ten folwark pod eksdywizją różnym kredytorom.

Kaplica 3-cia wiel. oo. dominikanów w folwarku Pacunach, od kościoła parafialnego o mili 1½. Indultu na tę kaplicę od jo. księcia jm. Pasterza podpisanego nie mają. Powiadają, że mają brewę rzymską, lecz onego czasu wizyty dziekańskiej nie pokazali. Pomieniony folwark należy do wiel. oo. dominikanów klasztoru wileńskiego Świętego Ducha. Te zaś brewe subreptivae [!] być musi otrzymane, ponieważ Sedes Apostolica na kaplicę in perpetuum nie wydaje. Pomieniona kaplica jest oddzielna od domu mieszkalnego. Sprzęt ma kościelny dobry, jako to: kielich, patyna, intus et extra pozłacane, portatyl, ornaty, alby, kapy etc. są dobre. Cum preiudicio kościoła parafialnego nie jest, ponieważ nabożeństwo żadne nie odprawuje się, prócz jeśli wiel. o. przeor dla widzenia gospodarstwa brata prokuratora przyjedzie, Mszę świętą odprawuje. Mogiły przy tej kaplicy żadnej nie ma.

SZKOŁA

Szkoła parafialna podług abrysu wydanego z kancelarii zadwornej nie jest wybudowana, jest tylo dom wyznaczony, gdzie żadnego studenta nie ma i bakalarza na uczenie ich.

SUMY

Sumy kościół giedrojcki lokalnej nie ma, są jednak dokumenta przy plebanii, iż suma kościelna 10000 tynfów jest lokowana na dobrach Drzewienniki zwanych, w województwie wileńskim leżących, od lat 80. Procent i kapitał zaległ, procedero to to nie było, lecz terażniejszy jks. pleban za wyśledzeniem, w czym rękę i kto jest posesorem majątności Drzewiennik, proceder ma rozpocząć. Oblig pod którym rokiem jest wydany, nie wyraża się, ponieważ wszystkie dokumenta plebanii giedrojckiej za pozwoleniem zwierzchności do Warszawy wywieziono. Są wyderkafy z dóbr Giedrojć w. jp. Giedrojcia podkomorzego wileńskiego po zł 15, iżby [l. 148] corocznie dochodzili kościołowi, lecz od wielu lat wielmożny podkomorzy nie płaci.

2-gi wyderkaf z dóbr jest Szemetyszek po zł 15, lecz gdzie te dobra leżą, wiadomości nie ma.

3-ci wyderkaf z majątności Lelakańców po zł 15 od w. jp. Sawickiego sędziego grodzkiego wileńskiego, lecz i stamtąd nie dochodzi.

4-ty wyderkaf z majątności Szlagiryszek w. Kościałkowskiego starosty strubiskiego po zł 15, zaległ ten wyderkaf od lat kilkunastu, lecz terazniejszy pleban w sądach eksdywizorskich majątku w. Kościałkowskiego odzyskał. Dla niekomportowanych dokumentów przy wizycie dziekańskiej, i od kogo zapisano, wyrazić się nic nie mogą. Proceder o zaległe wyderkafy z Giedrojć, Szemetyszek i Lelakańców jeszcze nie rozpoczęty, spodziewa się jednak, że pleban terazniejszy starannością swoją odzyska.

DOKUMENTA

Dokumenta nie znajdują się in fundo plebanii giedrojckiej, za pozwoleniem zwierzchności jks. pleban terazniejszy procedując w asesorii wywiozł do Warszawy, które to dokumenta chociaż poniżej umiejsczone będą, na co miejsce jks. wizyty jeneralnej dziekańskiej zostawuje się.

BIBLIOTEKA

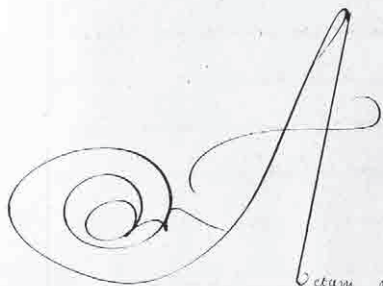
Biblioteki żadnej przy kościele giedrojckim nie ma. Po jks. Jastrzębskim bywszym plebanie giedrojckim wszystek majątek jego pokrewni, nim jeszcze skończył dni życia swojego, z plebanii powywozili i jakie byli księgi zabrali. Terazniejszy zas jks. pleban jak sam w plebanii nie siedzi, tak i biblioteki żadnej w plebanii nie chowa.

Roku 1785 [!] miesiąca marca dnia 21. Po zakończonej wizycie jeneralnej dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego, kościoła i plebanii giedrojckiej według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego, wszystko należycie [l. 148v] dopełniwszy akt wizyty mojej jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy i pieczęcią zapieczętowawszy limituje. Datum w Giedrojciach anno ac die ut supra.

Ks. Kazimierz Wileczyński kanonik inflancki, dziekan pobojski.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D. [l. 149]

Wizyta Diekańska kościoła młusnickiego podług mo-
delusza z kancelaryi Ładowney J. K. A. J. Ignacego
Kawalskiego Biskupa wileń. wydane go Spomazona.

Oczem w Munitad Roku od Narodzenia Syna Bożo-
go 1780. mca Marca iz 18. Ja Dział Boboyle wicy wywarony za
dylem Baworskim J. K. A. J. Ignacego Młusnickiego Biskupa wileńskiego. Bow-
szednie do wycytek Diekański Diecyji wileń. na dniu 9. Feburua. R. 1782.
wydaną Roka regis J. K. A. J. Bopisanym y Baworskim za pociągawym z
Rozmawieniem Diekańskim aby każdy Tenyktur wicy, odbywcy jak najpewnia-
nieysze o Janie kościoła Diekański swego wycykt doniwsia
Mestu Ładowcy woli y Rozmawienia Baworskiego za wydanym odcemnie obywatelom
M. Antonimem Dochodawcomi Plebanowi Młusnickiem y wycyktom Kapitanom
tak przy kościele młusnickim jako też wicy Baworski, tudzież obywatelom
tak samu Diekańskiego jako też Bopisanym na wicy Tenyktur Diekański na
dniu 18. Marca. do kościoła Plebanij Młusnickiej ziedalem wycyktow, wycyktow
tak uformowalem a po upad. Tenyktur wicy Plebanij, kościoła, Baworski, wazponalem
opisanie kościoła.

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA MUŚNICKIEGO
PODŁUG MODELUSZA Z KANCELARII ZADWORNEJ
JO. KSIĘCIA JM. IGNACEGO MASSALSKIEGO
BISKUPA WILEŃSKIEGO WYDANEGO SPORZĄDZONA

Actum w Muśnikach roku od narodzenia Syna Bożego 1783 miesiąca marca dnia 18. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za listem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy jeneralną wizytę odbywszy, jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego, za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Antoniemu Bohdanowiczowi plebanowi muśnickiemu, i wszystkim kapłanom tak przy kościele mieszkającym, jako też w tej parafii, tudzież obywatelom, tak stanu szlacheckiego, jako też pospółstwu, na wizytę jeneralną dziekańską na dniu 18 marca do kościoła, plebanii muśnickiej zjechałem, jurysdykcją wizytatorską uformowałem, a po uformowanej jurysdykcji wizytę plebanii, kościoła, parafii rozpocząłem. [l. 149v]

KOŚCIÓŁ

Kościół muśnicki fundowany od jw. Kisków, w którym roku, dokumenta nie przeświadczają. W roku 1614 oktobra dnia 4 Stanisław Kiszka wojewodzie witebski powróciwszy do wiary katolickiej kościół de nowo restaurował, grunta i poddanych kościołowi muśnickiemu nadał.

Kościół muśnicki drewniany, reperacji żadnej nie potrzebuje; na kościele wieżyczki 2, 3-cia kopuła na środku kościoła, na wieżyczkach 2 i kopule krzyże żelazne. Zewnątrz naokoło cały kościół tarciami opierzony. Kościół muśnicki pod tytułem Świętej Trójcy oraz Piotra i Pawła Apostołów. Drzwi w całym kościele muśnickim 5, z przedniego frontu idąc do kościoła drzwi podwójne stolarskiej roboty na zawiasach, krukach żelaznych, drągiem ze środka zasuwają się. Z babinca na cmentarz drzwi pojedynkowe stolarskiej [roboty] na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wnętrznym. Z babinca

do kościoła idąc drzwi duże podwójne na zawiasach i krukach żelaznych. Wewnątrz kościoła okien w całym 9, wszystkie dobre, żadnej reperacji nie potrzebujące. Ławek dla parafianów ośm, wszystkie dobre, reperacji żadnej nie potrzebują. Konfesjonałów starych dwa. Tarcicami sufit wybity. Podłoga także tarciczna. W całym kościele ołtarzów 4. Ołtarz wielki na dwie kondygnacji staroświeckiej snycerskiej roboty, w różne kolory malowan, w niższej kondygnacji obraz *Świętej Trójcy*, w wyższej *Ś. Stanisława Kostki*. Mensa u tego ołtarza drewniana stolarskiej roboty, malowana różnemi kolorami, w tej mensie portatyl jest wielki.

Ołtarz 2-gi na dwie kondygnacji snycerskiej roboty, malowany różnemi farbami, w niższej kondygnacji [obraz] *Najśw. Panny Różańcowej*, w wyższej kondygnacji *Ś. Grzegorza*, ten ołtarz jest bracki.

Ołtarz 3-ci na dwie kondygnacji snycerskiej roboty, malowany, częścią posrzybrzan, w niższej kondygnacji obraz *Ś. Antoniego*, w wyższej kondygnacji obraz *Ś. Józefa*.

Ołtarz 4-ty o jednej kondygnacji stolarskiej prostej roboty, malowane deski *ordynaryjną* farbą, w nim obraz *Ś. Kajetana*. [l. 150]

Przed wielkim ołtarzem w poprzek krata drewniana z balasami toczonemi. Od wielkiego ołtarza idąc po lewej ręce do zakrystii drzwi na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym dobrym, wewnątrz okna dwa z kratami żelaznemi. Z zakrystii na cmentarz idąc drzwi stolarskiej roboty na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym dobrym.

W kościele muśnickim nie ma żadnej kaplicy ani altarii żadnej.

Uroczystości w kościele muśnickim bywają w dzień *Świętej Trójcy*, nadane od Piusa VI w roku 1781 marca 2. Ten odpust od jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego w roku 1781 iunii 3 w diecezji swojej zaaprobowan. 2-ga uroczystość w kościele muśnickim w dzień *Najśw. Panny Różańcowej* z odpustem zupełnym w roku 1694. Ta uroczystość że jest bracka, w swoim miejscu dokładnie opisze się. Na te uroczystości konkurs bywa pomierny.

Kościół muśnicki nie jest konsekrowany, tylo benedykowany, przeto aniwersarza dedykacji parafianie nie obchodzą.

Obrazu cudownego w kościele muśnickim ani też księgi opisanych cudów nie ma.

Prócz Mszy parafialnej plebani muśniccy mają cztery obligacji.

1-sza obligacja za duszę Stanisława Kiszki fundatora kościoła muśnickiego – Mszy 2 w tydzień.

2-ga obligacja za duszę jks. Jana Aleksmiewicza [!] plebana muśnickiego – Mszy 2 w tydzień.

3-cia obligacja za duszę ichm. pp. Skorulskich – co tydzień Msza 1, bądź w jaki dzień.

4-ta obligacja takż od jks. Aleksienowicza [!] plebana muśnickiego wyż wyrażonego, aby za duszę rodziców jego co miesiąc Msza była jedna.

Srebro i cały sprzęt kościelny		Grzywny	Łoty	Sztuki
<u>Srebro przenośne</u>	Monstrancja srebrna miejscami wyzłacana	10	3	1
	Pixis intus et extra wyzłacany	2	8	1
	Patyn do chorych	1		2
	Ampulek z tacą 1, <i>efficit</i>	2	5	3 [l. 150v]
	Kielich z patyną, intus et extra wyzłacany	2	8	2
	Kielich z patyną, po brzegach wyzłacany	2	3	2
	Kielich z patyną, po brzegach wyzłacany	2	5	2
	Krzyż srebrny	4	2	1
	Trybularz stary	1	3	1
	Korony średnio wielkie	1		3
	Tabliczek po ołtarzach małych i wielkich	1	9	10
<u>Srebro miejscowe</u>	Misiać pod nogami srebrny u Najśw. Panny Różańcowej			1

<u>Cyna</u>	Lichtarzów większych			14
	Lichtarzów mniejszych			4
	Vas baptisatorum z krzyżami duża			1
	Relikwiarzów cynowych			2
	Krzyż cynowy			1
	Ampulek 4, tac 2			6
	Łódka do kadzidła 1			1
	Lawaterz z miednicą			2
	Łyżka pro ablutione baptisatorum			1
	Vasculum pro ablutione digitorum			1
	Vasculum pro oleis sacris			2
<u>Mosiądz</u>	Lichtarzów par dwie			4
	Kociołek do wody święconej			1
<u>Spiz</u>	Dzwonków małych na ścienie 2, na wieżycce <i>sygnaturka</i> 1, <i>efficit</i>			3
	Dzwonków przy ołtarzach małych 3, przy bursach 2, <i>efficit</i>			5
	Dzwonów na dzwonnicy większych 2, mniejszych 1, <i>efficit</i>			3 [l. 151]
<u>Ornaty</u>	Ornat biały galonem złotym okładany, z całym ubiorem, jak do [Mszy]			1
	Ornat biały w kwiaty srebrne <i>ditto</i> jak do Mszy			1

<u>Ornaty</u>	Ornat biały w kwiaty złote	<i>ditto</i>	1
	Ornat biały z kolumną żółtą	<i>ditto</i>	1
	Ornat biały, kolumną niebieską	<i>ditto</i>	1
	Ornat biały, kolumną zieloną	<i>ditto</i>	1
	Ornat czerwony z kolumną białą	<i>ditto</i>	1
	Ornat czerwony atlasowy	<i>ditto</i>	1
	Ornat czerwony aksamitny	<i>ditto</i>	1
	Ornat fioletowy z kolumną białą	<i>ditto</i>	1
	Ornat fioletowy cały	<i>ditto</i>	1
	Ornatów zielonych 2, jeden z nich z kolumną niebieską,	<i>ditto</i>	2
	Ornat czarny maszystowy, srebną kompaną okładany,	<i>ditto</i>	1
	Ornat czarny kamlotowy z kolumną niebieską	<i>ditto</i>	1
<u>Kapy</u>	Kapa czerwona atlasowa z listwą lamową, z galonem srebnym okładana		1
	Kapa czarna gredyturowa z listwą białą, taśmą jedwabną okładana		1
<u>Bielizna</u>	Alb tkackich z korunami nowych		3
	Alb tkackich z korunami starych		2
	Alba holenderska z koroną szeroką dobrą		1
	Komża rąbkowa nowa z koroną szeroką		1
	Komża szwabska z koroną szeroką dobra		1
	Komż tkackich dobrych		7
	Obrusów tkackich z korunami dobrych na ołtarze		6
	<i>Ditto</i> grubych	<i>ditto</i>	9
	Humerałów tkackich		10
	Korporałów holenderskich nowych		12
	Puryfikaterzów tkackich		10
Ręczników różnych, małych i wielkich		10 [l. 151v]	
<u>Firanki</u>	U ołtarza Najśw. Panny Różańcowej gazowe białe, para		1
	U ołtarza Ś. Antoniego gredyturowe zielone		1
	Firanki kitajki mieniającej stare, para		1
<u>Chorągwie</u>	Chorągiew biała z obrazem Ś. Kazimierza w jednej stronie, w 2-giej Niepokalanego Poczęcia Panny Maryi		1
	Chorągiew polna kitajki niebieskiej		1
	Proporców kitajki białej i czerwonej		2

<u>Książki</u>	Mszał duży nowy 1, starych 3, <i>efficit</i>	4
	Mszalików żałobnych	2
	Agendka stara 1, małych starych 2, <i>efficit</i>	3
	Ewangeliczka	1
	Liber baptisatorum, copulatorum, mortuorum, <i>efficit</i>	3
<u>Różne rzeczy</u>	Szafa z 4-ma szufladami malowana, na skład ornatów	1
	Szafa z zamkiem wewnętrznym malowana, na srebra chowanie	1
	Szafa na lawaterz malowana	1
	Baptisterium	1
	Portatylów dobrych	4
	Poduszek na ołtarzach	4
	Lichtarzőw drewnianych, małych i wielkich	16
	Pasków nicianych do ubioru mszalnego	9
	Katafalk czarno malowany	1
	Statua Resurrectionis snycerskiej roboty	1
	Grób Pański 1, ambona w kościele 1	2

Wszystkie srebro i cały sprzęt kościoła muśnickiego według inwentarza podawczego w roku 1774 apryla 26 przez jks. Józefa Gradowskiego¹ proboszcza rochitańskiego jks. Antoniemu Bohdziewiczowi plebanowi muśnickiemu in actualem et realem [l. 152] possessionem w całości znajduje się. Adaucta jakie znajdują się przez terażniejszego jks. plebana muśnickiego poczynione, wyrażają się pod rejestrem.

		Sztuki
<u>Adaucta</u>	Monstrancja de novo przerobiona, intus et extra wyzłocił	1
	Patyną do chorych przerobił i wyzłocił	1
	Kielich przerobił, intus et extra wyzłocił	1
	Krzyż srebrny de novo przerobił	1
	Krzyż cynowy kupił	1
	Lichtarzőw cynowych <i>ditto</i>	2
	Proporców kitajczanych nowych	2
	Kotłów miedzianych do procesji	2
	Ornatów bogatych białych	2
	Ornatów żałobnych dobrych	2
	Kapą de novo kazał przerobić	1

¹ Rankraštje Grudowskiego.

<u>Adaucta</u>	Alb tkackich dwie sporządził	2
	Komż tkackich sporządził nowych	4
	Szafy w zakrystii sporządził	2
	Pozytyw wyreperował de novo	1
	Dzwonnicą wystawił nową	1
	Cmentarz nakoło kościoła oparkanił i opatrzył dobrze	

Te wszystkie adaucta są poczynione własnym kosztem terażniejszego jks. Antoniego Bohdziewicza plebana muśnickiego.

Lampa w kościele muśnickim zawsze się nie pali z przyczyny, że funduszu na to nie ma, w dni świąteczne pali się z starania jks. plebana terażniejszego. Pozytyw w kościele muśnickim od głośów 5 dobry, żadnej reperacji nie potrzebujący, gdyż przez jks. Bohdziewicza należycie jest kosztem onegoż naprawiony.

Cmentarz nakoło kościoła oparkaniony, z dzwonnicy drzwi podwójne na zawiasach, krukach żelaznych, z zaszczepką żelazną od cmentarza zamyka się. [l. 152v] Z plebanii idąc na cmentarz drzewiczki na biegunach drewnianych z klamką żelazną.

Dzwonnica oddzielna od kościoła, nowa, gontami kryta, przez terażniejszego plebana Bohdziewicza postawiona, na tej dzwonnicy dzwonów większych 2, mniejszy 1.

SZPITAL

Przy kościele muśnickim jest szpital, w którym sień, z obu stron piekarni z oknami małemi szklanemi. Ten budynek stary, dach słomą kryty. W tym szpitalu ubogich płci męskiej osób 2, kobiecej 4, funduszu na nich nie ma udziałnego. Powinność ich jest usłużyć kościołowi, żyją z opatrzenia parafianów swoich.

PLEBAN

Antoni Bohdziewicz pleban muśnicki urodził się w *województwie wileńskim* roku 1725. Posyduje beneficjum muśnickie od roku 1774. Wyświęcony na prowizją sufragana *wileńskiego* jks. Żółkowskiego dziekana i officiala *jeneralnego wileńskiego* w roku 1756 iunii 9. Edukował się u ichm. ks.ks. misionarzów in Monte Salvatoris. Prócz tego beneficjum żadnego innego nie posyduje, ani też jest w innym urzędzie. Prezentowany na plebanią muśnicką od jm. p. Kajetana Podbereskiego skarbnika *województwa wileńskiego*. Ius patronatus kościoła muśnickiego było kwestionowano między Kajetanem Podbereskim skarbnikiem z 1-nej, a jo. księciem jm. Ignacym Massalskim biskupem *wileńskim* [z drugiej strony]. Kwestia przez dekret konsystorski

rozwiązana. Wikarjusza ad presens żadnego nie ma, odjechał do klasztoru ichm. ks.ks. augustianów wileńskich.

BRACTWO

W kościele muśnickim jest Najśw. Panny Różańcowej, od kogo nadane, dokumentu nie ma, wprowadzone przez jks. Antoniego Lesniewskiego komendarza muśnickiego. Dochodów żadnych te bractwo nie ma, na kwestę bratczykowie nie chodzą równie z kasowaniem kap, ani kwestują, ani urzędników obierają. Ołtarz bracki jest w kościele muśnickim Najśw. Panny Różańcowej, sprzętu brackiego żadnego nie ma. Uroczystości brackie Najśw. Panny Różańcowej, od kogo ta uroczystość jest wprowadzona albo nadana, wiadomości nie ma, czy przez breve rzymskie, czy od ojca generała dominikańskiego, dokumentu żadnego przy kościele nie ma.

ZAKONNICY

Zakonników ani zakonnice żadnych w parafii muśnickiej nie ma.

PLEBANIA

Plebania muśnicka odległa od kościoła na prętów trzy, drewniana, gontami kryta, ma w sobie pokojów 6, sieni 1 i kuchnia przez sień. W tymże budynku w sieniach dwa kominy nad dach wyprowadzone. Drzwi 2 na zawiasach i krukach żelaznych, 3-cie drzwi z zamkami wnętrznymi, inne z klamkami żelaznymi zamykają się, okien 15, w drzewo oprawne, podwójne, na zawiasach żelaznych i z zaszczepkami małymi. Pieców kaflowych dobrych dwa.

Naprzeciw plebanii izba czeladna z piecem piekarnianym, z sieńkami, w której drzwi 2-je na biegunach drewnianych, a 2-je na zawiasach żelaznych, okno szklane 1, a 2-wa zasuwkami drewnianymi zamykają się. Dach na tych budynkach słomiany, reperacji żadnej nie potrzebuje. Od tych budynków idąc niedaleko stajenka na koni 2, słomą kryta, dobra. Przy stajence świronek, do niego idąc drzwi na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wnętrznym, wewnątrz zasieków kilka. Za świronkiem gumno z osiecią małe, słomą kryte. Przy gumnie odryna na siano i zboże, w którym gumnie postroników 10 na wozów siana mniej lub więcej mieści się etc.

FOLWARK

Plebania muśnicka ma folwark Olechniszki i wioskę Kunigiszki. W pierwszym funduszu jw. Kiszki nie było żadnego folwarku do kościoła prócz

wioski; w roku 1646 maja 5 Jan Rudomina zostawszy dziedzicem majątności Muśnik za konsensem Abrahama Woyny biskupa wileńskiego uczynił zamianę gruntów z jks. Janem Fontanim plebanem muśnickim. Pleban ustąpił dworowi muśnickiemu gruntu włók ośm, poddanych trzech i karczmę w miasteczku 1. [l. 153v] Dwór muśnicki za te grunta etc. dał folwark Olechniszki z poddaniami i gruntu włók siedmnaście, № 17.

Roku 1614 wsi pierwiej nadane od jw. Kiszki wojewodzica witebskiego trzy, Drawcze, Wojtkany i Czyrki, nie były nigdy w zamianie, lecz według pierwszego funduszu i wsi wyż namienionych są zawsze w posesji plebanów muśnickich.

Prócz folwarku i wsi wyż namienionych jest włóka gruntu i trzy place z dwoma poddaniami w samym miasteczku Muśnikach do plebana należące. Folwark Olechniszki leży od kościoła muśnickiego o mili $\frac{1}{2}$, tak funduszu, jako i zamiany gruntów z jm. p. Rudominą autentyczne dokumenta przez terażniejszego plebana są oddane do archiwum diecesalnego w roku 1742. Kopia zaś coram fundo znajduje się.

Grunta folwarku Olechnickiego, wsi przynależących do niego, są w jednym obrębie, prócz wsi Czyrki zwanej. Grunta tej wsi wszystkie w szachownicach, pewne jednak mają swoje granice według dokumentów plebańskich. Zamiana mogłaby być uczyniona, lecz strony graniczące nie chcą.

Folwark Olechniszki graniczy z jednej strony z dworem Sulkuskim¹ jm. p. Romanowicza sędziego ziemskiego wileńskiego, z drugiej strony nakoło granicy z dworem muśnickim.

Wieś Draudzie graniczy z folwarkiem Muśniki jm. p. Towiańskiego miecznego parnawskiego, z drugiej strony z folwarkiem Giejyszyszki jejm. p. Białozorównej starościanki nowomłyńskiej, z trzeciej strony z folwarkiem Europa jm. p. Narbuta szambelana JKM, z czwartej strony z starostwem kiernowskim. Wieś Wojtkuny leży w średzinie gruntów dworu muśnickiego.

Wszystkie te grunta, jak folwarczne, jako i wioskowe, wymierzone, ograniczone i okopcowane, a granice są pewne według dokumentów.

Procederu jks. pleban terażniejszy o grunta, place, sumy i dziesięciny żadnego nie ma ni z kim. [l. 154] Miał proceder [z] ichm. pp. Podbereskiemi, który zakończył przez dekret oczewisty trybunalski pomyślnie dla funduszu kościoła muśnickiego. Długości i szerokości zmiarkować nie można folwarku, ponieważ wsie nie w jednym miejscu są. W całej swojej cyrkumferencji i przynależnościach folwark Olechniszki ma gruntu [włók] 31 №, trzydzieście jedna i morgów dziewięć. Placów, kamienic, miast, miasteczek żadnych kościół muśnicki nie ma. Grunta ma tylko tyle, jak się wyżej namieniło. Nieużytej ziemi nie ma. Lasu, boru, nieużytecznych sianożęci nie ma. Przy

¹ Rankr. *vietovardis taisyatas*. „Galbūt Sutkiškė?”

wsi Drauciach znajduje się las borowy na towar niezdatny, wymiaru tego boru nie ma, jednak może być na włók trzy lub więcej. Stawu żadnego nie ma, jest jedne małe jezioro, nazywa się Delnas, nierybne, błotem w lesie zapłynęło. Do drugich zaś jezior sąsiedzkich żadnych wstępów nie ma.

W folwarku Olechniskach jks. pleban zarabia gruntu na siebie włók trzy, poddani zaś nierównie zarabiają, jedni mają po włóce 1, drudzy po włóki ½. W folwarku Olechniskach w dwóch polach po beczek dziesięć miary komisyjnej, w trzeciej zmianie wysiewa żyta beczek dziewięć miary komisyjnej. Posiane ziarno żytnie przynosi zysku gospodarzowi dwa ziarna. W tychże gruntach folwarcznych żytnie ziarno najlepiej rodzi. Siana miewa corocznie do wozów letnich sto, № 100.

Opisanie zabudowania folwarcznego, jakie jest, w następujących punktach opisuje. Izba biała z komorą, drzwi do nich na zawiasach, krukach żelaznych, z klamkami żelaznemi. Naprzeciw tej izby piekarnia z komorą, drzwi do nich na biegunach drewnianych. W sieniach drzwi na zawiasach z klamką, w nich kuchenka z komorą. Od tego budynku idąc w lewo świrońki dwa, do nich drzwi na zawiasach, krukach żelaznych, 1-ne z zamkiem wewnętrznym, 2-gie z klamką i probójkami, kryte słomą obydwie te świrońki. Gumno 1-ne przesypane, kryte pod łopata, 2-gie dobre, kryte słomą. Niedaleko warzywnia słomą kryta, dobra. Za warzywnią obory w kwadrat stawione, w niej chlewów małych i wielkich pięć. Przy nich browar z słodownią, obok świniarnik słomą kryty. Cały dziedziniec oparkaniony dobrze. [l. 154v] Przy browarze studnia, 2-ga studnia na polu i sadzawka przy tej studni, do podwórza na wjazd wrot troje z tarcic. Ogród na jarzyna jeden.

Te wszystkie zabudowanie folwarczne jks. pleban terażniejszy jedne przesywał, drugim dachy nowe podawał, a inne de nowa budynki fundował i stawiał, słowem, innych nie zdezolował, jako się z rewizji okazało się.

Urzędnika w folwarku chowa dla dozoru gospodarstwa, parobka żadnego nie chowa, gospodynię 1, dziewczkę 1, pastuchów 2 chowa w folwarku. Przy sobie zaś chowa pokojowca jednego, gospodynię 1, furmana 1, organistę w plebanii trzyma.

INWENTARZ FOLWARCZNY, JAKI JEST,
WYRAŻA SIĘ REGESTREM

		Sztuki
<u>Stadnina</u>	Klacz jedna stara, druga młoda, <i>efficit</i>	2
<u>Bydło</u>	Wołów ordynaryjnych	2
	Krów dojnych	3

<u>Kozy i świnię</u>	Koz starych	4
	Świń 2, podświnków 4, <i>efficit</i>	6
<u>Ptastwo</u>	Gęsi starych	6
	Kur starych	9
<u>Naczynie żelazne</u>	Siekier małych	2
	Narogów para	2
	Sieczka 1, ciesiołka 1, skobla 1, kosa 1, <i>efficit</i>	4
	Sierpów 2, nóż duży 1, <i>efficit</i>	3
	Świder duży	1
<u>Naczynie browarne</u>	Czopów braźnych	2
	Czopów piwnych	2
	Beczek większych	3
	Antalików małych	8
	Trębnik 1, koryto do robienia słoju, <i>efficit</i>	2 [l. 155]
	Ryn 2, czerpaków 2, <i>efficit</i>	4
	Lejka drewniana 1, wiader 2, <i>efficit</i>	3
	Kadzi dębowych do warzywa	5
	Dzień do chleba	2

Podatku do Skarbu płaci Rpptej podymnego	zł ... .
----- doni gratuiti	zł 62.
----- czopowego	zł 12.

STAN PODDANYCH

Plebania muśnicka ma w szczególności jurysdycczan dwóch, bojar siedmiu, ciągłych sześciu, ogrodników żadnego siemienistości, a onych majątek w rubrykach poniżej opisuje się z osobnością każdego.

Ludność			Majątek							Wieś Kunigiszki	Podatek			
Liczba gospodarz.	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Owce		Kozy	Świnie	Czynsz	Podymne
			syny	cótki	konie	woly							zł	zł
1	1	1	6		1	4	3	2	6	4	5		6	

2	2			1	2	3	2	1	5	2	5	Maciej Swiadowicz, przy nim brat nieżonaty		6
3	1	1	1	3	1	1	2		3	2	3	Jan Szwejdowicz żonaty, syn Tomasz		6
4	1	1		3	1	2	3	1	5		4	Symon Pożusis żonaty, wolny bojar	32	
5	2	1	1		2	4	3	1	5	3	4	Antoni Gielaszewski nieżonaty, brat Symon żonaty, syn Ignacy, wieczysty		6
												Suma	[l. 155v]	

Ludność				Majątek							Podatek			
Ciągłi	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciolki	Owce	Kozy	Świnie	Wieś Draucze	Czopo	Podymne
			syny	córki	konie	woły							zł	zł
1	1	1			1	2	1		6		4	Michał Szwejdowicz żonaty, bezdzietny	24	6
2	1	1	3		2	3	3	2	10	2	6	Mateusz Czyrko żonaty, Kazimierz, Wincenty, Ignacy, wieczysty	40	6
3	1	1	2	1	2	4	4	2	12	2	6	Michał Hryniewicz żonaty, Jerzy, Michał synowie, córka 1, zasiedziały	40	6
4	1				1	2	3	1	8		6	Bartłomiej Synkiewicz nieżonaty, zachoży, Jan nieżonaty	24	6
												Andrzej Jurewicz szlachcic	64	6
												Suma		

Powinność poddanych wioski Kunigiszki i wioski Czyrki: ma każdy poddany po włóce 1 gruntu, każdy z nich idzie do dworu na tydzień dni trzy z

utrzynikiem z czym dwór każe. Czasu żniwa idą po dwóch sześć dni gwałtów, podrózczyzny żadnej nie odbywają, zsyпки żadnej nie dają.

Wieś Czyrki													
1	1	1	5		2	4	4	2	8		6	Jan Czyrko żonaty, synowie Jakub, Józef	6
2	1	1	2		1	2	1		4		3	Jerzy Czyrko żonaty, synowie Antoni, Piotr, Kazimierz, wieczysty	6

Wieś Wojtkuny, w niej jm. p. Bartłomiej Bohdziewicz płaci na rok zł 106.

Karczma Szylina. Arendą trzyma Żyd Mendel Abramowicz, z arendy zł 120.

Powinność poddanych wioski Drauczun [!]: gwałtów 12 czasu żniwa z każdej chaty są obowiązani odbyć. Podróżczyzną odbywają do Wilna z kolei, jak potrzeba. Czysnz i podymne w rubrykach wyraziło się. Ze wsi Wojtkun tyło płata idzie, więcej nic. [l. 156]

Ludność		Majątek							Jurysdyka przy kościele muśnickim	Podatek				
Liczba gospodarz.	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podziełki		Owce	Kozy	Świnie	Czysnz	Podymne
			syny	córki	Konie	woly							zł	zł
1	1	1	5	1	1	2	3	1	4		3	Kazimierz Pawłowski żonaty, syn Stanisław, wieczysty		6
2	1	1	1	1	2	2	2	1	4	1	3	Symon Giełazewski żonaty, syn Franciszek, córka 1, wieczysty		6
												Suma		

Jurysdyczan każdy mieszkający przy kościele ma gruntu po włóki pół, odbywają powinność dworowi na tydzień dni trzy bez utrzynnika, innej żadnej powinności nie pełnią.

PARAFIA

Parafia muśnicka graniczy nakoło z parafiami: z kiernowską o mili ćwierć, z czabiską o milę 1, z pobojską o mili 1½, z gielwańską o milę 1. Długości mili 1½, szerokości mila 1 parafii muśnickiej.

Kolacja kościoła muśnickiego należy do ichm. pp. Podbereskich *skarbników wileńskich*. Prawo dziedzictwa dóbr darownych od domu Potockich razem z kolacją. O zagadnieniu o kolacją z jo. księciem jm. Ignacym Massalskim biskupem wileńskim – wyżej opisało się o tym.

Parafia muśnicka prócz miasteczka zawiera w sobie następujące dwory, wsie etc.

Dwór Muśniki, wieś Luliszki, wieś Minczuki o mili ¼, wieś Markucie o mili ⅛, wieś Kajmińcy o mili ½, wieś Miciuny o mili ¼, wieś Kaukiszi o mili ¼, dwór Narwidziszki o mili ½, wieś Winksznobrocie o milę 1, wieś Jodańce o mili ½. Te 2 dwory i wsie należą prawem wieczystym do ichm. pp. [l. 156v] Podbereskich Tadeusza i Hipolita, skarbnikowiczów *województwa wileńskiego*, w roku 1782 na różnych[osób] przez sąd ekshibitorski rozdane wsie i dwory pomienione.

Dwór Poszyrwincie, wieś Minejki, wieś Dubiecie, wieś Jurkiszi o mili ½. Ten dwór i wsie należą prawem dziedzicznym do jm. p. Żmiejewskiego łowczego *województwa wileńskiego*.

Dwór Bortkuszi, wieś Kejminy, wieś Skietary, wieś Użubłydzie, wieś Żarnawagi, wieś Użuszule, wszystkie o milę 1. Ten dwór i wsie są dziedziczne dobra w. jp. Żaby kasztelana połockiego.

Dwór Lewajnie, wieś Żwirble, wieś Grygaluny, wieś Kajrańce, wieś Imejle, wszystkie o milę 1. Ten dwór i wsie należą prawem dziedzicznym do w. Rze[w]uskiego *rotmistrza województwa wileńskiego*.

Folwark i wieś Bigosze o milę 1, należy prawem wieczystym do jm. p. Narbuta krajczyca *województwa wileńskiego*.

Folwark Biłaty i wieś Biłaty o milę, należy do jm. p. Narbuta *struczaszego wileńskiego*.

Folwark Wiłejkiszi, wieś Tauczule o milę 1, należą do jm. p. Horbaczewskiego *skarbnika parnawskiego*, trzyma prawem zastawnym od dziedzica tych dóbr jm. p. Wiłejki *regentowicza trybunalskiego WKL*.

Dwór Wirszuliszi o mili ½, należy prawem dziedzicznym do ichm. pp. Narbutów, *szambelana JKM i łowczego województwa wileńskiego*.

Folwark i wieś Dawboryszki o mili ½, należy prawem dziedzicznym do jm. p. Jazdowskiego *budowniczego Księstwa Żmudzkiego*.

Folwark Swicerszi o mili ½, w którym mają swoją dziedziczną posesją w. ichm. pp. Antoni Gruzewski *chorąży belzki* [?], Stanisław i Tomasz Prontniccy, ichm. pp. Michał i Jan Brzozowscy, jm. p. Ignacy Michałowski,

jm. p. Franciszek Sokołnik, jm. p. Adam Bagniski. Ci wszyscy ichm. pp. prawem dziedzicznym w Szawkiszkach mieszkają. [l. 157]

W parafii muśnickiej żadnych nie masz dysydentów, prócz niewiernych Żydów męskiej płci osób 48, kobiecej 49. Oratoriów żadnych nie ma, prócz szkółki żydowskiej w miasteczku Muśnikach za pozwoleniem jo. księcia jm. Ignacego Masalskiego biskupa wileńskiego.

W parafii muśnickiej żadnego filialnego kościoła nie ma, prócz parafialnego. Mogił w całej parafii dwie, ale nieoparkanione, możniejsi nie grzebią się, ubodzy nie mają sposobu do oparkanienia.

Jarmarki w całym roku dwa tylo bywają, jeden w dzień Ś. Trójcy etc.

Doktora ani felczera w całej parafii muśnickiej nie ma, ani też osoby takiej, która by umiała sekreta do leczenia chorób, nie znajduje się żadna.

Zabobonów ani gusłów w całej parafii muśnickiej żadnego nie ma.

Ubogich włóczących się po parafii muśnickiej żadnego nie ma, prócz swoich szpitalnych, ci jak chleba nie mają, na wyżywienie idą żebrować po parafii. Sposób, aby się pomniejszyło żebractwo, najskuteczniejszy być zdaje się, aby Rzeczpospolita przy wszystkich parafialnych kościołach poczyniła fundusze, a na młodych, zmyślujących choroby i kalectwo, aby kara była na nich naznaczona.

Kaplica jest tylo jedna w parafii muśnickiej w dworze Poszyrwińciu, i ta stara, opadła, w której nie godzi się Mszy świętej celebrować, jakoż w tej kaplicy od lat kilkunastu ani indultu, ani Mszy nie ma. Odległa od kościoła parafialnego o mili pół, do przejazdu droga zła i niebezpieczna, aparatów kościelnych żadnych w tej kaplicy nie ma.

SZKOŁA

Szkoła w parafii muśnickiej według dyspozycji i abrysu wydanego od jo. księcia jm. Pasterza nie jest wybudowana. Przy kościele muśnickim jest jednak dom osobny przy kościele muśnickim osobny [!] dla dzieci wyznaczony, [l. 157v] dzieci chociaż niewiele zgromadza się. Dyrektorem onych dzieci jest organista Michał Bagiński, zdatny i obyczajny do uczenia dzieci, charakter ma niezły, pensji bierze rocznej od jks. plebana złotych sześćdziesiąt i akcydens kościelny, a że dzieci uczy, jks. pleban daje onemu stół i odzienie. Parafianie postronni dzieci nie posyłają do szkoły prócz tych, którzy w miasteczku zostają, i od tych dyrektor płaty nie dostaje. Z parafii pospółstwo dzieci nie posyłają do szkoły, ani panowie, ani rodzice są temu winni, gdyż panowie tego nie bronią, lecz pospółstwo tak jest ubogie, że w domu ani chleba, ani odzieży nie ma. Szlacheckich dzieci w szkole żadnego nie ma, chłopskich miasteczkowych jest dziesięciu. Nauki zaczynają od ś. Michała, kończą się na ś. Jerzy. W szkole dzieci uczą się czytać, na tablicy pisać, książek innych

nie mają prócz elementarza. Czasu nauki do żadnych robót dzieci używani nie bywają. Postępek w naukach nikczemny, rygoru wielkiego dyrektor nad dziećmi nie używa, wygodę jaką który ma w domu swoim, takiej używa.

SUMY

1614 maja 5. Suma legacyjna jw. Stanisława Kiszki wojewodzica witebskiego oraz spólnie jks. Kazimierza Oleksniewicza plebana muśnickiego złp sześć tysięcy trzysta, zł № 6300. Dokumenta na te sumę: jest dekret oczewisty trybunalski między jks. Antonim Bohdziewiczem plebanem muśnickim a w. ichm. pp. Hipolitem i Tadeuszem Podbereskiemi skarbnikowiczami województwa wileńskiego. Suma była pierwiej u ojca pomienionych ichm. pp., za nieopłaceniem sumy dekret eksdywizorski przysądził kościołowi cztery domy z chłopami poddanymi i dwie włóki lasu, in unum zniósłszy z gruntem roboczym [l. 158] będzie do włók trzech. Procent od tej sumy, jak dopiero kościołowi przysądzono, jks. pleban bierze zł 40, lecz za rozrobieniem lasu przydanego może mieć 3 procenta od sta.

1686 maja 25. Suma legacyjna w. jp. Jana Skorulskiego chorążego kowieńskiego na sumę trzysta pięćdziesiąt, № 350, kop groszy litewskich i złp pięćset, № 500. Dokument na tę sumę jest coram fundo plebanii muśnickiej, ulokowany na dobrach Wierszekajniach i Bortkuszki w województwie wileńskim leżących. Od tej sumy idzie procent zł sto pięć, № 105. Ten procent corocznie regularnie dochodzi.

DOKUMENTA

1614 oktobra 4. Fundusz sam autentyk od jw. Kiszki wojewodzica witebskiego czyniony, w którym nadaje grunta, wsie, jako się wyżej opisało.

1646 maja 5. Dokument autentyczny zamiany gruntów [między] jm. p. Janem Rudominą a jks. Kazimierzem Fontanim plebanem muśnickim, w którym wyraża co się wyżej opisało się.

1693 iulii 10. Prawo wyderkafowe od wjm. p. Skorulskiego chorążego kowieńskiego na sumę 350 kop gr lit. i złp 500.

1780 nowembra 25. Dekret oczewisty Trybunału WKL compositi iudicii o sumę złp 6300.

BIBLIOTEKA

Biblioteki funduszowej żadnej przy kościele muśnickim nie ma, jako z inwentarza podawczego okazuje się. Jks. pleban terazniejszy jakie ma książki za własne pieniądze jego kupione, których do rejestrowania nie podał. [l. 158v]

Roku 1783 miesiąca marca 25. Po zakończonej wizycie jeneralnej dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego, kościoła, plebanii etc., według przepisu i wyrazu z kanclerii zadwornej jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego na całą diecezją wydanego, wszystko exacte dopełniwszy, akt wizyty mojej jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy i pieczęcią własną zapieczętowawszy limitowałem. Datum w Muśnikach roku od narodzenia Syna Bożego tysiąc siedmset ósmdziesiąt trzeciego roku, dnia ut supra.

Ks. Wilczyński kanonik inflancki, dziekan pobojski.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D. [l. 159]

Wizyta Diekanska Kościoła Czabiskiego
: Keoponarskiego podług Kosclawu z Kancelli
yi Kacowornej O. Kcia Iny Kwasalskiego
Biskupa wileń. wydaniego Sporządona.

Wizyta w Czabiskach Roku 1822
Dnia 24go 1822 April 1. Ja Diekan Bobyński przy wyćwicy zbro
wawo Pawieschem Pawieschem O. Kcia Iny Ignacza Kwasalskiego Bisku
pa wileń. Otworzone do wszystkich Diekanów Diecary wileń. na dzień
9 Sierpnia. Roku 1822 wydanym jako regis O. Kcia Bobyńs
kim y Kwasalskim za Kwasalskim y Kwasalskim Diekanom aby każdy
Jenowalne wizyte odbywszy iak rozdzielniysze o stanie Kościoła Die
kanskiego wizyte uczynił Powiszenie.

Wizyta w Czabiskach y Czabiskach Pawieskiego za wydanym o
wizyte Obowiazaniem K. Kcia Iny Kwasalskiego Biskupa wileń.
y wszystkich Kapłanów iak przy Kwasalskim iak regis y w
Czabiskach regis mieszkanym, iak regis obywatelom iak Kwasalskiego
Kwasalskiego iak:

[16]

№ 349

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA CZABISKIEGO
VEL LEOPONARSKIEGO PODŁUG MODELUSZU
Z KANCELARII ZADWORNEJ JO. KSIĘCIA JM.
MASSALSKIEGO BISKUPA WILEŃSKIEGO
WYDANEGO SPORZĄDZONA

Actum w Czabiszkach roku od narodzenia Syna Bożego 1784 apryla 1. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za procesem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy jeneralną wizytę odbywszy, jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego, za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Adamowi Karpińskiemu plebanowi czabiskiemu, i wszystkim kapłanom tak przy kościele, jako też i w parafii tejże mieszkającym, tudzież obywatelom, tak stanu [l. 159v] szlacheckiego, jako też i pospółstwu, na wizytę jeneralną dziekańską na dniu wyż wyrażonym do kościoła czabiskiego zjechałem, jurysdykcją wizytatorską ufundowałem, a po ufundowanej jurysdykcji wizytę kościoła, plebanii, parafii etc. rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ

Kościół czabiski od kogo jest fundowany, żadnej wiadomości powziąć nie można, gdyż najmniejszych dokumentów nie ma, starzy ludzie nawet tego wiadomi poodumierali.

Kościół czabiski drewniany, figury pociągłej budowany, dla pogniłych podrębów w ziemi trochę wpadł, ściany znacznie rozeszły, reperacji potrzebujące, niedawno nakładem pospółstwa, a za staraniem plebana dach nowy pokryty gontami, nad babińcem kościelnym wieżyczka niedawno reperowana, na której kopułka z krzyżem żelaznym reperowana sumptem z skarbu jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego. Erygowany pod tytułem jakiego świętego, nie wiadomo. Z przedniego frontu idąc do kościelnego babińca drzwi dwie podwójne na zawiasach żelaznych. Z babińca

dwoje drzwi pojedynkowych na zawiasach żelaznych na cmentarz, te 3 drzwi z babińca drągami drewnianymi zasuwają się. Z babińca do kościoła idąc drzwi podwójne na zawiasach żelaznych z zaszczepekami i ręczkami żelaznymi. Z kościoła idąc do zakrystii drzwi pojedynkowe na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym. Z zakrystii idąc na cmentarz drzwi pojedynkowe na zawiasach żelaznych bez zamku, zasuwką drewnianą zasuwają się. [l. 160] Wewnątrz tego kościoła okien z zakrystjowemi dziewięć, ale reperacji potrzebujące, sufit i podłoga nie ze wszystkim dobra. Ławek dla parafianów 13, konfesjonałów 2, ambona 1. Ołtarzów w tym kościele 3.

Ołtarz wielki stolarskiej roboty, malowany, w którym obraz Najśw. Panny Różańcowej, ozdobiony szatą z nędzy w koloru złotym i srebnym, bisiurami wkoło obwiedziony. Koron srebrnych 2: na głowie Najśw. Panny 1, Pana Jezusa 1, z krzyżkami srebnymi, sceptrum srebrne, przy tymże obrazie zausznic diamentowych dwa. Na drugiej kondygnacji obrazu żadnego nie ma.

Ołtarz 2-gi stolarskiej roboty, malowany, w nim obraz Ś. Antoniego. Na drugiej kondygnacji obraz Najśw. Matki Loretańskiej.

Ołtarz 3-ci stolarskiej roboty, malowany, w nim obraz Pana Jezusa do słupa uwiązanego. Na drugiej kondygnacji obraz Ś. Bałtromieja.

Kaplic i altarii w kościele czabiskim żadnej nie ma.

Odpustów i uroczystości w kościele czabiskim pozwolonych od Stolicy Apostolskiej żadnych nie ma, tylo dwa festa w całym roku, na ś. Jan Chrzciciel i na ś. Bałtromiej, obchodzić się zwykły, przy licznych zgromadzeniu ludu, ale nie wiadomo, jak dawno, od kogo i kiedy, za czym oraz pozwoleniem wprowadzone, nie wiadomo.

Kościół czabiski alias leoponarski nie tylko nie jest konsekrowany, ale też wiedzieć nie można, czy jest benedykowany, przeto i dedicatia kościoła nie obchodzi się.

Obrazu cudownego w kościele czabiskim alias leoponarskim żadnego nie ma, ani też znajduje się książka, w której by cuda były opisane. [l. 160v]

Obligacji ani z funduszu, ani z legacji żadnej kościół czabiski alias leoponarski nie ma, prócz Mszy parafialnej za parafianów w niedziele.

Srebro i cały sprzęt kościelny		Sztuki
<u>Srebro przenośne</u>	Pixis srebrny, intus et extra pozłacany	1
	Kielich z patyną, intus et extra pozłacany	2
	Kielich z patyną, intus pozłacany	2
	Patyna do chorych	1
	Tabliczek srebrnych, małych i wielkich, po ołtarzach 13, krzyżyki 2, <i>efficit</i>	15

<u>Srebro miejscowe</u>	U ołtarzu wielkim Najśw. Matki Różańcowej koron srebrnych 2, sceptrum srebrne 1, zausznice diamentowe dwie w srebro oprawne 2	5
	U ołtarzyku noszącym korona mała srebrna 1, zausznic w srebro oprawnych 6	7
<u>Cyna</u>	Lichtarzów średniej wielkości	6
	Lichtarzów mniejszych	4
	Lichtarzyków małych	4
	Ampulek para 1, do nich taca 1, <i>efficit</i>	3
	Vasculum pro oleis sacris	1
	Krzyż cynowy 1, puszka do hostiów 1, <i>efficit</i>	2
<u>Miedź</u>	Kotły procesjonalne	2
	Kociołek z nakrywką pro fonte 1, kociołek w babinu 1, <i>efficit</i>	2 [l. 161]
<u>Mosiądz</u>	Kociołek do wody święconej	1
	Trybularz z 3-ma łańcuszkami	1
	Lichtarzów małych	2
	Krzyż mosiężny z postumentem cynowym	1
<u>Żelazo</u>	Żelazo do pieczenia opłatków	1
	Żelazo do wycinania hostiów	1
	Łyżka żelazna do lania świec	1
<u>Spiż</u>	Na dzwonnicy dzwon średniej wielkości 1, mały 1, <i>efficit</i>	2
	Dzwonek przy zakrystii	1
	Dzwonków przy ołtarzach	4
	Moździerzów do strzelania	2
<u>Ornaty</u>	Ornat zielony adamaszkowy z kolumną białą w pasy różowe, z galonikiem złotym okładan, z stułą, manipularzem etc., jak do Mszy	1
	Ornat szarawy w paski srebrne, z kolumną susową, galonikiem bantajerowym okładan	1
	Ornat zielony w kwiaty z kolumną czerwoną w kwiaty, taśmą białą okładany wkoło, z stułą, manipularzem, jak do Mszy	1
	Ornat popielaty gradynapolowy w kwiaty, taśmą żółtą okładan, jak do Mszy (ubiór różnej materii)	1
	Ornat atlasowy w kwiaty niebieskie i czerwone, z kolumną różową w kwiaty niebieskie, taśmą żółtą okładan, z stułą, manipularzem, stary	1 [l. 161v]
	Ornat atlasowy karmazynowy z kompaną złotą, z stułą tejże materii	1

<u>Ornaty</u>	Ornat atlasowy w kwiaty z kompaną srebną, bez stuły, manipularza	1
	Ornat półatlasowy niebieski w kwiaty z pasamanem żółtym, z stułą	1
	Ornat gredyturowy karmazynowy z kolumną białą wyszywaną, z stułą, manipularzem, jak do Mszy	1
	Ornat półatlasowy w pasy białe, galonem srebnym okładan, z stułą, manipularzem, jak do Mszy	1
	Ornat bogaty z kolumną czerwoną, z galonem srebnym, z manipularzem	1
	Ornat żółty z kolumną zieloną w kwiaty, galonem srebnym okładan, z stułą, manipularzem	1
	Ornat gredyturowy wyszywany z kompaną złotą, z stułą i manipularzem	1
	Ornat lamowy w kwiaty z kolumną wyszywaną złotem (biały), z manipularzem	1
	Do tegoż ornatu dalmatyk lamowych 2 w kwiaty, z kolumnami wyszywanymi złotem, do nich stuła, manipularz, velum, bursa jednej materii etc.	
	Do różnych ornatów velum gredyturowy 1, atlasowy 1, palek 4, bursa jedna, a te okładane złotym galonem i srebnym <i>haftem haftowane</i> , materii różnej	[l. 162]
	Antepedium aksamitne karmazynowe z kompaną złotą, płótnem podszyte	1
	Alb szwabskich z korunami wyszywanymi, podszyte kraszanią	1
Te wszystkie ornaty, delmatyki [!], antapedie [!], alby i inny sprzęt wyż wyrażony jest darowan kościołowi czabiskiemu od jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego w roku 1784 ianuarii 4.		
Ornaty i inny sprzęt kościelny, który dawniej był, przy tymże wyraża się osobno w specyfice		
<u>Ornaty</u>	Ornat gęziej skórki biały bez odmiany materialny, z galonem złotym garniowany, z stułą, manipularzem etc. tejże materii, jak do Mszy	1
	Ornat półjedwabny z promieniem czerwonym, z stułą, manipularzem etc. tejże materii, jak do Mszy	1
	Ornat zielony gredyturowy w kwiaty z kolumną białą atlasową w kwiaty, z galonikiem bantajerowym okładany, z stułą, manipularzem etc. tejże materii, jak do Mszy	1
	Ornat żałobny gredyturowy bez odmiany żadnej, z stułą, manipularzem etc. tejże samej materii, jak do Mszy	1

<u>Chorągwie</u>	Chorągiew polna kitajczana niebieska Procesjów z obrazami niematerialnych etc. Procesja arasowa żałobna stara Proporców kitajczanych materii kolorów różnych	1 3 1 4 [l. 162v]
<u>Firanki</u>	U ołtarzu wielkim atlasowe w paski siarczyste, niebieskie, para 1, gazowych para 1, <i>efficit</i> U ołtarzyku noszącym sztofowych par <i>Ditto ditto</i> siatkowe, para <i>Ditto ditto</i> paplinkowych para	2 2 1 1
<u>Bielizna</u>	Alba holenderska z korunami, stara Alba tkacka z korunami, stara Alba tkacka z korunami szerokimi Alb tkackich bez korun Komż tkackich z korunami Komż tkackich bez korun Komż kuźelnych Humerałów Korporałów Puryfikaterzów różnych płóciennych Tuwalnia holenderska Tuwań tkackich Obrusów tkackich i kuźelnych, małych i wielkich 20 Ręczników tkackich wyszywanych 3, kuźelnych 3 Ręcznik holenderski stary Ręczników tkackich, małych i wielkich	1 1 1 2 2 2 2 4 8 30 1 12 20 6 1 12
<u>Antepedie</u>	Antepedium przy ołtarzu wielkim Antepedium przy ołtarzu <i>Pana Jezusa</i> Antepedium przy ołtarzu Ś. Antoniego	1 1 1 [l. 163]
<u>Książki</u>	Mszałów wielkich Rituale sacramentorum Ewangeliczka stara	2 1 1
<u>Różne rzeczy</u>	Ołtarzyk noszący z dwoma obrazami, na nim korona srebrna 1, koralów z bisurami sznurków 4, koralów samych sznurków 5, bisurów większych i mniejszych sznurków 19, paciorek białych i czarnych 6, relikwiarzyków 2, obrazek na blasze malowany 1, zausznic gatunku kolonikowego 2, szkaplerzów par 4 Lichtarzów drewnianych średniej wielkości	10

<u>Różne rzeczy</u>	Chrzcielnica stolarskiej roboty bez wierzchu	1
	Baldachim podszyty z fręzlą	1
	Calun żałobny	1
	Poduszki na ołtarzach pod mszały	3
	Lusterko w zakrystii	1
	Lamp szklanych 13, lampa żeściana 1, <i>efficit</i>	14
	Krzyżów drewnianych, małych i wielkich	5
	Figura Resurrectionis 1, grób Pański malowany 1, <i>efficit</i>	2
	Lavaterz [!] stolarskiej roboty	1
	Pasków nicianych	4
	Bursa, w niej velum, palka	1
	Skrzynia z szufladami 3	1
	Trunek malowanych	2
	Skrzynia średniej wielkości do chowania bielizny	1 [l. 163v]

Na ten wszystek sprzęt kościelny inwentarza podawczego nie ma i nie było coram fundo kościoła czabiskiego alias leoponarskiego. Aduacta, które za staraniem terażniejszego plebana są poczynione, w specyfice następującej wyraża się.

	Sztuki
<u>Aduacta</u>	
Dzwonnicę wybudował nową sumptem swoim	1
Dzwon średniej wielkości na teźe	1
Obraz u ołtarzu wielkim ozdobił	1
Lichtarżów cynowych większych	6
Dzwonków przy ołtarzach 2, sygnaturka 1, <i>efficit</i>	3
Chorągiew wielka kałamejkowa	1
Firank gazowych para, ałasowych para 1, <i>efficit</i>	2
Baldachim podszyty	1
Tabliczek srebrnych 3, zausznic 1-nego gatunku 6	9
Kotły miedziane chorowe	2
Moździerze spiżowe do strzelania	2
Kociołek miedziany pro fonte	1
Kociołek mosiężny pro aspersione	1
Łyżka żelazna do lania świec	1
Lichtarzyków mosiężnych	2
Krzyż mosiężny z postumentem cynowym	1
Alba tkacka	1
Komża 1, obrus 1, <i>efficit</i>	2
Lamp szklanych	13
Durszlak żeściany do przecedzenia wosku	1 [l. 164]

Lampa coram Sanctissimo we dni powszechnie nie pali się, prócz w niedziele i dni święte uroczyste podczas Mszy pali się, a to z własnego ekspensu plebańskiego, ponieważ na to żadnego funduszu nie ma.

Cmentarz przy kościele jest oparkaniony i zamykany bywa.

Organu ani pozytywu w kościele czabiskim żadnego nie ma.

Dzwonnica jest oddzielna od kościoła nowa, na której dzwon wielki 1, mały 1.

SZPITAL

Chatka jest mieszkalna niedaleko kościoła i niedawno zbudowana z rozkazu dwornego, mająca izbę 1. Do sieni idąc drzwi na biegunie drewnianym z klamką żelazną, z sieni do izby drzwi na biegunie drewnianym, wewnątrz okno większe szklane reperacji potrzebujące, małych *ordynaryjnych*, zasuwkami drewnianymi zasuwają się 2. Piec z cegieł stawiony. W tym szpitalu ubogich nie ma, tylo mieszka zakrystian z żoną.

PLEBAN

Adam Karpiński z ziemi zakroczymskiej, urodził się w roku 1732 grudnia 22, posyduje plebanią czabiską od roku 1775, wyświęcony na kapłaństwo *praevius literis dimissorialibus* od jw. Hieronima Szyptickiego biskupa plockiego w roku 1766 decembra 20 na prowizją jw. Horaina biskupa *hirinenskiego*, sufragana żmujdzkiego, do kościoła gieranońskiego. Edukował się in *seminario diecesano*. Prócz *beneficium* czabiskiego, żadnego innego nie posyduje, wikariusza żadnego przy sobie nie chowa.

BRACHTWO

Bractwa żadnego w kościele czabiskim nie ma, prócz wprowadzonego zwyczaju, że różaniec w niedzielę i inne święta parafianie śpiewają.

Zakonników ani zakonnic żadnych w parafii czabiskiej nie ma. [l. 164v]

PLEBANIA

Budynek jest przeciw samego kościoła stary, ku zrujnowaniu jest podległy dla zgniłych podrębów, do mieszkania mało zgodny, dach na nim słomą kryty. Do którego idąc do sieni drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem, w tych sieniach komin murowany nad dach wyprowadzony. Komorek 2, do nich drzwi na zawiasach żelaznych. 1-ne z nich z klamką żelazną i próbójami. Z komorki do komory idąc drzwi na zawiasach żelaznych z kruczkami do

zamykania. Z tychże sieni idąc do izby drzwi na zawiasach żelaznych z klamką żelazną. Wewnątrz piec z kafel zielonych, kominek ordynaryjnej roboty, okien szklanych w drzewo oprawnych wielkości średniej 3, mało reperacji potrzebujące. Z izby do komory drzwi na zawiasach żelaznych z klamką żelazną, wewnątrz okno 1 szklane, w drzewo oprawne, z podwórza przy nim okiennica z pręcikiem żelaznym. Na tymże podwórzu za budynkiem w tyle piekarnia z sienią. Do nich idąc drzwi na biegunach drewnianych. Z sieni idąc do piekarni drzwi na biegunach drewnianych, wewnątrz piec gliniany, ordynaryjny, okienek z kwaterkami szklanymi 5 reperacji potrzebujących. Dach na tym budynku słomiany. Przy piekarni chlewki dwa słomą kryte, sumptem terażniejszego plebana stawione. Niedaleko piekarni odryna nowo wybudowana słomą kryta, kosztem jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego budowana. Całe zabudowanie przy kościele czabiskim alias leoponarskim płotem laskowym oparkaniony staraniem terażniejszego plebana.

FOLWARK

Plebania czabiska żadnego folwarku nie ma, ani gruntu żadnego, prócz sumy złp 1200 z Komisji Edukacyjnej tytuło funduszu. [l. 165] Inwentarza folwarcznego żadnego nie ma. Bydła, ptastwa i ruchomości żadnej nie ma. Jks. pleban jednak utrzymuje dla posługi swojej parobków dwóch, gospodynię jedną, dziewczkę jedną.

Podatków do Skarbu Rpptej żadnego nie daje.

PARAFIA

Parafia czabiska alias leoponarska graniczy z parafiami nakoło: z muśnicką (od kościoła parafialnego) o mili $\frac{3}{4}$, z gielwańską o milę 1, z giegużyńską o milę 1, z poporcą o mili $\frac{1}{2}$, z kiernowską o mili $1\frac{1}{2}$. Długości parafii czabiskiej mil dwie i pół, szerokości mila jedna i pół.

Kolacja plebanii czabiskiej alias leoponarskiej należy do jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego.

Prócz miasteczka i dworu Czabiszek zawiera w sobie następujące dwory, folwarki, wsie i zaścianki:

Folwark Leoponary o mili $\frac{1}{4}$, Podole o mili $\frac{1}{8}$, Pomusi o milę 1, Ostrowek o mili $\frac{1}{4}$, wieś Podwarańce o mili $\frac{1}{2}$, Pigunce o milę 1, Skrudęły o mili $\frac{1}{2}$, Lepilańce o mili $\frac{1}{2}$, Berzdziły o mili $\frac{3}{4}$, Pomusie o mili $\frac{1}{2}$, Burniszki i Tołoczyszki o mili $\frac{1}{4}$, Jeniańce o mili $\frac{1}{2}$, Łabunowo o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Dyrszany i Laukista o mili $\frac{1}{2}$, Kunigiszki, Berzowikła o mili $\frac{1}{2}$, Litwiniszki o mili $\frac{1}{8}$, Lele o mili $\frac{1}{4}$, wieś Skiery Modzolewczynna o mili $\frac{1}{2}$. Te miasteczko, dwór, folwarki,

wsie i zaścianki należą do jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego prawem dziedzicznym.

Folwark Antokol o mili $\frac{1}{2}$, należy do jm. p. Szmyta strażnika wendeńskiego.

Wieś Dewańce o milę 1, należy do jm. p. Kossakowskiego podczaszego kowieńskiego prawem dziedzicznym.

Folwark Notoki o mili $\frac{1}{2}$, należy do jm. p. Muśnickiego cześnika lidzkiego prawem dziedzicznym. [l. 165v]

Folwark Bobryszki o mili $\frac{1}{2}$, należy do jm. p. Tadeusza Korfa chorążycy kowieńskiego prawem dziedzicznym.

Wieś Rusiany o mili $\frac{1}{2}$, Surwele o milę 1, należy do jejm. p. Galimskiej chorążycy mińskiej prawem dożywotnim.

Wieś Rudzie o mili $\frac{1}{2}$, należy do jejm. p. Sieńkiewiczowej starościnej prawem dziedzicznym.

Wieś Montyniany o milę 1, należy do różnych ichm. panów.

Wieś Turlaki, Markucie o milę 1, zaścianek Talwiszki o milę 1, należy do w. jp. Ważyńskiego starosty kiernowskiego.

Dysydentów żadnych w parafii czabiskiej nie ma, prócz niewiernych Żydów płci męskiej 5, kobiecej osób 7. Bożnicy zaś w parafii czabiskiej nie ma.

Kościółów w parafii czabiskiej żadnego filialnego nie ma.

Jarmarków ani targów żadnych w całym roku nie ma.

Doktora ani felczera w parafii czabiskiej nie ma, ani też znajduje się osoba taka, która by umiała sekreta do leczenia chorób.

Zabobonów i gusłów w parafii czabiskiej nie ma, ani też ubogich włączających się z miejsca na miejsce [!] żadnego.

Kaplic w parafii czabiskiej alias leoponarskiej żadnych nie ma.

SZKOŁA

Szkoły parafialnej przy kościele czabiskim według przepisu jo. księcia jm. biskupa wileńskiego wybudowanej nie ma. W parafii jednak ludzie możniejsi edukują swoje dzieci do czytania i pisania, których liczba szlachcic 1, chłopów siedem.

SUMY

Sumy żadnej ani z legacji, ani z funduszu nadanego nie ma. [l. 166]

DOKUMENTA

Dokumentów iuris et possessionis przy kościele czabiskim nie ma.

BIBLIOTEKA

Biblioteki żadnej przy kościele czabiskim nie ma. Jks. pleban terazniejszy które ma książki za własne swoje pieniądze kupione, do zregistrowania nie podał.

Roku 1784 apryla 4 dnia. Po zakończonej wizycie jeneralnej dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego, kościoła, plebanii czabiskiej alias leoponarskiej, według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. biskupa wileńskiego na całą diecezją wydanego, wszystko exacte dopełniwszy, akt wizyty mojej jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy i pieczęcią zapieczętowawszy limituje. Datum ut supra w Czabiszkach.

Ks. Kazimierz Wilczyński kanonik inflancki, dziekan pobojski.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D. [l. 166v; l. 167]

Wixyta Dzielanska Koscioła Pielwanski
go Ord. S. Franciszki Min. Con. podlug
Modeluszu z Kancellaryi Adworney JD.
Kcia Inz Kassaletkiego Biskupa wileń.
wydanego Sporządzone. _____

Uczyn in Monasteria Giltanensi Roku ad
Nawotenia Inno Oczego 1782 Marcu Dnia 20. In Dziekan Boboycki
miej wyrażony za Bractwem Bawostim JD. Kcia Inz Ignacego Kassalet-
kiego Biskupa wileńskiego; Zawładnie do wszystkich Dziekanow Diecezy-
wileń na Dniu 9. Febrewal w Roku 1782. wydanego roku regis JD.
Kcia Inz. Bospicanym y Bawostim za piewnowanym, z Zawładniem Dnia
kancor, aby każdy Temental, wzięty odbywy iab naydoleksniymu o stanie
Kosciołus Dekanatu swiego uoynt domiesnie.
wedlug talowey woli y Zawładniem Bawostimgo za wydanym odem-
ni obawowanem w Bogu Bractwem Inz Kcia Jakubowi Dewozowolkiem
Zawładniem y wywiedem Inz. Franciszkowom Konwenta Giltwan-
ska Ciwan amianum Ciwa edliam utymniazym, Judicis obywatelom
tal stan

[17]

№ 350

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA GIEŁWAŃSKIEGO
ORDINIS S. FRANCISCI MINORUM CONVENTUALIUM
PODŁUG MODELUSZU Z KANCELARII ZADWORNEJ
JO. KSIĘCIA JM. MASSALSKIEGO BISKUPA
WILEŃSKIEGO WYDANEGO SPORZĄDZONA

Actum in monasterio Giełwanensi roku od narodzenia Syna Bożego 1784 marca dnia 20. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za procesem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego, powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii w roku 1782 wydanego, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy jeneralną wizytę odbywszy, jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego, za wydanym ode mnie obwieszczeniem w Bogu przewielebnemu jks. Jakubowi Deręgowskiemu gwardianowi i wszystkim ichm. ks. ks. franciszkanom konwentu giełwańskiego curam animarum circa ecclesiam utrzymującym, tudzież obywatelom, [l. 167v] tak stanu szlacheckiemu, jako też i pospółstwu, na wizytę jeneralną dziekańską do kościoła i klasztoru giełwańskiego na dniu wyż wyrażonym zjechałem, jurysdykcją wizytatorską ufundowałem, a po ufundowanej jurysdykcji wizytę kościoła, parafii etc. rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ

Kościół giełwański fundowany od Kazimierza Dowmonta Siesickiego kuchmistrza litewskiego w roku 1700 maja dnia 11, drewniany, stary, dobrze opatrzony, reperacji żadnej nie potrzebuje. Erygowany pod tytułem Matki Boskiej Nawiedzenia. Na kościele wież 5 z krzyżami żelaznymi. Zakrystiów dwie. Drzwi w kościele podwójnych futrowanych, ćwiekami bitych dwoje, drzwi pojedynkowych ćwiekami bitych dwoje, drzwi pojedynkowych stolarskiej roboty [1], te 5 drzwi na zawiasach żelaznych, przy 3-ch drzwiach pojedynkowych zamki francuskie, inne drzwi kościelne zasuwkami drewnianymi zasuwają się. Wewnątrz posadzka ceglana wapnem zalewana. Sklep murowany jeden. Sufit z tarcic heblowanych. Okien w całym kościele

szklanych w drzewo oprawnych 13, w zakrystiach dwóch okien za kratami szklanych w drzewo oprawnych 4, a te wszystkie okna są nowe, żadnej najmniejszej reperacji nie potrzebujące. Ławek dla parafianów 20, a przy wielkim ołtarzu chór zakonny z kratą przez środką kościoła, konfesjonałów 4 nowych. Ołtarzów w kościele 5.

Ołtarz wielki snycerskiej roboty, malowany, częścią pozłacan, a częścią posrebrzan. W tym ołtarzu obraz Najśw. Matki z szatą srebną, poniżej cyborium zamczysta intus pozłacana. Na drugiej kondygnacji tegoż ołtarza obraz Ś. Andrzeja zakonu ś. Franciszka. [l. 168]

Ołtarz 2-gi Ś. Franciszka z sukienką srebną, snycerskiej i stolarskiej roboty, malowany, częścią złocon i srebrzon. Na 2-giej kondygnacji obrazu nie ma.

Ołtarz 3-ci snycerskiej roboty i stolarskiej, malowany, częścią złocon i srebrzon, w nim obraz Ś. Kazimierza. Na 2-giej kondygnacji obrazu nie ma.

Ołtarz 4-ty snycerskiej i stolarskiej roboty, malowany, częścią złocon i srebrzon, w nim obraz Pana Jezusa z sukienką srebną. Na drugiej kondygnacji obraz Ś. Tadeusza.

Ołtarz 5-ty snycerskiej i stolarskiej roboty, malowany, częścią złocon i srebrzon, w nim obraz Ś. Antoniego Padewskiego z sukienką mosięzną pobielaną. Na 2-giej kondygnacji obraz Ś.Ś. Józefa, Joachima i Anny.

Kaplic i altariów żadnych w kościele gielwańskim nie ma.

Uroczystość w tym kościele w dzień ś. Kazimierza, w dzień Narodzenia i Nawiedzenia Najśw. Matki, w dzień ś. Antoniego Padewskiego, in die Parcinkule [!] i w dzień ś. Franciszka, w dzień Niepokalanego Poczęcia, z Nowenną, te wszystkie uroczystości są nadane od różnych papieżów z odpustem, a od Klemensa XII [!] w roku 1774 decembra dnia ... ¹ utwierdzone, od jo. księcia jm. Pasterza w roku ... miesiąca ... in diecese [!] aprobowane. W pomienione uroczystości konkurs ludu wielki bywa, liczniejszy nad inne parafie, przeto iż kapłanów przy kościele jest wielu.

Kościół gielwański nie jest konsekrowany, tylo benedykowany od przełożonych zakonu, przeto parafianie dnia dedykacji nie obchodzą.

Obrazu cudownego ani księgi przy kościele gielwańskim żadnego i żadnej nie ma.

Obligacje mają funduszowe i zakonne, parafialna za każdego tygodnia w niedziele odprawuje się. [l. 168v]

¹ Rankr.čia ir toliau palikti tarpai datoms įrašyti.

SREBRO I CAŁY SPRZĘT KOŚCIELNY		Sztuki
<u>Srebro miejscowe</u>	U ołtarzu wielkim Najśw. Panny sukienka srebrna	1
	U ołtarzu Ś. Antoniego vel Franciszka sukienka srebrna, promienie, krzyżyk, dyscyplina, książka, trupia główka, a wszystkie srebrne	6
	U ołtarza Pana Jezusa sukienka srebrna, korona 1	2
	U ołtarza Ś. Antoniego sukienka srebrem pobielana, a sama mosiężna, i promień takż	2
<u>Srebro przenośne</u>	Monstrancja srebrna pozłacana duża z promieniami wyzłaceniami	1
	Pacyfikałów srebrnych	2
	Puszka intus et extra pozłacana	1
	Puszka intus pozłacana	1
	Kielichów z patynami, intus et extra pozłacane	6
	Kielichów, intus pozłacane	6
	Patyn do chorych	2
	Ampulek dwie, do nich taca 1, <i>efficit</i>	3
	Trybularz 1, łożka 1, łyżka 1, <i>efficit</i>	3
Tabliczek po ołtarzach, małych i wielkich	14	
<u>Cyna</u>	Lichtarzőw dużych 2 [?]	24
	Lichtarzőw mniejszych 6, małych 4, <i>efficit</i>	10
	Lawaterz 1, vasculum pro oleis sacris	4
	Ampulek par 4, do nich tac 4	12
	Łódka z łyżką 2, krzyżów cynowych 2, <i>efficit</i>	4 [l. 169]
<u>Mosiądz</u>	Trybularz z łańcużkami	1
	Miednica do umycia rąk	1
<u>Miedź</u>	Kociołek pro aspersione	1
	Kotłów procesjonalnych na chórze	2
<u>Spiż</u>	Dzwonów na dzwonnicy	3
	Sygnaturka na kościele 1, przy zakrystii 1, <i>efficit</i>	2
	Dzwonków przy ołtarzach	5
	Dzwoneczków przy bursach	3
<u>Ornaty</u>	Ornatów materii litej z kwiatami srebrnymi, białe etc., z galonem złotym i z całym ubiorem, jak do Mszy	2
	Ornatów sztofowych z kolumnami srebrnymi i z galonem złotym, i z całym ubiorem, jak do Mszy	2
	Ornatów sztofowych z kolumnami odmiennymi, z galonem złotym i z całym ubiorem, jak do Mszy	2

<u>Ornaty</u>	Ornatów sztofowych, biały, do niego dalmatyk 2 teje materii, galonem złotym okładan, z całym ubiorem do Mszy	3
	Ornatów materialnych codziennych z całym ubiorem do nich, jak do Mszy	3
	Ornat sztofowy czerwony z kolumną białą, do niego dalmatyk 2 teje materii, z galonem złotym i z całym ubiorem, jak do Mszy	3
	Ornat sztofowy czerwony z kolumną niebieską, z całym ubiorem, jak do Mszy	1 [l. 169v]
	Ornat aksamitny czerwony z kolumną niebieską i z całym ubiorem, jak do Mszy	1
	Ornat sztofowy czerwony z kolumną białą, do niego dalmatyk 2 teje materii, z galonem złotym, jak do Mszy	3
	Ornat zielony z kwiatami złotymi, z galonem złotym i z całym ubiorem, jak do Mszy	1
	Ornat zielony gredyturowy z galonem złotym i z całym ubiorem, jak do Mszy	1
	Ornat aksamitny zielony, taśmą okładany i z całym ubiorem, jak do Mszy	1
	Ornatów materialnych fioletowych, taśmami okładane i z całym ubiorem, jak do Mszy	4
	Ornatów drojetowych żałobnych z całym ubiorem, jak do Mszy	2
	Ornat gredyturowy żałobny z kolumną niebieską i całym ubiorem, jak do Mszy	1
	Ornat drojetowy żałobny z kolumną białą i z całym ubiorem, jak do Mszy	1
	Ornat materialny w kwiaty złote żałobny z fręzlami jedwabnemi i z całym ubiorem, jak do Mszy	1
	Ornat żałobny materialny, do niego dalmatyk 2 teje materii, i z całym ubiorem, jak do Mszy	3
	Ornat materii żółtej w kwiaty srebrne, do niego dalmatyk 2 teje materii, z galonem srebrnym, jak do Mszy	3
<u>Kapy</u>	Kapa lamowa w kwiaty złote i srebrne, z galonem złotym	1 [l. 170]
	Kapa sztofowa z kolumną zieloną lamową, z fręzlami jedwabnemi	1
	Kapa gredyturowa żółta z kolumną zieloną, taśmą jedwabną okładana	1
	Kapa zielona w kwiaty złote i srebrne, z fręzlami jedwabnemi	1
	Kapa żałobna sztofowa z kolumną materii litej, z fręzlami jedwabnemi	1

<u>Chorągwie</u>	Procesjów z obrazami czerwonych 3, zielona 1, niebieska 1, żałobna 1, <i>efficit</i>	6
	Chorągiew materialna biała	1
	Proporców różnych kolorów	2
<u>Firanki</u>	Firanełki sztofowych białych z kwiatami srebnymi i z galonem złotym par dwie	2
	Gazowych z galonikiem złotym para	1
	Ałasowych czerwonych z galonem złotym par	2
	Z nędzy żółtej bogate, par	2
	Sztofowych niebieskich w kwiaty różne para	1
	Żółtych kitajkowych para	1
	Granatowych kitajkowych para	1
	Drojetowych ceglanych z galonem złotym para	1
<u>Bielizna</u>	Alba holenderska z koroną srebną, podszyta astrachanią	1
	Alba holenderska z koroną szeroką, podszyta kitajką	1
	Alb szwabskich z korunami szerokimi	2 [l. 170v]
	Alb tkackich z korunami szerokimi	4
	Alb tkackich z korunami wąskimi	6
	Alb <i>ditto</i> bez żadnej koruny	4
	Humerałów wyszywanych w kwiaty różne złotem i jedwabiem	9
	Humerałów powszednich	10
	Korporałów holenderskich i szwabskich	20
	Puryfikaterzów różnego płótna	30
	Komż rąbkowych z korunami dla księży	3
	Komż szwabskich <i>ditto ditto</i>	4
	Komż tkackich bez koron	5
	Komż tkackich dla chłopców	4
	Tuwalni wyszywane jedwabiem w kwiaty muślinowe, stare	2
	Obrusów szwabskich	4
	Ręczników tkackich	40
	Obrusów tkackich	50
	Zasłon jedwabnych złotem wyszywanych do Sanctissimum	2
<u>Książki</u>	Mszał oprawny w aksamit i srebro	1
	Mszałów oprawnych w czerwoną skórę	4
	Mszalików żałobnych	4
	Agend chórowych 2, agendek małych 3, <i>efficit</i>	5
	Ewangeliczek	2
	Księga baptisatorum et copulatorum 1, mortuorum 1	2
	Księga różnych procesów etc.	1 [l. 171]

<u>Różny sprzęt</u>	Zegar z dzwonkiem kwadransowym i godzinowym na wieży kościelnej	1
	Ołtarzyk noszący snycerskiej roboty z dwoma obrazami	1
	Baldachim materialny pojedynkowy z gałką mosiężną pobielaną, z fręzlami jedwabnymi	1
	Baldachim materialny niebieski, haftowany złotem w różne kwiaty, zawieszony nad ołtarzem	1
	Antepedium materialnych z galonami srebnymi kolorów różnych	5
	Antepedia [!] drewniana pod polor wyślacana, w kwiaty malowana	1
	Sukno czerwone na gradusy do ołtarza wielkiego	1
	Całun żałobny	1
	Sukna żałobnego do pogrzebów	3
	Sukna do zaścielania ołtarzów	6
	Lichtarzów drewnianych dużych do pogrzebu	12
	Lichtarzów mniejszych drewnianych	12
	Krzyżów procesjonalnych drewnianych	3
	Krzyżów po ołtarzach drewnianych	2
	Krzyżyk <i>ditto</i> mosiężny	1
	Krzyż do całunu	1
	Krzyż pośród kościoła na balce	1
	Figura Resurrectionis	1
	Grób Pański z bramami 4 malowanemi	1
	Mary malowane 1, ordynaryjne 1, <i>efficit</i>	2 [l. 171v]
	Baptisterium snycerskiej roboty z obrazem i figurą rznąją Ś. Jana Chrzciela, nakoło krata drewniana z drzwiczkami na zawiasach, malowany, w nim kociołek miedziany pobielany 1, <i>ditto</i> jeden	1
	Lampa mosiężna pobielana, zawieszona przed wielkim ołtarzem	
	Cieniów szklanych	10
	Katafalk z gradusami 3, tapczanami 2	1
	Kolumn do tegoż malowanych	4
	Geniuszów do tegoż malowanych	12
	Truna do tegoż malowana	1
	W zakrystii szafa z szufladami 18 do składania ornatów i bielizny kościelnej, malowana	1
	Szafa 2-ga do chowania srebra kościelnego z zamkami dwoma, malowana	1
	Lawaterz snycerskiej roboty	1
	Konfesjonalik mały malowany	1
	W zakrystii szafa 3-cia zamczysta z szufladami 5 do składania świec etc., malowana	1
	W zakrystii lustro	1

<u>Różny sprzęt</u>	Puszka cynowa na hostii	1
	Fajerka żelazna duża	1
	Żelaza do pieczenia oplatków	2
	Trąb mosiężnych na chórze	2 [l. 172]
	U ołtarzach obrazów do zasuwania	3
	Na ścianach w kościele obrazów różnych świętych nowych	11
	Ambona stolarskiej roboty, malowana w różne kolory	1
	Lichtarzów na stawienie świec dwunastu, wiszące pośród kościoła	2
	Krzesło duże	1
	Podstawek pod mszały drewnianych malowanych	6
	Portatylów dobrych	7
	Organ na głosów dwanaście dobry, do użycia zgodny	1

Te wszystkie srebro i cały sprzęt kościelny jest własny klasztorny, prócz tabliczek srebrnych ofertowych, których waga lotów ... ¹. Inne zaś srebro ponieważ jest klasztorne i [w] wizycie prowincjała zakonu zarejestrowane z wywagą, *iuxta privilegium exemptionis* a Sancta Sede Apostolica nadane, przeto w wizycie jeneralnej dziekańskiej opuszcza się.

Lampa zawsze pali się coram Sanctissimum, lubo na to klasztor funduszu nie ma.

Dzwonnica przy kościele nowa drewniana, dach dachówką kryty, lecz nie ze wszystkim zakończona, na niej dzwonów większych dwa, mały 1. [l. 172v]

SZPITAL

Przy kościele gielwańskim jest szpital dla ubogich klasztornym ekspensem postawiony, funduszu żadnego nie ma. W nim mieszka dziad 1, bab 4. Powinność ich jest do posługi kościoła, żyją z łaski klasztornej i z jałmużny parafianów. Na parafią, gdy nie stanie chleba, wyjeżdżają i z tego mają swoje pożywienie. Za granice parafii swojej przełożony klasztoru wychodzić i wyjeżdżać onym nie pozwala.

PLEBAN

Według zwyczaju zakonnego w przeciągu 3-letnim przełożony zmienia się, przy którym rząd parafii zostaje, przeto wyrazić przełożonego dla częstej odmiany nie zdaje się, wikarjuszami przełożonego przy kościele gielwańskim są zakonnicy klasztoru, a ci wszyscy są zdadni do posług kościoła i parafii, do

¹ Rankr. *paliktas tarpas skaičiui nurodyti.*

mówienia kazań i katechizmów. Pensji ponieważ nie ma, funduszu na parafią innego nie mają, prócz tego, którzy z ustaw swoich zakonnych odbierają. Zakonników w klasztorze gielwańskim kapłanów jest 8, braciszków 4, z kwestii nie żyją, a przeto skargi żadne na kwestarzów nie zachodzą, o wykroczeniach, pogorszeniach przez osoby zakonne tam in monasterio, quam etiam extra monasterium żadnego nie mają, ani też byli o to tam officio generali postronnie, quam ex dilatione vicarii¹ Poboiscensis zaskarżeni. Błędliwej żadnej nauki nie opowiadają, tak przełożony prowincji, jako też klasztoru utrzymuje kapłanów w pobożności. Ci zaś, którzy są in functionibus constituti signan... [?] opowiadaczów słowa Bożego mają zawsze ludzi wytwornych, którzy opowiadaniem słowa Bożego lud do pobożności, cnotliwego życia zachęcają. [l. 173] Nie wdzierają się do sąsiadujących kościołów i nie łamią praw plebańskich. Proszeni od plebanów do prac parafialnych, ile możliwości onym posługą czynią.

BRACtwo

Bractwa w kościele gielwańskim są dwa: bractwo Chordigerorum² i Najśw. Panny Szkaplernej. Bractwo Chordigerorum ma zakon franciszkański per privilegia a Sede Apostolica całemu zakonowi i ich kościołom w roku 1478 miesiąca oktobra dnia 4 od papieża Sixtusa 4 nadane, wprowadzone od pierwszego gwardiana po uczynionym funduszu w roku ... miesiąca ... dnia ...³. Bractwo Matki Szkaplernej wprowadzone w roku 1700 miesiąca iulii 2, nadane od ojca Antoniego od ś. Anny *generala karmelitów bosych*. Oba te bractwa żadnych pewnych dochodów nie mają. Póki kapy były w używaniu, chodzili bratczykowie na kwestę i zdawali rachunki wyznaczonemu od przełożonego klasztoru, po skasowaniu kap pospółstwo nie kwestują i lubo kapłani zakonni o to upominają, przekonać jednak zuchwalstwa i dumy pospółstwa nie mogą.

Sprzętu żadnego te bractwa nie mają, mają swój ołtarz Świętego Antoniego i Matki Boskiej, lecz kosztem zakonnym wystawione, mają swoje uroczystości pomienione bractwa; Chordigerorum – w dzień ś. Antoniego i ś. Franciszka, nadane per privilegium *originale* [?] od Sixtusa V w roku 1585 septembra 25. Bractwo Matki Boskiej ma nadaną uroczystość z odpustem od ojca Anastazego od świętej Anny *iuxta privilegia sibi concessa a Sede Apostolica fratribus ordinis Carmelitarum Discalceatorum a sancta Matre Teresa* [!]. Na te uroczystości odpust zupełny in perpetuum pomienionym zakonem a Sede Apostolica nadany. [l. 173v]

¹ Rankr. viceri.

² Rankr. *čia ir kitur chor-dierorum*.

³ Rankr. *palikti tarpai datai įrašyti*.

ZAKONNICY

Zakonników ani zakonnic żadnych w parafii giełwańskiej nie ma, prócz klasztoru giełwańskiego.

PLEBANIA

Klasztor giełwański o prętów 10 od kościoła, wiele w nim jest zabudowli, inwentarze mają ordinis swoje zupełne opisanie etc. Przy tymże klasztorze ogród nowo założony znajduje się.

FOLWARK

Klasztor giełwański żadnego folwarku nie ma, prócz 2-ch włók gruntu, które przełożeni ordinis mają także opisane, nazywają się te grunta Łapiszki, leżą w *województwie wileńskim* w parafii giełwańskiej. Granice onych gruntów należycie są opisane i wymierzone, znajdują się circa fundum *monasterii*, tych gruntów wizyta opuszcza się.

PARAFIA

Parafia giełwańska graniczy nakoło z parafiami: od kościoła *giełwańskiego* z szyrwintką o miłę 1, z muśnicką o miłę 1, z czabiską o mili $\frac{1}{2}$, z upnicką o mili $\frac{1}{2}$, z pobojską o mili $\frac{1}{4}$. Dłuzyny parafii giełwańskiej mili $1\frac{1}{2}$, szerzyny mila jedna.

Kolacji kościoła giełwańskiego nicht nie ma, ponieważ początkowy fundusz był na klasztor zakonny, nie zaś na parafią.

Prócz miasteczka Giełwan, są następujące dwory, folwarki, wsie i zaścianki:

Dwór Giełwany o mili $\frac{1}{8}$, wieś Mikołajuny, Tylwiki, Szarkajcie, Zaweliszki, Kolakuńce o mili $\frac{1}{4}$, Munczuszany o mili $\frac{2}{4}$, zaścianek Poszyrwincie, Poszylgiszki 1. [l. 174] Te miasteczko i dwór Giełwany, także wsie, zaścianki wyrażone należą do jw. Żaby kasztelana połockiego prawem dziedzicznym.

Dwór Giełwany, wieś Sieniunce, Staurygoła o miłę 1, zaścianek Saukiszki o miłę 1. Ten dwór, wsie i zaścianki należą do Górskiego sędziego *grodzkiego wileńskiego* prawem dziedzicznym.

Dwór Łukojnie, wieś Łukojnie, Łaszczuny, Żagajcie, Poszyrwincie, Stary Dworyszcze, Podlewszczyzna, zaścianek Surnia o mili $\frac{1}{2}$. Ten dwór, wsie i zaścianki należą do w. Kossakowskiego *podczaszego kowieńskiego* prawem dziedzicznym.

Dwór Soboliszki, wieś Karoliszki, Mażele, zaścianek Kujaliszki,

Ladagalwiszki, Szoryszki, Ratkuniszki o mili $\frac{1}{4}$. Ten dwór, wsie i zaścianki należą do ichm. księży piarów Collegium wileńskiego.

Dwór Bogusławiszki, wieś Bogusławiszki, Lono o mili $\frac{1}{4}$. Ten dwór, wsie i zaścianki należą do w. Szwajkowskiego sędziego grodzkiego wileńskiego, trzyma prawem zastawnym od jm. p. Ogonowskiego.

Dwór Lamentowszczyzna, wieś Piple, Niewierańce, Życzkiszi, zaścianek Paciuniszki, dwór Giełwany, folwark Polekniszki, wieś Szaule, Szejpuny, Sadany, zaścianek Jakubańce, Giełwańce, Grykiszi o milę 1. Dwory, folwarki, wsie i zaścianki należą prawem dziedzicznym do ichm. pp. Horodeńskich, lecz za konwiccją trybunalską różne trzymają posesorowie.

Dwór Wilejkiszki, wieś Mejże, Rajstalindzie, zaścianek Udory, dwór Wojdzieliszki, wieś Jaskowdzia o milę 1, Antokolce, zaścianek Jodkańce o mili $\frac{1}{2}$. Te dwory, wsie etc. należą do w. Kordziuka szambelana JKM prawem dziedzicznym.

Dwór Kiełpszyszki, wieś Matejuny, Wszkuny. W tych wsiach 2-ch jest panów 2, jm. p. Górski rotmistrz, jm. p. Szcirkowski skarbnik.

Folwark Ruczyszki, zaścianek Gaciuniszki należą do jm. p. Szcarkowskiego prawem dziedzicznym. [l. 174v]

Dwór Kiełpszyszki należą do jm. p. Górskiego rotmistrza.

Dwór Giełwanowszczyzna, wieś Bogdysze, zaścianek Żobliszki, Szpakiszki o milę 1, należą do w. Bohusza koniuszycza kowieńskiego prawem dziedzicznym.

Folwark Łukajliszki, zaścianek Kuchciszi. Ten folwark i zaścianek o mili $\frac{1}{2}$, należą do jm. p. Skurewicza prawem dziedzicznym.

Folwark Łapsze, zaścianek Łapsze o milę 1, należą do jejm. pani Szukściny prawem dziedzicznym.

Wieś Preny o milę 1, należą do dworu Poszyrwincia.

Wieś Posadniki o milę 1, należą do ichm. pp. Podberskich skarbników wileńskich prawem dziedzicznym.

Folwark i wieś Olechniszki o mili $\frac{1}{2}$, należą do w. Romanowicza sędziego ziemskiego wileńskiego.

Zaścianek Łapiszki o mili $\frac{1}{2}$, należą do klasztoru giełwańskiego.

W parafii giełwańskiej dysydentów żadnych nie ma, prócz niewiernych Żydów i greco acatolico; Żydów męskiej płci osób 110, kobiecej osób 93; greco acatolico męskiej płci osób 30, kobiecej osób 14.

Kościół filialny żadnego w parafii giełwańskiej nie ma.

Mogił, prócz cmentarza kościelnego, oparkanionych 2, nieoparkanionych 8.

Jarmarki w roku bywają 3 w Giełwanach, w dzień ś. Kazimierza, w dzień Nawiedzenia i Narodzenia Najśw. Matki Boskiej.

Doktora ani felczera w parafii giełwańskiej żadnego nie ma, prócz Żyda, który mianuje się felczere, ale w sztuce swojej nie jest doskonały dobrze.

Osoby zaś mieniące się, iż umie sekreta służące do leczenia chorób, żadnej nie ma.

Ubogich włączających się po parafii gielwańskiej jest tylo osób 6, [l. 175] a ci są parafianie i z granicy parafii swojej nie wychodzą, dla starości pracować nie mogą, szukają od bliźnich pożywienia.

W parafii gielwańskiej jest kaplic dwie, 1-na w Gielwanach w. jp. Filipa Górskiego *sędziego wileńskiego*, ma indult podpisany od jo. księcia jm. biskupa wileńskiego marca 5 w roku terażniejszym tylo na rok jeden i na Mszę 1 *expressis diebus festis primae classis*, oprócz Mszy 1 żadne inne w tej kaplicy nie odprawuje się nabożeństwo. Kaplica gielwańska leży od kościoła parafialnego o mili $\frac{3}{4}$, droga zła, a w czasie wiosnowym trudna do przejazdu. Ta kaplica jest oddzielna od mieszkalnego mieszkania, piękną strukturą wybudowana i dobrze opatrzona. W tej kaplicy ołtarz snycerskiej i stolarskiej roboty malowany, częścią złocon i srebrzon. Taż kaplica żadnej najmniejszej reperacji nie potrzebuje. Sprzęt kościelny tej kaplicy, jako to: kielich z patyną intus et extra pozłacan, dobry, portatyl nowy, ornaty, stuły, alby etc. wszystkie są dobre, reperacji nawet żadnej nie potrzebują. Cum *præiudicio* parafialnego kościoła i okazją nie jest pospółstwa rzadkiego bywania w parafialnym kościele, ponieważ pan tej kaplicy nie chowa księdza rocznego, lecz w potrzebie zyskuje księdza z Gielwan od ww. oo. franciszkanów. Czasu Mszy w kaplicy z niskąd pospółstwo na Mszę nie przychodzi, prócz domowej familii. Poddani zaś idą na nabożeństwo do parafialnego kościoła. Kapłana rocznego nie chowa, gdyż ledwo do 10 Mszy przez cały rok odprawi się przez oo. franciszkanów, płaata za ich fatygę zalega od dyskrety. Mogił przy tej kaplicy nie ma.

Kaplica druga na cmentarzu gielwańskim o kroków 12 od kościoła, a od klasztoru zaś o kroków 100, *sub titulo Visitationis B. M. V.* [l. 175v] W tej kaplicy ołtarz Matki Boskiej Nawiedzenia z wyrażeniem jakiegoż obrazu. Ołtarz nie na średzinie kościoła, lecz na sążeń od ściany *postawiony*, w drugiej stronie ołtarza jest *catecumba*. Powiadają ichm. ks. ks. franciszkanie konwentu gielwańskiego, że pod tą *catecumbą* i ołtarzem jest kamień wielki koloru szafirowego, na którym były niegdyś stopy niby maleńkiego dziecięcia w średzinie wyciśnione. Przed lat kilkunastu jeden z gwardianów gielwańskich z kamienia te stopy poodszczepiał i w sztukę kwadratową na wzór portatyla z szkłem opawił w drzewo, na wierzchu zaś drzewa dał blachę srebną. Stopy pomienione leżą w *catacumbie* za ołtarzem, gdzie lampy nie gorzą, lecz czasu uroczystości Matki Boskiej 2 świece palą się. Początek tego kamienia, jak powiadają ichm. ks. ks. franciszkanie, zaczął się od cudów i wielkich ofert, które pospółstwo temu kamieniowi czyniło i przy tym kamieniu bywały różne swywoli tak od chrześcian, jako od Tatarów, Żydów etc., którzy zabójstwa, pijaństwa, cudzołożstwa popełniali. W roku 1670 iunii dnia 9 Mikołaj Słupski biskup grationopolitański, sufragan żmujdzki [!], kustosz i official *generalny*

wileński, zjechał sam na widzenie tego kamienia i uczynienia inkwizycji względem cudów, które pospólstwo mieniło doznawać z kamienia, podówczas serio zakazał, aby żadnych ofiar kamieniowi nie czyniono.

Czasu wizyty dziekańskiej ichm. ks. ks. franciszkanie konwentu gielwańskiego autentycznego processum [!] iuris w sprawie o cudach przy kamieniu przez Michała [!] Słupskiego biskupa czynionego nie pokazali, lecz tyło kopią podali. Cały processus iuris Michała [!] Słupskiego biskupa w akt wizyty umieszcza się. [l. 176]

Nicolaus Słupski, Dei et Apostolicæ Sedis gratia episcopus Gratianopolitanus, Albae Russiæ suffraganeus, custos prælatus, vicarius in spiritualibus et officialis generalis.

Universo clero diœcesis nostræ Vilmensis in decanatibus Poboyscensi et Vilcomiriensi, caeterisque vicariis et singulis, ad quos pertinet et spectet [!], notum facimus. Quia nos Deo dante in anno præsentis, die vero mensis iunii nona, ad ecclesiam parochialem Poboyscensem discedemus [!], indeque ad lapidem, ut vocant, prodigiosum in tractu Giałtowa ea vota sua in pecunia, cera, et victualibus offerenti [!] ecclesiam parochialem Poboyscensem et alias vicinas ecclesiae, præcipiæ [!] solemnionibus diebus, non frequentaent [!], imo intermissis propriis suis parochialibus ecclesiis sub titulo religiositatis cuius [!] in illo privato loco in silvis, sine ulla officii spiritualis recvisitione [!], dispositione et approbatione seu admissione, sine assistentia sacerdotum, sine altari et aliis ad usum sacrificiorum recvisitis [!] novam [!] aliquam devotionem et consenticula [!] restaurare moliuntur, interea compotationes¹, choreas, lescivias [!] pugnas, volverationes, occasiones, raptus mulierum et alia inconvenientia in præsentia, quod eorum scitarum et hereticorum potum varii generis, in ibi propinatiam committunt, inde gratia scandala et eaprobraes [!] ab hereticis et infidelibus judeis et scitis, idolatriam catholicis obiicientibus, et multa inconvenientia oboriet [?!] in summum præiudicium ecclesiarum et totius orthodoxæ fidei, de quibus omnibus pro officio nostro inquisituri et de veritate indagaturi² Deo adiuvante ad locum præfatum illius loci descendemi [!] et per viam scrutinii procedemus. Quocirca omnes et singulos, præcipiæ [!] viros [?], et signanter Perillustrem ac Magnificum Dominum Casimirum Dowmont [l. 176v] Siesicki, præfectum culinae MDL., capitaneum Vilkomiriensem, et Magnificam Dominam, consortem eius, protegentes et permittentes eiusmodi idolatriam in suis bonis Gelvanensibus exerceri reliquosque, qui alicvam [!] notitiam de hoc lapide et miraculis quibusvis ibidem cognititis habere se pretendunt, pro eiusmodi termino ad prestandum iuramentum super veritate dicenda circa premissa corporale et

¹ Rankr. conpotentiones.

² Rankr. indagaetari.

deponendum testimonium iuxta interrogatoria nostra citamus, quatenus [?] coram nobis in praedicto termino personaliter, legitime ac peremptorie sub paena excommunicationis compareant, alioquin illorum minime obstante absentia ad id quod iuris erit et potestatis ordinarie per nos descendetur et procedetur. Ut autem presentes literae nostrae ad omnium notitiam pervenient [!], volumus easdem per ecclesias dictorum sutre [???] decanatuū demitti et publicari absque omni mora. In quarum fidem etc. Datum Vilnae die XXI° [?!] maii 1670.

Actum in Gielwany anno Domini
millesimo sexcentesimo septuagesimo,
mensis iunii nona.

Perillustris et Reverendus Dominus Dominus Nicolaus Słupski, episcopus Gratianopolitanus, praemissis literis inoteraentialibus [!] de adventu suo Vilnae datis, de quibus infra ad locum loci sciuit [!] nemus [?!] quoddam [!] pro indaganda veritate de certis miraculis, ibidem ad lapidem prodigiosum fieri solitis, et gratiis curationum, a diordis [?!] Christi fidelibus per Dei gratiam experiri solitis, cum infrascriptis personis et me, notario P., descendit, ibidemque fundata iurisdictione sua invocatisque S. Spiritus auxiliis et illo loco exorcisato ac lustrali aqua profusa, viso eiusmodi lapide in se quaedam vestigia bina quasi plantarum pedis pueri expressa desuper continente, tum et crucis imagine sculpta cum effigie¹ Passi Domini et insignis Passionis eius [l. 177] sub tecto decenti ad latus lapidis erecta, ad examen nilocutorum [?] processit, ac inprimis de origine istius lapidis, et a iux [?!] tempore in loco praefato beneficia divina corruscare ceperunt, inquirendo, Illustrissimus et Magnificus Dominus Casimirus Siesicki, praefectus culinae MDL, capitaneus Viłkomiriensis, nullam certam se posse habere notitiam de occasione devotionis hoc [!] turmatim populi, a viginti circiter annis confluentis, solum certe sibi constare de gratiis multis Christi fidelibus a Domino Deo hic collatis retulit, quorum producit registra tenoris sequentis.

In Dei Nomine adiutorioque eius.

Zofia Stankowa niemocą wielką zdjęta i spać nie mogąc tak we dnie, jako i w nocy, która ofiarowała się do kamienia, łaski Bożej doznała, z wsi p. Abramowiczowej z Żakliów.

Bartłomiej Kida na nogi upadłszy za ofiarowaniem się do kamienia, który zdrowym został. Z tejże wsi Adam Krepsznata na głowę ciężko zachorowawszy za ofiarowaniem się do kamienia zdrowym został. Z tejże wsi Jerzy Żynwentysz niemocą wielką zdjęty, że na śmiertelnej pościeli leżał, za ofiarowaniem się do kamienia zdrów został, z wsi Żuwinców pana Jugielewicza.

---

¹ Rankr. offigio [?].

Barbara Urbanowa na nogi chorując ciężko z za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa została, z wsi Rogówki p. Abramowiczowej.

Gregorz Paslis na kolana zachorował barzo, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrów został, z wsi Żygańców pana Mikołaja Żaby.

Barbara Czycica lat 7 chorowała na nogi, której i kości szmatami wychodziły, za ofiarowaniem się do kamienia to Bóg uzdrowił, z wsi z Zubelańców pana Pietkiewicza. [l. 177v]

Jadwiga córka Pawła Pietronia ogłuchła była, za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa jest, z wsi Antokołów pana Pietkiewicza.

Bartłomiej Macejlis paralizem był ruszony gęby pół, za ofiarowaniem się do kamienia zdrów został. Z tejże wsi Jan Pietronis na nogi upadł, za ofiarowaniem do kamienia zdrów został. Z tejże wsi Kazimierz Petronis na nogi upadł, za ofiarowaniem się do kamienia zdrów został. Z tejże wsi Adam Pieczura na nogi zapadł, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrów został. Z tejże wsi Marianna Maciekajcia na nogi i ręce była zachorowała, za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa została. *Ditto* Regina Grekinajciana na nogi zachorowawszy ciężko, za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa jest, z wsi Gielanów p. Abramowiczowej.

Jakub Kondrat na oczy nie widziawszy czas długi za ofiarowaniem się do kamienia zdrów jest, z wsi Sliniz pana Grużewskiego.

Regina Wejnowa na oczy była zapadła, za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa została, z wsi Antokołów pana Juskiewicza.

Dorota Stanisławowa na nogi upadła, za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa została, z wsi Montynianów p. starosty żmujdzkiego.

Magdalena Bartłomiejowa na nogi zachorowawszy za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa jest, z wsi pana Grużewskiego.

Piotr Tuba na nogi zapadł, za ofiarowaniem się do kamienia jest zdrów, z wsi jks. upnickiego.

Andrzej Adksa¹ na nogi zapadł, za ofiarowaniem się do kamienia jest zdrów, z Upnik.

Tomasz Borynia na nogi zapadł, za ofiarowaniem się do kamienia jest zdrów, z Upnik tychże.

Regina Jenowa młynarzowa na nogi i ręce [l. 178] zapadłszy za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa została.

Anna Gusłupska na oczy nie widząc nic, za ofiarowaniem się do kamienia została zdrowa, z Wilkomierza.

Z tegoż Janowa Spiełozowa na ręce chorując lat 10, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa została.

---

¹ Rankr: Adxa.

Samudowa Kraszytowa chorując na nogi i ręce, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa została, z Posadnik.

Krzysztof Krykiewicz na oczy ociemniały, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrów został, z Posadnik.

Jerzy Tyatalis na oczy upadł, a za ofiarowaniem się do kamienia, zdrów został.

Tomaszowa Olechnowa nic nie widziawszy przez lat pięć, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa została.

Paweł Bratyonos na nogi był upadł, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrów został.

Jerzy Buczynka na nogi upadł, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrów został.

Janowa Budrewiczowa oślepla na oczy, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa została.

Gasper Wołynczusz na nogi upadł, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrów.

Jan Żaławanis na nogi upadł, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrów jest.

Stanisławowa Markowa na oczy nie widziała, za ofiarowaniem się do kamienia została zdrowa, z Miłajunców.

Janowa Zabulowa na oczy upadła, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa została. [l. 178v]

Gabryelowa Szemicha chorując na wrzód niedziel 4 i nie słyszała, za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa jest, z Pomusza.

Jm. p. Stefana Borejki poddanka na imie Ewa Krysiukówna chorując na oczy, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrowa została.

Jm. p. Groński chorując ciężko, a za ofiarowaniem się do kamienia zdrów został.

Jejm. p. Poniatowska jadąc mimo kamienia z mężem swoim, kędy ex devotione mąż zjachawszy z drogi wstąpił, ona z tego się naśmiewając była wielką niemocą zdjęta, że jechać nie mogła, w tym razie postrzekłszy [!] się z pogardy, a za ofiarowaniem się do tegoż kamienia zdrowa została.

Nicolaus Słupski, episcopus Gratianopolitanus.

Compurentibus etiam personaliter ad hunc actum testibus infra scriptis et de veritate dicenda iuratis ac seorsive examinatis, sic deponentibus. Inprimis *Magnificus Dominus* Alexander Tarasowski non iuratus de occasione devotionis populi hoc opus divinae gratiae confluentis recognovit ultro se audivisse ex aliquorum novatione [?] vetulam quandam coecam¹ per nemus hoc altero duce transeuntem et lasatam [!] ex itinere de via communi ad hunc

¹ Rankr. cecoam.

lapidem ante muscosum toto declinasse et ibi parumper ad reassumendas vires in gramine cocoisse [?] ac in instanti mirabiliter¹ visum recupisse [!], visisque in lapide vestigiis plantarum² hominis, aliis circum circa in vicinia existentibus varii conditionis hominibus, quae circa illa fuerint gesta, enarrasse et divulgasse, atque inde populum confidenter hunc locum pro impetrandis divinis³ beneficiis frequentasse. *Admodum Reverendus Dominus Joannes Jędrzejewski*, deccanus [!] Pobojscensis, parochus Żmudecensis, formalia haec retuit.

Podczas wizyty mojej dekanalnej jadąc z upnickiej plebanii w roku 1669 wziąłem do tego kamienia przewodnika, który [l. 179] prowadząc gościńcem wileńskim zbłądził i do kamienia trafić nie mógł. Tandem do wsi Mikołajunców przyjechałem, kędy jeden poddany powiedział, ślepy i stary, iż jedna mieszcza wileńska podczas powietrza mając budę w lesie jm. p. kuchmistrza litewskiego dwoje światła przy kamieniu tym widziała, z którego tym miech starszy znalazła znaki – dwa stopy, i sama po powietrzu do Wilna powróciła. A gdym po tej informacji do kamienia jechał, tedy lubo blisko był ten kamień, jednak trafić nie mogłem, i jakoby iterato zbłądziłem, aż do Żyda, potym [do] urzędnika i drugich natrafiłem, którzy przyprowadzili mię i ten kamień prezentowali, tedy gdym nogą chciał curiose ten kamień trącić ex contemptu aliquo, scrupulum sensi interius et in horii [!].

Primus itaque testis inductus et examinatus Dawid Alexandrowicz de Muśniki, vetulus, confessus pro Paschate, recognovit se feбри calida per tredecim hebdomadas laborasse, facto voto locum hunc invisendi sanitatem recuperasse. Idem retulit haec formalia. Z Onikszt chłop jachał do kamienia na to miejsce i prosił mnie, żebym mu pokazał drogę. Gdy przyjechał, pomogłem go z wozu zdjęć żonie jego, a potym oddawszy modlitwę Panu Bogu tak ozdrowiał, że sam bez żadnej pomocy usiadł na wóz i zdrowy do domu przyjechał.

Secundus testis Christophorus Douboras annorum quinquaginta, subditus Perillustris ac *Magnifici Domini Mleczko*, capitanei Samogitiae, de villa Posadniki, confessus pro Paschate, inductus, iuratus, examinatus recognovit se fuisse caecum⁴ per annos tres continuos, facto voto locum hoc⁵ visitandi visum ab annis duobus recepisse, causam sui adventus praesentis ad hunc locum exponendo, [l. 179v] quod audiverit venisse *Reverendissimum Dominum Episcopum Gratianopolitanum* in has partes pro inquisitione circa

---

¹ *Rankr.* mitramiliter.

² *Rankr.* plentonom.

³ *Rankr.* inperandis Dionis.

⁴ *Rankr.* aeum.

⁵ *Rankr.* facto loco votum hunc.

miracula facienda, ut ergo tale beneficium Dei recepti visus recognosceret sub iuramento, hac [?!] consulto venit.

Tertius testis Catharina Alexandrowa Kudlubowska, nobilis ex tractu Gielwanensi, inducta iurata, annorum quinquaginta, confessa pro Paschate, quaesita fassa est se ita dolore capitis vexatam fuisse ante quinque annos, ut etiam mente caperetur prae cruciatus magnitudine. Facto voto ad Dominum Deum Eiusque Divinissimam Matrem hunc locum invisit, soluta¹ doloribus, pro gratiarum actione solere se frequentare hunc locum.

Quartus testis Helisabeth Kudlubowska, nobilis circiter quinquaginta annorum, confessa dominica die immediate elapsa, inducta, iurata et examinata recognovit se per annos quinque lecto affixam in egritudine decubuisse non descendendo, facto similiter voto visitandi hunc locum recuperasse sanitatem ab anno. Eadem retulit, quod ipsius filia ex sorore Christyna Korklińska obraserat [?] lapidis praedicti pudveres et fragmenta ex devotione penes se gestande, ita deinceps et fragmenta lapidis ad locum hunc retulisset, diutius illo laborasset dolore, quod dum fecit, sana facta est.

Quintus testis Catharina Capajcia, virgo de villa Posadniki annorum circiter sexdecim, confessa prima vice in anno praesenti in Muśniki pro Paschate, inducta, iurata, examinata, occognovit haec formalia: od powietrza ostatniego ośleplem była, nic a nic nie widząc światła. Dowiedziałem się na kiermaszu w Pobojsku, że tu jks. biskup zjechał na wypytywanie cudów i łask Bożych i będzie u kamienia, jam się też tu ofiarowała, dziś rano zarazem wychodząc z domu poczoło mi się w oczach błękitno jasno światło pokazywać, potym w pół drogi, gdym się [l. 180] Najśw. Pannie poleciała i z płaczem Panu Bogu za te dobrodziejstwo dziękowała, tak już przejrzałem, że już zieleniną przed sobą widziała na ziemie, kiedy tu szła jako dym albo mgła przedemną była jaśność, dopiorom tu na tym miejscu doskonałem [!] już widzieć poczęła i już mnie więcej prowadzić nie potrzeba. Insuper femina, quae praedictam Catharinam ceccam ducebat ad hunc locum, iuravit se in itinere ab illa de tali beneficio Dei recuperare, scilicet sui visus audivisse et illam ceccam ab aliquot annis semper nosse.

Sextus testis Anna Stanisławowa Mackienie Zubraczynskim, *Generosi Domini* Gruzewski, viginti et plus annorum, confessa pro Cena Domini Poboysci, inducta, iurata, examinata retulit formalia: Nie widziałem rok cały jeszcze będąc dziewczką, rok 3, jakom poszła zamaż, przyśniło mi się, jakoby ktoś mówił do mnie „pójdź a zanieś chustkę do kamienia“. Skorom zaniósłem chustkę, tamże widzieć poczęła. Wróciwszy się do kamienia i wzdychając do Pana Boga, do Najśw. Panny za pomocą Bożą za niedziel dziesięć przyszedłem do doskonałego zdrowia i widzenia.

---

¹ Rankr. solutem.

Septimus testis Dorotha Alexandrowa annorum circiter quinquaginta, de villa Czorkuycie, examinata praesentavit filium Christophorum annorum decem, referendo quod praedictus filius toto medio anno decubuerit et anierit ante annos fere tres, vix formam hominis retinendo, insimul acclusit [?!], quod praefatus filius acclamaverit: „Mater, feras me ad lapidem, feres me ad lapidem“, haec cum fecisset, statim puer, qui ante sedere non poterat, ambulavit, sedit et perfectam recuperavit sanitatem. [l. 180v]

Qui Perillustris et Reverendissimus Dominus Episcopus Gratianopolitanus, officialis generalis Vlnensis,

receptis depositionibus testium supradictorum et submissione Illustris et *Magnifici Domini* Praefecti culinae MDL, de parendo mandatis Ecclesiae et circa praedictum lapidem, quali tali ordinationi et decisioni, quaesivit ulterius a praedictis testibus, quanam intentione vota sua in suis necessitatibus offerebant, utrum ipsum lapidem adorando et vota sua eidem offerendo, utrum etiam alia quapiam, respondentibus omnibus et singulis¹ unanimiter se nullum lapidi cultum exhibuisse et hibernere [!], neque ad illum confugere, nisi ad solum Deum omnipotentem eiusque Sanctissimam Virginem Deiparam, solum illum pro signo loci Deo sacri et electi positum habuisse et habere. Insuper idem, qui supra, Illustris Dominus Praefectus culinae intulit: “plures testes comparerent et iuramentum deponerent, si tempestive praemoniti forent [!]“, idemque declaravit² se in hoc loco velle aedificare ecclesiam et parochum Gielwanensem de novo erigere, dotare. Cuius piam intentionem idem, qui supra, Reverendus Dominus Officialis acceptando locum pro extruenda ecclesia assignavit, primumque lapidem in forma Pontificalis Romani pro extruenda nova ecclesia imposuit, ita tamen, ut in illo loco ante et post extractam ecclesiam prohibeant fieri lucis [!], computationes, chorae, insolentiae, raptus mulierum et alia nefanda, utpote pugnae, homicidia, sanguinum effusiones, et arbores circumcirca excindant, locusque ecclesiae et ipsa postmodum ecclesia a longe omnibus pateat, tum ut semper sacerdos penes capellam in loco praesenti constructam foveatur, antequam parochus introducet [!], et penes ecclesiam residebit, quod totum submitit se adimpleturum Illustrissimus Dominus Siesicki cum sua Domina consorte.

Acta sunt haec in bonis Gielwany, anno, mense et die ut supra. [l. 181]

Praesentibus Perillustribus et Admodum Reverendis Dominis Adalberto Beynart, auditore Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Loci ordinarii Vlnensis, parochi Poboyscensi, Andrea Osowski, canonicis Vlnensibus, Nicolao Dowgiało, apostolico notario, Wobolnicensi parochi, Alexandro Byczynski, decano et parochi Wilkomirensi, Ioannes [!] Jętrzeiewski,

¹ Rankr. signalis.

² Rankr. dederavit.

decano Poboyscensi, Żmuydecensi, Ioanne Krukowski, Musnicensi parochis, Thoma Sawlewicz Poboyscensi, Bartholomeo Czyżewski Wiłkomiriensi commendariis, aliisque numerum ferme ducentorum hominum ex nobiles et plebae [!] conditionis Christi fidelibus, ad actum praesentem spectandum congregatis, et me, publico actus eiusmodi notario.

Ex protocollo actorum consistorii Vilmensis episcopatus extractum et sigillo eiusdem officii munitum.

Ioannes Woronowicz, protonotarius apostolicus et *commissarius Vilmensis episcopatus*, P. [?] archium [?], *manu propria*.

Indultu na tą kaplicę ichm. ks. ks. franciszkanie nie mają, powiadają, że mają privilegia ordinis na kaplicę, w teże Mszy ile potrzeba odprawuje się. Pomieniona kaplica żadnej reperacji nie potrzebuje. Ważności utrzymania tej kaplicy nie masz potrzeby, ponieważ kościół w Giełwanach wystawiony, a ten kamień cudowny, który w kaplicy pod ołtarzem zakopany, na którym stopy niby małego dziecięcia wyciśnione, a teraz są odbite i w sztukę kwadratową w drzewo i srebro oprawione [!], jest nadruszony, a według dyspozycji Michała [!] Słupskiego biskupa *gracjonopolitańskiego* pro lapide angulari in fundamentis ecclesiae nie jest zakopany, a zatym ne populus defraudetur et scandalum publicae [l. 181v] idololatriae a populo avertatur, powinna być zniesiona, signanter stopki, które pospółstwo mieni być stopami Matki Boskiej i one na kolanach idąc adorując, całując, wota pieniężne, wosk, żywność rozmaita etc. dają, ażeby ichm. ks.ks. franciszkanie z kaplicy wynieśli i one do kancelarii zadwornej komportowali, do dyspozycji i rozrządzenia jo. księcia jm. Pasterza.

SZKOŁA

Szkoła parafialna według dyspozycji i abrysu wydanego od jo. księcia jm. Pasterza nie jest wybudowana, lecz tylo jest dom wyznaczony na dziedzińcu klasztornym. Dyrektorem jest tej szkoły parafialnej brat Faust, zakonnik pięknych z przyrodzenia obyczajów, charakter ma dobry. Pensji żadnej zniskąd nie ma. Z dyspozycji przełożonego urząd derektora [!] sprawuje, parafianie zaś nic nie dają, prócz powinności uczenia dzieci, wypełnia niekiedy swoje obowiązki klasztorne. Parafianie szlachta, którzy mają sposób, posyłają dzieci do szkoły, i chłopci także, którzy mają sposób i którym panowie nie bronią. Panowie nie pozwalają edukować dzieci chłopskich, dają przyczynę, że wyedukowany chłop uciecze. Liczba dzieci szlacheckich pięć, mieskich 3, chłopskich 3. Nauki szkolne zaczynają się po ś. Michale dla szlachty, dla mieszczan i chłopów po ś. Symonie Judzie, kończą się dla szlachty na ś. Ignacego, dla mieszczan i chłopów na ś. Jerzy. Dzieci w tej szkole uczą się czytać, pisać, liczby i artykułów wiary świętej, do szkoły schodzą się

rano o godzinie 8, siedzą w szkole nad nauką do godziny 10, po godzinie 10 idą na Mszę, o godzinie 11 na obiad idą, po obiedzie o godzinie wpół do drugiej zschodzą się do szkoły, bawią się do godziny 4, po godzinie 4 idą do kościoła na litanie. Czasu szkolnych nauk [l. 182] nie odrywają ichm. ks. ks. franciszkanie do żadnych robot i posług, przez co w szkole gielwańskiej dzieci uczą się dobrze i są wyćwiczeni w naukach. Derektor [!] tej szkoły brat Faust dosyć obyczajnie i grzecznie obchodzi się z dziećmi, przez co żadnego dziecięcia od szkoły nie odstraszy.

SUMY, DOKUMENTA, BIBLIOTEKA

Zostaje pod władzą prowincjała i gwardiana iuxta privilegia od Stolicy Apostolskiej zakonowi franciszkańskiemu mniejszych konwentalnych, przeto w wizycie dziekańskiej opuszcza się.

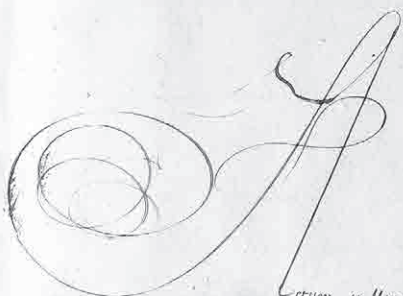
Roku 1784 apryla 16. Po zakończonej wizycie jeneralnej dziekańskiej, przeze mnie niżej wyrażonego, kościoła gielwańskiego etc., według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego na całą diecezją wydanego, wszystko exacte dopełniwszy akt wizyty mojej jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy i pieczęcią zapieczętowawszy limituje. Datum ut supra.

Ks. Wilczyński kanonik inflancki, dziekan pobojski.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D. [l. 182v; l. 183]

Wizyta Dziekanów kościoła upnickiego podług mo-
delusku z Kancellaryi Sadowney J. K. A. S. Jmz Ignace-
go Maspalskiego Biskupa wileń. wydawca Sponzorszyna.

Actum w Upnickach Roku od Noworocnia 1752. diebus
1725. Martii diebus 15. Ja Dziekan Bobrowski niniey zapraszam za Sydem Bawen-
dem J. K. A. S. Jmz Ignacego Maspalskiego Biskupa wileń. Bawendna dn-
wosyctob Dziekanow Diecezji wileń. na diebus 9. Februar. w Roku 1752.
wydany Rada regens J. K. A. S. Jmz Bopisanyu y Bawendna za pincetawanyu z
Kancelaryi Dziekanow aby tacyz Jeneralku wyzyz Dziekanow. odbyworyc ob-
wysyctobnyoz z Janie Nychostow Diecezji Swiezy wyzyz dowysyctobny.

Wszelcy takowcy wole y Kancelaryi Bawendnego za wydanyu odumie-
szwanowaniem J. K. A. S. Jmz Noworocniu Kancel. Bawendni upnickiemu.
y wyzyctobem Kapitanom zob przy wyzyctobem iakoz y wyzyctobem Bawendni me-
szwanowaniem, Kancelaryi Bawendnego iak Janu Bawendnego iakoz y Bawendni me-
szwanowaniem, Kancelaryi Bawendnego na diebus 15. Martii. so Kancelaryi Bawendni upnickiey
z wyzyctobem wyzyctobnyoz wyzyctobnyoz wyzyctobnyoz wyzyctobnyoz wyzyctobnyoz
wyzyctobnyoz wyzyctobnyoz

[18]

№ 351

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA UPNICKIEGO
PODŁUG MODELUSZU Z KANCELARII ZADWORNEJ
JO. KSIĘCIA JM. IGNACEGO MASSALSKIEGO
BISKUPA WILEŃSKIEGO WYDANEGO
SPORZĄDZONA

Actum w Upnikach roku od narodzenia Syna Bożego 1783 marca dnia 15. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za listem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 9 februarii roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy jeneralną wizytę odbywszy, jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego¹ uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego, za wydanym ode mnie obwieszczeniem jks. Leonowi Borowiczowi kanonikowi smoleńskiemu, plebanowi upnickiemu, i wszystkim kapłanom tak przy kościele upnickim, jako i w tej parafii mieszkającym, tudzież obywatelom, tak stanu szlacheckiego, jako i pospółstwu, na wizytę jeneralną dziekańską na dniu 15 marca do kościoła, plebanii upnickiej zjechałem, jurysdykcją wizytatorską ufundowałem, a po ufundowanej jurysdykcji [l. 183v] wizytę kościoła, plebanii, parafii rozpocząłem. Datum ut supra w Upnikach.

KOŚCIÓŁ

Kościół upnicki od kogo jest fundowany, ani funduszu, ani dokumentów wiedzieć nie można, ponieważ żadnych dokumentów przy kościele upnickim nie ma. Z inwentarza kopii pod rokiem 1650 augusta 20 dnia za Jerzego Tyszkiewicza biskupa wileńskiego, starannością Bartłomieja Stanownickiego plebana zaśleńskiego, dziekana mejszagolskiego, pozyskany fundusz od w. Gruzewskich ciunów Wielkich² Dyrwian, sędziów żmujdzkich, aktorów i dziedziców majątności Upnik, wyznania Augustæ [!] investite [!] confessionis.

---

¹ Rankr. diecezji swojej.

² Rankr. wileńskich.

W czasie procederu jks. Stanownicki nie pokazał, wiele kościoł upnicki powinien mieć grunta, sianożęci etc., lecz tylo dowiódł, że był kościół fundowany w Upnikach; w. jp. Gruzewski kalwin wspólnie z żoną swoją z Podbereskich zgodzili się na dziesięć włók gruntu, które w swoim miejscu opisane będą.

Kościół upnicki drewniany, dach reperacji potrzebuje, pod tytułem Ś. Michała Archanioła. Figura kościoła: na facjacie wież dwie, pośrodku kościoła jedna, z dwoma zakrystiami, na których kopułki dwie. Na wieżach kościelnych krzyże żelazne, na kopułkach krzyżów nie ma. Z przedniego frontu idąc do kościoła drzwi dwie podwójne futrowane na zawiasach żelaznych z zamkiem wewnętrznym dobrym. Wewnątrz sufit i podłoga dobra z tarcic, okien w całym kościele 10 i w zakrystii, licząc z tych 10 sześć w ołów oprawnych, a 4 w drzewo, niektóre małej reperacji potrzebują. Konfesjonałów dwa, z tych jeden malowany, na którym ambona snycerskiej roboty, częścią malowana, a częścią pozłacana. Ławek dla parafianów dziesięć, jedynasta pod chórem, wszystkie te ławki nowe, dobre. Od wielkiego ołtarza idąc w lewo do zakrystii drzwi stolarskiej roboty na zawiasach, krukach żelaznych, z klamką. Od wielkiego ołtarza idąc w prawo do zakrystii drzwi na zawiasach, krukach [l. 184] żelaznych, z klamką żelazną. Z zakrystii idąc na cmentarz drzwi stolarskiej roboty na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkiem wewnętrznym dobrym. W tym kościele ołtarzów 5, wszystkie częścią wyzłacane, częścią posrybrzane i malowane. Roboty te ołtarze snycerskiej i stolarskiej, przy każdym ołtarzu mensa i gradusy znajdują się.

Ołtarz wielki Pana Jezusa Ukrzyżowanego, na drugiej kondygnacji Serce snycerskiej roboty z promieniami w snycerszczyźnie.

Ołtarz Ś. Wincentego Ferereusza, na drugiej kondygnacji obraz Pana Jezusa.

Ołtarz Najśw. Panny z sukienką srebną i księżycem pod nogami, na drugiej kondygnacji tegoż ołtarza obraz Ś. Michała.

Ołtarz Ś. Józefa, na drugiej kondygnacji obraz Opatrzności Boskiej snycerskiej roboty.

Prócz tych ołtarzów jest jeszcze ołtarzyk noszący procesjonalny snycerskiej roboty, częścią malowany, częścią wyzłacany, z obrazami z 1-nej strony Najśw. Panny, z 2-giej Ś. Michała.

Kaplic i altarii w kościele upnickim żadnych nie ma. Uroczystości w kościele upnickim od Piusa VI roku 1780 iunii 6 nadane są w dzień ś. Józefa Oblubieńca N. P. M., ś. Michała Archanioła i Wniebowzięcia Najśw. Panny Maryi. Pomienione odpusty pozwolone są kościołowi upnickiemu ad septennium od Stolicy Apostolskiej.

W pomienione uroczystości konkurs ludzi niewielki bywa z przyczyny małości parafii i bliskości klasztornych kościołów zakonniczych.

Kościół upnicki niekonsekrowany, ale benedykowany przez jw. Tomasza Zienkowicza biskupa ariopolitańskiego¹, sufragana wileńskiego. Aniversarza [!] dedykacji parafianie nie obchodzą, ponieważ nie jest konsekrowany.

Obrazu cudownego żadnego w kościele upnickim nie ma, ani też znajduje się książka, w których cuda były opisane. [l. 184v]

Obligacji ani z funduszu, ani z legacji kościół upnicki nie ma, prócz Mszy jednej w niedzielę, którą tam pro vivis, quam pro defunctis parochianis celebryje pleban sam.

Srebro i cały sprzęt kościelny		Grzywny	Łoty	Sztuki
<u>Srebro miejscowe</u>	Na ołtarzu Najśw. Panny sukienka srebrna z księżyciem pod nogami, koron na głowie Najśw. Panny 1, u Pana Jezusa			4
<u>Srebro przenośne</u>	Monstrancja srebrna miejscami pozłacana	4	8	1
	Pixis intus et extra wyzlacany	4	8	1
	Kielich z patyną, intus et extra wyzlacany	2		2
	Kielich z patyną, intus et extra pozlacany	2		2
	Kielich z patyną, intus et extra pozlacany	2		2
	Vaskulum [!] do chorych srebrne, intus pozlacane, z nakrywką srebrną		9	1
	Tabliczka na ołtarzu		2	1

<u>Cyna</u>	Lichtarzów większych szesnaście			16
	Lichtarzów małych dwa			2
	Ampulek			4
	Taca do nich			1
	Ampułka szklana			1
	Vacula pro oleis sacris			2
	Krzyżów cynowych nadpsowanych			2
	Łódka cynowa			1
<u>Mosiądz</u>	Kociołek pro fonte			1
	Trybularz z łańcuszkami			1
	Lichtarzów starych mosiężnych			2 [l. 185]
<u>Miedź</u>	Vasculum do wody chrzestnej			1
	Kotły do procesji na chórze			2
	Cyrkuł do rznienia hostii miedziany			1

¹ Rankr. taisyta, sutepta.

<u>Spiz</u>	Dzwonów na dzwonnicy średnich 2, mały 1, <i>efficit</i> Przy zakrystii Przy ołtarzach	3 1 6
<u>Ornaty</u>	Ornat biały bogaty z galonem złotym Ornat biały w kwiaty czerwone Ornat biały adamszkowy codzienny Ornat bogaty lamowy z kolumną atlasową Ornat zielony gredyturowy z kolumną czerwoną Ornat gredyturowy czerwony Ornat zielony atlasowy Ornat kafowy z białą kolumną Ornatów żałobnych materialnych dobrych Ornat lamowy niebieski	1 1 1 1 1 1 1 1 3 1
<u>Kapy</u>	Do tych ornatów są stuły, manipularze, welum, palki, kosztem Efrozyny Pietrowiczowej ciunowej pojurskiej, kolatorki upnickiej, sprawione Kapa lamowa biała Kapa kitajkowa w białe paski Kapa kitajkowa biała stara Kapa żałobna kamlotowa Burs do chorych dobrych 2, stara 1, <i>efficit</i>	1 1 1 1 3 [l. 185v]
<u>Bielizna</u>	Alb holenderskich nowych dobrych Alb tkackich nowych bez korun Komż rąbkowych z korunami dobrych Komż tkackich dla chłopców Humerałów tkackich i szwabskich Korporałów holenderskich i szwabskich Puryfikaterzów tkackich Ręczników ordynaryjnych małych Tuwalni tkackich i szwabskich Antepediów materialnych starych <i>Ditto</i> na płótnie malowanych 3, sukiennych wyszywanych 3, <i>efficit</i>	4 4 4 20 6 20 20 7 20 3 6
<u>Firanki</u>	Z nędzy białej wyszywane, para 1, żałobnych para, <i>efficit</i> Kitajczanych starych par	2 4

<u>Chorągwie</u>	Polna biała kitajczana z dwoma proporczykami, <i>efficit</i>	3
	Procesji starych niezdalnych, w których malowanie obrazów przez dawność nieznaczne	5
	Żałobna z obrazem Ś. Stanisława	1
<u>Książki</u>	Mszałów używanych	3
	Gradualik chórowy	1
	Ewangeliczka	1
	Agendka mała	1
	Brewiarz	1
<u>Różny sprzęt</u>	Portatyłów nowych po ołtarzach	4
	Poduszek włóczką wyszywanych	6
	Umbrakulum stare	1 [l. 186]
	Lampa żeściana	1
	Żelazo do pieczenia opłatków	1
	Żelazo do wybijania komunikantów	2
	Całun żałobny sukieny	1
	Szafa z 6-u szufladami w zakrystii	1
	Skrzynia, na której stół z 3-ma szufladami	1
	Szuflada do składania świec	1
	Truna nowa drewniana	1
	Zwierciadło arkuszone	1
	Krzyżów drewnianych z pasjami	2
	Figura Resurrectionis	1
	Baldachim ceratowy, kitajką powleczoney	1
	Grób Pański stolarskiej roboty	1
	Krzesło wielkie skórą obite	1
	Mary do niesienia umarłych	1

Te wszystkie srebro i cały sprzęt kościoła upnickiego według podawczego inwentarza przez jks. Józefa Zabielskiego plebana żejmeńskiego w roku 1774 nowembra 13 in actualem possessionem jks. Leonowi Borewiczowi kanonikowi *smoleńskiemu*, plebanowi upnickiemu znajduje się w kościele upnickim, nic nie ubyło z kościoła, ale w całości znajduje się. *Adaucta*, które poczynione, wyraża się poniżej w registraturze.

<u>Adaucta</u>	Tabliczka srebrna in forma serca jedna	№ 1.
	Ornatów zielonych szlafowych bogatych z stułą, manipularzami etc., jak do Mszy, dwa	№ 2.
	Kapa bogata na dnie granatowym jedna	№ 1. [l. 186v]

Lampa coram Sanctissimo u wielkiego ołtarza nie zawsze się pali, prócz dni świętych, dla szczupłości funduszu kościoła upnickiego.

Pozytyw dobry nowy od głosów 10, reperacji żadnej niepotrzebujący.

Cmentarz nakoło kościoła sumptem terażniejszego plebana oparkaniony z bramą i 3-ma fortkami, z zasuwkami drewnianemi, drzewem klonowym nakoło osadzono. Za cmentarzem kościelnym dzwonnica gontami kryta, dobra, w której w środku zawieszonych dzwonów średniej wielkości dwa, mały jeden, *efficit* 3.

SZPITAL

Przy kościele upnickim szpitalu nie ma, jest jednak domek na dwornym gruncie, słomą kryty, dobry, w którym mieszka organista, zakrystian, w onym budynku mieszczą się.

PLEBAN

Leon Borewicz pleban upnicki z powiatu kowieńskiego, urodził się w roku 1742 februarii 20. Posyduje to beneficium od roku 1774, wyświęcił się w zakonie jezuitckim. Prócz beneficium upnickiego, żadnego innego nie posyduje, prócz plebanii upnickiej, jest *kanonikiem smoleńskim*. Prezentowany od jw. Gabriela¹ Wodzińskiego biskupa smoleńskiego, jest oraz ś. teologii doktor. Wikariusza ma przy sobie 1 z zakonu ś. Franciszka *minorum conventualium*, do posługi kościoła parafialnego zdatny, tak do mówienia kazań, jako też jeżdżenia do chorych. Pensji bierze ojciec prowincjał do klasztoru *ordinis minorum conventualium S. Patris Francisci* złp 300.

Bractwa żadnego w kościele upnickim nie ma i ceremoniów onych.

Zakonnicy ani zakonnice w parafii upnickiej żadne nie znajdują się etc.

PLEBANIA

Plebańskiej zabudowli przy kościele nie ma, ponieważ pleban ani na pręt ziemi nie ma, w folwarku nazwanym Bejnaryszki alias Upniki tam mieszka, na Mszę zjeżdża. [l. 187]

FOLWARK

Kościół upnicki ma jeden folwark, który razem jest i plebanią, Bejnaryszki vulgo Upniki nazwany, od kościoła o mili $\frac{1}{4}$, od kogo jest nadany, funduszu

---

¹ *Rankr.* Guber.

autentycznego nie ma. Kopia tylo inwentarza podawczego wyświadcza, iż od Jerzego [i] Maryanny z Podbereskich Grużewskich ciunów Wielkich Dyrwian w Księstwie Żmudzkiem. Pomienione grunta nie są w jednym obrębie, lecz morgami po różnych miejscach rozrzucone, żadnej włóki całkowitej nie ma.

Zamiana gruntów może być uczyniona z w. Teodorą Petronelą z Piotrowiczów Zabełową łowczynią WKL, aktorką i dziedziczką dóbr Upnik. Grunta plebańskie z gruntami dworu upnickiego niemal nakoło graniczą, prócz niektórych małych kawałków z w. Tomaszem Marcinkiewiczem podczaszym wileńskim od wioski Pople zwanej, z w. Dominikiem Kozakiewiczem od gruntu dziedzicznego Opejkiszek i jm. p. Korsakiem od folwarku Olechniszek.

Sposób łączny zamiany gruntu być może od dworu upnickiego, tylo że pleban sam tego nie chce, ponieważ gdyby włók 10 plebanowi wymierzono w jednym obrębie, pleban wziął by gruntu w samych piaskach bez łąk i lasu etc. Woli tedy przy swoich dawnych gruntach zostawać, jak zamianę czynić. Szachownic in unum zniósłszy jest dwieście dziewięć, № 209. Nomenklatury zaś ich przez dawność czasu jedne przepomniane, drugie innym nazwiskiem nazwane etc. Posesja sama utrzymuje grunta folwarku tego.

Dyferencji o grunta żadnej nie ma, granice są pewne według dawnej posesji, i procederu w żadnym subsellium o grunta żadnego nie ma.

Folwark Bejnaryszki vulgo Upniki, jako się wyżej opisało, w swojej cyrkumferencji ma¹ włók 10, dico dziesięć. Długości i szerokości gruntów folwarcznych widzieć nie można dla rozrzuconych po szachownicach gruntów.

Żadnych placów, kamienic, miast, miasteczek kościoł upnicki nie ma, prócz [l. 187v] dziesięć włók gruntu, które się wyżej opisały. Nieużytecznej ziemi z wymiaru uczynionego przy rzekach Święta i Szyrwinta morgów 10, [prętów] 111, [pręcików] 8. Lasu, boru, sianożęci, puszczy nieużytecznych nie ma. Stawów, jezior żadnych do folwarku Bejnaryszek ani wstępu do żadnych nie ma.

Z wymiaru z inwentarza podawczego na plebana gruntu włók 4, na poddanych włók 6 podzielono. W folwarku Bejnaryszkach wysiewa ordynaryjnie co rok miary komisyjnej beczek pięć, № 5. Ziarno posiane nierównie zysku gospodarzowi w każdym roku czyni, profit w niektórych leciech dwa ziarna, w innych trzy daje. Ziarno najlepiej udaje się i rodzi żytnie i gryczane.

Siana ukosi co rok do wozów sto trzydzieście, № 130.

Opisanie zabudowania folwarku Bejnaryszek², jakie one jest, wyraża się. Folwark i plebania Bejnaryszki alias Upniki na górze wysokiej między

¹ Rankr. na.

² Rankr. Beywidziszek.

rzekami Świętą i Szyrwintą. Do niej wjeżdżając wrota [z] daszkiem pokryte gontami, wrota podwójne na biegunach drewnianych, od których idąc budynek mieszkalny niedawno przestawiony, jaki jest sam budynek czworograniasty, podłużny, słomą kryty pod łopatą, tarcicami z dwóch stron opierzony mieszkanie plebana [!], mający sień, dwoje drzwi malowane na zawiasach, krukach żelaznych, z klamką żelazną, w sieniach drzwi 3, w lewej stronie mieszkanie jks. plebana, wewnątrz piec z kafel zielonych stary, okien dobrych siedm. Podłoga i stolowanie z tarcic dobre. Z tej stancji do pokoiku letniego. Z tychże sieni w prawą stronę izba dla komendarza, wewnątrz okno dobre jedne w drzewo oprawne. Te wszystkie pokoje papierowym obiciem wybite. W tych sieniach schody do wieszania w iędliny. Na górę idąc w pokoju kredens orzechowo malowany na 3-ch kondygnacjach z 3-ma zamkami za jednym kluczem. Prócz tych pokoiów jest garderóbka z okienkiem małym. Z niej wyszedłszy spiżarnia z oknem średniej wielkości, [l. 188] w której są drzwi do sionek, z sieni drugie, do których wszedłszy po prawej stronie piekarnia z komorą i piecem piekarnianym, z pięcią oknami szklanymi, pośrodku sieni kuchenka z daszkiem w górą. Po lewej stronie stancja dla gospodyni z oknem jednym średniej wielkości. Drzwi w tych budynkach na zawiasach i krukach żelaznych z klamkami i z zamkami. Naprzeciw tego budynku mieszkalnego świron kryty słomą, pod którym młeczarnia. W tym spichrzu zasieków większych 6, mniejszych 5, w górze. Drzwi przy tym świronku na zawiasach, krukach żelaznych z zamkami etc. Od tego świrna idąc w lewej stronie świronek stary, w którym zasieków 7. Pod dachem salka. Do tego świrna idąc drzwi dwoje na zawiasach żelaznych z zamkami i kluczami. W rogu dziedzińca syrnica stara z drzwiczkami na zawiasach żelaznych, z klamką żelazną do zamykania. Budynek niegdyś komendarski zwany, jako już stary i niepotrzebny, zrujnowany, przez sień warzywnia z piecem piekarnianym, z drzwiami na biegunach drewnianych z klamką i kłódką wiszącą. W lewej stronie pod górą lodownia nowa nakoło drzewem osadzona, do niej idąc drzwi dwoje na zawiasach, krukach żelaznych, z klamkami i krukami do zamykania. Budynek alias oficynka, do której wchodząc drzwi na zawiasach, krukach żelaznych, wewnątrz okien małych 3, piec z kafel zielonych jeden. Sionki z drzwiczkami na biegunach. Po prawej stronie wychodząc z nich dwa chlewki i piekarenka dla cieląt zbudowane, kryty dach słomą. Idąc tąż uliczką [ku] cieleńnikowi browar, słomą dach kryty, do niego idąc drzwi na biegunach, wewnątrz piec kamienny wkoło i z wierzchu murowany, horna z cegieł murowane. Za browarem studnia, sadzawka nowo wykopana i drzewem cymbrowana. Z browaru idąc odryna na złożenie słomy, przy której pod jednym dachem gumno z osiecią, [l. 188v] do niego idąc wrota na biegunie drewnianym z klamkami i z zamkami wiszącymi. Naprzeciw gumna odryn dwie nowych, 1-a na skład siana, 2-ga na zboże. Przy tych powieć na

skład słomy. Na gumnisku przepłotów 8, które nakoło parkanem leżącym ogrodzone. Za tym gumniskiem obory w kwadrat budowane, w nich chlewów małych i wielkich siedem oraz stajenka z przeorynami na koni pięć. Do tych chlewów, chlewków, stajenki wrota na biegunach drewnianych. Z obory idąc chlew stary dla świń, za którym wozownia pod jednym dachem słonianym, do niej drzwi na biegunach z klamką, z zamkiem wiszącym. Cała plebania i zabudowli onej wkoło częścią płotem stojącym, częścią parkanem w szuła ogrodzone, we środku dziedziniec obszerny, klonem w roku przeszłym nakoło osadzony. Między świrnem i oficyną studnia. Ogrodów warzywnych 3, ogród nowo założony fruktowy w roku przeszłym przez terażniejszego jks. plebana Borewicza. W tym ogrodzie dziełek posadzonych sztuk 60 jabłonowych. W tymże ogródku kapliczka małeńka stara. Tak ogród jako kapliczka lipami nakoło osadzone.

Inwentarz ruchomy różnej etc. folwarczny w roku 1774 przy objęciu in actualum possessionem przez jks. Józefa Zabielskiego plebana żejmeńskiego sporządzony, jaki objął jks. Leon Borewicz pleban terażniejszy, opisuje się.

			Kopy
Zboże w snopie etc.	Żyta niemłoczonego kop 62	№	62
	Jęczmienia niemłoczonego 53	№	53

Wyż wyrażone zboże po wiele ziaren kopa dawała, inwentarz podawczy nie opisuje, w zasięgu wymłoczonego zboża żadnego nie objął terażniejszy jks. [l. 189]

		Sztuki
<u>Stadnina</u>	Koni podjezdaków młodych dwa	2
<u>Bydło</u>	Wolów ordynaryjnych	2
	Buhaj stadny	1
	Krów dojnych ordynaryjnych	4
	Cieląt roczniaków	10
<u>Owce i świnię</u>	Owiec ordynaryjnych starych	10
	Świń maciorek	4
	Kiernoz do płodu	1
<u>Ptastwo</u>	Gęsior stary	1
	Gęsi starych	3
	Kaczek starych i z kaczorem	5
	Kacząt młodych	9
	Kogut jeden	1

<u>Naczynie żelazne</u>	Narogów do orania	2
	Kosa jedna	1
	Sierzpów	4
	Rydel stary	1
	Sieczka	1
	Siekaczów do kuchni	2
	Młotek mały	1
	Blach do zaslonienia pieców	2
	Kłódek z kluczami	4
	Łańcuch wiszący do kotła	1
	Dynarki średniej wielkości	1
	Nożyce do strzyżenia owiec	1 [l. 189v]
	<u>Miedź</u>	Kocioł browarny, stary, połamany
Kociołek stary kuchenny od garcy 4		1
Rondel stary bez rączki		1
<u>Cyna</u>	Mis jaszczowych starych	2
	Półmisków starych	4
	Talerzy starych	6
	Łyżek <i>ditto</i>	10
<u>Naczynie drewniane</u>	Kubłów brażnych dwa	2
	Kubel do piwa robienia	1
	Trębników starych	3
	Uszatków	3
	Beczek zażywanych	3
	Półbeczków	16
	Barylek	6
	Stawni	2
Koryt starych	3	
<u>Naczynie kredensowe i sprzęt</u>	Garniec żeściany	1
	Półgarcówka	1
	Nożów stołowych w róg oprawnych par	6
	Lichtarzyk mosiężny	1
	Szklanek średniej wielkości	4
	Dzbanek szklany do piwa	1
	Kieliszków szklanych	3
	Rożen żelazny do pieczenia	1
	Ubiór na koni: szory na 2 konie, ad nul/um usum p.. [?]	1
	<i>Ditto</i> chomąt prosty gospodarski	1 [l. 190]

<u>Naczynie różne</u> <u>folwarczne etc.</u>	Kaduszek do kapusty	3
	Kubłów do buraków	2
	Śledziówki	2
	Żłuktów	2
	Wiader do wody noszenia	5
	Dojni do mleka	2
	Bójka do masła	1
	Fasek do masła	4
	Krosna gospodarskie	1
	Biodr [?] do nich	5
	Purów drewnianych	2
	Obrus gruby	1
	Skrzynia prostej roboty nieokuta	1
	Stółków drewnianych ordynaryjnych	11
	Zydlów prostych	3
	Kufa stara do złania wódki	1
	Przetak skórzany do podsiewania grochu	1
	Szafarnia z zamkiem i przegródkami	1
	Stolów małych i wielkich stolarskiej roboty	5
	Szafka mała w kuchni	1
Łóżek starych	6	
Neculek starych cztery	4	
Nóż do łuczywy szczepiania	1	

Ten cały inwentarz pod rokiem 1774 znajduje się in fundo nienaruszony, jako się z rewizji okazało się. A daucta zaś, które poczynił jks. Borewicz pleban terazniejszy od daty posesji swojej, wyraża się: [l. 190v]

Pokoje 3 obiciem papierowym wybił. Okna na nowo kazał ponaprawować dobrze i szyby szkła powiększył, stolarską robotą wyfutrował. Naprzeciw mieszkania plebańskiego obok z tymże budynkiem stancje dla komendarza, urzędnika, a dla czeladzi folwarcznej z piekarnią komorą na nowo zbudował, gumno 1, odryn dwie i sam budynek mieszkalny słomą pod łopatę pokrył, tarciami opierzył budynek, lodownią nową wykopał i wybudował. Dziedziniec wyplantował, ogród fruktowy założył, klonami i lipami wysadził. Sadzawką niewielką przy browarze wykopał i drzewem ocymbrował. Z tych adauctów pokazuje się, że nie tylko jks. pleban Borewicz nie utracił i nie zrujnował, ale według możliwości swojej przyczynił. Całe zabudowanie folwarczne żadnej reperatury nie potrzebuje, prócz obory.

Urzędnika chowa dla dozoru gospodarstwa. Parobków żadnych nie chowa. Pokojowca 1, kucharza 1, furmana 1, gospodynię 1, dziewczek 2, winnika 1, pastucha 1 – onych chowa.

Poddani wioski Bejnaryszkiej¹ wszyscy ogółem, jak inwentarz pod rokiem 1650 augusta 20 dnia za jks. Bartłomieja Stanownickiego plebana upnickiego wyświadcza, iż zarabiają gruntu na siebie włók sześć.

Czynszowych ludzi nie ma prócz jednego szlachcica, który w roku terażniejszym 1783 osiadł, płaci na rok czynszu zł 20, podymnego zł 6, in unum zł 26, innej żadnej powinności nie pełni. [l. 191v]

Powinność poddanych wioski Bejnaryszek. Odbywa każdy z nich osobno poddany od ś. Jerzego do *Wszystkich Świętych* na tydzień po dni trzy z utryznikiem z czym dwór każe, od *Wszystkich Świętych* do ś. Jerzego na tydzień po dni trzy bez utryznika z czym dwór każe. Lecz za utryznika od ś. Bartłomieja idą okurki aż do ś. Jerzego. Zsyпки dają każdy z nich po pury dwa żyta i owsa, z całej wsi dają gęsi cztery. Podrózczyzny żadnej nie odbywają. Podymnego na rok każdy płaci po zł 6. Czynszu, czopowego, młynowego nic nie dają, bo karczmy nie ma żadnej i młynu etc.

PARAFIA

Parafia upnicka graniczy nakoło z parafiami: z gielwańską o mili $\frac{1}{4}$, z gegużyńską o milę 1, z dziewiałtowską o milę 1, z skorulską o milę 1, z pobojską o mili $\frac{3}{4}$. Długości parafii upnickiej mil dwie, szerokości mila jedna.

Kolacja kościoła upnickiego należy do jw. Teodory Zabiłowej łowczynej WKL prawem dziedzicznym nabytym Upnik. Wątpliwości żadnej prezentowaniu nie ma, ponieważ przy inwestyturze² jks. plebana officium nie kwestionowało.

Prócz dworu i miasteczka Upnik i folwarku Bejnaryszek, plebania, parafia upnicka ma w sobie dwory, wsie, zaścianki etc.

Wieś Werekki, Ryzgańce, Sliże, Pople, Ganieniunce, Samamtańce, Upnikiele, Bojaryszki, Podmłynie, wszystkie o mili $\frac{1}{2}$, folwark Becze o mili $\frac{1}{2}$. Te miasteczko wyż wyrażone, dwór, folwark, wsie, *zaścianki* należą prawem dziedzicznym do jw. Teodory Zabiłowej łowczynej WKL.

Dwór Wieprze, folwark Montrzyniszki, wieś Słobodka, Mankuny, Pogilaże, Łabonosy, Jurkańce, Togiejły, wszystkie o milę 1. Ten dwór, folwark i wsie należą prawem dziedzicznym do jw. Ignacego Tyzenhauza, ad presens pod prawem dożywotnim u jw. Barbary Kossakowskiej kasztelanowej wileńskiej. [l. 192]

Folwark Jacuniszki o mili $\frac{1}{2}$, Soleniki, Podżygie, należą do jw. Zabiłowej łowczynej WKL.

Okolica Męderyszki o milę $\frac{1}{2}$, należy do ichm. pp. Monkiewicza, Dobysza i Raczkowskiego prawem dziedzicznym, do tychże ichm. pp.

¹ Rankr. Boiarzyskiej.

² Rankr. inwestylarze.

Okolica Ratawty o milę, należy prawem dziedzicznym do ichm. pp. Kazimierza, Piotra, Stanisława i Jerzego Ratowtów, tudzież do ichm. pp. Antoniego Montwiły, Stanisława Kulwiecia, Kazimierza Węcawicza, Serafina Ławisza.

Folwark Olechniszki, wieś Olechniszki o mili $\frac{1}{2}$, należy prawem dziedzicznym do ichm. pp. Stanisława, Piotra i Benedykta Korsaków.

Folwark Opejkiszki o mili $\frac{1}{4}$, dziedzictwo jm. p. Kozakiewicza, wieczystość tegoż.

Zaćsianki Samantańce, Werekji, Podejgie o milę 1, należą prawem dziedzicznym do ww. ojców *scholarum* piarum klasztoru wileńskiego.

Folwark Werekji, należy do jm. p. Żejdry łowczego powiatu kowieńskiego.

Dysydentów żadnych w parafii upnickiej nie ma, prócz niewiernych Żydów płci męskiej osób 52, kobiecej 54 znajdują się.

Oratoriów, bożnic, szkoły żydowskiej – żadnych nie ma w parafii upnickiej.

Kościółów filialnych żadnych w parafii upnickiej nie ma, prócz parafialnego.

Mogił w parafii upnickiej liczy się 5, a te nie wszystkie są oparkanione z przyczyny, że majątniejsi ludzie grzebią się przy kościele parafialnym, ubodzy nie mają tego sposobu, gdyby mogli oparkanić niektóre mogiły.

Jarmarków ani targów w parafii upnickiej nie ma w całym roku etc.

Lekarza ani felczera w parafii upnickiej nie ma, w potrzebie zyskują z Janowa, z parafii skorulskiej, który doskonały w swojej sztuce. Osoby mieniające się, iżby umiała sekreta służące do leczenia chorób, nie ma.

Zabobonów ani gusłów żadnych w parafii upnickiej najmniejszych nie ma.

Ubogich włóczących się z miejsca na miejsce [!] w parafii upnickiej żadnych nie ma. Sposób pomniejszenia zebractwa najskuteczniejszy być zdaje się, aby Rppta na starych ubogich prawdziwych przy parafialnych kościołach poczyniła niejakowe fundusze, [l. 192v] a na młodych, zmyslujących sobie chorobę, aby była kara jaka ustawiczna.

Kaplica jest tylo jedna w dobrach Wieprze, w której są ichm. ks.ks. dominikanie, kościołem nazywa się. Czy mają indult, nie wiadomo. Jks. pleban miejsca nic o indulcie nie wie. Prócz Mszy 1 pospółstwo śpiewa różaniec. Ta kaplica o mili $\frac{1}{2}$ od kościoła parafialnego. Droga do niej dobra. Pomieniona kaplica jest udzielna od domu mieszkalnego, stara, opuszczona. Wewnątrz tej kaplicy ołtarz Najśw. Panny Różańcowej dobrze opatrzony. Sprzęt kościelny jest dobry, kosztowny, dworu wieprzańskiego, jaki on jest, wiedzieć nie można, cum preiudicio kościołowi parafialnemu nie jest. Pomieniona kaplica ma swój fundusz od Szemiotów nadany z folwarkiem Miłujszuny. W Wieprzach miał być kościół i klasztor dominikański, dotychczas ww. ojcowie dominikanie ani kościoła, ani klasztoru nie wymurowali, a dobra Miłujszuny trzymają dominikanie klasztoru Świętego Ducha. Panowie dziedziczni czasami bywają, poddanych zaś swoich ani służących nie przymuszają, aby koniecznie do kaplicy

pomienionej w dni święte chodzili na Mszę. Do tej kaplicy wieprzańskiej co święto i co niedziela zjeżdża z Miłuszun ojciec prokurator dominikański. Cudów ani bałamctw, jarmarków przy tej kaplicy żadnych nie ma. Mogiła jest przy tej kaplicy, która żadnego praeiudicium plebanom nie czyni.

SZKOŁA

Szkoła parafialna przy kościele upnickim według rozkazu jo. księcia jm. Pasterza nie jest zbudowana z przyczyny, że kościół upnicki stoi na gruncie dwornym, a placu żadnego nie ma przy kościele, organista jednak w mieszkaniu swoim na gruncie dwornym chowa po kilka studentów mieszczańskich, do którego też i wieśniacze dzieci na naukę oddają. Organista Antoni Kozłowski stateczny i obyczajny, charakter ma dobry, pensji bierze złp 50 od jks. Borewicza, prócz akomodacji, stołu pleban nie daje dla odległości miejsca, [l. 193] stoł ma z siebie i parafii. Parafianie dyrektorowi nie płacą. Parafianie dzieci do szkoły nie posyłają, ponieważ dwory pod karą nie naglą. Szlacheckich dzieci obojej płci osób 2, kmiecich osób 8. Zaczynają się od ś. Michała, kończą się na ś. Jerzy. Dzieci uczą się tylo czytać, pisać na tablicy. Dzieci podczas szkół nie bywają odrywani. Postępek w dzieciach barzo mały. Rygoru wielkiego nie ma. Jks. pleban wielce tego postrzega, wygodę jaką mają, jako z domu rodzice nadsyłają.

Sumy legowanej kościołowi upnickiemu żadnej najmniejszej nie ma.

DOKUMENTA

1650 augusta 20. Dokumentów żadnych kościoł upnicki nie ma, prócz kopii inwentarza pierwszego podanego przez jks. Bartłomieju Stanownickiemu od Gruzewskiego wyż wyrażonego, gdzie się dokumenta iuris et possessionis podziały, nie wiadomo.

BIBLIOTEKA

Biblia Sacra in 8-vo jedna, № 1.

Kazanie jks. Skargi in folio 1. Kapłan przy zgonie 1, *efficit* № 2.

Roku 1783 marca dnia 18. Po zakończonej wizycie jeneralnej dziekańskiej przeze mnie, wyżej wyrażonego, kościoła, plebanii upnickiej, według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. biskupa wileńskiego na całą diecezją wydanego, wszystko exacte dopełniwszy, akt wizyty mojej jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy i pieczęcią zapieczętowawszy limituje. Datum ut supra w Upnikach.

Ks. Wilczyński kanonik *inflancki*, dziekan pobojski.

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. *dziekańskiej*. [l. 193v; l. 194]

Wzjeta Dziekanska koscioła Szymonowskiego podług
 Mocelusza z Kancellaryi Kradwomej J. O. Kcia Inz Ignacego
 Masalskiego Biskupa wileńskiego wydanege Sponzowana

Decretum de dispensatione Rectoris de Navahonia Dy.
 no Decretum 1784 mēis Aprilis diebus. In Decretum Rectoris inquit utpote ex
 Decretum Bascensium J. O. Kcia Inz Ignacego Masalskiego Biskupa wileńskiego
 posuadente do wyspedek Dekanatu Decretum wileńskie
 1782. wydany Rector regis J. O. Kcia Inz podpisanym y Biscupis zapisczonym
 waznym z Bascensium Dekanatom, aby kazdy Senebels wierz. Dekanatski
 oddawszy inz najdobroswierze splanie koscioła Dekanatu swego wczepit do
 mieszkanie

Stędz kazdy woli y rozmodenia Bascenskiego po Bascensy wierzcie ko-
 scioła Dekanata Bascenskiego, poniewaz sam wleczkie Dekanata Bascenski
 dyjs za zglaszeniem Janowi tak Salacheternu inbicijs Biscupstwu, na
 na dniu 1782.

[19]

№ 352

WIZYTA DZIEKAŃSKA KOŚCIOŁA SZYRWINTSKIEGO
PODŁUG MODELUSZA Z KANCELARII ZADWORNEJ
JO. KSIĘCIA JM. IGNACEGO MASSALSKIEGO
BISKUPA WILEŃSKIEGO WYDANEGO
SPORZĄDZONA

Actum w Szyrwintach roku od narodzenia Syna Bożego 1784 miesiąca apryla 1 dnia. Ja, dziekan pobojski niżej wyrażony, za procesem pasterskim jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego powszechnie do wszystkich dziekanów diecezji wileńskiej na dniu 10 februarii roku 1782 wydanym, ręką tegoż jo. księcia jm. podpisanym i pieczęcią zapieczętowanym, z rozrządzeniem dziekanom, aby każdy jeneralną wizytę dziekańską odbywszy, jak najdokładniejsze o stanie kościołów dekanatu swojego uczynił doniesienie, według takowej woli i rozrządzenia pasterskiego po zakończonej wizycie kościołów dekanatu pobojskiego, ponieważ sam w urzędzie dziekana zostaje, tedyż za ogłoszeniem stanowi tak szlacheckiemu, jako też pospółstwu, [l. 194v] na dniu wyż wyrażonym wizytę kościoła, plebanii, parafii etc. rozpocząłem.

KOŚCIÓŁ

Kościół szyrwintski fundowały panny Katarzyna, Agnieszka i Bohdanka Ościkówny w roku 1475 w dzień ś. Mateusza Apostoła i Ewangelisty. Drewniany, stary, potrzebujący reperacji, dachu nowego, polepszenia podmurowaniem. Erygowany pod tytułem Ś. Michała Archaniola.

Struktura kościoła architektury rzymskiej, w grań ośm budowany, z kopułą wysoką na całym kościele, na której krzyż żelazny duży. Z przedniego frontu nad babińcem wieżyczki dwie, na których krzyże żelazne dwie po jednym. Wchodząc do kościelnego babińca drzwi dwoje, z frontu drzwi podwójne futrowane, ćwiekami bite, na krukach i zawiasach żelaznych, 2-gie drzwi z babińca na cmentarz pojedynkowe futrowane na zawiasach, krukach żelaznych, do tych drzwi zamków nie ma, drągami drewnianymi zasuwiają się ze środka kościoła. W zakrystii drzwi takż futrowane. W 2-giej zakrystii wchodząc z cmentarza drzwi pojedynkowe futrowane, z zamkiem wewnętrznym wielkim, 2-gie drzwi z zakrystii do kościoła futrowane, na zawiasach, krukach

żelaznych, z zaszczepką. Okien w całym kościele 17, a te wszystkie dobre, żadnej reperacji nie potrzebujące. W zakrystii w 1-nej okien dwa za kratami żelaznymi, reperacji potrzebujące, w drugiej zakrystii okno jedno także za kratą żelazną, reperacji żadnej nie potrzebuje. Ławek w kościele dla parafianów dwanaście nowych, dobrych, konfesjonałów nowych snycerskiej i stolarskiej roboty dwa. Sklepiów murowanych trzy. Ołtarzów w całym kościele trzy. Ołtarz 1-szy Najśw. Panny Loretańskiej snycerskiej i stolarskiej roboty. W tym ołtarzu wielkim statua Najśw. Panny z sukienką srebną, [l. 195] koron srebrnych dwie, tak u Najśw. Panny, jako i u Pana Jezusa, tabliczek dwie. Na drugiej kondygnacji tegoż ołtarza Ś. Michała obraz. Ołtarz 2-gi Pana Jezusa Ukrzyżowanego snycerskiej ordynaryjnej roboty. Ołtarz 3-ci Najśw. Matki Nawiedzenia także snycerskiej ordynaryjnej roboty, na drugiej kondygnacji obrazu żadnego nie ma w tych dwóch ołtarzach. Przy tym ołtarzu ambona stolarskiej roboty czerwono malowana.

Kaplic i altarii w kościele szyrwintskim żadnych nie ma.

Uroczystości w kościele szyrwintskim odprawują się na rok dwie: w dzień Wniebowzięcia Najśw. Panny i w dzień Najśw. Matki Szkaplernej, z odpustem nadanym od Benedykta XIV w roku 1744 maja die 15. Konkurs ludzi w pomienione uroczystości do tysiąca ludu zbiera się.

Kościół szyrwintski nie jest konsekrowany, czy zaś jest benedykowany, inwentarze kościelne nie przeświadczają. Aniwersarza dedykacji nie obchodzą parafianie, ponieważ nie jest konsekrowany.

Obrazu cudownego w kościele szyrwintskim żadnego nie ma i żadne cuda nie dzieją się.

Obligacji tygodniowych żadnych najmniejszych nie ma, prócz jednej parafialnej w niedziele i w miesiąc Msza 1 za duszę Antoniego Pietkiewicza.

Srebro i cały sprzęt kościelny	Łoty	Sztuki
<u>Srebro miejscowe</u>	U ołtarzu wielkim u Najśw. Panny Loretańskiej sukienka srebrna 1, koron srebrnych dwie Po innych ołtarzach żadnego srebra nie ma	3 [l. 195v]
<u>Srebro przenośne</u>	Monstrancja srebrna połączana z promieniami połączanemi Paxis z wierzchem, intus połączana Kielich srebrny z patyną, intus połączany Kielich srebrny z patyną <i>ditto</i> Patyna do chorych	1 1 2 2 1
<u>Cyna</u>	Kociołek do wody święconej Vasculum na olea sacra	1 1

<u>Cyna</u>	Ampulek para	1
	Do nich taca 1. Krzyż cynowy 1. <i>Efficit</i>	2
<u>Mosiądz</u>	Benben mosiężny, stary, do procesji	1
<u>Spiz</u>	Dzwonów średnich na wieżycce kościelnej	3
	Dzwonków przy ołtarzach 3, przy zakrystii 1, <i>efficit</i>	4
	Dzwonek przy bursie mały	1
	Zegar popsuty, do użycia niezgodny	1
<u>Ornaty</u>	Ornat kitajczany biały bez odmiany żadnej, jak do Mszy	1
	Ornat kitajczany biały z kolumną czerwoną <i>ditto</i>	1
	Ornat kitajczany niebieski z kolumną czerwoną <i>ditto</i>	1
	Ornat gredyturowy czerwony bez żadnej odmiany <i>ditto</i>	1
	Ornat fioletowy atlasowy z kolumną ponsową <i>ditto</i>	1
	Ornat półmaterialny czerwony z kolumną białą <i>ditto</i>	1 [l. 196]
	Ornat aksamitny żałobny bez kolumny, jak do Mszy	1
	Ornat kałamejkowy żałobny bez kolumny <i>ditto</i>	1
<u>Kapy</u>	Kapa materialna zielona z kolumną niebieską	1
	Kapa maszestorowa żałobna z kolumną białą	1
<u>Bielizna</u>	Alb tkackich, przy dwóch korony szerokie, a 2 bez koron	4
	Komż rąbkowa 1, szwabska 1, dla chłopców 6, <i>efficit</i>	8
	Humeralów tkackich 3, korporałów 8, puryfikaterzów 8, <i>efficit</i>	19
	Obrusów tkackich	2
	Ręczników do ołtarzów	3
	Ręczników do ucierania rąk w zakrystii	2
<u>Chorągwie</u>	Chorągiew różnych kolorów bez obrazów	4
	Procesjów <i>ditto ditto</i> z obrazami	4
	Znaczków <i>ditto ditto</i>	4
<u>Książki</u>	Mszałów starych	2
	Agenda chórowa 1, agendek małych 3, <i>efficit</i>	4
	Ewangeliczka	1
	Liber baptisatorum, copulatorum, mortuorum, <i>confratrum</i> , <i>processuum</i>	5
Różne rzeczy	Lichtarzów drewnianych, małych i wielkich	20
	Katafalk z gradusami 4	1
	Mary ordynaryjnej roboty	1
	Całun sukieny 1, poduszek do mszałów 5, portatyl 1, <i>efficit</i>	7
	Żelazo do pieczenia opłatków 1, biret 1, <i>efficit</i>	2
	Szaf z szufladami do schowania kościelnych rzeczy w zakrystii	2 [l. 196v]

Ten wszystek sprzęt kościoła szyrwintskiego według podawczego inwentarza w roku 1772 iunii 21 w całości znajduje się.

Lampa zawsze w kościele nie gorzy dla szczupłości beneficium.

Pozytyw na chórze stoi stary, lecz jeszcze do użycia jest dobry.

Cmentarz przy kościele jest należycie oparkaniony i zamykany etc.

Dzwonnicy osobnej przy kościele nie ma, na wieży kościelnej dzwony 3 są zawieszzone.

SZPITAL

Szpital przy kościele szyrwintskim dobry, we wszystkim opatrzony. Wchodząc do szpitalu sień wielka, z nich po prawej ręce izba z komorą, drzwi izbiane na krukach i zawiasach żelaznych. Z izby do komory także drzwi dobre, z komory do ogrodu także dobre na krukach i zawiasach żelaznych. Okien w izbie dobrych, nowych trzy, w komorze dwa. Piec w izbie *ordynaryjny* z kominem przez stolowanie wyprowadzonym. Po lewej ręce piekarnia duża, do której wchodząc drzwi na zawiasach i krukach żelaznych. Z piekarni komora z drzwiami na zawiasach, krukach żelaznych. Okien w piekarni trzy bez szkła z zasuwkami drewnianymi, w komorze 2 także bez szkła z zasuwkami drewnianymi. W izbie piec gliniany *ordynaryjny*. Dach na tym budynku słomą kryty. Funduszu na ten szpital żadnego nie ma. Ubogich męskiej płci osób 2, kobiet 3 w tym szpitalu mieszkają. Żyją z łaski parafianów i własnego plebana.

PLEBAN

Kazimierz Wilczyński z powiatu wilkomirskiego, urodził się w roku 1746 nowembra 19, posyduje beneficium szyrwintskie od roku 1772 miesiąca iunii 21, wyświęcony na kapłaństwo w roku 1770 decembra 19 na prowidzją jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego. Edukował się in seminario diecesano; prócz tego beneficium, żadnego innego nie posyduje. Urząd ma dziekana. [l. 197] Prezentowany na dziekanię od jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego. Wikariusza ma jednego. Do posług kościoła parafialnego jest zdatny. Pensji rocznej bierze klasztor złp ...¹

BRACTWO

W kościele szyrwintskim jest bractwo Najśw. Matki Szkaplernej, jedne tyło, wprowadzone przs jks. Antoniego Lesniewskiego plebana szyrwintskiego

¹ Rank. skaičius nenurodytas.

w roku 1748 iulii 19. Dochodów żadnych te bractwo nie ma, po skasowaniu kap ani na kwestę idą, ani żadnych składek nie czynią, urzędników nie obierają i sprzętu żadnego brackiego nie mają.

ZAKONNICY

Zakonników ani zakonnic żadnych w parafii szyrwintskiej nie ma etc.

PLEBANIA

Plebania szyrwintska odległa od kościoła na prętów 150. Drewniana, stara, do której wchodząc sień, z sieni po prawej ręce idąc izba z dwoma pokojami i garderóbką. Okien w tych pokojach i garderóbce siedm, drzwi na zawiasach, krukach żelaznych sześć, z nich z zamkami wewnętrznymi 4, a dwoje z kruczkami. Piec kaflowy jeden. Kominiek *ordynaryjny* jeden. Podłoga i stolowanie z tarcic. Z sieni po lewej ręce izba z komorą dla komendarza, do izby i komory drzwi dwoje na zawiasach, krukach żelaznych, 1-ne z nich z zamkiem wewnętrznym, okien dwa, piec kaflowy, stolowanie i podłoga z tarcic. W sieniach komin nad dach wyprowadzony, w tym kominie [!] drzwi dwoje na zawiasach żelaznych, 1-ne drzwi ku dziedzińcowi, 2-gie do ogrodu fruktowego. [l. 197v] Udzielnego zabudowania dla wikarjusza nie ma. Ogród fruktowy jest przy plebanii szyrwintskiej, w którym drzew jabłoniowych 67, drzew wiśniowych 19, drzew śliwek 15, drzewo gruszy 1, innego żadnego drzewa w tym ogrodzie nie ma.

FOLWARK

Plebania szyrwintska folwarku oddzielnego żadnego nie ma, prócz tych gruntów, które są przy plebanii. Grunta te nadały panny Ościkówny, nadały kościołowi szyrwintskiemu w roku 1475, jako się wyżej napisało. Fundusz autentyczny oddany jest ad archivum diecesanum, przy plebanii kopia tyło znajduje się. Wszystkie te grunta są w jednym obrębie, żadnych szachownic nie ma, które nadały panny Ościkówny. Graniczą grunta plebańskie z folwarkiem nazwanym Kozliszki w. jejm. p. Tyszkiewiczówny *starościanki gitańskiej*, z wsią Jodelanie w. jp. Szadurskiego *szambelana JKM*, z folwarkiem Rymucie w. jp. Czeszejki *czesnika lidzkiego*, z wsią Sznipańce, z miasteczkiem i dworem Szyrwinty zwane. Są drugie grunta o milę 1 od kościoła we wsi Daciuny – włók dwie łąki i dwa jeziora małe, tejsze samej natury przez w. jp. Borysa Żaby *podczaszego mściławskiego* kościołowi szyrwintskiemu nadane, jakie są włoki półtory za kaplicą w polu szyrwintskim; grunta daciuńskie, łąki i jeziora posyduje plebania szyrwintska. Włoki zaś półtory w polu szyrwintskim

nie posyduje, w którym zaś roku zabrane te grunta, nie ma wiadomości. Dokument na pomienione grunta jest testament Borysa Żaby podczaszego mścislawskiego, coram fundo plebanii onego nie ma, lecz między papierami majątności Woronowska jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego znajduje się. Z dworem Woronowskim mogłaby być zamiana gruntów daciuńskich, a chętnie by pleban przyjął płać, aby corocznie dwór Woronowski dawał plebanowi podług wartości gruntu. [l. 198]

Dyferencji plebania szyrwintska z sąsiadami nie ma, prócz z dworem szyrwintskim, który zabrał kościołowi na siedem beczek siana roboczego gruntu na ostatnie zubożenie plebanii i łąkę Berze zwaną nad rzeką Szyrwintą, na wózów sto siana ukosić można. Proceder o to rozpoczął terażniejszy pleban w sądach zadwornych JKM z jw. Górską kasztelanową żmujdzką, lecz po zmianie aktorów przez dwie kadencje proceder zamilczał, w roku 1779 rozpoczęty. Jak jest długi i szeroki grunt plebanii szyrwintskiej, dokumenta nie przeświadczają. Włók zaś gruntu podług funduszu panien Ościkowien powinno być ośmnaście, № 18, z funduszu Borysa Żaby włóki trzy i pół, № 3½, in unum włók dwadzieście jedna i pół, № 21½, a te włóki razem z błotami, lasem, nieużyteczną ziemią liczy się; wiele zaś jest gruntu w lasach, nieużytecznej ziemi, błotach, a wiele w użytecznej, nie wiadomo.

Jeziora małe są dwa do plebanii szyrwintskiej należące, nomenklatury ich inwentarze nie wzmiankują. Ryby w nich jest mało, lecz ten jest z nich profit, że moczywo lnu w ich w najprzedniejszym gatunku udaje się. Stawów, sadzawek żadnych nie ma.

Gruntu wiele pleban zabiera na siebie, nie wiadomo. Poddani mają każdy z nich po włóki pół, lecz po lasach najwięcej gruntu zarabiają, czego im pleban nie broni i nic od nich za to nie bierze.

Plebania szyrwintska wysiewa żyta w zmianie od gruntów kozliskich miary komisyjnej beczek ósm, w zmianie za kościołem od rzeki Szyrwinty miary komisyjnej beczek sześć, w zmianie od zaścianku Salutysiek wysiewa się miary komisyjnej beczek ósm.

Ziarno posiane w polu szyrwintskim przynosi zysku gospodarzowi ziaren dwa; [l. 198v] każde ziarno w polach szyrwintskich rodzi, jeśli gospodarz wcześniej grunt wyrobi, ugnoi i dobrze zasieje.

Siana terażniejszy jks. pleban, gdy objął w posesję Szyrwinty, więcej czterdzieście wozów siana nie ukosił, teraz zaś do wozów dwustu ukosić można przez staranie terażniejszego plebana.

Opisanie zabudowania folwarku. Folwark przy plebanii szyrwintskiej dla urzędnika i czeladzi plebańskiej od lat dwunastu przez terażniejszego jks. plebana zbudowany, w którym sieni i kuchnia, po prawej ręce izba z drzwiami na krukach i zawiasach żelaznych, wewnątrz okien szklanych trzy, piec ordynaryjny. Z tych sieni po drugiej stronie piekarnia z drzwiami na biegunach

drewnianych, wewnątrz okien małych bez szkła 4 z zasuwkami drewnianymi, piec ordynaryjny. Dach na tym budynku słomiany, od wiatrów trochę podarty. Niedaleko tego budynku stajnia na koni sześć przez teraźniejszego plebana wybudowana. Przy stajni obory z dziennikiem, chlewów sześć i stajenka dla parobczanych koni. Niedaleko obór spichrz na kondygnacji dwie, słomą pod łopatę kryty, w którym są 4 położenia, 1-no na zboże, w którym zasieków 6, 2-gie na wódkę, mąkę, 3-cie na mięswo, 4-te na różne ruchomości. Drzwi w tym spichrzu 5 na zawiasach, krukach żelaznych, z zamkami wewnętrznymi. Okien na drugiej kondygnacji szklane dwa, a trzy okiennicami zamykają się. Za świrnem gumno z osiecią słomą kryte, do niego wrota na biegunach drewnianych, z zaszczepekami żelaznymi, w nim stronic 10 na skład zboża różnego. Do osieci drzwi na biegunach drewnianych, wewnątrz piec ordynaryjny. Za gumnem odryna z wrotami na biegunach z klamką żelazną. Na niej dach słomą kryty. 2-ga odryna na łące Berże z wrotami na biegunach, z klamką żelazną. Dach na niej słomiany.

Idąc od kościoła budynek z dwoma izbami, słomą dach kryty pod łopatę. [l. 199] Do sieni idąc drzwi stolarskiej ordynaryjnej roboty na zawiasach żelaznych, z nich po prawej ręce izba, do niej idąc drzwi stolarskiej ordynaryjnej roboty na zawiasach żelaznych, wewnątrz podłoga z tarcic, stolowanie z dyl ciosanych. Okno szklane jedno. Piec z kaflów stary. Po lewej ręce izba 2-ga z oknem 1 szklanym, bez drzwi, podłogi i pieca. Ten budynek nowy, w roku przeszłym wystawiony. Przy tym budynku browar z wrotami podwójnymi na biegunach. W nim po lewej ręce słodownia i stacja razem dla winnika. Za słodownią wołownik. W tymże browarze studnia. Horno wymurowane na kotły 3. Dach na całym browarze słomiany, dymników 2, gontami pokryte. Przy browarze chlewek mały słomą kryty na bydło. Ta wszystka zabudowla, jako to folwark, stajnia, obory, gumno, odryn 2, budynek gościnny, browar, teraźniejszy jks. pleban swoim ekspensem wystawił po konflagracie, za posesji jks. Bohdziewiczza wszystkie budynki zniszczone.

Urzędnika dla dozoru gospodarstwa chowa jednego, parobka 1, winnika 1, gospodynię 1, dziewczek 3, pastuszka mała 1, furmana 1, chłopca 1.

Podanie folwarczne różnych rzeczy w roku 1772 iunii 22		Sztuki
<u>Bydło</u>	Krów ordynaryjnych	3
	Cieląt	2
<u>Owce i śwynie</u>	Owiec starych	3
	Świnia stara 1, prosiąt 2, efficit	3 [l. 199v]
<u>Ptastwo</u>	Gęsi starych	6
	Gęsi młodych	7

<u>Ptastwo</u>	Kaczek starych	6
	Kur starych	7
<u>Naczynie browarne</u>	Czop do zacierania brahi	1
	Czop do robienia piwa	1
	Łahun	1
	Beczek do piwa	7
	Baryłek małych	2
	Antalik nowy	1
	Ryn drewnianych	2
<u>Naczynie różne</u>	Stawnie na warzywo	2
	Kubełek	1
	Żłuktów	2
	Dzieża do chleba	1
	Wiadro do wody	3
	Przetaków	3
	Misa drewniana 1, gliniane 3, efficit	4
	Łyżek drewnianych	6
	Siekier starych	2
	Piła tracka jedna	1
	Mozdzerz [!] spiżowy	1
	Tarka duża jedna	1

Podatku płaci do skarbu Rpptej czopowego zł 15 gr 15, podymnego zł 15½. Ten podatek na ratę. Doni gratuiti zł 9 gr 9, młynowego nie daje, bo nie ma [młyna]. [l. 200]

STAN PODDANYCH

Karczma Szyrwinty, szynk dworny wydaje się, wyszynkuje na rok wódki garcy trzysta, a podczas i więcej, uczyni do roku intraty zł 300.

Plebania szyrwintska ma poddanych pięciu, bojar dwóch.

Ludność				Majątek							Miasteczko Szyrwinty Stare	Podatek		
Liczba gospodarzy	Mężczyźni	Kobiety	Dzieci		Uprząż		Krowy	Podciółki	Kozy	Owce		Świnie	Czynsz	Podymne
			syny	cótki	konie	woly							zł	
1	2	4			2	4	4	3	8	2	6		6	
Antoni Tkaczuk, żona Marianna, ma brata, siostra Marciana, Cecilia, Elżbieta														

2	1	1	3	2	2	3	2	1	6	2	5	Gabriel Brilin, żona Mariana, synowie Jan, Symon, Stanisław, córki Marianna, Judita		6
3	2	2			3	4	4	1	6	2	3	Antoni Winciun nieżonaty, ma szwagra Janickiego, matka, siostry Antonina, Rozalia		6
4	1	1	2	2	1	2	3	1	4	2	1	Marcin Pinczuk żonaty, Ewa, syn Józef, Antoni, córki Teresa, Katarzyna		6
												Symon Nowik, żona Judita, wolny		
												P. Jan Pojwidowicz organista na czynszu	64	6
												Kastrel Szmujłowicz w zaścianku Staszkuniskach na pustoszy siedzi, płaci	100	
												Suma facit		

Powinność poddanych Szyrwint Starych: idzie każdy z nich na tydzień po dni trzy z utrzynikiem bez odmiany żadnej w całym roku, z tych pięciu zsyпки żadnej nie dają etc. Podróżczyzny żadnej nie odbywają za terażniejszego jks. plebana, mają jednak powinność inwentarzem terażniejszemu jks. plebanowi podaną, [l. 200v] że drogi do Wilna cztery, do Kowna jedna; straż czyli ponocne odbywają kolejno w całym roku; innej żadnej nie pełnią powinności. Czynszu z nich pięciu nic nie dają, prócz podymnego zł 6 każdy z osobna płaci.

Pojwidowicz czynszu na rok płaci zł 64, podymnego zł 6, *efficit* 70.

Kastrel Szmujłowicz czynszu na rok płaci zł sto, № 100.

Wszyscy miasteczkowi mają każdy z nich gruntu po włóki pół, najwięcej zarabiają grunta po lasach, kędy za terażniejszego jks. plebana są pokopane przez puszcę rowy. Wysiewa każdy z nich w zmianach swoich żyta miary komisyjnej po beczcze 1, po pół, a zboża różnego nierównie każdy z nich zasiewa.

PARAFIA

Parafia szyrwintska graniczy z parafiami nakoło: z giedrojcką od kościoła parafialnego o milę 1, z mejszagolską o mili 1½, z muśnicką o milę 1, z

giełwańską o mili $1\frac{1}{2}$, z pobojską $1\frac{1}{2}$, z szeszolską o miłę 1, z glińciską o mili $1\frac{1}{2}$. Długość parafii szyrwintskiej mili dwie i pół, szerokość mili dwie i pół.

Kolacja plebanii szyrwintskiej należy do w. ichm. pp. Hipolita i Tadeusza Podbereskich *skarbnikowiczów województwa wileńskiego*. Wątpliwość kolacji dekretem konsystorskim rozwiązana.

Prócz miasteczka Starych Szyrwint z zaściankiem Stawiszki, ma w sobie następujące dwory, folwarki, wsie, zaścianki.

Dwór Szyrwinty Nowe z miasteczkiem, z dwoma zaściankami przy tymże miasteczku o mili $\frac{1}{8}$, wieś Sznipańce o mili $\frac{1}{4}$, wieś Kiwańce o mili $1\frac{1}{2}$, wieś Degucie o mili $1\frac{1}{2}$, zaścianek Snigieny o mili $1\frac{1}{2}$, wieś Kuliczniki o mili $\frac{1}{8}$. Ten dwór, wsie, zaścianki należą do jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego prawem dziedzicznym.

Dwór Szolkowszczyzna o miłę 1, folwark Poszyrwincie o mili $\frac{1}{4}$, wieś Maciejuńce o mili $\frac{1}{2}$, wieś Mieczańce o miłę 1, wieś Romaszkańce o miłę 1, [l. 201] wieś Awżenie o miłę 1, wieś Pory o miłę 1, wieś Żyndule o miłę 1, wieś Astyki o miłę 1, karczma i zaścianek Błynda o miłę 1, wieś Surgiały o miłę 1, wieś Drwie o miłę 1, wieś Kontrymiszki o mili $\frac{1}{2}$, wieś Jodele o mili $\frac{1}{2}$, zaścianek Szeszkupie o mili $\frac{1}{4}$. Ten dwór, wsie, zaścianki należą do jw. Szadurskiego szambelana JKM.

Dwór Olany, wieś Olany o miłę 1, wieś Pagirele o miłę 1, wieś Szyły o miłę 1, wieś Folwark o miłę 1, wieś Nowosadki o mil 2. Ten dwór i wsie należą do w. jp. Jasińskiego krajczego województwa wileńskiego.

Wieś Wiciuny o mil $1\frac{1}{2}$, należy do jw. jp. Szadurskiego szambelana JKM i w. jp. Jasińskiego krajczego województwa wileńskiego, i w. Wołowicza generała majora *wojsk litewskich* WKL.

Dwór Staszkuniszki, wieś Staszkuniszki o miłę 1, wieś Lidyminie, folwark Władysławów o miłę $1\frac{1}{4}$. Należy do w. Szadurskiego sędziego ziemskiego wileńskiego.

Dwór Szeszolki, wieś Uliczełe idque Uliczełe, Gawienie, Bojarele, zaścianek Łaużyszki o miłę 1. Należy do jm. p. Szumskiego oboźnego wileńskiego prawem dziedzicznym, lecz po dekrete eksdywizorskim wielu dzierży posesorów.

Dwór Woronowski, wieś Wiesy, Bredańce, Gumbele, Barcie o miłę 1, Delidziany, Daciuny, prócz dworu Woronowska, który należy prawem dziedzicznym do jo. księcia jm. Massalskiego biskupa wileńskiego, po wsiach wyrażonych różni w szachownicach trzymają posesorowie.

Dwór Kozliszki o mili $\frac{1}{8}$, wieś Kule, Dajuny, Jodele, Wierbile, o mili pół. Prócz dworu, te wsie należą do w. jejm. panny Tyszkiewiczówny *starościanki gitańskiej* i w. Szadurskiego szambelana JKM.

Dwór Spowieliszki i wieś Spowieliszki Delidziany o mili $\frac{1}{2}$, należy do jm. p. Korsaka podczaszego województwa połockiego.

Dwór Rymucie, wieś Rymucie o mili $\frac{1}{2}$, należy do jejm. p. Czeszejkowej cześnikowej lidzkiej i jejm. p. Hatowskiej rotmistrzowej inflanckiej prawem dziedzicznym. [l. 201v]

Wieś Drublany, zaścianki Tarniszki, Giretys o milę 1, należą do klucza szeszolskiego jo. księcia jm. biskupa wileńskiego

Folwark i wieś Zybały należą do kościoła szeszolskiego.

Wieś Matulele alias Antmiluki, Łapsze o mili $\frac{1}{2}$, należą do kościoła pobojskiego.

Folwark Pikuny o milę, należy do ichm. pp. Michała i Antoniego Sperskich prawem dziedzicznym.

Wieś Druże, Jakubiszki, Barzdzie o milę 1, należą do jejm. p. Narbutowej łowczyzny województwa wileńskiego prawem dożywotnim. Dziedzictwo synów Michała, Antoniego.

Zaścianek Sewejki o mili $\frac{1}{2}$, należy do jm. p. Rze[w]uskiego rotmistrza wileńskiego.

Ewangelistów płci męskiej 2, kobiecej 6. Greków akatolików płci męskiej 25, kobiecej 35. Żydów płci męskiej 35, kobiecej 40.

Oratoriu i bożnic żadnych w parafii nie ma.

Kościoła filialnego żadnego w parafii szyrwintskiej nie ma.

Mogił prócz cmentarza parafialnego trzy, a te wszystkie nieoparkanione.

Jarmarki w roku bywają trzy: w dzień Wniebowstąpienia, w dzień Bożego Ciała, w dzień ś. Michała.

W parafii szyrwintskiej żadnego doktora ani felczera nie ma, ani też osoba taka znajduje się, która by umiała sekreta do leczenia chorob.

Zabobonów i guśtów w parafii szyrwintskiej pospółstwo żadnych nie ma.

Ubogich włączających się po parafii żadnego nie ma, prócz tych, którzy są przy kościele, a oni w swojej parafii tylo kwestują.

Kaplic w parafii szyrwintskiej jest: w Zybałach, w folwarku do plebanii szeszolskiej należącym, w Wiesach, w dobrach jo. księcia jm. biskupa wileńskiego, i w Szyrwintach do tegoż jo. księcia należących, w majątności Szeszolkach w.jp. Szumskiego obożnego wileńskiego. Na te wszystkie kaplice 4 indultów [l. 202] posesorowie nie mają, sprzętu żadnego kościelnego nie ma. Bez okien, stolowania, dachu, drzwi te trzy kaplice, prócz jednej zybałskiej. Dawniej pomienione kaplice czyniły wielkie preiudicium parafialnemu kościołowi, teraz zaś nie czynią. Potrzeby dalszej utrzymania tych kaplic żadnej nie ma, ponieważ posesorowie, jako to jm. p. Szumski obożny, jm. p. Horedeński, jks. Kitkiewicz pleban szeszolski etc. dla zysku karczennego te kaplice pobudowali. Drogi do tych kaplic są dobre i bezpieczne dla przejazdu do kościoła parafialnego.

SZKOŁA

Szkoły parafialnej przy kościele szyrwintskim wybudowanej podług abrysu wydanego z kancelarii jo. księcia jm. biskupa wileńskiego nie ma. Jest tylo dom na szkołę przy kościele, studentów żadnego nie ma z przyczyn: jedno, że osada koło kościoła domów tylo pięć, dla szczupłości przeto miejsca nie miałyby dzieci pomieszkania, druga, szczupłość wielka beneficium, które na życie plebańskie i ekspensa kościelne nie wystarcza, nie dozwala szafowania ekspensu z własności, edukowania dzieci wieśniaczych; w parafii zaś 35 młodych dzieci czytać i pisać uczą się po domach chłopskich.

DOKUMENTA

1475. Fundusz plebanii szyrwintskiej ex archivo *diecesano* copiatim wyjęty. Dekret Trybunału *compositi iudicii* między jks. Bornatowiczem i Pusylewiczem a jm. p. Dziewiałtowskim chorążym kowieńskim.

Kopia ograniczenia między jks. Bernatowskim z Mleczkami.

Aprobata biskupa wileńskiego Wołowicza rozgraniczenia z Mleczkami.

1629 marca 8. Oblig jm. p. Jasińskiego ziemianina powiatu wileńskiego i Halszki Kończówny małżonków na kop groszy litewskich czterysta, № 400, [l. 202v] z ewikcją na Olanach, ad presens w województwie wileńskim, przyznany w Trybunale tegoż roku i dnia.

List na tąż sumę na przyznanie tegoż jm. p. Jasińskiego ziemianina powiatu wileńskiego.

Wizyta kościoła szyrwintskiego pod rokiem jako wyż, przez jks. Słupskiego sufragana wileńskiego.

1728 februarii 28. Inwentarz kościoła szyrwintskiego pod rokiem, jako na początku.

Testament jm. p. Pietkiewicza z legacją po złp 30 co rok kościołowi szyrwintskiemu do opłacenia z ewikcją na folwarku Olechniszkach, leżącego w województwie wileńskim.

1726. Inwentarz podawczy jks. Szepiatowskiemu cum decreto reformationis pod tymże rokiem.

1544 List dzielczy między ichm. pp. Borysem i Kondratem Żabami.

1544 nowembra 14. List Borysa Żaby.

1743. Inwentarz podawczy jks. Tałwińskiemu.

Listy 2 pojezdzcze w sprawie o fundusz z jm. p. Dziewiałtowskim.

1762. List ugodliwy jks. Lesniewskiego plebana szyrwintskiego z jm. p. Eperjaszem starostą szyrwintskim o grunta kościelne.

1762. Ograniczenie starostwem szyrwintskim i jks. Lesniewskiego plebana szyrwintskiego.

Kopia ograniczenia plebanii szyrwintskiej z starostwem szyrwintskim, pół czwartki oddarto, początku nie ma.

Fascykuł papierów ruskich starych, plebanii szyrwintskiej służących, trudnych do przeczytania, ad archivum diecesanum *Vilnense* odsyła się.

Sumy [l. 203]

Roku 1672. Suma na kop groszy litewskich 740 od w. Rudominy starosty starodubowskiego z ewikcją na Krewnach, w powiecie wilkomirskim leżących; od teje sumy dochodzi kościołowi szyrwintskiemu co rok złp 60, pobojskiemu kościołowi złp 80. Dzierży teraz te dobra w. [Stefan Dominik] Römer podkomorzy trocki, a corocznie obiem [!] kościołom procent opłaca. Dokument na tę sumę in archivo diecesano znajduje się.

Roku 1629. Suma na kop groszy litewskich 400 na majątności Olanach w. Jasińskiego krajczego wileńskiego. Ta suma wynikła z ugody od w. Mleczków kościołowi szyrwintskiemu przez jks. Bernatowskiego plebana szyrwintskiego, od tej sumy corocznie dochodzi kościołowi szyrwintskiemu złp 70.

Roku ...¹ Suma złp 400 na majątności Szeszolkach w. ichm. Kossakowskich, teraz zaś w. Szumskiego obożnego wileńskiego, z ewikcją na Szeszolkach zapisana przez w. Kazimierza Niemierowicza, od której procentu dochodzić powinno corocznie złp 18 gr 15, lecz jm. p. Szumski obożny wileński od lat dwunastu nie opłaca, o co proceder rozpoczęty w Trybunale Duchownym w roku 1781, terazniejszy jks. pleban rozpoczął. Dokument na tę sumę in archivo diecesano *Vilnensi* znajduje się.

Roku ... Suma na folwarku Olechniszkach w województwie wileńskim, zapisana od jm. p. Michała Pietkiewicza podskarbiego [?] nowogródzkiego na złp 300 z ewikcją na tymże folwarku Olechniszkach; ad presens ten folwark w posesji dziedzicznej ww. Horodeńskich stolnikowiczów hełmeńskich. Dokument na tę sumę in archivo diecesano, oddany przez terazniejszego jks. plebana. Suma jest pewna, procentu dochodzi kościołowi szyrwintskiemu corocznie złp 30 według udysponowania testamentowego, w którym testamencie udysponował Michał Pietkiewicz, iż póki siostra jego Sokołowska starościna strubiska nie wypłaci kościołowi szyrwintskiemu sumy legowanej, ma corocznie opłacać po zł 30. [l. 203v] W. Sokołowska sprzedając Olechniszki, spadłe successive po bracie rodzonym, kościołowi nie opłacała, i tak terazniejsi posesorowie po zł 30 płacą kościołowi szyrwintskiemu.

BIBLIOTEKA

Biblioteki żadnej terazniejszy jks. pleban nie objął, a chociaż ma swoje książki z zagranicy sprowadzone, do zarejestrowania nie podaje.

¹ *Rankr. paliktas tarpas.*

Roku 1784 miesiąca apryla 1. Po zakończonej wizycie jeneralnej dziekańskiej przeze mnie, niżej wyrażonego, kościoła, plebanii szyrwintskiej etc., według przepisu i wyrazu z kancelarii zadwornej jo. księcia jm. Ignacego Massalskiego biskupa wileńskiego na całą diecezją wydanego, wszystko exacte dopełniwszy akt wizyty jeneralnej dziekańskiej ręką własną podpisawszy i pieczęcią zapieczętowawszy limituje. Datum ut supra w Szyrwintach.

Ks. Kazimierz Wilczyński kanonik inflancki, dziekan pobojski.

LS

Hipolit Sieńkiewicz P. G. V. D.

ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ

- Abramowicz Mendel 252
Abramowiczowa 283, 284
Adksa Andrzej 284
Adsakiewicz Gabriel 151
Adsakiewicz Tomasz 151
Aleksandrowicz 198
Aleksmiewicz (Aleksienowicz) Jan, pleban muśnicki 242, 243
Alexandrowa Dorothea 288
Alexandrowicz Dawid 282
Allabian Garziasz, rektor collegium Ś. Jana wileńskiego 108
Amanchowicz Antoni 14
Amankowicz Bartłomiej 17
Amankowicz Stefan 16
Ambrozewicz Michał, dyrektor bolnicki 98
Anastazy od św. Anny 278
Anforowicz, sędzia ziemski smoleński 151
Aniegowa Juditha 45
Antoni od ś. Anny, generał karmelitów bosych 278
Antonowiczowa, sędzina ziemska smoleńska 278
August III, król polski 8, 178
August → Zygmunt August
- Bagiński Michał, dyrektor muśnicki, organista 254
Bagniski Adam 254
Balikiewicz, cześnik wiłkomirski 23
Bałtrunas Piotr 227, 233
Baniewicz Adam 46
Bartłomiejowa Magdalena 284
Bartłomiejowicz Paweł 200
Bartoszewski, sędzia ziemski wiłkomirski 129
Baxadors (Borxadors) Tomasz, ojciec Jan 121, 179
Bejnart Kazimierz, kanonik wileński, pleban dubiński 193, 201
Bejner Stanisław, skarbowy WKL 99
- Benedykt XIV, papież 158, 163, 206, 208, 310
Bernartowicz Mateusz 96
Bernatowski, pleban szyrwintski 320, 321
Beynart Adalbertus, parochus Poboyscensi, canonicus vilnensis 288
Białozorówna, starościanka nowomiejska 248
Biel Michał 67
Bielacki Piotr 14
Bieliński, rotmistrz wileński 165, 169
Bieluńscy 182
Biesikirski 198
Bilin → Pilznietis Valentinas
Biliński 234
Biliński Wojciech, ekonom szeszolski 35, 65
Bitowcis Piotr 233
Bitowtys 227
Błoźniewski Piotr 127
Bobowska Tekla 53
Bohdziewicz (Bohdanowicz) Antoni, pleban muśnicki 241, 245, 246, 255, 315
Bohdziewicz Bartłomiej 252
Bohusz, gwardian konwentu gielwańskiego 10, 22
Bohusz, koniuszy kowieński 23
Bohusz, koniuszyc kowieński 280
Bohusz, pleban wiłkomirski 23, 50, 193
Bohuszowa, miecznikowa wileńska 9, 23, 24
Bona, królowa polska 175, 179, 184
Bordzic Mateusz, podczaszy inflancki 96
Borejka Stefan 285
Borewicz (Borowicz) Leon, kanonik smoleński, pleban upnicki 293, 297, 298, 301, 303, 307
Bornatowicz, ksiądz 320
Borowski Wawrzyniec 154
Bortoszewicz Jakub 304
Borynia Tomasz 284

- Bratyonos Paweł 285
 Brilin Gabriel 317
 Broniec Adam, podcasy wiłkomirski 112
 Broniec Benedykt, podstoli wileński 51
 Broniec Ignacy, podcasy wileński 50, 52
 Broniec Kazimierz, rotmistrz wiłkomirski 112
 Broniec Wiktoryn, podcasy wiłkomirski 112
 Broniecowie 230, 236
 Bronisz Marcejan, sędzia ziemski wiłkomirski 169
 Broniszowie 169, 170
 Brunon, zakonnik karmelita 39
 Brzeziński 129
 Brzeziński Jan, rotmistrz wiłkomirski 98, 112
 Brzozowscy Michał i Jan 253
 Brzozowski Tomasz 110
 Buczynka Jerzy 285
 Budakanis Wawrzyniec 45
 Budkus Tomasz 81
 Budrewiczowa Janowa 285
 Bujnowski Tadeusz, rotmistrz wileński 226
 Bujwid 13
 Buraka 234, 235
 Burlingis Michał 228
 Buszewski Maciej 16
 Butler Antoni, miecznik wiłkomirski 97, 130, 151
 Buyko, budowniczy wiłkomirski 182
 Byczynski Alexander, decanus et parochus wiłkomirensis 288
 Byliński, cześnik wiłkomirski 53
 Bytrycki Antoni 232

 Capajcia Catharina 287
 Chałaim Józef, strażnik wiłkomirski 116
 Chilicki 98
 Chlewiński 129, 144,
 Chlewiński, stolnik rzczycki 152
 Chrzczonowicz 11
 Chrzszczanowiczowie 12
 Cieszulis Jakub 181
 Cieszulis Stanisław 181

 Cietrzewski Marcin 14
 Czakolis Jerzy 167
 Czapkowski Bałtromiej 111
 Czerkas Jerzy 18
 Czerniewski, pleban dubiński 201
 Czeszejka, cześnik lidzki 313
 Czeszejkowa, cześnikowa lidzka 319
 Czycica Barbara 284
 Czyrko Jan 252
 Czyrko Jerzy 252
 Czyrko Mateusz 251
 Czyżewski Bartholomeus, commendarius wiłkomiriensis 289
 Czyżewski Marcin 167

 Daniszewski, dziekan pobojski 172
 Dankowski Mikołaj 49
 Danorowicz 51
 Dąbrowscy, podkomorzycówie wileńscy 98, 116
 Dąbrowski [Jan Junosz?], podkomorzy wiłkomirski 82, 112
 Deregowski Jakub, gwardian franciszkanów konwentu gielwańskiego 271
 Dębkowski Dominik 53
 Dębkowski Franciszek, pleban szeszolski 53, 54
 Dobczyński 152
 Dobysz 305
 Doliński Kazimierz, dyrektor nidocki 83
 Domatowicz Michał 228
 Douboras Christophorus 286
 Dowgiała Mikołaj, pleban i dziekan pobojski 8, 27, 28
 Dowgiała Nicolaus, apostolicus notarius, parochus wobolnicensis 288
 Dowiacis Tomasz 229
 Dowjakis Piotr 229
 Dowjacys Jerzy 228
 Downarowiczowa, rotmistrzowa 144
 Dragun Jan 17
 Dragun Kazimierz 18
 Drozdowski Antoni, generalny komisarz 69
 Dunin 212
 Duraszewicz Franciszek 152

- Dyksta Kazimierz 45
 Dyksta Andrzej 49
 Dyksta Jan 46
 Dziewiałtowski Andrzej 81
 Dziewiałtowski Tadeusz 81
 Dziewiałtowski, chorąży kowieński 320
 Dziwiałtowski Józef 81
 Dziugas Jakub 136
 Dziugas Kazimierz 136
- Eberlin Gasper 171
 Ejgird, dziekan pobojski 173
 Ejrudowiczowa Nikraszewiczowa 188
 Ejtwid 68, 69
 Eperjasz, starosta szyrwintski 320
 Erdman Józefat, koniuszy wilkomirski 87, 88, 93, 97
 Erdman, koniuszyc wilkomirski 88
 Eywild 11
- Faust, zakonnik, dyrektor gielwański 289, 290
 Filip od ś. Franciszka, generała karmelitów bosych 206, 208
 Fontani Jan Kazimierz, pleban muśnicki 248, 255
 Fronkiewicz Andrzej, starosta surawski 53
 Fronkiewiczowa, krajczyzna upicka 144, 152
- Gajdamowicz Franciszek 129
 Gajdamowicz Józef 129
 Gajdamowicz Maciej 128
 Gajdamowicz Michał 129
 Gajdamowiczowie 68
 Gajdamowscy 68
 Gajlicki Władysław, proboszcz skiemiański 139
 Gajżutis Michał 19
 Galdykowski Modest, proboszcz skiemiański 146
 Galimska, chorążyzna mińska 267
 Gasperowicz Gabriel 49
 Giecewicz Antoni, miecznik wileński 182, 211
- Gieczewicz Jan, rotmistrz wileński 210
 Giedrojcie 188, 200, 215-217, 220, 222, 223, 226, 235
 Giedrojciowa Barbara 188, 195
 Giedrojciówna Justyna 216
 Giedrojć Franciszek, pleban giedrojcki, kanonik wileński 221
 Giedrojć Jan, rotmistrz wileński 211, 222, 224, 228, 236
 Giedrojć Krzysztof, podkomorzy wileński 188, 195, 222, 235, 238
 Giedrojć Leon, pułkownik 222, 224
 Giedrojć Zdanowicz → Zdanowicz Giedrojć
 Giedrojć, starosta niekraszuński 210
 Giedrys Bartłomiej 230
 Giejstzar 54
 Giełaszewski Antoni 251
 Giełażewski Symon 252
 Gobis Jerzy 197
 Gotawt Maciej 128
 Górski, kasztelanowa żmujdzka 314
 Górski Filip, sędzia grodzki wileński 279, 281
 Górski, rotmistrz 280
 Gradowski Józef, proboszcz rochitański 245
 Grekinajciana Regina 284
 Grigas Jerzy 66
 Groński 285
 Grużewska z Podbereskich Maryanna 299
 Grużewski 284, 287, 294
 Grużewski Antoni, chorąży belzki 253
 Grużewski Jerzy, ciwun Wielkich Dyrwian 293, 299
 Grygas Jan 18
 Grygas Jerzy 127, 229
 Grygas Józef 229
 Grygizkis Adam 136
 Grygizkis Maciej 136
 Grygizkis Wawrzyniec 136
 Guzewski Jan 152
 Gudelas Józef 135
 Gudelis Jerzy 233
 Gudelis Jurgius 232
 Gudelis Krzysztof 228

- Gudelis Michał 233
 Gudėlas Jerzy 135
 Gudėnas Kazimierz 136
 Gudėnes Andrzej 136
 Gudėnes Bartłomiej 136
 Gusłumpska Anna 284
- Hatowska, rotmistrzowa inflancka 319
 Hołubowicz Piotr 14
 Horain, biskup hirinenski, sufragan žmujdzki 265
 Horbaczewski, skarbnik parnawski 235
 Horedeński 319
 Horodeńscy 280, 321
 Horodeńska, stolnikowa chełmska 63
 Horodeński, stolnik chełmski 23
 Hryniewicz Michał 251
 Hryniewicz Teodor 38
 Hryszka Maciej 16
 Huszcz 234
- Iłas Gabryel 135
 Iłas Wawrzyniec 135
 Imbrasas Jakub 167
 Iwanowski Stefan 148
 Iwanowski, starosta miński 148, 152
- Jacisz Gabriel 168
 Janczuras Jerzy 230
 Janiszewski Jan → Januskiewicz Jan
 Jankielowicz Fiszel, felczer 171
 Janowicz, rotmistrz wilkomirski 169, 171
 Janowiczowa 211
 Januskiewicz (Janiszewski) Jan, kanonik žmujdzk, pleban giedrojcki 215, 220, 225
 Januskiewicz Antoni, pleban malacki 157, 161, 163, 173
 Januskiewicz Gabriel, pleban owanski 117, 122, 131
 Januskiewiczowa 211
 Jasińska Kończówna Halszka 320
 Jasiewicz 232
 Jasiński Ignacy Antoni, krajczy wileński 47, 228, 318, 320, 321
- Jastrzębski Antoni, dziekan pobojski 124
 Jastrzębski Onufry, dziekan pobojski, pleban giedrojcki 28, 106, 120, 180, 222
 Jastrzębski, dziekan pobojski 61, 95, 173, 198, 223, 225, 226, 239
 Jaśniewski Leopold 43
 Jatawt 27
 Jazdowski, budowniczy žmujdzki 253
 Jeleński 232, 237
 Jeleński, ciwun trocki 227, 232, 236
 Jeleński, sędzia ziemski trocki 229, 231
 Jenowa Regina 284
 Jeżewski 131
 Jędrzejewski (Jętrzejewski) Joannes, decanus pobojsensis 286, 288
 Jugielewicz 283
 Junczyonis Symon 168
 Jurewicz Andrzej 251
 Juszkiewicz 284
 Juszkiewicz Melchior, komendarz malacki 84, 85
- Kaczerga Maciej 181
 Kaczerga Piotr 181
 Kaczyński Mateusz, starosta kołoboski 152, 153
 Kalisz 212
 Kamieński 12, 28
 Kamieński Dominik, sędzia ziemski wileński 22, 26
 Kamieński Melchior 26
 Kamieński, sędzia grodzki wileński 53
 Kamiński, sędzia ziemski wilkomirski 11, 12
 Karega Ignacy, komendarz szeszolski 31, 39, 46, 47, 52, 53
 Karega Michał, starosta kukanowski 53
 Karega, rotmistrz wileński 63
 Karp Karol, kanonik katedralny i official generalny wileński 10, 84, 94, 134, 179
 Karp, chorąży upicki 198
 Karpiński Adam, pleban czabiski 259, 265
 Karwowsy 84
 Katynas Bartłomiej 230
 Kaweckie 233, 234

- Kazimierz II Jagiełłończyk, król polski 187
 Kibortowa 210
 Kida Bartłomiej 283
 Kiersztejnowa 23
 Kilczewski 51
 Kimber, pisarz skarbowy 99
 Kiszka Stanisław, wojewodzie witebski 241
 Kiskowie 128
 Kitkiewicz
 Kitkiewicz Antoni, pleban szeszolski 40, 44,
 47, 54, 62, 319
 Kitkiewicz Mikołaj, altarysta szeszolski 31,
 51-53, 59, 62, 63, 65, 66
 Klemens VIII, papież 104, 107
 Klemens XIII, papież 72, 76, 147
 Klemens XIV, papież 88, 94, 171, 272
 Klimas Michał 19
 Klimas Stanisław 19
 Klimaszewska, cześniłowa wileńska 210
 Klimowicz Józef 152
 Kłakowski Jerzy 111
 Kłokocki Kazimierz 111
 Kniburis Antoni 127
 Kobylński Jakub, kanonik inflancki 208
 Kobylński, szambelan JKM 24
 Kociele 230
 Kociele, podstoli [?] wileński 22
 Kolesnik Wawrzyniec 228
 Kołb, koniuszy grodzieński 22
 Komar Antoni, miecznik wilkomirski 222,
 229, 230, 237
 Komar Ignacy, sędzia ziemski wilkomirski
 227, 229, 230, 237
 Komarowa, starościna czywilska 169
 Komarowie 222, 223, 224, 230
 Komarowski, wojski wilkomirski 137
 Kominas Józef 66
 Kondrat Jakub 284
 Kontoft Antoni 152
 Kontoowt 152
 Kopański Antoni, obożny starodubowski 97
 Kordziuk Benedykt, strażnik wileński 23
 Kordziuk, szambelan JKM 280
 Korf Tadeusz, chorążyc kowieński 267
 Kork Maciej 17
 Korklińska Christyna 287
 Korkoż Jan 304
 Korsak 63, 66, 299
 Korsak Józef, kanonik smoleński, altarysta
 owantski 133, 134
 Korsak Józef, wojski połocki 47, 63
 Korsak, kanonik wileński 178
 Korsak, podczaszy połocki 306
 Korsak, sędzia ziemski orszański 211
 Korsak, wojskowiec połocki 63
 Korsakowie Stanisław, Piotr i Benedykt 306
 Korwowski 23
 Kossakowscy 321
 Kossakowska Barbara, kasztelanowa
 wileńska 305
 Kossakowski Antoni, kapelan w
 Wojtkuszkach 25
 Kossakowski Józef Kazimierz, biskup
 inflancki 25
 Kossakowski Michał, kasztelan witebski 10-
 12, 22, 25-27, 29, 82, 83
 Kossakowski, cześnił wileński 211
 Kossakowski, podczaszy kowieński 267,
 279
 Kossakowski, wojski połocki 50
 Kościalkowscy 202
 Kościalkowski Antoni, sędzia ziemski
 wilkomirski 53
 Kościalkowski Tadeusz, starosta czotyński
 151, 153, 154, 230, 237-239
 Kościalkowski, starosta strubiski 198
 Kowalewski Kazimierz 111
 Kowalunas Stanisław 45
 Kozak Jakub 17
 Kozakiewicz Dominik 299, 306
 Koziele 172
 Koziele Jan 129
 Koziele Józef, skarbnik lidzki 172, 173
 Koziele Maciej 129
 Koziele Władysław 173
 Kozielewa, starościna starodubska 128, 169
 Kozielewie 171
 Kozliński Kazimierz 49
 Kozłas Jan 127
 Kozłas Symon 127

- Kozłowski Antoni, dyrektor upnicki, organista 307
 Kraszytowa Samudowa 285
 Krepsznata Adam 283
 Krukowski Ioanne, parochus musnicensi 289
 Krykiewicz Krzysztof 285
 Krysiukówna Ewa 285
 Krysiukunas Józef 230
 Krywiec Wawrzyniec 128
 Krzywiec 68
 Krzywiec Franciszek 129
 Krzywiec Mateusz 128
 Krzyżewicz 68
 Kuczewski [Franciszek Antoni?], krajczy wiłkomirski 152
 Kuczyńscy, starostowie koloborscy 145
 Kuczyński Symon 19
 Kudlubowska Alexandrowa Catharina 287
 Kudlubowska Helisabeth 287
 Kulesza Józef Onufry, sędzia ziemski smoleński 196
 Kulesza, starosta oszkiński 128
 Kuleszowie, strażnikowie starodubowscy 170
 Kulikowski 50
 Kulko Symon 304
 Kulustys Piotr 66
 Kulwiec Stanisław 306
 Kupcewicz Stanisław 14
 Kupść, budowniczy wiłkomirski 22
 Kuszelewska, podstarościna wiłkomirska 116, 237
 Kuszelewski 198
 Kuzyński Wawrzyniec 67

 Lenkiewicz, administrator szkudski 54
 Leonowicz Antoni 14
 Leonowicz Michał 15
 Lesniewski Antoni, komendarz muśnicki, pleban szyrwintski 247, 312, 320
 Linkiewicz Józef 111
 Lipejko Jakub 19
 Lipejko Jerzy 19
 Lipejko Józef 20
 Lipejkowie Krzysztof i Andrzej 20

 Lipniewicz Józef, pleban bolnicki 99, 100
 Łabanowski Jan, scholastyk katedry wileńskiej, proboszcz onikszyński 121
 Łabanowski Józef, pleban owantski 115, 120, 124, 134
 Ładukas Michał 228
 Łajewski Władysław 49
 Łaniewski Marcin 127
 Łapa, podstarość starodubowski 128
 Łapiński Józef 14
 Łapszys Baltromiej 21
 Łapszys Wawrzyniec 21
 Łastowski Bijuski Wojciech 200
 Ławisz Serafin 306
 Łojewski Władysław 49
 Łopaciński 211
 Łopacińska, pisarzowa skarbowa 233, 234
 Łowmiańscy (Łaumiańscy) 232
 Łozowski Kazimierz 111
 Łukaszewicz Andrzej 227
 Łukaszewicz, pleban szeszolski 53

 Macejlis Bartłomiej 284
 Maciejewski 129
 Maciekajcia Marianna 284
 Mackiewicz 197
 Mackiewicz Franciszek 152
 Mackiewicz Jan 68
 Mackiewicz Michał 152
 Mackiewicz Stanisław 152
 Mackiewicz, pleban żmujdecki 104
 Mackiewicz, skarbnik żmudzki 23, 24
 Mackiewiczowa z Łukaszewiczów Magdalena 68
 Mackiewiczowie 68
 Makarski Antoni, łowczy starodubowski 169, 237
 Malicki, cześniak smoleński 145
 Malicki, rotmistrz smoleński 151
 Marcinkiewicz Tomasz, podczaszy wileński 23, 24, 299
 Marcinkiewicz, pleban malacki 173
 Marcinkiewicz, rotmistrz wileński 23, 24
 Marciszewski Jerzy 304
 Markiewicz Benedykt 227

- Markowa Stanisławowa 285
 Markowski 211
 Marykoni Franciszek, chorąży wilkomirski 128
 Marykoni Józef, major wojsk WKL 85
 Marykoni Michał, podkomorzy wilkomirski 85
 Masalskis Ignotas Jokūbas → Massalski Ignacy
 Masiunas Jerzy 135
 Masiunas Kazimierz 135
 Massalscy 197, 228
 Massalski Ignacy, biskup wileński vii, 3, 33, 39, 47, 50, 56, 59, 69, 71, 85, 87, 103, 107, 115, 124, 133, 137, 139, 155, 157, 163, 168, 169, 173, 175, 179, 182, 184, 187, 196, 198, 205, 206, 208, 215, 227, 239, 241, 242, 246, 253, 256, 259, 262, 266, 267, 271, 290, 293, 309, 312, 314, 318, 322
 Masselli Ludwik, wizytator generalny prowincji SJ litewskiej 108
 Maszduk Jerzy 46
 Maściunas Jan 135
 Matkiewiczowa → Montkiewiczowa
 Matukas Jerzy 228
 Mażejkis Józef 127
 Mątkiewiczowa 12
 Mejlechowicz Mochim 181
 Micewicz 42, 73
 Micewicz Dominik, sędzia ziemski wilkomirski 51, 71, 82
 Michałowski Ignacy 253
 Michałowski Tadeusz 152
 Midzichowski, krajczy 236
 Midzichowski, skarbnikowicz wileński 236
 Miedzikowski 230
 Mieszkowski Tomasz 67
 Mikołajowa Anna 46
 Mikołajunas Franciszek 81
 Mikulicz, rotmistrz 50, 236
 Miłejko Tomasz 45
 Miżejkis Michał 127
 Mleczo Victorino Constante, capitaneus Samogitiae 286
 Mleczkowie 320, 321
 Monkiewicz 305
 Montkiewiczowa (Matkiewiczowa), mieczna smoleńska 11, 24
 Montwiła Antoni 306
 Morceli Antoni 304
 Morykoni Józef, major wojsk WKL 82, 84
 Narbut Antoni 319
 Narbut Michał, strukczaszy wileński 253, 319
 Narbut Stanisławowicz Mikołaj 200
 Narbut, krajczyk wileński 253
 Narbut, łowczy wileński 253
 Narbut, szambelan JKM 248, 253
 Narbutowa Teresa, łowczyni wileńska 319
 Narkiewicz, skarbný żmujdzki 169
 Narusis Bartłomiej 20
 Naruszewicz, kasztelan mściławski 84
 Niekrasz Bohdan 200
 Niekrasz Zygmunt 200
 Niemierowicz Kazimierz 321
 Niezabitowski 131
 Niezabitowski Stanisław 193, 200
 Niskowski Jakub, dziekan i pleban pobojski 10, 62, 66, 76, 78, 80, 83, 85, 91, 173, 184
 Nowik Symon 317
 Obuchowski Jerzy 81
 Oganowski 27
 Oganowski Benedykt 172
 Oganowski, rotmistrz wileński 23
 Ogonowski 152, 280
 Okuszk Stefan 4, 10, 27
 Okuszkowie 27, 28
 Olechnowa Tomaszowa 285
 Oleksniewicz Kazimierz, pleban muśnicki 255
 Ołędski Mikołaj, proboszcz inturski 175
 Olizar, starosta bolnicki 100
 Olloff, pleban owanski 130
 Omieciński Andrzej, pleban żmujdecki 106
 Omieciński Andrzej, pleban bolnicki 108, 109

- Omieciński Antoni, wikariusz żmujdecki 107, 110
 Omulski, rotmistrz wileński 198
 Oniszewski, pleban malacki 173
 Orda Antoni 152
 Osowski Andreus, canonicus vilmensis 288
 Ościk Jerzy, podskarbi WKL 115, 117, 122, 130
 Ościk Urbanowicz Jakub, wojewoda mściśławski 115, 117, 123, 130
 Ościkowie 128
 Ościkówny Katarzyna, Agnieszka i Bohdanka 309, 313, 314
 Oziembłowski, podskarbi 131
- Pac Feliks, podkomorzy WKL 148
 Pac Michał Kazimierz, hetman WKL 130
 Pacewicz 225
 Pagalis Jan 127
 Pagalis Józef 127
 Pagalis Michał 127
 Palulis Jan 227
 Palulis Krzysztof 228
 Pasiunis Tomasz 18
 Palsis Gregorz 284
 Paszkowski 129
 Pawłowski Kazimierz 252
 Petronis Kazimierz 284
 Petruszewicz, skarbnik lidzki 144, 152
 Petrykas Kazimierz 81
 Petrykas Paweł 81
 Pieczura Adam 284
 Pietkiewicz 284, 320
 Pietkiewicz Antoni 310
 Pietkiewicz Ludwik, łowczy wiłkomirski 97, 134, 137
 Pietkiewicz Michał, podskarbi [?] nowogródzki 321
 Pietkiewicz, marszałkowicz wiłkomirski 137
 Pietkiewiczowie, starostowie mieczuńscy 11
 Pietraszkiewicz, starosta miciuński 23, 24
 Pietron Paweł 284
 Pietronis Jan 284
- Pilznietis Valentinas (Bilina) 28
 Pinczuk Marcin 317
 Piotrowski 84
 Piotrowski Michał, dziekan i pleban pobojski 29, 124
 Pipiras Marcin 151
 Pius VI, papież 171, 206, 242, 294
 Plater 234, 235
 Plater, generał adjutant JKM generał wojsk WKL 128, 137
 Poczopowicz, starosta lubelski 23
 Podberescy 248
 Podberescy Tadeusz i Hipolit, skarbnikowiczowie wileńscy 253, 255, 318
 Podbereski Kajetan, skarbnik wileński 246, 253, 280
 Podlecki Hieronim Stefan 84, 85
 Podlecki Stefan, podkomorzy wiłkomirski 71, 72, 84
 Podlecki Stefan, podsędek wiłkomirski 72
 Podreza 231, 232
 Pogrecki, pleban dubiński 201
 Pojwidowicz Jan 317
 Połławian (Połławian) Tomasz, pleban bolnicki 87, 88, 91, 92, 101
 Pomarnacki (Pomernacki) Józef, łowczy smoleński 151-153
 Pomernacki → Pomarnacki Józef
 Pongowska, (Pungowska) generałowa artylerowa WKL 169, 171, 196
 Poniatowska 285
 Popowscy 84
 Pożarski Józef 14
 Pożarski Kazimierz 14
 Pożusis Symon 251
 Pracewicz Józef, dyrektor dubiski 199
 Prontnicy Stanisław i Tomasz 253
 Protasewicz Walerian, biskup wileński 31, 42, 46, 54
 Pusylewicz 320
- Raczko Stanisław 46
 Raczkowski 198, 305
 Raczyński 183
 Radziwiłł 24, 130, 200, 201, 210

- Radziwiłł Bogusław 201
 Radziwiłł Hieronim, chorąży WKL 121
 Radziwiłł Karol Stanisław, wojewoda wileński 97, 128, 131, 182, 197, 210
 Radziwiłł Mikołaj, wojewoda wileński 117, 122, 179, 201
 Radziwiłłowie 117, 122, 128, 193, 197
 Radziwiłłówna Ludwika Karolina, margrabina brandenburska 122, 193
 Raksimowicz Józef, dyrektor pobojski 26
 Ratowtowicz Kazimierz, Piotr, Stanisław i Jerzy 306
 Reminkiewicz, pleban dusiacki 93,
 Reminkiewicz, pleban małacki 163, 172, 173
 Rochożowie 68
 Rogowski Gotord 69
 Rogowski Jan 69
 Rogowski Michał 69
 Rogowski Władysław 69
 Rolewicz Wawrzyniec 148
 Roman Jan 19
 Romanowicz Franciszek, sędzia ziemski wileński 248, 280
 Romanowie 68
 Römer Stefan Dominik, podkomorzy trocki 27, 321
 Roszczewski Leon, komornik przysięgły 47
 Rudomina Jan 27, 28
 Rudomina Piotr, starosta starodubowski 248, 255, 321
 Rudzinkas Jan 151
 Ruszczykowa, starościna pobojska 228, 229, 236
 Rydykiewicz Andrzej 304
 Rydzewski 212
 Rygmunt, rotmistrz wiłkomirski 164, 165, 169
 Rymowicz 148, 149, 152
 Ryszewicz Kazimierz 167
 Ryngajłowie
 Ryngało
 Rze[w]uski, rotmistrz wileński 253, 319
 Sadkiewicz Michał 152
 Sapieha Aleksander, biskup wileński 104, 107, 130
 Sapieha Aleksander, marszałek WKL 53, 54
 Sapieha Kazimierz Jan, wojewoda wileński 131
 Saulewicz Jakub 53
 Sawaniewicz Jan 229
 Sawicki 129
 Sawicki Antoni, strażnik starodubowski 22
 Sawicki Dominik 129
 Sawicki Wawrzyniec 129
 Sawicki, sędzia grodzki wileński 239
 Sawiński Antoni, proboszcz skiemiański, zakonnik ordinis S. Augustini kanoników regularnych BBMM de penitentia 139, 144-146
 Sawlewicz Thomas, commendarius poboyscensis 289
 Sągowicz 69
 Szcurekowski (Szcarkowski), skarbnik 280
 Siderowicz Jan 227
 Sienkiewičius Ipolitās → Sieńkiewicz Hipolit
 Sieńkiewicz Hipolit, pisarz generalny wizyty dziekańskiej vii, 29, 56, 69, 85, 101, 113, 131, 137, 155, 173, 184, 202, 213, 239, 256, 267, 268, 290, 307, 322
 Sieńkiewiczowa, starościna 267
 Siesicki Dowmont Kazimierz, kuchmistrz litewski 271, 282, 283, 288
 Sipowiczowa, skarbnikowa brasławska 51
 Sixtus IV, papież 278
 Sixtus V, papież 278
 Skarga Piotr 212, 278, 307
 Skielbas Stanisław 135
 Skinder 182
 Skorulski Jan, chorąży kowieński 27, 242, 255
 Skurewicz 280
 Skurewicz Józef, poddziekan pobojski, pleban nidocki 71, 75, 76, 79, 80, 85
 Sławecki Wojciech, rewizor JKM 99
 Słojtas Tomasz 111
 Sług Kazimierz 227
 Słupski Mikołaj, biskup grationopolitański,

- kustosz i official generalny wileński 281-283, 285, 289, 320
- Sokoliński (Sobolewski), pleban dubiński 201
- Sokołnik Franciszek 254
- Sokołowska, starościna strubiska 321
- Sokołowski Jan, miecznik inflancki 97
- Sokołowski Michał, rotmistrz inflancki 97
- Sokołowski, podczaszy inflancki 216, 236
- Spersey Michał i Antoni 319
- Spielozowa Janowa 284
- Spirydowicz, pleban owanski 123, 124
- Sprogis Andrzej 16
- Staniewicz Józef, kapelan suginski, zakonnik ordinis S. P. Francisci konventualium 172
- Stanisławowa Dorota 284
- Staniszewski Michał, pleban worniański 191
- Stankiewicz Aleksander 152
- Stankiewicz Franciszek, pleban dubiński 191
- Stankiewicz Jakub 152
- Stankiewicz Jerzy 152
- Stankiewicz Józef 152
- Stankiewiczowie 182
- Stankowa Zofia 283
- Stanownicki
- Stanownicki Bartłomiej, pleban upnicki 293, 294, 305, 307
- Stefanowicz Jakub, pleban owanski 117, 122
- Stempkowski Kazimierz 97
- Stocki, komornikowicz wileński 23
- Straszewicz Franciszek 152
- Straszewicz Izydor 152
- Straszewicz Jakub 152
- Straszewicz Jendrzej 148
- Straszewicz Jerzy 152
- Straszewicz Kazimierz 152
- Straszewicz Teodor 152
- Strumiła, rotmistrz wilkomirski 88
- Strzałkowski Michał, wikariusz pobojski 8
- Sudnikas Michał 110
- Swiadowicz Maciej 251
- Swidowicz Andrzej 250
- Sydabrys Józef 181
- Sydabrys Stanisław 181
- Synkiewicz Bartłomiej 251
- Syrwid Ignacy, strażnik wilkomirski 112
- Szadurski Władysław, sędzia ziemski wileński 47, 318
- Szadurski, sędzia ziemski wilkomirski 11, 29
- Szadurski, szambelan JKM 313, 318
- Szakowicz Stanisław 167
- Szamborski Antoni, dyrektor janiski 211
- Szarawski Michał 15
- Szemicha Gabryelowa 285
- Szemiota 134
- Szemiota Melchior 10
- Szemiotowie 306
- Szepakas Andrzej 136
- Szepakas Jan 136
- Szepiatowski, pleban szyrwintski 320
- Szepszelowicz Hirsza 21
- Szkurewicz Józef, pleban nidocki 83
- Szmatowicz 152
- Szmatowicz Antoni 152
- Szmujłowicz Kastrel 317
- Szopowski 148
- Szpirowicz, pleban owanski 120
- Szredors, komendarz malacki 173
- Sztaszkunus Adam 229
- Szukścina 280
- Szumlańska 134
- Szumlański Kazimierz, piwniczny WKL 133
- Szumska Ewa 167
- Szumski Franciszek Jacek, oboźny wileński 47, 318, 319, 321
- Szwajkowski Ignacy, sędzia grodzki wileński 280
- Szwejdowicz Jan 251
- Szwejdowicz Michał 251
- Szwołkun Franciszek 152
- Szypticki Hieronim, biskup płocki 265
- Świętorzecka z Mojgisów Ludowika 51
- Świętorzecki Roman 51, 60, 68, 69
- Tałwiński, pleban szyrwintski 320

- Tarasowski Alexander 285
 Tkaczuk Antoni 316
 Toczyłowski Piotr Aleksander, biskup
 beleński, kantor, sufragan i official
 wileński 25, 88, 97
 Tomaszewicz, regent ziemski wiłkomirski
 149
 Tomaszewski Antoni Kazimierz, sędzia
 grodzki wiłkomirski 112
 Tomaszewski Piotr 167
 Tomaszewski Stefan, pleban inturski 175
 Towiańska, starościna inturska 182
 Towiański, chorąży wiłkomirski 198
 Towiański, miecznik parnawski 248
 Towiański, starosta inturski 182, 210
 Towjański 129
 Trzeciak Paweł, pleban i altarysta dubiński
 187, 191, 193, 196, 212
 Trzezwicki Piotr 304
 Tuba Jan 304
 Tuba Piotr 284
 Tuba Wojciech 304
 Tumienas Marcin 234
 Tunielis Maciej 231
 Turniawski, skarbnik orszański 169
 Tyatalis Jerzy 285
 Tylkowski 212
 Tyszkiewicz Jerzy, biskup wileński 293
 Tyszkiewicz Mikołaj, kanonik wileński 234
 Tyszkiewiczówna, starościańska gitańska
 313, 318
 Tyzenhauz Antoni, chorąży wileński 54
 Tyzenhauz Antoni, podskarbi nadworny
 WKL 82, 97, 107, 112, 199
 Tyzenhauz Ignacy 305

 Umbras Gabriel 168
 Umbrasas Maciej 168
 Urbanowa Barbara 284

 Vilčinskis Kazimieras → Wilczyński
 Kazimierz
 Walentyłowicz, rotmistrz wileński 188, 195,
 196, 198, 202, 231
 Walicki Jan 15
 Walicki Stefan 14, 15
 Walejsza Jerzy 15
 Wasilewski 234
 Wasilewski Józef, rostmistrzowic orszański
 210, 211
 Wasilewski Łukasz, pleban janiski 205, 208,
 212, 213
 Wasilewski Mikołaj, rostmistrzowic
 orszański 210, 211
 Wasilewski Piotr Tadeusz, rotmistrz
 orszański 182, 208
 Ważyński, starosta kiernowski 267
 Weder Józef 67, 68
 Weder Stanisław 67
 Wejnowa Regina 284
 Werekja, skarbnik wendeński 24
 Węcewicz Jakub, skarbnik wiłkomirski 98
 Węcewicz Kazimierz 306
 Wichert Tomasz, wikariusz dubiński 191,
 201, 202
 Widmont Kazimierz, asystent generalny
 prowincji litewskiej, infułat widzieniski
 93, 144, 150
 Widzicki 211
 Wiekowicz 200
 Wielczyński Frydrych, dworzanin JKM 99
 Wiernicki Józef 110
 Wierzbiccy 148
 Wierzbicki 148
 Wierzbicki Benedykt 152
 Wierzbicki Mateusz 152
 Więclawski Bartłomiej 49
 Wilczyński (Vilčinskis) Kazimierz, kanonik
 inflancki, dziekan pobojski pleban
 szyrwintski vii, 29, 54, 56, 85, 101, 113,
 131, 155, 173, 184, 202, 213, 239, 256,
 268, 290, 307, 312, 322
 Wilczyński Hieronim, strukczaszy
 starodubowski 54
 Wilejka, regentowicz trybunalski WKL 236,
 253
 Wilejka, rejent 230
 Wiłkowski Jan 49
 Winciuń Antoni 317
 Wincza Aleksy, komendarz janiski, zakonnik

- ordinis eremitarum S. Augustini 208
 Wiszniewski Kazimierz 18
 Wiszniewski Marcin 167
 Witold, książę litewski 193
 Wodziński Gabriel, biskup smoleński 298
 Wojciechowski Ignacy Jan, pleban żmujdecki 103, 106, 107, 113
 Wojciechowski Józef 80
 Wojnowscy Jakub i Ignacy 182
 Wojnowski Tadeusz, rotmistrz wileński 198, 210
 Wojtkiewicz Kazimierz, komendantz retowski 73, 84
 Wojtkowski Tomasz 111
 Wolf Jan Tadeusz, podstoli smoleński 11, 23
 Wolweran Adam, pleban pobojski 3, 8, 11, 12, 27-29, 75, 80, 85
 Wołaczewicz Józef 127
 Wolczek, cześnik orszański 179, 182, 236
 Wolczek, cześnik oszmiański 230
 Wołowicz Eustachy, biskup wileński 320
 Wołowicz, generał major wojsk litewskich WKL 318
 Wołynczusz Gasper 285
 Woronowicz 230, 231, 237
 Woronowicz Joannes, protonotarius apostolicus 289
 Worygas Andrzej 168
 Woyna Benedykt, biskup wileński 10, 46, 99, 179, 184, 248
 Wyszymierski 182
 Wyszymirski 234

 Zabielski Józef, pleban żejmeński 297, 301
 Zabięła, marszałek kowieński 23
 Zabięłowa Teodora Petronela z Piotrowiczów, łowczynia WKL 299, 305
 Zabłoccy, cześnikowiczowie wendeńscy 24
 Zabłocki 211
 Zabulowa Janowa 285
 Zachary Jan 15
 Zachary Maciej 15
 Zadorog Jan 200
 Zaięczkowski 62
 Zaleska
 Zaleska Konstancja 98
 Zaleska, skarbnikowa wileńska 51, 88, 91, 98
 Zaleska, starościna grybiańska 211
 Zaleski Józef, sędzia grodzki wileński 34, 39, 53
 Zawadzki Franciszek, cześnik smoleński 97
 Zawadzki, skarbnik wiłkomirski 109
 Zborowski Antoni 68
 Zdanowicz Giedroję, podsędek wileński 200
 Zelmanowicz Lejba 151
 Zienkowicz Andrzej, instygator WKL 61
 Zienkowicz Michał, biskup wileński 8, 31, 34, 60, 61, 63, 68, 69, 72, 76, 95, 96, 121, 147, 163, 206
 Zienkowicz Tomasz, biskup ariopolski, sufragan białoruski 34, 295
 Złobocki 11-12
 Złodowski Symon 19
 Zubraczyska Mackienie Stanisławowa Anna 287
 Zybał Maciej 45
 Zybał Andrzej 49
 Zybał Paweł 49
 Zyberk Jan Tadeusz, wojewoda inflancki i wojewoda brzeski, starosta bolnicki 87, 88, 91, 95-97, 152
 Zygmunt I Stary, król polski 28, 87, 95, 96
 Zygmunt III, król polski 223
 Zygmunt August, król polski 3
 Zygmunt Kiejstutowicz, książę litewski 3, 10, 28

 Żaba Borys, podczasy mścislawski 313, 314, 320
 Żaba Kondrat 320
 Żaba Mikołaj 284
 Żaba Tadeusz, kasztelan połocki 22, 27, 253, 279
 Żabas Jan 167
 Żaławanis Jan 285
 Żarnowscy 234
 Żegurawski Jerzy 167
 Żejdra, łowczy kowieński 306

Žmiejewski Felicjan, łowczy wileński 253	Žukowski 53
Žołkowski Antoni, sufragan wileński, dziekan i official jeneralny wileński 246	Žwieblis 45
Žuk Ludwik, dziekan i pleban wiłkomirski 76	Žylialis Maciej 16
	Žyliński 123
	Žynwentysz Jerzy 283

VIETOVARDŽIŲ RODYKLĖ

- Abramowszczyzna, folwark, par. giedrojcka 231, 237
- Abrusienie, łąka, par. giedrojcka 224
- Adamajtyszki (Adamejtyszki), wieś, par. giedrojcka 231, 232
- Adamejcie, wieś, par. dubińska 198
- Aklusze, wieś, par. bolnicka 97
- Alanszczyzna, wieś, par. giedrojcka 236
- Aleksandryszki, okolica, par. giedrojcka 227, 231, 235
- Andrejkiszki, zaścianek, par. szeszolska 50
- Andruszany, wioska, par. inturska 179
- Anforyszki, zaścianek, par. bolnicka 97
- Antapucia, szachownica, par. giedrojcka 233
- Antapuntis, wieś, par. giedrojcka 233
- Antestyrnie, siedziba, par. giedrojcka 223
- Anteurki, jezioro, par. inturska 175
- Antmaki, zaścianek, par. malacka 169
- Antmeluki (Antmiluki), wieś, par. pobojska 29, 47, 319
- Antmikuli, wioska, par. pobojska 11, 20
- Antodury, dwór, par. malacka, 169
- Antogołony, folwark, par. inturska, 182
- Antojeziorze, dwór, par. skiemiańska, 152
- Antokol, folwark, par. czabiska, 267
- Antokol, majątność, par. pobojska, 22
- Antokolce, wieś, par. gielwańska, 280
- Antokole, zaścianek, par. pobojska, 22
- Antokołe, wieś, par. gielwańska 284
- Antokscie, dwór, par. owanska 122, 129
- Antokscie, wieś, par. skiemiańska 151
- Antokście, folwark, par. owanska 122
- Antolecie, wieś, par. owanska 128
- Antołowsze, wieś, par. bolnicka 97
- Antomaki, wieś, par. bolnicka 97
- Antomalakiasty, wieś, par. malacka 169
- Antonikiszki, łąka, par. giedrojcka 224
- Antopłasztoka, folwark, par. bolnicka 97, 98
- Antopustnia, wieś, par. giedrojcka 230
- Antostyrnie, siedziba, par. łabonarska 234
- Antoswińce, folwark, par. janiska 210
- Antoswińce, wieś, par. janiska 210
- Antoswińce, zaścianek, par. janiska 210
- Antoty, wioska, par. żmujdecka 108
- Antotyła, wieś, par. żmujdecka 112
- Arodele, wieś, par. giedrojcka 236
- Astyki, wieś, par. szyrwintska 318
- Auksztaje, szachownica, par. giedrojcka 234
- Auzugiry, wieś, par. giedrojcka 236
- Awizele, wieś, par. bolnicka 98
- Awizenie, wieś, par. szyrwintska 318
- Ażubole, zaścianek, par. giedrojcka 235
- Ażugiry, zaścianek, par. giedrojcka 236, 237
- Ażuszkardziej (Ażuszkardzie), zaścianek, par. giedrojcka 232, 233
- Ażuszkardziej, szachownica, par. giedrojcka 232
- Babinie, łąka, par. giedrojcka 224
- Bakszany, wieś, par. pobojska 22
- Balczańce, wieś, par. inturska 182
- Balczeniszki, zaścianek, par. skiemiańska 152
- Bałosze, zaścianek, par. dubińska 197
- Bałtenie, zaścianek, par. skiemiańska 152
- Bałundzie, wieś, par. bolnicka 97
- Barawiki, zaścianek, par. szeszolska 51
- Barcie, wieś, par. szyrwintska 318
- Barski, wieś, par. giedrojcka 236
- Barzdzie, wieś, par. szyrwintska 319
- Baszcie, zaścianek, par. bolnicka 97
- Bebrusy, dwór, par. malacka 169, 232
- Bebrusy, folwark, par. inturska 182
- Bebrusy, folwark, par. malacka 233
- Bebrusy, siedziba, par. giedrojcka 223
- Bebrusy, wieś, par. giedrojcka 234
- Becze, folwark, par. upnicka 305
- Bejlińce, wieś, par. dubińska 197
- Bejnaryszki, folwark, par. upnicka 298, 299, 305
- Bejnaryszki, wieś, par. upnicka 304, 305

- Bejnaszyle, dwór, par. giedrojcka 234
 Bejwidzie, wieś, par. szeszolska 50
 Bekiepurys, wieś, par. niemeczyńska 210
 Bekieży (Biekieszy), wieś, par. giedrojcka 230, 231, 237
 Bekupie, dwór, par. giedrojcka 229, 236
 Bendrynia, łąka, par. pobojska 12
 Bendryszki, wieś, par. giedrojcka 232
 Beneszyle, folwark, par. inturska 182
 Berzdily, wieś, par. czabiska 266
 Berzgajnie dwór, par. żmujdecka 112
 Berzgajnie, wieś, par. żmujdecka 112
 Berzowikła, zaścianek, par. czabiska 266
 Berże, łąka, par. szyrwintska 314, 315
 Bieluny, wieś, par. pobojska 22
 Bigosze, folwark, par. muśnicka 253
 Bigosze, wieś, par. muśnicka 253
 Bijejki, okolica, par. skiemiańska 152
 Bijuciszki, dwór, par. dubińska 198, 200, 201, 233
 Bijuciszki, folwark, par. dubińska 188, 195, 196, 200-202
 Bijuciszki, siedziba, par. dubińska 188
 Bijuny, dwór, par. janiska 211, 234
 Bijuny, wieś, par. janiska 211
 Bikuniszki, szachownica, par. giedrojcka 223
 Bilszy, wieś, par. giedrojcka 236
 Bilaty, folwark, par. muśnicka 253
 Bilaty, wieś, par. muśnicka 253
 Biłdany, wieś, par. dubińska 198
 Binbire, wieś, par. malacka 169
 Binbiry, wieś, par. malacka 169
 Binbiszki, wieś, par. janiska 210
 Bindrynce, wieś, par. giedrojcka 233, 235
 Bindryszki, wieś, par. giedrojcka 235
 Bindziuki, wieś, par. janiska 210
 Binkuny, wieś, par. janiska 210
 Biszpingiszki, folwark, par. pobojska 23
 Blinda, łąka, par. giedrojcka 231
 Błuźnańcy, wieś, par. janiska 210
 Blynda, zaścianek, par. szyrwintska 318
 Bobryszki, folwark, par. czabiska 267
 Boczkalnej, szachownica, par. giedrojcka 234
 Bogdysze, wieś, par. gielwańska 280
 Bogusławiszki (Bousławiszki), dwór, par. gielwańska 23, 280
 Bogusławiszki, wieś, par. gielwańska 280
 Bohuszyszki, wieś, par. pobojska 23
 Bojarele, wieś, par. szyrwintska 318
 Bojary, wieś, par. owanska 128
 Bojary, wieś, par. szeszolska 50
 Bojaryszki, wieś, par. upnicka 305
 Bolnicka parafia 82, 94, 96-98, 111, 128
 Bolnicka plebania 94-101, 137
 Bolniki, dwór, par. bolnicka 97, 98, 100
 Bolniki, miasteczko, par. bolnicka 87, 95-99, 101
 Bordziuny, zaścianek, par. dubińska 198
 Borejki, wieś, par. malacka 169
 Borkuszki, wieś, par. dubińska 197
 Bortkieliszki, folwark, par. dubińska 198
 Bortkieliszki, wieś, par. dubińska 198
 Bortkuny, wieś, par. pobojska 23
 Bortkuszek, dwór, par. muśnicka 253
 Borutyszki, zaścianek, par. inturska 182
 Borwa, wieś, par. dubińska 200
 Borzyszek, zaścianek, par. szeszolska 51
 Brasławski powiat 178
 Bredańce, wieś, par. szyrwintska 318
 Brezgie, dwór, par. żmujdecka 112
 Brezgie, wieś, par. żmujdecka 112
 Brynciszki, wieś, par. dubińska 200
 Budkowszczyzna, folwark, par. inturska 182
 Budkuny, wieś, par. nidocka 82
 Budkuny, wieś, par. szeszolska 51
 Bugiańce, wieś, par. pobojska 12, 24
 Bujwidys, zaścianek, par. skiemiańska 152
 Burniane, wieś, par. dubińska 197
 Burniszki, wieś, par. czabiska 266
 Burzyły, wieś, par. owanska 128
 Buzajcie, wieś, par. giedrojcka 222, 224, 235
 Cesarka, rzeka, par. pobojska 28
 Cesarka, wieś, par. żmujdecka 112
 Chrszczeniszki (Chrczeniszki), majątność, par. pobojska, 23, 50
 Chruniszki, wieś, par. bolnicka 97
 Chuciszki, wieś, par. dubińska 197

- Cielėtnik, łąka, par. szeszolska 64
 Ciuniszki, dwór, par. dubińska 194
 Czabiska (leoponarska) parafia 253, 265-267, 279
 Czabiska plebania 265, 266
 Czabiszki, dwór, par. czabiska 266
 Czabiszki, miasteczko, par. czabiska 259, 266, 268
 Czeraszki, wieś, par. bolnicka 97
 Czorkuycie, wieś, par. gielwańska 288
 Czymaryszki, wieś, par. dubińska 198
 Czyrki, wieś, par. muśnicka 248, 251, 252
 Czywile, dwór, par. malacka 169
 Czywile, wieś, par. giedrojcka 230, 236
 Czywile, wieś, par. malacka 169
 Czyżów, wieś, par. janiska 211
- Daby, dwór, par. inturska 179
 Daciuny, wieś, par. szyrwintska 313, 318
 Dagie, folwark, par. pobojska 24
 Dągiszki, wieś, par. dubińska 197
 Dajlidyszki, wieś, par. dubińska 197
 Dajuny, wieś, par. szyrwintska 318
 Dalidy, wieś, par. inturska 182
 Dalnicy, zaścianek, par. dubińska 198
 Dambkuniszki, wieś, par. bolnicka 97
 Daniski, wieś, par. giedrojcka 223
 Daniszki, folwark, par. giedrojcka 222
 Daniszki, wieś, par. pobojska 18, 19
 Daryma, łąka, par. szeszolska 42, 43
 Dauboryszki, folwark, par. giedrojcka 236
 Dawboryszki, folwark, par. muśnicka 253
 Dawboryszki, wieś, par. muśnicka 253
 Dawgieliszki, wieś, par. pobojska 22
 Degucie, wieś, par. szyrwintska 318
 Degutinia, szachownica, par. giedrojcka 229
 Degutyszki, folwark, par. giedrojcka 232
 Dejuny, wieś, par. żmujdecka 112
 Deksznie, zaścianek, par. szeszolska 50
 Delidziany, wieś, par. szyrwintska 318
 Delptyszki, wieś, par. giedrojcka 236
 Dełnas, jezioro, par. muśnicka 249
 Denewagi, wieś, par. giedrojcka 223
 Denewagie, wieś, par. giedrojcka 230, 231, 235, 236,
- Dermejty, wieś, par. dubińska 197
 Dewańce, wieś, par. czabiska 267
 Domąciszki (Domątciszki), majątność, par. pobojska 23, 24
 Dowjacie, wieś, par. giedrojcka 228, 229, 235
 Dowknie, folwark, par. pobojska 23
 Dowknie, zaścianek, par. pobojska 23
 Downoryszki (Downaryszki), folwark, par. szeszolska 69
 Draucie (Draucze, Draudzie, Drawcze), wieś, par. muśnicka 248, 249, 251
 Drauczuny, wieś, par. muśnicka 252
 Dringi, wieś, par. skiemianska 134
 Drublany, wieś, par. szyrwintska 319
 Drugowdzie (Dragowdzie), wieś, par. bolnicka 97, 117, 122
 Drusiańce, wieś, par. malacka 169
 Drusie, wieś, par. dubińska 198
 Druże, wieś, par. szyrwintska 319
 Drwie, wieś, par. szyrwintska 318
 Drzewienniki, majątność, woj. wileńskie 238
 Dubesus, szachownica, par. giedrojcka 231
 Dubiecie, wieś, par. muśnicka 253
 Dubinki, dwór, par. dubińska 197, 200
 Dubinki, miasteczko, par. dubińska 179, 187, 193, 195, 197, 200-202
 Dubińska parafia, 168, 181, 188, 192, 197, 199, 202, 210, 235
 Dubińska plebania, 187, 192-197, 200-202
 Dubińskie księstwo 193, 210, 227, 231-234, 236
 Dubisa, łąka, par. owanska 123
 Dubniki, folwark, par. owanska 122
 Dubowszczyzna, zaścianek, par. nidocka 82
 Dudańcy, wieś, par. giedrojcka 236
 Dudonosy, wieś, par. inturska 182
 Dudy, wieś, par. pobojska 23
 Dumble, wieś, par. dubińska 197
 Dworzyszki, wieś, par. szeszolska 51
 Dyktory, wieś, par. skiemianska 152
 Dyrszany, zaścianek, par. czabiska 266
 Dziesiukiszki, dwór, par. skiemianska, 152
 Dziewiałtowska parafia 21, 305

- Dziewiałtów (Dziawiałtów), dwór, par. dzie-
wiałtowska 23, 27
- Dziewiałtów (Dziawiałtów), miasteczko, par.
dziewiałtowska 10, 11, 12, 22, 27
- Dziugi (Dziugi), wieś, par. skiemianska 112,
136
- Egliniska, szachownica, par. giedrojcka 224
- Egliniszki, łąka, par. giedrojcka 223
- Eigsały, zaścianek, par. malacka 169
- Ejdecie, wieś, par. malacka 168
- Ejdukiszki, wieś, par. dubińska 198
- Ejtwidziszki, majątność, par. szeszolska 68,
69
- Europa, folwark, par. muśnicka 248
- Ewilcie, wieś, par. owanska 128
- Folwark, wieś, par. szyrwintska 318
- Gaciuniszki, zaścianek, par. gielwańska 280
- Gajciuny, wieś, par. pobojska 16, 17
- Gajdamańce, okolica, par. owanska 128
- Gajdeli, wieś, par. giedrojcka 236
- Gajgały, wieś, par. owanska 128
- Gajluny, wieś, par. pobojska 23
- Gajlusz, wieś, par. pobojska 16, 17
- Galinie, szachownica, par. skiemiańska 148
- Gałba, łąka, par. pobojska 12
- Ganieniuńce, wieś, par. upnicka 305
- Gasparańce, zaścianek, par. dubińska 198
- Gaukieliszki, wieś, par. dubińska 198
- Gawienie, wieś, par. szyrwintska 318
- Gedziumiany, dwór, par. janiska 211
- Gegużyńska (Giegużyńska) parafia 266, 305
- Gieczany, okolica, par. skiemiańska 152
- Giecze, wieś, par. malacka 169
- Giedrajtele, zaścianek, par. dubińska 198
- Giedrojcie, dwór, par. giedrojcka 222, 223,
231, 232, 235-239
- Giedrojcie, miasteczko, par. giedrojcka 50,
215, 223, 224, 227, 235, 239
- Giedrojcka (Giedrojska) parafia 50, 168,
197, 215, 216, 221, 235, 237, 317
- Giedrojcka plebania 211, 215, 220-224, 226,
227, 235, 238, 239,
- Giegmy, wieś, par. pobojska 23
- Giejszyszki, folwark, par. muśnicka 248
- Gielagale, wieś, par. bolnicka 97
- Gielany, wieś, par. gielwańska 284
- Gielneliszki, zaścianek, par. szeszolska 50
- Gielużniki, wieś, par. malacka 169
- Gielwanowszczyzna, dwór, par. gielwańska
280
- Gielwany, dwór, par. gielwańska 279, 280,
288
- Gielwany, majątność, par. gielwańska 10,
24
- Gielwany, majątność, par. pobojska 24
- Gielwany, miasteczko, par. gielwańska 21,
22, 24, 50, 279-281, 283, 289
- Gielwańce, zaścianek, par. gielwańska 280
- Gielwańska parafia 10, 21, 50, 253, 266,
279-281, 305, 318
- Gierszczuki, wieś, par. giedrojcka 236
- Gierszwiany, folwark, par. janiska 211
- Gikany, wieś, par. skiemiańska 152
- Girdzie, wieś, par. pobojska 22
- Giretys, zaścianek, par. szyrwintska 319
- Giry, wieś, par. janiska 211
- Girynej, wieś, par. janiska 211
- Gizy, dwór, woj. wileńskie 227
- Giży, wieś, par. giedrojcka 237
- Giży, zaścianek, par. giedrojcka 230, 231,
236, 237
- Glinciska (Glińciska) parafia 235, 318
- Gockiszki, zaścianek, par. dubińska 197
- Godkiszki, dwór, par. janiska 210
- Godziszki, wieś, par. skiemiańska 151
- Gołba, łąka, par. pobojska 12
- Gorczwiszki, wieś, par. dubińska 199
- Gowejki, folwark, par. dubińska 197
- Gracie, szachownica, par. giedrojcka 230
- Grauzecie, wieś, par. pobojska 22
- Grauzyni, wieś, par. janiska 210
- Grażańce (Grożańce), wieś, par. nidocka 79,
82
- Greciekolnie, zaścianek, par. dubińska 198
- Grejciuniszki, zaścianek, par. dubińska 197
- Grodniszki, zaścianek, par. łabonarska 234
- Grodzieński powiat 62, 191

- Grubiszki, zaścianek, par. janiska 210, 211
 Grybiany, wieś, par. janiska 211
 Grygaluny, wieś, par. muśnicka 253
 Grykiszki, zaścianek, par. gielwańska 280
 Grynolok, wieś, par. inturska 179
 Grzybiszki, łąka, par. dubińska 196
 Gudańcy, wieś, par. giedrojcka 231, 237
 Gudejki, wieś, par. dubińska 197, 198
 Gudejki, wieś, par. giedrojcka 237
 Gulbis, jezioro, par. owanska 123
 Gulbiszki, zaścianek, par. inturska 182
 Gułele, zaścianek, par. skiemiańska 151
 Gumbele, wieś, par. szyrwintska 318
 Gurele, wieś, par. janiska 211
 Gursztany (Gursztuny), dwór, par. szeszolska 51
 Gursztuny, wieś, par. szeszolska 51
- Hermaniszki, dwór, par. bolnicka 97
 Hermaniszki, dwór, par. owanska 117
 Hermaniszki, folwark, par. owanska 117, 122
- Ilgis, jezioro, par. giedrojcka 233
 Ilmiade, jezioro, par. giedrojcka 224
 Imejle, wieś, par. muśnicka 253
 Inturki, dwór, par. inturska 182
 Inturki, miasteczko, par. inturska 175
 Inturska parafia 179, 181, 183, 184, 197, 210
 Inturska plebania 178, 182, 184
 Iwaniszki, zaścianek, par. dubińska 198
- Jachmiszki, wieś, par. inturska 182
 Jackańce, wieś, par. owanska 128
 Jacuniszki, folwark, par. upnicka 305
 Jaczany (Jaczuny), wieś, par. pobojska 22, 23
 Jadowsie, wieś, par. nidocka 82
 Jagwiły, wieś, par. nidocka 82
 Jakubańce, zaścianek, par. gielwańska 280
 Jakubiszki, wieś, par. szyrwintska 319
 Jananie, wieś, par. skiemiańska 152
 Janczany, wieś, par. owanska 128
 Janczury, wieś, par. giedrojcka 230, 231, 235
 Janidzie, dwór, par. skiemiańska 152
 Janidzie, folwark, par. skiemiańska 148-151
 Janidzie, okolica, par. skiemiańska 148, 152
 Janidzie, wieś, par. skiemiańska 152
 Janiska (Janiszka) parafia 181, 197, 205, 208, 210, 211
 Janiska plebania 208, 209, 212, 213
 Janiski (Janiszki), dwór, par. janiska 209, 210, 234
 Janiski (Janiszki), miasteczko, par. janiska 205, 210, 213
 Janiszki, zaścianek, par. malacka 168
 Jankietry, dwór, par. malacka 169
 Jankuniszki, zaścianek, par. dubińska 197, 198
 Janów, folwark, par. malacka 169
 Janówek, folwark, par. bolnicka 97
 Januszki, wioska, par. inturska 182
 Jasańce, wieś, par. owanska 128
 Jasiuliszki, folwark, par. dubińska 198
 Jasiuliszki, wieś, par. giedrojcka 236
 Jaskowdzia, wieś, par. gielwańska 280
 Jaury (Jawry), wieś, par. giedrojcka 229, 236
 Jazakaliszki, wieś, par. janiska 210
 Jeniańce, folwark, par. czabiska 266
 Jezdziszki, folwark, par. giedrojcka 236
 Jeżyszki, zaścianek, par. dubińska 197
 Jodańce, wieś, par. giedrojcka 235
 Jodańce, wieś, par. muśnicka 253
 Jodelanie, wieś, par. szyrwintska 313
 Jodele, wieś, par. szeszolska 50
 Jodele, wieś, par. szyrwintska 318
 Jodkańce, wieś, par. pobojska 23
 Jodkańce, zaścianek, par. gielwańska 280
 Jodkiszki, wieś, par. owanska 128
 Jodkiszki, wieś, par. pobojska 22
 Jodyniani, wieś, par. giedrojcka 233
 Jodyszki, wieś, par. owanska 128
 Jodziamia, łąka, par. giedrojcka 224
 Jodziszki, folwark, par. giedrojcka 228
 Jonarajście, szachownica, par. giedrojcka 231
 Jonele, wieś, par. szeszolska 51
 Jordany (Jurdany), majątność, par. pobojska 23, 24
 Jordany (Jurdany), wieś, par. pobojska 24

- Jukniai, wieś, par. nidocka 82
 Junkiły, wieś, par. nidocka 82
 Juntai, wieś, par. janiska 210
 Jurażyski, folwark, par. giedrojcka 216, 236
 Jurgielańce, wieś, par. janiska 211
 Jurgieliszki, szachownica, par. giedrojcka 231
 Jurkańce, wieś, par. upnicka 305
 Jurkiszki, folwark, par. inturska 182
 Jurkiszki, wieś, par. dubińska 197
 Jurkiszki, wieś, par. muśnicka 253
 Jurszyski, zaścianek, par. inturska 182
 Jusiewy, folwark, par. dubińska 200
 Jusiovia, zaścianek, par. giedrojcka 234
 Jusiszki, zaścianek, par. szeszolska 50
 Juszkańce, wieś, par. skiemiańska 152
 Juszkiele, zaścianek, par. giedrojcka 232
 Juzdziany, wieś, par. szeszolska 50
- Kaczaniszki, zaścianek, par. inturska 182
 Kaczergi, wieś, par. inturska 181, 182
 Kajmińcy, wieś, par. muśnicka 253
 Kajrany, wieś, par. malacka 168
 Kajrany (Kojrany), wioska, par. bolnicka 95, 96
 Kajrańce, wieś, par. malacka 165, 167
 Kajrańce, wieś, par. muśnicka 253
 Kalinowszczyzna, zaścianek, par. skiemiańska 151
 Kaliże, wieś, par. malacka 168
 Kaliże, zaścianek, par. malacka 169
 Kalnie, wieś, par. owanska 128
 Kalniszki, wieś, par. dubińska 198
 Kalwele, wieś, par. skiemiańska 152
 Kaprżyski, dwór, par. giedrojcka 224
 Karaliszka, wieś, par. szeszolska 47
 Karaliszki (Koraliszki), wieś, par. bolnicka 97, 98
 Karaliszkie, zaścianek, par. inturska 233
 Karkiszki, wieś, par. giedrojcka 229
 Karoliszki, wieś, par. gielwańska 279
 Katlarce, wieś, par. skiemiańska 151
 Kaukiszki, wieś, par. muśnicka 253
 Kayli, łąka, par. owanska 123
- Kejminy, wieś, par. muśnicka 253
 Kiczie, wieś, par. żmujdecka 112
 Kiejdanele, wieś, par. dubińska 198
 Kiejtuny, wieś, par. giedrojcka 230
 Kiekliszki, zaścianek, par. szeszolska 50
 Kielmy, wieś, par. pobojska 23
 Kiełpszyski, dwór, par. gielwańska 280
 Kiementa, rzeka, par. giedrojcka 224
 Kiementy, jezioro, par. giedrojcka 224
 Kierkajżyski, szachownica, par. giedrojcka 230
 Kiernowska parafia 253, 266
 Kiernużyski, szachownica, par. giedrojcka 231
 Kierszeliszki (Kierszeniszki), folwark, par. inturska 179, 182
 Kiertusz, zaścianek, par. szeszolska 50
 Kierule, wieś, par. dubińska 197
 Kieukle (Kiewkle), folwark, par. szeszolska 34, 42, 50, 52, 59, 60
 Kieukliszki, folwark, par. szeszolska 50
 Kildysze, wieś, par. bolnicka 97
 Kinyszki, wieś, par. dubińska 197
 Kirkpie, wieś, par. dubińska 198
 Kisieliszki, folwark, par. pobojska 23
 Kiwańce, wieś, par. szyrwintska 318
 Klarniszki, zaścianek, par. janiska 211
 Klepsze, wieś, par. żmujdecka 109, 112
 Klikuny, wieś, par. skiemiańska 151
 Klorkuszki, zaścianek, par. szeszolska 51
 Kluki, wieś, par. dubińska 195, 196
 Kłobinie, dwór, par. owanska 128
 Kłobinie, wioska, par. owanska 128
 Knizłowki, folwark, par. pobojska 23
 Knizłowki, wieś, par. pobojska 23
 Koczergi, wieś, par. inturska 179
 Kolakuńce, wieś, par. gielwańska 279
 Kolebrydo, wieś, par. bolnicka 97
 Kołekiszki, zaścianek, par. malacka 168
 Komaje, majątność 137
 Komańce, wieś, par. janiska 210
 Komarowszczyzna, folwark, par. giedrojcka 224, 236
 Komarowszczyzna, zaścianek, par. skiemiańska 151

- Kominy, wieś, par. pobojska 22
 Kompy, zaścianek, par. malacka 169
 Kongiedy, wieś, par. pobojska 23
 Koniuchy, dwór, par. owanska 128
 Kontrymiszki, wieś, par. szyrwintska 318
 Kopusztele, wieś, par. żmujdecka 112
 Korkozyska parafia 210
 Korneliszki, folwark, par. dubińska 199
 Kowarska parafia 111
 Kowieński powiat 298
 Kowno, miasto 15, 20, 21, 317
 Kozaki, wieś, par. giedrojcka 231, 232, 235
 Koziaszki, folwark, par. bolnicka 98
 Kozliszki, dwór, par. bolnicka 98
 Kozliszki, dwór, par. szyrwintska 313, 318
 Kozliszki, wieś, par. bolnicka 98
 Kozły, wieś, par. owanska 123, 127, 128
 Koznarowczyzna, folwark, par. giedrojcka 222
 Krejwie, zaścianek, par. dubińska 197
 Krejwiszki, wieś, par. dubińska 198, 231
 Krewelajdzie (Krowjalajdzie, Krawialajcie), wieś, par. giedrojcka 222-235
 Krewna, wieś, par. szeszolska 50
 Krewny, majątność, par. pobojska 27, 28, 321
 Kropienie, zaścianek, par. dubińska 198
 Krupeliszki, zaścianek, par. dubińska 197
 Krutynańce, wieś, par. inturska 179
 Kryaków, jezioro, par. giedrojcka 224
 Krydyszki, wieś, par. żmujdecka 112
 Krysiukiszki, szachownica, par. skiemiańska 148
 Kryzুকiszki, szachownica, par. skiemiańska 149
 Kubilidzie, wieś, par. bolnicka 97
 Kuchciszki, zaścianek, par. gielwańska 280
 Kujaliszki, zaścianek, par. gielwańska 279
 Kulandzie, wieś, par. giedrojcka 236
 Kule, wieś, par. szyrwintska 318
 Kuliczniki, wieś, par. szyrwintska 318
 Kuline, łąka, par. giedrojcka 224
 Kulmiszki, wieś, par. pobojska 23
 Kumańce, wieś, par. janiska 210
 Kunigiele, wieś, par. żmujdecka 112
 Kunigiszki, wieś, par. muśnicka 247, 250, 251
 Kunigiszki, wieś, par. żmujdecka 112
 Kunigiszki, zaścianek, par. czabiska 266
 Kupryszki, folwark, par. giedrojcka 222, 226, 236
 Kupryszki, wieś, par. giedrojcka 223
 Kurkle, dwór, par. skiemiańska 151
 Kurklecka parafia 96, 111, 128, 151
 Kurlandia 25
 Kuszczliszki, zaścianek, par. malacka 169
 Kuszliszki, wieś, par. dubińska 200
 Kuziły, wieś, par. szeszolska 42, 45, 46, 54
 Kuże, zaścianek, par. dubińska 198
 Kużele, wieś, par. malacka 168
 Ladagalwiszki, zaścianek, par. gielwańska 280
 Lamentowszczyzna, dwór, par. gielwańska 280
 Lamianiszki, majątność, par. szeszolska 51
 Lataniszki, zaścianek, par. pobojska 24
 Latariski, folwark, par. pobojska 27, 28
 Laukista, zaścianek, par. czabiska 266
 Lauzadziszki, wieś, par. skiemiańska 151
 Lawnikańce, wieś, par. dubińska 197
 Legołowiek, zaścianek, par. dubińska 197
 Lelakańce, majątność, par. giedrojcka 239
 Lele, zaścianek, par. czabiska 266
 Lelunce, wieś, par. malacka 169
 Leluny, dwór, par. skiemiańska 151, 153, 154
 Leluny, wieś, par. malacka 232
 Leluny, wieś, par. skiemiańska 151
 Lenarty, wieś, par. pobojska 16, 17
 Leoniszki, dwór, par. szeszolska 47
 Leoniszki, folwark, par. szeszolska 63
 Leoniszki, wieś, par. malacka 169
 Leonpol, majątność, par. pobojska 24
 Leoponary, folwark, par. czabiska 266
 Lepilańce, wieś, par. czabiska 266
 Lepiszki, szachownica, par. skiemiańska 148
 Lesiszki, zaścianek, par. inturska 182
 Leskiszki, wieś, par. owanska 129

- Lewajnie, dwór, par. muśnicka 253
 Lidyminie, wieś, par. szyrwintska 318
 Lidzki powiat 93
 Liginia, szachownica, par. giedrojcka 230
 Likiszki, zaścianek, par. szeszolska 50
 Liliszki, dwór, par. malacka 169, 171, 196
 Limańce, wieś, par. szeszolska 50
 Linamarka, wieś, par. żmujdecka 112
 Lintwany, wieś, par. nidocka 82
 Lioniszki, wieś, par. szeszolska 50
 Lipiszki, szachownica, par. skiemiańska 149
 Lisowka, wieś, par. szeszolska 51
 Litwiniszki, zaścianek, par. czabiska 266
 Liwejkie, wieś, par. skiemiańska 152
 Liwiniszka, łąka, par. giedrojcka 224
 Lomiany (Łoumiany), majątność, par. szeszolska 51, 52
 Lono, wieś, par. gielwańska 280
 Loumiany, dwór, par. szeszolska 51
 Lowmiany, wieś, par. giedrojcka 233
 Lubów, dwór, par. giedrojcka 234
 Luciany, zaścianek, par. szeszolska 51
 Luciuny, wieś, par. skiemiańska 134, 135
 Luliszki, wieś, par. muśnicka 253
 Lumpia, szachownica, par. skiemiańska 149
 Łabaciszki, wieś, par. dubińska 197
 Łabejki, folwark, par. szeszolska 51
 Łabejki, majątność, par. szeszolska 39, 51, 52
 Łabejki, wieś, par. skiemiańska 151
 Łabejki, wieś, par. szeszolska 51
 Łabejszyszki, folwark, par. janiska 210
 Łabejszyszki, wieś, par. janiska 210
 Łabele, zaścianek, par. bolnicka 98
 Łabeli, wieś, par. bolnicka 97
 Łabonarska parafia 168, 181, 210, 234
 Łabonosy, wieś, par. upnicka 305
 Łabunowo, wieś, par. czabiska 266
 Łaluikiszki, wieś, par. malacka 169
 Łapiszki, zaścianek, par. gielwańska 280
 Łapsze, folwark, par. gielwańska 280
 Łapsze, wieś, par. pobojska 21, 319
 Łapsze, zaścianek, par. gielwańska 280
 Łaputańce, zaścianek, par. inturska 182
 Łaszczuny, wieś, par. gielwańska 279
 Łaubie, wieś, par. giedrojcka 236
 Łaumiepis, szachownica, par. giedrojcka 231
 Łauzdany, wieś, par. szeszolska 51
 Łaużyszki, zaścianek, par. szyrwintska 318
 Ławsie, wieś, par. nidocka 82
 Łele, wieś, par. malacka 168
 Łewony, wieś, par. dubińska 198
 Łojcie, wieś, par. owanska 128
 Łojcie, wioska, par. skiemiańska 137
 Łokaja, rzeka, par. giedrojcka 233, 234
 Łokaje, jezioro, par. inturska 179
 Łokownica, dwór, par. skiemiańska 151
 Łoluście, wieś, par. malacka 169
 Łowmiany, dwór, par. bolnicka 97
 Łuchna, rzeczka, par. skiemiańska 149
 Łukajliszki, folwark, par. gielwańska 280
 Łukno, jezioro, par. giedrojcka 224
 Łukojnie, dwór, par. gielwańska 279
 Łukojnie, wieś, par. gielwańska 279
 Łukszynie, zaścianek, par. dubińska 199
 Łunka, szachownica, par. skiemiańska 149
 Macieiońce, wieś, par. owanska 128
 Maciejuńce, wieś, par. szyrwintska 318
 Mackuńce, wieś, par. inturska 182
 Maczany, wieś, par. skiemiańska 152
 Maczule, wieś, par. nidocka 82
 Maguny, wieś, par. giedrojcka 228, 235, 236
 Majgiszki (Mejgiszki), majątność, par. pobojska 24
 Majgiszki (Mojgiszki), dwór, par. pobojska 11, 12
 Majgiszki, folwark, par. pobojska 11
 Majorańce, wieś, par. janiska 210
 Malacka (Malatcka) plebania 128, 157, 163-165, 168, 173
 Malacka parafia 164, 168, 169, 171, 172, 181, 196, 197, 235
 Malaty, dwór, par. malacka 164, 168
 Malaty, miasteczko, par. malacka 157, 164, 168, 169, 171, 172, 196
 Maldzuny, wieś, par. janiska 210
 Małducie, wieś, par. skiemiańska 151
 Małutuny, folwark, par. giedrojcka 232

- Manatony, folwark, par. inturska 182
 Mankuny, wieś, par. upnicka 305
 Markucie, wieś, par. czabiska 267
 Markucie, wieś, par. muśnicka 253
 Martyniance, wieś, par. bolnicka 97
 Marzyniszki, zaścianek, par. szeszolska 51
 Matafańce, wieś, par. mejszagolska 182
 Matejuny, wieś, par. gielwańska 280
 Matulele, wieś, par. pobojska 319
 Mazuki, wieś, par. malacka 169
 Mażejki, wieś, par. pobojska 24
 Mażele, wieś, par. gielwańska 279
 Mażule, wieś, par. janiska 211
 Medejki, wieś, par. janiska 211
 Medenias, zaścianek, par. giedrojcka 233
 Meduny, wieś, par. giedrojcka 235
 Medyle, wieś, par. szeszolska 63, 64
 Medyniszki, wieś, par. szeszolska 50
 Medyny, folwark, par. giedrojcka 236
 Medyny, wieś, par. inturska 182
 Mejdele, wieś, par. szeszolska 50
 Mejszagolska parafia 317
 Mejszagolska plebania 182
 Mejszagała, majątność, par. mejszagolska 50, 198
 Mejszela, wieś, par. giedrojcka 236
 Mejże, wieś, par. gielwańska 280
 Melkiany, wieś, par. malacka 169
 Melunce, wieś, par. skiemiańska 151
 Melupis, zaścianek, par. nidocka 82
 Mełuży, wieś, par. giedrojcka 236
 Merejkiszki, zaścianek, par. malacka 168
 Metele, wieś, par. inturska 182
 Meterowszczyzna, zaścianek, par. dubińska 198
 Męderszki, okolica, par. upnicka 305
 Michaliszki, wieś, par. dubińska 197
 Miciuny, wieś, par. muśnicka 253
 Mickuńce, wieś, par. giedrojcka 236
 Mieczańce, wieś, par. szyrwintska 318
 Miedziaty, dwór, par. żmujdecka 112
 Mielniki, wieś, par. malacka 169
 Migdaliszki, zaścianek, par. dubińska 198
 Migiszki, okolica, par. owanska 129
 Migucie, wieś, par. szeszolska 50
 Mikołajuńce, wieś, par. gielwańska 279, 286
 Mikszewiety, zaścianek, par. szeszolska 50
 Mile, wieś, par. łabonarska 234
 Milewsczczyzna, majątność, par. pobojska 22
 Milujszuny (Miłuszuny), folwark, par. upnicka 306, 307
 Milukie, wieś, par. pobojska 22
 Milunce, wieś, par. pobojska 22
 Miłajunce, wieś, par. gielwańska 285
 Minczuki, wieś, par. muśnicka 253
 Minducie, wieś, par. malacka 169
 Mindyna, łąka, par. owanska 123
 Minejki, wieś, par. muśnicka 253
 Minikańce, wieś, par. nidocka 82
 Miszańce, wieś, par. dubińska 197
 Miszkince, zaścianek, par. bolnicka 97
 Miszkinie (Miszkińce), zaścianek, par. giedrojcka 230, 236
 Miszkińcy, wieś, par. giedrojcka, 230, 236, 237
 Miszkiszki, wioska, par. malacka 165, 168
 Miszkiszki, zaścianek, par. malacka 169
 Miszkiszki, zaścianek, par. skiemiańska 152
 Miszkuniszki, dwór, par. szeszolska 51
 Miszkuniszki, zaścianek, par. malacka 168
 Miszniuny, wieś, par. szeszolska 50, 63, 64
 Miszynie, wieś, par. owanska 129
 Mizańce, wieś, par. inturska 182
 Mokile, wieś, par. skiemiańska 152
 Montrzyniszki, folwark, par. upnicka 305
 Montyniany, wieś, par. czabiska 267
 Montyniany, wieś, par. gielwańska 284
 Moraliszki, wieś, par. dubińska 197
 Moszny, wieś, par. nidocka 82
 Motejkiszki, wieś, par. szeszolska 51
 Możejki, majątność, par. pobojska 24
 Munczuszany, wieś, par. gielwańska 279
 Munduny, wieś, par. pobojska 19, 20
 Munduny, zaścianek, par. pobojska 21
 Muryniszki, siedziba, par. malacka 196, 197
 Muśnicka parafia 247, 253, 254, 266, 279, 317
 Muśnicka plebania 241, 247, 250, 255

- Mušniki, dwór, par. mušnicka 248, 253
 Mušniki, folwark, par. mušnicka 248
 Mušniki, miasteczko, par. mušnicka 241, 248, 253, 254, 256, 286, 287
- Naceliszki, dwór, par. pobojska 11
 Naceliszki, majątność, par. pobojska 23, 24
 Nagurciszki (Nagurkiszki), wieś, par. skiemiańska 152-154
 Narkuniszki, wieś, par. giedrojcka 229, 237
 Narwidziszki, dwór, par. mušnicka 253
 Nasaliszki, folwark, par. giedrojcka 230, 236
- Nassany, wioska, par. bolnicka 95, 96
 Naszuny, wieś, par. dubińska 197
 Naszyszki, folwark, par. dubińska 197
 Naszyszki, zaścianek, par. dubińska 197
 Nejdzie, zaścianek, par. szeszolska 50
 Neprasze, zaścianek, par. malacka 169
 Nidocka parafia 21, 50, 82, 83, 96, 111
 Nidocka plebania 71, 76, 77, 80
 Nidoki, dwór, par. nidocka 79, 82
 Nidoki, folwark, par. nidocka 84
 Nidoki, miasteczko, par. nidocka 50, 71, 77, 79, 82, 85
 Niemencyńska parafia 197, 210
 Niemencyńska plebania 210, 227
 Niewierańce, wieś, par. gielwańska 280
 Nilejczyszki, zaścianek, par. inturska 182
 Notoki, folwark, par. czabiska 267
 Notoki, wieś, par. nidocka 79, 82
 Nowosadki, wieś, par. szyrwintska 318
 Nowosady, wieś, par. żmujdecka 112
 Nowosady, zaścianek, par. dubińska 198
 Nowosady, zaścianek, par. inturska 182
 Nowy, zaścianek, par. skiemiańska 151
- Ogińce, wieś, par. bolnicka 98
 Okieliszki, szachownica, par. skiemiańska 148
 Okiszki, szachownica, par. skiemiańska 148
 Okła, zaścianek, par. dubińska 197
 Okmiana, łąka, par. giedrojcka 223
 Okmiana, szachownica, par. giedrojcka 223
 Okmiana, wieś, par. giedrojcka 235
- Okmiana, zaścianek, par. dubińska 198
 Okmiana, zaścianek, par. giedrojcka 222, 235
 Okmiany, wieś, par. malacka 169
 Olance, wieś, par. pobojska 22
 Olanszczyzna, wieś, par. giedrojcka 230
 Olany, dwór, par. szyrwintska 47, 228, 318, 320, 321
 Olany, wieś, par. szyrwintska 318
 Olechniszki, folwark, par. gielwańska 247-249, 280
 Olechniszki, folwark, par. upnicka 299, 306
 Olechniszki, folwark, woj. wileńskie 320, 321
 Olechniszki, wieś, par. gielwańska 280
 Olenszczyzna, wieś, par. giedrojcka 231
 Ołkaniszki, zaścianek, par. dubińska 198
 Omulszczczyzna, folwark, par. dubińska 198
 Onikszte, miasteczko, par. oniksztyńska 286
 Opejkiszki, folwark, par. upnicka 306
 Ormiany, dwór, par. janiska 211
 Ormiany, wieś, par. janiska 211
 Orszański powiat 208
 Osopie, zaścianek, par. malacka 169
 Ostrowek, folwark, par. czabiska 266
 Ostupy, dwór, par. owanska 128
 Owanska (Owantska) parafia 96, 115, 121, 128, 129, 151, 168
 Owanska (Owantska) plebania 115, 116, 120-124, 126, 131
 Owanty, dwór, par. owanska 122, 123, 128
 Owanty, folwark, par. owanska 124
 Owanty, miasteczko, par. owanska, 115, 127, 128, 129, 137
 Ożańce, wieś, par. skiemiańska 151
- Paciuniszki, zaścianek, par. gielwańska 280
 Paciuny (Pacuny), folwark, par. giedrojcka 236, 238
 Pagirele, wieś, par. szyrwintska 318
 Pagraumały (Pograumiełu), wieś, par. giedrojcka 230, 236
 Palepce (Polepce), wieś, par. giedrojcka 211, 233, 235
 Pałokaje, wieś, par. giedrojcka 223

- Paługinis, szachownica, par. giedrojcka 232
 Paprzeniszki, wieś, par. pobojska 22
 Paryja, zaścianek, par. pobojska 23
 Paszkańce, wieś, par. giedrojcka 231, 232
 Paszkańce, wieś, par. nidocka 82
 Paszkańce, zaścianek, par. inturska 182
 Pasztis, jezioro, par. giedrojcka 235
 Paundenie, wieś, par. janiska 210
 Paustnia, wieś, par. giedrojcka 236
 Pauzole, folwark, par. owanska 128
 Pauzole, wieś, par. giedrojcka 236
 Pawinszesnie, wieś, par. bolnicka 97
 Pawinszesnie, zaścianek, par. bolnicka 97
 Pawynecie, zaścianek, par. malacka 169
 Paysławżysz, szachownica, par. skiemiańska 149
 Peczule, wieś, par. malacka 169
 Pelikańce (Pielekańce), wieś, par. giedrojcka 222, 230, 237
 Pełwesa, rzeka, par. szeszolska 63
 Peny, zaścianek, par. pobojska 23
 Perkalnie, dwór, par. bolnicka 97
 Petryki, zaścianek, par. pobojska 22
 Petrykiszki, wieś, par. bolnicka 97
 Pėpie, wieś, par. nidocka 82
 Pielekalnie, szachownica, par. skiemiańska 148
 Pieniańki, dobra, par. nidocka 84, 85
 Pietraszuny, wieś, par. pobojska 22
 Pıgunce, wieś, par. czabiska 266
 Pikuny, folwark, par. szyrwintska 319
 Pilakalnia, szachownica, par. skiemiańska 149
 Pilance, folwark, par. szeszolska 51
 Pilance, wieś, par. szeszolska 51
 Piłkiszki, wieś, par. dubińska 197
 Piłweliszki, wieś, par. dubińska 197
 Piński powiat 107
 Piple, wieś, par. gielwańska 280
 Pirzałaty, zaścianek, par. szeszolska 50
 Pisnela, zaścianek, par. bolnicka 97
 Piworańce, wieś, par. dubińska 197
 Płasztoka, rzeka, par. bolnicka 97
 Płepiszki, zaścianek, par. skiemiańska 152
 Płasztaka, dwór, par. bolnicka 97
 Płasztoka, wieś, par. bolnicka 97
 Płaty, łąka, par. pobojska 12
 Płuriszki, zaścianek, par. dubińska 198
 Pobakszczie, zaścianek, par. szeszolska 50
 Pobojsk, majątność, par. pobojska 11
 Pobojsk, miasteczko, par. pobojska 3, 10, 12, 14, 15, 17, 22-24, 28, 29, 50, 287
 Pobojska parafia 9, 21, 22, 24, 25, 50, 82, 253, 279, 305, 318
 Pobojska plebania 3, 8, 11-13, 19, 20, 22
 Pobołdonie, dwór, par. bolnicka 97
 Pod Smajliszki, szachownica, par. giedrojcka 232
 Podbołosze, zaścianek, par. dubińska 197
 Podcesarka, zaścianek, par. nidocka 82
 Podejgie, zaścianek, par. upnicka 306
 Podkrzyże, dwór, par. dubińska 199
 Podkrzyże, szachownica, par. giedrojcka 223
 Podlewszczyzna, wieś, par. gielwańska 279
 Podmłynie, wieś, par. upnicka 305
 Podole, folwark, par. czabiska 266
 Podubinki, wieś, par. janiska 210
 Podwarańce, wieś, par. czabiska 266
 Podwarańce, wieś, par. giedrojcka 236
 Podwarnie, wieś, par. giedrojcka 237
 Podwornie, wieś, par. owanska 128
 Podworyszki, wieś, par. pobojska 22
 Podwórze, szachownica, par. skiemiańska 148, 149
 Podżygie, folwark, par. upnicka 305
 Pogaie, zaścianek, par. bolnicka 97
 Pogaie, zaścianek, par. nidocka 82
 Pogilaże, wieś, par. upnicka 305
 Pogire, zaścianek, par. nidocka 82
 Pojadziszki, zaścianek, par. giedrojcka 236
 Pojezierze, wieś, par. giedrojcka 230
 Pojeziorce, wieś, par. skiemiańska 151, 152
 Pokiernie, wieś, par. dubińska 198
 Pokiianie, zaścianek, par. janiska 210
 Polekniszki, folwark, par. gielwańska 280
 Polence, wieś, par. skiemiańska 151
 Polokuje, siedziba, par. giedrojcka 223
 Połakaje, łąka, par. giedrojcka 234
 Połockie województwo 53

- Połokaje, wieś, par. giedrojcka 233
 Połokiejsa, szachownica, par. malacka 165
 Poługmańce, zaścianek, par. szeszolska 50
 Połuknie, wieś, par. skiemiańska 151
 Połumeny, wieś, par. bolnicka 97
 Pomarnakiszkai, szachownica, par. skiemiańska 148
 Pomusi, folwark, par. czabiska 266
 Pomusie, wieś, par. czabiska 266
 Pomuszy, wieś, par. gielwańska 285
 Poożercy, wieś, par. giedrojcka 236
 Popiszki, wieś, par. giedrojcka 237
 Popiszki, wieś, par. inturska 182
 Popiszki, wieś, par. owanska 130, 131
 Popiszki, wioska, par. pobojska 17, 18
 Pople, wieś, par. upnicka 299, 305
 Poporcka parafia 266
 Popowszczyzna, folwark, par. nidocka 79, 80, 84
 Popowszczyzna, wieś, par. nidocka 81
 Popowszczyzna, wioska, par. nidocka 81
 Porojście, wieś, par. giedrojcka 223
 Porudes, bor, par. giedrojcka 234
 Porusze, wieś, par. szeszolska 50
 Pory, wieś, par. szyrwintska 318
 Posadniki, wieś, par. gielwańska 280, 285-287
 Posruszkolnie, zaścianek, par. pobojska 23
 Postawy, jezioro, par. malacka 165
 Poszeszółka, zaścianek, par. szeszolska 50
 Poszulniskai, wieś, par. janiska 210, 211
 Poszusie, wieś, par. szeszolska 50
 Poszylcy, zaścianek, par. skiemiańska 152
 Poszyle, wieś, par. giedrojcka 222, 224, 236
 Poszyle, zaścianek, par. skiemiańska 151
 Poszyrwincie, dwór, par. muśnicka 253, 254
 Poszyrwincie, folwark, par. szyrwintska 318
 Poszyrwincie, zaścianek, par. gielwańska 279
 Poszyrwińcie, dwór, par. gielwańska 280
 Poszyrwińcie, wieś, par. gielwańska 279
 Poużalinie, łąka, par. szeszolska 64
 Powarpie, zaścianek, par. dubińska 198
 Powidzie, zaścianek, par. pobojska 22
 Powiole, wieś, par. dubińska 198
 Powiole, zaścianek, par. dubińska 198
 Powiryńcie, wieś, par. owanska 128
 Powszyńcie, wieś, par. owanska 128
 Pozelwie, wieś, par. żmujdecka 112
 Pożuwinty, zaścianek, par. pobojska 24
 Pożyrnowie, zaścianek, par. pobojska 24
 Praniecki, zaścianek, par. pobojska 23
 Prapieki, wieś, par. pobojska 23
 Preny, wieś, par. gielwańska 280
 Prieda, włóka, par. giedrojcka 233
 Prowsle, wieś, par. żmujdecka 112
 Prudelis, łąka, par. owanska 123
 Prudy, łąka, par. pobojska 11
 Prudy, zaścianek, par. pobojska 23
 Prudzieże, łąka, par. dubińska 196
 Przykolobrydzie, zaścianek, par. bolnicka 97
 Pukiniszki, folwark, par. giedrojcka 226
 Pukiniszki, szachownica, par. giedrojcka 226
 Pukiniszki, wieś, par. giedrojcka 224
 Pukowszczyzna, folwark, par. dubińska 201
 Pułokiszkie, łąka, par. owanska 123
 Punpia, szachownica, par. skiemiańska 149
 Purwiniszki, wieś, par. janiska 210
 Puste pole (Paste pole, Pustopole), wieś, par. skiemiańska 148, 152
 Pustnia, wieś, par. giedrojcka 230
 Pustyka, wieś, par. giedrojcka 223
 Pustyłty, wieś, par. giedrojcka 235
 Putryszki, folwark, par. giedrojcka 232
 Puzyriszki, zaścianek, par. dubińska 198
 Radkuny, majątność, par. skiemiańska 137
 Rajstalindzie, wieś, par. gielwańska 280
 Rakszaule, łąka, par. giedrojcka 224
 Raksztyły, łąka, par. giedrojcka 224
 Raształa, łąka, par. giedrojcka 224
 Ratawty, okolica, par. upnicka 306
 Ratkuniszki, zaścianek, par. gielwańska 280
 Raukiszki, folwark, par. giedrojcka 233
 Raukucze (Raukucie, Raucze, Reukucie), wieś, par. inturska 182, 234
 Reginiszki, zaścianek, par. dubińska 198
 Rejkowszczyzna, wieś, par. pobojska 23

- Rejteliški, zaścianek, par. dubińska 198
 Rektaniszki, wieś, par. dubińska 197
 Reputana, folwark, par. inturska 182
 Resztuniszki, zaścianek, par. inturska 182
 Rogawka, wieś, par. pobojska 23
 Rogowszczyzna, dwór, par. szeszolska 31, 52
 Rogowszczyzna, folwark, par. szeszolska 50, 64, 65
 Rogówka, wieś, par. gielwańska 284
 Romańce, wieś, par. dubińska 198
 Romaszańce, wieś, par. szyrwintska 318
 Romejkie, dwór, par. skiemiańska 152
 Rozaliszki, wieś, par. szeszolska 51
 Rubikańce, wieś, par. szeszolska 50
 Rubiszki, wieś, par. dubińska 198
 Ruczyszki, folwark, par. gielwańska 280
 Rudaki (Rudeki), wieś, par. giedrojcka 230, 231, 237
 Rudesza (Rudosa), folwark, par. inturska 179-184
 Rudesziej, jezioro, par. giedrojcka 234
 Rudy, bor, par. inturska 183
 Rudy, jezioro, par. inturska 183
 Rudylie, wieś, par. malacka 169
 Rudynie, zaścianek, par. inturska 182
 Rudziańce, wieś, par. giedrojcka 236
 Rudziańcy, wieś, par. giedrojcka 237
 Rudzie, wieś, par. czabiska 267
 Rudziuncy, wieś, par. giedrojcka 236
 Rujpiszki, dwór, par. malacka 169
 Rukszuny, wieś, par. dubińska 198
 Rundzie, wieś, par. żmujdecka 108, 112
 Runy, wieś, par. giedrojcka 236
 Rusiany, wieś, par. czabiska 267
 Rutance, wieś, par. bolnicka 97
 Rutyszki, zaścianek, par. bolnicka 97, 98
 Rydwaniski (Rydwaniszki), wieś, par. giedrojcka 222, 224, 235
 Ryga, miasto 81, 128, 136
 Rymczyście, wieś, par. nidocka 82
 Rymszyszki, wieś, par. inturska 182
 Rymucie, dwór, par. szyrwintska 313, 319
 Rymucie, wieś, par. malacka 168
 Rymucie, wieś, par. szyrwintska 319
 Ryzgańce, wieś, par. upnicka 305
 Rzeczpospolita 112, 199, 237, 254, 306
 Rzeczulka, szachownica, par. giedrojcka 235
 Rzeklaniszki, wieś, par. dubińska 197
 Sadany, wieś, par. gielwańska 280
 Sadoniszki, wieś, par. inturska 182
 Sadowszczyzna, wieś, par. bolnicka 97
 Saduiki, wieś, par. inturska 182
 Sagdaniszki, zaścianek, par. dubińska 198
 Sakukiszki, szachownica, par. skiemiańska 148
 Salutyski, zaścianek, par. szyrwintska 314
 Samantańce, wieś, par. upnicka 305
 Samantańce, zaścianek, par. upnicka 306
 Samulewszczyzna, folwark, par. giedrojcka 231
 Sarafiniszki, zaścianek, par. szeszolska 50
 Sargielcy, dwór, par. pobojska 12
 Sargieliszki, dwór, par. pobojska 12
 Sarkiszki, wieś, par. dubińska 197
 Sarokiszki, wieś, par. dubińska 197
 Saukiszki, folwark, par. malacka 171, 172
 Saukiszki, okolica, par. owanska 129
 Saukiszki, zaścianek, par. gielwańska 279
 Sawidańce, wieś, par. dubińska 198
 Sawidańce, zaścianek, par. pobojska 24
 Sągowszczyzna Ejtwidziszki, majątność, par. szeszolska 69
 Sągowszczyzna, folwark, par. szeszolska 59, 60, 63, 64
 Sągowszczyzna, majątność, par. szeszolska 68, 69
 Sewejki, zaścianek, par. szyrwintska 319
 Sieliszki, dwór, par. malacka 196
 Siemieniszki, wieś, par. nidocka 82
 Sieniunce, wieś, par. gielwańska 279
 Sikuny, wieś, par. owanska 128
 Situmki, wieś, par. dubińska 198
 Skataniszki, folwark, par. giedrojcka 236
 Skiemiany, miasteczko, par. skiemiańska 139, 148, 149, 151, 153
 Skiemiańska parafia 128, 147, 151, 153
 Skiemiańska plebania 139

- Skierdyma, szachownica, par. giedrojcka 229
- Skierdymy, zaścianek, par. dubińska 198
- Skierdy Modzolewczynna, wieś, par. czabiska 266
- Skietary, wieś, par. muśnicka 253
- Skinderyszki, zaścianek, par. dubińska 198
- Skinderyszki, zaścianek, par. inturska 182
- Skirdymas, łąka, par. pobojska 12
- Skoczuny, majątność, par. nidocka 28, 51, 82, 84
- Skole, wieś, par. szeszolska 51
- Skompiny, wieś, par. nidocka 82
- Skopiszki, majątność, par. pobojska 11, 12, 22, 26
- Skopiszki, wieś, par. pobojska 22
- Skoreniki, wieś, par. dubińska 198
- Skorułska parafia 305
- Skoryniki, wieś, par. giedrojcka 236
- Skrebulinia, szachownica, par. skiemiańska 148
- Skrebuszki, szachownica, par. skiemiańska 149
- Skrudely, wieś, par. czabiska 266
- Skrypetyszki, wieś, par. szeszolska 51
- Skuduikiszki, zaścianek, par. malacka 169
- Skumieniszki, wieś, par. dubińska 197
- Skunduciszki, dobra, pow. wilkomirski 172
- Slinize, wieś, par. gielwańska 284
- Sliże, wieś, par. upnicka 305
- Słajwie, zaścianek, par. szeszolska 51
- Słobodka, wieś, par. nidocka 82
- Słobodka, wieś, par. pobojska 22
- Słobodka, wieś, par. upnicka 305
- Słobodka, zaścianek, par. nidocka 82
- Słowełe, wieś, par. malacka 169
- Słowina, dwór, par. janiska 211
- Smalkie, dwór, par. skiemiańska 151
- Smelis, szachownica, par. skiemiańska 148
- Smyłgie, wieś, par. malacka 169
- Snigieny, zaścianek, par. szyrwintska 318
- Sobolańce, wieś, par. dubińska 198
- Soboliszki, dwór, par. gielwańska 279
- Sodziuny, wieś, par. nidocka 82
- Soia, jezioro, par. owanska 123
- Soleniki, folwark, par. upnick, 305
- Soleniszki, grunt, par. malacka 173
- Sołulis, jezioro, par. owanska 123
- Speceruny, zaścianek, par. skiemiańska 151
- Spowieliszki Delidziany, wieś, par. szyrwintska 318
- Spowieliszki, dwór, par. szyrwintska 318
- Stakowszczyzna, wieś, par. dubińska 197
- Stankowszczyzna, zaścianek, par. skiemiańska 151
- Stary Dworyszcze, wieś, par. gielwańska 279
- Staszkuniszki, dwór, par. szyrwintska 318
- Staszkuniszki, dwór, par. żmujdecka 112
- Staszkuniszki, folwark, par. dubińska 201
- Staszkuniszki, wieś, par. giedrojcka 235
- Staszkuniszki, wieś, par. szyrwintska 318
- Staszkuniszki, zaścianek, par. inturska 182
- Staszkony, wieś, par. giedrojcka 229, 230, 235
- Staubuliszki, zaścianek, par. janiska 210
- Staurygoła, wieś, par. gielwańska 279
- Stawiszki, zaścianek, par. szyrwintska 318
- Stądziszki (Stundziszki, Stądzisz), majątność, par. pobojska 23, 24
- Stebuli, wieś, par. janiska 210
- Sternowy, jezioro, par. dubińska 196
- Strabuny, wieś, par. giedrojcka 233
- Strakańce, wieś, par. malacka 169
- Stugliszki, wieś, par. dubińska 198
- Styrnia, jezioro, par. giedrojcka 234
- Styrnie, dwór, par. giedrojcka 234, 235
- Styrnie, wieś, par. giedrojcka 234
- Sudeki, wieś, par. szeszolska 50
- Suginty, dwór, par. malacka 169, 171
- Suginty, wieś, par. malacka 169
- Sukinie, zaścianek, par. pobojska 23
- Sulkuski, dwór, par. muśnicka 248
- Sulpiszki, zaścianek, par. dubińska 198
- Suraszka, zaścianek, par. malacka 169
- Surgiały, wieś, par. szyrwintska 318
- Surnia, zaścianek, par. gielwańska 279
- Surowszczyzna, wieś, par. dubińska 195, 197
- Surwele, wieś, par. czabiska 267

- Sutrance, wieś, par. dubińska 198
 Sużany, dwór, par. dubińska 198
 Swicerszki, folwark, par. muśnicka 253
 Swiecziszki, zaścianek, par. pobojska 23
 Swilpiszki, szachownica, par. skiemiańska 148
 Syruciszki, dwór, par. skiemiańska 152
 Syruciszki, okolica, par. skiemiańska 152
 Syruciszki, wieś, par. skiemiańska 152
 Syruciszki, zaścianek, par. skiemiańska 152
 Szadujki, wieś, par. giedrojcka 236
 Szakima, zaścianek, par. dubińska 197
 Szalszenie, wieś, par. giedrojcka 236
 Szarkajcie, wieś, par. gielwańska 279
 Szarkiszki, łąka, par. nidocka 79
 Szasciernie, wieś, par. bolnicka 97
 Szaudzie, wieś, par. giedrojcka 237
 Szaukszteliszki, wieś, par. giedrojcka 232
 Szaule, wieś, par. gielwańska 280
 Szawkiszki, dwór, par. muśnicka 254
 Szczury, wieś, par. bolnicka 97
 Szczury, zaścianek, par. giedrojcka 234
 Szczury, zaścianek, par. inturska 182
 Szczuryszki, zaścianek, par. szeszolska 50
 Szejpuny, wieś, par. gielwańska 280
 Szemetyszki, majątność, par. giedrojcka 239
 Szemiota, miasteczko, par. pobojska 10
 Szerejkiszki, zaścianek, par. giedrojcka 237
 Szeszalgiszki, zaścianek, par. dubińska 198
 Szeszkupie, zaścianek, par. szyrwintska 318
 Szeszole, dwór, par. szeszolska 46, 50, 63
 Szeszole, folwark, par. szeszolska 63, 69, 236
 Szeszole, majątność, par. szeszolska 68, 69
 Szeszole, miasteczko, par. szeszolska 31, 42, 48, 50, 56
 Szeszolki, dwór, par. szyrwintska 47, 318, 319, 321
 Szeszolska parafia 21, 41, 50-52, 60, 63, 82, 111, 235, 318,
 Szeszolska plebania 31, 34, 39, 41, 42, 45, 47, 50, 53
 Szeszolski powiat 193
 Szeszołka, rzeka, par. pobojska 28
 Szcardzie, folwark, par. janiska 211
 Szkląpie, szachownica, par. skiemiańska 148
 Szkudziszki, dwór, par. malacka 169
 Szlagiryjszki, dwór, par. giedrojcka 230, 231, 237, 238, 239
 Szlagiryjszki, okolica, 220
 Szłapuj, szachownica, par. giedrojcka 230
 Szławetryszki, wieś, par. giedrojcka 228, 236
 Szleki, wieś, par. dubińska 197
 Szlekiny, zaścianek, par. dubińska 194
 Szłowina, zaścianek, par. janiska 211
 Szmejle, wieś, par. dubińska 198
 Szmielina, wieś, par. giedrojcka 236
 Szmilki, wieś, par. dubińska 198
 Szmulkinia, szachownica, par. giedrojcka 231
 Sznipańce, wieś, par. szyrwintska 313, 318
 Sznipiliszki, wieś, par. giedrojcka 232
 Szolkowszczyzna, dwór, par. szyrwintska 318
 Szoryszki, zaścianek, par. gielwańska 280
 Szpakiszki, zaścianek, par. gielwańska 280
 Szpule, wieś, par. owanska 128
 Szrajkiszki, dwór, par. janiska 211
 Sztejkie, wieś, par. giedrojcka 234, 235
 Szulpiszki, zaścianek, par. dubińska 197
 Szupienie, folwark, par. giedrojcka 230, 236
 Szupienie, wieś, par. giedrojcka 230, 236
 Szusztaliszki, wieś, par. dubińska 197
 Szwabiszki, dwór, par. owanska 128, 137
 Szybiszki, dwór, par. giedrojcka 233, 234
 Szydabry, wieś, par. dubińska 197
 Szydeggie, wieś, par. giedrojcka 198, 231, 236
 Szydeggiszki, wieś, par. dubińska 198
 Szykiszki, wieś, par. malacka 169
 Szykle, zaścianek, par. szeszolska 51
 Szylinie, wieś, par. giedrojcka 236
 Szylniki, majątność, woj. wileńskie 53
 Szyły, wieś, par. szyrwintska 318
 Szymańce, wieś, par. mejszagolska 182
 Szymkańce, wieś, par. owanska 128
 Szyrwinta, rzeka, par. szyrwintska, par. upnicka 299, 300, 314

- Szyrwintska (Szyrwińska) parafia 21, 46, 47, 50, 235, 279, 313, 317-319
 Szyrwintska plebania 313, 314, 316, 318, 320-322
 Szyrwinty Nowe, dwór, par. szyrwintska 318
 Szyrwinty Nowe, miasteczko, par. szyrwintska 318
 Szyrwinty Stare, miasteczko, par. szyrwintska 316-318
 Szyrwinty, dwór, par. szyrwintska 47, 313, 314
 Szyrwinty, jezioro, par. giedrojcka 224
 Szyrwinty, miasteczko, par. szyrwintska 21, 47, 309, 313, 319, 322
 Szyrwinty, pole, par. szyrwintska 313, 314
 Święta, rzeka, par. pobojska, par. upnicka 12, 28, 299, 300
- Talwiszki, zaścianek, par. czabiska 267
 Tałejki, wieś, par. dubińska 198
 Taranciszki, wieś, par. giedrojcka 237
 Tarniszki, zaścianek, par. szyrwintska 319
 Tatarszki, wieś, par. pobojska 23
 Tauczule, wieś, par. muśnicka 253
 Terpożys, zaścianek, par. skiemiańska 153
 Togiejły, wieś, par. upnicka 305
 Tołajowie, wieś, woj. połockie 53, 54
 Tołoczyszki, wieś, par. czabiska 266
 Tomaszyszki, zaścianek, par. szeszolska 51
 Topely, wieś, par. giedrojcka 236
 Towkiszki, majątność, par. pobojska 23
 Towkiszki, wieś, par. pobojska 23
 Traszkuny, łąka, par. giedrojcka 235
 Trockie województwo 8
 Troniszki, wieś, par. janiska 211
 Trumpańce, wieś, par. owanska 128
 Trumpokoje, wieś, par. dubińska 197
 Trydele, wieś, par. żmujdecka 112
 Tułucie, wieś, par. szeszolska 51
 Tumańce, wieś, par. dubińska 198
 Tumkiewszyszki, zaścianek, par. pobojska 22
 Turlaki, wieś, par. czabiska 267
 Turliszki (Turniszki), wieś, par. dubińska 194, 197
- Tylwiki, wieś, par. gielwańska 279
 Tyminszczyzna, folwark, par. giedrojcka 236
- Uciańska parafia 128, 151, 168
 Udory, zaścianek, par. gielwańska 280
 Uliczele, wieś, par. szyrwinsk, 318
 Uliczniki (Uliszniki), wioska, par. pobojska 22, 27
 Unciuny, wieś, par. szeszolska 50, 63, 64
 Underlancy, wieś, par. janiska 211
 Untapuncia, szachownica, par. giedrojcka 232
 Upnicka parafia 21, 279, 298, 305, 306
 Upnicka plebania 286, 293, 298, 299, 304, 305
 Upniki, dwór, par. upnicka 293, 299, 305
 Upniki, folwark, par. upnicka 298, 299
 Upniki, miasteczko, par. upnicka 284, 293, 305, 307
 Upnikiele, wieś, par. upnicka 305
 Urka, jezioro, par. inturska 179
 Uta, zaścianek, par. inturska 182
 Uzubale, wieś, par. owanska 128
 Uzubłydzie, wieś, par. muśnicka 253
 Użugiry, zaścianek, par. szeszolska 50
 Użuszule, wieś, par. muśnicka 253
- Waiaupis, łąka, par. pobojska 12
 Wajczuliszki, wieś, par. żmujdecka 112
 Wajzdzieliszki, majątność, par. pobojska 23
 Wałkuniki, wieś, par. inturska 182
 Wargiela, wieś, par. pobojska 22
 Wargule (Wargele, Wargiele, Wargole), wieś, par. bolnicka 97, 117, 122
 Wargulis, łąka, par. nidocka, 79
 Warkolce (Warkolu), wieś, ar. pobojska 17, 22
 Warniszki, grunt, par. giedrojcka 231
 Warniszki, zaścianek, par. giedrojcka 237
 Warszawa, miasto 25, 216, 222, 238, 239
 Watla, jezioro, par. żmujdecka 109
 Wazguny, wieś, par. szeszolska 50, 66, 68
 Wazniuny, wieś, par. owanska 128
 Wecejle, wieś, par. giedrojcka 236

- Wedery, wieś, par. giedrojcka 236
 Wejkszańce, wieś, par. inturska 182
 Wejkucie, wieś, par. giedrojcka 237
 Wejwery, zaścianek, par. szeszolska 50, 63, 67, 68
 Welejski, wieś, par. pobojska 23
 Wenagie, wieś, par. bolnicka 97
 Wendeński powiat 220
 Wendorowszczyzna, majątność, par. szeszolska 51
 Werejski, folwark, par. upnicka 306
 Werejski, wieś, par. upnicka 305
 Werejski, zaścianek, par. upnicka 306
 Werejnie, zaścianek, par. bolnicka 97
 Weszuny, wieś, par. gielwańska 280
 Węderowszczyzna, dwór, par. bolnicka 98
 Wiciska, łąka, par. giedrojcka 224
 Wiciuny, wieś, par. szyrwintska 318
 Widugiry, wieś, par. janiska 211
 Widzieniska (Widziniska) parafia 50, 96, 128, 168, 235
 Widzieniszki, miasteczko, par. widzieniska 50, 155
 Wielikany, wieś, par. skiemiańska 152
 Wielkie Księstwo Litewskie (WKL) 53, 100
 Wieprze, dwór, par. upnicka 305, 306
 Wierbile, wieś, par. szyrwintska 318
 Wierbiliszki, wieś, par. dubińska 197
 Wierszajnie, majątność, par. pobojska, 28
 Wierszekajnie, dobra, woj. wileńskie 255
 Wierzkany (Wierszkajnie), majątność, par. pobojska 22, 27
 Wiesy, dwór, par. pobojska 28
 Wiesy, wieś, par. szyrwintska 318
 Wiewersie, wieś, par. owanska 128
 Wieźbal, jezioro, par. dubińska 194
 Wieźbary, jezioro, par. dubińska 194
 Wiktorka, łąka, par. pobojska 11
 Wiktoryski, wieś, par. giedrojcka 234
 Wildziszki, wieś, par. skiemiańska 152
 Wileńskie biskupstwo 60, 169
 Wileńskie województwo 8, 27-29, 39, 46, 53, 60, 63, 76, 83, 84, 134, 163, 178, 188, 216, 220, 235, 238, 246, 255, 279, 320, 321
 Wilkiliszki, zaścianek, par. dubińska 198
 Wilkiszki, wieś, par. bolnicka 97
 Wilniszki, folwark, par. dubińska 198
 Wilniszki, zaścianek, par. dubińska 198
 Wilno (Vilna), miasto 15, 20, 21, 81, 168, 181, 229, 233, 234, 252, 283, 286, 317
 Wilno, jezioro, par. dubińska 193
 Wilowdzie, wieś, par. nidocka 82
 Wiłejkiszki, dwór, par. gielwańska 280
 Wiłejkiszki, folwark, par. muśnicka 253
 Wiłkomierz, miasto, par. wiłkomirska 12, 22, 284
 Wiłkomirska parafia 21
 Wiłkomirski powiat 10, 18-20, 27, 28, 82, 84, 85, 96, 111, 120, 121, 134, 137, 146, 163, 171, 172, 196, 312, 321
 Wingryszki, wieś, par. bolnicka 97
 Winkszniszki, wieś, par. pobojska 24
 Winksznobrocie, wieś, par. muśnicka 253
 Wirbały, wieś, par. bolnicka 98
 Wirszuliszki, dwór, par. muśnicka 253
 Wirynta, rzeka, par. owanska 122
 Witeiki, wieś, par. giedrojcka 229, 237
 Wizakalnie, szachownica, par. giedrojcka 230
 Wizanska parafia 151
 Wiżyniszki, zaścianek, par. dubińska 198
 Wiżyńce, wieś, par. inturska 182
 Władysławów, folwark, par. szyrwintska 318
 Wojdzieliszki, dwór, par. gielwańska 280
 Wojgieliszki, folwark, par. nidocka 83
 Wojomuk (Wojem), jezioro, par. malacka 165, 173
 Wojorack, jezioro, par. malacka 165
 Wojteliszki, wieś, par. pobojska 23
 Wojtkany (Wojtkuny), wieś, par. muśnicka 248, 252
 Wojtkuny, wieś, par. dubińska 198
 Wojtkuny, wieś, par. pobojska 22
 Wojtkuszki, łąka, par. pobojska 12, 15
 Wojtkuszki, majątność, par. pobojska 11, 12, 22, 25, 50
 Wojzgiany, majątność, par. pobojska 23, 24
 Wołkowszczyzna, wieś, par. dubińska 197

- Wołkowszczyzna, zaścianek, par. dubińska 198
 Wołkuniszki, zaścianek, par. inturska 182
 Wołkury, folwark, par. inturska 182
 Wołtuny, wioska, par. żmujdecka 108, 112
 Woły, wieś, par. żmujdecka 112
 Worańce, wieś, par. dubińska 195, 197
 Worczaczyzna, dwór, par. żmujdecka 112
 Woronów, dwór, par. szyrwintska 12, 314, 318
 Wotkuszki, zaścianek, par. szeszolska 50
 Wszyńce, wieś, par. janiska 210
 Wyłkużale, szachownica, par. skiemiańska 149
 Wysoki Dwór, folwark, par. szeszolska 51
 Wysoki Dwór, zaścianek, par. szeszolska 50

 Zahołowka, zaścianek, par. bolnicka 97
 Zajezerce, wieś, par. malacka 169
 Zakoniosto, zaścianek, par. giedrojcka 236
 Zakroczymska ziemia 265
 Zamokule (Zamokiele), wieś, par. inturska 182, 234
 Zascieniszki, zaścianek, par. janiska 211
 Zaweliszki, wieś, par. gielwańska 279
 Zdaniszki, dwór, par. giedrojcka 231
 Zdaniszki, folwark, par. giedrojcka 236
 Ziemiańce, wieś, par. giedrojcka 229, 237, 239
 Zołgiady, wieś, par. janiska 210
 Zonkiszki, zaścianek, par. inturska 182
 Zubełańce, wieś, par. gielwańska 284
 Zubele, wieś, par. pobojska 23
 Zubry, wieś, par. żmujdecka 112
 Zwierynciusz, szachownica, par. skiemiańska 148
 Zybaly, folwark, par. szyrwintska 46, 47, 49, 54, 55, 319
 Zybaly, wieś, par. szyrwintska 49, 50, 319
 Zybaly, wioska, par. pobojska 11, 20
 Zyzdra, dwór, par. żmujdecka, 112
 Zyzdra, wieś, par. żmujdecka 112

 Żagajcie, wieś, par. gielwańska 279
 Żagi, dwór, par. skiemiańska 151
 Żagi, wieś, par. skiemiańska 151
 Żaklie, wieś, par. gielwańska 283
 Żałuniszki, zaścianek, par. inturska 182
 Żarnawagi, wieś, par. muśnicka 253
 Żaugiady, wieś, par. giedrojcka 233
 Żedewojnie, wieś, par. dubińska 197
 Żejdewojnie, zaścianek, par. dubińska 197
 Żejmiszki, wieś, par. dubińska 195, 197
 Żejmy, folwark, par. janiska 211
 Żejne, folwark, par. inturska 182
 Żelwy, wieś, par. malacka 169
 Żemejdzie, wieś, par. dubińska 197
 Żmujdecka parafia 82, 96, 108, 111-113
 Żmujdecka plebania 103, 108-110, 112, 113
 Żmujdki, dwór, par. żmujdecka 109, 112, 113
 Żmujdki, miasteczko, par. żmujdecka 82, 103, 110-113
 Żmujdki, wieś, par. żmujdecka 108
 Żmujdzkie Księstwo 220, 299
 Żmujdź 220
 Żobliszki, zaścianek, par. gielwańska 280
 Żołciszki (Żołtkiszki, Żalciszki), dwór, par. skiemiańska 152-154
 Żołciszki, wieś, par. skiemiańska 152
 Żołciszki, zaścianek, par. skiemiańska 152
 Żukle, wieś, par. pobojska 23
 Żuwince, wieś, par. gielwańska 283
 Żuwinty, wieś, par. pobojska 23
 Żwigany, zaścianek, par. pobojska 23
 Żwirble, wieś, par. muśnicka 253
 Żybebro (Żyżebro), jezioro, par. malacka 165, 173
 Żybecie, wieś, par. owanska 128
 Żybiszki, szachownica, par. giedrojcka 229
 Życiu, wieś, par. żmujdecka 112
 Życzkiszki, wieś, par. gielwańska 280
 Żygańce, wieś, par. gielwańska 284
 Żylwiszki, wieś, par. dubińska 197
 Żyndule, wieś, par. szyrwintska 318
 Żyrnów, dwór, par. pobojska 11, 23

DALYKŲ RODYKLĖ

- abrys 26, 199, 238, 254, 289, 320
adaucta 38, 62, 75, 80, 90-92, 106, 120, 144, 145, 150, 161, 162, 177, 178, 220, 226, 245, 246, 264, 297, 303
agenda, agendy, agendki, agendka 7, 38, 68, 75, 90, 105, 120, 143, 161, 177, 190, 207, 219, 245, 275, 297, 311
akcydens kościelny 254
acta, akty 12 29, 47, 56, 63, 69, 79, 85, 100, 101, 113, 122, 131, 137, 155, 161, 162 172, 173, 184, 202, 213, 239, 256, 268, 282, 285, 289, 290, 307, 322
alba, alby 7, 37, 61, 74, 75, 90, 92, 105, 119, 143, 160, 177, 189, 194, 207, 219, 238, 244, 246, 262, 263
alkierz, alkierze, alkierzyk 39, 41, 42, 48, 64, 149, 192, 221
altaria, altarya 4, 10, 72, 88, 95, 104, 158, 242, 260, 272, 282, 294, 310
szeszolska 31, 34, 50, 59, 60-63, 66, 68, 69
owantska 112, 116, 117, 121, 122, 126, 130, 133-135, 137
dubińska 187, 188, 191, 193, 195, 200-202, 206
giedrojcka 216
altarysta 10, 42, 164
szeszolski 31, 34, 51, 52, 59, 60, 62, 63, 65, 66
owantski 133-137
dubiński 187, 191, 193, 200
giedrojcki 216
ambona 4, 33, 106, 140, 141, 190, 205, 245, 260, 277, 294, 310
ampułka, ampułki 6, 35, 61, 73, 89, 106, 143, 159, 170, 179, 190, 206, 217, 243, 261, 273, 295, 311
aniołki 9, 32, 33, 72, 88, 118, 133, 141, 176, 217
aniwersarz 72, 88, 104, 158, 188, 242, 310
annuata kościelna 170
antecesor, antecesorowie 85, 123, 188
antepedium, antepedia 38, 75, 90, 119, 158, 170, 177, 216, 262, 263, 276, 296
aparaty kościelne 4, 153, 161, 201, 219, 254
aprobata, approbatio 282, 320
argenteria → srebro
asekuracja 53, 69, 85
autentyk, in autentico 18, 27, 122, 124, 255
baby 8, 39, 93, 153, 194, 277
babinec 31, 32, 48, 59, 71, 87, 92, 103, 116, 120, 140, 157, 176, 187, 190, 215, 241, 259-261, 309
balasy, balasiki 4, 32, 34, 59, 116, 145, 216, 242
baldachim, baldachimek 4, 7, 77, 120, 141, 178, 190, 219, 264, 276, 297
bałamuty, bałamuctwo 25, 130, 154, 171, 183, 307
bania kościoła 54
baptisterium → chrzcielnica
beczka, beczki 67, 128, 164, 223, 232, 234, 235, 302
wileńska 17
benedykować kościół, poświęcić 61, 72, 88, 117, 134, 140, 158, 176, 206, 242, 260, 272, 295, 310
beneficium 8, 76, 107, 246, 286, 320
benben 311
białogłowa → kobieta
biblioteka 29, 55, 85, 100, 113, 131, 137, 155, 184, 202, 239, 255, 268, 321
bielizna 4, 7, 34, 37, 74, 90, 93, 105, 106, 119, 140, 141, 143, 146, 160, 177, 189, 207, 219, 244, 263, 264, 275, 276, 296, 311
bierwiona 145
biret, birety 38, 91, 106, 178, 311
bisiury 6, 88, 170, 207, 260, 263
biskup, episcopus 34, 55, 88, 97-99, 265, 281-283, 285, 286, 288, 289, 295

- inflantski 176
 płocki 265
 smoleński 298
 wileński 3, 8, 10, 24, 25, 29, 31, 34, 39, 42, 46, 47, 50, 52, 56, 59-61, 63, 68, 69, 71, 72, 76, 80, 85, 87, 95, 96, 101, 103, 104, 107, 113, 115, 121, 124, 130, 131, 133, 137, 139, 147, 155, 157, 163, 164, 168, 169, 171-173, 175, 179, 182-184, 187, 196, 197, 202, 205, 206, 208, 210, 213, 215, 216, 220, 232, 233, 235, 239, 241, 242, 246, 248, 253, 254, 256, 259, 262, 266-268, 271, 281, 287, 290, 293, 307, 309, 312, 314, 318-320, 322
- blacha 34, 35, 140, 142, 145, 281, 302
 błoto 42, 78, 165, 223, 249, 314
 bojar, bojarowie, bojarstwo 13, 17-21, 50, 80, 110, 111, 126, 128, 136, 168, 181, 229-233, 250, 251, 304, 305, 316
 bożnica (żydowska) 24, 51, 82, 98, 112, 129, 153, 169, 199, 211, 237, 267, 306, 319
 bractwo 8, , 62, 72, 107, 247, 298
   Imienia Marii 163, 164
   Konającego Pana Jezusa 40, 41
   Niepokalanego Poczęcia Panny Marii 8, 9
   Opatrzności Boskiej 76, 146, 147
   Paska św. Franciszka z Asyżu (Chordigerorum) 278
   Różańca Ś. 121, 176, 178, 179, 221
   Szkaplerza Ś. 107, 191, 192, 202, 208, 278, 312, 313
   Trójcy Ś. 208
   Ś. Józefa 88, 92-94
 brama, bramka 32, 92, 222, 231, 276, 298
 brewiarz 38, 90, 92, 297
 browar, browarek 10, 13, 43, 44, 48, 49, 54, 65, 78, 80, 108, 123, 126, 166, 194, 195, 225, 226, 232, 249, 250, 300, 302, 315, 316
 budynek, budynki 10, 41, 42, 48, 60, 64, 65, 78, 80, 83, 95, 96, 108, 109, 122, 123, 134, 149, 164-166, 172, 180, 193, 194, 196, 209, 221, 222, 225, 238, 246, 247, 249, 265, 266, 298, 300, 303, 312, 315
- budowla 42, 48, 113, 123, 165, 166, 222, 226
 budowniczy
   Księstwa Żmujdzkiego 253
   wiłkomirski 22, 182
 bursa, bursy 7, 17, 91, 92, 190, 243, 262, 273, 296, 311
- całun 38, 61, 90, 106, 120, 161, 162, 190, 276, 297, 311
 chata, chaty 13, 15, 16, 21, 181, 225, 226, 228, 229, 234, 252, 265, 286, 287
 chlew, chlewek 10, 43, 65, 78, 95, 108, 123, 165, 180, 194, 196, 225, 249, 266, 300, 301, 315
 chłop, chłopcy 63, 83, 111, 130, 150, 155, 196, 227, 234, 255, 286, 289
 chłopiec, chłopcy 26, 37, 43, 65, 74, 80, 96, 119, 143, 160, 166, 189, 194, 209, 267, 275, 296, 311, 315
 chór, chórek 4, 24, 32, 48, 59, 65, 88, 92, 116, 140, 143, 145, 158, 159, 177, 190, 218, 272, 273, 277, 294, 295, 312
 chorągiew, chorągiewka, procesja 4, 76, 77, 92, 94, 119, 143, 147, 161, 170, 179, 190, 208, 244, 263, 264, 275, 297, 311
 chorąży
   belzki [?] 253
   bractwa 93
   kowieński 27, 255, 320
   upicki 198
   wileński 54
   wiłkomirski 128, 198
   WKL 121, 201
 choroby → sekreta leczenia chorób
 chrzcielnica, baptisterium, fons baptismalis 36, 141, 143, 144, 245, 264, 276
 chusty, chustki 111, 125, 180, 287
 cyborium 5, 35, 140, 216, 272
 cyna 6, 35, 40, 54, 61, 73, 80, 89, 106, 118, 124, 141, 143, 159, 170, 176, 190, 195, 206, 217, 218, 243, 263, 273, 295, 302, 310, 311
 cyrkuł, cyrkiel 170, 295
 cmentarz 4, 8, 24, 25, 31, 34, 51, 62, 72, 75, 87, 93, 98, 103, 104, 107, 112, 120, 129,

- 140, 145, 146, 153, 157, 158, 162, 163, 171, 178, 183, 187, 191, 199, 207, 209, 211, 213, 220, 237, 241, 242, 246, 260, 265, 280, 281, 294, 298, 309, 312, 319
- cudy 25, 34, 72, 88, 104, 117, 130, 140, 154, 171, 183, 188, 217, 242, 260, 281, 282, 287, 295, 307, 310
- czeladź 10, 13, 43, 109, 149, 165, 180, 192, 194, 225, 226, 247, 303, 314
- cześnik
- lidzki 267, 313
  - oszmiański 230
  - orszański 179, 182, 236
  - smoleński 97, 145
  - wileński 211
  - wiłkomirski 23, 24, 53
- dach 32, 34, 39, 41, 43, 48, 60, 77, 78, 80, 81, 83, 107, 109, 120, 123, 126, 133, 145, 149, 153, 157, 163, 165, 166, 187, 188, 192-194, 196, 209, 215, 220-222, 225, 226, 246, 247, 249, 259, 265, 266, 277, 294, 300, 301, 309, 312, 313, 315, 319
- dachówka 71, 116, 166, 277
- dalmatyk 74, 262, 274
- dedykacja 61, 88, 104, 158, 188, 242, 272, 295, 310
- dekret 29, 51, 63, 85, 100, 117, 149, 200, 201, 213, 320
- asesorski 100
  - biskupi 52
  - grodzki 11, 200
  - konsystorski 201, 212, 246, 318
  - trybunalski 11, 27, 28, 54, 122, 131, 201, 223, 248, 255, 320
  - ziemski 122, 131, 200, 201
- deski 32, 116, 242
- dyferencja 11, 42, 47, 63, 109, 123, 149, 165, 172, 193, 195, 196, 222, 230-234, 299, 314
- dyrektor szkoły, derektor 26, 52, 83, 84, 98, 99, 113, 130, 154, 199, 211, 212, 254, 255, 289, 290, 307
- dysydenci 24, 51, 98, 112, 129, 254, 267, 280, 306
- dobra 10, 24, 25-28, 50, 52, 53, 60, 82, 84, 85, 97, 98, 111, 130, 131, 137, 155, 168, 172, 193, 216, 238, 239, 253, 255, 306, 319, 321
- dobrodzieje, dobrodziejstwo 34, 88, 96, 146, 287
- dochody, intraty 8, 40, 49, 66, 75, 76, 82, 93, 121, 145, 146, 149, 163, 178, 191, 207, 208, 213, 221, 247, 278, 313, 316
- doktor, felczer, lekarz 25, 51, 83, 98, 112, 129, 153, 171, 183, 191, 199, 211, 237, 254, 267, 280, 298, 306, 319
- dzban, dzbanek 118, 302
- dziad, dziady 8, 39, 93, 95, 120, 194, 277
- dziedziniac 209, 222, 249, 301, 303
- dziesięcina 3, 10, 28, 46, 95, 99, 100, 196, 248
- dziewka 13, 49, 80, 109, 249, 266, 287
- dzwon, dzwonek 8, 35, 40, 61, 62, 73, 75, 89, 93, 106, 107, 118, 120, 143, 145, 147, 159, 162, 163, 177, 190, 191, 218, 220, 243, 261, 264, 265, 273, 276, 277, 296, 298, 311, 312
- dzwonnica, dzwonniczka 8, 34, 35, 62, 75, 93, 107, 118, 120, 143, 145, 159, 163, 178, 190, 191, 207, 220, 243, 246, 261, 264, 265, 273, 277, 296, 298, 312
- ecclesia → kościół
- edukacja 26, 83
- ekonom 35, 131, 193
- episcopus → biskup
- ewangelia, ewangeliczki 38, 75, 90, 105, 120, 143, 144, 161, 169, 177, 190, 207, 219, 237, 245, 263, 275, 297, 309, 311, 319
- ewikcja 27, 28, 52, 53, 85, 172, 320, 321
- facjata, faciata, facjatka 24, 34, 116, 294
- falszmarmur 33, 72
- farba, farby 32, 82, 133, 242
- felczer → doktor
- fest, festa, uroczystość 9, 34, 41, 134, 159, 162, 207, 211, 281
- Assumptionis BVM, Wniebowzięcia NPM 4, 34, 192, 294, 310
- brackie 9, 41, 72, 93, 94, 121, 147, 163,

- 164, 176, 178, 192, 221, 242, 247, 278
 Chordigerorum 272
 Conceptionis BVM, Niepokolane
 Poczęcie NPM 4, 9, 272
 Corporis Christi octavo 4
 Imienia Jezusa 117
 Imienia Maryi 158, 164
 Matki Boskiej 188, 282
 Najświętszej Matki Bolesnej 41
 Najświętszej Panny Gromnicznej 158, 164
 Najświętszej Panny Różańcowej 117, 121, 176, 178, 217, 221, 242, 247
 Najświętszej Panny Szkaplernej 104, 192, 310
 Najświętszej Trójcy 188, 206, 242
 Nativitatis BVM, Narodzenie NPM 61, 192, 272
 Nawiedzenia NPM 147, 217, 272
 Opatrzności Boskiej 77
 Parcinkule 272
 primae classis 24
 Serce Jezusowe 117
 ś. Anny 51, 140
 ś. Antoni Padewski 272, 278
 ś. Barbary 41, 51, 140
 ś. Bartłomieja 217, 221, 260
 ś. Franciszka 272, 278
 ś. Jakuba 117, 206
 ś. Jana Chryciciela 260
 ś. Jerzego 4, 158 164, 188, 221
 ś. Józefa 41, 94, 294
 ś. Kazimierza 104, 272
 ś. Marii Magdaleny 72
 ś. Mateusza 188, 192
 ś. Michała 72, 294
 ś. Piotra i Pawła 158, 164, 217, 221
 ś. Symona i Judy 72, 88
 ś. Teresy 206
 ś. Wawrzyńca 88, 158, 164
 Trzech Królów 72
 Wniebowzięcia Matki Boskiej 104, 221
 Wszystkich Świętych 41, 192, 217
 Zielonych Świątek 72
- figura, statua 140
 Najświętszej Matki Bolesnej 142
- Najświętszej Panny 116, 310
 Niepokolanego Poczęcia NPM 133
 Opatrzności Boskiej 72, 141
 Rezurekcji Chrystusa 91, 106, 120, 161, 190, 219, 245, 264, 276, 297
 Salvatoris 141
 ś. Anny 33
 ś. Barbary 33
 ś. Benedykta 33
 ś. Jana Chrzciiciela 33, 142
 ś. Katarzyny 133
 ś. Kazimierza 5, 133
 ś. Pawła 5
 ś. Piotra 5
 ś. Stanisława 5
 Ukrzyżowanego Pana Jezusa 141, 176
 filia, filialny 129, 153, 183, 254
 firanki 9, 38, 41, 62, 75, 90-92, 105, 119, 143-145, 147, 160, 218, 244, 263, 264, 275, 296
 fundator, fundatorzy 27, 34, 39, 42, 60, 72, 82, 84, 88, 117, 123, 133, 134, 137, 140, 222, 242
 furtka 209
- ganek 34, 64, 65, 124, 192
 garderóbka 64, 192, 300, 313
 generał
 adiutant JKM 128
 dominikanów 179
 karmelitów bosych 206, 208, 278
 wojsk WKL 137
- gospodarstwo 43, 49, 65, 108, 123, 166, 183, 238, 249, 303, 315
 gradualik 7, 38, 90, 161, 297
 gradusy 65, 72, 144, 219, 276, 294, 311
 Grób Pański 32, 92, 162, 245, 264, 276, 297
 gwałty 46, 49, 151, 168, 228, 229, 252
 gwardian 10, 22, 271, 278, 281, 290
 gwiazda, gwiazdy 32, 72, 88, 89, 105, 116, 118, 133, 142, 144, 145, 158, 159, 188, 217
- habit 172
 hetman WKL 130

- hostia, hostii 6, 38, 100, 170, 261, 277, 295
 humerały 7, 37, 61, 74, 90, 105, 119, 143, 160, 177, 189, 219, 244, 263, 275, 296, 311
- indult, indulty 24, 25, 52, 83, 94, 98, 121, 129, 130, 140, 153, 154, 171, 183, 211, 237, 238, 254, 281, 289, 306, 319
- intraty → dochody
- intromisija 54, 68, 69, 130, 200, 201
- jałmużna 26, 92, 112, 120, 146, 153, 170, 172, 207, 210, 212, 277
- jarmark, jarmarki 25, 51, 83, 98, 112, 130, 153, 154, 171, 183, 191, 211, 237, 254, 267, 280, 306, 307, 319
- jezuita, jezuitai 82, 97, 103, 104, 108, 109, 112, 205, 208, 234, 235, 298
- kalwin, kalwinka 24, 131, 188, 211, 294
- kanonik, kanonicy
 inflancki 29, 56, 69, 85, 101, 113, 131, 155, 173, 184, 202, 208, 213, 239, 256, 268, 290, 307, 322
 łucki 28
 smoleński 133, 293, 297, 298
 wileński 10, 88, 94, 134, 178, 193, 221, 234
 żmudzki 215, 220, 225
- kantor 32, 52, 97, 126
- kantyczki 177
- kapa, kapy 7, 37, 74, 90, 92, 105, 119, 121, 143, 160, 162, 163, 177, 189, 191, 218, 238, 244, 274, 278, 296, 297, 311
- kapelan, kapelania 25, 26, 96, 130, 171, 172, 237, 238
- kapitele 140, 141
- kapituła wileńska 82, 83, 139, 146, 148, 149, 182, 200
- kara 72, 113, 254, 306
- karbona 32, 77, 92, 121, 146
- karczma 13, 15, 21, 25, 48, 63, 66, 78, 79, 81, 99, 111, 126, 130, 135, 137, 149-151, 154, 181, 183,
- karmelita, karmelici 39, 206, 208, 278
- kasztelan
 mścislawski 84
 połocki 22, 27, 253, 279,
 witebski 11, 12, 22, 25-27, 29, 82-84
- katechizm 278
- kazanie, kazania, nauka 8, 25, 55, 60, 130, 154, 171, 172, 208, 212, 220, 278, 307
- kaznodzieja 146
- kielich, kielichy 5-7, 24, 25, 33, 35, 40, 61, 73, 89, 105, 118, 142, 153, 159, 162, 164, 170, 171, 176, 189, 206, 217, 238, 243, 245, 260, 273, 281, 295, 310
- klasztor, konwent 155, 164, 208, 220, 312
 augustianów 121, 145-150, 154, 155, 247
 dominikanów 236, 238, 306
 franciszkanów 9, 39, 172, 271, 277-282, 289, 290, 294, 298
 misionarzy 198
 pijarów 306
- kociół, kociołek, kotły 6, 35, 40, 54, 61, 73, 75, 77, 89, 92, 94, 106, 118, 123, 124, 126, 143, 159, 162, 166, 170, 177, 190, 195, 206, 207, 208, 218, 243, 245, 261, 264, 273, 276, 295, 302, 310, 315
- kolacja 22, 50, 82, 96, 112, 128, 168, 197, 235, 253, 266, 279, 305, 318
- kolator 4, 71, 73, 134, 296
- kolenda 99
- komenda, komendarz 10, 31, 41, 73 84, 96, 99, 122, 208, 209, 247, 300, 303, 313
- komisarz 8, 69, 165, 179, 184
- komisja 209-212, 223, 224, 229, 266
- komornik 47, 69, 184
- kompana 41, 74, 89, 91, 160, 218, 244, 261, 262
- komunikanty 297
- komża, komży 7, 37, 74, 77, 90, 92, 105, 119, 143, 160, 162, 177, 178, 189, 207, 219, 244, 246, 263, 264, 275, 296, 311
- konfesjonał 4, 32, 104, 116, 140, 144, 205, 216, 242, 260, 272, 276, 294, 310
- konflagracja 3
- koniuszy
 grodzieński 22
 kowieński 23

- wileński 27
 wilkomirski 87, 88, 93, 97
 konkurs ludzi 4, 34, 61, 72, 88, 104, 117,
 140, 158, 176, 188, 206, 217, 242, 272,
 294, 310
 konsekracija, konsekrowany 4, 34, 61, 72,
 88, 104, 117, 134, 158, 176, 188, 206,
 217, 242, 260, 272, 295, 310
 konsystorz 84
 konstitucija 8, 63, 111, 183
 kontrakt 167, 227, 233
 konwencija, ugoda 113, 167, 172, 193, 194,
 200, 201, 220, 321
 konwent → klasztor
 kopiec, kopce 11, 69, 109, 122, 193, 222, 248
 kopuła, kopułka 4, 24, 140, 157, 176, 241,
 254, 291, 294, 309
 korale 6, 35, 207, 263
 korona 5, 9, 32, 33, 35, 39, 40, 73, 83, 88,
 105, 116, 118, 142, 144, 145, 147, 159,
 170, 176, 189, 206, 217, 243, 260, 261,
 263, 273, 295, 310, 311
 korporaly 7, 37, 74, 105, 119, 143, 160, 162,
 189, 219, 244, 263, 275, 296, 311
 kościół, kościołek, ecclesia
 bolnicki 87, 88, 91, 93-96, 98-101
 czabiski 259, 260, 262, 264-268
 dubiński 187, 188, 190-193, 197, 199-
 202
 giedrojeki 215-217, 219-221, 227, 235,
 237-239
 giełwański 22, 271, 272, 276-281, 289,
 290, 293, 294
 inturski 175-179, 183, 184
 janiski 205-209, 211, 212
 kieuklanski 34, 59, 60, 62, 63
 małacki 157, 158, 161-164, 168, 171-173
 muśnicki 241, 242, 245-248, 253-256
 nidocka 71-73, 75-77, 79, 80, 82-85, 87
 owanski 115-117, 120-123, 126, 128-131,
 133, 134
 pobojski 3-5, 8-11, 13, 21, 25-29, 47,
 319, 321
 skiemiański 121, 139-141, 144, 145, 147,
 150, 153-155
 skuduciszki 169
 szeszolski 31, 32, 34, 38-43, 46, 47, 50-
 54, 56, 319
 szyrwinski 26, 27, 309, 310, 312-315,
 317, 319-322
 upnicki 293-295, 297-299, 305-307
 wiepryski 306
 wieschi 28
 żmujdecki 103, 104 106-109, 111-113
 krajczy 236
 wileński 47, 228, 318, 321
 wilkomirski 152
 kredens 44, 64, 300, 302
 król 22
 August III 8
 Kazimierz Jagiellończyk 187, 193, 200
 Władysław Waza 100
 Zygmunt August 3, 223
 Zygmunt Stary 28, 87, 95, 96
 krzesło 44, 277, 297
 krzyż, krzyże, krzyżyk 5, 6, 9, 35, 71, 92,
 116, 120, 140, 145, 153, 161, 175, 176,
 219, 276
 cynowy 40, 73, 89, 94, 106, 118, 143,
 159, 171, 176, 179, 190, 218, 243, 245,
 261, 273, 311
 drewniany 35, 91, 94, 106, 190, 219, 264,
 276, 297
 kryształowy 143
 mosiężny 261, 264, 276
 srebrny 73, 243, 245, 260, 273
 żelazny 4, 34, 48, 60, 65, 140, 175, 188,
 215, 241, 259, 271, 294, 309
 księga, książki 7, 29, 34, 38, 55, 72, 75,
 76, 86, 90, 94, 100, 105, 120, 131, 143,
 144, 155, 161, 173, 177, 184, 188, 190,
 198, 202, 207, 217, 219, 239, 242, 245,
 254, 255, 260, 263, 268, 272, 273, 275,
 295, 297, 311, 321
 kuchnia, kuchenka 13, 41, 42, 65, 77, 78, 94,
 123, 126, 164, 192, 208, 221, 247, 249,
 300, 302, 303, 314
 kwatera, kwatarka 32, 41, 42, 64, 266
 kwit, kwitacja 68, 69, 202

- lampa, lampy, lampeczka 4, 6, 8, 39, 62, 72, 93, 106, 118, 120, 143, 145, 146, 159, 162, 163, 170, 178, 190, 191, 207, 220, 246, 264, 265, 276, 277, 281, 297, 298, 312
 lawaterz, lawator 161, 243, 245, 273, 276
 lekarz → doktor
 lichtarz, lichtarzyk 6, 9, 35, 36, 40, 61, 73, 77, 89, 91, 92, 94, 106, 118, 126, 134, 143, 147, 159, 161, 164, 170, 176, 190, 206, 208, 217, 219, 243, 245, 261, 263, 264, 273, 276, 277, 295, 302, 311
 litania 99, 199, 290
 lodownia 180, 193, 194, 226, 300, 303
 lustro, lusterko 73, 264, 276
 luteranie, lutry 24, 82, 169, 211, 237
 łańcuch, łańcuszek 72, 73, 118, 145, 159, 218, 261, 295
 ławki 4, 59, 88, 161, 162, 165, 294
 łaźienka 95, 108
 łaźnia 43, 48, 65, 78, 95, 166, 225, 226
 łyżko 6, 218, 273
 łódka 273
 łowczy
     kowieński 306
     smoleński 151-153
     starodubowski 169, 237
     wileński 253
 manipularz 6, 7, 36, 37, 73-75, 89-91, 105, 119, 145, 189, 207, 261, 262, 296, 297
 mapa 47, 55, 202
 marszałek
     bracki 40
     kowieński 23
     WKL 54
 melchizedek 142, 176
 mensa 4, 5, 38, 39, 48, 72, 140, 144, 162, 242, 282, 283, 288, 294
 metryki 90, 99, 207
 miecznik wilkomirski 222
 miedź, miedziany 32, 35, 54, 61, 77, 80, 89, 94, 109, 112, 118, 124-126, 143, 144, 159, 162, 170, 177, 190, 195, 207, 218, 230, 245, 261, 264, 273, 276, 295, 302
 mieszczanie 14, 227, 289
 mieszkanie 8, 39, 41, 77, 95, 107, 108, 129, 134, 147, 164, 193, 194, 234, 237, 265, 281, 300, 303, 307, 320
 młyn, młynek 44, 50, 68, 82, 111, 137, 168, 181, 193, 194, 224, 305, 316
 młotek 195, 302
 mogiły 25, 51, 52, 81, 98, 129, 130, 153, 154, 171, 172, 183, 199, 211, 237, 238, 254, 280, 281, 306, 307, 319
 monstrancja 5, 35, 38, 73, 89, 92, 105, 118, 142, 145, 159, 176, 178, 189, 206, 217, 243, 245, 273, 295, 310
 mosiądz, mosiężny 6, 35, 40, 73, 75, 88, 89, 92, 106, 118, 134, 142, 143, 145, 147, 159, 177, 189, 190, 206, 218, 243, 261, 264, 272, 273, 295, 311
 moździerz 264
 mszał, mszałik 7, 38, 62, 75, 90, 92, 105, 120, 143, 161, 177, 190, 207, 219, 245, 263, 264, 275, 277, 297, 311
 nabożeństwo 25, 26, 39, 60, 129, 146, 147, 154, 171, 183, 191, 220, 238, 281
 naczynie 66, 78, 80, 110, 125, 126, 166, 180, 195, 226, 250, 302, 303, 316
 nauka → kazania
 nauki szkolne 26, 83, 98, 99, 113, 199, 211, 254, 255, 289, 290, 307
 obicie 38, 300, 303
 oboźny
     starodubowski 97
     wileński 47, 318, 319, 321
 obraz, obrazy 4, 25, 34, 35, 41, 44, 61, 62, 104, 117, 118, 143, 263, 275, 276, 281, 297, 311
 błogosławionego Giedrojcia 216
 Boga Ojca 158
 Imienia Maryi 159
 Najświętszej Panny 5, 94, 141, 170, 205, 272, 294
 Najświętszej Panny Bolesnej 40
 Najświętszej Panny Częstochowskiej 141, 144, 145, 170, 206

- Najświętszej Panny Loretańskiej 260
 Najświętszej Panny Łaskawej 32
 Najświętszej Panny Nawiedzenia 140, 141
 Najświętszej Panny Niepokalanie poczętej 5, 76, 188, 244
 Najświętszej Panny Różańcowej 77, 158, 216, 242, 260
 Najświętszej Panny Świętomichalskiej 141
 Najświętszej Panny Wniebowzięcia 104, 216, 220
 Najświętszej Panny z Jezusem na ręką 176
 Nominis Jesu Xristi 76
 Opatrzności Boskiej 5, 141, 294
 Pana Jezusa 91, 104, 158, 179, 216, 272, 294
 Pana Jezusa konającego 59
 Pana Jezusa u słupa 260
 Pana Jezusa Ukrzyżowanego 5, 116
 Pana Jezusa w grobie 145
 Resurrectionis Domini Xristi 88
 śmierci 77
 Ś. Aleksandra 116
 Ś. Alojzego 206
 Ś. Anny 140
 Ś. Andrzeja 140
 Ś. Andrzeja franciszkanina 272
 Ś. Antoniego Padewskiego 33, 72, 116, 141, 176, 242, 260, 272
 Ś. Augustyna 206
 Ś. Balthomeja 216, 260
 Ś. Barbary 33, 40, 141, 145, 176
 Ś. Cecylii 76
 Ś. Franciszka Serafickiego 188, 206, 272
 Ś. Ignacego 206
 Ś. Jakuba 116, 158, 205
 Ś. Jana Chrzyciciela 77, 276
 Ś. Jana Kantego 72
 Ś. Jerzego 5, 32, 33, 88, 158
 Ś. Józefa 92, 94, 116, 141, 216, 242, 294
 Ś. Józefa, Joachima i Anny 272
 Ś. Kajetana 242
 Ś. Kazimierza 76, 116, 176, 206, 244, 272
 Ś. Klary 141
 Ś. Krzysztofa 94
 Ś. Ksawera 206
 Ś. Michała 72, 76, 77, 94, 133, 141, 206, 294, 310
 Ś. Piotra 190
 Ś. Pawła 190
 Ś. Stanisława biskupa 92, 94, 297
 Ś. Stanisława Kostki 242
 Ś. Symona 94
 Ś. Symona Judy 188
 Ś. Tadeusza 77, 94, 116, 272
 Ś. Teresy 206
 Ś. Trójcy 170, 206, 243
 Ś. Wawrzyńca 94, 158
 Ś. Wincentego Ferereusza 294
 Wszystkich Świętych 48
 obrączka 142, 144
 obrusy 37, 41, 61, 105, 119, 126, 143, 244, 263, 264, 275, 303, 313
 odpusty 9, 34, 52, 61, 72, 76, 77, 83, 88, 94, 107, 117, 121, 134, 147, 158, 164, 171, 176, 188, 206, 221, 242, 260, 272, 278, 294, 310
 ogród, ogródek 13, 60, 79, 95, 96, 111, 126, 194, 272, 312
 fruktowy 10, 42, 95, 108, 122, 147, 164, 179, 193, 222, 301, 303, 313
 warzywny 15, 21, 46, 81, 249
 okiennice 33, 60, 81, 192, 209, 220, 266, 315
 ołtarzyk (ponośny, procesjonalny) 9, 40, 41, 77, 91, 92, 94, 118, 141, 142, 147, 170, 179, 189, 190, 216, 217, 261, 263, 276, 294
 optyka 4, 88, 92
 oratorie 24, 82, 83, 98, 113, 129, 169, 199, 211, 237, 254, 306, 319
 ordynus → zakon
 organ, organy → pozytyw
 organista 83, 95, 96, 147, 154, 194, 209, 249, 265, 298, 307, 317
 ornat, ornaty 6, 7, 25, 34, 36, 37, 41, 61, 73-75, 89-91, 105-106, 118-119, 140, 143, 145, 159, 160, 162, 164, 170, 177, 183,

- 189, 207, 218, 238, 243-245, 261, 262, 273, 274, 276, 281, 296, 297, 311, 320
- pańszczyzna 13, 16-18, 46, 49, 67, 227
- parafianie 72, 104, 183, 289
- pargamin 55
- parochus → pleban
- pasek 9, 37, 61, 62, 74, 89, 90, 91, 105, 106, 119, 120, 143, 162, 177, 189, 207, 245, 261, 263, 264, 296
- pasterz → biskup
- patyna, patyny 5, 6, 24, 25, 35, 40, 61, 73, 89, 92, 105, 118, 142, 153, 159, 162, 164, 170, 171, 176, 189, 206, 217, 238, 243, 245, 260, 273, 281, 295, 310
- patron, patronat 61, 128, 176, 246
- pensja 8, 26, 39, 83, 107, 154, 183, 199, 208, 209, 220, 254, 278, 289, 298, 307, 312
- pisarz
bracki 93
skarbu 99
- piwnica, piwniczka 10, 41, 79, 192
- plewnik 43
- plótno 38, 143, 219, 262, 275, 296
malowane 161
proste 92
- podatek 13-21, 44, 45, 49, 50, 66, 67, 80-82, 96, 110, 126, 127, 135, 150, 151, 166, 167, 180, 181, 195, 202, 226-233, 250-252, 266, 304, 316
- podczaszy
inflancki 96, 216, 236
kowieński 267, 279
mścislawski 313, 314
połocki 318
wileński 23, 24, 51, 52, 299
wiłkomirski 112
- podkomorzy
trocki 27, 321
wileński 98, 222-224, 228, 235, 238
wiłkomirski 71, 82, 85, 112
WKL 148
- podśdek
wileński 200
wiłkomierski 73
- podskarbi
bracki 40
nadworny WKL 82, 97, 107, 112, 115, 117, 122, 199
nowogródzki 321
wiłkomirski 131
- podstoli
smoleński 11, 23
wileński 22, 50, 51
- portatyl 5, 25, 38, 91, 92, 106, 144, 161, 170, 219, 238, 242, 245, 277, 281, 297, 311
- posadzka 4, 32, 33, 42, 48, 71, 116, 139, 221, 226, 271
- postępek w naukach 83, 211, 255, 307
- powinność, powinności 8, 14-17, 20, 21, 26, 39, 40, 46, 49, 52, 55, 67, 68, 72, 73, 76, 81, 93, 107, 111, 120, 127, 128, 134, 136, 137, 146, 151, 163, 166-168, 178, 181, 191, 196, 199, 200, 207, 220, 223, 227-234, 246, 251, 252, 277, 289, 294, 305, 314, 317, 321
- pozytyw, pozytywek, organy 4, 8, 24, 32, 48, 59, 62, 93, 107, 120, 140, 158, 162, 178, 191, 220, 246, 265, 277, 298, 312
- prezenta, prezentowany 8, 96, 100, 101, 107, 117, 121, 133, 134, 163, 178, 208, 220, 246, 286, 298, 305, 312
- probostwo
niemenczyńskie 237
skiemiańskie 139, 146
- procesja → chorągiew
- promienie 33, 35, 75, 88, 89, 118, 141, 142, 159, 189, 217-219, 262, 273, 294, 310
- proporce, proporczyki 76, 92, 94, 143, 161, 190, 244, 245, 263, 275, 293
- prowizja 8, 62, 76, 93, 107, 121, 134, 163, 178, 191, 208, 246, 265, 312
- przywilej, privilegium 3, 28, 29, 63, 149, 179, 206, 208, 277, 278, 289, 290
- pułkownik 222, 223
- pulpit 36, 219
- puryfikaterzy 7, 37, 74, 90, 105, 119, 143, 160, 162, 189, 219, 244, 263, 275, 296, 311
- puszka 6, 38, 118, 170, 176, 261, 273, 277

- regent 149
- regist, registrator, registratura 29, 47, 63, 69, 91, 94, 144, 150, 161, 166, 173, 201, 202, 245, 297
- religia inna 24, 82, 153, 199, 211
- relikwiarz, relikwiarzyk 35, 36, 89, 92, 94, 143, 147, 243, 263
- rezydencja 222
- ręczniki 37, 90, 105, 119, 120, 143, 160, 177, 219, 244, 263, 275, 296, 311
- robotą 60, 99, 136, 166, 176, 242, 303
- jubilerska 144
- ordynaryjna 33, 78, 79, 196, 216, 219, 221, 225, 266, 276, 310, 311, 315
- snycerska 5, 33, 36, 40, 72, 91, 104, 116, 133, 140, 141, 158, 162, 176, 188, 205, 206, 216, 242, 245, 272, 294, 310
- stolarska 4, 32, 33, 44, 59, 64, 66, 71, 72, 77, 87, 88, 103, 104, 141, 144, 157, 158, 161, 188, 192, 215, 216, 241, 242, 260, 264, 271, 272, 277, 281, 294, 297, 303, 310
- szpalernicka 38, 40
- rotmistrz 280
- inflancki 97
- orszański 182, 208, 210
- smoleński 151
- trocki 226
- wileński 23, 24, 63, 169, 188, 195, 198, 210, 211, 222, 224, 226, 228, 230, 236, 253, 319
- wilkomirski 88, 97, 98, 112, 169, 171
- różaniec 158, 265, 306
- sad 153
- sadzawka, sadzawki 42, 47, 78, 109, 123, 165, 224, 249, 300, 303, 314
- sakramenty 8, 24
- Sakrament Najświętszy, Sanctissimum 24, 35, 89, 169, 265, 275, 277, 288, 298
- salka 300
- Sanctissimum → Sakrament Najświętszy
- sceptrum 260, 261
- schadzki brackie 9, 26, 76, 93, 121, 146
- schody, schodki 32, 33, 41, 59, 65, 140, 145, 192, 221, 300
- sekrety leczenia chorób 25, 51, 83, 98, 112, 153, 171, 199, 237, 254, 267, 281, 306, 319
- seminarium
- Montis Salvatoris 93, 134, 178
- wileńskie 8, 39, 62, 76, 107, 121, 163, 191, 208, 265, 312
- zmudzkie 220
- syrnica 78, 300
- sędzia
- orszański 211
- smoleński 159, 196
- trocki 229
- wileński 22, 26, 39, 53, 239, 248, 279-281, 318
- wilkomirski 11, 29, 34, 47, 51, 53, 71, 82, 84, 112, 129, 169, 198, 222, 227, 230, 237
- zmujdzki 293
- sygnatura, sygnaturka 34, 35, 60, 61, 118, 159, 190, 218, 243, 264, 273
- skarbiec, skarbczyk 33, 87, 88, 140, 141
- skarbnik 172, 280
- lidzki 144, 152, 173
- orszański 169
- parnawski 253
- wendeński 24
- wileński 51, 52, 246, 253, 255, 280, 318
- wilkomirski 98, 109
- zmudzki 23, 24, 169
- składka 92, 120, 121
- sklep 4, 32, 71, 77, 133, 216, 222, 271, 310
- skrzynia 77, 91, 106, 208, 264, 297, 303
- słodownia 10, 13, 43, 65, 193, 194, 249, 315
- słupy 33, 41, 43, 65, 75, 77, 80, 93, 120, 143, 175, 222, 260
- snop 37, 101
- spichrz, spichlerz 10, 13, 43, 77, 79, 194, 300, 315
- spizarnia, spizarenka 42, 64, 179, 180, 192, 196, 209, 221, 226, 300
- sprzęt
- kościelny 62, 145, 153, 173, 238, 319
- bracki 77, 192, 221, 247, 278, 313
- srebro, srebro (argenteria) 5-7, 9, 24, 32, 33, 35, 38, 40, 73-75, 88, 89, 91, 92, 105,

- 106, 118, 134, 140-142, 144, 158, 159, 176, 183, 188, 189, 206, 217, 219, 243, 245, 260, 261, 272, 273, 275-277, 281, 289, 295, 297, 310
- stajnia, stajenka 10, 13, 48, 65, 78, 95, 108, 123, 147, 149, 165, 179, 180, 194, 209, 222, 225, 226, 247, 301, 315
- stancja 10, 122, 163, 300, 303, 315
- starosta 151, 153
- bolnicki 87, 95-97, 99, 100
  - bubelski 23
  - inturski 179, 182, 198, 210, 233
  - kiernowski 47, 248, 267
  - kołoborski 145, 152-154
  - kukanowski 53
  - miczuński 11, 23, 24
  - miński 148, 152
  - niekraszuński 210
  - onikszyński 152, 153, 196
  - oszukiński 128
- starodubowski 27, 321
- strubiski 198, 230, 237, 239
- surawski 53
- szyrwintski 320, 321
- zmujdzki 284
- statua 140, 141
- Najświętszej Panny 116, 310
  - Najświętszej Panny Bolesnej 142
  - Najświętszej Panny Niepokolanie poczętej 133, 189
  - Opatrzności Boskiej 72
  - Pana Jezusa 176
  - Resurrectionis Christi 91, 106, 120, 161, 190, 219, 245, 264, 276, 297
  - Salvatoris 141
  - Ś. Anny 33
  - Ś. Antoniego 33
  - Ś. Barbary 33
  - Ś. Benedykta 33
  - Ś. Jana Chrzciciela 33, 142
  - Ś. Jerzego 33
  - Ś. Józefa 33
  - Ś. Katarzyny 133
  - Ś. Kazimierza 5, 133
  - Ś. Stanisława 5
  - ŚŚ. Piotra i Pawła 5
- stół, stoły 4, 44, 60, 66, 78, 98, 110, 195, 199, 209, 254, 297, 303, 307
- stolarstwo → robota stolarska
- Stolica Apostolska 41, 52, 61, 72, 117, 121, 147, 206, 208, 238, 260, 277, 278, 282, 290, 294
- stolnik
- chelmski 23, 63, 321
  - rzczycki 162
- strażnik
- starodubowski 22, 170
  - wendeński 267
  - wileński 23
  - wiłkomirski 112, 116
- struktura 4, 32, 71, 83, 139, 140, 281, 309
- student 99, 238, 307, 320
- studnia 78, 249, 300, 301, 315
- stuła 6, 7, 36, 37, 41, 73-75, 89-92, 105, 119, 145, 189, 207, 261, 262, 281, 296, 297
- subsidium charitativum 13, 66
- sufragan
- białoruski 34
  - wileński 88, 97, 246, 295, 320
  - zmujdzki 265, 281
- sukcesor, sukcesorzy 60, 61, 107, 122
- sukienka 146
- miedziana 77, 94
  - mosiężna 145, 272
- srebrna 5, 33, 73, 105, 142, 189, 272-274, 295, 310
- wyszywana 38, 40, 92
- sukno 38, 88, 140, 161, 162, 190, 219, 276
- szafa, szafka 9, 33, 41, 42, 64, 91, 106, 126, 140, 141, 161, 219, 245, 246, 276, 281, 297, 303, 311, 320
- szambelan JKMcI 24, 248, 253, 280, 313, 318
- szata 9, 32, 35, 40, 116, 118, 142, 216, 217, 220, 260, 272
- szczypce 161, 218,
- szkło, szklane 39, 43, 60, 64, 78, 81, 83, 122, 147, 164, 179, 190, 192, 196, 221, 225, 226, 246, 247, 264-266, 272, 276, 281, 295, 300, 302, 303, 312, 314, 315
- szkoła parafialna 26, 52, 82, 83, 98, 99, 113,

- 130, 154, 155, 169, 172, 183, 199, 211, 238, 254, 267, 289, 290, 306, 307, 320
- szkoła żydowska 24, 82, 112, 169, 254, 306
- szpital, szpitalny 8, 39, 51, 62, 75, 93, 95, 107, 120, 145-147, 163, 171, 178, 183, 191, 207, 220, 237, 246, 254, 265, 277, 298, 312
- śmierć plebanów 78, 85, 117, 122
- śmierć w obrazie 77, 179, 213
- świren, świronek 48, 52, 78, 79, 95, 108, 123, 149, 165, 166, 179, 194, 196, 209, 222, 226, 247, 249, 300, 301, 315
- taca, tacy 6, 35, 61, 92, 106, 118, 159, 170, 190, 206, 261, 273, 295, 311
- tarcice 4, 32, 33, 39, 42, 48, 59, 60, 64, 71, 92, 116, 139, 140, 145, 162, 165, 175, 176, 188, 192, 193, 207, 216, 221, 222, 225, 226, 241, 249, 271, 294, 300, 303, 313, 315
- targi 153, 211, 267, 306
- tatarzy 82, 129, 281
- teologia 55, 155, 191, 298
- testament 26-28, 39, 54, 73, 84, 115, 212, 314, 320, 321
- tytuł 8, 11, 154, 259
- Najświętszej Panny Nawiedzenia 271
- Najświętszej Panny Niepokalanie poczętej 187
- Najświętszej Panny Wniebowzięcia 103, 107, 175
- Pana Jezusa konającego 40
- Ś. Anny 139
- Ś. Bałtromieja 215
- Ś. Jakuba 115, 205
- Ś. Jerzego 4
- Ś. Józefa 31
- Ś. Kazimierza 103, 116
- Ś. Michała 71, 116, 133, 294, 309
- ŚŚ. Piotra i Pawła 157, 241
- Ś. Trójcy 241
- trąby 126, 195, 277
- trybularz 6, 35, 73, 89, 106, 118, 143, 145, 159, 177, 206, 218, 243, 261, 273, 295
- tru[m]na 91, 264, 276, 297
- uczenie dzieci 26, 52, 84, 92, 154, 199, 211, 212, 238, 254, 289
- ulica 75, 95, 145, 300
- umbraculum 219, 297
- uroczystość, fest 9, 24, 34, 93, 134, 159, 162, 163, 207, 211, 237, 265, 281
- Bożego Ciała, Corporis Christi 4
- Imienia Jezusa 117
- Imienia Maryi 158, 164
- Najświętszej Panny 188
- Najświętszej Panny Bolesnej 41
- Najświętszej Panny Gromnicznej 158, 164
- Najświętszej Panny Narodzenia 61, 192, 272
- Najświętszej Panny Nawiedzenia 140, 217, 272
- Najświętszej Panny Niepokalanie poczętej 4, 9, 272
- Najświętszej Panny Różańcowej 117, 121, 176, 178, 217, 221, 242, 247
- Najświętszej Panny Szkaplernej 104, 192, 310
- Najświętszej Panny Wniebowzięcia 4, 34, 104, 192, 221, 294, 310
- Opatrzności Boskiej 77
- Serca Jezusowego 117
- ś. Anny 51, 140
- ś. Antoniego 272, 278
- ś. Bałtromieja 217, 221, 260
- ś. Barbary 41, 51, 140
- ś. Franciszka 272, 278
- ś. Jakuba 117, 206
- ś. Jana Chrzciciela 260
- ś. Jerzego 4, 158, 164, 188, 221
- ś. Józefa 41, 94, 294
- ś. Kazimierza 104, 272
- ś. Marii Magdaleny 72
- ś. Mateusza 188, 192
- ś. Michała 72, 294
- śś. Piotra i Pawła 158, 164, 217, 221
- ś. Symona Judy 72, 88
- ś. Teresy 206
- ś. Trójcy 188, 206, 242
- ś. Wawrzyńca 88, 158, 164
- Trzech Królów 72

- Wszystkich Świętych 41, 192, 217
 Zielone Świątki 72, 77
 usługa kościelna 93, 112, 146, 155, 220
 ustawy
     brackie 9, 76, 93, 121, 146, 163, 221
     zakonne 155, 278

 vasculum, vascula pro oleis 61, 89, 106, 118,
     143, 176, 206, 218, 243, 261, 273, 295,
     310
 vestigium 283, 286

 welum, velum, vela 74, 89, 145, 177, 219,
     262, 264, 296
 wieża, wieżyczka 4, 34, 48, 60-62, 65, 71,
     116, 175, 188, 190, 191, 194, 215, 218,
     241, 243, 259, 271, 276, 294, 309, 311,
     312
 wyznanie ewangelickie 293
 włączące się po parafii 26, 52, 83, 98, 112,
     129, 153, 171, 183, 199, 211, 237, 254,
     267, 281, 306, 319
 woda 125, 162, 180, 303, 316
     święcona 6, 35, 61, 73, 106, 118, 143, 159,
     177, 190, 206, 218, 243, 261, 295, 310
 wojewoda
     brzeski 88, 91, 95-97, 152
     inflancki 96
     mścislawski 115, 116, 122, 130
     wileński 117, 122, 128, 131, 179, 182,
     197, 210
 wojski
     połocki 47, 50, 63
     wilkomirski 137
 wosk 190, 264, 289
 wozownia 10, 13, 43, 48, 65, 78, 95, 108,
     123, 147, 165, 179, 209, 225, 226, 301
 wrota, wrotka 10, 43, 48, 65, 78, 81, 95, 108,
     162, 165, 166, 183, 194, 207, 209, 213,
     220, 225, 249, 300, 301, 315
 wschody → schody

 zabobony 25, 51, 83, 98, 112, 129, 153, 171,
     183, 199, 237, 254, 267, 306, 319
 zakon
     augustianie 8, 146, 147, 163, 220
     franciszkanie 272, 277-279, 290, 298
     jezuici 298
     karmelici bosci 206
 zakrystia 4, 8, 33, 35, 48, 60, 61, 71, 72, 81,
     87, 88, 91, 104, 118, 140, 141, 158, 159,
     161, 162, 177, 187, 190, 205, 215, 216,
     218, 242, 246, 260, 261, 264, 271-273,
     276, 294, 296, 297, 309-311
 zakrystian 8, 62, 120, 147, 209, 265, 298
 zasłona, zasłonka 38, 117, 177, 178, 189,
     207, 275, 302
 zausznice 260, 261, 263, 264
 zdrowie 98, 283-287
 znaki 286
     konsekracji 188, 217
 zrębek 222

 żebractwo 98, 112, 129, 183, 211, 254, 306

Vietovardžių rodykles sudarė Martynas Jakulis
Asmenvardžių ir dalykų rodykles sudarė Mindaugas Paknys

Pa-02 Pabaisko dekanato vizitacija 1782–1784 m. = *Visitatio decanatus Pobojscensis iussu et voluntate Ignatii Jacobi Massalski episcopi Vilnensis A. D. 1782–1784 peracta* / Lietuvių katalikų mokslo akademija; [parengė Algirdas Antanas Baliulis; redakcinė kolegija: Darius Baronas, vysk. Jonas Boruta, Liudas Jovaiša (ats. redaktorius), Mindaugas Paknys, Arūnas Streikus, Paulius Subačius]. – Vilnius: Katalikų akademija, 2010. – 368 p. – (Fontes historiae Lituaniae = Lietuvos istorijos šaltiniai; t. 9)

Asmenvardžių, vietovardžių ir dalykų r-klės / parengė Martynas Jakulis, Mindaugas Paknys, p. 323–366.

ISBN 978-9986-592-63-1

UDK 23/28(474.5)(093)

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJA

PABAISKO DEKANATO VIZITACIJA

1782–1784 m.

Išleido Lietuvių katalikų mokslo akademijos leidykla

Pilies g. 8, LT-01123 Vilnius

contacts@lkma.lt, www.lkma.lt

Tiražas 350 egz.

Spaudė UAB Petro ofsetas

Žalgirio g. 90, LT-09303 Vilnius

Kaina sutartinė